Vydal Vyšehrad
Rok vydání: 2008
Objednací číslo: VYS0723

Knihu jsme doporučili už dávno, v č. 2 roč. 4, 24. 12. 2005 – tehdy byla rozebrána: Císař František Josef byl králem Herodem telegraficky požádán o pomoc při stíhání podezřelých osob, a proto pronásleduje velitel četnické stanice Hawlitschek společně s panem čertem Pospíšilem (v podobě řeznického & uzenářského psa Tyrase) svatou rodinu na jejím útěku zasněženým Královstvím českým do Egypta. Svatí poutníci jsou vedeni a před pekelným psem chráněni betlémským oslem, do něhož vstoupil archanděl Gabriel.

Avšak nejen nebe a peklo zasahují do děje; při dobrodružném útěku ožívají také pozapomenuté obyčeje a svět c.k. monarchie. Připadá to ctěnému čtenáři jako anachronismus? Nechť se tedy rozpomene na své dětské okouzlení zasněženými jesličkami a začte se do tohoto líbezného povídání. Otfried Preussler v něm navazuje na tradici lidových betlémů, jež staví onen biblický příběh doprostřed české krajiny. Přesto vězí v Útěku do Egypta přes Království české víc než jen rozmarný vtip.

Pozn.: Pro nedostatek místa v posledních dvou číslech přineseme přehled letos doporučených knih ve vánočním čísle.

Z kroniky našich farností
1. listopadu až 7. prosince 2008

Křtem byli mezi nás přijati:
Farnost Ruprechtice
Ester Princová
Farnost Vratislavice nad Nisou
Silvie Hanzely
Lucie Hanzely
Natálie Kučerová
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice
Karel Vinš (1922)
Vladimír Koudela (1932)
Farnost Vratislavice nad Nisou
Alexander Holan (1947)
Rudolf Lang (1933)

duchovní správci

Arciděkanství římskokatolické církve v Liberci Vás zve na

VÁNOČNÍ KONCERT

Jakub Jan Ryba

Česká mše vánoční „HEJ, MISTŘE“

Jan Michalička
PASTORELA IN G
AJ RADOST VELIKOU

Jakub Jan Ryba
PASTORELA IN D
SLAVÍČEK

Účinkují:
Dagmar Čemusová – soprán, **Blanka Černá** – alt,
Čeněk Svoboda – tenor, **Jaroslav Patočka ml.** – bas,
„Jardova sešlost“
Instrumentalisté a pěvci DFXŠ v Liberci a mnoha jiných libereckých i přespolních sborů
varhany – **Vilém Valkoun**
řídí – **Rolf Bartosch**

Kostel sv. Antonína Velikého
na Sokolovském nám. v Liberci
Svátek sv. Štěpána 26. 12. 2008 v 17.00 h

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.
Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 8. 12. 2008
tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberectofmzquicktcz, dop. cena 5,- Kč
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Pavel Kozojed, Jan Voženílek
Foto na titulní straně – 20. litoměřický biskup byl uveden do služby, Ing. Jaroslav Andrš
Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese ***www.pravda.bloguje.cz***
Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.
Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

8. 12. 2008 / Číslo 1 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Biskupské svěcení Msgre. Jana Baxanta 3

PASTORACE

Manželství (15) Jaké jsou formy uzavření manželství? Jan Voženílek 6
Gregoriánský chorál – vlastní liturgický zpěv katolické církve (8), Pavel Kozojed 7
Protest proti rozšíření umělých potratů, Hnutí pro život ČR 10

RODINA A ŠKOLA

Otázky (4), Roman Joch 11
Kdo je Declan Ganley a co vlastně udělal, Karel Korous, Václav Klaus 11
Zápis z přijetí delegace Evropského parlamentu
presidentem republiky Václavem Klausem 13

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války
– Slovenský štát a Svatý stolec (2), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 16
Mariánský sloup (2) Slavná manifestace
den barev a zpěvu, P. Josef Dobiáš; Večerník Práva lidu 17

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (6), Tomáš Beran 21
The killing machine: Che Guevara (3), Alvaro Vargas Llosa / www.iness.sk 23

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Kateřinská pouť ve Stráži nad Nisou, Mirka Šímová 25
Duchovní obnova – je součástí i mého duchovního života? Zdislava Manligová 26
Kamenolom, nebo zahrada? aneb Síla slova, Pavel Kozojed 27
Zprávy z Ruprechtic, Zdeněk Glaser; Marie Rissová 29
Z Řeckokatolické farnosti Liberec, P. Ivan Semotyuk 30
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 31
Z kroniky našich farností 1. listopadu až 7. prosince 2008 32

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi testu pro dospělé z června, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Karel Korous; Oldřich Krupička

ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHA

Vánoce v libereckých farnostech, Jan Voženílek

Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Vánoční koledy – zpěvník
Roman Cejnar
Ilustrace: Martina Cejnarová
Info a běžná cena: Váz., 210 str., 179 Kč, 14,5 cm × 20 cm
Vydal Eminent
Rok vydání: 2001
ISBN: 80-7281-039-1

Hudební skladatel Roman Cejnar má na svém kontě několik platinových desek s našimi i zahraničními koledami. Jeho zpěv-

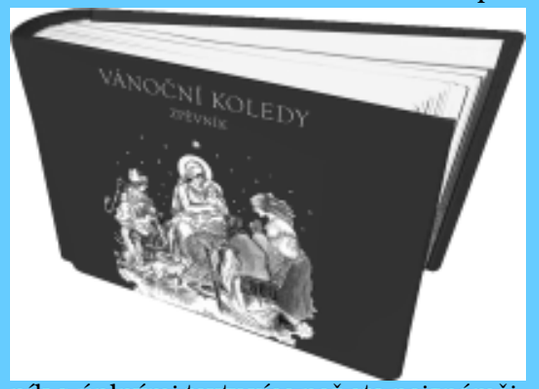

ník s úplnými texty více než sta nejznámějších a nejkrásnějších vánočních písní, včetně notového záznamu pro sólovou i skupinovou interpretaci, je **nejobsáhlejším dílem svého druhu za poslední desetiletí.** V tomto zpěvníku je upravil do podoby, ve které si je můžete s radostí zahrát a zazpívat i vy, začínající muzikanti, právě tak jako již zkušení hráči. V půvabně ilustrovaném provedení k vám nechává promlouvat dědictví minulých věků, přinášející lidem nádherné vánoční poselství. Zpěvník sice není v běžných knihkupectvích, u vydavatele však lze objednat dostatečný počet výtisků.

2. Našim čtenářům již známé tituly:
a) Dům na skále III. – Církev vězněná 1950 – 1960
Václav Vaško
Cena 299 Kč
Objednací číslo: 101004

Třetí díl tetralogie Dům na skále (předchozí díly doporučeny v č. 3 minulého roč.) soustřeďuje svou pozornost na procesy v 50. letech a je výmluvným svědectvím o životě za mřížemi těch, kteří se za nimi ocitli z ideových důvodů. Přináší informace o různých formách vězeňského apoštolátu, o kněžských isolacích, o riskantních mších, o tajných křtech, o teologických studiích, o noviciátech a kněžských svěceních, o leopoldovských, mírovských a pardubických „universitách", o vězeňských samizdatech, ale především o Božích milostech, které dávaly muklům víc než jen sílu přežít. Autor chce svou prací přispět k tomu, aby se na tyto naše novodobé vyznavače a často i mučedníky nezapomnělo. Církev už čtyřem z nich vzdala poctu. Papež Jan Pavel II. prohlásil za blahoslavené řeckokatolické biskupy Pavla Gojdiče a Vasila Hopka, redemptoristu Metoda Dominika Trčku a sestru Kongregace Svatého Kříže Zdenku Cecílii Schelingovou.

b) Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích III. díl, 3. svazek
Milan Buben
Cena 250 Kč
Objednací číslo: LBR0253

Předposlední svazek 3. dílu (předchozí díly doporučeny v č. 7 roč. 4) se podrobně věnuje následujícím řeholním klerikům: theatini, barnabiti, piaristi, somaskové a kamiliáni. U každého je zmíněna spiritualita, zaměření, organizaci a struktura, popis jejich působení u nás, tabulky významných představitelů řádů (v zahraničí i u nás) a příslušný ilustrační doprovod (znaky, historické řádové oděvy, budovy spjaté s působením řádu a podobně). Svazek ukončuje podrobný seznam literatury a slovníček odborných výrazů. Řada si už získala odpovídající prestiž, věříme, že zejména konečně nemarxistické zpracování role piaristů v Českých zemích získá velký zájem mnoha čtenářů. Poslední svazek III. dílu bude obsahovat jesuity.

c) Útěk do Egypta přes království České
Otfried Preussler
Info a běžná cena: Váz., 257 str., 298 Kč

Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice vás zve

ADVENTNÍ CESTA S PANNOU MARIÍ

duchovní obnova pro mladé od 15 let

12. – 13. 12. 2008
na faře v Ruprechticích

Vede **P. Alois Heger**

Začátek v pátek **12. 12.** mší sv. **v 17.00** h
(možno přijet i později)
Konec v sobotu **13. 12.** v podvečer

Strava večeře studená z vlastních zdrojů
Snídaně a oběd zajištěny, úhrada na místě
S sebou Písmo sv., psací potřeby, přezůvky, spacák (není nutný, ale na faře je omezený počet lůžkovin)

Informace a přihlášky Dana Glaserová
Přihlaste se, prosím, včas,
nejlépe mailem : duchovni.obnova@gmail.com
nebo tel. – k dispozici u duchovních

Nebo osobně (po mši sv.):

Každý čtvrtek v kostele sv. Antonína Velikého

Každou neděli v kostele sv. Antonína Paduánského v Ruprechticích

Můžete si pořídit dárek sami pro sebe – ale můžete připravit i Ježíškovi do košíčku pro vaše blízké a známé.

K disposici je ještě i několik posledních kusů předchozích nahrávek,

Zdeněk Glaser

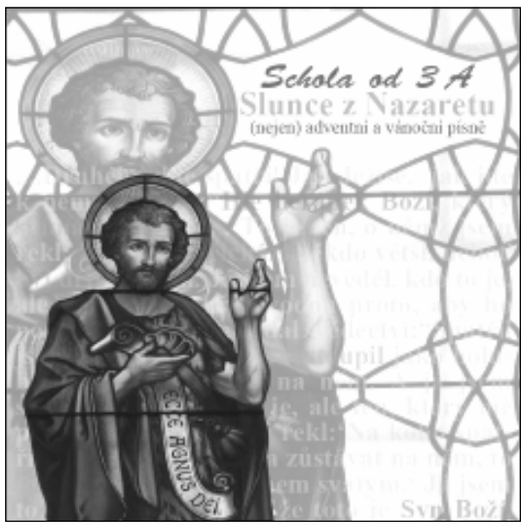

Ples libereckých farností

Letošní Ples libereckých farností se uskuteční v sobotu 31. 1. 2009 v sále U Košků, k tanci bude hrát jablonecký Bohemia Band, nebude chybět tombola a doprovodný program.

Všichni jste srdečně zváni!

Za organizační tým

Marie Rissová

Z Řeckokatolické farnosti Liberec

„Mistře, co mam mám dělat, abych dostal věčný život?“ Ježíš mu řekl: „Miluj Pána svého Boha celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou i celou svou myslí, a svého bližního jako sám sebe!“

Druhou adventní neděli na svátek sv. Mikuláše jsme s našimi dětmi z nedělní školy

navštívili Jedličkův ústav v Liberci. Koledovali jsme a zpívali, děti vlastnoručně vyrobily drobné dárečky a jejich rodiče a další dárci nakoupili hračky, sladkosti nebo přispěli finančně. Myslím, že setkání bylo obohacující a důležité pro obě strany a doufám, že naše setkávání budou i nadále pokračovat.

P. Ivan Semotyuk

Biskupské svěcení Msgre. Jana Baxanta

V sobotu 22. 11. 2008 byl vysvěcen na biskupa v v litoměřické katedrále Sv. Štěpána Msgre. Jan Baxant z rukou kardinála Miloslava Vlka a jeho spolusvětitelů apoštolského nuncia v České republice Msgre. Diega Causera a českobudějovického sídelního biskupa Msgre. Jiřího Paďoura OFMCap.

V přeplněné katedrále homilii přednesl olomoucký arcibiskup a metropolita Msgre. Jan Graubner. Mimo jiné vyzdvihl zejména větu „pamatuj na to, že máš v nás bratry“.

Kancléř biskupství Jiří Hladík a děčínský okrskový vikář P. Alexej Baláž přečetli jmenovací listinu Svatého otce Benedikta XVI. v latinském a potom v českém jazyce.

Po biskupské konsekraci celebroval mši svatou biskup Msgre. Jan Baxant. Na závěr slavnosti promluvil apoštolský nuncius Diego Causero, přičemž vyzdvihl příklad Pána Ježíše Krista.

Za Českou biskupskou konferenci novému biskupu Janu Baxantovi gratuloval arcibiskup Jan Graubner, za Konferenci biskupů Slovenska František Tondra. Mezi gratulanty byli dále zástupci kněží a řeholníků, starosta města Litoměřic Mgr. Ladislav Chlupáč a zástupci věřících z diecéze.

Na konec promluvil biskup Msgre. Jan Baxant. Poděkoval Bohu, všem přítomným, především kardinálu Msgre. Miloslavu Vlkovi, apoštolskému nunciovi Diegu Causerovi a spolusvětiteli biskupu Jiřímu Paďourovi OFMCap, a zahraničním biskupům každému v jeho rodném jazyce.

Mezi hosty byli biskupové z Německa, Polska, Rakouska a Slovenska, dále pak zástupci presidentské kanceláře a vlády ČR.

Jmenovací dekret Svatého Otce Benedikta XVI.

BENEDICTUS EPISCOPUS, SERVUS SEVORUM DEI DILECTO FILIO IOANNI BAXANT, HACTENUS VICARIO GENERALI BUDOVICENSIS DIOECESIS, ELECTO EPISCOPO LITOMERICENSI, SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM. QUI SUCCESSIMUS LOCUM BEATI PETRI TOTIUS DOMINICI GREGIS SPIRITUALI SALUTI SOLLICITA NAVITATE NITIMUR CONSULERE. CUM PROVIDENDUM SIT CATHEDRALI ECCLESIAE LITOMERICENSI SUO CARENTI PASTORE, TU, DILECTE FILI, COMPROBATIS DOTIBUS ORNATUS RERUMQUE SACRARUM PERITUS, VIDERIS IDONEUS ILLI REGENDAE. COLLATIS IGITUR CONSILIIS CUM NOSTRA SECRETARIA STATUS CUMQUE CONGREGATIONE PRO EPISCOPIS, SUMMA APOSTOLICA POTESTATE TE NOMINAMUS EPISCOPUM LITOMERICENSEM CUNCTIS CUM IURIBUS ET OBLIGATIONIBUS. PERMITTIMUS UT ORDINATIONEM A QUOLIBET CATHOLICO EPISCOPO EXTRA URBEM ROMAM ACCIPIAS LTURGICIS SERVATIS LEGIBUS AC PRAEMISSIS CATHOLICAE FIDEI PROFESSIONE IUREQUE IURANDO FIDELITATIS ERGA NOS ET NOSTROS SUCCESSORES SECUNDUM CODICEM IURIS CANONICI. MANDAMUS INSUPER UT HAS LITTERAS CURES LEGENDAS CLERO POPULOQUE IPSIUS SEDIS: QUOS HORTAMUR UT TE LIBENTES ACCIPIANT AC DEBITO OBSEQUIO FOVEANT. TIBI DENIQUE, DILECTE FILI, INTERCEDENTE VIRGINE MARIA, UBERRIMA PARACLITI SPIRITUS PRECAMUR DONA, QUIBUS ADIUTUS FIDELES TUAE CREDITOS CURAE ITA PASCAS UT IIDEM CRESCANT FIRMA IN FIDE, LAETA IN SPE ET MAXIME URGENTI IN CARITATE, SEDULI AD MENSAS DEI ET EUCHARISTIAE, QUAE PANIS EST VITAE ATQUE ARRA AETERNITATIS. PAX ET LUX QUOQUE CHRISTI SINT IUGITER TECUM ET CUM ISTA ECCLESIALI COMMUNITATE NOBIS CARISSIMA. DATUM ROMAE, APUD SANCTUM PETRUM, DIE QUARTO, MENSIS OCTOBRIS, ANNO DOMINI BIS MILLESIMO OCTAVO, PONTIFICATUS NOSTRI QUARTO.

BENEDICTUS PAPA SEDECIMUS

FRANCISCUS BRUNO, PROTONOTARIUS APOSTOLICUS

Jmenovací dekret Svatého Otce Benedikta XVI., český překlad

BENEDIKT, biskup, služebník služebníků Božích

milovanému synu JANU BAXANTOVI, dosud generálnímu vikáři Českobudějovické diecéze, zvolenému biskupu litoměřickému, pozdrav a apoštolské požehnání. Postoupivše na místo svatého Petra, směřujeme své pečlivé úsilí k tomu, aby jeho loď plula k duchovnímu prospěchu celého Pánova stádce. Je-li nyní potřeba zaopatřit katedrální kostel litoměřický, postrádající svého pastýře, pak ty, milovaný synu, ozdobený osvědčenými dary a zkušený v posvátných záležitostech, ukazuješ se jako vhodný pro jeho vedení. Pročež poté, co jsme učinili poradu s naším státním sekretariátem a s kongregací pro biskupy, jmenujeme tě z nejvyšší apoštolské moci BISKUPEM LITOMĚŘICKÝM s veškerými právy a závazky. Svolujeme, abys po složení vyznání katolické víry a po vykonané přísaze věrnosti nám i našim nástupcům dle Kodexu kanonického práva přijal biskupské svěcení od kterýhokoli katolického biskupa, dlícího mimo město Řím, při zachování liturgických předpisů. Dále přikazujeme, aby ses ve svém biskupském sídle postaral o přečtení tohoto listu duchovním i lidu; kteréžto vybízíme, aby tě ochotně přijali a chovali v náležité úctě. Tobě pak, milovaný synu, vyprošujeme na přímluvu Panny Marie co nejbohatší dary Ducha Utěšitele, jimiž posílen, budeš sobě svěřeným věřícím takovým pastýřem, aby tito rostli v pevné víře, radostné naději a především v činorodé lásce, aby byli horliví při stolech Božího slova a Eucharistie, která je Chlebem Života a věnem věčnosti. Rovněž Kristův pokoj a světlo kéž jsou vždycky s tebou a s oním - nám předrahým - společenstvím (litoměřické místní) církve. Dáno v Římě u svatého Petra, čtvrtého dne měsíce října, léta Páně dvoutisícího osmého, ve čtvrtém roce našeho pontifikátu.

Benedikt, papež šestnáctý

František Bruno, apoštolský protonotář

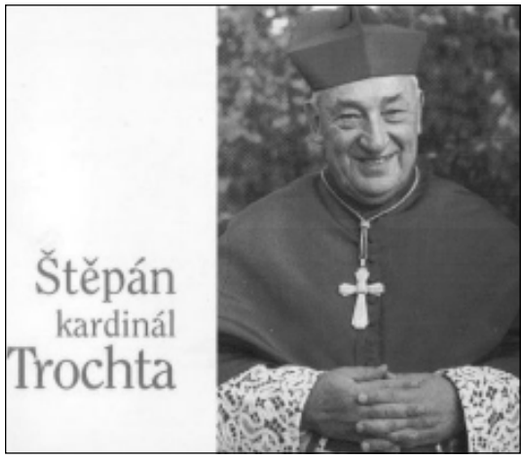

Stojí za to, **všimnout si** toho **podstatného, positivního a ovšem i osobně náročného**, **co nám odkaz biskupa Štěpána Trochty nabízí k zamyšlení a k praktickému uskutečňování i dnes**. On sám, jak hlásá nápis na sloupu v litoměřické katedrále, ***IN VIA CRUCIS POPULUM SUUM FORTITER PRAECEDEBAT*** *(NA CESTĚ KŘÍŽOVÉ LID SVŮJ STATEČNĚ PŘEDCHÁZEL).*

Pavel Kozojed
Foto
- Biskupský znak
Štěpána Trochty 1947 – 1973
- Mauthausen – kamenolom Wiener
Graben a jeho „schody smrti“
- Biskupský znak Štěpána kardinála
Trochty 1973 – 1974

ZPRÁVY Z RUPRECHTIC

Nové CD

Vážení a milí!

Po šesti letech jsme se opět rozhodli natočit pro vás nové CD.

Zahrnuli jsme do něj písně

- adventní,

- vánoční (nejsou to koledy, jak bývá zvykem)

- ale i zcela obecné (abyste si je mohli poslechnout i v létě, až pojedete k moři)

CD JE V TUTO CHVÍLI HOTOVÉ A JE VÁM K DISPOSICI!

(cena 200 Kč)

Stačí se ozvat!

Můžete kontaktovat Zdeňka Glasera:

mail: zdenek.glaser@seznam.cz

tel.: 737 826 209

resignovat na své poslání diecésního biskupa a to jen proto, že byl Němec. Vědí ti, kteří tolik dají na vnější formu a líbivost slovního projevu, že nový biskup v den nástupu do svého litoměřického působiště, 23. 11. 1947, na mostě přes Labe pokorně vystoupil z auta, pěšky jej přešel, poklekl, políbil zemi a požehnal diecési, jež mu byla svěřena? Té diecési, která se z větší části vylidnila po nuceném odchodu německého obyvatelstva, které odešlo i s většinou svých duchovních pastýřů? V diecési, která se stala rájem dobrodruhů z velké části nehledajících práci, ale snadné bydlo?

Kolik katolických křesťanů naší diecése ví, že 17. litoměřický biskup, Štěpán kardinál Trochta, jehož biskupským heslem bylo: *PRÁCE + OBĚŤ + LÁSKA*, prošel za 2. světové války třemi koncentračními tábory a v jednom z nich, Mauthausenu, skutečně zdolával pověstných stoosmdesátšest „**schodů smrti**“ v kamenolomu, kde musel s ostatními vězni pracovat? Že doslova přežil svou smrt, kdy již v bezvědomí, zmlácený a postřelený, byl odvážen do táborového krematoria? (Viděl jsem na vlastní oči to místo a tamní dochované dokumenty o Trochtově internaci.) Že byl posléze již ve „svobodném“ státě opět uvězněn, vyslýchán, neustále sledován a psychicky týrán až do své smrti v r. 1974? Z 69 let svého života prožil celkem 29 let v koncentrácích, věznicích a pod nelidským dohledem leckdy primitivních komunistických likvidátorů svobody duše i těla.

Tento mučedník, který okusil skutečné duševní i tělesné utrpení spoluúčasti na Kristově kříži až do krajnosti, při návratu do Litoměřic v r. 1968 řekl také toto:

„Po mnoha strastiplných letech stojím znovu na půdě své diecése. Rozhlížím se po známých tvářích – mnohé již nenalézám, mnohé vidím poprvé – já, který jsem vaším biskupem už 21 let. Můj tichý návrat krajinou mi dal příležitost k zamyšlení: Hle, tam napravo hora Říp ... tímto čarokrásným údolím Labe a Vltavy kolem Mělníka spěchal ze Stadic Přemysl Oráč k Vyšehradu…o století později si bere kníže Bořivoj Ludmilu z Mělníka ... Je to ten Bořivoj, který se dává r. 874 pokřtít na posvátném Velehradě ... Vstupuji tedy do země posvěcené životem světců a mučedníků: Ludmily, Václava, Vojtěcha, Jana z Pomuku, Zdislavy a mnoha jiných, bezejmenných ...“

Nevracím se z vlastní vůle, puzen snad nějakou touhou po lidské slávě či hodnosti. Vždyť, jaké touhy může ještě mít kdysi chudý pasáček z valašských hor po tolika trpkých životních zkouškách a tolika zklamáních? Z Boží vůle a z vůle Sv. otce Pavla VI. se vracím.

Domnívám se, že vám přináším hlubší znalost člověka. Nahlédl jsem v propast lidské zloby a bídy, ale byl jsem i svědkem nejušlechtilejších lidských obětí ... Snažme se proto být opravdovými křesťany, usilujme o to, aby naše křesťanství bylo přesvědčivé a přitažlivé.

Snažme se být prostí a moudří. Nepředstírejme před světem dokonalost, kterou postrádáme. Nezakrývejme před ním ani svou nedostatečnost a hříšnost. Jsme obyčejní, normální lidé. Ve všem podobní ostatním, podléhající slabostem, ano i hříchu. Nikoli však zálibě v něm.

Křesťanství je především hluboce lidské ...

Neustávejme v hledání cest k dobrému soužití se všemi lidmi dobré vůle až po nejzazší mez možnosti. Vždy s novou ochotou důvěřovat, spolupracovat a podílet se na rozkvětu všech pravých hodnot, ať jsou uskutečňovány kýmkoliv ... Prosím tedy o pomoc každého z vás. Jde o dílo spásy, o štěstí tolika lidí. S pomocí Boží začněme.“

Být tehdy opravdovým, statečným biskupem katolické církve v Československu znamenalo doslova následovat Krista cestou křížovou ...

Poslední velikonoční přání, které poslal svým přátelům těsně před svou smrtí, bylo nadčasové a platí stejně i dnes:

„Všemohoucí Bože, nám všem, kdo jsme ohroženi vědomím ukřivděnosti, vědomím bezvýchodnosti svého postavení, vědomím marnosti svých obětí a vědomím své bezmocnosti proti zlu, vlej hlubokou nadpřirozenou víru ve Zmrtvýchvstání svého Syna, které proměnilo potupnou popravu v nejslavnější vítězství a krátkozraký jásot v neslavné ticho. Tuto cyrilometodějskou víru rozmnožuj v nás – Bůh: † Otec, † Syn a † Duch Svatý.“

Závěrečná řeč biskupa Msgre. Jana Baxanta

V těchto dnech je tomu právě 40 let, co jsem nastoupil jako bohoslovec Pražské arcidiecéze do 1. ročníku teologické fakulty a ještě, zde v Litoměřicích existujícího Kněžského semináře. Tehdy se začaly skládat mé počáteční dojmy jednak z dosud mně neznámého prostředí alumnátu (tak nazývali moji dva strýci Kněžský seminář v Brně) i z města Litoměřic, kde jsem následně trávil, s peripetiemi prázdnin, vlastně pět let života, pět let přípravy na kněžskou službu. A když jsem v roce 1973 Litoměřice a seminář opouštěl před kněžským svěcením, se samozřejmostí jsem se domníval, že do tohoto města – zahrady Čech – se snad dostanu jen, když do semináře přijedu na kněžské exercicie, nebo s vděčností navštívím místní hřbitov s hroby vynikajících duchovní osobností, majících na mne i určitě na ostatní bohoslovce zásadní výchovný vliv, ať to byl kardinál Trochta, rektor semináře Msgre. Poul, nebo zpovědníci bohoslovců P. Šimonovský či P. Helikar. Jak rád na ně stále v dobrém vzpomínám!

Bylo to na sklonku podzimu roku 1968. Spolu se svým kolegou-seminaristou jsme se vydali na vycházku dle poučení vzácného rektora „bini et bini“, tedy vždy ve dvojicích (jak moudré to bylo poučení!), ale už ne podle druhé rektorovy rady: do přírody mimo město. Vybrali jsme si zvláštní cestu k vycházce: procházeli jsme se kus od břehu po téměř zamrzlém Labi, někde v místech pod litoměřickou biskupskou residencí. Mrzlo a my jsme v určitém dobrodružství zkoumali, co a koho ještě zmrzlá vodní plocha Labe vydrží. Stalo se to, co jsme nečekali, ale měli jsme předpokládat. Led se pode mnou prolomil a s neobyčejnou rychlostí jsem se začal topit nikoliv v chladné vodě, ale ve studeném mazlavém bahně. Propadával jsem se stále hlouběji ... Kdyby v blízkosti nebyl můj kolega-seminarista zachránce, kterému se podařilo mě z bahna vytáhnout, pomoci se dostat na pevnou půdu břehu, rychle mně donést suché šatstvo ze semináře a panu rektorovi vše vysvětlit, jak by asi vypadala má budoucnost? „Bini et bini“ vždy ve dvou ... Když jsme se kradmo oba už za tmy do semináře vrátili, Msgre. Poul měl zvláště pro mne připravené

přísné pokárání, zasluhoval jsem si to, ale i teplý čaj s citronem a kapkou rumu, to, abych prý nestonal z nachlazení. Jeho jednání, plné dobroty, mě zaskočilo.

Zmínil jsem Vám tuto vzpomínku zcela záměrně. V ní jsem na celý kněžský život vyrozuměl několik důležitých poznatků: pokud půjdu sám, v kněžském životě se nevyhnu nebezpečným cestám, jako byla kupř. zamrzlá, ale přitom velmi křehká plocha řeky. Z blátivého bahna se ale sám nikdy nedostanu. A zablácený, nemohu očišťovat druhé. Jsem šťastný, že jsem měl a mám několik, ne mnoho, kněžských přátel, skutečných spolubratří v Kristu, mám i rodného bratra kněze Pavla. Jim děkuji, že drželi při mně jako záchranná četa. Dále: v představeném seminaristů jsem mohl spatřit, pro vždycky, obraz kněze s pevnou rukou, ale laskavým a moudrým srdcem dobrého duchovního pastýře.

Dnes zde před Vámi, s Vámi a pro Vás, i se zmíněnou osobní zkušeností, začínám plnit službu v Kristově církvi, ke které mě, neexistuje pro mne jiné vysvětlení, povolal Bůh. Nerad bych, aby zůstalo jen u mých osobních vzpomínek.

Při nástupu do své úlohy pastýře Litoměřické diecéze chci vyjádřit rovněž svůj radostný obdiv k mimořádné kráse celého tohoto území, přirozeně včetně samotného města Litoměřic. Výrazný půvab krajiny je nejenom dokladem fantasie Stvořitelovy, ale především i dílem těch, kdo tuto oblast po staletí zvelebovali. Vedle příbuzenství pokrevního existuje také příbuzenství zemské, jakási rodina, pozůstávající z těch, kdo se v daném prostoru narodí a žijí v něm, nebo do něj přišli, a lhostejno jakého jsou původu,

národnosti a jazyka, společně s domácími vytvářejí v ní a pro ni různorodé bohatství. V důsledku neblahých událostí minulého století a s mnoha smutnými osudy na obou stranách prožila naše diecéze velké násilné přesuny obyvatelstva. I moje rodina tím byla postižena: dva moji blízcí příbuzní museli zemi opustit, z nich jeden byl kněz. Příbuzenství, pospolitost tvoří ovšem nejen společné usilování, ale i společná víra, která z nás činí rodinu bratří a sester. Toto pole, pole víry, zde v minulých dobách zúrodňovali zejména početně převažující obyvatelé německé národnosti, jak se dříve říkalo: die „Böhmen deutscher Zunge“. Na tuto skutečnost nesmíme zapomínat a chci ji vděčně vnímat jako plodný základ pro naše dnešní snažení posilovat prohlubováním osobní víry a mnohostrannou angažovaností křesťanský fundament sjednocující se Evropy. Přeji si, abychom v nadcházející etapě života Litoměřické diecéze dovedli těžit ze všeho positivního, co naši někdejší „zemští příbuzní“ pro tuto oblast vykonali a od znovuzískání svobody v naší republice na mnoha místech opět konají. Kéž všichni společně s Boží pomocí věrohodně dosvědčujeme jednotu a sílu společenství křesťanů a všech lidí dobré vůle.

Mám, máme a mohu, můžeme oprávněně a s nadějí vyhlížet naši společnou křesťanskou budoucnost. Na stránky knih našich životů psal Bůh, do otevřené knihy Litoměřické diecéze psal opět Bůh a to i krví svých statečných svědků. Pojďme se věnovat této literatuře. Jistě tam vyčteme program pro nastávající čas: pokud bude jeden bez druhého, všichni se staneme sirotky. Bez laskavých, ale i pevných duchovních pastýřů budeme smutní a skleslí. Zapomeneme-li na svědectví našich tichých a často velmi věrných předků ve víře, zůstaneme vykořeněni. Nebudeme-li usilovat o svornost Knížete pokoje, dravci nás pohltí. Nebudeme-li hořet pro Krista a Jeho věc v době, ve které žijeme a na území, které společně obýváme, našim knihám životů a diecéze po nás se už nikdo věnovat nebude. Bůh nám poskytuje novou příležitost. Prosím a žádám Vás, moji diecézáni, pomáhejte si navzájem a dobrým Bohem nám danou příležitost přijměme a společně využijme. Z každého člověka dobrého srdce, statečnosti a počítajícího kvůli Ježíši i se sebezáporem, se raduji už teď, vítám ho a zvu ke spolupráci na díle Kristově.

Panno Maria, Matko církve, Královno apoštolů a mučedníků, Královno míru a Pomocnice křesťanů, Královno rodin a Útočiště hříšníků, všichni svatí a světice Boží, orodujte za nás a za všechny obyvatele naší diecéze!

www.stepan.webnode.cz/news/biskupske-sveceni-mons-jana-baxanta

Foto
Jaroslav Andrš

PASTORACE

Manželství

(15) Jaké jsou formy uzavření manželství?

Vnější znamení každé svátosti se skládá ze dvou podstatných částí: věci a slova, materie a formy – toho, co materii tvaruje. U manželství je materií udělení slibu, formou jeho přijetí. Zde však formou uzavření manželství míníme spíše způsob, jak je uzavření manželství uskutečňováno.

Existují tři odlišné formy uzavření manželství.

Za běžných okolností musí být dodržena **řádná forma**. Vyžaduje se

a) přítomnost obou snoubenců (jak je známo z minulé části seriálu, tato přítomnost může být i právní, tedy prostřednictvím zástupce),

b) přítomnost dvou svědků,

c) přítomnost oddávajícího (jinak: asistujícího), který má potřebné pověření, tedy jurisdikc.

Mimořádná forma uzavření manželství spočívá v uzavření manželství jen před dvěma svědky, tedy bez přítomnosti oddávajícího. Tato forma je dovolena tehdy, pokud oddávající příslušný podle práva není k disposici, nebo je možné se na něho obrátit jen se závažnou nesnází; situace přitom nastane v nebezpečí smrti snoubenců, nebo i mimo nebezpečí smrti, ale za oprávněného

Kamenolom, nebo zahrada? aneb Síla slova

Často lze číst v různých vyjádřeních k situaci v litoměřické diecési úsloví o „kamenolomu“. Uživateli tohoto až úporně citovaného stesku jsou téměř výlučně laici, čímž nemá být a priori řečeno, že diecésní klérus to nevnímá podobně. Snad jsou kněží „zakotvenější“ v důvěře v Boží prozřetelnost, jak by to koneckonců mělo i být. Co se týče onoho přirovnání – to, co mělo být obrazným vyjádřením osobního pocitu z reálné situace v diecési, jak ji v r. 1947 nový litoměřický biskup vnímal, cítí někteří litoměřičtí diecésáni jako nepatřičné, ba přehnané. Odmítají je a někdy až dojemně velebí ty, kdož tento dojem nesdílí, nebo alespoň veřejně nevyjadřují. To vše je ještě – řekněme – v lidsky pochopitelných mezích. Co však je na pováženou, některé reakce na současné dění v naší litoměřické církvi, blížící se až hysterii. Vysvítá z nich neznalost, nebo nepochopení podstaty služby biskupa a zejména nedostatek důvěry v Boží všudypřítomnost a pomoc. Představujeme se světu kolem nás jako hlouček rozkolísaných zoufalců bez víry a naděje, kteří hledají záchranu nikoli v Bohu, ale v člověku. Jsme si toho vědomi?

Nikdo nám neslíbil, ani Bůh, že budeme procházet životem jako rajskou (litoměřickou) zahradou, byť byla naší domovskou místní církví. Osudy litoměřických biskupů Webera a Trochty jsou toho nad jiné výmluvným dokladem ...

Odhlédnu-li od toho, že je věcí každého jednotlivého člověka jak nahlíží situaci, místo a dobu, v níž se nalézá, a jak ji pojmenuje, jestliže posoudím střízlivě morální stav **nejen** litoměřické diecése, nepřijde mi to hodnocení ani po 60 letech, kdy mělo být vysloveno, jako přehnané, nýbrž stále stejně výstižné. Ostatně, zůstaneme-li v obrazné rovině – květ ve skále je mnohem výraznější, vzácnější a musí prokázat mnohem větší odolnost a vůli k životu než záhony květin v přívětivém, kultivovaném prostředí. To vše při vědomí, že **všichni, zejména pak ti, kterým záleží na tom, aby litoměřická diecése oním kamenolomem nebyla nazývána, jsme tedy povoláni přiložit ruku k dílu a tak prakticky proměnit ono přirovnání na přívětivější úsloví o litoměřické (morální) za-**

hradě. To nenápadné, ale vytrvalé úsilí o nápravu poměrů mi připadá věcnější, užitečnější a bohulibější, než nedůtklivé přemítání o několika slovech, o zmateném ne/chápání hierarchické struktury naší, katolické církve, ani nemluvě. Souvislosti, jež se váží k úsloví o kamenolomu zřejmě řada lidí nezná, nebo jim unikají. Těm, kteří o nich chtějí něco vědět, zvu na krátkou výpravu proti toku času ...

Co se asi odehrávalo před 61 roky v duši nově jmenovaného litoměřického biskupa Štěpána Trochty? Toho, jenž měl pronést ona nepříjemně pravdivá slova, když se po svém předchůdci na litoměřickém biskupském stolci, Antonu Weberovi, ujímal svěřeného

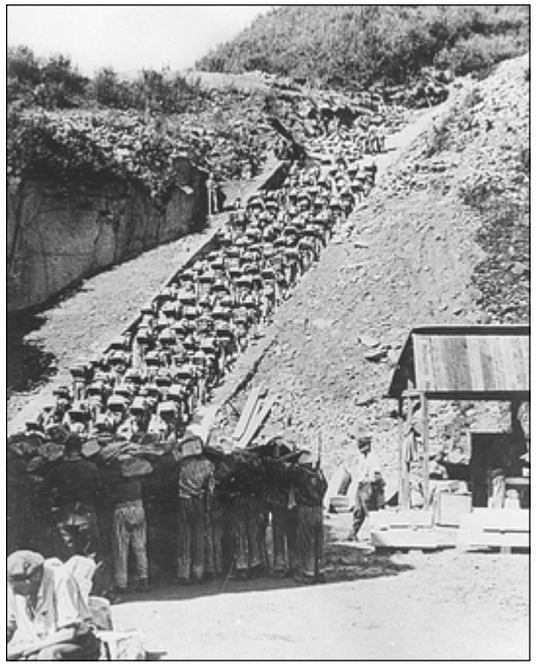

stádce. Byl to týž Anton Weber, kterému bylo pro jeho vstřícný postoj k české menšině a kritický pohled na nacistickou ideologii za okupace znemožněno řádně vykonávat svůj úřad a musel opustit biskupskou residenci. Ta byla následně „vybydlena“, tedy devastována nacisty. Byl to týž Anton Weber, který měl být po válce vyhnán i ze země, v níž stála jeho kolébka, z Čech. Který byl donucen

V klidu jsme zavzpomínali na společné akce v letošním roce: káva na Tři krále, cesta do Žitavy za postními plátny, pouť do Jablonného, táborák na konec školního roku a další. S přespolními hosty jsme si vyměnili zkušenosti z činnosti farností a velkým tématem bylo blížící se svěcení nového biskupa naší diecéze. Postupné stmívání nás však upozornilo na ubíhající čas a museli jsme se pomalu rozloučit.

Děkujeme svaté Kateřině Alexandrijské za její ochranu. Děkujeme P. Machovi za jeho čas a nasazení při organizaci tohoto dne. Děkujeme všem farníkům, kteří přispěli různými způsoby ke slavnostnímu průběhu akce. Děkujeme hudebníkům za jejich skvělý doprovod. Děkujeme těm, kteří vlastními kulinářskými skvosty potěšili naše chuťové buňky. Děkujeme všem hostům, kteří přinesli úsměv, otevřené srdce a dobrou náladu.

A kdo máte už k ruce kalendář na příští rok, můžete si poznamenat: 15. listopad 2009 – Stráž nad Nisou – poutní mše svatá. Koláčky budou! Těšíme se.

Mirka Šímová

DUCHOVNÍ OBNOVA – JE SOUČÁSTÍ I MÉHO DUCHOVNÍHO ŽIVOTA?

Konec starého a začátek nového občanského roku prožíváme jako velkou událost. Scházíme se s přáteli, společně slavíme, dáváme si různá předsevzetí. Proč takto – jako křesťané – neslavíme také začátek roku církevního?

Duchovní obnova je pro křesťany jistě vhodnou „oslavou“, při které máme možnost se zastavit, zrekapitulovat svůj dosavadní duchovní život a dát si předsevzetí do budoucna.

V sobotu 29. 11. 2008 jsem měla možnost se takovéto oslavy, tj. duchovní obnovy zúčastnit. Vedl ji P. Grzegorz Bajon OFMConv. a její téma bylo „Jakým způsobem k nám Bůh mluví? Co nám brání vnímat Jeho hlas?“

Možná to bude znít zvláštně, ale pro mne v danou chvíli není ani důležité, o čem ta která duchovní obnova je. Důležité je, že se na chvíli zastavím a zamyslím nad svým duchovním životem.

Uvědomuji si, že nejintenzivněji jsem prožívala víru v období dospívání. Díky různým setkáním mládeže a duchovním obnovám

jsem stále žila v Boží přítomnosti, uvědomovala si Jeho každodenní působení v mém životě. Poté, co jsem se vdala a měla děti, jakoby mi na duchovní život nezbýval pro všechny starosti o rodinu čas.

Asi by tomu tak bylo doteď (člověk velice rychle zpohodlní a vždy si najde důvod, proč někam nejít), kdyby mě na duchovní obnovy nepřivedly „pracovní povinnosti“ – se „Scholou od 3A“ doprovázíme už několik let obnovy, které organizuje naše pastorační asistentka Dana Glaserová (z farnosti Ruprechtice).

I když chodím vlastně z „povinnosti“, jsem vždy velice ráda, že se duchovní obnovy zúčastním. Kromě toho, že mi nikdy neuškodí se v životě na chvíli zastavit, některé věci si znovu připomenout a slyšet je z jiných úst zase jinak (nově), mám i možnost prožít společné chvíle s lidmi z ostatních farností.

Abych ale nemluvila jen všeobecně. Kněz, který za námi přijel z Jihlavy, určitě nejenom mne doslova „oslnil“. Radost z Boží přítomnosti v jeho životě z něho přímo „vyzařovala“. Já sama jsem si v tu chvíli připadala jako velice smutný křesťan, který nikoho kolem sebe nemůže ničím oslovit. Jeho zkušenosti s Božím působením v lidských životech mi chvílemi připadaly jako „pohádka“, než jsem si uvědomila, že i já takové zkušenosti mám. Jen jsem už na ně pozapomněla.

Co říci závěrem? Že si chci vždy znovu uvědomovat, že evangelium je radostná zvěst a radost je to, čím bych měla druhé přitahovat. Že jsem ráda, že tu máme někoho, kdo se o nás takto stará a duchovní obnovy pro nás připravuje. A že by bylo hezké, aby se nás na ní příště sešlo zase o něco víc.

Zdislava Manligová

předpokladu, že bude trvat déle než jeden měsíc.

Všimněme si slov „oddávající příslušný podle práva“ – zdaleka ne každý kněz či jáhen má jurisdikci k tomu, aby snoubence oddal (o tom podrobněji v příští části seriálu); dosažitelný kněz či jáhen bez jurisdikce však musí být přivolán, aby uzavření manželství předsedal; přitom však stále jde o uzavření mimořádnou formou.

> Klasický příklad: Na moři ztroskotá loď, trosečníci se zachrání na opuštěném ostrově. Protože se po několika dnech žádné záchranné výpravy neobjevily, lze předpokládat, že ještě nejméně měsíc nebude dosažitelný oddávající s potřebnou jurisdikcí; proto mohou trosečník a trosečnice uzavřít manželství před dvěma svědky. Pokud je navíc některý z nich v nebezpečí smrti, mohou tak učinit i bez předpokladu, že ona situace potrvá aspoň měsíc.
>
> Méně klasický, ale dnes pravděpodobnější příklad: V zemi, která je známa svým nepřátelstvím vůči katolické církvi, se v jistém území vyskytuje pouze jeden, navíc sledovaný, farář. Pokud by jej snoubenci požádali o asistenci při uzavření manželství, byl by zadržen, vyhoštěn nebo dokonce uvězněn; dobro ostatních věřících by bylo zásadně ohroženo. V takové situaci mohou snoubenci uzavřít manželství mimořádnou formou.

Ze závažného a naléhavého důvodu může ordinář dovolit, aby manželství bylo uzavřeno **tajnou formou**. O uzavření manželství pak musejí zachovat mlčenlivost ordinář, oddávající, svědkové, manželé. Zápis o tajném uzavření manželství není v běžné matrice, nýbrž v tajném archivu biskupské kurie. Na rozdíl od zpovědního tajemství není mlčenlivost o tajném uzavření manželství absolutní, nýbrž zaniká u ordináře, pokud ze zachování mlčenlivosti hrozí závažné pohoršení nebo velké poškození svátosti manželství; snoubenci uzavírající manželství tajně jsou na toto pravidlo předem upozorněni.

Důvodem tajného uzavření manželství může být např. nebezpečí pohoršení (snoubenci jsou obecně považováni za manžele, kterými však nejsou; nyní chtějí manželství uzavřít a „dát věc do pořádku“). Závažnějším důvodem může být, pokud je v některé zemi např. zakázáno uzavřít manželství snoubencům různé rasy, národnosti nebo kasty.

V příští části seriálu se budeme věnovat tomu, jaké požadavky jsou kladeny na svědky a oddávajícího.

Jan Voženílek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (8)

Rozsah našeho ohlédnutí za historií a současností Gregoriánského chorálu neumožňuje vzpomenout všech významných osobností, které jej tvořily, formovaly a interpretovaly do dnešních dnů, tak, jak by si to zasloužily. Také český Gregoriánský chorál měl a má více výrazných badatelů a interpretů, kteří se o jeho uchování do dnešních dnů zasloužili a dále nesou jeho odkaz.

Předchůdcem obou v minulém příspěvku zmíněných špičkových znalců chorálu O. A. Tichého a M. Venhody, byl **P. Dobroslav Orel** (* 15. 12. 1870 Ronov nad Doubravou, – † 18. 2. 1942 Praha). Jeho vzdělání a činnost byly mimořádně rozsáhlé, lze je zmínit jen ve zkratce. Po absolvování gymnasia r. 1890 následovalo studium bohosloví v diecésním semináři v Hradci Králové, r. 1894 byl vysvěcen na kněze a působil jako katecheta na středních školách tamtéž. Roku 1907 završil studium na filosofické fakultě Karlo-Ferdinandovy (Karlovy) university v Praze, přičemž soukromě studoval hudební vědu u prof. Otakara Hostinského a Vítězslava Nováka. Svá studia doplnil ve Vídni u prof. Guida Adlera a zde také dosáhl r. 1914 doktorátu filosofie. Mezi roky 1910 až 1919 působil jako profesor pražské konservatoře, kde vyučoval liturgický zpěv. Jeho zásluhou byl tento hudební ústav prvním, kde byly pro církevní hudbu a zpěv uplatněny zásady Motu propria sv. Pia X, vyzdvihující Gregoriánský chorál jako zásadní hudební „řeč“ katolické církve. Dalším ústavem, na němž v letech 1919 až 1921 působil, se stala Teologická fakulta Karlovy university v Praze, kde opět vyučoval

liturgický zpěv. Současně byl povolán na v r. 1919 nově založenou Komenského universitu v Bratislavě, kde se stal profesorem hudební vědy na Katolické bohoslovecké fakultě. Bratislavská universita se stala na dlouhou dobu jeho domovským ústavem. Dlouhý by byl i výčet jeho aktivit a akademických hodností, jejichž vrcholem byl jeho rektorát bratislavské university v letech 1931 – 1932. Základní dílem pro českomoravské interprety gregoriánského chorálu se na dlouhou dobu stala **Rukověť chorálu římského** (1899). Dalším původním a důležitým počinem bylo vydání **Rorátů a adventních písní s notami pro lid** (1910).

Kromě řady publikací zabývajících se úzce odbornou tematikou duchovních zpěvů, měl pro české katolické prostředí velký význam roku 1921 vydaný **Český kancionál**, na němž se zásadním dílem textově podílel jeho blízký spolupracovník, **Vladimír Hornof**.

Pro slovenské hudební prostředí vykonal velkou práci svým výzkumem pramenů slovenské písně a prosazováním hudebních děl soudobých slovenských skladatelů.

Na práci všech dosud zmíněných českých odborníků navázal další významný znalec chorálu, sbormistr a dirigent, teprve nedávno zesnulý **Jaroslav Orel** (* 23. 2. 1930 Praha – † 11. 3. 2008 Praha). Jeho práce teprve čeká na své zhodnocení.

Současným, patrně nejznámějším a v prvním příspěvku našeho seriálu již zmíněným pokračovatelem v práci předchozích znalců a interpretů Gregoriánského chorálu je **David Eben** (Doc. PhDr., Ph. D., * 6. 1. 1965 Praha) a jeho **Schola gregoriana**. Jde o interprety natolik známé, že psát o nich obšírně by znamenalo nejen příslovečné nošení dříví do lesa, ale také mnohastránkový a přesto nijak objevný popis. Umělecký vedoucí onoho souboru vyrostl v hudební rodině světově proslulého skladatele Petra Ebena a svou životní uměleckou dráhou pokračuje v rodinné tradici. Po studiích v Praze a Paříži (gregoriánský chorál) během nichž založil výše uvedený soubor, se naplno věnuje jeho studiu a zejména interpretaci.

Na otázku: „Čím může gregoriánský chorál obohatit moderního člověka na počátku třetího tisíciletí?“ David Eben odpovídá: *„Gregoriánský chorál ... dává prostor k usebrání*

a zprostředkovává nadhled k problémům všedního dne ... přináší prostotu a průzračnost jednohlasu ... který – jak říká sv. Ambrož – neruší ticho, pouze jej činí slyšitelným.“

Ebenovci mají naštěstí souputníky i následovníky, vokální tělesa, která se také věnují Gregoriánskému chorálu na velmi dobré úrovni. Známý současný soubor, **Schola Benedicta**, je veden dalším ze současných českých znalců chorálu **Jiřím Hodinou** a má jednu zajímavou zvláštnost – tvoří jej samé ženy. Jiří Hodina, původní profesí zemědělský inženýr, absolvoval Pražskou konservatoř. Na **Conservatoire de Paris** potom vystudoval a obdržel první cenu z oboru dirigování gregoriánského sboru. Od roku 1987 je členem souboru Schola Gregoriana Pragensis, v roce 1997 založil ženský vokální soubor Schola Benedicta. Je dále členem souboru **Choeur Grégorien de Paris** se kterým se pravidelně účastní velikonoční liturgie Svatého týdne v jihofrancouzském klášteře **Fontfroide**. Byl jedním ze spoluzakládajících členů Českomoravské hudební společnosti (dnes Čechomor); tu později opustil a založil vlast-

V Bolivii byl Che poražen znovu, a naposledy. Nesprávně odhadl místní situaci. Před lety tu proběhla pozemková reforma a vláda respektovala mnohé z institucí, které měli zemědělci; navíc přes svůj národní zájem měla armáda blízko ke Spojeným Státům. „Rolnické masy nám vůbec nejsou nápomocny,“ melancholicky uzavřel Guevara ve svém bolivijském deníku. Ještě hůř, místní komunistický vůdce, Mario Monje, který neměl žaludek na guerillovou válku, zavedl Guevaru poté, co byl ponížen ve volbách, do velmi zranitelného místa na jihovýchodě země. Okolnosti Guevarova chycení v rokli Yuro poté, co se setkal s francouzským intelektuálem Regisem Debrayem a argentinským malířem Ciro Bustosem, kteří byli při opuštění tábora zatčeni, byly amatérskou záležitostí.

Guevara byl jistě odvážný a statečný, stejně jako byl rychlý v šíření militární organizace života na územích pod jeho kontrolou, ale nebyl to žádný generál Giap. V jeho knize Guerilla Warfare říká, že lidová síla může porazit armádu, že není třeba čekat, až nějaká malá povstalecká skupina (foco) nastolí příznivé podmínky, a že boj se musí primárně odehrávat na venkově. (V jeho návodu na guerillovou válku mají svoje místo také ženy – jako kuchařky a zdravotní sestry; dnes už by to byly internacionální vojačky). Batistova armáda ovšem nebyla armáda, ale zkorumpovaná banda lupičů bez motivace a se slabou organizací; guerillové skupiny s výjimkou Nikaraguy skončily v prachu; a Latinská Amerika se v posledních čtyřech dekádách ze 70 procent proměnil v urbanistickou krajinu národních států. Také v tomto svém internacionalismu se Che Guevara krutě mýlil.

Závěrem

V posledních pár desetiletích 19. století měla Argentina druhé nejvyšší tempo růstu na světě. V devadesátých letech byl reálný příjem argentinských pracujících vyšší než ve Švýcarsku, Německu, Francii. Roku 1928 měla země dvanáctý nejvyšší HDP na světě. Tento úspěch, který další generace zruinovaly, byl z velké části zásluhou Juana Bautisty Alberdiho. Alberdi, stejně jako Guevara, rád cestoval: ve čtrnácti letech přešel pampy a pouště ze severu na jih až do Buenos Aires. Stejně jako Guevara se Alberdi postavil tyranovi, Juanu Manuelu Rosasovi. Stejně jako Guevara dostal šanci ovlivnit revolučního vůdce, který byl u moci – Justa Jose de Urquizu, který roku 1852 svrhnul Rosase. A stejně jako Guevara Alberti zastupoval novou vládu na cestách po světě a zemřel v cizině. Ale narozdíl od starého a nového miláčka levice, Alberdi nikdy nezabil ani mouchu. Jeho kniha Bases y puntos de partida para la organizacion de la Republica Argentina se stala základem Ústavy z roku 1853, která omezila ekonomickou moc státu, otevřela obchod, podporovala jen kvalifikovanou imigraci a ochránila majetková práva, čímž nastartovala sedmdesátileté období ohromující prosperity. Nemíchal se do záležitostí jiných států, oponoval válce své země s Paraguají. Jeho podobizna nezdobí břicho Mika Tysona.

Alvaro Vargas Llosa
Překlad
Ester Mohoritová
Hviezdoslavovo nám. 17
811 02 Bratislava
tel.: +421 254 410 945
iness@iness.sk, www.iness.sk

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Kateřinská pouť ve Stráži nad Nisou

Letošní poutní slavnost ke cti sv. Kateřiny Alexandrijské proběhla ve strážském kostele v neděli 16. 11. 2008. Pro naše malé farní společenství se jedná o událost roku, kdy máme možnost přivítat spřízněné duše z širokého okolí. Pozvání ovšem vyžaduje pečlivou přípravu, která se opět vyplatila. Mši svatou sloužil liberecký farní vikář Pavel Mach, hudbu naší paní varhanice doplnila Schola od tří Antonínů a po mši ochutnali naši hosté tradiční poutní koláčky. Listopadová neděle nás nepřekvapila výrazně teplým počasím, a tak jsme se rádi přemístili do prostor nedaleké fary. Tam už bylo připraveno pohoštění, které podpořilo přátelskou atmosféru setkání.

praxe svoje ekonomické vize – svoje vize sociální spravedlnosti, a to jako šéf kubánské Národní banky a odboru průmyslu v Národním institutu agrární reformy na konci roku 1959, a později, na začátku roku 1961, jako ministr průmyslu. Období, ve kterém Guevara řídil většinu kubánské ekonomiky, byla Kuba velmi blízko kolapsu produkce cukru, úpadku industrializace a zavedla přídělový systém – to všechno v jedné ze čtyř ekonomicky nejúspěšnějších ekonomik Latinské Ameriky před Batistovým diktátorským režimem.

Jeho pobyt v čele Národní banky, během něhož tiskl bankovky s nápisem „Che“, shrnul jeho zástupce, Ernesto Betancourt: „Ignoroval většinu základních ekonomických zásad“. Guevarovy schopnosti vnímání světové ekonomiky byly slavně vyjádřeny v roce 1961 na konferenci v Uruguaji, kde předpovídal desetiprocentní ekonomický růst Kuby „bez nejmenšího strachu“, a do roku 1980 příjem na hlavu větší než „dnes ve Spojených státech“. Ve skutečnosti Kubánci v roce 1997, třicátém výročí jeho smrti, hladověli s přídělem pěti liber rýže a jedné libry fazolí měsíčně; čtyř uncí masa dvakrát ročně; čtyř uncí pasty ze sojových bobů na týden; a čtyř vajec na měsíc.

Pozemková reforma vzala půdu bohatým, ale dala ji byrokratům, nikoliv rolníkům. (Nařízení bylo sepsáno v Guevarově bytě.) Ve jménu diversifikace (rozrůznění) byla snížena plocha určená na obdělávání a pracovní síla odkloněna jinam. Výsledkem byl poloviční pokles úrody mezi lety 1961 a 1963, na pouhých 3,8 milionů tun. Byla tato oběť ospravedlněna rozvojem v oblasti industrializace? Naneštěstí Kuba neměla žádné přírodní suroviny pro svůj těžký průmysl, a jako důsledek revolučního přerozdělování ani žádnou tvrdou měnu, se kterou by je mohla zakoupit – nebo alespoň základní zboží. V roce 1961 musel dělníkům v kanceláři potupně vysvětlovat: „naši soudruzi z technického oddělení vyrobili zubní pastu ... která je stejně dobrá, jako ta předchozí; čistí stejně dobře, i když se po chvíli změní v tvrdou hroudu“. V roce 1963 byly všechny naděje na industrializaci Kuby opuštěny a revoluce akceptovala roli koloniálního dodavatele cukru sovětskému bloku výměnou za ropu pro pokrytí svých potřeb a pro prodej dalším zemím. Další tři dekády Kuba přežívala na sovětské podpoře, která činila něco mezi 65 a 100 miliardami dolarů.

Che geniálním partyzánem?

Když Guevara selhal jako hrdina sociální spravedlnosti, zaslouží si místo v historických knihách jako génius guerillové války? Jeho největší vojenský úspěch v boji proti Batistovi – obsazení města Santa Clara po přepadení vlaku s posilou těžké vojenské techniky – je předmětem sporů. Mnohá svědectví ukazují na to, že se velitel vlaku vzdal předem, možná po tom, co vzal úplatek. (Gutierrez Menoyo, který operoval na stejném místě, ale v jiné gerilové skupině, ostře kritizoval oficiální kubánský popis Guevarova vítězství.) Bezprostředně po triumfu revoluce Guevara zorganizoval nadnárodní sjednocovací gerillové armády v Nikaragui, Dominikánské republice, Panamě a Haiti – všechny zkrachovaly. V roce 1964 poslal na smrt argentinského revolucionáře Jorge Ricardo Massetiho, když ho přesvědčil, aby na svou rodnou zem zahájil útok z Bolívie, krátce poté, co byla v Argentině znovu nastolena zastupitelská demokracie.

Obzvlášť katastrofální byla expedice v Kongu roku 1965. Guevara paktoval se dvěma rebely – Pierrem Mulelem na západě a Laurentem Kabilou na východě – proti zlé konžské vládě podporované Spojenými státy, tehdy ještě bělošskými Jihoafričany a exilovanými kubánskými žoldáky. Mulele se již dříve zmocnil Stanleyville, ovšem byl vytlačen zpět. Během jeho vlády teroru, jak napsal V. S. Naipaul, vyzkoušel a pak zavraždil všechny, kdo uměli číst a všechny, kdo nosili kravatu. Co se týče druhého Guevarova spojence, Kabily, byl toho času pouze líný a zkorumpovaný; ale v devadesátých letech svět poznal, že i on byl zabiják. Ať tak či onak, Guevara strávil většinu roku 1965 tím, že pomáhal rebelům na východě, předtím, než potupně utekl ze země. Krátce nato se k moci dostal Mobutu a zavedl režim tyranie, který trval několik dekád. (Také v zemích Jižní Ameriky, přes Argentinu k Peru, měly sjednocovací revoluce inspirované Guevarou za praktický důsledek posílení někdy i brutálního militarismu trvajícího spoustu let.)

ní skupinu Marcipán, která se věnuje interpretaci českých a moravských lidových písní. Od roku 2001 externě vyučuje Gregoriánský chorál na universitě v Hradci Králové. Jiří Hodina působí jako lektor na Letní škole staré hudby ve Valticích a na Mezinárodní letní škole duchovní hudby Convivium.

Vzdor současné rozšířené praxi, kdy nebývale upadl nejen liturgický, ale i obecný zpěv v chrámech, Gregoriánský chorál zcela nezmizel z české kotliny. Je potěšitelné, že kromě uvedených existují i jiná vokální tělesa, která se věnují Gregoriánskému chorálu – např. v Brně. Kromě letních prázdnin zní pravidelně latinský chorál také v katedrále Sv. Mikuláše v Českých Budějovicích – vždy v neděli „o desáté“. Spolu s některými dalšími, většinou amatérskými soubory se snaží zachovat toto tisícileté, vzácné dědictví. Je ovšem třeba poctivě přiznat, že to vše zdaleka nenaplňuje nejen odkaz sv. Pia X., ale ani literu a ducha směrnic 2. Vaticana, kterým se mnozí skrytí nebo zřejmí odpůrci latiny a náročné liturgické hudby či zpěvu zaštiťují.

Obecný úpadek zpěvu v našich katolických kostelích má řadu příčin. Vedou se o nich tu klidné, jindy vášnivé diskuse, kterých je věřící veřejnost většinou ušetřena, protože má jiné starosti a zájmy, nebo jsou pro ni obtížně přístupné.

S chorálem je to složitější a důvody jsou také celkem známy: neobyčejně rozšířená nevzdělanost kněží ohledně zpěvu, obecná neznalost latiny, což je u **katolických kněží** zvlášť zarážející, dále svérázné ne/pochopení směrnic 2. Vaticana, až po obyčejnou lidskou lenost (která se nevyhýbá ani osobám posvěceným/zasvěceným). Mezi laiky je to především nedostatek kvalifikovaných varhaníků a ředitelů kůrů a mizivé možnosti, jak je zaplatit. Nejsou-li na odpovídající úrovni kněží a varhaníci, jak může vypadat prostý zpěv, neřku-li tak náročná discipína, jakou je Gregoriánský chorál?

Mnoho se napsalo a sneslo argumentů o tom, že latinský chorál to měl v Čechách vždycky těžké. Že tu byla jinde neexistující tradice lidového zpěvu, která se těžko překonávala. Že má čeština zcela jinak rozloženy přízvuky, těžké doby a nelze tedy chorál uspokojivě interpretovat v češtině, aniž by nebyl przněn nad únosnou míru a lid mu rozuměl. Že latinský (rozuměj náročný) zpěv brání plné účasti lidu etc., etc. Zajímavé je, že v minulosti, kdy nechyběla chuť, zájem a také vůle k osobní oběti, se podobné stesky nesly spíše ve smyslu, co udělat pro zvýšení kvality interpretace, nikoli jak se jí vyhnout. Ještě jedna vlastnost se téměř vytratila – vědomí povinnosti a kázně. Kdo neporučí sám sobě, nedává dobrý příklad jiným a nemůže něco od nich s dobrým svědomím něco vyžadovat.

Těm, které tyto a podobné diskuse zajímají, lze doporučit mnoho písemných dokumentů a internetových stránek které se fenoménem Gregoriánský chorál zabývají a to ve všech, nejen světových, jazycích.

Příště zakončíme náš seriál neobyčejně působivým, takřka básnickým popisem současné klášterní praxe v interpretaci Gregoriánského chorálu. Přiznám se, že mi ono líčení takřka hmatatelně připomnělo, čím chorál tak mocně působil a stále působí na duše připravené, ale i zraněné, toužící po uzdravení. Naším průvodcem bude již zmíněný pan Jiří Hodina, který nejen svolil ke zveřejnění tohoto prožitku v našem časopise, ale také přeje všem čtenářům Obrázku, kteří se jakkoli s Gregoriánským chorálem setkali, nebo setkávají, aby se jim stal zřídlem niterného klidu, radosti a usebrání.

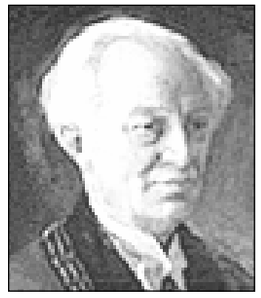

In te Domine speravi, non confundar in aeternum.
(Psalmus 71, 1)

Dne 11. března 2008 ve věku 78 let
odešel ke svému Pánu
Jaroslav Orel
Dobroslav Orel terciář OPraem.

Pavel Kozojed
Ilustrace
- Schola Gregoriana Pragensis, David Eben uprostřed
- Schola Benedicta – uhodnete, kdo je Jiří Hodina ...?
- Část z úmrtního oznámení Jaroslava Orla

PROTEST PROTI ROZŠÍŘENÍ UMĚLÝCH POTRATŮ

Hnutí Pro život ČR důrazně protestuje proti záměru vlády, která jednomyslně schválila rozšíření umělých potratů pro cizinky ze zemí Evropské unie. Toto rozšíření je součástí návrhu zákona o specifických zdravotních službách.

Umělý potrat vždy byl a je úmyslným usmrcením nevinné lidské bytosti. V tomto případě navíc dochází k zabíjení dítěte velmi krutou formou (www.potrat.cz). Umělé potraty jsou zároveň hrubým násilím na ženách, které jsou k tomuto násilnému činu na svém dítěti zpravidla donuceny svým nejbližším okolím nebo zaměstnavateli, a to jednáním často hraničícím s vydíráním. Po celý zbytek života pak mnohé ženy procházejí utrpením za rozhodnutí, které jim bylo vnuceno.

Hnutí Pro život ČR varuje, že v případě přijetí zákona o specifických zdravotních službách v navrženém znění dojde u nás k prudkému nárůstu umělých potratů. Vzhledem k relativně malé ceně za usmrcení dítěte před narozením a kvalitní následné zdravotní péči se Česká republika stane popravčím místem pro tisíce dětí z Polska, Německa, Velké Británie a z dalších zemí západní Evropy.

Politici, kteří nyní hlasují pro zákony umožňující lukrativní potratovou turistiku, se těžce proviňují proti jednotlivcům i celé společnosti a krev nevinných zůstává na jejich rukou. Již Norimberský proces s politiky, vojáky a lékaři ukázal, že nikdo, tedy ani Evropská unie nemůže nikoho zmocnit k jednání proti lidské přirozenosti (základním lidským právům). Proto legislativa Evropské unie nebo našeho státu, která umožňuje či požaduje zabít nevinnou lidskou bytost, není závazná a nemá moc zprostit viny za spáchaný zločin.

Hnutí Pro život ČR připomíná, že zvláště povoláni k aktivnímu rozlišování dobra a zla jsou věřící. Mají proto povinnost odepřít podporu těm politikům, kteří veřejně podporují zákony útočící proti životu a ničí jak jedince tak i společnost – alespoň do doby, než svého jednání veřejně litují a usilují o napravení způsobeného zla. Podobně i pro ostatní lidi dobré vůle není z morálního hlediska ospravedlnitelné volit a podporovat tyto politiky, neboť ochrana lidského života vyplývá ze zdravého rozumu a přirozeného citu.

Hnutí Pro život ČR vítá usnesení poslaneckého klubu KDU-ČSL, ve kterém se žádá zpětvzetí návrhu zákona o specifických zdravotních službách ještě před zahájením legislativního projednávání v Poslanecké sněmovně PČR.

Hnutí Pro život ČR apeluje na všechny lidi dobré vůle, politiky a představitele náboženského a společenského života, aby se postavili na stranu života a nerozšiřovali platnou potratovou legislativu. Místo toho ať hledají příležitosti k podání pomocné ruky ženám, které o usmrcení vlastního dítěte uvažují.

Návrh zákona byl vládou jednomyslně schválen dne 19. 11. 2008. Jednání vlády se účastnili:

Ing. Mirek Topolánek (ODS), předseda vlády České republiky

Jiří Čunek (KDU-ČSL), 1. místopředseda vlády, ministr pro místní rozvoj

RNDr. Martin Bursík (SZ), místopředseda vlády a ministr životního prostředí

RNDr. Petr Nečas (ODS), místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí

Karel Schwarzenberg (SZ), ministr zahraničních věcí

JUDr. Vlasta Parkanová (KDU-ČSL), ministryně obrany

Ing. Martin Říman (ODS), ministr průmyslu a obchodu

MUDr. Tomáš Julínek (ODS), ministr zdravotnictví

JUDr. Jiří Pospíšil (ODS), ministr spravedlnosti

Ing. Miroslav Kalousek (KDU-ČSL), ministr financí

Mgr. Ondřej Liška (SZ), ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Ing. Aleš Řebíček (ODS), ministr dopravy

Mgr. Václav Jehlička (KDU-ČSL), ministr kultury

Ministr JUDr. Cyril Svoboda (KDU-ČSL) se zasedání vlády sice neúčastnil, avšak jako předseda Legislativní rady vlády připravil a doporučil znění návrhu na rozšíření umělých potratů, které bylo nakonec vládou jednomyslně přijato.

http://www.prolife.cz/?a=71&id=529

THE KILLING MACHINE: CHE GUEVARA (3)

STROJ NA ZABÍJENÍ – Z KOMUNISTICKÉHO BUŘIČE ZNAČKOVÝM KAPITALISTICKÝM ARTIKLEM

Komunistický politik Che

Takže časopis Time mohl být méně přesný, když v srpnu 1960 v příběhu s ilustracemi popsal revoluční dělbu práce takto: Che Guevara je „mozek“, Fidel Castro „srdce“ a Raul Castro „pěst“. Ovšem citlivé vnímání odhalilo Guevarovu klíčovou roli při proměně Kuby v baštu totalitního režimu. Když uvážíme jeho bohémského ducha, pak byl Che poněkud netypickým kandidátem na ideologickou čistotu, ale během roků tréninku v Mexiku a následným obdobím ozbrojeného boje na Kubě se ukázal jako komunistický ideolog posedlý Sovětským Svazem, což nevyhovovalo Castrovi ani jiným, kteří byli v podstatě oportunisty využívajícími jakýchkoliv prostředků pro získání moci. Když byli rádoby revolucionáři zatčeni roku 1956 v Mexiku, Guevara byl jediný, kdo přiznal, že je komunista a učí se rusky. (Otevřeně mluvil o svém vztahu s Nikolajem Leonovem ze sovětské ambasády-) Během ozbrojeného boje na Kubě navázal silnou alianci s Lidovou socialistickou stranou (ostrovní komunistickou stranou) a s Carlosem Rafaelem Rodriguezem, který měl hlavní podíl na přeměně Castrova režimu v komunismus.

Tento fanatický rys udělal z Guevary hlavního strůjce „sovětizace“ revoluce, která se opakovaně chlubila svým nezávislým charakterem. Velmi brzy potom, co se barbudos dostali k moci, se Guevara účastnil jednání s Anastasem Mikojanem, sovětským zástupcem předsedy vlády, který navštívil Kubu. Byla mu svěřena mise podporování sovětsko-kubánských jednání během návštěvy v Moskvě roku 1960. (Byla to součást dlouhé cesty, na které ho nejvíc oslnila Kim Il Sungova Severní Korea.) Guevarova druhá návštěva Ruska v srpnu 1962 byla ještě významnější, protože se zde zpečetila dohoda o tom, že Kuba bude sloužit jako sovětské nukleární předmostí. Setkal se v Jaltě s Chruščevem, aby doladili detaily operace, která již začala a zahrnovala umístění 42 sovětských raket, z nichž polovina byla vybavena nukleárními hlavicemi, dále raketometů a zhruba 42 tisíc vojáků. Pod tlakem nebezpečí, že Spojené státy přijdou na to, co se děje, Guevara obdržel ujištění, že sovětské námořní síly budou intervenovat – jinými slovy, že Moskva je připravena vstoupit do války. Jak se píše v Guevarově životopise od Philippa Gaviho, revolucionář se vychloubal, že „tato země je ochotna riskovat atomovou válku nepředstavitelných ničivých následků proto, aby hájila princip.“ Krátce poté, co skončila kubánská raketová krize – kdy Chruščev nesplnil slib z Jalty a vyjednal za Castrovými zády dohodu se Spojenými státy, součástí které bylo odstranění amerických raket z Turecka – Guevara sdělil britskému komunistickému deníku (British communist daily): „Kdyby bývaly rakety zůstaly, všechny bychom je použili a nasměrovali k útoku na samotné srdce Spojených států, včetně New Yorku, to vše na naši obranu proti agresi.“ A o několik let později v souladu se svým výrokem pronesl na schůzi Spojených národů: „Jako marxisté zastáváme názor, že mírové soužití mezi národy neznamená soužití mezi vykořisťovateli a vykořisťovanými.“

Guevara se v posledních letech svého života od Sovětského svazu odtáhl. Udělal tak ze špatných důvodů – vinil Moskvu z toho, že je příliš měkká ideologicky a diplomaticky, a dále z toho, že dělá příliš mnoho ústupků, narozdíl od maoistické Číny, která se ukázala být nebem pro tento ortodoxní názor. V říjnu 1964 cituje ve své krátké zprávě Oleg Darusenkov, sovětský úředník blízký Guevarovi: „Požádali jsme Československo o zbraně, odmítli nás. Tak jsme požádali Čínu, a dostali jsme odpověď, že ano, za několik dnů, a ještě nám nic neúčtovali se slovy, že přátelům se zbraně neprodávají.“ Guevara měl Moskvě za zlé, že za svoji velkou pomoc a politickou podporu žádá od ostatních členů komunistického bloku něco nazpět. Jeho závěrečný útok na Moskvu přišel v únoru 1965 v Alžíru, kde obvinil Sověty z používání „zákona hodnoty“, což znamená kapitalismus. Jeho roztržka se Sověty nebyla volání po nezávislosti. Byl jako Enver Hodža – jeho nářek snažící se absolutně podrobit realitu ideologickému ortodoxnímu názoru.

Che ekonomem

Velký revolucionář měl šanci uvést do

Politické recepty tamního presidenta Sarkozyho jsou v mnoha ohledech nemravné a chybné, ale musím uznat, že moje sympatie vzbudily známky jeho snahy držet si od těla zednáře, všiml jsem si toho už před volbami. Pak přišel Nicolas Sarkozy s koncepcí „positivního laicismu“, kterou ve francouzském historickém kontextu chápu jako potenciálně dobrou věc, protože staví na uznání positivního vkladu katolíků do národního života. A právě reakce tamních zednářů[1] mi potvrdila, že o něco positivního vážně půjde. Fakticky totiž president Sarkozy vytváří pro katolíky prostor, v němž mohou vznést vlastní argumenty i k jeho politice, prostor, který jim kdysi byl zednářskou revolucí ukraden.

Jinou událostí, o které čeští novináři možná neslyšeli, možná ji smlčeli, bylo rozhodnutí lékařů z madridské nemocnice Karla III. rozdávat mladým pacientům publikaci o nemoci AIDS a – neutrálně řečeno – o vzorcích chování. Byl to takový příspěvek k tomu, co se dnes zve „sexuální výchovou“. Podle převažující reakce hlavních španělských sdělovacích prostředků a ostatně i protiakce za zdravotnictví zodpovědných úřadů španělské metropole lze soudit, že kosa padla na kámen. Deník El Mundo[2] dokonce vyhodnotil, že lékaři zaútočili na španělskou demokracii. Jaký zločin spáchali? Dovolili si vyslovit několik fakt, banálních a prostých pravd, jako je například ta, že když se muž a žena milují, patří manželská věrnost bytostně k jejich lásce. Uznejte sami, co jiného by už bylo více proti demokracii! Nebo: Praktikovaná homosexualita se od heterosexuálních vztahů odlišuje např. statisticky vykazovaným relativně vyšším počtem případů nákaz pohlavními chorobami i výskytem duševních problémů. Poukazovat na většinový podíl homosexuálně obcujících osob v evropských statistikách výskytu AIDS a přenosu viru HIV je samozřejmě také protidemokratické ... Nepřekvapí pak, že se vedení nemocnice od publikace distancovalo, zatímco lobbistické organizace homosexuálů troubily na poplach.

U nás v listopadu asi vyvolalo největší mediální rozruch jednání Ústavního soudu o podání Senátu, jenž soud požádal o zjištění, zda určitá ustanovení lisabonské reformní smlouvy jsou v souladu s Ústavou ČR. Soud kupodivu odpověděl, že nejsou v rozporu, ale také vztyčil varovný prst. Udělal to ale způsobem, který je hodný zaznamenání: V odůvodnění nálezu soudci naznačili, že nevelké risiko překročení pravomocí Evropskou unií vzhledem k tomu, s čím jsme souhlasili, existuje a že je svázáno s »opuštěním hodnotové identity« Unie. Novinářské komentáře si této pasáže naprosto nevšimly, nikdo si nepoložil otázku, co onu »hodnotovou identitu« tvoří přesně.

Svatý P. Josemaría Escrivá de Balaguer (zakladatel Opus Dei) ji poznal velmi dobře a za španělské občanské války i její opak. (Když v Madridu komunisté rozpoutali teror, náboženské pronásledování přimělo Otce Josemariu vykonávat kněžskou službu tajně a skrývat se neustálým přesunem z místa na místo. Náhodou se mu podařilo opustit hlavní město a po nesnadném útěku přes Pyreneje se usídlil v Burgosu. Až po porážce komunistů v roce 1939 se mohl vrátit do Madridu.)

---

[1] http://lesalonbeige.blogs.com/my_weblog/2008/11/la-la%C3%AFcit%C3%A9-ma%C3%A7onnique-un-oxymore.html

[2] http://www.elmundo.es/elmundo/2008/11/18/madrid/1227012178.html

Tomáš Beran

Foto

- Sv. Josemaría Escrivá de Balaguer (9. 1. 1902 Barbastro, Španělsko – † 26. 6. 1975, Řím; oslava 26. června. blahořečen 17. 5. 1992, svatořečen 6. 10. 2002)*

OTÁZKY (4)
ROMAN JOCH

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Nízká porodnost.

2. Jaké řešení navrhujete?

Méně antikoncepce.

Proč je v současné západní společnosti nízká porodnost? Proč se rodí méně dětí, než je nutné na zachování společnosti? Proč naše společnost vymírá?

Nebude to nedostatkem bohatství. Naše společnost je tak blahobytná, jako nikdy v minulosti, a zároveň má tak nízkou porodnost, jako nikdy předtím. Že by to bylo tudíž opačně a za nedostatek dětí by mohl onen historicky bezprecedentní blahobyt Západu? To nějak nedává smysl.

My, samozřejmě, přesně víme, čehože je nízká porodnost následkem: sekularismu. (Sekularismus je cílevědomá snaha o sekularizaci. Sekularizace je omezování církevního vlivu ve společnosti. Sekulární znamená světský, necírkevní.) Platí, že lidé religiosní či religiosnější (náboženští, ať již chudí či bohatí) mají více dětí a lidé sekulární či sekulárnější (a opět, ať již bohatí či chudí) mají dětí méně. Vzájemný vztah mezi religiositou a porodností je statisticky prokázán.

Ale proč? Proč lidé religiosnější mají více dětí a lidé sekularizovaní jich mají méně?

Protože lidé sekularizovaní mají tendenci podléhat materialistickému vidění světa. V něm je člověk jen kusem, útvarem hmoty, která se dožívá (v tom ideálním případě) oněch 70 – 80 let. A pak není nic.

V průběhu tohoto života je mít děti obtíží. Jsou břemenem. Takže jde o to prožít těch 70 – 80 let bez obtíží, v pohodě. A v stáří se o nás postará socialistický (zase sekulární) stát. Proč tudíž mít děti, když jsou na obtíž? A proč je vůbec přivádět na svět, když po 70 – 80 letech by stejně umřeli? Vskutku, proč?

Z materialismu tak vyplývá převažující snaha o pohodu, příjemnost, požitek (hédonismus) a z hédonismu plyne dnes všudypřítomný socialismus. A z obou dohromady plyne, že mít děti je blbost.

Naopak, existuje-li nesmrtelná duše, pak mít dítě znamená dát život originálnímu, nesmrtelnému tvorovi, který tady (ve stvořeném, tj. uspořádaném Universu) již bude nastálo a nakonec se bude těšit přítomnosti svého Stvořitele (bude-li ovšem za tu krátkou episodku svého pozemského života činit správné mravní volby; či alespoň stále méně těch nesprávných). Jinými slovy, mít děti je tou nejracionálnější a nejsprávnější možností. A *sub specie aeternitatis*, taky tou nejoptimističtější.

Uvedl jsem, že oním řešením je méně antikoncepce. To však nenastane jen tak, samo od sebe. Něco tomu musí předcházet. Něco, co je v posledku lékem jak na hédonismus, tak i na socialismus. A tím něčím je opětovné pokřesťanštění, re-christianizace dnes vymírající společnosti. To, že početně vymíráme je jistým důkazem toho, že vymírá křesťanství. V posledku obnova křesťanství je cesta k záchraně Západu. Jediná.

MUDr. Roman Joch
je ředitelem Občanského institutu
a častým přispěvatelem i našeho Obrázku

KDO JE DECLAN GANLEY A CO VLASTNĚ UDĚLAL

Tak nám v televisi nikým nezvolení mediální mudrci (s varovným ukazovákem) sdělili, že náš president Václav Klaus si dovolil setkat se s Declanem Ganleyem, skoroskvrnou na narůžovělém obrazu budovatelů lepších zítřků, který se teď jmenuje „lisabonská smlouva“. Opět jsme se nic podstatného nedozvěděli, jenom to, že pan Ganley je někdo opovržení hodný a to, že prý pan president zlobí.

Jsem rád, že máme presidenta, který se nebojí a vyslovuje se jasně k této klíčové otázce. Sdílím jeho názor, že i lisabonská smlouva je po irském referendu mrtvá. Není –li tomu tak, umírá v Evropě demokracie. Skutečnost, že jsou Irové tlačeni k novému hlasování je už sama o sobě hrozivým signálem příchodu nové totality. Je potřeba hlasitě poděkovat Declanu Ganleymu a Václavu Klausovi. Františku Schildbergerovi a Skleněnému kostelu patří dík za informace, které se z veřejnoprávních médií nedozvíme. Předáváme je dál.

Karel Korous

Zastánci Lisabonské smlouvy se nepoučili

Portál Skleněný kostel uvádí:

Jméno Declana Ganleyho, předsedy organizace Libertas, se v našich médiích objevuje vlastně až nyní v souvislosti s podporou, kterou mu vyslovil při státní návštěvě Irska český prezident Václav Klaus. Ve své vlasti je Declan Ganley vystaven diskreditační kampani a obviněním, že Libertas porušila při financování své kampaně proti Lisabonské smlouvě zákony Irské republiky. Přinášíme překlad prohlášení nazvaného Zastánci Lisabonské smlouvy se nepoučili, které v reakci na tato obvinění Declan Ganley vydal 23. října 2008. Chceme přiblížili situaci a postoje vítěze irského referenda, o kterém se z našich médií nedozvíme prakticky nic seriosního.

V této chvíli je pro mě smutné, že naše parlamentní kruhy jsou, zdá se, chorobně posedlé přehlasovaným a odmítnutým dokumentem, a ještě smutnější je, že to vypadá, jako by o voličích měli tak nízké mínění, že se domnívají, že irský lid se dá přesvědčit ke změně názoru, když Libertas bude nějakým způsobem „zdiskreditována“. To byla jejich strategie pro celou lisabonskou kampaň, byla neúspěšná tehdy a bude neúspěšná i v budoucnu.

Byl to velký úspěch irského lidu a výsledek referenda vzal politickému vedení této země monopol na veřejné mínění. Tato změna ohrožuje jejich samotnou existenci a vysvětluje opakované útoky na mě, na mé obchodní záležitosti a na organizaci, kterou vedu.

Libertas do písmene splnila všechny vládní směrnice, kterými se řídí politické financování v této zemi. Naše účty za rok 2008 nejsou kompletní, což je zřejmé, protože finanční rok ještě neskončil, ale až budou zveřejněny, tak se ukáže, že je tomu opravdu tak.

Přibližně 800,000, suma, kterou jsme vynaložili na lisabonskou kampaň, vypadá bezvýznamně ve srovnání s obrovskými finanční zdroji, které na „yes“ kampaň poskytl Brusel. Plýtvá tak penězi evropských daňových poplatníků k prosazení nedemokratické úmluvy, kterou evropští daňoví poplatníci nechtějí. „Yes“ kampaň byla široce financována veřejnými penězi dostupnými přes politická uskupení v Evropském parlamentu. Naše kampaň byla financována ze soukromých zdrojů občanů této země. V tom je mezi námi zásadní rozdíl.

Joe Costello, Dick Roche, Nicholas Sarkozy a nesčetné bruselské elity nebudou z této skutečnosti mít radost, ale nemohou ji změnit.

Tato strategie nebude fungovat. My už jsme se rozhodli, a to musí být nejen respektováno, ale i zohledněno. Stejný dokument byl už odmítnut ve svobodném hlasování ve třech členských státech. Je nežádoucí a čím víc se o něm lidé dozvídají, tím méně se jim líbí. Libertas je rozhodnuta, že irské hlasování nebude ignorováno tak jako nepřijetí ve Francii a v Nizozemí.

Na rozdíl od irské vlády, která aktivně spolupracuje s bruselskými zájmy na izolaci Irska, Libertas se aktivně snažila budovat alternativu. Během uplynulých čtyř měsíců jsme cestovali po Evropě, setkávali se s politickými vůdci i obyčejnými občany. Hledali jsme a obdrželi jsme podporu pro irskou pozici a pracujeme na vytvoření platformy, která dá všem občanům EU možnost vyjádřit svůj názor na Lisabon – a ve skutečnosti na budoucnost demokracie a prosperity v Evropě – u hlasovacích uren v červnu příštího roku. Je to ambiciózní agenda a zároveň výzva – rozhodně ne hotová věc – ale je to úkol, který irská vláda mimořádně a hanebně ignorovala, a proto se ho museli ujmout obyčejní občané.

V červnu příštího roku bude mít irský lid další možnost vyslovit svůj verdikt nejen k neustálému úsilí obejít jeho demokraticky vyjádřenou vůli, ale také k výkonům těch, které jsme demokraticky zvolili, aby nás v tomto náročném období reprezentovali. Pro irský lid to bude šance hlasovat nejen o Lisabonu, ale i o výkonech irské vlády a samozřejmě i opozice.

Libertas hrála malou, ale nikoliv nedůležitou roli v tom, že v roce 2008 irskému lidu poskytla legální volbu, a je pravděpodobné, že neutuchající úsilí irských a evropských politických kartelů zvrátit svrchovanou vůli svobodného národa způsobí, že v roce 2009 se rozhodneme udělat to stejně.

Declan Ganley / www.libertas.org / http://sklenenykostel.net/joomla/index.php?option=com_content&task=view&id=1448&Itemid=40

v poslední chvíli zachránila samu existenci českého národa píše mladý stát jako o porážce a katastrofě.

[2] Takto se odmítlo to všechno dobré ve starém Rakousku, odmítla se i jakákoliv náprava všeho špatného; obojí jsou znaky každé revoluce, toho novotářství, které zničí vše, dobré i špatné, a fanaticky začíná stavět znovu od začátku.

[3] Každá revoluce, jakkoliv je protikřesťanská, vždycky používá křesťanské výrazy.

[4] Komu konkrétně přičíst zodpovědnost za tato slova? V letech 1918 – 1919 měla agentura ČTK souběžně dva ředitele – Vladimíra Weinerka a Jana Hajšmana – zatímco v kancelářích ministerstva zahraničí se hledal ředitel definitivní. Pod vedením obou ředitelů se jednotliví novináři, delegovaní českými novinářskými svazy, střídali ve dvouhodinových směnách a jejich zpravodajství druhý den zaplnilo stránky pražských novin. Později se Weinerek stal zakladatelem parlamentní stenografické služby a Hajšman šéfem československé kontrašpionáže.

[5] Stojí za to si tento úryvek přečíst pozorně. Zjistíme, že jej nepsal žádný „obyčejný“ člověk, nýbrž vzdělaný a umělecky nadaný intelektuál. To jsou ti „my“, levicoví intelektuálové, kteří dnes ovládají všechna česká velká média. Ovšem není pak divu, že prostý člověk takto zpracován i sochu strhne.

P. Josef Dobiáš

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (6)

Vítám vás, milí čtenáři, krátce po vstupu do nového církevního roku. Dnes se chci pozastavit nad „nesvátečními“ obrazy a slovy, které do našich příbytků zavlekly v minulých dnech a týdnech sdělovací prostředky. Záměrně hovořím o »zavlečení«, protože se často pojí s nakažlivými chorobami. Ale chci zaznamenat i nějakou tu positivní zprávu, kterou novináři naopak nerozšířili.

V prvním ohledu nejde jen o „infekci“ novinářskou. Poničení náhrobních kamenů terezínského hřbitova je »z našeho pohledu« barbarské, řekl **České televizi** 28. 11. mluvčí ministerstva kultury Jan Cieslar. Dozvěděli jsme se tedy od úředníka našeho státu, že z nějakého jiného úhlu pohledu toto barbarství barbarstvím být nemusí. Možná to ale mluvčímu jen tak uteklo z pusy, možná to byl jen spontánní projev pod tíhou doktríny tolerance vůči jakémukoli ideovému směru, doktríny, kterou se na ministerstvu třeba řídí. „Támhle dáme milion na opravu kostela, támhle zase pan ministr zamává propagátorům sodomie. Jsme ministerstvo pro všechny a uplatňujeme nediskriminační přístup.“ Řekli by. Já bych řekl, že to je přístup bezcharakterní.

Novinář veřejného média má zase uloženo řídit se principem „vyváženosti“. Příkladně se tohoto úkolu zhostila redaktorka **České televize** Barbora Straňáková rovněž 28. 11. v reportáži připomínající osmdesáté výročí organizace Opus Dei. Novinářčino dílo se vyvážilo v těžišti působení tří sil: několika dojmů ze zfilmovaného Brownova pamfletu „Šifra mistra Leonarda“, dále ze sdělení jednoho českého člena Opus Dei o aspektech členství a účelu organizace (prý poskytovat »duchovní servis«) a z poznámky svobodného zednáře Ivana Štampacha o cilici. Pokud ale říkám, že reportáž „našla těžiště“, není to nejlepší příměr, protože spíše utkvěla na mrtvém bodě nevzdělanosti. Sám jsem nevěděl, jestli se mám začít smát, když se na obrazovce objevily scény z uvedeného filmu s komentářem novinářky. Tak například temný obraz s detailem boku postavy a její ruky, která třímá střelnou zbraň, novinářka doprovodí slovy, že ve filmu je Opus Dei »vyobrazena jako ultrakonservativní paže Vatikánu«, a dodá, že »ve skutečnosti« je to organizace podléhající přímo papeži. Nechyběla samozřejmě ani zmínka o tom, že Dílo je vlastně vatikánská špionáž. Kdyby si novinářka odpustila Leonardovu Šifru a prostě řekla, že každý člověk je povolán ke svatosti a že Dílo chce v tomto směru lidem pomáhat, asi by králi Kavčích hor spadla perla z koruny.

Když jsem se zmínil o zednářích, zaznamenám zde ustavení zednářské „Pozorovatelny positivního lacismu“. Česká média si toho nevšimla, ale došlo k tomu ve Francii.

MARIÁNSKÝ SLOUP (2)

Slavná manifestace v den barev a zpěvu

První list dějin mladé republiky byl zhanoben nekulturností a surovostí, která naplnila zbožné katolíky a vůbec všechny slušné lidi hlubokým bolem a studem. Nenávist k monarchii byla spojována s nenávistí k církvi. Razilo se heslo: Skoncovali jsme s Vídní, skoncujme i s Římem. Demokracie

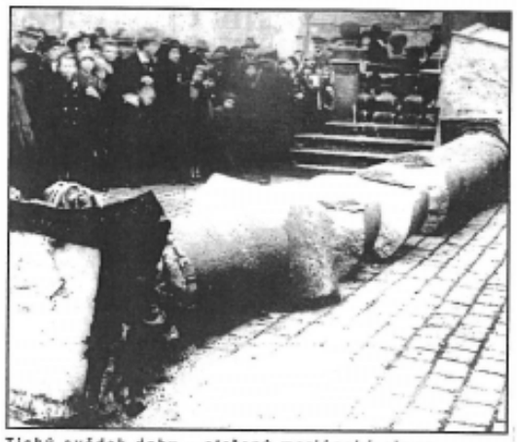

Tichý svědek doby – stržený mariánský sloup

se ukázala na začátku našeho státu příkladně: stržením mariánského sloupu.

Československá tisková kancelář byla založena 28. října 1918 a první zpráva pod značkou ČTK se v našem tisku objevila následující den, 29. října 1918. A hned pátý den potom vydala tato ČTK zprávu:

„Socialistické dělnictvo z celé Prahy se sešlo včera na bělohorské pláni, aby vzpomnělo bělohorské porážky 8. XI. 162, a aby na místě katastrofy[1] vzpomenulo slavného osvobození z 300 leté poroby a otroctví[2]. Bílá hora takové manifestace ještě neviděla. Počet všech účastníků byl přes 200 000. Organizace kráčely se stuhami rudými i červenobílými, se standartami, nápisy a hesly, s prapory rudými, socialistickými i národními. Bylo postaveno šest tribun, z nichž o třetí hodině bylo dáno znamení k zahájení táborů. Mluveno se šesti tribun najednou. Řečníci vzpomínali 300 leté poroby českého národa, jakož i dnešního dne vzkříšení[3]. Provolávána sláva republice i demokracii. Po čtvrté hodině odpolední nastalo seřaďování a odchod z bělohorské pláně. Sta praporů vysoko vztyčených začalo se pohybovat k stanovištím, hrály hudby a zněly signály. Povozy a ozdobená auta pomalu se rozjela dolů po bělohorské pláni. Pomalu se šeřilo, když vyšlehly plameny a hustý kouř dýmu ze spalované rakve s nápisem „Zhynula černožlutá bestie“. Všemi směry se ubíraly průvody. Dávno se zšeřilo, když se ještě davy valily ulicemi Prahy. A na Staroměstském náměstí, českému národu tak drahém a památném, vznikl brzy před deskou umučených českých pánů tábor nový, který s obnaženými hlavami zapěl: „Kde domov můj“. Množství lidu se seskupilo kolem mariánského sloupu, pomníku hanby a poroby[4]. Již vylézali odvážní jednotlivci na podstavec, upevnili na kamenný sloup s bronzovou sochou silné lano a učinili všechny přípravy k stržení sloupu. Před 7. hod. večerní mariánský sloup byl stržen za obrovského jásotu tisíců účastníků tohoto památného divadla.“ Až sem ČTK.

Když šedý korintský sloup v matně ozářeném šeru listopadového večera byl stržen, když po hrozném rachotu se rozpadl na víc jak deset kusů a na něm postavená pozlacená socha Panny Marie se sepjatýma rukama, prosícími za svůj lid, se pádem na dlažbu rozbila na padrť, tu se ozvaly výkřiky rozvášněného davu „Sláva! Nazdar!“ Sociálně demokratický tisk obviňoval s velkým hlukem stržený pomník, že to byl sloup „naší potupy“ vztyčený prý po dovršení bělohorské porážky jako symbol vítězství nad „prokletým národem“. „Ta zlatá Panna,“ tak učeně psal tento tisk[5], „to byla církev, ten had, svíjející se v bezmezném vzteku pod jejíma nohama, to jsme byli my ... To nebyl sloup víry, ale sloup zpupného násilí, dílo absolutismu a jesuitství. Jesuité ve své prohnilosti dali na sloup sochu, aby korunovala porážku národa. Teď leží přeražena na několik kusů symbolicky zrovna tak, jak my před 300 lety.“ Tak byly o mariánském sloupu záměrně rozšiřovány pověsti, že byl zbudován na oslavu porážky českého národa na Bílé hoře a k potupě české samostatnosti. Proti církvi vytvořily se tak podmínky na provedení hrozného činu.

[1] Dobře si všimněme: o bitvě, která

Slovo závěrečné

Lisabonská smlouva byla jednoznačně a demokraticky zamítnuta a je třeba to respektovat. Protože k tomu, aby Smlouva vstoupila v platnost, je potřeba jednomyslné rozhodnutí všech členských států EU, je zřejmé, že vstoupit v platnost nemůže a to je také důvod, proč si myslím, že v její ratifikaci nemá smysl pokračovat. Měla by zůstat neratifikovaná, stejně jako zůstala Ústavní smlouva neratifikovaná v sedmi členských státech EU poté, co ji voliči zamítli ve Francii a v Nizozemí. Je na čase uznat, že Lisabonská smlouva tak úplně odlišným dokumentem nebyla, že byla zamítnuta a že tudy cesta nevede.

Václav Klaus v rozhovoru s Kimberly Hiss, Sunday Business Post, 9. listopadu 2008

ZÁPIS Z PŘIJETÍ DELEGACE EVROPSKÉHO PARLAMENTU PRESIDENTEM REPUBLIKY VÁCLAVEM KLAUSEM

Václav Klaus (VK): Jsem velmi rád, že Vás mohu na Pražském hradě dnes přivítat. Velmi se těším na naši diskusi, protože vím, že mé názory a postoje jsou v médiích často démonizovány a karikovány a toto je příležitost, jak můžeme přímo a nezkresleně své postoje diskutovat. Jsem tím, kdo vždy říkal, že pro ČR nemá členství v EU alternativu. Byl jsem to já, kdo v roce 1996 podal premiéru Dinimu českou přihlášku do EU. Byl jsem to já, kdo podepsal přístupovou smlouvu. Stojíme na prahu českého předsednictví EU. Jsem přesvědčen, že je bez problémů zvládneme. Vláda a všechny další orgány ČR se na předsednictví odpovědně připravují.

Pöttering: Děkujeme za přijetí. Jsem v Evropském parlamentu od r. 1979, celý svůj život jsem „ve službách Evropy“, to, že Česká republika je dnes členským státem a bude předsedat Evropské unii, je zázrak, o kterém se nám před třiceti lety nesnilo. Rád bych omluvil kolegu Josepha Daula, který je na dlouho plánované návštěvě Finska, ale rozumím tomu, že jste se osobně setkali zde na Pražském hradě před několika týdny. Je zvykem, že každý ze členů Konference EP bude mít během přijetí krátké slovo a možnost položit otázky. Prosím nejprve pana kolegu Schulze.

Schulz: Za Stranu sociálních demokratů bych rád řekl, že jsme připraveni podpořit české předsednictví, které nebude lehké, protože ho bude ovlivňovat nadcházející volební kampaň do Evropského parlamentu a dlouhodobě diskutované problémy, které se v EU nedaří uzavřít. Je to klimatický balíček, jakkoli Francie má ambici tuto otázku dojednat ještě před koncem roku, a potom Lisabonská smlouva, u které je znám velký rozdíl mezi Vašim názorem a stanoviskem EP. Evropští socialisté budou bojovat o to, aby byla ratifikována. Lisabonská smlouva je nutná, nevyhnutelná, absolutně nezbytná. Vím, že v tomto ohledu máte poněkud kontroversní názory, pane presidente.

VK: (úsměvně) Vždyť mě znáte, já kontroversní nejsem.

Schulz: (také úsměvně): Já jsem právě v Evropském parlamentu proslulý tím, jak nejsem kontroversní, takže si budeme rozumět.

Watson: Pane presidente, my umíme všichni německy, anglicky, francouzsky, španělsky a italsky. Jazyková odlišnost je v Evropské unii velkou hodnotou. Přejeme Vašemu předsednictví úspěch. Bude mu dominovat nutnost čelit finanční a ekonomické krizi. Je důležité, aby dále běžela Lisabonská agenda. Minulost prokázala, že nalézat řešení umožňuje evropská solidarita, která nám umožnila zastavit postup Rusů v Gruzii, která nám umožnila nacházet řešení finanční krize. Většina dnešních problémů má nadnárodní povahu a jejich řešení lze najít pouze na nadnárodní úrovni.

Můžeme mít rozdílné názory na architekturu „evropského domu“, ale důležité je, aby stál.

Cohn-Bendit: Přinesl jsem Vám vlajku, kterou tu prý máte na Pražském hradě všude. Je to vlajka Evropské unie, tak ji postavím tady před Vás. Bude to těžké předsednictví. ČR se bude muset zabývat návrhem pracovně-právní směrnice a klimatickým balíčkem. Klimatický balíček EU představuje méně, než by si naše frakce přála. Bude nutné aspoň toto minimum dodržet. Jsem přesvědčen, že klimatické změny představují nejen risiko, ale i nebezpečí pro další vývoj planety. Opírám se o vědecký názor a většinový souhlas v EP a vím, že se mnou nesouhlasíte. Můžete věřit v co chcete, já jsem přesvědčen, že globální oteplování je realita, není to věc mé víry.

mihy vlaskavým úsměvem slunce, aby zazářil průvod, v jeho čele nesen nápis: »Národ socialistický«, sto děvčat v pestrém kroji slováckém kráčelo za rudou stuhou a za nimi massy, massy, massy, nepřehledný dav s prapory a nápisy, z nichž nejčastější byl: »Ať žije československá republika!« Předvoj průvodu byl nahoře na Hradčanech na bělohorské silnici, zatím co střed překračoval Karlův most a zád průvodu pohybovala se v ulicích pražských. Nesčetné prapory, standarty, odznaky neseny byly nad průvodem, byla to pestrá směsice barev rudých a červenobílých.

Pláň **bělohorská** tvoří u Hvězdy rozlohu několika hektarů půdy. Zde se rozlily davy v nepřehledný zástup lidí. Šest tribun řečnických bylo tu postaveno, kolem nichž tvořila se jádra posluchačů, ostatní, k nimž hlas řečníků nedoléhal, přecházely od tribuny k tribuně, aby nalezli výhodnější místo, až konečně slily se davy tak, že nebylo hnutí.

Není možno, abychom přinášeli řeči, které tu byly prosloveny. Vzpomínalo se minulosti, projevována radost nad přítomností, a čtěny výhledy do budoucnosti. Jen pozoruhodné některé myšlenky, které jsme zaslechli, chceme tu zaznamenat: že republika česká bude jen tehdy bezpečna, když bude žíti uprostřed svobodných republik ostatních národů. Veleben klid a pořádek, s jakým revoluce česká byla provedena, ale zdůrazněno, že revoluce není u konce, že po odstranění odznaků otrockých zbývá odstraniti mnoho vnitřního šlendriánu, cizoty a nepochopení vůči požadavkům tříd pracujících a hladovících. Hlavní věc je nyní, abychom pomohli přenésti národ použití hladu do země zaslíbené, a to se může státi jen tehdy, když budeme všichni poloviční zásob potravin užívati stejnoměrně, když nebudou jedni hladovět a druzí žíti v přebytku na úkor druhých. Čeští socialisté nedopustí, aby starý, shnilý pořádek byl udržen přebarvením trikolor a odstraněním jabliček. Náprava musí jíti od základů. Příkaz národní vůle zní: Majíček, lidu českému před často poukazoval Masaryk, na tu rozlomenost české duše, a národ český, který chce uvítati svého presidenta Masaryka v jeho duchu, v duchu jeho životního přesvědčení, musil se oprostiti ode vší dvojakosti, státi se celé národem Husovým. To se stalo tím, že mariánský sloup byl stržen.

Shromáždování zástupů.

Pouť na Bílou Horu krátce po dnu našeho osvobození stala se obrovskou manifestací, jakých Praha viděla málo. Dle povelu socialistických stran celá demokratická a socialistická Praha s okolím obrátila se před polednem a po poledni včerejšího dne směrem k pláni bělohorské. Před polednem už ubíraly se průvody s rudými a červenobílými prapory z Nuslicka a Kladenska po silnicích a cestách na Bílou Horu, od samého poledne pak širokou silnicí z Prahy přes Břevnov valily se davy, takže o 3. hodině, kdy se šesti tribun se začalo mluvit, byly tu desetitisíce lidí a tribuny nedostačovaly. To však ještě nedorazily vlastní průvody dělnictva, jež seřadily se v jednotlivých čtvrtích a předměstích Prahy. Na pláň bělohorskou vůbec všecky davy najednou se nevměstnaly, ještě dávno nebyly všecky průvody na místě, již začaly se davy valit zpět, neboť jinak nebyl by mohl býti rozchod proveden před nocí.

Nad hlavami průvodů a zástupů vlálo na sta praporů a desetitisíce národních praporečků a vlajek v barvách českých, slovanských, italských, anglických, francouzských, amerických. V průvodech neseny nesčetné rudé prapory, standarty s revolučními a socialistickými nápisy. Četny byly skupiny vojínů, kteří kráčeli pod socialistickými a revolučními výzvami. Zvláštní pozornost celé Prahy budila silná skupina italských vojínů-zajatců, kteří ozdobeni českými a slovanskými trikolorami a rudými kokardami nadšeně byli pozdravováni.

Na socialistickém řečništi.

S tribun promluvili velmi rozhodně za stranu naši: Soudr. Němec, Stivín, Ekstejnová, Bechyně, Svěcený a Škatula, za české socialisty: Stříbrný, Slavíček, Laube, Špatný, Čižinský a Zemínová a za české sociální demokraty soudr. Beran, Grunci, Němeček, Hans, Sejpka a Veselý.

Všichni ocenili význam manifestace, činnou radostí socialistických vrstev nad skonem starého nadtráví a útisku a vítězstvím demokracie, která v prach drtí staré řády a dává mocně vyrůstati nadějí utiskovaných milionů v život lepší. Všichni naznačili neodstranitelné požadavky pracujícího lidu, jež vznáší tento na správu Československého státu, důvěřuje pevně, že v novém, vlastním svém domově nalezne nyní dokonalé ochrany a povznesení svého sociálního a občanského postavení. Věří pevně, že padnou přehrady rodové a majetkové, a že nastolena bude naprostá vláda demokracie, úplnou rovností všech občanů naší československé republiky. Bouřlivé byly projevy souhlasu obrovských těch mass. Co chvíli nesl se mocný potlesk a jásot v hromadné projevy tisíců ovzduším.

Návrat a zakončení na Staroměstském náměstí.

K půl 5. hod. skončeny byly řeči a moře rozvlněno náhle nastoupilo zpětný pochod k domovům. Manifestace tak obrovské Bílá Hora ještě nikdy a Praha od 28. listopadu 1905 a od posledního sletu všesokolského neviděla.

Veliké proudy spěly za večerního soumraku dolů ku Praze. Hlavní proud manifestantů brал se přes Malou Stranu, kde pozornost budil plátnem zakrytý pomník Radeckého, na Staroměstském náměstí, kde byl stržen sloup, připomínající naší hanbu. Zde na zakončení manifestace promluvil soudr. Skála.

Na to za zpěvu rozešly se davy po Praze

Dahl: Pane presidente, děkuji. Já Vám žádnou vlajku nedám, protože v mé zemi je považováno za slušné dávat společně s vlajkou naší i vlajku hostitele, je nezdvořilé předkládat jen jednu vlajku. Pan Pöttering Vám asi řekne, že v mnoha otázkách já nezastávám názor Konference předsedů Evropského parlamentu, ale jsem velmi ráda, že se s Vámi setkávám osobně. Nesouhlasím s klimatickou politikou, ani s pojetím tržního hospodářství v EU.

Jak jste řekl, je potřeba, abyste nebyl v Evropě démonizován a to, co jsem od Vás dnes slyšela, mě potěšilo. Nejste démon, ale stateční president, který obhajuje svoje názory. Souhlasím s Vámi, že debata musí v Evropě pokračovat, je potřeba zajistit vysokou účast voličů v nadcházejících volbách do Evropského parlamentu. Je nezbytně nutné, aby v Evropské unii bylo dovoleno nesouhlasit. Je dovoleno nesouhlasit s nějakou směrnicí, ale není dovoleno nesouhlasit se smlouvami. Jsem hrdá na to, že jste nepřijali všechno, co z Bruselu přichází.

Belohorská: Já budu mluvit anglicky, i když vím, že ve slovenštině by mi pan president rozuměl. Smlouva z Nice je smlouva pro 15 zemí, ale Unie se rozšířila, Lisabonská smlouva je smlouva pro 27 zemí, a proto jsem nešťastná z toho, když nejvyšší představitel jedné z nových členských zemí vystupuje proti této smlouvě, na které jsme pracovali všichni společně.

VK: Děkuji za tuto zkušenost, kterou jsem získal na setkání s Vámi. Netušil jsem, že je něco takového možné a za posledních 19 let jsem nic podobného nezažil. Myslel jsem si, že to patří minulosti, že žijeme v demokracii, ale v EU opravdu funguje post-demokracie.

Mluvili jste o evropských hodnotách. Evropskou hodnotou je především svoboda a demokracie, o tu jde občanům členských států EU především a dnes se v EU velmi vytrácí. Je třeba je bránit a usilovat o ně.

Především bych chtěl zdůraznit to, co si myslí i většina občanů České republiky, že pro nás členství v EU nemá alternativu. Byl jsem to já, kdo podával přihlášku do EU v roce 1996 a v roce 2003 podepsal přístupovou smlouvu.

Uspořádání uvnitř EU má ale alternativ mnoho. Považovat jednu z nich za posvátnou, nedotknutelnou, o které navíc není dovoleno

Lisabonská smlouva: Vaše názory na ni mě nezajímají, chci vědět, co uděláte, až ji schválí česká sněmovna a senát. Budete respektovat demokratickou vůli zástupců lidu? Budete to muset podepsat.

Za další, chci, abyste mi vysvětlil, jaká je míra Vašeho přátelství s panem Ganleym z Irska. Jak se můžete scházet s člověkem, o němž není jasné, kdo ho platí? Ve Vaší funkci se s ním nemáte co scházet. Je to muž, jehož finance pocházejí z problematických zdrojů a chce je nyní použít na financování své volební kampaně do EP.

VK: Musím říci, že tímto stylem a tónem se mnou za 6 let zde nikdo dosud nemluvil. Tady nejste na pařížských barikádách. Domníval jsem se, že tyto způsoby pro nás skončily před 19 lety. Vidím, že jsem se mýlil. Já bych si nedovolil ptát se Vás, z čeho jsou financovány aktivity zelených. Pokud Vám jde o racionální diskusi v té půlhodině, kterou na jednání máme, dejte, pane předsedo, prosím, slovo dalšímu.

Pöttering: Ne, my máme času dost. Můj kolega bude pokračovat, protože každý z poslanců se Vás bude ptát, na co bude chtít. (K Cohn-Benditovi) Jen pokračujte.

VK: To je neuvěřitelné, něco takového jsem ještě nezažil.

Cohen-Bendit: Protože jste tady ještě neměl mě. S presidentem Havlem jsme si vždy dobře rozuměli. A co mi řeknete o Vašem postoji k anti-diskriminačnímu zákonu? O našich financích Vám klidně povím.

Crowley: Já jsem z Irska a jsem členem tamní vládní strany. Můj otec celý život bojoval za nezávislost proti britské nadvládě. Mnoho mých příbuzných při tom přišlo o život. Proto si mohu dovolit říci, že Irové si přejí Lisabonskou smlouvu. Tím, že jste se při své návštěvě v Irsku setkal s Ganleym, jste se dopustil urážky irského lidu. Ten člověk neprokázal, z čeho financoval svou kampaň. Je to nehorázná urážka irského lidu, sejít se s někým, kdo nemá volený mandát. Chci Vás jen informovat, jak to Irové cítí.

Přeji Vám, aby se Vám podařilo program Vašeho předsednictví prosadit. Aby se Vám podařilo prosadit, co si evropští občané přejí.

Wurz: Francouzský president se vyjádřil v tom smyslu, že protiraketový deštník není dobrý pro Evropu. Rád bych se zeptal na Váš postoj v této věci, pane presidente.

Číslo 248. V Praze, v pondělí dne 4. listopadu 1918. Ročník VII. (XXVIII.)

Vychází denně mimo neděle a svátky o půl 3. hod. odpol.

Redakce: Hybernská ulice číslo 7 nové. Telefon 2122.

Administrace: Hybernská ulice číslo 7 nové. Telefon číslo 8171. Inserční doklady mají být objednány.

Adresa pro telegramy: Právo Lidu, Praha.

VEČERNÍK
PRÁVA LIDU

Číslo 8 hal.

Zvláštní předplatné pouze pro Večerník se nepřijímá. Do prodejen a na venkov rozšiřuje se nejméně 10 výtisků.

Předplatné přijímá se v Praze pouze pro ranní vydání, týdně 90 h, měsíčně K 3·70. Večerník v Praze jen v prodejnách. Předplatné pro venkov na ranní P. L. a Večerníkem v tuzemsku měsíčně K 4·20, pro Německo K 5·20

Slavná manifestace na Bílé Hoře.

Den barev a zpěvu, den jásotu a den očisty, den přerodu mysli a srdcí, den čistého nadšení, den rozluky dvou světových názorů, toť byl den třetího listopadu.

Ráno vítání 28. pěšího pluku, pražského pluku, odchovaného českou školou a českým tiskem, pluku, který Habsburkům prvý přestal otročit a za to byl jako velezrádný rozpuštěn na náměstí v Tyrolích, potaženém černým suknem za rachotu bubnů. Armádním rozkazem Bedřicha Habsburského rozpuštěný pluk zařazen do jiných pluků a postaven do bitevní fronty na nejnebezpečnější místa. Sjednotil se však zase a při návratu do vlasti uvítán byl Prahou jako vítán je návrat pohřešovaného syna do lůna rodiny.

V poledne pochod Prahy v Bílou Horu, na místo neštěstí českého, na místo bitvy, která zpečetila osud národa na 300 let, na pláň, kde Habsburk porazil před 300 lety Čechy a kde včera Čechové oslavovali své vítězství nad Habsburky i kde na znamení toho jako symbol spálili rakev s mrtvolou Rakousko-Uherska. Příroda podzimní rozptýlila závoj mlhy vlaskavým úsměvem slunce, aby zazářil 300 lety na Bílé Hoře šlechtou neprávem zabavený, vrátiž se do rukou Národního výboru.

Na znamení pádu starých řádů spálena tu byla u tribuny řečnické, postavené u bělohorského hvozdu podél zdi, jež v celé své délce byla obsazena diváky, bílá rakev s mrtvolou starého Rakouska.

A nyní návrat! Zase valily se nepřehledné zástupy, ubíraly se ke Praze domů. Vedení převzalo 7 praporů, v čele prapor rudý, za ním trojice praporů: americký, anglický a italský, pak dvojice, francouzský a ruský, závěr, prapor husitský, černý s rudým kalichem. Nebylo jinak možno: duch husitský, který v národu českém nikdy nevymizel, probudil se tu znovu, a přikročil k tomu, co novodobým dějinám českým zůstalo jako odkaz národní. Odstranit mariánský sloup, postavený na památku porážky Čechů na Bílé Hoře, na památku rekatolisace českého národa husitského.

Na náměstí Staroměstském stál již pomník Husův a divně se tu snášel s Mariánským sloupem. Byla to dvojí duše. Národ český slavil dnes Husa, zítra Řím. Na tuto věc často poukazoval Masaryk, na tu rozlo-

Slovácí mluví.

O významu dne bylo na řečnických tribunách slovy plamenným promluveno. Vedle českých řečníků promluvili i zástupci utiskovaného uherského Slovenska, jejichž řeči přímo zapalovaly. Tak promluvil člen Národní rady československé Stodola, na jiné tribuně dr. Déry z Turč. Martina, který zejména charakterisoval vysvobození Slováků těmito slovy:

»Nemáme u nás kapitalistů, co je u nás velký statek, to je jen maďarská šlechta. Slovenský lud sa prihlásil k Československému štátu a tím vyřkul smrtelný ortel nad maďarským velkostatkem...«

Pozdrav Italů.

Z návrší, kde zastavila standarta »Socialistický národ«, italský zajatec Molina Felix s italským praporem v ruce vzpomínal této velebné nezapomenutelné chvíle, pobytu svého v Čechách, kde poznal národ český jako národ srdečný a pracovitý; provolal slávu české republice.

18 socialistických řečníků.

pochybovat a kritizovat ji, je proti samotné podstatě Evropy.

Pokud jde o Lisabonskou smlouvu, rád bych připomenul, že ratifikována ještě není ani v Německu. Ústavní smlouvu, ze které Lisabon vychází, v referendu odmítli voliči dalších dvou zemí. Jestliže pan Crowley hovoří o urážce irských voličů, potom musím připomenout, že největší urážkou vůči irským voličům je nerespektování toho, jak v červnovém referendu hlasovali o Lisabonské smlouvě. Já jsem se v Irsku setkal s někým, kdo zastává většinový názor v zemi, Vy, pane Crowley, zastáváte názor, který je v Irsku minoritní. To je hmatatelný výsledek referenda.

Crowley: Vy mně nebudete říkat, jaký názor mají Irové. To já jako Ir vím nejlépe.

VK: Já nespekuluji o názoru Irů. Já konstatuji jedinou měřitelnou data o jejich postoji, která přineslo referendum.

K Lisabonské smlouvě – u nás není ratifikována proto, že o ní dosud nejednal náš parlament. To není vina presidenta. Počkejme na rozhodnutí obou komor parlamentu, to je současná fáze ratifikačního procesu, v níž prezident republiky nehraje žádnou roli. Dnes smlouvu podepsat nemohu, protože mi neleží na stole, patří teď parlamentu, aby o ní rozhodl. Moje role nastane až po případném schválení smlouvy v parlamentu.

Pokud jde o klimatický balíček, česká vláda jistě bude na racionálnější straně rozhodování v této věci.

Antidiskriminační zákon – jsem přesvědčen, že je to velmi špatný zákon, ale já jeho přijetí, i kdybych chtěl, ovlivnit nemohu. Je v parlamentu a tam potřebná většina pro jeho přijetí dosud nevznikla.

Pan Watson zmínil Lisabonskou agendu – to už je skoro zapomenutá věc. A právem zapomenutá.

Finanční krize – jsem přesvědčen, že v otázce finanční krize bude česká vláda na straně zastánců racionálního postupu. Nebylo by moudré, pod záminkou boje s krizí likvidovat svobodný trh. Myslím, že ČR má v této situaci jistou výhodu. Zažila bankovní a finanční krizi v letech 97 – 98. Banky se od té doby chovaly velmi zodpovědně a nejsou tak dnes vystaveny nadměrným risikům. Teď se to ukazuje být výhodou.

K radaru chci říci to, že i o něm by Česká republika měla svobodně rozhodnout a sama zvolit to, co považuje za relevantní. Pro řadu lidí u nás i pro mě je to otázka podpory transatlantické vazby. Očekávám, že v dohledné době bude příslušná smlouva ratifikována.

Pöttering: Ještě před mou závěrečnou řečí dám slovo kolegovi Schulzovi.

Schulz: EU je unie suverénních států a nikoliv federace. Rozumím tomu, co říkáte o irském NE, že je třeba ho respektovat. Ale, co respekt vůči hlasům voličů ve Španělsku a Lucembursku, kteří významnou většinou řekli Lisabonské smlouvě ANO?

VK: V EU dosud platí pravidlo jednomyslnosti, a to je třeba respektovat. EU může fungovat pouze tehdy, bude-li respektovat svá vlastní pravidla a principy. Je potřeba se vrátit k Laekenské deklaraci a renegociovat (znovuprojednat) Lisabonskou smlouvu. Je potřeba decentralizovat, hovořit o tom, jak vrátit pravomoci na úroveň členských států, blíže jejich občanům, jak přehodit výhybku od supranacionalismu (nadnárodního) k intergovernmentalismu (mezivládnímu).

Pöttering: Ještě před tím, než řeknu závěrečné slovo, bych chtěl říci, že Konference předsedů Evropského parlamentu diskutovala o termínu pro Vaše vystoupení v EP a nabízí Vám 19. únor. V dubnu usilujeme o amerického presidenta a parlament naposledy zasedá 7. 5.

Závěrem bych chtěl říci toto – a chci odejít z této místnosti v dobrém. To, abyste nás srovnával se Sovětským svazem, je více než nepřijatelné. Každý z nás má hluboké kořeny ve své zemi a v našich volebních obvodech. Jde nám o svobodu a demokracii, o smíření v Evropě. My podporujeme české předsednictví, máme dobrou vůli a nejsme naivní.

VK: Já jsem Vás nesrovnával se Sovětským svazem, slovo Sovětský svaz jsem nevyslovil. Řekl jsem, že takovou atmosféru a styl jednání jako dnes jsem za uplynulých 19 let v ČR opravdu nezažil.

Děkuji Vám za možnost setkat se s Vámi, coby poslanci Evropského parlamentu. Je to zkušenost jiná než ta, kterou znám ze setkání s presidenty a premiéry členských zemí EU.

5. 12. 2008, Praha, http://www.hrad.cz/cms/cz/info_servis/tiskove_zpravy/5792.shtml

Československo a Vatikán během 2. světové války

Slovenský štát a Svatý stolec (2)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

4. Případ preláta Jána Ferenčíka.

Chargé d'affaires Burzio zaslal Státnímu sekretariátu 20. května 1941 následující zprávu:

> Dovoluji si upozornit Vaši nejdůstojnější Eminenci na článek, uveřejněný 19. dubna tohoto roku v deníku „Tatranský Slovák"[14] nejdůstojnějším Monsignorem Jánem Ferenčíkem, domácím prelátem Jeho Svatosti, poslancem slovenského parlamentu a nástupcem zesnulého Msgra. Andreje Hlinky ve farnosti v Ružomberoku, v spišské diecézi.[15]

K textu připojil Msgr. Montini poznámku: „Ex audientia Sanctissimi. 17. 6. 1941. Jeho Svatost si přeje, aby jméno bylo vyškrtnuto ze seznamu domácích prelátů (už se stalo).

5. Tisův projev o souladu mezi katolickou sociální naukou a teoriemi nacismu.

Dne 7. září 1941 mluvil president Josef Tiso při příležitosti posvěcení nového farního kostela v Považské Bystrici a mj. prohlásil, že je podstatný soulad mezi sociální naukou církve a sociální teorií národního socialismu. Chargé d'affaires Burzio upozornil na jeho názor Státní sekretariát. Ten si předvolal slovenského velvyslance u Svatého stolce Karola Sidora a dotázal se, jak se věci skutečně měly. 21. října si Msgr. Tardini zaznamenal:

> Velvyslanec Slovenska:
>
> a) mi potvrzuje, že Msgr. Tiso řekl v nedávném projevu, že katolická sociální nauka je stejná jako nacistická. Velvyslanec mi pošle text. Dodává, že se mu to zdá jako kacířství a že nechápe, jak Msgr. Tiso, profesor teologie, může říci takové věci, jež dávají lidu k věření něco, co to není.
>
> b) vyjadřuje svůj podiv nad postojem Dr. Tuky, [předseda vlády 1939 – 1944] který ze sebe dělá superkatolíka, ale je filonacista. Velvyslanec nevidí, jak je možné obě tyto věci sloučit.
>
> c) připouští, že nová opatření proti Židům se střetávají s katolickými zásadami a uznává, že nevyjadřují cítění obyvatelstva, nýbrž že jsou pouze výsledkem německého příkazu. Dodávám, že Svatý stolec nemůže než litovat toho, co se stalo.[16]

Msgr. Tardini si poznamenal 23. října: „Dokáže-li se[4], že Msgr. Tiso skutečně řekl to, co se mu přičítá (totiž že mezi sociální naukou katolickou a sociálními teoriemi nacismu je naprostá shoda), Svatý Otec se domnívá, že jméno nechvalného Monsignora by mělo být vyškrtnuto ze seznamu prelátů."[17]

Už 21. října byl požádán Msgr. Burzio, aby dodal Státnímu sekretariátu další podrobnosti. Ten odpověděl 12. listopadu 1941:

> V odpovědi na ctěnou depeši č. 7868/41 z 21. října tohoto roku, je mi ctí sdělit Vaší nejdůstojnější Eminenci následující: President Tiso pronesl známý projev v Považské Bystrici v nitranské diecézi v neděli 7. září tohoto roku při příležitosti posvěcení nového farního kostela. Jak je zvykem, mluvil, aniž by si projev předem napsal. Text, uveřejněný v denících byl text rozšířený slovenskou tiskovou agenturou, který přikládám zvlášť v této obálce. Také přikládám doslovný překlad sporné části projevu.
>
> 10. září, během audience, jež mi byla poskytnuta vzhledem k vyhlášení židovského zákoníku, president Tiso se zmínil o úryvku svého projevu v Považské Bystrici a řekl více méně toto: „Dnes noviny zdůrazňují můj projev v Považské Bystrici s méně vhodnými komentáři, jako bych chtěl tvrdit, že zásady obsažené v encyklikách a zásady národního socialismu jsou totožné. Hovořil jsem pouze o sociálním hledisku národního socialismu a o jeho praktickém uplatnění, a pokud se týká encyklik, je jasné, že jsem se odvolával pouze na sociální. Vcelku jsem chtěl říci, že národní socialismus uplatní na sociálním poli mnohé zásady encyklik v praxi: jen v tom smyslu jsem hovořil o totožnosti mezi nimi. Konečně slovenský národní socialismus chce uskutečnit sociální reformy v duchu nauky papežských encyklik."
>
> Proti tomuto vysvětlení stojí text uveřejněný úřední slovenskou agenturou; o jeho pravosti nelze rozumně pochybovat, poněvadž, jak se tvrdí, projev byl pronesen před mikrofonem a zachycen na pásku.
>
> Den po audienci jsem měl možnost si přečíst celý projev presidenta Tisa a našel jsem v něm další tvrzení, nemálo překvapující: „Papežské encykliky stejně tak jako jeho věroučné nebo morální učení jsou nejvyšší zásady, jež papež nechává vedoucím jednotlivých národů k uskutečnění, jak to vyžadují podmínky života každého z nich." Hned jsem o tom pro mluvil s pomocným trnavským biskupem [Michalem Buzalkou (1885 – 12962)], který, stejně tak jako jiní, si věci všiml. Ihned šel k presidentovi republiky, který mu řekl, že ona fráze byla neúplná a že si vzpomíná velice dobře že řekl: „papežské encykliky, ne tak jako jeho věroučné a morální učení atd."
>
> Toto vysvětlení je možno přijmout, poněvadž je známo, že v záznamu na pásce jsou často mezery. Ale ani takto upravené tvrzení není šťastné.[18]

6. Otázka konkordátu mezi Slovenským štátem a Svatým stolcem.

Na podzim roku 1941 informoval Msgr. Burzio Státní sekretariát, že slovenští biskupové si přáli uzavřít konkordát mezi Slovenským štátem a Svatým stolcem a že vláda pracuje na přípravě návrhu, aby mohl být předložen Svatému stolci. Dne 24. listopadu sděloval:

> V pokračování své uctivé zprávy č. 619 z 25. října tohoto roku spěchám oznámit Vaší nejdůstojnější Eminenci, že před několika dny mi předal vrchní úředník politického oddělení ministerstva zahraničních věcí, Dr. Mračna, pro informaci znění vládního návrhu konkordátu mezi Svatým stolcem a Slovenskou republikou.
>
> Týž Dr. Mračna mě pak informoval ústně, že návrh byl vypracován děkanem právnické fakulty bratislavské university; návrh však není dosud konečný a má spíše vnitřní charakter; že totiž jeho opisy byly zaslány nejdůstojnějším biskupům, různým ministerstvům a jiným zainteresovaným úřadům (dokonce i sekretariátu německé strany), stejně jako některým profesorům práva, aby se k něm u vyjádřili; takže znění bude patrně pozměněno a doplněno a že uplyne ještě nějaký čas, než bude úředně předáno Svatému stolci.
>
> Návrh je sepsán slovensky a, když jsem žádal pana Mračnu, byl-li přeložen do jiného jazyka, řekl mi, že byl požádán jeden profesor teologické fakulty, aby jej přeložil do latiny, ale že bude třeba nějakého týdne, než bude překlad hotov. Zatím jsem považoval za užitečné udělat sám italský překlad, který si dovoluji přiložit pro informace Vaší Eminenci spolu se slovenským zněním (jedna příloha).[19]

Kardinál Maglione, zatímco jednání o konkordát pokračovala, si zapsal 29. května tyto poznámky:

> Pan velvyslanec Slovenska [Karol Sidor] mi tlumočí touhu pana presidenta republiky Msgra. Tisa uzavřít konkordát mezi Svatým stolcem a Slovenskem. Ten, pro zahraniční politiku, smlouvy, dohody atd. musí mít schválení Německa. Německá vláda, na žádost slovenské, k tomu už od několika týdnů svolila, aby Slovensko uzavřelo konkordát se Svatým stolcem.
>
> Odpověděl jsem panu velvyslanci, že, podle mého názoru, je vhodné odložit až na dobu po válce jednání a uzavření konkordátu.

---

[14] Pochvalný článek na Hitlera při příležitosti jeho 52. narozenin (20. 4. 1941).

[15] *Actes*, IV, č. 368, s. 507 – 508.

[16] *Actes*, V, č. 123, s. 273 – 274.

[17] Byl jmenován nadpočetným papežským komořím 21. listopadu 1921 a s tímto titulem se objevuje v *Annuario Pontificio* roku 1922 (s. 608). Tento titul měl být obnoven po smrti Benedikta XV. Nebyl potvrzen ani papežem Piem XI., ani Piem XII., a jeho jménu se už neobjevuje v *Annuario*, avšak běžně se vyskytuje dále, když se mu dává titul Monsignora. Msgr. Tardini na to upozornil Pia XII.

[18] *Actes*, V, č. 140, s. 301 – 302.

[19] *Actes*, V, č. 146, s. 308 – 309. Na tuto zprávu odpověděl kardinál Maglione 18. ledna 1942, že záležitost je ze všech hledisek nezralá.

Jaroslav V. Polc

Po dlouhé době musel svatý Petr odcestovat. A tak říká mnichovi:

„Kdyby někdo čistě náhodou zatloukl na bránu, vezmi ho prozatím dál a dej mu párek s hořčicí. Dokud je nás tu tak málo, nevyplatí se vařit. A já až přijdu, bych s ním probral, jestli může zůstat.“

A tak se mnich svaté pověsti dozvěděl, nač se neptal.

Nejstarší profese

Lékař, rolník a právník diskutují o tom, které povolání je starší. Už došli na sám počátek, k Rajské zahradě. Doktor povídá:

„Lékařská profese je evidentně nejstarší, protože Eva byla stvořena z Adamova žebra, a to byl perfektní chirurgický výkon.“

Rolník zjevně nesouhlasí:

„Vezměte si zahradu samotnou. Předtím byl jen chaos a prázdnota, než Bůh začal obdělávat onu zahradu a celý svět.

Takže Bůh musel být rolník.“

Právník, který dosud mlčel, pravil:

„To je sice hezké, ale odkud myslíte, že se vzal ten chaos?!“

Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

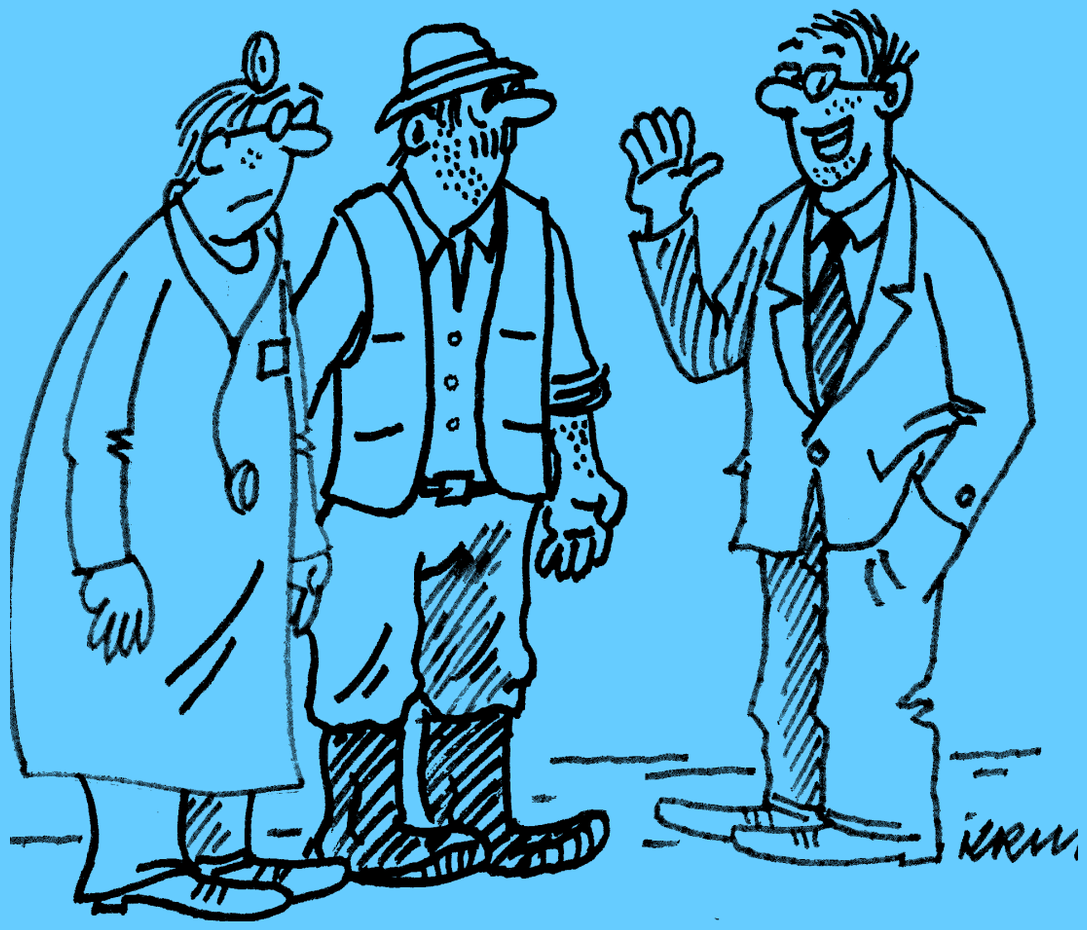

Test pro děti

1. Jak máme prožívat dobu adventní?

a) Je potřeba shánět co nejvíc dárků a připravovat mohutné pohoštění, kterým bychom potěšili své bližní o vánocích.

b) Máme hodně zpívat koledy a zdobit ulice a okna vánočními ozdobami.

c) Stačí, když tuto dobu budeme prožívat s vnitřní usebraností a touhou po Kristu a když si vykonáme sv. zpověď; ostatní přípravy podle rozumné úvahy, okolností a našich možností.

2. Zpíváme v době adventní „aleluja“?

a) Ano, protože advent je nejen dobou pokání, ale i dobou radostného očekávání Vykupitele.

b) Když se používá roucho fialové barvy, „aleluja“ se nesmí zpívat. Zpívá se jen o 3. neděli adventní.

c) Záleží to na každé farnosti, jak tuto dobu prožívá a zda v adventě „aleluja“ zpívá.

3. Jak se v době adventní používají květiny?

a) Oltář se může zdobit květinami jen střídmě, výrazněji jen na 3. neděli adventní.

b) V adventě se mohou používat květiny jen s fialovými, výjimečně i s tmavě červenými květy.

c) V žádném případě se v této vážné době nesmí v kostele používat květiny.

4. Na který den připadá letos Boží hod vánoční?

b) Na 25. prosince.

a) Na 26. prosince.

c) Výjimečně letos na 6. ledna.

5. V kterých dnech v adventu nesmějí zvonit zvony?

a) Na Štědrý den až do půlnoci, potom teprve „přiletí z Říma“.

b) Po celou dobu adventní.

c) V adventu žádný takový den není.

6. Máme nového otce biskupa. Kolikátým je diecézním biskupem v naší diecézi?

a) Dvacátým.

b) Stodvacátym.

c) Dvěstědvacátým.

7. Jak se jmenuje nový biskup litoměřické diecéze?

a) Jan.

b) Josef.

c) Pavel.

8. Kde se narodil současný litoměřický biskup?

a) V Českých Budějovicích.

c) V Karlových Varech.

b) V Litoměřicích.

9. Kdo z následujících svatých nebyl biskupem?

a) Sv. Augustin.

b) Sv. František z Assisi.

c) Sv. Mikuláš.

10. Kterému světci je zasvěcena katedrála v Litoměřicích?
a) sv. Antonínovi.
b) sv. Pavlovi.
c) sv. Štěpánovi.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Proč někteří věřící, kteří se považují za katolíky, odmítají 2. vatikánský koncil a sdružují se do skupin, které např. hlásají, že posledním papežem byl Pius XII.? Jak na názory takových věřících reagovat?

2. Lze umožnit v katolickém kostele buddhistické, hinduistické a pod. obřady, nebo jogínské meditace?

3. Co obsahuje encyklika papeže Lva XIII. Humanus Genus?

4. Co to je svobodné zednářství? Může být katolík svobodným zednářem?

5. Příklad: Za knězem přijde člověk, který se chce stát katolíkem. Byl však už pokřtěn jako malé dítě u československé církve a jako dospělý byl pokřtěn podruhé u baptistů (baptisté křtí až dospělé). Jak by se tento případ měl řešit?

6. Kdo to byl Azazel?

7. Kdo to byl Garibaldi a jaký byl jeho vztah ke katolické církvi?

8. Který papež se nazýval vatikánským vězněm a proč?

9. Jaké je stanovisko Církve k válce? Které církevní dokumenty o tomto problémech hovoří?

10. Kdo to byl kardinál Richelie? O co usiloval? Jak by ho církevní historici měli hodnotit?

P. Ing. Antonín Sedlák

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Kdo to byl P. Pavel Šebesta?

Pavel Jáchym Šebesta (Paul Joachim Schebesta) byl řeholní kněz, misionář, etnograf, lingvista a cestovatel českého původu (* 20. 3. 1887 Velké Petrovice u Ratiboře – † 17. 9. 1967 St. Gabriel, Mödling u Vídně). Gymnasium absolvoval v misijním domě sv. Kříže v Nyse a roku 1905 začal studium filosofie, teologie, lingvistiky a religionistiky v misijním domě Misionářů Božího Slova v St. Gabriel u P. Wilhelma Schmidta. Po absolvování a vysvěcení na kněze (1911) byl vyslán do Mosambiku jako misionář. Za 1. světové války byl internován jako rakouský občan nejprve v Mosambiku a pak v Portugalsku. Pobyt zde využil ke studiu archivních materiálů k dějinám misijní činnosti v jihovýchodní Africe. K tématu se ale vrátil novou knihou až 1966. Po návratu z internace se znovu usadil v misijním klášteře školy v Mädlingu u Vídně, kde působil jako redaktor časopisu Anthropos a kde současně studoval etnografii a egyptologii. Ještě během studií uskutečnil studijní cestu k Semangům na Malajský poloostrov (1924). Tento výzkum předurčil jeho další vědeckou dráhu: po celý život zůstával věrný „nejmenším lidem na světě“. Po obhájení doktorské práce (1926) uskutečnil dvě výzkumné cesty k Pygmejům v Belgickém Kongu. Při výzkumech ho zajímal nejen stav pygmejské kultury, ale i kultury s Pygmeji sousedících „míšeneckých“ a bantuských kmenů. Pozornost věnoval především vzájemným kulturním impulsům a vlivům. Kromě češtiny hovořil německy, anglicky, francouzsky, italsky, portugalsky, španělsky, několika africkými jazyky a také jazyky malackých a malajských kmenů.

2. Co to je celibát a kdy a proč byl v Čechách zaveden?

V lat. caelebs znamená svobodný, svobodná, tj. neženatý, nevdaná. Celibát označuje v římskokatolické církvi povinnou svobodu kněze pro Boží království. Má od počátku křesťanství biblický základ v tom, že panenství a panictví pro Krista (jenž sám byl panicem)

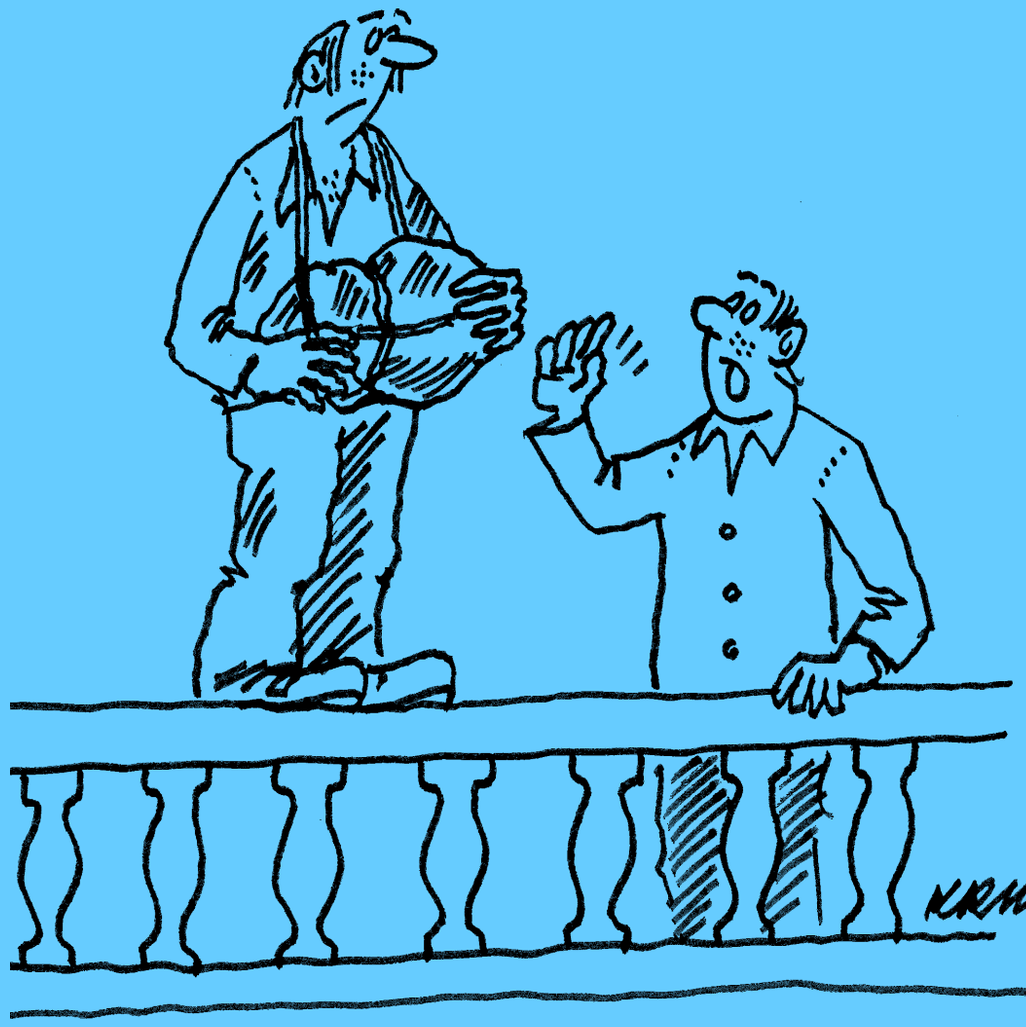

Vejdi k radostné hostině svého Pána

Mnich svaté pověsti zemřel v kruhu svých bratří. Přijde k nebeské bráně. Zatluče. Za chvíli se otevře okýnko a vykoukne svatý Petr.

„Aha, to jsi ty, tak pojď a vejdi k radostné hostině svého Pána.“

Zrovna byl čas večeře, a tak řeholník dostal párek s hořčicí.

Poděkuje a jde spát.

Je ráno, snídaně, opět párek s hořčicí.

Oběd, párek s hořčicí.

Večeře, párek s hořčicí.

To už bylo mnichovi divné, ale jak byl již od noviciátu naučený, na nic se neptal.

byla vdova. Má manželka má dceru ve věku 25 let; shodou okolností se přihodilo, že s touto dcerou mé manželky se oženil můj otec (dříve sloužil u vojenského námořnictva), čímž se stal mým zetěm (a to tím, že si vzal mou dceru). V této souvislosti je má dcera zároveň i mou (nevlastní) matkou.

Mé manželce a mně se v lednu narodil syn. Je zcela zdráv a pevně doufáme, že v dospělosti se přihlásí z lásky k našemu lidu ke službě do ozbrojených sil; toto dítě je ovšem bratrem manželky mého otce, tedy jeho švagrem. Zároveň, jakožto bratr mé (nevlastní) matky, je i mým strýcem. Jinak řečeno, můj syn je mým strýcem.

Manželka mého otce, tedy má dcera, porodila právě na Velikonoce zdravého chlapce, o němž je důvodný předpoklad, že z lásky k našemu lidu jednou nastoupí službu v armádě. Tento chlapec je ovšem zároveň mým bratrem, neboť je synem mého otce, a zároveň i vnukem, protože je synem dcery mé manželky.

Jsem tudíž bratrem svého vnuka, a vzhledem k tomu, že jsem manželem tchyně otce tohoto dítěte, jsem tak v postavení otce svého otce a zároveň i bratrem jeho syna. Jsem tedy sám sobě dědečkem.

Z těchto důvodů si dovoluji, vážený pane presidente, Vás poprosit o zproštění vojenské služby, neboť posvátné zákony unie nedovolují povolávat do armády zároveň dědečka, otce i syna z téže rodiny.

Věřím, nejdůstojnější pane presidente, že projevíte pochopení pro mou rodinnou situaci.

S pozdravem

John M. Salvarez, oddaný občan unie

Stavějme mosty

Jezero Pontchartrain v jižní Louisianě je druhým největším slaným jezerem v USA. Přes toto jezero vede druhý nejdelší most světa Causeway („zvýšená cesta“), skoro 40 km dlouhý. A na tomto mostě stojí na zábradlí člověk, který chce se vším skoncovat a odhodlává se ke skoku dolů.

Vtom ale k němu přiběhne jakýsi jiný člověk – v Americe jsou skoro všichni věřící – a chce mu to rozmluvit.

„Počkej, neskákej!“

„Proč ne? Už nemám pro co žít.“

„Jak to? Je přece tolik věcí, které dávají životu smysl.“

„Například?“

„No, třeba ... Jsi věřící, nebo ateista?“

„Jsem věřící.“

„Já taky! A jsi křesťan, žid, muslim, nebo něco jiného?“

„Křesťan.“ (V Americe se naprostá většina lidí hlásí ke křesťanům.)

„Já taky! A jsi katolík, nebo protestant?“ (Převažují protestanti.)

„Protestant.“

„Já taky! A jsi presbyterián, nebo baptista?“

„Baptista.“ (Většina protestantů jsou baptisti.)

„Já taky! A jsi z Původní baptistické církve, nebo z Reformované baptistické církve?“

„Z Reformované.“

„Já taky! A jsi z Reformované baptistické církve našeho Pána Ježíše Krista, nebo z Reformované baptistické církve našeho Spasitele Ježíše Krista?“

„Z Reformované baptistické církve našeho Pána Ježíše Krista.“

„Já taky! A jsi z Reformované baptistické církve našeho Pána Ježíše Krista založené roku 1875, nebo z Reformované baptistické církve našeho Pána Ježíše Krista založené roku 1884?“

„Z Reformované baptistické církve našeho Pána Ježíše Krista založené roku 1875.“

„Já jsem z Reformované baptistické církve našeho Pána Ježíše Krista založené roku 1884! Ty jeden! 'Co chceš udělat, udělej rychle!'“

v souladu s životem církve, tedy i celibát duchovních služebníků umožňuje zasvěcenému dát se zcela pro službu Trojjedinému Bohu. První písemné právní předpisy o celibátu pocházejí už z let 300/306, kdy synoda v Elvíře ve Španělsku zavázala jáhny a kněze k sexuální zdrženlivosti, i kdyby snad už byli ženatí. Koncil v Niceji (r. 325) rozšířil toto ustanovení i na východní církev, ale 2. trulská synoda (692) zmírnila ustanovení pro východní církev v tom, že povolila podjáhnům, jáhnům a kněžím manželský život, pokud manželství uzavřeli před svěcením (na tom východní církve ustrnuly dodnes); pro biskupy ovšem vždy a všude platil celibát. Je pravdou, že povinný celibát se ve stoletích zmatků často nedodržoval, obrat přineslo až clunyjské reformní hnutí. V Zemi České se ženatí kněží dali najít ještě za Přemysla Otakara I. Obroda církve se tak dotkla i celibátu – jeho závaznost potvrdil 2. lateránský (1139) a tridentský koncil (1545 – 1563): Církev považuje kněžský celibát za nutnou podmínku naprosté připravenosti ke službě Kristu Pánu a za předzvěst nebeské slávy. Čas od času byl a je celibát zpochybňován v různých diskusích o něm, proto nemlčí ani Řím: Velice podrobné vysvětlení a závazné potvrzení lze nalézt v encyklice Sacerdotalis caelibatus (24. 6. 1967) Pavla VI. (úřední text je k disposici v šesti světových jazycích).

3. Které znáte české misionáře, kteří působili v Latinské a Jižní Americe v 17. a 18. stol? A které znáte současné české misionáře?

Tato otázka by mohla být námětem více diplomových prací. Např. o českých misionářích-františkánek běží už několikaletý seriál br. Regaláta OFM v interním zpravodaji františkánské provincie. Zde si uvedeme jen několik útržkovitých hesel o českých jesuitech v Latinské a Jižní Americe, i když v misiích pracovalo množství skvělých kněží i z jiných řádů a kongregací.

Teprve po záchraně existence českého národa na Bílé hoře mohli odejít první jesuité z Čech na misie, mj. do Brazílie a do jiných jihoamerických zemí. Česká jesuitská provincie vyslala během jednoho století do světa zhruba 160 misionářů. Generálního představeného žádalo však stále více členů řádů o vyslání do misií. Vyhověno bylo pouze těm nejlepším.

Nejvíce jich bylo v Mexiku (30), v Paraguayi (30), v Quitu (15) a v Peru a Chile (12). Čeští misionáři vynikali jako odolní a vytrvalí cestovatelé, objevitelé a kartografové. Zajímali se o dějiny, umění i nářečí kmenů, mezi nimiž pracovali. Jesuitská formace vždy zahrnovala dvouletý noviciát, čtyřleté studium filosofie a stejně dlouhé studium teologie. Mnozí jesuité byli též vynikajícími filology, architekty, hudebníky, botaniky nebo farmaceuty.

První skupina z Čech odjela do Latinské Ameriky v roce 1678, před 328 lety. Šimon Boruhradský, Augustin Strobach a Josef Neumann tehdy neodcestovali pravděpodobně společně. Nejznámější osobností byl bezesporu Šimon Boruhradský, zvaný Španěly de Castro, jenž žil dvacet let v Mexiku. Projevil se jako geniální vodohospodář, kdy podle vlastního projektu provedl stavbu vodního díla, jímž zachránil město Mexiko před periodickými povodněmi způsobenými přítoky jezera Texcoco.

Mučedník Václav Jindřich Richter, autor mapy povodí řeky Ucayali, přijel s druhou výpravou roku 1684. Tehdy možná odešli naši nejlepší jesuité: Jiří Brandt, Jiří Burger, Samuel Fritz, Johan Gastel, Václav Šimon Richter a Ondřej Suppetius. Z této skupiny zřejmě nejvíce proslul Samuel Fritz (trutnovský rodák), který v povodích Amazonky strávil přes čtyřicet let, pastoračně spravoval obrovské území a stal se autorem významného geograficko-kartografického díla – první přesnější mapy Amazonky. Cílem třetí jesuitské výpravy (1686) se stalo Mexiko. Je spojena se jmény Adama Gilga, autora první mapy Pimerie a tří slovníků indiánských nářečí, Maxmiliána Amarella a básníka z Tarahumary, Jiřího Hostinského.

Čtvrtá výprava směřovala do Filipín. V páté výpravě z roku 1692 přicestoval do Tarahumary nástupce Hostinského, Václav Eymer, jenž v misiích působil přes třicet let. S ním připluli Jan Steinhöfer, Jan Gintzel a Daniel Januska.

V šesté výpravě (1693) do Latinské Ameriky odjeli František Boryně a Václav Bryer,

dlouholetí misionáři a oblíbenci indiánů. Dalšími účastníky expedice byli jesuité Stanislav Arlet, Vojtěch Eusebius Bukovský, František Vydra, Marek Žourek nebo Jan John.

Sedmá výprava směřovala zase do Filipín. Někteří misionáři zemřeli během cesty na moři, ale paradoxně nejvíce jich zahynulo rukou Evropanů ve vězeních nebo při násilných deportacích před a po zrušení řádu v roce 1773 (o tomto zrušení jsme v Obrázku již psali). Lidská závist, naděje na nalezení údajných jesuitských pokladů v Americe, pomluvy a útoky udělaly své.

Misie nového tovaryšstva se rozvíjela v Mexiku v Moxosu, kde ještě nedávno působil lékař Jan Palacký. A z dnešní doby? Např. roku 2005 strávil čtyři dny v rukou únosců na Haiti český misionář Roman Musil. Atd. Kéž by se podařilo se stejnou důmyslnou moudrostí, vzdělaností a nadšením jako kdysi znovu evangelizovat nyní sekularizované a povadlé Čechy!

4. Znáte nějaké řeholní společnosti nebo kongregace u evangelíků?

Život v poslušnosti, bez vlastnictví a v čistotě není žádnou výsadou katolické církve. Tyto tři zásady tvoří spíše vnější rámec či pomáhající prostředek vnitřního života, který je u katolíků tvořen Božskými ctnostmi – vírou nadějí a láskou. Že tomu tak je, plyne z prostého faktu, že život podle tří řeholních zásad pozorujeme u nejrůznějších náboženství: jak u těch, která jsou křesťanství úplně cizí (buddhismus, hinduismus, lámaismus – tibetští mniši a tzv. dalajláma bývají čas od času miláčky našich televizí), tak u monoteistických (u židů – vzpomeňme třeba na Kumrán – i u muslimů – tzv. Tariqah; snad jen Svědci jehovovi nic takového nemají). Proto není divu, že se s různými řeholními společenstvími, mužskými i ženskými, setkáváme i u nekatolických náboženství hlásících se ke Kristu: luteránů, anglikánů, nebo metodistů ... Např. od poč. 20. stol. lze pozorovat nárůst řeholních společenství u luteránů, i když nejprudší rozmach nastal až ve třetí třetině 20. stol. Jmenujme třeba Ordo crucis v Norsku, ale více takových společenství je v Německu. Jsou známy i jejich pokusy expandovat do České republiky (Hochkirchliche St.-Johannes-Bruderschaft). Řeholním společenství je i V luteránství najdeme i dosti řeholních společenství, která se hlásí k odkazu sv. Františka z Assisi – časté jsou v Severní Americe. Např. Franciscan Brothers of St. Michael (FBSM) o sobě uvádějí: „Jsme směsice východních a ortodoxních, římských katolíků a luteránů.“ Podobnou směsicí, ovšem bez specifického odkazu na sv. Františka, je i známé společenství Communauté de Taizé, ve kterém je dnes asi 100 členů, z toho zhruba třetina katolíků.

5. Kdo to je Santa Klaus?

Po odmítnutí ruského dědy Mráze před 20 lety je tu pro ty, kterým vadí český Ježíšek, americká nabídka – Santa Claus. Pohádka o něm vznikla v USA a to v 19. stol. Nechejme raději mluvit wikipedii: „Santa Claus (známý též jenom jako Santa) je mytická osoba, která v USA a dalších zejména anglicky mluvících zemích dává dárky všem dětem, jež byly celý rok hodné. Tradičně v noci z 24. na 25. prosince 'přiletí' na svých sáních, tažených létajícími soby. Do domu se dostává komínem tak, že do něj skočí a přistane v krbu. Tam dá dárky do punčoch, které si děti nachystaly na krbovou římsu, než šly spát. Přes rok žije Santa se svou manželkou (lady Claus) na severním pólu a se svými pomocníky skřítky vyrábějí vánoční dárky.“ Nepohádkově wikipedie uvádí, že „název Santa Claus vznikl chybou ve výslovnosti holandského slova Sinterklaas, které je zkratkou slova Sint Nicolaas (Svatý Mikuláš).“

6. Co to je tzv. holotropní dýchání a jaký je na to oficiální názor lékařské vědy?

Úvodem dvě poznámky: Psát o podobných věcech není dnes už bez nebezpečí a přichází doba, kdy se o jejich skutečné povaze nebude možné dozvědět nic. Např. biolog dr. Erich Eder se v krátkém dopisu rakouským novinám vyjádřil nesouhlasně k reklamě na tzv. Granderovu vodu (v zájmu další existence Obrázku nebudeme psát, co to je) a krátce po

je plný komín; odborný, vědecký, moudrý; anglická drobná mince. - 10. Jedna ze snach Noemi (ta, která ji opustila; Rút 1, 14); nejjasnější barva; národní park v Panamě. - 11. **3. díl tajenky**; iniciály bl. Orfanela OP, španělského misionáře, kterého zaživa upálili Japonci v Nagasaki 10. 9. 1622, blahořečeného Piem IX. 1867 (oslava 10. 9.). - 12. Žena (Sd 16, 4), zřejmě filišťanská-pohanská nevěstka, kterou se nechal poblouznit Samson, až za to zaplatil životem; sytivý (pokrm); iniciály sv. Corsiniho OCarm., florentského biskupa, který vynikal moudrou snahou o rozvoj diecése, zemřel 6. 1. 1374, a byl svatořečen Urbanem VIII. 1629 (oslava 6. 1.).

Pomůcka: ahi, ajin, anol, apio, Darién, dije, vachta.

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Manželství

(461) Kdy manžel nebo manželka nemohou sloužit v ozbrojených silách?

Nejváženější pane presidente,

Dovoluji si obrátit se na Vás s prosbou o zproštění závazku k vojenské služby, ke které jsem se před dvěma roky ze stále trvající lásky k našemu lidu dobrovolně přihlásil, a to vzhledem k nastalé obtížné rodinné situaci, v níž se nyní nalézám:

Je mi 24 let a ještě podle dřívějších zvyklostí jsem se oženil se ženou. Té bylo 44 let a

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky byla z Mt 25, 40: „**Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří,“** pro mne jste udělali. Podstatné slovo je zde „bratři“. Tak jako mnoho slov, i toto slovo se rozmělňuje a používá se i ve významech odlišných, než ve kterých je užíval náš Pán. Bratry a sestrami Pána Ježíše v pravém slova smyslu jsou ti, kdo jsou dětmi Božími, tj. ti, kdo žijí v milosti posvěcující. Souvisí to s rozlišováním tvorů: nerozumní jsou stopou Boha, tj. Nejsvětější Trojice, rozumoví (andělé, lidé) jsou jejím obrazem, a ti, kdo jsou v posvěcující milosti její podobou. Pokud křesťan posvěcující milost ztratí, ale zachová si (tzv. mrtvou) víru nebo i naději, je od Boha odloučen. Vžilo se však v posledních letech nazývat „odloučenými bratry“ ty křesťany, kteří nežijí v plném společenství s Církví. I když tedy máme pomáhat především těm, kdo s námi patří do naší rodiny-Církve, přece jen nesmíme odepřít rozumnou pomoc ani žádnému potřebnému člověku – tak, aby i on by mohl a měl nakonec do naší rodiny patřit.

Dnešní úkol: V tajence jsou dvě krátké věty z Písma sv. Máme určit, odkud jsou vzaty – budou se číst při jedné a téže mši sv. v neděli. Jak bychom měli tyto dvě myšlenky krátce vysvětlit?

VODOROVNĚ: A. Odměna za práci; rychtář na vsi (Polsko); prvek úsudku. - B. Hebrejské písmeno, které se ve výslovnosti projeví jen jako zachrčení (třená znělá laryngála, též číslice 70); vojenská prodejna; dvoukolový kavkazský vozík. - C. Městečko v okrese Hodonín; budova pro hovězí dobytek; z poloviny (bás.). - D. V kterém místě; ztráta svalového napětí; člen muslimského nábožensko-politického bratrstva rozšířeného ve 13. stol. v Malé Asii, které se zasloužilo o rozvoj řemesel v osmanské říši. - E. Černomořské lázně; přitakání; Noemův vnuk, syn Jafeta (1 Mojž 10, 2). - F. Ptáci klapající zobákem; Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů; prostor ovládaný čínským impériem. - G. Mužské jméno (v církevním kalendáři 28. 5. [mučedník] a 11. 9. [biskup]); domácky Evžen; prasátko (obrác.). - H. Starořecká sloupová síň; počet dnů v týdnu; hloupé ženy (hanl.). - I. Římskými číslicemi 149; rytím vyhloubený; říkat (kniž.). - J. Slovensky ‚oves‘; slepice (expr.); vdaná žena, manželka. - K. Domácky Renata; Evin manžel; švédský světec-mučedník, jenž ve 12. stol. jako král evangelizoval Švédsko a Finsko (oslava 18. 5. – u nás je v kalendáři sv Jan I.). - L. Vraník Vinnetouův; zvuky určité výšky; dolů visící (bot.). - M. Slovensky ’jaká‘; **4. díl tajenky**. - N. Léčivý přípravek; chvějivé tóny; doba od setmění do rozednění.

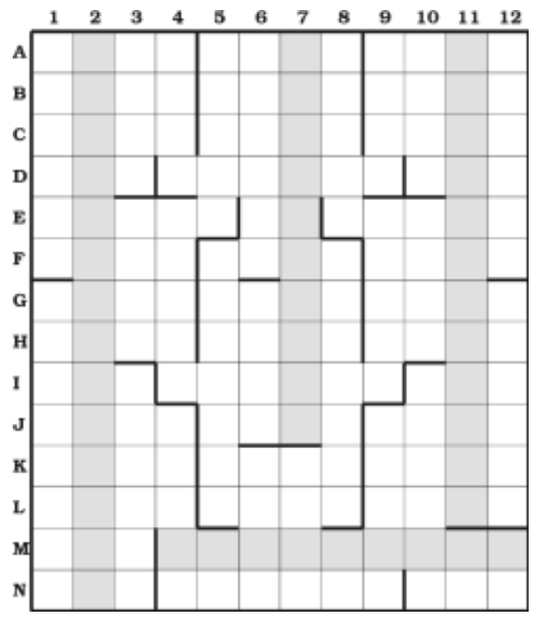

SVISLE: 1. Stroj na úpravu pící hmoty tlakem; monumentální, nyní augustiniánský klášter sz. od Madridu, postavený v 16. stol. na památku vítězství Španělska nad Francií v bitvě u St. Quentinu, zasvěcený sv. Vavřincovi. - 2. **1. díl tajenky**. - 3. Ozdůbka, šperk, klenot (španěl.); španělsky ’celer‘; divoké prase v 2. roku věku. - 4. Anička; orientální rýžový pokrm; franc. / angl. ’svatý‘. - 5. Tzv. hořký jetel; sypáním shodit; zlý, prvorozený Judův syn (1 Mojž 38, 7). - 6. Středověké věžní hodiny (mn. č.); slovensky ’skutečně‘; velechrámy. - 7. **2. díl tajenky**; součást éterických olejů. - 8. Roztavovat; bubny k dorozumívání na dálku; souhlásky ve slově, označujícího člověka, který se něčemu učí. - 9. To, čeho

sobě mu pak byly v roce 2004 doručeny dvě žaloby – Urážka na cti a Poškození dobré pověsti s požadavkem zdržet se jednání. Celkem ho stála soudní pře přibližně 40 000 EUR. Druhá poznámka – toto nebezpečí u holotropního dýchání je o to větší, že výjimečně nejde o americký vynález, ale o záležitost českou, vynalezenou kolem roku 1960 po zákazu halucinogenu LSD. Holotropní dýchání mělo vzniklou mezeru zaplnit.

Jako holotropní dýchání se označuje hluboké a rychlé dýchání, které v důsledku vydýchání oxidu uhličitého (CO_2) a následných metabolických změn v mozku vyvolává halucinace. Toto dýchání, jako svou základní metodu (vedle použití halucinogenních látek), používá tzv. transpersonální psychologie, kterou zakládal český psychiatr Stanislav Grof. Ten halucinace nepovažuje za patologickou reakci mozku, ale interpretuje je jako zážitky skutečné, sahající často až hluboko do minulosti. Tyto zážitky však jsou ve skutečnosti patologickým projevem otravy organismu, nikoli vybavením si starších vzpomínek. Holotropní dýchání není bez risika. Místo terapeutického efektu, který se této metodě přisuzuje, může naopak dojít k psychickým poruchám, nehledě na křeče, které se v průběhu holotropního dýchání mohou dostavit.

7. Co to jsou tzv. eucharistické zázraky? Znáte některý?

První takový zázrak je možno pozorovat ve zprávě o emauzských učednících. Ve vlastním slova smyslu jsou eucharistické zázraky mimořádnými případy proměnění během mše svaté, které můžeme pozorovat svými smysly – proměnění způsob v tělo a krev Pána Ježíše není jinak smysly vnímatelné.

Ve světě je více než 132 míst, kde se eucharistický zázrak vyskytl. Posledním případem 20. století byl eucharistický zázrak v Číně, některé zázraky přetrvávají dodnes. I ve Fatimě a v Lourdech se tyto úkazy vyskytují, nebývají ale pokaždé zveřejněné. Zemí eucharistických zázraků je však Itálie – je jich tam známo 69.

Ze seriálu Vatikánského rozhlasu si uvedeme tři tyto zázraky:

a) V Lancianě, v provincii Chieti. Při mši sv. se okolo roku 750 chléb proměnil v kousek tkáně, víno v pět hrudek krve. Sloužící kněz informoval biskupa. Relikvie je dnes v relikviáři, v letech 1971 až 1981 byla zkoumána prof. Linolim z Arezza a prof. Bertellim zo Sieny, kteří zjistili, že tělo je částí levé komory srdeční, a že tělo i krev jsou krevní skupiny AB, což je prý i krevní skupina stop na Turinském plátně. K relikvii dodnes proudí množství poutníků.

b) Zázrak z Offidy v Lnciáně je nazýván zázrakem „pražené hostie“ a stal se kolem roku 1280. Jedné ženě poradili, aby proměněnou hostii nepřijala, ale odnesla v šátku a spálila. Když to ale doma udělala, hostie se přeměnila na krvácející tkáň. Žena ji zabalila a zakopala v maštali. Koně se ale začali chovat divně, žena se odhodlala ke zpovědi a zpovědník pak vše přenesl do kostela Sv. Augustina. Dnes jde o tři relikvie: ohniště, kam žena hostii vhodila, šátek se skvrnami krve a relikviář ve tvaru kříže. Do kostela opět proudí mnoho poutníků.

c) V kostele Sv. Petra v Neapoli se stal roku 1772zázrak, který potvrzuje sám sv. Alfonz z Liguori. Z kostela byla ukradeny bohoslužebné předměty vč. ciboria s Tělem Páně. Předpokládalo se, že hostie budou někde pohozeny. A skutečně, měsíc se nad jistým místem objevovaly plamínky a jiné úkazy, a potom tam byly posvěcené hostie objeveny zcela nepoškozené. Relikvie byla umístěna v tomto kostele, ale v roce 1978 byla i s hostiemi znovu ukradena.

Vatikánský rozhlas si také položil otázku, proč v Itálii už 200 let nebyl žádný eucharistický zázrak. Odpověď byla asi v tom smyslu, že víra je dnes v Itálii rozmělněná, ochablí a Pán zázračně působí jinde, např. ve zmíněných Lurdech. Pdobně ani v Naaretě Pán nemohl udělat z těchto důvodů více zázraků.

8. Kolikrát se v Novém zákoně vyskytuje slovo pravda a pravdivý. Zkuste porovnat s počtem výskytů v některém českém deníku třeba po dobu jednoho týdně.

Řecký Nový zákon má 138 020 slov. Z toho je v něm slovo pravda 109 krát, slovo pravdivý 2 + 26 +28, tj. 56 krát, a slovo pravdivě 18 krát; celkem 183 krát. Oproti tomu např. Hospodářské noviny nebo Mladá fronta Dnes mají na svých 32 stránkách denně řádově 100 000 slov, což je s přílohami asi tolik jako celý Nový zákon. Počet výskytů zkoumaného slova se však pohybuje od 0 (zkoumaný výtisk Lidových novin) po 12 (zkoumaný výtisk MF Dnes); konkrétní výtisk Hospodářských novin obsahoval 5 těchto slov. Navíc se toto slovo vyskytovalo často v naprosto trapných a nesmyslných souvislostech. Závěr: Slova pravda, pravdivý či pravdivě v původním jejich smyslu téměř zmizela z mediálního světa.

9. Co to byla tzv. protimodernistická přísaha v Církvi a o co se jednalo?

Protimodernistickou přísahu uložilo 1. 9. 1910 motu proprio „Sacrorum antistitum“ sv. Pia X. všem katolickým kněžím bez rozdílu důstojnosti a stáří, všem kandidátům před kněžským svěcením, biskupům i všem členům římských kongregací bez jakékoli výjimky:

»Já, N. N., pevně uznávám a přijímám vcelku i jednotlivě všechno, co bylo od neomylného učitelského úřadu svaté Církve katolické hájeno, vymezeno a prohlášeno, zvláště ony věroučné i mravoučné statě, které přímo odmítají omyly a bludy této doby.

A sice za prvé vyznávám, že Bůh, první Příčina a poslední Cíl všech věcí, může být s jistotou poznán, ba i dokázán světlem přirozeného rozumu “skrze to, co bylo stvořeno”, to znamená skrze viditelnou část Božího stvořitelského díla jako příčina z účinků.

Za druhé přijímám a uznávám vnější důkazy zjevení Božího, to znamená božské skutky, a sice v prvé řadě zázraky a proroctví, jako naprosto jisté známky božského původu křesťanského náboženství a považuji je za nejvýš přiměřené chápání všech lidí všech dob, tedy i doby této.

Za třetí pevně věřím, že svatá Církev katolická, Strážkyně a Učitelka zjeveného slova Božího, byla bezprostředně a přímo založeno od samého skutečného a historického Krista, když ještě žil mezi námi, a že byla vybudována na sv. Petru, knížeti apoštolské hierarchie, a na jeho nástupcích všech časů.

Za čtvrté upřímně přijímám učení víry, jak se nám dochovalo vždy v tomtéž smyslu a v tomtéž významu od apoštolů skrze pravověrné církevní Otce, a proto zcela zavrhuji bludnou smyšlenku o vývoji dogmat, jako by dogmata během času měnila smysl a význam a jako by nynější dogmata byla odlišná od těch, kterých se svatá Církev katolická přidržovala dříve, a rovněž zavrhuji každý omyl, na jehož základě je božský poklad víry, jenž byl odevzdán svaté Církvi katolické, Snoubence Kristově, a jenž má být od ní věrně střežen, nahrazován filosofickými nálezy nebo vůbec výtvory lidského vědomí, které se prý postupně formovalo lidským úsilím a které se prý má do budoucna v neustálém pokroku nadále zdokonalovat.

Za páté neochvějně věřím a upřímně vyznávám, že víra není slepým náboženským citem, vyvěrajícím z hlubokého podvědomí pod tlakem citu srdce a sklonu mravně utvářené vůle, nýbrž je skutečným rozumovým přisvědčením pravdě, přijaté zevně slyšením slova Božího, jímž pro autoritu nejvýš pravdomluvného a věrného Boha uznáváme za pravdivé, co bylo od něho, Boha osobního, našeho Stvořitele a Pána, řečeno, dosvědčeno a zjeveno.

Co se mé osoby týče, celou svou duší se též připojuji s náležitou uctivostí ke všem zavržením, prohlášením a předpisům, obsaženým v encyklice „Pascendi dominici gregis“ ze dne 8. 9. 1907 i v dekretu „Lamentabili“ ze dne 3. 7. 1907, především k tomu, co tam bylo řečeno o tzv. historii dogmat.

Rovněž zavrhuji omyl těch, kdo tvrdí, že víra, kterou svatá Církev katolická předkládá, by mohla být v rozporu s historickou skutečností a že katolická dogmata, jak jsou nyní chápána, se nedají uvést v soulad s pravdivějšími počátky křesťanského náboženství.

Odsuzuji a zavrhuji také názor těch, kdo říkají, že vzdělanější křesťan vystupuje jako dvojí osoba, jednou jako věřící, jindy jako historik, jako by historiku bylo dovoleno přidržovat se toho, co je v rozporu s vírou věřícího, či jako by historik směl vytvářet předpoklady, z nichž by jako důsledek vyplývalo, že dogmata jsou buď nepravdivá, anebo pochybná, pokud by neměla být popřena vůbec.

Zavrhuji rovněž onen způsob rozboru a výkladu Písma svatého, který pomíjí tradici svaté Církve katolické, analogii víry a normy Apoštolského Stolce a přidržuje se smyšlenek racionalistů a - stejně nedovoleně jako opovážlivě - uznává textovou kritiku jako jediné a nejvyšší pravidlo.

Kromě toho zavrhuji názor těch, kdo tvrdí, že ten, kdo vyučuje oboru historické teologie nebo o této věci píše, musí nejprve odložit předsudek o nadpřirozeném původu katolické tradice či o příslibu božské podpory trvalého uchování všech zjevených pravd; poté musí vykládat spisy jednotlivých církevních Otců s vyloučením jakékoli posvátné autority jedině na podkladě vědy a se stejnou svobodou soudu, s jakou se přistupuje ke studiu všech světských písemných památek.

Nakonec prohlašuji zcela všeobecně, že naprosto nezastávám onen omyl, podle kterého modernisté tvrdí, že svatá tradice neobsahuje nic božského, nebo, což je mnohem horší, tuto přijímají v panteistickém smyslu tak, že nezůstane nic než prostá a jednoduchá skutečnost, kterou je nutné stavět na roveň obecným historickým zkušenostem: že totiž lidé sami svou pílí, svým důvtipem a svou duševní schopností postupně rozvíjeli nauku započatou od Krista a jeho apoštolů.

Proto se nyní přidržuji s neotřesitelnou pevností a budu se přidržovat až do posledního dechu svého života víry církevních Otců o bezpečném charismatu pravdy, které bylo, je a vždycky bude “v apoštolské posloupnosti biskupského úřadu”; ne aby se zastávalo to, co by se mohlo zdát lepším a vhodnějším podle kultury té které doby, nýbrž aby naprostá a nezměnitelná pravda, od počátku hlásaná od apoštolů, „nikdy nebyla jinak věřena a nikdy jinak chápána“.

Slibuji, že toto všechno budu věrně, úplně a upřímně zachovávat a nenarušeně střežit a že se nikdy při žádné příležitosti, ani při ústním hlásání, ani při písemném podání, od toho v učení neodchýlím. Tak slibuji, tak přísahám, tak mi pomáhej Bůh a tato svatá evangelia Boží. Amen. « Povinnost skládat tuto přísahu skončila 17. 7. 1967, kdy Pavel VI. přísahu a Tridentské vyznání víry nahradil novou formulí.

10. Čím je známá tzv. Thebaiská legie a kdo jí velel?

Ve Švýcarsku je město Saint Maurice-en-Valais, které se za římských dob jmenovalo Agaunum. Toto město je pojmenováno po sv. Mořici (Mauricius z řec. názvu Mauros jednoho z afrických kmenů), který byl tehdy velitelem tzv. Thébské legie. Na středním toku Nilu v Egaptě leželo veliké město, jménem Théby (stejné jméno mělo i jiné město v dnešním Řecku). A v Thébách byla posádkou tato Thébská legie; jako každá legie čítala 6 666 mužů. Sv. Mořic se v Thébách narodil. Jako křesťan dokázal, že většina jeho vojáků byli nebo se stali křesťany. Císař Maximianus Herculeus se odebral hned po svém povýšení Diokleciánem za druhého v císařství do Gallie, aby zkrotil povstání Burgundů nebo jakýchsi rolníků.

Z Východu přivedl s sebou thébskou legii. Vojáci měli napřed obětovat bohům, což odmítli. Proto císař dvakrát přikázal legii decimovat, a když přece zůstala věrnou své víře, dal ji ostatním vojskem obklíčit a povraždit. Toto masové vraždění se stalo okolo r. 286 v okolí místa Agauna, po němž se tito mučenníci nazývají agaunšti. V křesťanské době vznikl v Agauně klášter, který po jeho poboření sv. Zigmund, král burgundský a kající vrah, L. P. 515 obnovil, bohatě nadal a zavedl u něj stálé zpívání církevních hodinek. Jinými světci z Thébské legie jsou např. Alexander z Bergama, Candidus, Chiaffredo (Theofredus), Defendens, Exuperius (Exupernis), Felix a Regula, patroni Zürichu, Fidelis z Coma, Fortunatus z Casei, Gangulphus, Gereon, Secundus z Asti, dále Solutor, Octavius, a Adventor, Ursus ze Solothurna, Victor z Xantenu, sv. Verena … Připomínka sv. Mořice a jeho svatých druhů je v církevním kalendáři 22. září.

br. Felix OFM

DALŠÍ AKCE V ADVENTU A O VÁNOCÍCH

12.12.	17.30	farní sál Vratislavice	adventní setkání v cyklu „Doteky“ – komponovaný benefiční pořad v režii Stanislava Kubína
13.12.	17.30	kaple Vzkříšení	adventní koncert ZŠ Kunratická, účinkují Flétny, Osminky a Notičky a jejich hosté z Prahy; výstava a prodej výrobků chráněné dílny Tulipán a obrázků Jarky Vaňové
14.12.	18.00	kaple Vzkříšení	adventní koncert Quartetto con flauto – pořádá úřad Městského obvodu Vratislavice
14.12.	14.30	farní sál Vratislavice	adventní setkání důchodců
16. 12.– –21. 12.	14.00– –17.00	kaple Vzkříšení	výstava desítek zapůjčených betlémů v sále spojená s prodejem betlémů, kalendářů a knih
20. 12.	17.00	kostel sv. Vavřince	předvánoční zpívání s kapelou pro všechny, kdo mají chuť si zazpívat
20.12.	17.00	kaple Vzkříšení	předvánoční gospelový koncert, zpívá Generace Gospel Choir
21.12.	17.00	kaple Vzkříšení	adventní koncert Dívčího komorního sboru „Zpívající blechy“ pod vedením S. Rygálové
24. 12.	10.00	kostel sv. Vavřince	Betlémské pásmo pro děti – s koledami, s krátkým vánočním příběhem a stavěním betléma a možností vzít si domů betlémské světlo
24. 12.	10.00	kaple Vzkříšení	stavění betléma s dětmi
25. 12.	14.00– –15.00	kaple Vzkříšení	možnost prohlídky betléma
25. 12.	14.00– –17.30	kostel sv. Antonína Velikého	možnost prohlídky betléma
26. 12.	14.00– –15.00	kaple Vzkříšení	možnost prohlídky betléma
26. 12.	14.00– –17.30	kostel Nalezení sv. Kříže	možnost prohlídky betléma
26. 12.	17.00	kostel sv. Antonína Velikého	koncert: Rybova Česká mše vánoční
27. 12.	17.00	kostel sv. Vavřince	koncert pěveckého sboru Janáček – Jakub Jan Ryba: Česká mše vánoční
27.12.	18.00	kaple Vzkříšení	Jakub Jan Ryba: Česká mše vánoční – v provedení vokálního souboru Regnis, jeho komorního orchestru a hostů
5.1.	17.00	kaple Vzkříšení	Tříkrálový koncert - flétnový soubor Flauto cantabile a pěvecký sbor Podještědského gymnasia pod vedením Stanislavy Rygálové

VÁNOCE 2008 V LIBERECKÝCH FARNOSTECH

ŠTĚDRÝ DEN 24. 12. 2008

16.00 **Liberec**
Kostel Sv. Antonína Velikého

16.00 **Liberec, Dolní Hanychov**
Kostel Sv. Bonifáce
Rybova Česká mše vánoční

16.00 **Vratislavice nad Nisou**
Kaple Vzkříšení

16.00 **Liberec-Ruprechtice**
Kostel Sv. Antonína Paduánského
(se zpěvem koled)

22.00 **Liberec**
Kostel Sv. Antonína

22.00 **Liberec-Rochlice**
Kostel Sv. Jana Křtitele

22.00 **Vratislavice nad Nisou**
Kaple Vzkříšení
bohoslužba slova

22.00 **Křižany**
Kostel Sv. Maxmiliána

22.00 **Kryštofovo Údolí**
Kostel Sv. Kryštofa

22.00 **Stráž nad Nisou**
Kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské

24.00 **Liberec-Ruprechtice**
Kostel Sv. Antonína Paduánského
Rybova Česká mše vánoční

24.00 **Dlouhý Most**
Kostel Sv. Vavřince
mše sv. s žehnáním nového betléma

NAROZENÍ PÁNĚ 25. 12. 2008

8.00 **Liberec**
Kostel Sv. Antonína Velikého

8.30 **Liberec, Dolní Hanychov**
Kostel Sv. Bonifáce

8.30 **Vratislavice nad Nisou**
Kaple Vzkříšení

9.00 **Liberec-Ruprechtice**
Kostel Sv. Antonína Paduánského

10.00 **Liberec**
Kostel Sv. Antonína Velikého

10.00 **Liberec-Rochlice**
Kostel Sv. Jana Křtitele

10.30 **Stráž nad Nisou**
Kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské

18.00 **Liberec**
Kostel Nalezení sv. Kříže

BOHOSLUŽBY V DALŠÍCH DNECH VÁNOČNÍHO OKTÁVU

	Římskokatolická farnost – arciděkanství Liberec	Římskokatolická farnost – děkanství Liberec-Rochlice	Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice	Římskokatolická farnost Vratislavice nad Nisou
26. 12. – pátek **Sv. Štěpána, jáhna a mučedníka**	**8.00** kostel Sv. Antonína Velikého **10.00** kostel Sv. Antonína Velikého **18.00** kostel Nalezení sv. Kříže	**10.00** kostel sv. Jana Křtitele	**9.00** kostel Sv. Antonína Paduánského	**8.30** kaple Vzkříšení
27. 12. – sobota **Sv. Jana, apoštola a evangelisty**	**8.00** kaple Sv. Rodiny **18.00** kostel Sv. Antonína Velikého; při mši žehnání vína	**8.00** kostel sv. Jana Křtitele; při mši žehnání vína	**17.00** kostel Sv. Antonína Paduánského	
28. 12. – neděle **Svaté Rodiny**	**8.00** kostel Sv. Antonína Velikého **10.00** kostel Sv. Antonína Velikého; při mši žehnání manželům **18.00** kostel Nalezení sv. Kříže **10.30 Stráž nad Nisou** kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské **15.30 Kryštofovo Údolí** kostel Sv. Kryštofa	**7.45** kostel sv. Bonifáce; při mši obnova manželského slibu a žehnání manželům **10.00** kostel sv. Jana Křtitele; při mši obnova manželského slibu a žehnání manželům	**9.00** kostel Sv. Antonína Paduánského	**8.30** kaple Vzkříšení; při mši obnova manželského slibu a žehnání manželům
29. 12 – pondělí	**7.00** kaple Sv. Rodiny **18.00** kaple Sv. Rodiny	**17.00** kostel sv. Jana Křtitele	**17.00** kostel Sv. Antonína Paduánského	**7.30** kaple Vzkříšení
30. 12. – úterý	**7.00** kaple Sv. Rodiny **18.00** kaple Sv. Rodiny	**17.00** kostel sv. Bonifáce	**8.30** kostel Sv. Antonína Paduánského	**7.30** kaple Vzkříšení
31. 12. – středa **Sv. Silvestra**	**7.00** kaple Sv. Rodiny **16.00** kostel Sv. Antonína Velikého; mše svatá na závěr občanského roku	**17.00** kostel sv. Jana Křtitele; mše svatá na poděkování za uplynulý rok; po mši adorace	**17.00** kostel Sv. Antonína Paduánského **24.00** kostel P. Marie „U Obrázku“	**17.00** kaple Vzkříšení; mše svatá na závěr občanského roku
1. 1. – čtvrtek **Matky Boží Panny Marie**	**8.00** kostel Sv. Antonína Velikého **10.00** kostel Sv. Antonína Velikého **18.00** kostel Nalezení sv. Kříže **10.30 Stráž nad Nisou** kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské	**10.00** kostel sv. Jana Křtitele **15.00** kostel sv. Bonifáce	**9.00** kostel Sv. Antonína Paduánského	**8.30** kaple Vzkříšení

BOHOSLUŽBY O SLAVNOSTI ZJEVENÍ PÁNĚ A V JEJÍ PŘEDVEČER

5. 1. – pondělí		**17.00** kostel sv. Jana Křtitele – vigilie Zjevení Páně; při mši žehnání vody, kadidla, křídy a zlata		
6. 1. – úterý **Zjevení Páně**	**7.00** kaple Sv. Rodiny **18.00** kostel Sv. Antonína Velikého; při mši žehnání vody, kadidla a křídy	**17.00** kostel sv. Bonifáce; při mši žehnání vody, kadidla, křídy a zlata	**8.30** kostel Sv. Antonína Paduánského **17.00** kostel Sv. Antonína Paduánského; při mších žehnání vody, kadidla a křídy	**17.00** kaple Vzkříšení; při mši žehnání vody, kadidla a křídy

Poznámky: Časy a místa označují zpravidla čas a místo slavení mše svaté. Pokud někdy jde o jiné shromáždění (např. bohoslužbu slova), je to výslovně uvedeno.
Pokud bude při některé mši provedena Česká mše vánoční J. J. Ryby, je na to výslovně upozorněno.

Hünermann) a Kozáctvo –Poslední nástup a zánik (Stanislav A. Auský).

V č. 10: O počátcích církve (Benedikt XVI.) a Popelka nazaretská (Václav Renč).

V č. 11: Školák Kája Mařík 1. díl (Felix Háj) a Silná jako smrt je láska (Josef Hrdlička).

V č. 12: Jak katolická církev budovala západní civilizaci (Thomas E. Woods, Jr.) a Český národní katolický rok 2008/2009 s Mikolášem Alšem – nástěnný kalendář.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ
8. PROSINCE 2008 AŽ 11. LEDNA 2009
Významné životní jubileum slaví:

P. Tomasz DZIEDZIC – administrátor v Libochovicích – 35 let (18. února)

Křtem byli mezi nás přijati:
Farnost Ruprechtice
Jaromír Josef Gaňa
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice
Vladimíra Zikmundová (1955)
Jiří Libánský (1917)
Tomáš Průša (1999)
Josef Ansorge (1932)

P. Antonín Kejdana OFM

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Pavel Kozojed, Mirka Šímová, Jan Voženílek

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 2/64 / Ročník 7
Datum vydání: 11. 1. 2009

Foto na titulní straně:
Nový generální vikář Litoměřické diecéze P. Stanislav Přibyl CSsR

Uzávěrka dalšího čísla: 28. 1. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

11. 1. 2009 / Číslo 2 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Svátek Křtu Páně, P. František Opletal, arciděkan 3

PASTORACE

Jmenování generálního vikáře a biskupských vikářů, ACEL 1/2009 4
P. Stanislav Přibyl CSsR – Curriculum vitae 4
Pastýřský l ist, biskup Jan 4
Manželství (16) Jaké požadavky musejí splňovat
svědci uzavření manželství? Jan Voženílek 5
Gregoriánský chorál – vlastní liturgický zpěv katolické církve (9), Jiří Hodina 6

RODINA A ŠKOLA

Otázky (5), Vladimír Bystrov 8
Katechetické pozadí protikřesťanských invektiv
– Příspěvek k žurnalistice, P. Milan Glaser SJ * www.radiovaticana.cz 10

HISTORIE

Mariánský sloup (3) Nositel Nobelovy ceny: „Znamení porážky
a hanby českého národa“ (Hlava Panny Marie), Jaroslav Seifert 11
Československo a Vatikán během 2. světové války
– Slovenský štát a Svatý stolec (3), 12
– Slovenský štát, Svatý stolec a židé (1), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 12

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (7), Tomáš Beran 16

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

Dvě úmrtí v New Yorku, www.radiovaticana.cz 17

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (11), Petr Kozojed 18
Týden modliteb za jednotu křesťanů, Liturgický kalendář; Václav Vaněk 20
Koncert – Inzerce – pronájem sálu, Václav Vaněk 20
Program farních setkání ve Stráži nad Nisou, Mirka Šímová 20
Výzva k příspěvkům, Jan Voženílek 21
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína
– Redakce doporučuje 21
– Seznam loni doporučených knih 23
Z kroniky našich farností 8. prosince 2008 až 11. ledna 2009 24

PŘÍLOHA

Instrukce Dignitas personae
– Důstojnost osoby (1. část ze 2), Kongregace pro nauku víry

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi testu pro dospělé, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Karel Korous; Oldřich Krupička

dolf Geidl. Za 1. světové války bojuje v legiích na území Ruska a získává titul generála. Jeho kariéra v Československé armádě vrcholí roku 1926, kdy se stává náčelníkem hlavního armádního štábu. Ještě téhož roku je však za své postoje proti skupině Hradu a za přípravu převratu degradován a propuštěn z armády. Je zvolen předsedou Národní obce fašistické, založené podle italského vzoru. Později zastává silné protiněmecké postoje, dokonce navrhuje Němce z republiky vyhnat. V lednu 1933 dochází v brněnských židenických kasárnách k pokusu o puč. Akce končí fiaskem – zatčen je i Gajda, který s pučisty udržoval kontakt a v případě úspěchu měl nastolit v zemi diktaturu. Je potrestán šesti měsíci těžkého vězení.

Těsně před vypuknutím války stojí Radola Gajda v pozadí dalšího převratu, namířenému proti presidentu Háchovi. Snaha vyvolat demonstraci končí neúspěchem, ale později Gajda získává post předsedy tzv. Českého národního výboru a chce z něj vytvořit protektorátní vládu. Němci se však soustřeďují na kruhy kolem presidenta Háchy, čímž Gajdova politická kariéra končí.

Po válce je odsouzen na dva roky, ale po započítání vazby, kde téměř přišel o zrak, je vzápětí propuštěn. Pozemský život politického dobrodruha krátce nato končí.

Seznam loni doporučených knih

V č. 1: Ježíš Nazaretský (Joseph Ratzinger – Benedikt XVI.) a Prezident, papež a premiérka (John O'Sullivan).

V č. 2: Krátké spisy a korespondence (Sv. Jan od Kříže), Problém bolesti a Velký rozvod nebe a pekla (obě Clive Staples Lewis) a Úvod do postmodernismu (Stanley J. Granz).

V č. 3: Misál na každý den liturgického roku (odborná spolupráce: P. prof. ThDr. Jan Matějka), Katyň – Stalinský masakr a triumf pravdy (Paul Allen) a Černá kniha minulosti (Zbyněk Ludvík, Václav Bureš).

V č. 4: Spe salvi facti sumus – O křesťanské naději, nadějí jsme spaseni (encyklika Benedikta XVI.), Paliativní péče a komunikace (Anne-Mei Theová), Poradenství pro smrtelně nemocné a pozůstalé (Colin Murray Parkes, Marilyn Relfová, Ann Couldricková), Principy a praxe paliativní péče (Sheila Payneová, Jane Seymourová, Christine Ingletonová, eds.), Ztráta, změna a zármutek v kontextu paliativní péče (Pam Firthová, Gill Luffová, David Oliviere, eds.) a Dům na skále: 1 – Církev zkoušená 1945 – začátek 1950, 2 – Církev bojující 1950 – květen 1960 (Václav Vaško).

V č. 5: Píseň o Bernadettě (Franz Werfel), Poustevník – Prorok – Mystik (David Torkington), Syntéza víry (P. prof. ThDr. Václav Wolf) a Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích III. – 2 sv. (Milan Buben).

V č. 6: Farář arský (Wilhelm Hünermann), Psancem (vlastní životopis tepelského opata Heřmana Josefa Tyla) a Dobrodružství Toma Sawyera – Dobrodružství Huckleberyho Finna (Mark Twain).

Vč. 7: České konzervativní myšlení 1789 – 1989 (David Hanák), Paměť a naděje – Z pověstí Čech a Moravy (Petr Piťha), Dva divoši (Ernest Thompson Seton), Kukátko z kukátek –Jak Martin Chlubil bloudil a na pravou cestu opět se vrátil (obě Václav Kosmák).

Vč. 8: Ach, ten Sokrates ... – Netradičně o umělých potratech (Peter Kreeft), Čtyři knihy o následování Krista (Tomáš Kempenský) a Milujte se (časopis pro novou evangelizaci).

V č. 9: Otec vyhoštěných (Vilém-Wilhelm

V knize jsou zpracovány lidové tradice spadající do období mezi slavností Panny Marie, Matky Boží – Novým občanským rokem a Velikonocemi, např. Masopust, Karnevaly, Tři králové atd. Vysvětluje pozadí a původ jednotlivých slavností a svátků, jejich časové zařazení, popis tohoto období, pranostiky, legendy, lidové zvyky, tradice a jejich vznik, ale upozorňuje i na pověry. Kniha současně přináší náměty pro práci s dětmi – básničky, hádanky, říkadla, písničky s notami, povídky, pohádky a náměty na zhotovení různých výrobků – masky na karneval, světla, komety, koruny pro krále, novoročenky, kalendáře aj. Kniha přináší i málo známé poznatky a informace, poučení i radost z krásných veršů, pohádek a příběhů. Je velkým přínosem pro rodiče i pedagogy. Materiály v knize jsou systematicky uspořádány tak, aby se s nimi dobře pracovalo.

Publikace je součástí řady šesti knih popisujících lidové tradice a zvyky v České zemi: Adventní čas, Vánoce, Zima, Jaro, Velikonoce, Léto a podzim.

2. Svobodná nesvoboda

Vladimír Bystrov

Info a běžná cena: Brož., 132 str., 20 cm × 14 cm, 179 Kč

Rok vydání: 2006 (1. vydání)

Vydala Vyšší odborná škola publicistiky při Arcibiskupství pražském

ISBN: 80-903757-0-7

Publikace současného českého žurnalisty Vladimíra Bystrova přináší příklady z dosud málo známé historie komunizace a sovětizace československé společnosti bezprostředně spojené se skončením 2. světové války, ještě před uchvácením moci komunistickým režimem v roce 1948. Autor představuje téměř tři desítky dokumentů uložených v archivních fondech tehdejšího ministerstva vnitra a vypovídajících o snaze umlčet konservativní a pravicové názory šířené v těch médiích, která vydávaly především nesocialisticky orientované politické síly: tj. o úsilí komunistů zabránit uveřejňování informací o SSSR a jeho spojencích, které údajně neodpovídají zájmům ČSR, a o snaze represivně stíhat takzvané porušování jednoty Národní fronty a šíření názorů a ideálů, odmítajících cíle a ideologii komunistů a dalších socialistických stran. Práce je příspěvkem do diskuse nad přežíváním mýtu o okamžitém návratu svobody a demokracie do obnoveného Československa a o jejich ztrátě, která údajně nastala až o tři roky později. Kniha je doplněna jmenným rejstříkem a fotokopiemi dokumentů.

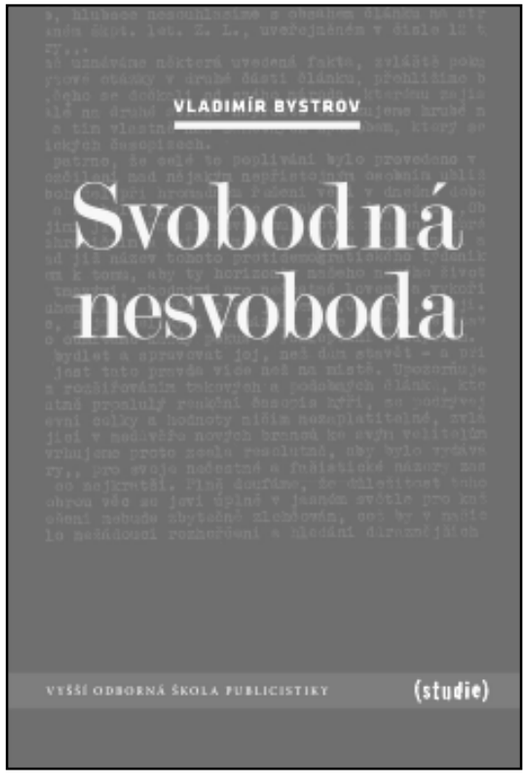

3. ***Moje paměti***

Střet českých legií s rodící se bolševickou mocí

Radola Gajda

Info a běžná cena: Váz., 336 str., 298 Kč, 148 mm × 210 mm

Vydala Jota

Rok vydání: 2008

ISBN: 9788072175840

Paměti R. Gajdy (* 14. 2. 1892 Kotor – † 15. 4. 1948 Praha) zachycují dramatickou episodu novodobých dějin – legendární střet českých legií s rodící se bolševickou mocí. S našimi legiemi projdeme celou sibiřskou anabází, zúčastníme se důležitých událostí, které měly prvořadý význam pro politický vývoj v Rusku. Podrobný popis bojů, viděných očima jednoho z hlavních aktérů, přispívá zásadním způsobem k osvětlení dlouhou dobu tabuizovaných úspěchů naší vojenské historie.

Radola Gajda - na svět přichází jako Ru-

Svátek Křtu Páně

Je po svátcích. Děti už zase chodí do školy a dospělí do práce, na stole už nevoní vánočka s rozinkami, ale obyčejný „chléb náš vezdejší".

A co nám vůbec z těch svátků zůstalo? Co je trvalým ovocem vánočních událostí? – Myslím, že nám na to odpovídá právě tento svátek. Je to trvalá Boží nabídka. Každému člověku a v každé době nabízí Bůh záchranu, spásu. Všem lidem, kteří jsou dobré vůle, posílá Bůh zachránce.

Ježíšův křest v Jordánu totiž dosvědčuje, že se Pán neštítí obyčejných hříšných lidí. Naopak! Staví se s nimi do jedné řady. Proto se také dává křtít, jako všichni ti, kdo vyznávali své hříchy, upřímně jich litovali a sestupovali do vod Jordánu. On, Boží Beránek, který sám žádný hřích nemá – zato však snímá hříchy nás všech – se staví mezi hříšné lidi, jakoby byl jeden z nich; on, Boží Beránek, nám ve všem podobný – kromě hříchu.

Tak vidíme, že Pán nepřišel, aby se s lidmi stýkal jenom o slavnostních příležitostech, aby pronesl slavnostní projev a přípitek a zase se stáhl do svého nebe. Ne! Jeho evangelium není žádná slavnostní řeč pro sváteční chvíle. Není jenom tou sváteční vánočkou, ale spíše tím obyčejným chlebem pro každodenní život lidí.

Proto se stýkal s lidmi v obyčejném životě a na jejich pracovištích: s rybáři při rybolovu, s celníky u celnice. Hlavně se však s lidmi stýkal, když bylo lidem zle: v jejich nemocích, v jejich umírání, když byli ostatními opuštěni, ponecháni bez pomoci, příp. vyhozeni na ulici. Je skutečně tím Božím beránkem, který snímá hříchy světa, který pomáhá lidem z každého zla, jež na ně dolehne, a který je vysvobozuje z jejich posedlosti zlými návyky i závislostmi.

A tak při dnešním svátku nevzpomeneme přednostně na to, co se událo kdysi, ale uvědomíme si událost, která se nás osobně dotkla a týká se každého z nás. I nám totiž řekl Bůh už při křtu" „Ty jsi můj milovaný syn, moje milovaná dcera. Stvořil jsem tě, abych ti dal život; jsi tedy můj. Jdi a poslouchej mého Syna Ježíše, drž se vždy jeho evangelia!"

Ano. Lidé ti budou sice dávat všelijaké rady: tvou dobrotu budou považovat za slabost, tvou poctivost za hloupost, tvou víru za přežitek. Ty se však drž Kristova evangelia. Do něho jsi byl vekřtěn. A buď hrdý na to, že tě dali pokřtít. Šlechticem jsi se stal právě tím. Vždyť jsi Božím dítětem, jsi dítětem Krále nebe i země. Proto i šlechticem zůstaň. Žij, jak se sluší na křesťana.

Jsme tedy Boží děti. Milované děti jednoho a téhož nebeského Otce. Patříme do Boží rodiny. Patříme tedy k sobě. Proto se máme mít rádi, vzájemně si pomáhat a žít ve svornosti.

Každý jsme sice poněkud jiný. Ale to přece nevadí! Cožpak i v rodině tomu tak nebývá? Jeden je víc po tátovi, druhý je víc po mámě. Ale přece jsou to děti těchže rodičů a patří k sobě. A z toho plyne jejich vzájemný vztah i vzájemná láska.

Tak tomu však má být i mezi námi, dětmi jednoho Otce v nebesích. Každý jsme jiný, ale

také patříme k sobě. Mějme proto zájem jeden o druhého, a vzájemná láska ať nás provází a naplňuje. Žijme podle evangelia lásky a pokoje. Tak budeme Kristovými učedníky i apoštoly v současném světě. A budem tak mít krásné poslání i krásný smysl života.

A to je právě to, co nám zůstává z těch krásných a poetických vánočních svátků, které Křtem Páně ukončujeme – jsme Boží děti, máme společného Otce v nebesích, jsme jeho milovaní synové a dcery. Hleďme jen takovými vždy i zůstat. Amen.

P. František Opletal, arciděkan

Foto
- Oltářní obraz
kostela San Giovanni, Bragora, Benátky
Cima da Conegliano

PASTORACE

JMENOVÁNÍ GENERÁLNÍHO VIKÁŘE A BISKUPSKÝCH VIKÁŘŮ

S platností od 1. 1. 2009 byli litoměřickým biskupem Msgre. Janem Baxantem jmenováni:

P. Stanislav PŘIBYL CSsR – generálním vikářem Diecéze litoměřické a ředitelem Litoměřické biskupské kurie

P. Karel HAVELKA – s platností do 31. 12. 2010 biskupským vikářem Diecéze litoměřické pro záležitosti v oblasti přípravy rozhodnutí ve věcech majetkoprávních

Msgre. ThDr. Josef KOUKL – s platností do 31. 12. 2010 biskupským vikářem Diecéze litoměřické pro záležitosti styku se zahraničím

P. Doc. PhDr. Ing. Miloš RABAN, Th.D. – s platností do 31. 12. 2010 biskupským vikářem Diecéze litoměřické pro záležitosti církevního školství a vzdělávání

P. Miroslav ŠIMÁČEK – s platností do 31. 12. 2010 biskupským vikářem Diecéze litoměřické pro záležitosti studia a výzkumu pastoračních možností

ACEL 1/2009

P. STANISLAV PŘIBYL CSSR – CURRICULUM VITAE

Nový generální vikář Litoměřické diecése se narodil 16. 11. 1971 v Praze-Strašnicích.

Po základní škole studoval Střední průmyslovou školu zeměměřickou v Praze-Hrdlořezích. Mezi jeho oblíbené činnosti patří hudba, v letech 1985 – 1990 působil jako varhaník v různých pražských kostelích, především ve své domácí farnosti v Praze-Strašnicích. Po maturitě vstoupil v roce 1990 do Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele (lat. Congregatio Sanctissimi Redemptoris; odtud zkratka CSsR zv. též kongregace redemptoristů), v letech 1990 – 1991 absolvoval noviciát v Lubaszowé v Polsku. V letech 1991 – 1996 vystudoval Katolickou teologickou UK a prožil formaci v pražském Arcibiskupském semináři (1991-1996). V roce 1995 složil věčné sliby. 22. 6. 1996 byl vysvěcen na kněze v katedrále Sv. Víta v Praze pražským arcibiskupem kardinálem Miloslavem Vlkem. Poté byl farním vikářem na Svaté Hoře u Příbrami, kde od 1. 8. 1999 působil jako farář. Tam byl také v průběhu provinciální kapituly, konané ve dnech 4. až 7. 3. 2002 zvolen provinciálem Kongregace redemptoristů v ČR. 25. 2. 2004 byl jmenován presidentem Arcidiecézní charity Praha. V roce 2008 byl jmenován členem kněžské rady v Pražské arcidiecézi. Od 1. 1. 2009 byl jmenován generálním vikářem litoměřické diecéze.

Mluví polsky, anglicky, německy a italsky.

z různých zdrojů br. Felix OFM

PASTÝŘSKÝ L IST

Drazí bratři a sestry, moji milí diecézáni, uplynulo již několik týdnů od chvíle, kdy jsme spolu vstoupili na jednu loď. Dovolte, abych se přidržel tohoto příměru. Při biskupské konsekraci jste mně tak mnozí v naší katedrále byli blízko svou osobní účastí, jiní jste sledovali přímý přenos televize Noe, tolik z Vás se duchovně sjednotilo v modlitbě. Chci Vám všem ze srdce poděkovat. Nejraději bych každému z Vás alespoň podal ruku na znamení křesťanského přátelství a potvrzení toho, že patříme nyní k sobě, že z nás

9. června v 19 h Česká církev v 50. letech (zrušení klášterů, internace kněží, pronásledování věřících)

23. června v 19 h Zjevení ve Fatimě (film)

Všechna setkání se konají v prostorách kaple na místní faře.

Vzhledem k plánované pouti do Izraele dojde asi ke změně u dne 24. února. Aktuální informace bude umístěna na nástěnce ve strážském kostele a podle možnosti otištěna v únorovém Obrázku libereckých farností.

Mirka Šímová

VÝZVA K PŘÍSPĚVKŮM

Obrázek libereckých farností vychází již sedmým rokem; číslo, které právě držíte v ruce, je v pořadí již 64. Čtenáři, kteří mají k dispozici první čísla Obrázku, si mohou snadno porovnat Obrázky před šesti lety a nyní. Časopis je nyní podstatně obsáhlejší, od 3. ročníku má pravidelnou přílohu s testy pro dospělé i pro děti, s „Libereckým úsměvem“ i s důležitými církevními dokumenty. Lze ale pozorovat i jiný trend. Obrázek – zvláště v některých svých číslech – přestává být „obrázkem libereckých farností“ a stává se časopisem, který se více věnuje zcela obecným otázkám náboženským, etickým, historickým, politickým. To samo o sobě není špatné; je však škoda, že časopis „pokulhává“ za svým názvem. Domnívám se, že je nutné, aby se Obrázek vrátil ke své původní myšlence (aniž by se ovšem přestal – na vhodné úrovni – věnovat i oněm obecným otázkám) a více sledoval dění v jednotlivých „libereckých“ farnostech.

Bylo by dobré, aby z každé farnosti v Liberci (arciděkanství, Rochlice, Ruprechtice), z Vratislavic nad Nisou i z farností okolních (Stráž nad Nisou, Dlouhý Most aj.). byly k disposici aktuální informace o tamním dění. Nemusí nutně jít o dlouhé, samostatné články; někdy stačí o dané akci krátká zpráva o dvou či třech větách. Z takových zpráv posbíraných za celý měsíc může vzniknout zajímavá mosaika informací o dění v našich farnostech; takové informace budou povzbuzením pro ostatní v jejich činnosti a budou i důležitým svědectvím o životě katolické církve v největším městě naší diecéze.

Redakce proto prosí organizátory či účastníky různých setkání a akcí v libereckých a okolních farnostech, aby o každé akci napsali co nejdříve (byť třebas i krátkou) zprávu a poslali ji do redakce Obrázku libereckých farností.

Jan Voženílek

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Zima

Zvyky, obyčeje, náměty, návody, pohádky, příběhy a hry
Dagmar Šottnerová
Info a běžná cena: Brož., 120 str., 149 Kč, 21 cm × 29,7 cm
Vydalo Rubico
Rok vydání: 2006 (1. vydání)
ISBN: 80-7346-059-9

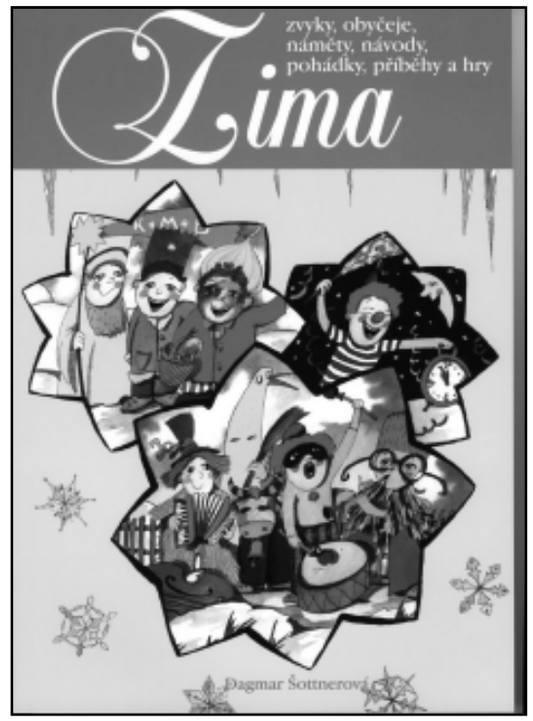

ginálního německého termínu Kirchenväter. V některých českých pramenech se používá také označení **kostelníci**, to je ovšem vzhledem k dnešnímu stavu a k dnešním znalostem věřících poněkud matoucí. Proto ve svém článku užívám zásadně výraz kostelní otcové.

[5] Krásným příkladem tohoto vztahu jsou pravidelné cesty pastora Heische na každoroční jarní a podzimní konvent do Frýdlantu (srov. Obrázek roč. 6, č. 10, s. 24). Protože se tato cesta týkala záležitostí farnosti, kostelní otcové poskytovali Heischovi stabilní příspěvek 15 grošů a 3 peníze.

Petr Kozojed

Týden modliteb za jednotu křesťanů

Od 18. do 25. ledna je týden modliteb za jednotu křesťanů. Po celý týden má být na to pamatováno v přímluvách. Doporučuje se použít v některý volný den mešního formuláře „Za jednotu křesťanů“, nebo aspoň modliteb z této votivní mše ve mši feriální.

Liturgický kalendář

Ekumenický týden modliteb liberecký ch církví 19. – 25. 1. 2009

Čas konání / Místo konání / Kazatel / Téma dne

Po 19. 1. 18.00 / Církev bratrská, Puchmajerova 359/4 / Tabita Landová z Církve českobratrské evangelické / „Křesťanská společenství tváří v tvář starým i novým rozdělením“

Út 20. 1. 18.00 / Církev římskokatolická, Farnost Ruprechtice, kostel Sv. Antonína Paduánského, Vrchlického 81 / Samuel Vaněk z Církve adventistů sedmého dne / „Křesťané tváří v tvář diskriminaci a předsudkům“

St 21. 1. 18.00 / Církev československá husitská, nám. Českých bratří 2 / Pavel Urban z Církve bratrské / „Křesťané tváří v tvář nemoci a utrpení“

Čt 22. 1. 18.00 / Církev českobratrská evangelická, Masarykova 454/22 / Blahoslav Fajmon z Bratrské jednoty baptistů / „Křesťané tváří v tvář ekologické krizi“

Pá 23. 1. 18.00 / Bratrská jednota baptistů, Růžová 296/9 / David Tomčík z Církve československé husitské / „Křesťané tváří v tvář válkám a násilí“

So 24. 1. 18.00 / Církev adventistů sedmého dne, U Jánského kamene 576/3 / Miroslav Kloz z Církve římskokatolické / „Křesťané tváří v tvář náboženskému pluralismu“

Ne 25. 1. 16.00 / Církev římskokatolická, Farnost Vratislavice nad Nisou, kaple Vzkříšení, Tanvaldská 51 / Koncert sborů a skupin / „Křesťané hlásají naději v rozděleném světě“

Téma celého týdne: *„Budou v tvé ruce jedním celkem“* (srov. Ez 37, 17).

Václav Vaněk

Koncert

V neděli 18. 1. 2009 v 18.00 se ve farním sále pod kaplí Vzkříšení ve Vratislavicích nad Nisou koná koncert vokálního kvarteta **THE SWINGS.**

Inzerce – pronájem sálu

Pro zájemce nabízíme možnost pronájmu sálu. Prostor sálu je vhodný pro pořádání rodinných oslav, svateb, školení, přednášek atd . Kuchyňka k disposici.

Kontaktní osoba :

Václav Vaněk
(733 116 965, 485 160 625 fara)

Program farních setkání ve Stráži nad Nisou

13. ledna v 19 h	Křížové výpravy, templáři a johanité
27.ledna v 18 h	Don Bosco (životopisný celovečerní film)
10. února v 19 h	Trojpapežství, kostnický koncil a Jan Hus
24. února v 19 h	Život za život, Maxmilián Kolbe (film)
10. března v 19 h	Husitství a utrakvismus
24. března v 19 h	Jidáš (film)
14. dubna v 19 h	Význam papežství a významní papežové
28. dubna v 19 h	Quo vadis (film)
12. května v 19 h	České baroko a jesuité
26. května v 18 h	Lurdy (celovečerní film)

dobrý Bůh učinil jednu diecézní rodinu. Vypluli jsme na oné jedné lodi společně a máme před sebou cestu, při níž se nám může podařit, abychom se viděli, osobně setkali a ve svědectví o Kristu se povzbudili.

Rád bych Vám připomněl několik důležitých myšlenek, kterými od prvních chvil přítomnosti mezi Vámi žiji a které jsem už naznačil v závěru slavnosti mého biskupského svěcení.

1. Předně se domnívám, že nelze, abychom se o růst Božího království v naší diecézi, a v našich srdcích především, snažili sami. Podporujme se vzájemně, inspirujme jeden druhého, využívejme nabídnuté ruce druhých k pomoci, mluvme spolu o křesťanských hodnotách, buďme vnímaví k nouzi druhých, nenechme nikoho opuštěného a chápejme přítomnost druhých lidí v naší blízkosti jako Boží dar, doplňující náš vlastní život.

2. Nad objektivním nedostatkem duchovních povolání v naší diecézi a v celé české provincii jen naříkat nemůžeme. Můžeme a máme však s vážností přijmout Ježíšův pokyn k úpěnlivé modlitbě za nová duchovní povolání. Přidat k tomuto úmyslu byť i nepatrnou vlastní oběť nám nikdo zakazovat nebude. Je třeba otevřeně mluvit o vznešenosti a kráse duchovního povolání zvláště s mladými lidmi a svým příkladným osobním životem jim naznačit, a nebát se toho, že křesťanství někoho vede i k vyšším ideálům, totiž k velkorysému zasvěcení se Bohu. Sami Vaši kněží a duchovní správcové či jednotlivé, i když zatím ne mnohé, řeholní komunity sester se jistě s Vámi rádi podělí o svou starost dostatečného počtu svých pokračovatelů. Prosím, naslouchejte jim.

3. Jak důležité jsou rodové kořeny! Jak cenné je dědictví našich otců a matek! Naše diecéze má dramatickou a velmi bohatou historii svědectví. Mnozí naši diecézní předkové ve víře zde pro Krista, spravedlnost a pravdu trpěli. Máme právo počítat s duchovním užitkem jejich obětí. Stavba nebo obnova naší společné lodě má v nich už své podpalubí.

4. Každoročně se v měsíci lednu v celé Kristově církvi křesťané modlí za své sjednocení. Oprávněně, protože naše rozdělení a křesťanská nejednota je pro svět pohoršením. Na počátku těchto našich modliteb ať má významné místo i prosba k Pánu za nás samé, tedy za svornost nás katolíků, i naše ochota jakékoliv neshody mezi námi překonávat co nejúčinněji a nejrychleji. Bez vzájemné upřímné lásky, jednoty a pokoje bychom se vědomě vystavovali stavu vlastní svrchované nouze a bídy.

5. Oheň spaluje, ale i čistí a hřeje. Nadšený člověk pro věc Kristovu je ohněm, který prospívá druhým lidem v temnotách nevědomosti, ale i v chladu mezilidských vztahů. O tomto ohni Ježíš mluví, když si přeje, aby už vzplanul. Evangelní horlivost se nedá nikomu nadiktovat, ale ani se nedá odkládat. Smíme to být právě my, kdo se Kristovy žhoucí pochodně ujme a ji v této době druhým ponese.

Moji drazí přátelé, bratři a sestry, čeká nás dobrodružná a krásná plavba. Už několik málo mil jsme společně urazili. Maria – Stella maris nám už několikrát zasvitla. Není důvodu se obávat rozbouřeného moře a jeho divokých vln, dorážejících na naši lodičku. Nepohltí ji, neboť v ní je s námi On, Kristus, Zachránce a Spasitel.

Ze srdce Vám žehnám, modlím se za Vás a prosím i o Vaše modlitby.

Váš

✠ *Jan, biskup*

Manželství

(16) Jaké požadavky musejí splňovat svědci uzavření manželství?

V minulé části seriálu jsme vysvětlili, že při uzavření manželství řádnou formou se vyžaduje přítomnost obou snoubenců, přítomnost dvou svědků, přítomnost oddávajícího; výklad byl doplněn příslušným komentářem o přítomnosti snoubenců. Podívejme se nyní, jak je tomu se svědky.

Odpověď bude možná překvapivá. Církevní právo žádné požadavky na svědky (věk, náboženské vyznání apod.) nestanovuje. Přesto jisté požadavky existují; vyplývají z povahy věci.

Úkolem svědků je zajistit prokazatelnost uzavření manželství. Proto musejí být schopni pochopit obřad, rozumět mu, vnímat jej a následně dosvědčit jeho konání.

Poznamenejme, že ani poslední znění zákona o rodině v českém sekulárním právu nestanovuje pro svědky žádné další podmínky.

Jan Voženílek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (9)

Tentýž duch, který kdysi inspiroval pisatele biblických žalmů, naplnil i posvátná slova v počátcích křesťanství. Během sedmi století vdechl život i melodiím, které se staly hybatelem a zároveň ozdobou liturgických textů.

„Pohyb, který uklidňuje a konejší, hudba hovořící o nevyslovitelném. Svět potřebuje ticho, které se podobá možná právě gregoriánskému chorálu.“ *Louis-Marie Vigne, profesor na Pařížské konzervatoři*

Monastický den v klášteře ve Fontfroide

Naše auto projíždí malebně strohou krajinou jižní Provence. V ovzduší prosyceném solí je cítit blízkost Středozemního moře. Za Narbonnem krajina lehce stoupá. V kopcích porostlých travinami se vinou za staletí prochozené stezky. Pole jsou osázena vinnými kmeny, zdáli nás pozoruje hrdé oko katarského hradu. To, co vydávají okolní skály a uvolňuje zem, je zužitkováno a proměněno ku prospěchu lidí. Kamenná stavení a zídky nás vedou k olivovému háji. Procházíme umně vytepanou mříží, vítr lehce rozvíří oli-

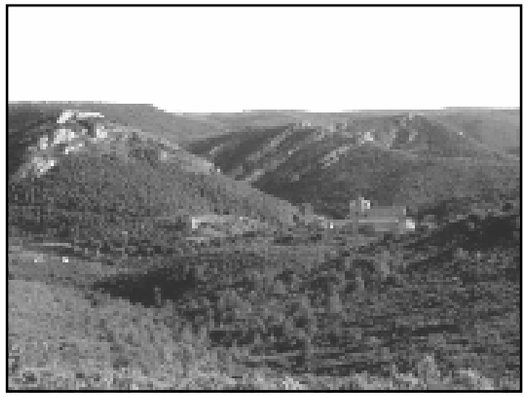

vové lístky. Tichým hlasem nás vítají: *„Hosanna, hosanna filioDavid!“*

5.45 – Matutinum. Zvuk ranního zvonu se pomalu vnesl do mého snu. Chvějivým ránem proznívají kroky přátel, oblékám albu a odcházím chodbami do klášterního kostela. Temný zvuk těžkých dveří již po staletí vítá ranní návštěvníky. *„Domine, labia mea aperies. Et os meum annuntiabit laudem tuam.“*

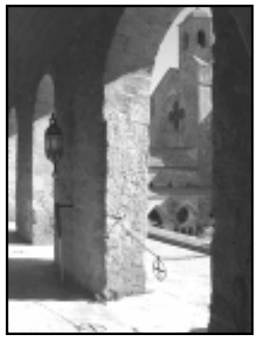

7.30 – Laudes. Bože, pospěš mi na pomoc. V bělostných řadách se obracíme k oltáři a znamením kříže vstupujeme suchou nohou na dno Rudého moře. Ukláníme se před uzdravující lítostí Petra a naplňují nás hřejivé paprsky ranního úsvitu tajemného zmrtvýchvstání Krista. Jeden z kantorů zazpívá počáteční tóny úvodní antifony. Ostatní opětují jeho zvolání. Druhý kantor povstane a vznešeným hlasem zarecituje první verš žalmu:

„Chvalte Hospodina z nebes, chvalte ho na výsostech.“ Starče Zachariáši, ty chválíš Hospodina tabulkou s nápisem Jan. Naplněn Duchem svatým pronášíš Benedictus Deus Israel.

Všichni jsme jemně prokřehlí, natěšení na horkou kávu u kulatých stolů klášterního refektáře. Procházím rajským dvorem kláštera. Našlapuji na starobylé kameny jakoby vytržené z pradávných římských cest.

dý příjem a každé vydání pečlivě evidováno a kde byla za účasti nestranných pozorovatelů (dnes bychom řekli auditorů) konána pravidelná roční uzávěrka.

Jedinečným dokladem této činnosti libereckých farníků je dochovaná série **účetních knih**, v inventáři libereckého městského archivu nazývaných **Kirchenraitungen**.[1] Dochovalo se jich šest pro období let 1560 až 1660. Pro nás jsou prozatím důležité první čtyři svazky, pokrývající hospodaření liberecké církve do roku 1624.[2] Dříve než však přistoupím ke konkrétnímu obsahu účtů, pozvu laskavého čtenáře do historikovy dílny a pokusím se mu tyto knihy představit po stránce formální.

Každý svazek obsahuje 100 – 120 listů, tedy, neboť se psalo oboustranně, přibližně 200 – 240 stran. Knihy se pochopitelně kupovaly, cena byla poměrně stabilní, okolo roku 1600 činila kupříkladu 3 groše a 3 peníze.[3]

Vzhledem k důležitosti účetních knih byl jejich psaním pověřen profesionál, **městský písař**, který dostával pevnou roční odměnu 3 kopy grošů, za samotné psaní a za účast při revizi účtů pak podle situace dalších zhruba 36 grošů. Jako významná osoba měl samozřejmě v rámci farnosti jistá privilegia, z farní pokladny získal například v roce 1596 příspěvek na vybavení kuchyně ve svém příbytku.

Zdaleka nejdůležitějšími osobami však byli skuteční správci peněz farnosti, **kostelní otcové (Kirchenväter)**.[4] Kostelní otcové byli zpravidla vybíráni na jeden rok, ovšem konkrétně v libereckém případě zůstávali zvláště spolehliví jedinci ve svém úřadě i dlouhá léta. Před nástupem do funkce skládali přísahu, neboť jejich služba měla co do činění s penězi, a to za starých časů byla veliká odpovědnost. Každý účetní rok byl započat vyúčtováním období předešlého, kostelní otcové museli prokázat, že s penězi hospodařili poctivě a že zaevidovali každý příjem a každé vydání. Pakliže se našel jakýkoli nedoplatek, automaticky jej museli uhradit kostelní otcové ze svého vlastního majetku. Po prostudování převážné většiny předbělohorských účetních období však mohu s potěšením prohlásit, že mezi libereckými kostelními otci žádný nepoctivec nebyl a že končili své úřadování vždy v černých číslech.

Pro čtenáře bude možná překvapením, že dokonce ani samotný správce farnosti, konkrétně tedy pastor Heisch a po roce 1624 první katoličtí faráři, nedisponoval přímo kostelními penězi. Naopak, jestliže potřeboval prostředky na svá vydání a to i ve prospěch farnosti, musel se obrátit se žádostí na kostelní otce a ti rozhodli, zda mu finance poskytnou či nikoli.[5] Abych ovšem nevzbudil mylnou představu – duchovní správce dostával přirozeně plat, kterého také užíval zcela svobodně k vyživení svému a v případě luteránských pastorů i k obživě vlastní rodiny. Tato mzda mu plynula z poplatků za vykonané bohoslužebné úkony, tedy ze **štoly (Stola-Gebühren)**, z **obilních desátků (Getreide-Dezem)**, které odváděly jednotlivé přifařené obce a konečně i z **výnosů farských polností**, při jejichž správě mu pomáhali farníci, ať už dobrovolně a zdarma nebo jako nájemci. Je ovšem velká škoda, že o těchto vlastních příjmech nám liberečtí duchovní správci té doby nezachovali přesnější údaje.

V příštím pokračování se budeme znovu věnovat kostelním účtům doby předbělohorské, tentokrát ovšem daleko podrobněji. Prozkoumáme důkladně jejich obsah, konkrétně si vyčíslíme hospodaření farnosti a budeme se rovněž zabývat strukturou a zacílením příjmů a výdajů.

---

[1] Kirchenraitungen je termín ze staré němčiny, dnes bychom jej psali jako **Kirchenrechnungen**. Český překlad „kostelní účty“ poměrně přesně postihuje obsah těchto knih.

[2] Tyto první čtyři knihy mají v libereckém městském archivu signatury 7/35 – 7/38 a čísla 36 – 39. Kniha č. 36 pokrývá léta 1560 – 1589, kniha č. 37 léta 1587 – 1600, kniha č. 38 léta 1602 – 1614 a konečně kniha č. 39 léta 1615 – 1624.

[3] Jen pro přibližnou orientaci uvádím, že měnovou jednotkou byly podle situace buď české nebo, a to převážně, míšeňské groše, přičemž jeden český groš měl dva groše míšeňské. Největší jednotkou byla jedna kopa, jež obsahovala 60 grošů, jeden groš se dělil na 7 tzv. peněz (někdy se peníze nazývaly denáry).

[4] **Kostelní otcové** je přesný překlad ori-

a přes 650 článků. Byl předsedou Americké katolické teologické společnosti a Americké teologické společnosti. Byl poradcem americké biskupské komise pro nauku víry a členem Mezinárodní teologické komise. Významný byl jeho přínos na poli rozhovorů mezi luterány a římsko-katolickou církví. Život kardinála Dullese lze srovnat s životem kardinála Johna Henryho Newmana.

S úmrtím kardinála Dullese má nyní kardinálský sbor 190 členů, z nichž 116 má právo volit papeže.

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10536

8. 1. zemřel v New Yorku P. Richard Neuhaus, jeden z nejvlivnějších katolických intelektuálů. Narodil se r. 1936 v kanadském Pembroke v rodině luteránského pastora. Později následoval dráhu svého otce a po řadu let působil jako duchovní v černošských slumech v Brooklynu. Spolupracoval mimo jiné s Martinem Lutherem Kingem. Jeho další osudy vyznačily dva důležité přelomy. První r. 1973, kdy po legalizaci umělých potratů ve Spojených Státech přerušil kontakty s eticky liberálním proudem amerických křesťanů. Druhým zlomem byla jeho konverse ke katolictví r. 1990. Rok na to byl vysvěcen na katolického kněze. Založil časopis First Things, s cílem věnovat se „rozvoji sociální filosofie inspirované náboženským myšlením“, a stal se jeho šéfredaktorem. Postupem času se P. Neuhas stal čelní postavou konservativního proudu amerického katolicismu. Proslul jako obránce linie papežů Jana Pavla II. a Benedikta XVI. Kvůli konservativním názorům v sociálních otázkách a blízkému vztahu ke nyní končícímu presidentovi USA budil v americké církvi kontroversní reakce. Jako bývalý luterán podstatně přispěl k překonání staleté nedůvěry dělící protestanty a katolíky ve Spojených Státech. Jeho zásluhou bylo také zformování křesťanské koalice podporující v předchozích presidentských volbách George W. Bushe. Sám platil za neformálního presidentova poradce v bioetických záležitostech, má podíl na tom positivním, co odcházející president vykonal pro práva nenarozených dětí a pro přirozenou rodinu. Presidentský pár ho v kondolenčním prohlášení nazývá blízkým přítelem, jehož moudrých rad si velmi vážil.

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10657

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (11)

Doposud jsme se věnovali takřka výhradně osudům jednotlivých duchovních správců, představili jsme si štědrost místních patronátních pánů, sledovali jsme stavební realizace v rámci liberecké církevní obce a nahlédli jsme do ideálního i skutečného duchovního života v regionu i v Českém království. Předbělohorské období libereckých církevních dějin uzavřeme pohledem na dosud velmi neznámou oblast, totiž na sféru ekonomického zajištění chodu farnosti. Snad právě tady je nejvíce zapotřebí osvětlit realitu a uvést na pravou míru často mylné názory na minulost, rozšířené i mezi věřícími. Zatímco někteří tvrdí, že dříve měla církev dostatek, ba nadbytek, a že si její představitelé mohli dovolit prakticky cokoli, jiní považují dobu minulou za omezenou a zpozdilou, a její pozemské představitele za prosťáčky bez rozhledu, znalostí a zkušeností. Nuže, oba tyto náhledy jsou mylné, pravda jako vždy leží někde uprostřed. Vztáhnemeli řečené na konkrétní příklad liberecké farnosti a podíváme-li se na její život očima sice suchých a někdy nezáživných, zato však nezaujatých a přesných účetních dokladů, dojdeme k zajímavým zjištěním. Liberečtí farníci konce 16. a počátku 17. století měli do kapsy právě tak hluboko jako my na počátku 21. století, či mnohdy ještě hlouběji. Každou kopu, každý groš, každý peníz museli investovat uvážlivě, a vždy s ohledem na aktuální stav farní pokladny. Snad právě tato nutnost je ale přivedla k vypracování důmyslného systému finanční správy, kde byl každý

Vedou mě ambitem do hostinských sálů a odtud zkratkou přes kuchyň do refektáře. Ranní službu má Louis s Catherine.

9.45 – Tertia. „Duchu Svatý, navštiv naše duše a naplň je svými dary, aby tě celá naše bytost chválila a plála ohněm tvé lásky.“ Klidným pohybem ve dvojicích odcházíme do kapitulní síně. Proplétáme se sloupovím posvátného háje, který nás má ochránit před nápory žádostivosti světa, ducha zla a těla.

10.00 – Missa sancta. Příjemně občerstveni odcházíme ambitem zpátky do kostela. Zvony nás svolávají na mši svatou. Pastevci svolávají zvukem rohů svá stáda z jeruzalémských pastvin. Židé se shromažďovali každou sobotu v synagogách, kde se četlo ze Starého zákona, následovala homilie nebo komentář ze čtené pasáže, zpívání žalmů a recitace modliteb. Kristus sám se účastnil slavností v jeruzalémském chrámu. Otec rodiny po požehnání prosloveném nad vínem, posléze nad chlebem, vypije na posvěcení svátečních dnů pohár vína a láme chléb.

12.00 – Sexta. Nad klášterem se tyčí mohutný kříž. Poznám to podle malých postaviček poutníků. Jsem u kříže, klášter je stavebnicí na dětském stole. „Ve chvíli, kdy slunce dosáhlo poloviny své dráhy, Tě prosíme, Slunce naše, abys v nás uhasilo oheň zloby a žár pomsty. Dopřej zdraví našemu tělu a mír našim duším.“

Před obědem máme chvíli volno. Kroky mě vedou do růžové zahrady za klášterem. Mezi záhony se tu a tam mihne postava otce Patrika. Ve středu zahrady je krásné přítmí mezi cypřiši. Usedám na lavičce a zprava mi jde vstříc Patrik s bílou štólou.

14.00 – Nona. Rád se procházím po ochozu nad ambitem kláštera. V době dešťů po něm stékala voda do nádrží ve sklepení. Jen pár kroků a vstupuji do knihovny, nádrže vědění, pečlivě střežené moudrosti.

„Bože neměnný, daruj našim duším životadárné světlo a zůstaň s námi, Otče nejtišší.“

Dostal jsem za úkol připravit repertoár večerních obřadů. Proto svolávám zkoušku v době před nešporami. Scházíme se v sále bývalého dormitáře. I nyní jsou zde za paravánem lůžka našich přátel. „Bon soir, je vous invite, asseyez vous.“ Většina si sedá na kamennou lavici, ostatní využívají rozkládacích židlí. Někteří v chóru jsou profesionální zpěváci, většina ovšem amatéři. Vždy mám mírnou trému. Gregoriánský chorál je jednohlas, nemá žádný pevný rytmus, není se tedy o co opřít. Jen melodie slova, hudební fráze co nejvíce spjatá s přirozenou výslovností textu. Latina není naším mateřským jazykem. Skladatelé gregoriánského repertoáru vytvářeli melodie jako sklář fouká do píšťaly a vyfukuje nádobu ze skla. Přesto je potřeba najít klíč k interpretaci v textu. Slabika, slovo, věta. Pro všechny úrovně platí stejný princip a tím je pohyb. „La memme phrase et ne pas casser les mots!“

17.30 – Vesperae. To Venuše dala jméno večerním chválám při hořících svících a rozsvícených lampách. Během prvního bdění římských vojáků oslavuje prvotní církev žalmy, chvalozpěvy a duchovními písněmi stvořitele světla. Svatý Benedikt nezapomněl na Mariinu odpověď Alžbětě. Během Mariiny chvály celebrant okuřuje oltář, tak jako ženy měly v úmyslu pomazat mrtvé tělo Ježíše vonnými oleji. „Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.“

Zpívání v chóru nás nutí poslouchat svého souseda a přitom vnímat melodii. Je opravdu těžké a přitom nezbytné přenést svůj

zájem, své pojetí, mimo sebe. Hlasový projev se tak na chvíli stává nástrojem našeho vědomí. Zpíváme-li lidovou píseň, nepřemýšlíme o melodii, pohybu. Přirozeně zpíváme, přirozeně dýcháme. Promiňte, něco mi říká Benoit, praktická duše našeho setkání. No ovšem, mám večerní službu v kuchyni. Ora et labora. Klášter je přece jenom bezpečným útočištěm přirozeného toku času.

20.30 – Completorium. Šustivým průvodem andělů se řadíme k poslední modlitbě dne. Nažloutlé kameny stěn působí klidně a smířlivě. Odcházíme do kostela a v chóru usedáme na svá místa jako rybáři do svých bárek. „Opatruj nás, Pane, když bdíme, a chraň nás, když spíme.“ Ve dvojicích předstupujeme před oltář, ukláníme se a odcházíme do boční kaple. V naprostém tichu s dvěma paprsky světla zazní tóny písně písní. „Salve Regina, mater misericordiae.“

Chorálním Oficiem v klášteře Fontfroide nás provázel Jiří Hodina, umělecký vedoucí souboru SCHOLA BENEDICTA (http://scholabenedicta.eu/cz/faq.html)

RODINA A ŠKOLA

Otázky (5)

Vladimír Bystrov

Řekl jsem, že ano, odpovím na obě otázky, ale vzápětí jsem zapochyboval, jestli to dokáži.

Za prvé proto, že to, na co se táží, by měli hledat a nalézat spíš myslitelé, filosofové, sociologové, ale nikoliv novinář, politický publicista či odborný spisovatel, kterým jsem se shodou okolností stal. Mým úkolem je především pozorovat, popisovat a rovněž klást otázky, a požadovat, aby na ně někdo odpověděl. Novinář není, nemůže a nesmí být děd-vševěd, není, nemůže a nesmí být soudcem, jen svědkem či nanejvýš žalobcem. Odpovídat opravdu přísluší jiným. Aby nedošlo k omylu, to neznamená nemít svůj názor, ale ten je u novináře vyjádřen právě tím, že se táže on.

Za druhé jsem si uvědomil, že je mi nabídnuto, abych si vybral, kudy k oběma otázkám přistoupím a buď se nechal svést a zbloudit, zaplést se do vysvětlování, co tím či oním míním a proč, nebo se chytře vymluvit a uniknout tak, že pouze do něčeho cvrnknu jako kluci v parku do kuličky a počkám, až doskotačí do důlku a hurá.

Protože o jaké společnosti je totiž řeč? Co si kdo představuje pod tímto slovem? Je to o české společnosti tady a teď nebo o společnosti vůbec a v jejím veškerém pohybu? Co je vlastně česká společnost? Je to to samé, jako všichni obyvatelé České republiky? A naopak co vůbec je společnost? Jsou to všichni lidé, kteří žijí na naší planetě? Stejně tak, když se řekne dnešní společnost, znamená to právě teď, nebo vůbec v čase našeho života či dokonce i paměti?

Nenakládáme s pojmem společnost tak trochu marnotratně a nezamlžujeme jeho původní význam? Ale to už je opět úkol pro filosofy nebo sociology, jako novinář se pouze musím ptát, zda když se řekne dnešní společnost, znamená to právě teď od Šumavy k Jeseníkům a ani o metr dál, nebo v posledních pěti či deseti nebo dvaceti, možná sto letech od severního pólu všechno až k pólu jižnímu? A tak, když jsem si znovu přečetl obě otázky, opravdu jsem zapochyboval, zda na ně dokáži odpovědět, aniž bych se podvolil jakékoliv povrchní generalizaci, k níž slova s rozmlženým obsahem o dnešní společnosti svádějí.

Přesto odpovídám, i když s velkou pravděpodobností jinak, než se ode mne očekávalo.

Rozhodlo o tom poslední slovo první otázky. Požadováním, abych jmenoval to nejhorší, totiž zcela jasně předjímá, že cosi takového existuje. V žurnalistické teorii říkáme takto formulovaným otázkám návodné a snažíme se učit mladé novináře, aby se jich vystříhali a ponechávali odpovídajícím víc volnosti v kvalifikování toho či onoho o čem s nimi vedou řeč. Protože co si mám počít, jestliže se mi nic nejhorším nejeví.

Nesdílím úvahy o tom, že žijeme naše životy spíš hůře než lépe, že je v našich životech víc zla než dobra, víc závisti, nenávisti či netolerance než přejícnosti, lásky či po-

strukcí“ vlády, největší rozruch je oprávněně kolem velevýznamné funkce ministra financí, avšak kupodivu žádné komentáře nebudí spekulace, že by ministryni Džamilu Stehlíkovou mohla nahradit předsedkyně sněmovní frakce KDU-ČSL Michaela Šojdrová, jak 5. 1. informovaly Hospodářské noviny. Připomeňme si, že když loni v únoru paní Stehlíková oznámila, že už je čas debatovat o adopcích dětí homosexuálně obcujícími dvojicemi lidí, paní Šojdrová na dotaz ČTK uvedla, že je rozhodně proti. Kvůli dětem: »Získaly by deformovaný, nezdravý, nepřirozený pohled na rodinu a na to, kdo ji tvoří.« To by panečku byla změna v lidskoprávním resortu!

Uzavřu tento novoroční přehled dvěma nepublikovanými zprávami ze Států. První myslím vypovídá o vzteklé reakci kalifornských homosexualistů na úspěch koalice, která v loňském referendu prosadila odmítnutí legalizace homosexuálních „svazků“. První novoroční víkend byl napaden kostel Svatého Vykupitele v San Francisku, jehož zdi byly pomalovány hákovými kříži a jmény Svatého otce a místního arcibiskupa »Ratzinger, Niederauer« a otázkou »Kde je láska?« Kolumbovi rytíři a mormoni dostávají obálky s bílým práškem připomínajícím anthrax. Kalifornie XXI. století: Kříže jsou prodávány v obchodech s erotickými „pomůckami“, ulicemi běhají nazí homosexuálové oslavující »Folsom Street Fair« (městem podporovaný pouliční pornofestival), členové organizace »Sisters of Perpetual Indulgence« (na způsob řehole se označující Sestry ustavičného [sexuálního] požitku) se šklebí na Spásu …[6), 7)]

A zcela závěrem: Představte si, že v trafice koupíte MF Dnes a na titulní straně spatříte fotografii CVN-71, americké letadlové lodi třídy NIMITZ, která brázdí oceány už od osmdesátých let. To není tak nepravděpodobné, neboť v palubním deníku jejího kapitána jsou zapsány i nedávné operace proti islamistům z Al Kaidy. Našli by ale redaktoři MF Dnes důvod k zařazení obrázku pro ilustrování této zprávy: „Kaplan amerického námořnictva Charles Johnson sloužil na USS Theodore Roosevelt 27. 12. mši svatou v tridentském ritu[8)]“? Myslím, že by měli.

---

1) http://saintrobertbellarmine.blogspot.com/2008/12/2008s-seven-hottest-rosaries.html

2) http://www.fatima.pt

3) http://www.telegraph.co.uk/education/4075423/Primary-school-drops-word-school-from-name-as-too-negative.html

4) http://www.telegraph.co.uk/education/4110399/Morning-after-pills-available-to-pupils-in-almost-one-third-of-schools.html

5) http://www.onenewsnow.com/Education/Default.aspx?id=370350

6) http://www.sfexaminer.com/local/Church_defaced_by_hate_crime.html

7) http://www.catholicleague.org/release.php?id=1538

8) http://breviarium-romanum.blogspot.com/2009/01/go-navy-part-iii-feast-of-saint-john.html

Tomáš Beran

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

Dvě úmrtí v New Yorku

V loňském Obrázku v č. 8 jsme na s. 24n. psali o kard. Avery Dullesovi. Tento slavný teolog zemřel 12. 12. ve věku devadesáti let. Benedikt XVI do New Yorku zaslal soustrastný telegram, v němž uvedl: „Modlím se, aby jeho přesvědčivé osobní svědectví o harmonii víry a rozumu i nadále pomáhalo k obracení myslí a srdcí.“

K tomu, co jsme o Msgre. Dullesovi uvedli, připojujeme z Vatikánského rozhlasu: Kardinál Avery Dulles vyrostl v protestantské rodině ale ve 22 letech, během svých studií na Harvardské univerzitě, konvertoval do katolické církve. Sloužil v námořnictvu Spojených států. Ve 28 vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Doktorát z teologie obdržel na Papežské gregoriánské univerzitě v Římě. V poslední době přednášel na téma „náboženství a společnost“ na Fordham University v New Yorku. Teologii dříve vyučoval také na Woodstock College a na Catholic University of America a jako hostující profesor také na mnoha jiných institutech. Napsal 21 knih

To v médiích nebylo (7)

Vítám čtenáře Obrázku v novém občanském roce.

Ten starý se s námi rozloučil slovy exprokurátora Karla Vaše v MF Dnes 19. 12.: »Vždy jsem byl na straně humánního pokroku.«

Rok nový nás pak přivítal skandováním mohamedánů »Ať žije Hamas!« u izraelské ambasády v Praze, jak ze servisu ČTK zaznamenaly 3. 1. alespoň Lidové noviny.

Oba výroky naznačují, že žijeme v prostoru jistého historického spojitého prostředí. Kde končí člověk, začíná plamen, recitoval Václav Voska na gramodesce vydané po pohřbu Jana Palacha. Kde skončili komunisté, nastupují islamisté, mohl by někdo odvozovat z aktuálních novin. Prapodivný orloj nebeských znamení: Jitřenku rudé poroby střídá džihádista v Burakově sedle, který pomyslně cválá povětřím od Al Aksá. Zdá se, že by rád až na pražské Hradčany.

Lidé u nás ale žijí jinými radostmi. »Největším hitem jsou temné časy,« informovaly čtenáře Lidové noviny 19. 12. ve své kulturní rubrice o nabídce biografů v loňském roce. Všimněte si, prosím: **kult**ura **temného času**. Jistě znáte Wyndhamův „Den trifidů“, příběh postavený na oslepnutí téměř všech obyvatel světa. V něm se ovšem bojovalo o holé přežití, zatímco zmíněný kult je kultem vzývání temnoty. Slepoty? Duchovní oslepłosti. Světla projektorů v biografech jako by divákům spalovala jednu tyčinku na oční sítnici za druhou, až jim zbudou oči pro pláč a v nich jedna velká slepá skvrna. Na prkna Národního divadla se vrátila Janáčkova opera Věc Makropulos, oznámily 18. 12. Události ČT, jejichž redaktorka Eva Spáčilová lákala diváky: »Říká se o ní, že je temná a vášnivá.«

I v politickém a hospodářském provozu naší republiky se kult temného času odráží. Zadáte-li do Googlu slovní spojení „jasná pravidla“, vypadne vám přes čtyřicet tisíc odkazů. »Potravináři chtějí jasná pravidla ...« Nebo: »Farmaceutické firmy požadují jasná pravidla ...« Či: »Trojice zastupitelů žádá jasná pravidla ...« Je to snad něco jiného než příznak? Choroby i touhy zároveň. Nazval bych to „chronickou obstrukční rozumovou chorobou“. Google nenajde ani jediný odkaz při takovém zadání. Je slepý na slepotu.

Z druhé strany Atlantiku těsně před koncem roku přišla zpráva[1] v této souvislosti k neuvěření: Slovo „růženec“ patří v Googlu mezi nejvyhledávanější. A nejen růženec, ale i růženec perlový, zlatý, stříbrný ... Rozumím té zprávě jako známce, že neviditelný zápas s temným kultem trvá. Se vším temným. Drak se sice zatím ještě na Pannu Marii Vítěznou šklebí, my se na něj ale dívat nemusíme. Ani v internetu: Na Nový rok byl zpřístupněn videopřenos z fatimské kaple na stránce Santuário de Fátima[2].

Čeští novináři nedohlédli kromě těchto informací ani na tři zprávy, jež se týkají výchovy a vzdělávání dětí ve školách v Británii a Spojených státech. S ochromenou schopností pravdivě pojmenovávat skutečnost si spojuji poněkud bizarní zprávu Daily Telegraphu[3] o novince zaváděné na ostrovech: Základní škole v Sheffieldu se už nebude říkat škola, protože to slovo má prý negativní vedlejší významy, alebrž bude zvána »place for learning« (místo pro učení se). Dočkají se britské děti toho, že učitelům budou říkat »knowledge navigators« (navigátoři znalostí) a školním kuchařkám »education centre nourishment production assistant« (výrobní asistenti pro výživu ve vzdělávacím centu)?

Neporovnatelně bolestivější je další zpráva z Británie, také z Daily Telegraphu[4]: Holčičkám – už i jedenáctiletým – bylo v minulých šesti letech rozdáno přes tisíc pilulek vyvolávajících potrat. Vláda zavedla sexuální výchovu, počet těhotných dětí začal narůstat, na což vláda našla „logickou“ odpověď: výuku zintensivnila, zřídila tisíc zdravotních poraden, v nichž jsou dětem bez vědomí jejich rodičů rozdávány antikoncepční prostředky. Počet těhotných ale dál rostl, takže teď se instalují automaty s preservativy a rozdávají potratové pilule.

Lepší zpráva je ze zámoří: Američtí křesťané se rozhodli děti před zničujícím veřejným školstvím zachránit a organizují „exodus“, informoval web Americké rodiny[5].

Česká politika se právě potýká s „rekon-

chopení, nedomnívám se, že svět našich životů se vyvíjí víc špatně než směrem k ušlechtilým kvalitám. Jsem přesvědčen, že základem ducha, který vytvořil řád, jehož námi materiálně poznanou součástí je náš vesmír s naší planetou i našimi životy, je nekonečná moudrá rovnováha sil a protikladů. Nedomnívám se, že člověk dokáže být víc zlý než dobrý, a jsem přesvědčen, že na světě, je právě tolik zla a tolik dobra, které jsou duchem, který stvořil řád tohoto světa a vesmíru včetně toho ještě nepoznaného a ani nikdy nepoznatelného, moudře určeny. Takže, když se ptáme na to, co je v dnešní společnosti nejhorší, je naší povinností stejně se ptát na to, co je nejlepší.

Neměli bychom podléhat tomu, že díky neustálému progresu našeho poznání, osvojování si stále nových fysikálních zákonů, zdokonalování techniky, vědí lidé každý den víc jeden o druhém než včera a ze všech stran zahrnováni informacemi bez ladu a skladu nedokáží si uvědomit vedle váhy zlého také váhu dobrého kolem sebe. A tak už dávno neplatí, že sytý hladovému nevěří, ale místo toho platí, že sytý se hladového bojí a jeho radost, že je sytý se rozplývá v úzkosti, aby to tak zůstalo, aniž by si uvědomoval, čemu za to, že je na tom lépe, vděčí. Na televizních obrazovkách v přímém přenosu lidé sledují, jak jiní lidé ať už blízko či daleko umírají, a radují se z toho, že nesdílejí podobný osud, nikoliv z toho, že se jim podařilo nalézt jak žít bezpečněji. Neměli bychom radost zaměňovat za uspokojení, že někde někomu je hůř, degradovat radost na nekvalitní křeč nad kvalitní bolestí, která nás minula. Měli bychom si víc všímat třeba sebemenších projevů či produktů dobra a věnovat jim stejnou pozornost ve svém poznání a ve svých srdcích, jako věnujeme zlu a jeho překonávání.

Vím, o čem mluvím, protože každý novinář, co nás je na světě i v naší zemi, raději píše či mluví o dobrých lidech a skutcích, o vítězstvích lidského ducha, citu a umu, než o zlu a jeho nejrůznějších projevech. Jenže technické přiblížení životů lidí k očím a uším lidí všude na světě, kdy se naše planeta stává stále více tím, čemu eufemisticky říkáme globální vesnice, něco stojí a každá informace má dnes hodnotu zboží. A nejlépe se prodávají a mají tedy největší směnnou hodnotu, bohužel, zprávy o zlu, podobně jako thrillery nebo horrory, protože vylekají, zamrazí, pošimrají, ale nakonec naplní uspokojením, že se to stalo někde jinde někomu jinému. Informace o dobru už tak prodejné nejsou a jsou proto odsouvány až na poslední stránky nebo do méně sledovaných vysílacích časů. Jak ven z konopí, nikdo z nás, bohužel, neví.

Dobro přijímáme jako samozřejmost, a ta, pravda, někdy může nudit. A je snadnější za dobrem vidět náhodu, štěstí, mušku zlatou, než dílo ducha, který dává řád naší existenci a ducha, který je v nás. Abych tedy uzavřel těchto pár esejistických poznámek moje odpověď na obě položené otázky zní:

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Nevím, co je v dnešní společnosti nejhorší, ale vím, že nejlepší je to, že naše a potažmo celá evropská společnost žije již víc než šedesát let bez ničivých globálních válek a že zatím dokázala zkrotit i krvavé pokusy o řešení regionálních konfliktů násilím.

2. Jaké řešení navrhujete?

Nevím, jaké jiné řešení navrhnout, než každý den si to připomínat, děkovat síle ducha, který nás k tomu po strázních předcházejících staletí a tisíciletí dovedl, každý den se z toho radovat a pyšnit se tím, neboť dokázat něco dobrého opravdu není hanba.

Vladimír Bystrov

Vladimír Bystrov (1935), novinář a publicista. Autor článků o kinematografickém průmyslu a filmovém umění (1953 – 1971) a politických komentářů a umělecko-historických reportáží (od 1990). Je rovněž autorem časopiseckých i knižních překladů z ruské klasické a moderní literatury, knižních doslovů, scénářů televizních dokumentárních filmů, rozhlasových pořadů, výstav (mj. Předpeklí aneb Z Čech do Gulagu, Exil do Československa a exil z Československa, Generál Sergej Vojcechovskij – voják a demokrat) a odborných referátů a studií (mj. Konec Ruského zahraničního archivu v Praze). Vydal mj.: Z Prahy do GULAGu aneb Překáželi (1999); Zírající do slunce (2002); Únosy československých občanů do Sovět-

ského svazu v letech 1945 – 1955 (2003); Svobodná nesvoboda (2006); Průvodce říší zla (2006) a Osud generála (2007). V roce 2007 vyznamenán Řádem T. G. Masaryka za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie, humanity a lidská práva.

KATECHETICKÉ POZADÍ PROTIKŘESŤANSKÝCH INVEKTIV

PŘÍSPĚVEK K ŽURNALISTICE

Stojí za povšimnutí, že zesměšňování a očerňování náboženské víry se nevyskytuje ani tak v komunikaci mezi konkrétními lidmi, nýbrž takřka výlučně v mediálním prostoru. Každý normálně vychovaný člověk, nevyznávající žádnou náboženskou víru, se totiž v konkrétním styku s věřícím vyhýbá čemukoliv, co by mohlo i jen zavánět oněmi invektivami, kterými se to v médiích nezřídka hemží. Nedovolí mu to zkrátka obyčejná slušnost. A může přitom jít právě o toho žurnalistu, který se tímto způsobem v médiích projevuje. Zdá se, že právě mediální prostor výrazně přitahuje tvořivost nábožensky orientované antipatie. Její exhibice jsou nedílnou součástí mediální dikce skoro vždycky v těch zemích, kde má většina občanů křesťanské založení. V muslimském, hinduistickém či buddhistickém prostředí sdělovací prostředky prakticky nedávají možnost projevům, směřujícím přímo proti tamějšímu náboženství. O něčem to svědčí.

Pokud jde o protikřesťanské invektivy, mívají jenom zřídkakdy ekumenickou povahu. Z hlediska kvantity mezi nimi jednoznačně převažují ty, které míří na katolickou církev. Křesťan si však z nich může vzít leckdy mnoho poučení. Tyto invektivy se totiž skoro vždycky zakládají na nějaké pravdě víry. Jsou-li například v současnosti předhazovány církvi, popř. rovnou papeži inkvisice nebo čarodějnické procesy a podobné historické argumenty, pak jejich přesvědčivost vychází jedině z víry v jediné, mystické Kristovo tělo, společenství, které je všeobecné a spojuje historicky – napříč stoletími – všechny pokřtěné lidi jak zásluhami, tak provině ními. Samozřejmě, že historická argumentace těchto invektiv se nikdy nespokojí s případnou (kolikátou už?) omluvou ze strany nynějších představitelů církve, protože ve skutečnosti usiluje o to, aby církev podala resignaci, aby přestala mluvit nebo jinými slovy, aby už konečně začala také jen prázdně tlachat.

Podobně je tomu i s nactiutrháním (pozn. red.: nactiutrhání je urážlivé vyjádření pravdy, kdežto pomluva je lživá; o níže zmíněném tématu ohledně USA jsme informovali v příloze loňského Obrázku č. 7)), které se týká žijících členů církve, zvláště kněží. Jejich zveřejňované přestupky, jež kupodivu nikdy nejsou označovány termínem „hřích“, mají vyvolat především nedůvěru v instituci církve jako takovou. To je i případ filmu Naši otcové o sexuálních skandálech v USA, uvedeného patrně ne náhodou těsně před Vánocemi na ČT2 (18. 12. 2008). Producentský záměr tvůrců tohoto filmu nejenom zcela odhlíží od skutečných traumat konkrétních obětí těchto zločinů, ale navíc je prohlubuje a sobecky využívá za účelem obchodního zisku. Film tak v konečném důsledku spíše prodlužuje a rozšiřuje škody, které tento hřích napáchal. A znovu platí: Kdyby se učení církve ohledně sexuální morálky přizpůsobilo ideologickým požadavkům homosexuálních a libertinských kruhů, nemělo by vlastně vůbec smysl tyto hříchy zveřejňovat, neřku-li obviňovat z laxnosti instituci církve jako takovou. I tento křik se totiž zakládá pouze na pravdě víry, z jejíhož hlediska se ve zmíněných případech nejedná jenom o přestupky proti lidským zákonům, ale o hříchy do nebe volající.

Do jiného ranku spadají mediální klišé, která se zajisté během Vánoc opět objeví v v různých zpravodajstvích. Popisky pod fotografiemi či komentáře filmových záběrů Betlémské basiliky Narození neopomenou jistě ani letos „vysvětlit“, že jde o místo, kde se „prý“ nebo „podle legendy“ nebo „pro věřící“ narodil Ježíš. Postava Krista je totiž jedinou výjimkou, pokud jde o předpoklad historického propojení se současnými lidmi, s aktéry přítomného dění. Místopisné reálie musí být proto vyňaty z atmosféry Vánoc, protože Kristus je jedinou osobou, pro niž se nenachází útulek v historičnosti. Intensivnější výskyt pohádek a neskutečně romantických příběhů na všech televizních stanicích během Vánoc jen podtrhne celkový dojem údajné nereálnosti a prý historicky neprokazatelné události narození Ježíše Nazaretského. A pokud to nějaký pohotový teolog ještě doplní postřehem, že Betlémský příběh je důležitější než dogmata víry, jsme zase

Nicméně jsem považoval za vhodné soukromě zažádat o audienci u presidenta republiky, abycch se přesvědčil, byl-li skutečně schopen říci autoritativní a jasné slovo, jež by mohlo rozptýlit obavy o dosahu připravovaných protisemitských zákonů. Až do tohoto okamžiku si nikdo nepředstavoval, že ohlášený židovský zákonik bude vyhlášen nečekaně jako prosté vládní nařízení, ale věřilo se, že se tak stane aspoň *pro forma* zásahem sněmovny.

Audience mi byla poskytnuta 10. tohoto měsíce a týž den ráno deníky oznamovaly vyhlášení „židovského zákoníku“. Nezbylo mi v mém rozhovoru s Dr. Tisem než si na věc stěžovat, a vyjádřil jsem svou nelibost, že v některých bodech tohoto zákoníku nebyla uznána práva církve a katolíků, a přání, aby pan president republiky používal vhodné fakulty, jež jsou mu poskytnuty k nápravě anebo zmírnění nejkřiklavějších bezpráví.

Jeho Excelence Msgre. Škrábik mi hned projevil své zklamání v dopise, v němž mimo jiné píše: „Došlo k značnému rozrušení nařízeními vlády o židovských záležitostech, neboť vskutku tato nařízení se těžko shodují s tím, co mi bylo řečeno (panem presidentem) a co jsem ve svém dopise z 8. tohoto měsíce tobě, nejdůstojnějšímu pánu, sdělil. Žádáme prohlášení Svatého stolce a italských a německých biskupů o té věci, aby nám byly vodítkem při konferencích, jež nejdůstojnější pan nitranský biskup [Karol Kmeťko] patrně svolá na 7. října do Bratislavy.“

Odpověděl jsem Jeho Excelenci Msgru. Škrábikovi, a vyjádřil jsem mu obavy, že některá opatření židovského zákoníku budou prováděna ještě před biskupskou konferencí, jako např. povinnost nosit židovský odznak (Davidovu hvězdu), který postihne také mnoho katolíků (více než 3 000).

---

[1] *Actes*, VI, č. 303, s. 408.
[2] Tamtéž.
[3] Tamtéž, s. 410, pozn. 4.
[4] *Actes*, VIII, č. 64, s. 163.
[5] *Actes*, VIII, č. 153, s. 280.
[6] Nebylo zveřejněno.

Jaroslav V. Polc

Foto
- Kolem Hitlerova sídla Berghofu v Obersalzbergu nad Salcburkem se každodenně tísnilo tisíce poutníků, snících o nové Evropě (srov. Seifertovu Hlavu Panny Marie vpředu tohoto čísla)
Dobová pohlednice

Msgre. Burzio dále probírá hlavní body tohoto nařízení: kdo je považován za žida a židovského míšence, že židé jsou i na Slovensku povinni nosit jako zvláštní odznak Davidovu hvězdu, že je zakázáno manželství mezi Židy a árijci, že židé jsou zbaveni volebního práva a nemohou být voleni do parlamentu nebo na vedoucí místa v polostátních korporacích atd. Nesmějí být ani členy Slovenské ľudové strany, Hlinkovy gardy, Hlinkovy mládeže a jiných organizací. Nesmějí sloužit ve vojsku a v policii, nemohou být veřejnými notáři, advokáty a inženýry, nesmějí provozovat lékařství, zvěrolékařství ani lékárnictví. Musí povinné pracovat od 16 do 60 let, jejich obydlí podléhají prohlídce orgánů Veřejné bezpečnosti, jejich korespondence je podrobena censuře, případně smí být zabavena. Mohou být přesídleni do jiné obce, mohou být vysídleni z některé městské čtvrti, může jim být zakázán pobyt v lázeňských místech, zakázána návštěva kulturních podniků. Nesmějí se mimo své náboženská společenství organizovat. Jediná židovská organizace je „Židovské ústředí" v Bratislavě. Nesmějí vydávat knihy, spolupracovat s tiskem, vyjma toho, které vydává „Židovské ústředí". Mohou provozovat kult v budovách, na nichž není navenek patrně, že slouží kultovním účelům. Je jim zakázáno provádět židovskou kultovní porážku. Povinnou školní docházku mohou splnit pouze v třídách povolených ministerstvem veřejného školství. Svůj obsáhlý rozbor protižidovského zákonodárství uzavírá Msgre. Burzio zprávou o svých krocích, jež podnikl u slovenských biskupů a u presidenta P. Tisa:

> Již od minulého května se hovořilo o blízkých tvrdých opatřeních proti Židům, mezi nimi také o zákazu manželství mezi Židy a árijci. Jak mi bylo ctí naznačit v mé uctivé zprávě č. 371 z 19. května tohoto roku,[6] odebral jsem se k panu presidentu republiky, a dostal jsem ujištění o těchto věcech, jež se mi zdálo málo přesvědčivé. Od té doby jsem si nenechal ujít žádnou příležitost, abych je vhodně nenavrhl nedůstojnějším ordinářům biskupské konference. Bylo by bývalo mnoho otázek všeobecného zájmu k projednání, a abych se omezil na rasovou otázku, předchozí antisemitské zákony způsobily nemálo problémů náboženské podstaty, jež bylo třeba zkoumat a společnou dohodou rozřešit. Zásahy a ojedinělé protesty biskupských úřadů u vlády zůstaly bezvýsledné; společná akce biskupů mohla mít větší naději na úspěch. Bohužel uplynulo mnoho měsíců, aniž by nejdůstojnější biskupové našli čas a způsob se sejít.
>
> Konečně, když 3. tohoto měsíce jsem byl důvěrně upozorněn, že zveřejnění nového zákona proti Židům je otázkou dní a že opatření týkající se manželství byla velmi tvrdá a že budou mít zpětnou platnost (pak byly ještě v posledním okamžiku upraveny), jel jsem do Nitry, abych ještě jednou navrhl urychlené svolání biskupské konference; a to tím spíše, že jsem věděl, že na ministerstvu vnitra, kde se vypracovával židovský zákoník, někdo vyjádřil podiv, že episkopát zůstal němý a že nedal najevo své stanovisko, aspoň v otázkách týkajících se přímo zájmu církve.
>
> V Nitře jsem se dozvěděl, že věc není tak vážná a naléhavá a že dostali ze strany presidenta republiky ujišťující zprávy. Vzhledem k tomu jsem se neodvážil naléhat. Několik dní nato dne 8. tohoto měsíce koadjutor bánskobystrický, Jeho Excelence Msgre. Škrábik mi napsal toto: „Přemýšleje o tvé nitranské návštěvě minulý týden ti oznamuji, že jsem měl včera příležitost hovořit s panem presidentem, který mi řekl: a) Nařízení, jež budou uveřejněna v otázce manželství s židy, se nijak nedotknou manželství již uzavřených před církví; pro taková budoucí manželství nebude stanovena překážka ve vlastním slova smyslu, nýbrž jen zákaz (taková manželství budou zakázána), nebude stanoven trest pro toho, kdo bude při takových sňatcích úředně asistovat, ale pro ty, kteří uzavřou manželství nebudou uznány civilní důsledky vyplývající z manželství. b) Norimberské zákony budou převzaty. Tyto zákony ve srovnání se slovenským židovským zákonem budou pro některé osoby přísnější, pro některé mírnější. V novém zákoně bude náležet presidentovi udělování výjimek a on výjimky udělí všem, kteří si je svým chováním zaslouží. (President) žádá, abychom mu důvěřovali."

doma. Příběh, který se mohl či nemusel stát, tak může opět jen viset v oparu prchavých emociálních záchvěvů a stěží jej vnímat jako trvalé a skutečné propojení životů všech lidí všech dob s Bohem.

Obvyklý mediální prostor může stěží fungovat jako scéna, která zviditelňuje celou Pravdu. Není to však výsledek komplotu politicko-ekonomických mocností, ale bezděčný důsledek slabosti člověka, pokud jde o jeho ochotu dobírat se Pravdy. Mediální invektivy, opomenutí a shovívavé úsměšky, jež křesťan v tomto zrcadle vnímá, mohou tedy být podnětem k věroučnému prohloubení události, která proměnila dějiny lidstva, a doprovodit jej tak ke kolébce smíření s Bohem i lidmi.

Milan Glaser
(http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10577)

HISTORIE

MARIÁNSKÝ SLOUP (3)
NOSITEL NOBELOVY CENY: „ZNAMENÍ PORÁŽKY A HANBY ČESKÉHO NÁRODA"

Hlava Panny Marie
Jaroslav Seifert

Bývá to v roce jedinečná chvíle.
Otevřel jsem okno,
    zaskřípěly závěsy,
a byl tu podzim.
Ještě hedvábný, s kapičkami krve
a lehkými doteky smutku.
Je to čas, kdy lidské rány
začínají víc bolet.
Navštívil jsem Vladimíra Holana.
Byl nemocen.

Bydlí u Lužického semináře,
téměř nad řekou.
Slunce zašlo před chvilkou za domy,
řeka potichu šustila
a míchala své mokré karty
k večerní hře.

Sotva jsem vešel,
Holan zavřel prudce knihu
a zeptal se mě jaksi pohněvaně,
zda také věřím v posmrtný život
nebo v něco ještě horšího.

Já však jeho slova přeslechl.
Na nízké skříně u dveří
zahlédl jsem odlitek ženské hlavy.
Proboha, tu znám!
Ležela tam, spočívajíc na tváři,
jako pod gilotinou.

Byla to hlava Panny Marie
ze Staroměstského rynku.
Shodili ji poutníci,
když právě před šedesáti lety
vraceli se z Bílé hory.

Porazili sloup
    se čtyřmi ozbrojenými anděly,
na kterém stála.
Nebyl ani zdaleka tak vysoký
jako Vendômský v Paříži.

Budiž jim odpuštěno.
Trčel tam na znamení a porážky
a hanby
českého národa
a poutníci byli rozjařeni
prvními doušky svobody.

Byl jsem tam s nimi
a hlava rozbité sochy
kutálela se po dlažbě blízko místa,
kde jsem stál.
Když se zastavila,
její zbožné oči se dívaly
na moje zaprášené boty.

Tentokrát však dokutálela se ke mně
už podruhé,
a mezi těmito dvěma okamžiky
byl téměř celý lidský život,
který patřil mně.
Neříkám, že byl šťastný,
ale už je u konce.

– Prosím, řekni mi ještě jednou,
nač ses to ptal, když jsem vešel.
A odpusť.

Jaroslav Seifert (* 23. 9. 1901 Praha – † 10. 1. 1986 Praha) byl český básník, spisovatel, novinář a překladatel, nositel Nobelovy ceny za literaturu (1984). Jeho první básnická sbírka byla vydána v roce 1921, v tomto roce též vstoupil do Komunistické strany Československa. V roce 1929 byl, spolu se šesti dalšími předními komunistickými spisovateli, vyloučen z KSČ, protože podepsal Manifest sedmi protestující proti bolševizaci v jejím novém vedení. V roce 1967 byl jmenován národním umělcem. V letech 1968 – 1970 byl předsedou Československého svazu spisovatelů. V roce 1976 podepsal Chartu 77.

Pracoval jako redaktor mnoha novin a časopisů Rudé právo, Rovnost, Sršatec, Reflektor, působil také jako zaměstnanec Lidového domu. Seifert se podílel na vzniku a činnosti skupiny Devětsil, společně s Karlem Teigem (rovněž členem KSČ od roku 1921) redigoval Revoluční sborník Devětsilu. Báseň Hlava Panny Marie je součástí sbírky Deštník z Piccadilly poprvé vydané roku 1979. K popisovanému setkání s Vladimírem Holanem, členem KSČ, došlo na podzim 1978. Kdo byli „poutníci" z Bílé hory – o tom jsme psali minule.

www.wikipedie-cz

Československo a Vatikán během 2. světové války

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Slovenský štát a Svatý stolec (3)

Velvyslanec poznamenává, že slovenský episkopát závisí nyní na ostřihomském arcibiskupovi.

Odpovídám, že tato závislost až dosud nezapříčinila potíže; kdyby se pak projevily, Svatý stolec by je snadno uklidnil. Až se obnoví mír, pak bude možno se vším klidem a s větší jistotou uspořádat církevní situaci na Slovensku.

Velvyslanec, velmi uctivý, nenaléhá. Předám mu brzy konečnou odpověď.

Další, a jak se zdá, poslední zmínka o připravovaném konkordátu vyjadřuje předání navrhovaného textu 11. prosince 1943 slovenským velvyslancem Karolem Sidorem v Římě a vyjádřením přání zahájit o něm rozhovory:

Pověřen svou vládou, během audience, již mi laskavě poskytla Vaše nejdůstojnější Eminence 29. května 1943 jsem vám vyjádřil přání své zmíněné vlády, aby bylo zahájeno jednání za účelem vypracování konkordátu mezi Svatým stolcem a Slovenskou republikou. Poněvadž mi Vaše Eminence laskavě řekla, že ze strany Svatého stolce nejsou žádné obtíže se zahájením jednání, hned jsem předal příjemnou zprávu své vládě, jež ihned pověřila odborníky studiem a sepsáním návrhu konkordátu, aby byl předložen tomuto Státnímu sekretariátu.

Nyní mám pokyn své vlády, který plním se vší ochotou, předat Vaší nejdůstojnější Eminenci v přiloženém svazku výsledek prací těchto osob.

Při předávání tohoto návrhu – o němž budou uctivě přijaty návrhy, jež budou dány – žádám Vaší Eminenci, aby si všimla v něm i dalšího důkazu úcty mé vlády vůči Apoštolskému stolci a touhy po odstranění i nejvzdálenější možnosti neshod ve vzájemných vztazích.[20]

Msgre. Tardini poznamenal ve svých poznámkách výsledek jednání: „Eminence nadřízený řekl Jeho Excelenci velvyslanci, že doba války není vhodná pro uzavírání smluv. Bude studováno."[21] Prakticky tím skončila jednání o uzavření konkordátu mezi Slovenskem a Svatým stolcem.

---

[20] *Actes*, VII, č. 494, s. 725.

[21] Tamtéž.

Slovenský štát, Svatý stolec a židé (1)

Dne 28. července 1940 se setkal Hitler se slovenským presidentem Msgre. Tisem ve svém sídle Berghofu nad Salcburkem, kde se dohodli o vzájemné spolupráci a následujícího dne vydal Ribentropp směrnice pro zajištění německého vliv na Slovensku. Dne 5. září informoval o tom Státní sekretariát Msgre. Burzio z Bratislavy:

Po schůzce v Salcburku, která, jak je známo Vaší nejdůstojnější Eminenci, znamená nové údobí německo-slovenských vztahů, uplatňují se národně socialistické metody a též jejich provádění a s tím postupuje podrobení Slovenska Německu.

Slovenští státníci ve svých projevech a prohlášeních bez oddechu křičí na všechny světové strany, že to vše se děje k většímu dobru národa, že je to pouhá změna metod, že Hlinka zůstane věčným vojevůdcem národa, ale že je třeba se přizpůsobit novým dobám a stát se hodnými života v nové Evropě, již buduje Hitler. A dobrý slovenský lid se snaží chápat, ale nedaří se mu to, a zůstává rozpačitý před řečnickými akrobaciemi svého milovaného presidenta, Dr. Tisa, který využívá všech zdrojů své posvátné a světské výřečnosti, k vyložení nutnosti budovat Slovensko „lidové" (totiž hlinkovské) v rytmu národního socialismu a, citáty více méně vhodnými z evangelia vyzývá Slováky, aby se znovuzrodili ve vodách a v duchu národního socialismu.

Ve skutečnosti nezávislost a svoboda Slovenska se už staly slovy bez smyslu, a možno říci bez strachu z omylu, že Dr. Tiso byl ponechán na svém místě jen kvůli své popularitě: to si musí Německo dobře uvědomovat, aby nevzbudilo živé reakce při své práci infiltrace a pokojného podrobení. Otázka je pouze, kam až jeho politická přesvědčení a zvlášť jeho kněžské svědomí mu dovolí jít ruku v ruce se svými národně socialistickými pány. Přirozeně to činí nerad a pouze, že je přinucen okolnostmi; je přesvědčen nebo aspoň doufá, že když zůstane u moci, zachrání, co se zachránit dá, a že uplatnění národně socialistických metod nedospěje do nejzazších důsledků. Pouze později bude možno posoudit, zda jeho výpočty byly přesné.

Je skutečnost, že pro Německo je především důležité zajistit si mimo politické moci hospodářskou nadvládu na Slovensku: proto se na první místo dostal boj proti Židům. Skutečně, když nyní židovské firmy a židovští obchodníci byli donuceni vystavit nápisy „židovský podnik" a „židovský obchod", člověku zůstává rozum stát nad zjištěním, že celý hospodářský život země byl v rukou Židů a myslí se, že nějaké omezující opatření proti této nadvládě by nebylo ještě třeba zavrhovat. Bohužel platná opatření však překračují meze spravedlnosti a směřují k naprostému vyloučení Židů z hospodářského a společenského života země. A to nikoliv k dobru Slováků, nýbrž Němců, do jejichž rukou se dostanou všechny zdroje příjmu a bohatství, dříve držené Židy.[1]

Dále upozorňuje Burzio na nařízení vydaná na Slovensku proti židům, jež jsou v podstatě shodná s protižidovskými opatřeními platnými v Německu. Poslední z nich je zákaz studia židovské mládeži na středních a vysokých školách. K tomu dodává:

Toto poslední opatření působí značné těžkosti, na něž poukázala už církevní autorita; neboť bude-li zákon důsledně uplatňován, mnoho dětí židovské rasy, ale katolíků, bude muset opustit katolické školy a navštěvovat školy vyhrazené Židům, a studenti, kteří jsou již na středních a vysokých školách, by museli přerušit své vzdělání.[2]

Závěrem vyslovuje Burzio naději, že se brzy sejde konference slovenských biskupů, kde budou zkoumat problémy společného zájmu a že se dohodnou na společném postupu. Kardinál Maglione vyzval Burzia 5. října, aby jej informoval o postoji slovenských biskupů a co učiní ve prospěch práv katolické, i když „neárijské" mládeže na vzdělání, odpovídající jejich víře.[3]

Další zpráva zaslaná Burziem do Vatikánu je datována 31. března 1941. K ní přikládá rozbor o platném rasovém zákonodárství na Slovensku a o postavení „židokřesťanů" na Slovensku a o problému jejich vystěhování na mimoevropské území. Také předkládá dotaz zástupců těchto židokřesťanům, zda je někde, především v Americe nějaká katolická organizace, která by byla ochotna jim pomoci při případné emigraci.[4]

Takzvaný „Židovský zákoník" obsahující 270 paragrafů byl na Slovensku vyhlášen formou vládního nařízením. v září 1941. Prakticky se jeho obsah shodoval s nacistickými norimberskými zákony. Ve své zprávě Msgre. Burzio zdůrazňuje, že nařízení nebylo předloženo a schváleno poslaneckou sněmovnou, že nenese podpis slovenského presidenta, pouze ministerského předsedy Vojtěcha Tuky a dalších ministrů. O postoji Msgre. Tisa poznamenává:

Dr. Tiso nebyl srozuměn a stavěl se proti zavedení tohoto zákona, ale nátlaky vnitřní a zvláště vnější byly příliš silné a on musel ustoupit. Avšak pouze pod podmínkou, že mu bude vyhrazeno právo dispense a to skutečně stanoví paragraf 255 nařízení.[5]

A zázračné uzdravení dnes?

Jeden z apoštolů přijde do hospody a posadí se.
Hostinský ho upozorní:
„Tady si nesedejte, tady sedí štamgasti.“

Apoštol nereaguje.

Ke stolu přijdou slepý, hluchý a jeden s berlemi a kupodivu ho nechají mezi sebou sedět.

„Za to, že jste mě nevyhodili, se vám odvděčím!“

Dotkne se slepého, slepý vyskočí ...

„Já zase vidím!“

Dotkne se hluchého, hluchý vyskočí ...

„Já slyším!“

Otočí se k tomu s berlemi, ale ten se jak může odtahuje a volá:

„Nesahej na mě! Já beru invalidní důchod!“

Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

Instrukce Dignitas personae – Důstojnost osoby (1. část ze 2)

Dokument Kongregace pro nauku víry

ÚVOD

1. Důstojnost osoby náleží každé lidské bytosti od početí do přirozené smrti. Tento základní princip, který je výrazem velkého přitakání lidskému životu, má být středem pozornosti etické reflexe nad biomedicínským bádáním, které nabývá v dnešním světě stále větší důležitosti. Církevní magisterium se již několikrát vyslovilo, aby objasnilo a vyřešilo příslušné morální problémy. Zvláštní význam má v této souvislosti instrukce Donum vitae [1]. Nicméně, po dvaceti letech od její publikace se ukazuje, že bude vhodné tento dokument aktualizovat.

Učení zmíněné Instrukce si svoji platnost uchovává jak co do použitých principů, tak co do vyjádřených morálních hodnocení. Přesto však nové biomedicínské technologie vyvolávají další otázky, zejména v sektoru výzkumu lidských embryí a používání kmenových buněk k terapeutickým účelům, jakož i v dalších oblastech experimentální medicíny, takže se objevují nové otázky, které vyžadují příslušné odpovědi. Rychlost vývoje v oblasti věd a jejich šíření prostřednictvím společenských sdělovacích prostředků vyvolávají očekávání i podiv ve stále širších sektorech veřejného mínění. Za účelem právního uspořádání těchto problémů jsou zákonodárné sbory často nuceny přijímat rozhodnutí a někdy také vypisují referendum.

Tyto důvody vedly Kongregaci pro nauku víry k předložení nové instrukce věroučné povahy, která odpoví na některé nedávné problémy ve světle kritérií, jež přinesla instrukce Donum vitae a znovu přezkoumá další, již dříve pojednávaná témata, jejichž další vysvětlení se pokládá za vhodné.

2. Při zpracovávání této studie byl brán stálý zřetel na vědecké aspekty s použitím analýz Papežské akademie Pro život a velkého množství odborníků za účelem jejich konfrontace s principy křesťanské antropologie. Encykliky Veritatis splendor [2] a Evangelium vitae [3] Jana Pavla II. a další dokumenty magisteria podávají jasné metodické i obsahové směrnice pro studium dotyčných problémů.

V nynějším rozmanitém filosofickém a přírodovědeckém panoramatu lze zaznamenat skutečně široké a kvalifikované zastoupení vědců a filosofů, kteří v duchu Hippokratovy přísahy, spatřují v lékařské vědě prostředek, jenž slouží lidské křehkosti, péči o nemocné, úlevě v utrpení a šíření nutné a vyvážené péče v celém lidstvu. Nechybějí však představitelé filosofie i přírodních věd, kteří rostoucí vývoj biomedicínských technik nahlížejí z perspektivy podstatně eugenické.

3. Katolická církev se při podávání morálních principů a hodnocení biomedicínského bádání o lidské životě drží jak světla rozumu, tak světla víry, a přispívá tak k vypracování integrálního pohledu na člověka a jeho povolání a je schopna přijímat všechno dobré, co vyplývá z lidské činnosti a z různých kulturních a náboženských tradic, které nezřídka vykazují velkou úctu k životu.

Magisterium chce přinést slova povzbuzení a důvěry ve vztahu ke kulturní perspektivě, která vidí ve vědě cennou službu integrálnímu dobru života a důstojnosti každé lidské bytosti. Církev proto hledí s nadějí na vědecká bádání a přeje si, aby se mnozí křesťané věnovali pokroku biomedicíny a dosvědčovali svou víru na tomto poli. Kromě toho očekává, že výsledky tohoto bádání budou poskytnuty také oblastem, které trpí chudobou a nemocemi, aby bylo možné čelit těm nejnaléhavěj-

ším a nejvíce dramatickým humanitárním potřebám. Chce stát také po boku každému člověku, který trpí na těle či duchu a nabízet tak nejenom útěchu, ale světlo a naději. Ty dávají smysl i okamžikům nemoci a zkušenosti smrti, které fakticky patří k životu člověka, poznamenávají jeho dějiny a otevírají je na tajemství Zmrtvýchvstání. Pohled církve je skutečně plný důvěry, protože „život zvítězí. A to je pro nás bezpečná naděje. Ano, zvítězí život, protože na straně života stojí pravda, dobro, radost a pravý pokrok. Na straně života je Bůh, který miluje život a dává jej v hojnosti“ [4].

Nynější Instrukce se obrací k věřícím a všem těm, kteří hledají pravdu [5]. Obsahuje tři části: první podává některé antropologické, teologické a etické aspekty základní důležitosti; druhá se zaobírá novými problémy týkajícími se plození; třetí zkoumá některé nové terapeutické návrhy, které zahrnují manipulaci s embryi nebo s genetickou výbavou člověka.

PRVNÍ ČÁST

Antrolopologické, teologické a etické aspekty života a lidského plození

4. Lékařské vědy v posledních desetiletích značně rozvinuly své poznatky o lidském životě v počátečních stadiích jeho existence. Dopracovaly se k lepšímu poznání biologických struktur člověka a procesu jejich zrodu. Tento rozvoj je zajisté positivní a zasluhuje si podporu, když slouží překonání či korigování poruch, a usiluje o stabilizaci normálního průběhu procesu plození. Je však negativní a nelze jej sdílet, když v sobě zahrnuje eliminaci lidských bytostí nebo užívá prostředků, které porušují důstojnost osoby anebo jsou aplikovány za účelem, který protiřečí integrálnímu dobru člověka.

Tělo lidské bytosti je již od prvních stadií své existence neredukovatelné na pouhý souhrn svých buněk. Embryonální tělo se rozvíjí postupně a podle přesně definovaného „programu“ a s vlastním cílem, který se ukáže narozením každého dítěte.

Je vhodné odvolat se zde na základní etické kriterium, vyjádřené v instrukci Donum vitae za účelem posouzení všech morálních otázek, které se kladou, pokud jde o zásahy do lidského embrya: „Lidský plod proto od začátku své existence, tedy od okamžiku vzniku zygoty vyžaduje bezpodmínečnou úctu, která morálně náleží lidské bytosti v její tělesné a duchovní celistvosti. Lidskou bytost je nutno od okamžiku početí respektovat jako osobu a jako s osobou s ní také zacházet. Od téhož okamžiku je třeba také uznat práva této lidské bytosti jako osoby, mezi něž patří především neporušitelné právo na život náležející každému nevinnému lidskému tvoru“ [6].

5. Toto tvrzení etické povahy, jehož pravdivost a shodnost s přirozeným morálním zákonem poznává samotný rozum, by mělo být základem každého právního řádu [7]. Předpokládá totiž pravdu ontologické povahy na základě toho, co tato instrukce ozřejmila, vycházeje ze solidních vědeckých poznatků o kontinuitě vývoje lidské bytosti.

Třebaže instrukce Donum vitae nedefinovala, že embryo je osoba, aby se výslovně nevázala na tvrzení filosofické povahy, nicméně poukázala na to, že existuje vnitřní souvislost mezi ontologickou dimenzí a specifickou hodnotou každé lidské bytosti. Ačkoli přítomnost duchovní duše nelze prokázat žádným experimentálním poznatkem, poskytují závěry vědeckého bádání o lidském embryu „cenné informace, podle kterých je možno rozumem rozpoznat osobní přítomnost již

Pouští jde poutník. Najednou zpozoruje, že se za ním žene lev. Poutník utíká, ale lev je stále blíž a blíž. Poutník padne na kolena a prosí Všemohoucího: „Pane, vnukni tomu lvovi, prosím, křesťanské smýšlení!“

Jen to dořekne, lev padne na kolena, sepne drápy, vzhlédne k nebi a odříkává: „Pane, děkuji ti za tento pokrm, který mi tak milosrdně posíláš do cesty ...“

Už se dají zase číst ty, které byly k smíchu před více než dvaceti lety (1)

Na ministerstvo přijde pan Novák a ptá se ve vrátnici:
„Toto ministerstvo je velké, že?“
„To víte, že ano!“
„Kolikpak tu asi tak pracuje lidí?“
„No, řekl bych, že tak třetina.“

Liberecký úsměv

Příliš inteligentní čtení

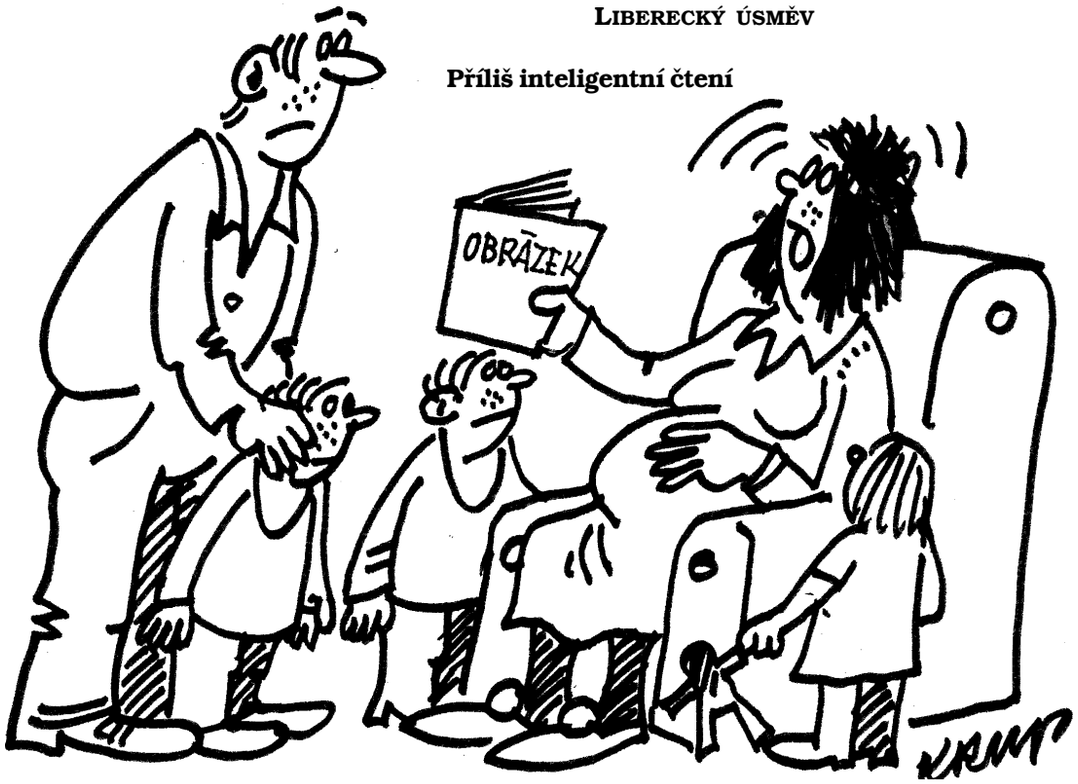

Hanička čeká své čtvrté miminko. V neděli po obědě sedí v křesle a čte si Obrázek libereckých farností, když tu najednou zasténá úděsem: „To snad nepřežiju!“ „Co se děje?“ ptá se jí manžel. „Představ si, tady Josef Ježek píše: ’Je statisticky prokázáno, že každé čtvrté dítě na světě je Číňan!‘“

Netřeba se bát,
Pán Bůh má všechno ve své moci

v okamžiku prvních projevů lidského života: jak by tedy živý lidský jedinec mohl nebýt lidskou osobou?“ [8]. Realita lidské bytosti totiž v průběhu celého svého života, před i po narození neumožňuje tvrdit, že dochází ke změně přirozenosti nebo k odstupňování morální hodnoty, poněvadž má úplnou antropologickou i etickou způsobilost. Lidské embryo má tedy již od počátku důstojnost, jež je vlastní osobě.

6. Respekt vůči této důstojnosti patří každé lidské bytosti, protože si v sobě nesmazatelně nese vlastní důstojnost a vlastní hodnotu. Původ lidského života má na druhé straně svůj autentický kontext v manželství a v rodině, kde se rodí skrze vyjádření vzájemné lásky mezi mužem a ženou. Opravdu odpovědné rodičovství ve vztahu k dosud nenarozenému dítěti „může vzniknout pouze v manželství“ [9]. Manželství, vyskytující se ve všech dobách a ve všech kulturách, „je moudré ustanovení Tvůrcovo k uskutečňování jeho zázračné lásky k lidstvu. Manželé usilují výlučným osobním darováním sebe, které je jim vlastní, o společný podíl na svých bytostech, směřujících k vzájemnému osobnímu zdokonalování, ke spolupráci s Bohem na plození a výchově nových životů“ [10]. Plodností manželské lásky muž a žena „činí zřejmým, že na počátku jejich manželského života je ryzí přitakání, které je proneseno a skutečně prožíváno ve vzájemnosti a trvalé otevřenosti k životu ... Přirozený zákon, který je základem uznání pravé rovnosti mezi lidmi a mezi národy, si zasluhuje, aby byl uznán jako pramen inspirace i ve vztahu mezi manžely, co do jejich odpovědnosti přivádět na svět děti“ [11].

7. Církev je přesvědčena, že to, co je lidské, je vírou nejenom přijato a ctěno, ale také očišťováno, pozvedáno a zdokonalováno. Bůh stvořil člověka ke svému obrazu a podobě (srov. Gn 1, 26) a své stvoření pak zhodnotil jako „velmi dobré“ (Gn 1, 31) a přijal ho v Synu (srov. Jan 1, 14). Tajemstvím Vtělení Boží Syn potvrdil důstojnost těla i duše, tvořících lidskou bytost. Kristus nesnížil důstojnost lidské tělesnosti, ale zjevil její plný význam a hodnotu: „Je skutečností, že tajemství člověka se opravdu vyjasňuje jen v tajemství vtěleného Slova“ [12].

Syn, který se stal jedním z nás, tak umožňuje, abychom se stali „Božími dětmi“ (Jan 1, 12), a měli „účast na božské přirozenosti“ (2 Petr 1, 4). Tato nová dimenze neodporuje důstojnosti stvoření, poznatelné rozumem od všech lidí, ale pozvedá ji k dalšímu horizontu života, který je vlastní Bohu, a umožňuje náležitěji přemýšlet o lidském životě a skutcích, které ho přivádějí k existenci [13].

Ve světle těchto údajů víry se ještě důrazněji a silněji ukazuje úcta, kterou ve vztahu k lidskému jedinci vyžaduje rozum. Není proto rozpor mezi tvrzeními o důstojnosti a o posvátnosti lidského života. „Různé způsoby, jimiž Bůh v dějinách pečuje o svět a člověka, nejenže se vzájemně nevylučují, nýbrž naopak doplňují se a jsou si navzájem oporou. Všechny počínají a končí ve věčném, moudrém a láskyplném úradku, kterým Bůh předurčuje lidi k tomu, »aby byli ve shodě s obrazem jeho Syna« (Řím 8, 29)“ [14].

8. Vezme-li se do úvahy celek těchto dvou dimenzí – lidské a božské – lze potom lépe pochopit důvod nedotknutelné hodnoty člověka: má věčné poslání a je povolán sdílet trojiční lásku živého Boha.

Tato hodnota patří všem bez rozdílu. Každá lidská bytost musí být pro pouhý fakt své existence plně respektována. Proto, pokud jde o důstojnost, je třeba odstranit zavádění jakýchkoli diskriminačních kritérií na základě biologického, psychického a kulturního vývoje nebo zdravotního stavu. Na člověku stvořenému k obrazu a podobě Boha se v každé fázi jeho existence odráží „tvář jeho Jednorozeného Syna ...

Tato bezmezná a takřka nepochopitelná láska Boha k člověku vyjevuje, do jaké míry je lidská osoba hodna toho, aby byla milována sama o sobě, nezávisle na jakýchkoli jiných zřetelích – inteligenci, kráse, zdraví, mládí, integritě a tak dále. Lidský život je nakonec vždycky dobrem, poněvadž »je obrazem Boha ve světě, znamením jeho přítomnosti, odleskem jeho slávy« (Evangelium vitae, 34)“ [15].

9. Tyto dvě dimenze života – přirozená a nadpřirozená – umožňují také lépe pochopit v jakém smyslu skutky, které umožňují lidské bytosti vstoupit do života a v nichž se muž a žena vzájemně sobě darují, jsou odrazem trojiční lásky. „Bůh, který je láska a život, vložil do muže a ženy povolání ke zvláštní účasti na svém tajemství společenství osob i na svém díle Stvořitele a Otce“ [16].

Křesťanské manželství „má kořeny v přirozeném doplňování se muže a ženy a je živeno osobní vůlí manželů sdílet se o celý svůj život, o to, co mají, i o to, co jsou. Proto je takové společenství plodem a znamením hluboce lidské potřeby. Ale v Kristu Pánu říká Bůh „ano“ k této lidské potřebě, očišťuje ji a pozvedá a přivádí ji svátostí manželství k dovršení. Duch svatý, vylitý při svátostném uzavření sňatku, dává křesťanským manželům dar nového společenství, společenství lásky, živý a skutečný obraz oné skvělé jednoty, která činí z církve nedílné tajemné tělo Pána Ježíše Krista“ [17].

10. Církev, když posuzuje etickou hodnotu některých výsledků nedávného medicínského bádání, jež se týká člověka a jeho počátků, nezasahuje do oblasti, která patří lékařské vědě jako takové, ale všechny zúčastněné vyzývá k etické a sociální odpovědnosti za jejich konání. Připomíná jim, že etická hodnota biomedicínské vědy se měří jak vzhledem k bezpodmínečnému respektu, jež náleží každé lidské bytosti v každém momentu jeho existence, tak také vzhledem k ochraně specifičnosti osobních skutků, jimiž se předává život. Vystoupení magisteria spadá do jeho poslání prosazovat formaci svědomí autentickým vyučováním pravdy, kterou je Kristus, a zároveň autoritativně prohlašuje a potvrzuje principy morálního řádu, které pramení ze samotné lidské přirozenosti [18].

DRUHÁ ČÁST

Nové problémy týkající se plození

11. Ve světle výše zmíněných principů je nyní třeba prozkoumat některé problémy, týkající se plození, které se vynořily a více vymezily během let, jež následovala po zveřejnění instrukce Donum vitae.

Techniky napomáhající plodnosti

12. Pokud se týká léčení neplodnosti musí nové techniky respektovat tři základní dobra: a) právo na život a fysickou integritu každé lidské bytosti od početí až do přirozené smrti; b) jednotu manželství, jež s sebou nese také oboustranné respektování jejich práva stát se otcem a matkou, a to jen výhradně prostřednictvím toho druhého; [19] c) specificky lidské hodnoty sexuality „vyžadují, aby početí lidské osoby bylo plodem manželského úkonu, který je specifickým projevem vzájemné lásky mezi manžely“ [20]. Techniky, které se presentují jako pomocný prostředek plození, „se nemají odmítat jen proto, že jsou umělé. Samy o sobě svědčí o možnostech lékařského umění. Z morálního hlediska je ovšem třeba je hodnotit ve vztahu k důstojnosti lidské osoby, které bylo Bohem dáno vznešené povolání darovat lásku a život“ [21].

Teď už by mohl milý čtenář s jistotou odpovědět i na klasickou otázku: Může Bůh stvořit kámen, který neunese?“

Dnešní úkol: Zdalipak si o 3. neděli v mezidobí všimneme slov Písma sv., která jsou v tajence – prosby, jež je vrcholem lidské moudrosti?

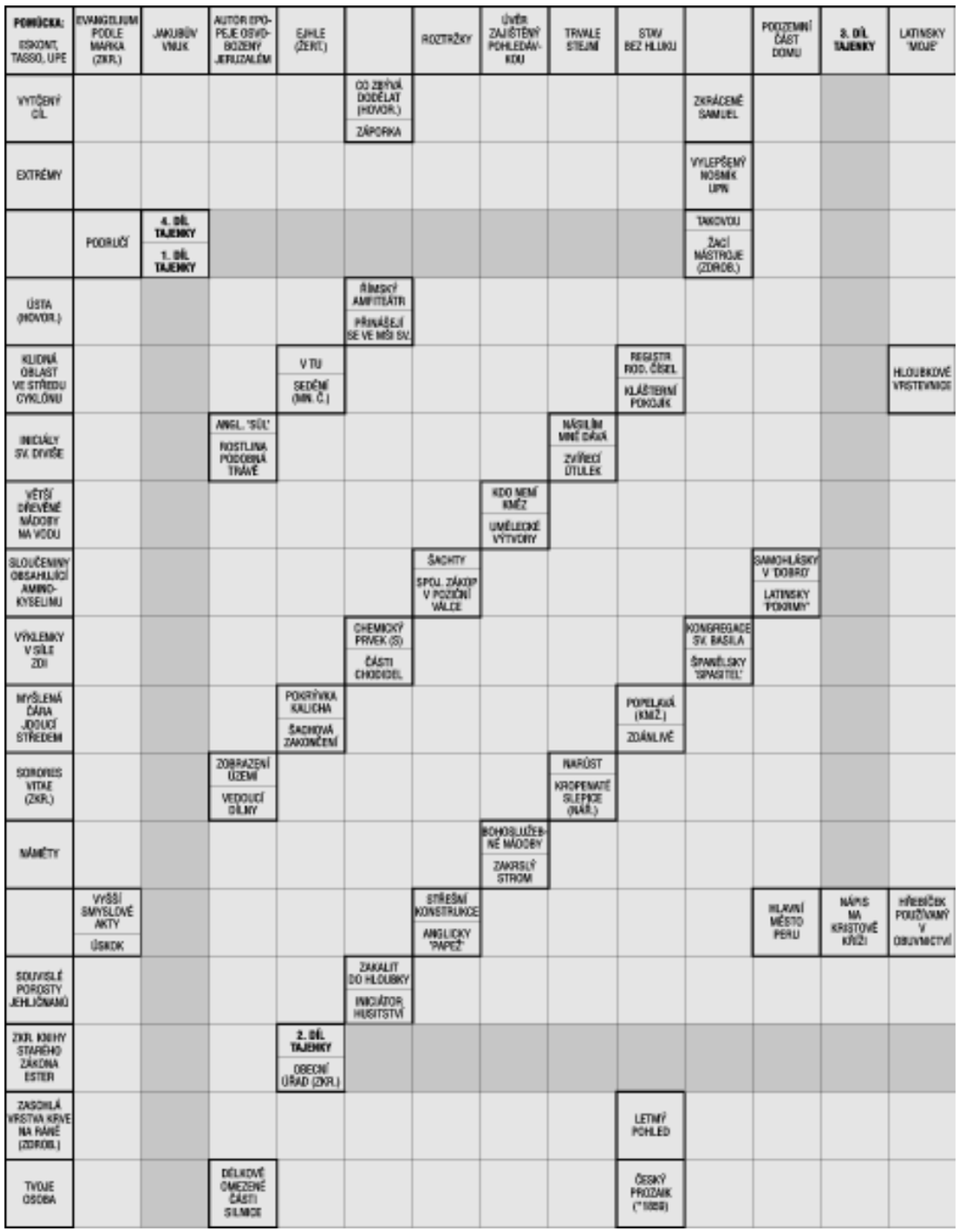

Ladislav Martinča

O zásadách sv. Tomáše z Aquina pro spravedlivou válku jsme již v Obrázku psali (roč. 6, č. 5, 6. 4. 2008, s. 14). Čtenář má také možnost nahlédnout do Kompendia Katechismu katolické církve, kde jsou válce věnovány otázky 483 až 486: válka může být spravedlivá, za vyhodnocení podmínek její spravedlnosti odpovídají vládní představitelé, mravní zákon platí i za války a je třeba udělat všechno, co je rozumně možné, aby se válce předešlo.

10. Kdo to byl kardinál Richelieu? O co usiloval? Jak by ho církevní historici měli hodnotit?

Kardinál Armand Jean du Plessis, vévoda de Richelieu, také známý pod svým titulem kardinál Richelieu (* 9. 9. 1585 Paříž – 4. 12. 1642) byl francouzský šlechtic, duchovní a státník, první ministr francouzského krále Ludvíka XIII. v letech 1624 – 1642. Je obecně považován za jednoho z nejvýznamnějších francouzských politiků 17. století.

Hlavní omyl jeho snažení by se dal vystihnout asi takto: Se svou nesmírnou energií se Richelieu chybně zasadil o zhroucení středověkého universálního konceptu mravnosti a jeho nahrazení logikou státního zájmu (raison d'état). Nehledě ke svému vyznání bojovného katolíka se v průběhu třicetileté války pragmaticky spojil s protestantskými knížaty. Bojoval proti snaze císaře Svaté říše římské národa německého Ferdinanda II., jenž usiloval o znovunastolení katolické universality a vymýcení protestantství. K tomu je třeba dodat, že tato předcházející universalita byla něčím úplně jiným – ba opačným – než jsou dnešní snahy o evropský velkostát. Tady mají být odbourány nejen zbytky katolického konceptu mravnosti, ale i samotný národní stát. Naopak, znovuoživení obou těchto posledně jmenovaných velkých hodnot – národního státu mravně zdravých občanů – by bylo nejlepší odpovědí na Richelieuovy pokusy i nejlepším řešením dnešních krizí.

br. Felix OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky sestávala ze dvou částí, a to 2 Sam 7, 9b – **„zjednám ti velké jméno“** – a z Lk 1, 37 – **„vždyť u Boha není nic nemožného“**. Obě čtení se četla o 4. neděli adventní. První mělo za svůj obsah slovo Hospodinovo, které se ozvalo k proroku Nátanovi. Řeč byla o králi Davidovi. Evangelium obsahovalo opět slovo Boží, řečené (arch)andělem Gabrielem panně, která se jmenovala Maria. I když se má za to, že Panna Maria pocházela z davidovského rodu (tj. z Judova kmene) a počáteční část evangelijních rodokmenů tak udává i její původ (a Ježíšův původ po tělesné stránce), přece jen rodokmeny jsou dovedeny k Josefovi. To ukazuje na nesmírný význam zákonného otce, na význam toho, že Bůh učinil sv. Josefa pěstounem Páně. Můžeme přitom uvažovat i o dnešním přeceňování, ba kultu biologického původu a genetiky.

Moc Boží nacházíme i ve druhé části tajenky. Mnoho lidí si lámalo hlavu nad tím, zda opravdu „Bůh může všechno“. A některé výsledky jejich uvažování byly a jsou podivné (je např. zajímavé, že protestanti věří tomu, že Bůh mohl zabránit utonutí Ježíše [a sv. Petra] při chůzi po vodě, ale nevěří tomu, že by Bůh mohl zabránit porušenosti Mariina panenství). Jsou ale takoví (nejen mezi křesťany, ale ještě více u židů a zvláště u muslimů), kteří tvrdí, že Bůh opravdu může všechno, co jim jen přijde na mysl; je to jakýsi jejich fatalismus. Jiní křesťané s tím ale často nesouhlasí a správně říkají, že Bůh nemůže lhát. Ale když se jich zeptáme, zda Bůh může zabránit např. některým zločinům, jsou na pochybách.

Správnou odpovědí je, že Bůh nemůže to, co je v rozporu s jeho podstatou a s jeho vlastnostmi. Nejenže se nemůže např. měnit, ale nemůže ani změnit to, co se již stalo, a nemůže uskutečnit to, co si vzájemně odporuje. To nijak neomezuje jeho všemohoucnost, jen to „vše“ je třeba správně chápat – ne jako kterýkoliv nesmysl, který by někoho napadnul. A Bůh také nemůže zbavit lidskou vůli její svobody, protože vůli jako svobodnou stvořil.

Nepodobejme se tedy tomu židovi, který se chtěl v sobotu sehnout pro nalezenou peněženku a který si řekl: „Všude je sice sobota, ale kolem peněženky může Adonaj učinit pátek.“ Ani se nepodobejme muslimovi, který si dal vepřovou tlačenku mezi dva chleby s tím, že Alláh ji může nevidět.

Ve světle tohoto kritéria je třeba vyloučit všechny techniky heterologního umělého oplodnění [22] i techniky homologního umělého oplodnění [23], které nahrazují manželský úkon. Naproti tomu jsou přijatelné techniky, které poskytují pomoc manželskému úkonu a jeho plodnosti. Instrukce Donum vitae se vyjadřuje následovně: „Úkolem lékaře je služba člověku a předávání lidského života; nemá pověření k tomu, aby lidmi disponoval, nebo o nich rozhodoval. Lékařský zákrok chrání důstojnost osoby, jestliže manželskému styku napomáhá, ať již tím, že usnadní jeho uskutečnění, anebo tím, že přispěje k dosažení jeho cíle, když se normálně uskutečnil“ [24]. Ohledně homologní umělé inseminace pak říká: „Homologní umělá inseminace v manželství je nepřípustná kromě případu, v němž by technický prostředek nenahrazoval manželský styk, nýbrž usnadňoval a napomáhal k dosažení jeho přirozeného cíle“ [25].

13. Jsou samozřejmě dovoleny zásahy, které směřují k odstranění překážek přirozené plodnosti, jako např. hormonální terapie neplodnosti pohlavních žláz, chirurgický zákrok odstraňující endometriósu, zprůchodnění trubic nebo jejich mikrochirurgická restaurace. Všechny tyto techniky lze považovat za autentické terapie, takže po vyřešení problému, způsobujícího neplodnost, může pár konat manželské úkony s prokreativním účinkem, aniž by lékař musel zasahovat přímo do samotného manželského úkonu. Žádná z těchto technik nenahrazuje manželský úkon, jemuž jedině náleží opravdu zodpovědné plození.

Aby bylo možné uspokojit touhu nemála sterilních párů mít dítě, bylo kromě toho vhodné povzbuzovat a za pomoci příslušných legislativních opatření prosazovat usnadnění procesu adopce mnoha dětí, které jsou sirotky a které mají k odpovídajícímu lidskému vývoji zapotřebí rodinného prostředí. Nakonec stojí za zmínku, že určité povzbuzení si zasluhují také bádání a investice, jež se věnují prevenci sterility.

Oplodnění in vitro a úmyslná eliminace embryí

14. Na skutečnost, že oplodnění in vitro s sebou velmi často nese úmyslnou eliminaci embryí, upozornila již instrukce Donum vitae [26]. Někteří měli za to, že to bylo způsobeno ještě ne zcela dokonalými technikami. Následující zkušenost však ukázala, že všechny techniky oplodnění in vitro se fakticky uskutečňují jakoby embryo bylo pouhým shlukem buněk, které jsou používány, tříděny a zahazovány.

Je pravda, že asi třetina žen, které žádají o umělé oplodnění, dosáhnou toho, že mají dítě. Je však třeba poukázat na to, že vzhledem k poměru mezi celkovým počtem produkovaných embryí a těch, která se skutečně narodí, je počet obětovaných embryí velmi vysoký [27]. Tyto ztráty jsou akceptovány odborníky na techniky oplodnění in vitro jako cena, kterou je nutno zaplatit, aby se dosáhlo positivních výsledků. Ve skutečnosti je velmi zneklidňující, když bádání na tomto poli směřuje zásadně k dosažení lepších výsledků, pokud jde o procento narozených dětí u žen, které k tomuto zákroku přistupují, ale nezdá se, že by tu byl nějaký skutečný zájem o právo na život každého jednotlivého embrya.

15. Často se namítá, že tyto ztráty embryí jsou prý větší než lze předvídat anebo že k nim dochází dokonce i proti vůli rodičů i lékařů. Tvrdí se, že jde o rizika, jež se příliš neliší od těch, s nimiž se pojí přirozený proces plození, a že předávat život bez jakéhokoli rizika by v praxi znamenalo zříci se jeho předávání. Je pravda, že ne všechny ztráty embryí na poli prokreace in vitro závisí na vůli zainteresovaných

subjektů stejným způsobem. Je však také pravdou, že v mnoha případech jsou ponechání, eliminace nebo ztráta embryí předvídány a chtěny.

Embrya produkovaná in vitro, která vykazují jisté poruchy, jsou zahozena okamžitě. Stále častější jsou případy, kdy k technikám umělého oplodnění přistupují páry, jež nejsou sterilní, a to za jediným účelem, totiž aby prováděly genetickou selekci svých dětí. V mnoha zemích je dnes běžnou praxí stimulace ženského cyklu, aby se dosáhlo většího počtu ovocytů, které jsou oplodněny. Ze získaných embryí se jich jistý počet přenese do dělohy a ostatní jsou zamrazena pro eventuální budoucí reprodukční zásahy. Účelem vícečetného přenosu embryí má být, pokud možno, zajistit uchycení alespoň jednoho z nich. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je tedy užití většího počtu embryí než je žádané dítě, takže se předem počítá se ztrátou některých a v každém případě se nepřipouští vícenásobné těhotenství. Takto s sebou technika vícečetných přenosů nese i fakt čistě účelového zacházení s embryi. Zarážející je fakt, že ani běžná profesní deontologie ani zdravotní autority by v žádné jiné oblasti medicíny nepřipustily techniku s tak vysokou všeobecnou mírou negativních a fatálních účinků. Techniky oplodňování in vitro jsou akceptovány fakticky, protože se předpokládá, že embryo si nezaslouží plný respekt, jelikož konkuruje uspokojitelné touze.

Tato tristní a často zamlčovaná realita je naprosto zavrženíhodná, poněvadž „různé způsoby umělého oplodnění, které zdánlivě slouží životu a jsou obvykle s tímto záměrem používány, otevírají zároveň možnosti pro nové úklady proti životu“ [28].

16. Církev navíc pokládá za eticky nepřípustné oddělování prokreace od integrálního osobního kontextu manželského úkonu: [29] Lidské plození je osobním úkonem páru muže a ženy, který nepřipouští žádný způsob náhradního delegování. Klidná akceptace vysoké abortivní míry technik oplodnění in vitro výmluvně dokazuje, že nahrazení manželského úkonu technickou procedurou – kromě toho, že je v rozporu s úctou, jež náleží plození, které nelze redukovat na pouhou dimenzi reprodukce – přispívá k oslabení vědomí úcty, jež náleží každé lidské bytosti. Přiznání této úcty je naopak usnadňováno intimitou manželů, která je oživována manželskou láskou.

Církev uznává legitimitu tužby po dítěti a chápe utrpení manželů, postižených problémem neplodnosti. Tato tužba však nemůže být upřednostňována před důstojností každého lidského života až do té míry, že se ho zmocní. Tužba po dítěti nemůže ospravedlnit jeho „produkci“, tak jako touha nemít dítě, které bylo již počato, nemůže ospravedlnit jeho opuštění nebo likvidací.

Ve skutečnosti lze nabýt dojmu, že jistí badatelé, postrádající etickou oporu a vědomí si potenciality, jež je vlastní technologickému pokroku, patrně podléhají logice pouze subjektivních tužeb [30] a ekonomických tlaků, které jsou na tomto poli velmi silné. Tváří v tvář tomuto zneužívání lidské bytosti v embryonálním stadiu je třeba zopakovat, že „Boží láska nečiní rozdíl mezi dítětem počatým v mateřském lůně a novorozencem, mladíkem či dospělým mužem nebo starcem. Nečiní rozdíl proto, že v každém z nich vidí vepsán vlastní obraz a podobu ... Církevní magisterium proto neúnavně zastává posvátný charakter a nedotknutelnost každého lidského života od jeho početí až do přirozeného skonu“ [31].

Intracytoplasmická injekce spermie (ICSI)

17. Mezi nedávno vyvinutými technikami umělého oplodnění nabylo postupně

baptistů dohoda o platnosti křtu není možná (protože, jak řečeno, neuznávají křest malých dětí), připadá v úvahu jen možnost, že křest u Československé církve husitské (jak se nyní nazývá) byl platný. S touto církví sice je uzavřena dohoda o vzájemném uznání platnosti křtu, ovšem až od jisté doby. Je známo, že tato církev kdysi křtila i např. „ve jménu republiky“ apod. Proto je třeba přezkoumat, kdy byl křest udělen. Pokud byl křest udělen ještě před uzavřením dohody (text dohody přineseme při nejbližší příležitosti), je třeba přezkoumat i to, jak byl udělen. Pokud se zjistí, že křest byl platný, lze člověka příslušným obřadem přijmout do katolické církve bez křtu.

Pokud není jisté, zda křest byl platný, bude třeba křtítpod podmínkou, pokud byl křest neplatný, muselo by se křtít. Ovšem pokud se zjistilo, že křest v Československé církvi husitské byl neplatný, zkoumá se dále křest u Bratrské jednoty baptistů. Tam jsou pouze dvě možnosti: buď byl křest také neplatný a je třeba křtít, nebo byl pochybný (přinejmenším z důvodu neuzavřené dohody) a pak se křtí pod podmínkou.

Je ale třeba zdůraznit, že jak před přijetím do církve bez křtu, tak před křtem pod podmínkou i před křtem musí dotyčný projít náležitou přípravou podle předpisů. V liturgických knihách jsou potřebné všechny formuláře.

6. Kdo to byl Azazel?

Azazel je jméno, které se v Písmu svatém vyskytuje jen třikrát, a to v 3 Mojž 16. V Písmu svatém vysvětlení jména není, ale má se za to, že označuje jméno jednoho z padlých andělů. Text praví, že jeden ze dvou tam popisovaných kozlů je určen „pro Hospodina“, druhý „pro Azazela“. Jiné výklady málo odpovídají dotyčnému textu.

7. Kdo to byl Garibaldi a jaký byl jeho vztah ke katolické církvi?

Je traumatem italských katolíků, že italský národní hrdina Giuseppe Garibaldi (* 1807 - † 1882) byl současně nepřítelem katolické církve a profesionálním revolucionářem. Zapojil se do hnutí Mladá Itálie a v roce 1834 se zúčastnil neúspěšného republikánského povstání v Janově. Po porážce povstání odešel přes Francii do Jižní Ameriky, kde se zúčastnil boje jihoamerických republik za nezávislost. Zde se také seznámil s taktikou partyzánské války, kterou o 12 let později použil v boji s Rakušany za sjednocení Itálie.

V roce 1849 vytvořil z dobrovolníků armádu tzv. červených košil, se kterou bránil římskou republiku proti Svatému otci a Francouzům. Po porážce republiky odešel znovu do exilu.

Roku 1859 zorganizoval dobrovolnický sbor horských myslivců pro válku s Rakušany, které porazil v severní Itálii. V následujícím roce, již jako piemontský generál, dobyl Neapol, hlavní město Království obojí Sicílie. Tím se rozhodujícím způsobem zasadil o sjednocení Itálie pod vládou sardinského krále Viktora Emanuela II.

Posledním územím, které zbývalo připojit k Itálii byl Církevní stát, který začal vznikat za Svatého otce Štěpána II. (25. 3. 752 – 26. 4. 757; Stato della Chiesa čili Patrimonium sancti Petri – již jsme o tomto státu psali v příloze s. 5 Obrázku roč. 4, č. 9, 11. 8. 2006) v Římě. Garibaldi se pokusil obsadit Řím silou, ale utrpěl porážku roku 1862 u Aspromonte. Ani při druhém pokusu roku 1867 neuspěl, když byl spojenými papežsko-francouzskými vojsky poražen u Mentany.

Vypuknutí prusko-francouzské války roku 1870 dodalo Garibaldimu odvahu a 20. září 1870 vstoupil do Říma a církevní stát vymazal z mapy. Garibaldi se poté zapojil do války republikánské Francie proti Prusku roku 1871 a stal se dokonce členem francouzského revolučního Národního shromáždění. Sympatizoval s 1. internacionálou a Pařížskou komunou, po její porážce se vrátil do Itálie. Na sklonku života žil jako samotář na ostrově Capri, kde zemřel.

8. Který papež se nazýval vatikánským vězněm a proč?

Papež bl. Pius IX. (1846 – 1878) po útoku Garibaldiho v roce 1870 dostal tzv. garančním zákonem nabídku roční renty a státní souhlas k výkonu papežských činností. Svatý otec nabídku odmítl a setrval až do své smrti ve Vatikánu coby „vatikánský vězeň“.

9. Jaké je stanovisko Církve k válce? Které církevní dokumenty o tomto problémech hovoří?

Především je třeba vědět, že posvátným místem se podle Kodexu kanonického práva rozumí nejen (katolický) kostel, ale i kaple, poutní svatyně, oltář a církevní hřbitov nebo aspoň prostor na světském hřbitově, určený pro zemřelé katolíky. Kán. 1205 praví, že posvátná místa jsou místa určená k bohoslužbě nebo pohřbu katolíků zasvěcením nebo žehnáním, které k tomu předepisují liturgické knihy. Dále (kán. 1210), na posvátném místě je přípustné pouze to, co slouží konání bohoslužby a podpoře zbožnosti a náboženství. Je tedy třeba rozlišit bohoslužbu a úkony zbožnosti.

Pokud jde o bohoslužbu, ta se uskutečňuje tehdy, jestliže ji jménem (katolické) církve konají zákonně pověřené osoby za použití úkonů schválených církevními představenými (kán. 834 §2). Úkony bohoslužby jsou: slavení svátostí, svátostiny, denní modlitba církve, katolický pohřeb, uctívání svatých, posvátných obrazů a ostatků, skládání slibu a přísahy. Je zřejmé, že bohoslužbou se nemíní úkony uvedené v otázce, i když různá tzv. náboženství by svoje úkony za bohoslužbu považovala.

Zbývá tedy případ, že např. jmenovaná jogínská meditace by měla být úkonem zbožnosti. Kán. 1234 §1 ale hovoří o tom, že formy lidové zbožnosti podléhají schválení. Poslední možností by tedy bylo, že církevní představený by nějaké takové orientální jednání schválil jako formu zbožnosti. K tomu ovšem vydala Kongregace pro nauku víry 15. 10. 1989 „List všem biskupům katolické církve o některých aspektech křesťanské meditace“ (http://web.katolik.cz/ifs/lud/List.htm), který podrobně tyto tzv. orientální metody meditace rozebírá, upozorňuje na jejich risika a dává pokyny, jak mají církevní představení v tomto ohledu postupovat.

3. Co obsahuje encyklika papeže Lva XIII. Humanus Genus?

Jde o rozbor a přehled názorů svobodných zednářů, který r. 1884 vydal Lev XIII.. K tomuto tématu nebyla tato encyklika první – Klement XII. již v r. 1738 vydal bulu „In eminenti“ (Velká anglická lóže vznikla r. 1717). Bl. Pius IX. potom r. 1832 vydal k problému encykliku „Mirari“.

4. Co to je svobodné zednářství? Může být katolík svobodným zednářem?

Toto mezinárodně rozšířené hnutí představuje společenství mužů, organizované v takzvaných lóžích, s cílem podporovat blaho lidstva podle zásad etiky, jak ji chápou, a inspirované deismem (byl vysvětlen v Obrázku roč. 5, č. 7, 4. 6. 2007 v příloze – Test pro dospělé, odp. 6). Svobodní zednáři se odvolávají na středověké cechy stavitelů při katedrálách. Používají zvláštních symbolických rituálů, jimiž chtějí vyjadřovat zřeknutí se tradičních kulturních, náboženských nebo etických zásad. Jednotlivé národní lóže se sdružují do svazů. Tzv. mistři lóže jako představení jsou voleni, a ti opět volí tzv. velmistra nadřazené velkolóže. První byla lóže londýnská. Považují se za bratrstvo, nikoli za církev. Obsah jejich nauky je rozdělen do takzvaných „stupňů“. Od jednoho ke druhému stupni vede „zasvěcení“. Některé lóže mluví o třech „stupních poznání“ – učně, tovaryše a nakonec mistra. Protože se svobodní zednáři považují za bratry na základě názoru, že věřící (tak, jak zednáři víru chápou) jsou syny Božími (podle křesťanství se synovství Boží získává křtem), nemohou se ateisté připojit k nějaké lóži. Papež Klement XII. bulou In Eminenti zednářství odsoudil jako kacířství. Teprve nové znění Kodexu církevního práva z roku 1983 neformuluje výslovnou automatickou exkomunikaci členů lóží. Příslušnost k hnutí ovšem zpochybňuje základy křesťanské nauky i mravů. Zkoumání zednářských názorů ukazuje, že současná příslušnost ke katolické církvi a k svobodnému zednářství je neslučitelná. O úloze zednářů v politickém životě nejsou žádné zaručené zprávy, protože členské seznamy nezveřejňují – kromě některých jmen. Tak je veřejně známo, že ke svobodným zednářům pařilo mnoho amerických presidentů.

5. Příklad: Za knězem přijde člověk, který se chce stát katolíkem. Byl však už pokřtěn jako malé dítě u československé církve a jako dospělý byl pokřtěn podruhé u baptistů (baptisté křtí až dospělé). Jak by se tento případ měl řešit?

Případ je jednoduchý: Člověk může být platně pokřtěn jen jednou. S Bratrskou jednotou

zvláštního významu Intra Cytoplasmic Sperm Injection [32]. Intracytoplasmatická injekce spermie se tak stala nejvíce užívanou technikou vzhledem k větší efektivitě a možnostem překonat různé formy mužské sterility [33].

Podobně jako oplodnění in vitro, jejíž je ICSI jakousi variantou, jde o techniku vnitřně nedovolenou. Způsobuje totiž úplné oddělení prokreace a manželského úkonu. Také ICSI „se uskutečňuje mimo těla manželů, a to za spoluúčasti jiných osob, na jejichž schopnostech a technické zručnosti závisí úspěch zákroku. Život a identita lidských embryí je vydána do moci lékařů a biologů, a tak se nastoluje nadvláda techniky nad vznikem a osudem lidské osoby. Taková nadvláda již svou povahou odporuje důstojnosti a rovnosti, které musí být společné rodičům i dětem. Početí in vitro je výsledkem technické činnosti, s jejíž pomocí dochází k oplodnění, a to pak ve skutečnosti není výrazem a plodem manželského spojení, a dokonce to tak ani není zamýšleno“ [34].

Zamrazování embryí

18. Jednou z metod používaných ke zvýšení úspěšnosti technik prokreace in vitro je násobení počtu následných zákroků. Aby se nemusel opakovat přenos ovocytu do dělohy ženy, provádí se transfer jediný, ale mnoha ovocytů, po němž následuje kryokonservace většího množství embryí získaných in vitro, [35] přičemž se předpokládá druhý cyklus transferu v případě, že se nepovede první anebo kdyby rodiče chtěli další těhotenství. Někdy se přistupuje k zamrazování embryí určených pro první transfer, protože hormonální stimulace ženského cyklu má účinky, u nichž je třeba čekat na normalizaci fysiologického stavu před přenosem embryí do dělohy.

Kryokonservace je neslučitelná s úctou náležející lidským embryím; předpokládá jejich produkci in vitro; vystavuje je závažným rizikům smrti nebo poškození jejich fysické integrity, neboť jejich vysoké procento nepřežije proceduru zamrazení a rozmrazení; zbavuje je dočasně mateřského přijetí a péče; staví je do situace umožňující další zranění a manipulace [36].

Větší část nepoužitých embryí „osiří“. Jejich rodiče je nežádají a někdy jejich stopy zcela mizí. Tím se vysvětluje existence depositářů tisíců a tisíců zamrazených embryí v takřka všech zemích, kde se praktikuje oplodňování in vitro.

19. Pokud jde o počet již existujících zamrazených embryí, nabízí se otázka: co s nimi? Někteří si tuto otázkou kladou, aniž by si uvědomovali její etické jádro, a jsou při tom vedeni jedině nezbytností zachovávat zákon, který ukládá vyprázdnit po určité době depositáře kryokonservačních center tak, aby mohla být znovu zaplněna. Jiní jsou si však vědomi toho, že došlo k závažné nespravedlnosti a ptají se, jak vyhovět povinnosti ji napravit.

Nepřijatelné jsou, samozřejmě, návrhy používat tato embrya k výzkumu anebo je dát k terapeutickému využití, protože takto jsou embrya traktována jako pouhý „biologický materiál“, což vede k jejich destrukci. Není přípustný ani návrh tato embrya rozmrazit a bez jejich reaktivace je využívat k výzkumným účelům jako by byly normální mrtvoly [37].

Také návrh dát je k disposici neplodným párům k „terapii neplodnosti“, je eticky nepřijatelný ze stejných důvodů, které činí nedovoleným jak heterologní umělé oplodnění, tak každou formu náhradního mateřství [38] Takováto praxe by pak vedla k dalším a jiným problémům lékařské, psychologické a právní povahy.

Kromě toho byl vznesen návrh dát lidským bytostem, jinak odsouzeným k likvidaci, příležitost se narodit a vytvořit tedy formu jakési „prenatální adopce“. Tento návrh hodný chvály, co do úcty a obrany lidského života, však přesto klade různé problémy nikoli nepodobné těm výše zmíněným.

Nakonec je třeba konstatovat, že tisíce odložených embryí vytvářejí fakticky nenapravitelnou situaci nespravedlnosti. Proto Jan Pavel II. vyslovil „apel ke svědomí zodpovědných představitelů vědeckého světa a zejména lékařů, aby byla produkce lidských embryí zastavena, protože neexistuje žádné morálně dovolené řešení lidského osudu tisíců a tisíců zamrazených embryí, která jsou a vždycky zůstanou subjekty podstatných práv, s nimiž je třeba právně nakládat jako s lidskými osobami“ [39].

Zamrazení ovocytů

20. Aby se předešlo závažným etickým problémům, jež klade kryokonservace embryí, byl v prostředí reprodukčních technik in vitro vznesen návrh zamrazovat ovocyty [40]. Po odebrání určitého počtu ovocytů s tím, že bude následovat více cyklů umělé prokreace, se počítá s oplodněním pouze těch ovocytů, které budou přeneseny do matky, a další budou oplodněny a přeneseny pouze v případě neúspěšnosti prvního pokusu.

K tomu je třeba upřesnit, že kryokonservaci ovocytů za účelem umělého oplodnění je třeba považovat za morálně nepřípustnou.

Embryonální redukce

21. Některé techniky užívané v umělé prokreaci, zejména transfer více embryí do dělohy, způsobily značné procentuální zvýšení vícečetných těhotenství. Prosadila se tedy myšlenka přistupovat k takzvané embryonální redukci, která spočívá v zákroku, jímž je redukován počet embryí nebo plodů přítomných v děloze a to jejich přímou eliminací. Rozhodnutí zahubit lidské bytosti, které byly předtím tolik žádané, vytváří paradox a přináší utrpení a pocit viny, které mohou trvat léta.

Z etického hlediska je embryonální redukce úmyslným selektivním potratem. Jde totiž o uváženou a přímou eliminaci jedné nebo více nevinných lidských bytostí v počáteční fázi jejich existence, což představuje samo o sobě vždycky závažný morální přestupek [41].

Argumentace navrhující etické ospravedlnění embryonální redukce často staví na analogiích s přírodními katastrofami nebo krizovými situacemi, v nichž navzdory dobré vůli všech není možné zachránit všechny lidské osoby, kterých se to týká. Tyto analogie nemohou nijak zakládat positivní morální soud o přímé abortivní praxi. Jindy se odkazuje na morální principy jako menší zlo nebo vedlejší efekt, které jsou zde nepoužitelné. Nikdy totiž není dovolené vykonat čin, který je vnitřně nedovolený a to ani za dobrým účelem: účel neospravedlňuje prostředky.

Preimplatanční diagnostika

22. Preimplantační diagnostika je jednou z forem prenatální diagnostiky, pojící se s umělým oplodňováním, která provádí genetickou diagnostiku embryí vzniklých in vitro před jejich přenosem do dělohy. Koná se proto, aby byla jistota, že do dělohy budou implantována pouze embrya bez defektů nebo určitého pohlaví či jiných zvláštních kvalit.

Test pro dospělé

1) Kdo to byl Bohuslav Balbín?
2) Jaký byl vztah K. H. Borovského k Církvi?
3) Věřil Voltaire v Boha?
4) Proč nebyl Karel IV., nejvýznamnější český panovník, svatořečen?
5) Co to bylo obrazoborectví?
6) Co to je liturgie? Co to je liturgika? Kdo to je liturg? Kdo to je liturgik?
7) Proč je Bůh neviditelný?
8) Kdo to byl sv. Gaudentius?
9) Co to znamená, že Ježíš Kristus je Bohočlověk?
10) Mohlo více bohů stvořit celý náš své a vesmír? Pokud se domníváte, že svět stvořil pouze jeden Bůh, uveďte ne pouze teologické, ale i rozumové a logické vysvětlení a argumenty.

P. Ing. Antonín Sedlák

Odpovědi testu pro dospělé

1. Proč někteří věřící, kteří se považují za katolíky, odmítají 2. vatikánský koncil a sdružují se do skupin, které např. hlásají, že posledním papežem byl Pius XII.? Jak na názory takových věřících reagovat?

O konservatismu jsme velice podrobně psali nedávno (roč. 6, č. 11, 4. 10. 2008, příloha s. 3 až 9). Čtenář proto již ví, že pouhé zahledění se do minulosti bývá stejně škodlivé, jako dnes častější stálá touha po změnách. V praktickém životě je třeba se řídit zdravým rozumem, v záležitostech církevních rozumem osvíceným vírou. Pokud tomu tak není, dochází ke škodám, a to tím větším, čím vyšší postavení má dotyčný člověk. Ale tak jako v občanské společnosti téměř nenajdeme nikoho, kdo by si nebyl jist zdravím svého rozumu, stejně i v církvi téměř není věřící, který by si nebyl jist, že jeho víra je pravá. (Proto se stále setkáváme např. s nezdravým dychtěním po úřadech. Je to svědectví toho, že dotyční si náročnost úřadu neuvědomují, nebo na ni nedbají, a o sobě nepochybují. A tak, čím větší je toto dychtění, tím větší škody v občanské společnosti nebo v církevním životě vznikají.)

Vzniklé škody jsou jak od „konservativců“, tak od lidí „moderních“. Je zajímavé, že dnes těžko najdeme křesťana, který by se sám nepovažoval za „konservativního“, i když v praxi je pro každou novotu a libuje si v tzv. pokroku.

Ale vraťme se ke škodlivému lpění na starém. Staromilec, který nemá konservatismus správně promyšlený, se ptá: je vůbec možné, aby škodilo to „tradiční“? Je. Malý příklad: Při vyhlášení dogmatu o tom, že papež je v některých případech neomylný, založili takoví „konservativci“ tzv. starokatolickou církev, která si nakonec osvojila mnohé názory pokrokového protestantismu.

V posledních desetiletích se vynořili v katolictví tzv. tradicionalisté. V dnešním životě katolíků jsou totiž některé nové prvky v nauce o církvi, nový ekumenismus, nová liturgie, zásada kolegiality apod., což jsou mnohdy záležitosti, k nimž dospěl 2. vatikánský koncil. Tradicionalisté takové věci často diskutují a leckdy odmítají. A někteří, tzv. sedisvakantisté, jdou ještě dál a odmítají i poslední papeže. Důvod je zajímavý. Nejde jim o to, že by papežská volba byla neplatná (v příloze Obrázku roč. 5, č. 9, 2. 8. 2007 jsme psali doslovně, jak Benedikt XVI. vrátil způsob papežské volby směrem k dřívějšímu způsobu). Ale sedisvakantisté překvapivě tvrdí, že protože poslední papežové se nedrží předkoncilní nauky, nejsou ve skutečnosti papeži. Čtenář, který se seznámil s obsáhlým rozborem Husovy nauky, který jsme před časem otiskli (odp. 5 na s. 8nn. v příloze Obrázku roč. 5, č. 4, 4. 3. 2007), sezná, že tito „tradicionalisté“ se dostali na posice tohoto revolučního církevního karatele („nehodný nezastává platně svůj úřad“). Sedisvakantismus je rozšířen zejm. v USA, Francii a ve Španělsku. Z uvedeného textu čtenář už sám pozná, jak lze s těmito lidmi diskutovat.

2. Lze umožnit v katolickém kostele buddhistické, hinduistické a pod. obřady, nebo jogínské meditace?

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti

1. Jak se liturgicky jmenuje svátek Tří králů?
a) Obětování Páně.
b) Obřezání Páně.
c) Zjevení Páně.

2. Co se v tento den v žádném čtení ani v modlitbách nepřipomíná?
a) Křest Ježíšův v Jordánu.
b) Pokušení Ježíšovo na poušti.
c) Proměnění vody ve víno v Káni.

3. Kam vešli mudrci z východu, když došli do cíle své cesty?
a) Do domu, kde bydleli Josef s Marií a s narozeným Ježíšem.
b) Do Herodova paláce.
c) Do chléva, kde našla své první útočiště Svatá Rodina.

4. Z čeho předali mudrci královské dary nově narozenému Králi?
a) Ze svých pokladnic.
c) Ze svých trezorů.
b) Ze svých vaků.

5. Jakou cestou se mudrci vrátili zpět?
c) Cestou do Egypta na pokyn anděla.
b) Jinou cestou na pokyn anděla.
a) Nejprve cestou do Herodova paláce, protože je tam král očekával.

6. Čím končí doba vánoční?
a) Slavností Křtu Páně.
b) Svátkem Hromnice.
c) Svátkem Křtu Páně.

7. Co následuje po době vánoční?
a) Doba postní.
b) Mezidobí.
c) Neděle po Křtu Páně.

8. Zpívají se v kostele koledy po skončení doby vánoční?
a) Nezpívají.
b) Výjimečně, protože nastává doba postní.
c) Zpívají se nejpozději do 2. února – Svátku Hromnic.

9. Může po skončení vánoční doby zůstat v kostele vystavený betlém?
a) Může, ale musí se u něho konat zvláštní společné pobožnosti.
b) Může, pokud je stranou a už není středem pozornosti.
c) Nesmí.

10. Odkud víme, že se Ježíš Kristus narodil 25. prosince?
a) Podle hvězdy, která se ukázala mudrcům.
b) Vlastně to ani přesně nevíme, ale datum pro nás není nejdůležitější.
c) Z Nového zákona, Evangelia podle sv. Lukáše.

P. Pavel Ajchler

PŘÍLOHA

Na rozdíl od jiných forem prenátální diagnostiky, kde je diagnostická fáze přesně oddělena od fáze případné eliminace a děje se ve svobodě páru přijmout nemocné dítě, následuje po preimplantační diagnostice zpravidla eliminace embrya označeného za „podezřelé“ z genetických či chromosomových defektů nebo je nositelem nežádoucího pohlaví nebo nežádoucích kvalit. Preimplantační diagnostika, která je úzce spojena s umělým oplodňováním, je již sama o sobě nedovolená, a je fakticky zaměřena na kvalitativní selekci a následující destrukci embryí, což je v podstatě potratová praxe. Preimplantační diagnostika je tedy výrazem eugenické mentality, „která používá potrat jako prostředek selekce, jímž je možné zabránit narození plodů, zasažených nějakými deformacemi. Tento způsob myšlení je hanebný a v nejvyšší míře odsouzeníhodný, protože se odvažuje poměřovat užitečnost lidského života nějakým měřítkem „normálnosti“ a tělesným zdravím, čímž zároveň otevírá cestu k uzákonění infanticidy a euthanasie“ [42].

Zachází-li se s lidským embryem jako s pouhým „laboratorním materiálem“, dochází ke znehodnocování a diskriminaci, jež se dotýkají samotného pojmu lidské důstojnosti. Důstojnost náleží stejným způsobem každé jednotlivé lidské bytosti a nezávisí na rodičovském plánu, sociální situaci, kulturním zázemí či stavu fysického vývoje. Byla-li v dřívějších dobách praktikována diskriminace z důvodů rasy, náboženství nebo sociálního původu, přestože byl všeobecně uznáván pojem a požadavky lidské důstojnosti, dochází dnes k neméně závažné a nespravedlivé diskriminaci, která vede ke zneuznání etického a právního statutu lidských bytostí, postižených těžkými patologiemi či neschopnostmi. Zapomíná se tak, že nemocní a nezpůsobilí lidé netvoří nějakou vedlejší kategorii, protože nemoc a nezpůsobilost patří k lidství, které jim náleží v první osobě, třebaže nemají jeho přímou zkušenost. Takováto diskriminace je nemorální a proto by měla být pokládána za právně nepřijatelnou, stejně tak jako je nezbytné eliminovat kulturní, ekonomické a sociální bariéry, které ohrožují plné uznání a ochranu nezpůsobilých a nemocných lidí.

Nové formy intercepce a kontracepce

23. Vedle antikoncepčních prostředků ve vlastním smyslu slova, které brání početí před pohlavním aktem, existují další technické prostředky, které působí po oplodnění, kdy už embryo vzniklo a to buď před nebo po jeho uchycení. Těmto technikám se říká intercepce, pokud zabraňuje uhnízdění embrya v děloze, anebo kontracepce, pokud vyvolává eliminaci již uhnízděného embrya.

Při šíření prostředků intercepce [43] se někdy tvrdí, že mechanismus jejich působení není dostatečně znám. Je pravdou, že ne vždy se dostává úplných poznatků o mechanismu působení různých farmaceutických prostředků, ale experimentální výzkum dokazuje, že účinek, jež brání uhnízdění, určitě vykazují, třebaže to neznamená, že každé užití intercepce vyvolává potrat, protože ne vždy následuje po sexuálním aktu také oplodnění. Je však třeba zaznamenat, že v tom, kdo chce zabránit uhnízdění případně počatého embrya a žádá nebo k tomu předepisuje takové prostředky, je již abortivní úmysl v zásadě přítomen.

Dojde-li k opoždění menstruace, přistupuje se někdy ke kontracepci [44], která se praktikuje obvykle jeden nebo dva týdny po té, co bylo opoždění zaznamenáno. Deklarovaným cílem je obnovit menstruaci, ale ve skutečnosti jde o záměrný potrat právě uhnízděného embrya.

Jak známo, „úmyslný potrat, jakkoliv provedený, je vědomé a dobrovolné přímé zabití člověka v prvních okamžicích jeho života, v období mezi jeho početím a na-

rozením“ [45]. Použití prostředků intercepce a kontracepce spadá pod hřích úmyslného potratu a je závažně nemorální. Kromě toho, jakmile je jisté, že byl uskutečněn potrat, nese to s sebou také závažné kanonické postihy [46].

---

[1] Kongregace pro nauku víry, Instrukce Donum vitae o respektování lidského života a důstojnosti plození, 22. února 1987. Český překlad, vyd. Hippokrates, Brno 2007. (Doporučeno v Obrázku roč. 5, č. 12, 31. 10. 2007, s. 24n.)

[2] Jan Pavel II., encyklika Veritatis splendor o základech morálního učení církve, 6. srpna 1993.

[3] Jan Pavel II., encyklika Evangelium vitae o životě, který je nedotknutelné dobro, 25. března 1995.

[4] Jan Pavel II., Promluva k účastníkům VII. zasedání Papežské akademie Pro život, 3. března 2001.

[5] Srov. Jan Pavel II., encyklika Fides et ratio o vztazích mezi vírou a rozumem, 1., 14. září 1998.

[6] Instr. Donum vitae, I, 1.

[7] Lidská práva, jak připomněl Benedikt XVI., a zejména právo každé lidské bytosti na život, „se zakládají na přirozeném zákoně vepsaném do lidských srdcí a přítomném v různých civilizacích a kulturách. Odstranit je z tohoto kontextu by znamenalo omezit jejich dosah a upadnout do relativistického pojetí, podle něhož by se význam a interpretace práv mohly měnit a jejich universalita by byla popřena ve jménu odlišných kulturních, politických, sociálních, ba dokonce náboženských kontextů. Nelze proto připustit, aby tato široká různorodost hledisek zatemnila fakt, že universální jsou nejen práva, ale také lidská osoba, podmět těchto práv.“ (Promluva na gen. shromáždění OSN, New York 18. dubna 2008.

[8] Instr. Donum vitae, I,1.

[9] Ibid. II,A,1.

[10] Pavel VI., encyklika Humanae vitae, 8, 25. července 1968, Český překlad, 2. vyd. Stojanov, 1980.

[11] Benedikt XVI., Promluva k účastníkům Mezinárodního kongresu ke 40. výročí encykliky Humanae vitae, 10. května 2008.

[12] 2. vatikánský koncil, Gaudium et spes, 22.

[13] Jan Pavel II., encyklika Evangelium vitae, 37 – 38.

[14] Jan Pavel II., encyklika Veritatis splendor, 45.

[15] Benedikt XVI., Promluva k účastníkům plenárního zasedání Papežské akademie Pro život, 27. února 2006.

[16] Donum vitae, Úvod, 3.

[17] Jan Pavel II., Apošt. exhor. Familiaris consortio o úkolech křesťanské rodiny v současném světě, 19.

[18] Srov. 2. vatikánský koncil, dekl. Dignitatis humanae, 14.

[19] Donum vitae, II,A,1.

[20] Ibid., II,B,4.

[21] Ibid., Úvod, 3.

[22] Pod označením heterologní umělé oplodnění či prokreace se rozumí technický „postup, který je zaměřen na dosažení početí umělým způsobem a přitom se používají pohlavní buňky, které alespoň v jednom případě pocházejí od dárce, tedy od jiné osoby, než jsou oba manželé“ (ibid., II.)

[23] Pod označením homologní umělé oplodnění či prokreace se rozumí technický „postup používaný za účelem dosažení početí a přitom se používají pohlavní buňky získané od osob spojených manželstvím“ (ibid.).

[24] Ibid., II.B,7. Srov. Pius XII., Promluva k účastníkům Mezinárodního kongresu katolických lékařů, 29. září 1949.

[25] Donum vitae, II,B,6.

[26] Srov. ibid., II.

[27] Aktuálně je i v největších centrech umělého oplodnění počet obětovaných embryí vyšší než 80 %.

[28] Jan Pavel II., encyklika Evangelium vitae, 14.

[29] Srov. Pius XII., Promluva k účastníkům II. světového kongresu o plodnosti a sterilitě, 19. května 1956; Pavel VI.,enc. Humane vitae, 12; Kongregace pro nauku víry, instr. Donum vitae, II,B,4 – 5.

[30] Stále více lidí, kteří nežijí v manželském svazku, se utíká k technikám umělého oplodnění, aby měli dítě. Tyto praktiky oslabují instituci manželství a způsobují, že se děti rodí do prostředí, které není příznivé jejich plnému lidskému rozvoji.

[31] Benedikt XVI., Promluva k účastníkům zasedání Papežské akademie Pro život, 27. února 2006.

[32] Intracytoplasmatická injekce spermie (ICSI) je podobná ostatním formám oplodnění in vitro takřka ve všem kromě toho, že oplodnění se neuskutečňuje spontánně ve zkumavce, nýbrž injekčním zavedením jedné předem vybrané spermie nebo nezralých prvků pohlavních mužských buněk do cytoplasmy ovocytu.

[33] V této souvislosti však odborníci diskutují o některých zdravotních rizicích, které ICSI může způsobit plodu.

[34] Donum vitae, II,B,5.

[35] Kryokonservace ve vztahu k embryím je procedura jejich zamrazení na velmi nízké teploty za účelem dlouhodobého uchovávání.

[36] Srov. Donum vitae, I,6.

[37] Srov. č. 34 – 35 této Instrukce.

[38] Donum vitae, II,A,1 – 3.

[39] Jan Pavel II., Promluva k účastníkům sympozia „Evangelium vitae a právo“, 24. května 1996.

[40] Kryokonservace ovocytů byla navržena i v jiných souvislostech, které zde nejsou brány v úvahu. Ovocytem se míní pohlavní ženská buňka neproniknutá spermatozoidem.

[41] Srov. 2. vatikánský koncil, Gaudium et spes, 51; Jan Pavel II., Evangelium vitae, 62.

[42] Jan Pavel II., Evangelium vitae, 63.

[43] Nejznámějšími prostředky jsou nitroděložní tělíska nebo IUD (IntraUterine Device) a tzv. pilulka „den poté“.

[44] Hlavními prostředky kontracepce jsou pilulka RU 486 či Mifepriston, prostaglandin a Methotrexate.

[45] Jan Pavel II., Evangelium vitae, 58.

[46] Srov. CIC, kan. 1398 a CCEO, kan. 1450 §2; srov. také CIC, kan. 1323 – 1324. Papežská komise pro výklad kanonického práva prohlásila, že zločinem umělého potratu je míněno „zabití plodu jakýmkoli způsobem a v kterémkoli okamžiku po jeho početí“ (Odpovědi na otázky, 23. května 1988).

(Dokončení příště)

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10531, 10529, 10530

Bohoslužby o mistrovství světa v klasickém lyžování

22. 2. – 7. neděle v mezidobí

Arciděkanský kostel Sv. Antonína Velikého

8 h – česká – diecézní biskup Msgre. Jan Baxant
9 h – anglická – P. Martin Davídek z Litoměřic
10 h – německá – P. Miloš Raban z Hejnic
11 h – italská – polský kněz z Wrocławi

Kostel Nalezení sv. Kříže

V sobotu 21. 2. v 18 h mše sv. za doprovodu beatové skupiny Michael z Lanškrouna
V neděli 22. 2. v 9 h – polská – P. Pavel Ajchler z Tanvaldu

1. 3. – 1. neděle postní

Arciděkanský kostel Sv. Antonína Velikého

8 h – česká – P. František Opletal
9 h – anglická – P. Václav Umlauf z Prahy
10 h – německá – P. Václav Umlauf z Prahy
11 h – italská – polský jesuita z Wrocławi

Kostel Nalezení sv. Kříže

9 h – polská – P. Jacek Wszola z Hejnic

25. 2. – Popeleční středa

Mše sv. budou v obou kostelích (arciděkanský i křížový) v 18 h s udílením popelce

Poznámka
Při mši sv. o 10 h budou mít čeští účastníci bohoslužby v rukou dvojlist Nedělní liturgie, aby mohli sledovat texty, a krátká promluva bude německy i česky.

P. František Opletal, arciděkan

Z kroniky našich farností
12. ledna až 1. února 2009
Křtem byli mezi nás přijati:
Farnost Vratislavice nad Nisou
Denisa Kubeková
Tereza Staňková
(V adventním čísle jsme nepřesně uvedli jména – správně mělo být: Sofia Hanzely, Lucia Hanzely, Natálie Kurešová; pokřtěným i čtenářům se omlouváme.)
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Vratislavice nad Nisou
Jan Bulavčák (1923)

Václav Vaněk

Sdělení redakce
Další díl seriálu „Dělnící na vinici“ bude kvůli promoci Petra Kozojeda až v příším čísle. Stejně tak další díl seriálu „Manželství“ (menší operace Jana Voženílka). Teoretická část seriálu „Gregoriánský chorál – vlastní liturgický zpěv katolické církve“ skončila. Navazovat by nyní měla přednáška spojená s besedou a praktickými ukázkami, která je předběžně plánována na 16. března. O podrobnostech budete včas informováni.

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Pavel Kozojed, Mirka Šímová, Jan Voženílek

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 3 (65) Ročník 7
Datum vydání: 8. 2. 2009

Foto na titulní straně:
Věž kostela Svatého Vavřince
Dlouhý Most
Michal Olekšák

Uzávěrka dalšího čísla: 25. 2. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

8. 2. 2009 / Číslo 3 / Ročník 7

Obrázek

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Svátek Uvedení Páně do chrámu, P. Josef Dobiáš 3

PASTORACE

Pokání (1) – Pocit viny, P. Josef Dobiáš 4
Okolo týdne Modliteb za jednotu křesťanů, www.radiovaticana.cz 4

RODINA A ŠKOLA

Jste pro, nebo proti podpisu lisabonské smlouvy a proč? Biskup Msgre. Václav Malý; JUDr. Stanislav Přibyl Ph. D., JC. D. / Universum III/2008 6
Jaké jsou základní hodnoty EU a Lisabonu? ČBK; www.euportal.cz; Evropský parlament 8
Otázky (6), Jiří Karas 11
Otázky (7), Jakub Kříž 11

HISTORIE

Mariánský sloup (4) Revoluční dny roku 1918 – fakta, br. Felix OFM 12
Československo a Vatikán během 2. světové války – Slovenský štát, Svatý stolec a židé (2), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 14

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (8), Tomáš Beran 16
To v médiích bylo – Kirill usedl na trůn patriarchy pravoslavné církve, http://zahranicni.ihned.cz 17

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Vánoce na Dlouhém Mostě, Martina Olekšáková 18
Filipov 2009 aneb Pojednání o netradičních pouťových atrakcích, Jan Voženílek 19
Z Farnosti Vratislavice nad Nisou, Václav Vaněk 20
Únor ve Stráži nad Nisou, Mirka Šímová 20
Farnost Ruprechtice – V první polovině roku 2009 jste zváni, Dana Glaserová 20
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 21
Duchovní obnova pro mládež na téma Obrácení, br. Bonaventura OFM 23
Bohoslužby o mistrovství světa v klasickém lyžování, P. František Opletal, arciděkan 24
Z kroniky našich farností 12. ledna až 1. února 2009 24

PŘÍLOHA

Instrukce Dignitas personae – Důstojnost osoby (2. část ze 2), Kongregace pro nauku víry

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi testu pro dospělé, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Informace o Pomůcce Cesty sv. apoštola Pavla
Liberecký úsměv, Karel Korous; Oldřich Krupička

stavné zpracování otázky Boží existence. Podíváme-li se kriticky na důvody, které vedly k vytěsnění tohoto tématu z oblasti filosofie, zjistíme, že taková situace je nadále neudržitelná. Pro rozum, zušlechtěný logickým myšlením, je Bůh „přirozeným tématem". Jeho existence není sice zřejmá pro smysly, ale odkrývá se hledajícímu rozumu, který se nebojí jít obtížnou cestou postupného dokazování. Tato cesta začíná v oblasti běžné zkušenosti se světem, která je všem dostupná. Další kroky spočívají ve vylučování případů, jejichž nemožnost byla prokázána. Toto důsledné použití principu sporu osvětluje vlastně i další pravdy o Bohu, o jeho poměru ke světu, o tom, kým je, což je vyjadřováno pomocí základních Božích vlastností. Nakonec se vynořuje otázka vybočující jednou nohou z oblasti filosofie: Existuje nějaký styčný bod mezi Bohem odhaleným rozumem a Bohem křesťanské víry?

„Víte přece, že jste ze svého prázdného způsobu života, jak jste ho zdědili po předcích, byli vykoupeni ne snad nějakými věcmi pomíjejícími, stříbrem nebo zlatem, ale drahou krví Krista jako bezúhonného a neposkvrněného beránka" (1Petr 1, 18n.).

Bratři františkáni
a školské sestry sv. Františka vás zvou na

Duchovní obnovu pro mládež na téma Obrácení

Začátek: večeří v 18 h
Ukončení: v neděli po obědě
S sebou: spacák, přezůvky, Bible, poznámkový blok
Cena: 500 Kč
Cesta: MHD Brno **43** od nádraží Královo Pole **57** z Husovic do Soběšic (dále 43)
Způsob přihlášení – emailem: obnova@ofm.cz
Uzávěrka přihlášek do 14. února 2009
Kontaktní osoby:
S. Lucie Pospíšilová (tel.: 736 730 751)
S. Michaela Přibylová (te.: 604 435 045)
Akce je určena pro účastníky ve věku 15 – 30 let.
Místo konání: Duchovní centrum sv. Františka z Pauly ve Vranově u Brna
Termín: **27. 2. – 1. 3. 2009**

br. Bonaventura OFM / http://www.ofm.cz/obnova

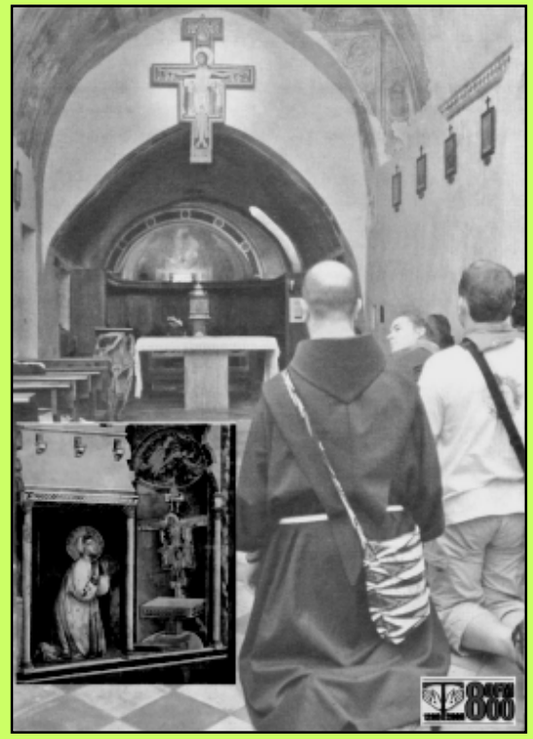

1. Pavel dobrodruh víry

Oldřich Selucký, ilustrace Zdeňka Krejčová

Info a běžná cena: Váz., 88 str., 139 Kč

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 2004

Objednací číslo: 101032

V dnešní blahobytné společnosti je dobrodružství populárním slovem – Karmelitánské nakladatelství nabízí desítku knih, které mají „dobrodružství“ nebo „dobrodruh“ ve svém názvu. Ale dětem, a zvlášť letos, v roce sv. Pavla, můžeme tuto knížku doporučit. Doufejme jen, že je v životě nepotkají jiná „dobrodružství“, na která se bojíme i jen pomyslet.

Spolu s apoštolem Pavlem se vydají na dobrodružné apoštolské cesty, budou sledovat šíření evangelia, ale budou i svědky úto-

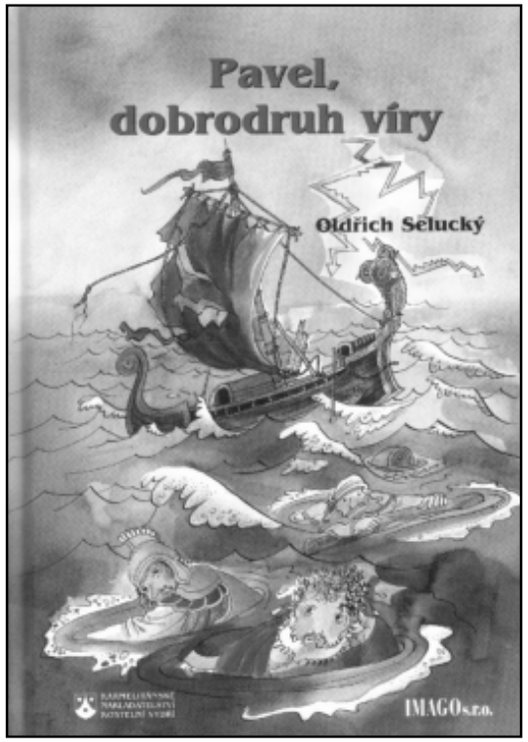

ku lupičů, Pavel je vězněn, ztroskotá na moři, aby nakonec položil život při smutně proslulém Neronově pronásledování.

»Všichni námořníci i s kapitánem se nenápadně shromáždili na zádi lodi, tam, kde byl uvázán záchranný člun. Dva z nich už začali uvolňoval lana, kterými byl připoután. „Zbabělci!“ rozhněval se Pavel a rozběhl se k setníkovi. „Julie! Julie! Námořníci chtějí uprchnout na záchranném člunu. Bojí se, že se loď rozbije o pobřežní útesy! Ale bez nich se my sami nezachráníme! Kdo bude řídit loď?“ Juliovi nebylo třeba nic vysvětlovat. Se dvěma vojáky rozrazil klubko námořníků, dvakrát ťali mečem do provazů – a záchranný člun zmizel v pěnivém víru rozbouřených vln. „Buď se zachráníme všichni, nebo nikdo!“ vykřikl Julius a z očí mu blesky jen sršely. „Na svá místa, námořníci!“ Nikdo se neodvážil Římanovi postavit na odpor. „Zachránil jsi nám život, Pavle. Aspoň prozatím,“ poděkoval apoštolovi Julius.«

2. Stručný přehled dějin českých a moravských diecézí po třicetileté válce

Jaroslav V. Polc

Info a běžná cena: Brož., 99 str., 37 Kč

Vydala Katolická teologická fakulta

Rok vydání: 1995

Objednací číslo: KNA00322

Z obsahu:

I. Církevní situace v Čechách a na Moravě.

II. České diecéze.

1. Pražská arcidiecéze.

2. Litoměřická diecéze.

3. Královéhradecká diecéze.

4. Českobudějovická diecéze.

III. Moravské diecéze.

1. Olomoucká diecéze a arcidiecéze.

2. Brněnská diecéze.

Dějiny jsou dovedeny až k válečným rokům 2. světové války. Krátký citát je uveden v tomto čísle Obrázku v článku Mariánský sloup (4).

3. ***Bůh ve světle filosofie***

Roman Cardal

Info a běžná cena: Brož., 240 str., 230 Kč

Vydal Krystal OP

Rok vydání: 2001

Objednací číslo: KRY0007

Tato kniha není na přečtení, ale na poctivé a místy namáhavé promýšlení. V současných poměrech, které panují ve filosofii, nejsou příznivé podmínky pro sou-

SVÁTEK UVEDENÍ PÁNĚ DO CHRÁMU

O Vánocích se zjevil Syn Boží jako Spasitel nejužšímu kroužku vyvolených duší a několika prostým israelským věřícím. Dnes se zjevuje všemu lidu v chrámě, v náručí Matky Boží jako obětní beránek, jenž svou krví shladí všechny hříchy a usmíří Otce. Proto si zvolil za místo tohoto zjevení chrám. Přichází jako kněz a jako obětní dar v jedné osobě. Dnes se obětuje věčnému Otci v náručí matky a tato jeho ranní oběť ukazuje k večerní oběti na Kalvárii v objetí kříže. Jeho příchod na svět by neměl smyslu, kdyby mu Otec nestanovil tento vznešený úkol a cíl: smířit zbloudilé lidstvo s Otcem. „Moje oči uviděly tvou spásu, kterou jsi připravil pro všechny národy, světlo k osvícení pohanům ...“ Tak pěje dnes Simeon, rozplývající se štěstím. Při tom nezapomíná připomenout panenské matce, za jakou cenu bude spása vykonána a toto světlo rozsvíceno. Za cenu dvojí oběti: oběti Syna a oběti matky. K ní se pak druží ještě třetí oběť – oběť vykoupených, nezbytně nutná, budou-li chtít dospět ke spojení s Bohem, které je ujednáno Kristem, a stát se Božími dětmi.

Svěcení svící o dnešním svátku je prastarého původu. Vychází ze slov sv. Jana: „Bylo světlo pravé, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo na svět.“ Osvítilo mudrce, které přivedlo „světlo ke Světlu“. Hromnička připomíná věřícímu jednak křestní svíci, která mu kdysi byla dána do rukou, jednak svíci úmrtní, kterou bude v ruce držet, až bude odcházet ze světa. Víra mu svítila na pouti životem, a bude mu svítit i na cestu poslední. Připomíná také svíci, kterou jsme drželi prvním svatém přijímání. Naši předkové rozsvěcovali tyto svíce při bouřích a prosili za ochranu. Bleskosvody nebyly a zapálil-li blesk jedno stavení, mohla vyhořet celá osada. Nyní jsou nebezpečí jiná, ale také velká. A tento zvyk nám také může připomínat, že k ochránkyni vykoupených se můžeme utíkat v bouřích pokušení a nehod.

P. Josef Dobiáš

Foto

Uvedení Páně do chrámu

- Giovanni Bellini, Benátky

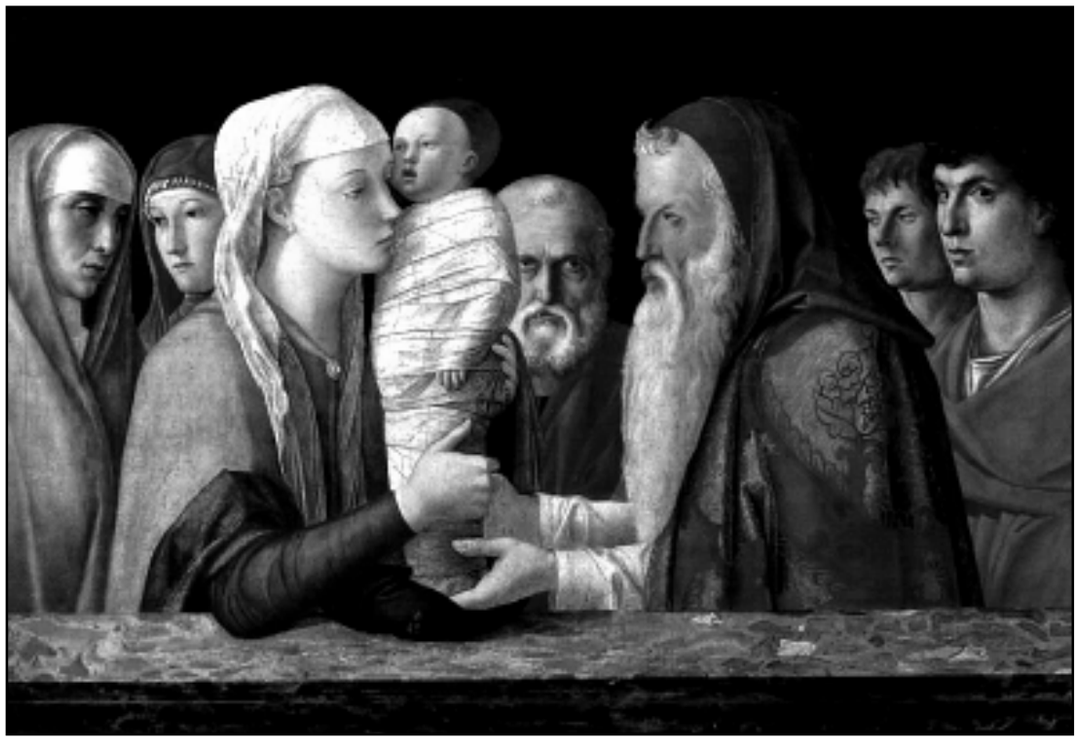

POKÁNÍ (1)

POCIT VINY

Otřepaná fráze: Nikoho jsem nezabil, nikoho neokradl, neprozrazuje ještě člověka, že by v Boha nevěřil. Spíš jeho víra ustrnula. Kondoluji synovi k úmrtí otce, pro něhož zajišťuje ve farní kanceláři církevní obřady. Jakmile zaslechne, že mluvím o Boží dobrotě a slitování, rychle zareaguje: „Ale náš otec nic zlého neučinil."

Nikdy nemůžeme říci, že jsme na tom tak dobře, že už nepotřebujeme Božího milosrdenství. Církev v liturgii se modli: Bože, ty nám dáváš větší dary, než si zasluhujeme a žádáme. Voláme k tobě: zahrň nás svým milosrdenstvím!

Kde chybí pocit potřeby Božího milosrdenství, tam přes všechnu zbožnost schází něco podstatného. Pánu Ježíši nebyl sympatický typ lidí, jimž nikdo nemohl nic vytknout, o nichž nemohl nikdo nic špatného říci a kteří se necítili před Bohem v ničem vinni a proto také nepotřebovali Boha a jeho milosrdenství. Nic se mu tak neprotivilo, jako samolibost a domýšlivost fariseů, kteří se považovali za dobré, protože plnili všechny zákony a předpisy do posledního písmenka.

Nic není trapnějšího, než vystavovat si před vševědoucím Bohem skvělé vysvědčení, že je s námi všechno v pořádku. Předkládat Bohu své zásluhy jako fakturu za dobře vykonanou práci. Při veškeré zbožnosti ukazovat svou nezbožnou troufalost: Nikoho jsem nezabil, nikoho neokradl, s policajty jsem nepřišel do styku, v manželství je všechno v pořádku, tak co chce ještě Bůh víc?

Listujeme-li v evangeliu, zjistíme, že Kristus hledal právě ty, kteří „něco udělali". „Nepřišel jsem volat spravedlivé, ale hříšníky." Už tato slova prozrazují, že hříšník není mezi lidmi bílá vrána. Jinak by Kristus nemusel přijít. Za své veřejné činnosti hledal lidi, kteří trpěli pocitem viny a toužili po odpuštěni a Boží lásce. Naše sebevědomá pýcha nám brání doznat, že jsme před Bohem a lidmi nejednou selhali. Jsme spokojeni se sebou a nemáme touhy ani chuti přiblížit se Bohu. Okolí nás naučilo v lecčems si nechat pootevřená zadní dvířka. A ta zůstanou vždy otevřená s nějakým mankem. „Vydání pro Boha" nemůže být nikdy v pořádku.

Že dýcháme, žijeme a pracujeme vybaveni tolika talenty, je milost Boží. Pravé náboženství začíná tam, kde cítíme svou duchovní ubohost před mocí Boží, když cítíme stále znova, že potřebuji Boží milosrdenství nejen pro svou hříšnost, ale i pro svou závislost na Bohu.

Vztah Boha ke světu a lidem je diktován Božím milosrdenstvím, které se projevilo zřejmě v Kristu, Božím Synu, který přišel na svět jako člověk, aby hledal, co se ztratilo. Bez pocitu viny nedá se žít. Bůh nečeká na naše modlitby, ve kterých mu uvádíme své prokazatelně dobré skutky. Ví, kam nás zavede naše domýšlivost a sebevědomí, Bůh čeká, že mu projevíme svůj styk po Božím milosrdenství, že vždy s ním budeme počítat a na něm stavět.

Říká-li Písmo, že i spravedlivý denně sedmkrát zhřeší, nemůže to žádný věřící, který „nic zlého neudělal", dokázat. Tím hůř, když své hříchy nezná. Kdyby poprosil o světlo Boží, jistě by se zhrozil.

P. Josef Dobiáš

OKOLO TÝDNE MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ

V Rusku se připravuje cesta k plné jednotě

Vatikán. Návštěvu ad limina Apostolorum zahájili 27. ledna biskupové z Ruské federace. Benedikt XVI. přijal na soukromých audiencích všechny čtyři katolické biskupy působící v Rusku. Katolíci jsou v Rusku nevelkou menšinou. Je jich necelých 800.000, což představuje 0,6 % z celkového počtu obyvatel. Obroda katolické církve začala po rozpadu Sovětského Svazu v roce 1991. Administrativně ji tvoří jedna arcidiecéze v Moskvě a tři diecéze – v Saratově, Irkutsku a v Novosibirsku, dále jedna apoštolská prefektura v Južnosachliňsku a apoštolský exarchát pro katolíky východního obřadu. Ruská církev má jediný kněžský seminář, se sídlem ve Svatém Petrohradě. Diplomatické vztahy se Svatým stolcem byly navázány už v závěru sovětské éry, v roce 1990. Biskupská konference vznikla v roce 1999. V jejím čele stojí biskup Joseph Werth SJ z Novosibirsku.

20. – 22. 3. 2009:

„A KDO SE HO DOTKLI, BYLI UZDRAVENI" – 1. část

Duchovní obnova s modlitbou za vnitřní uzdravení

Jablonné v Podještědí, přednáší P. Česlav Plachý OP

začátek páteční mší sv. 17.00 h, ukončení v neděli po obědě

4. 4. 2009:

„O DUŠI A JAK O NI PEČOVAT"

Co z nás dělá křesťany?

V čem už od dob svatého Pavla spočívá jádro křesťanství? Kdo ručí za uchovávání a předávání křesťanského dědictví z generace na generaci?

Mohu i já nějak přispět k růstu a předávání křesťanství?

Fara Ruprechtice, přednáší Th-Lic. Prokop Brož, Th. D. z KTF UK

začátek v 8.30 h, ukončení cca ve 20.00 h

24. – 26. 4. 2009:

„PANE, KOLIKRÁT MÁM ODPUSTIT?" – 2. část

Duchovní obnova s modlitbou za vnitřní uzdravení

Pro ty, kdo se účastnili předchozí obnovy „A kdo se ho dotkli, byli uzdraveni" – 1. části

Jablonné v Podještědí, přednáší P. Česlav Plachý OP

začátek páteční mší sv. 18.00 h, ukončení v neděli po obědě

1. – 3. 5. 2009:

„PANE, KOLIKRÁT MÁM ODPUSTIT ?" – 2. část

Duchovní obnova s modlitbou za vnitřní uzdravení

Pro ty, kdo se účastnili předchozí obnovy „A kdo se ho dotkli, byli uzdraveni" – 1. části

Jablonné v Podještědí, přednáší P. Česlav Plachý OP

začátek páteční mší sv. 18.00 h, ukončení v neděli po obědě)

8. – 10. 5. 2009:

Duchovní obnova pro děti, které letos přistoupí k 1. sv. přijímání

Jablonné v Podještědí, J. Bielská, D. Glaserová, P. Česlav Plachý OP

začátek v pátek v 17.00 h, ukončení v neděli odpoledne

16. – 17. 5. 2009:

Duchovní obnova pro mládež od 6. tř.

Jablonné v Podještědí, D. Glaserová

začátek sobotní mší sv. v 9.30., ukončení v neděli odpoledne

24. 5. 2009:

Slavnost 1. sv. přijímání Liberec arciděkanství

31. 5. 2009:

Slavnost SESLÁNÍ DUCHA SV.

1. sv. přijímání Liberec-Ruprechtice

12. – 13. 6. 2009 Duchovní obnova pro děti 4. – 5. tř.

Jítrava, D. Glaserová, J. Pecháčková

začátek v pátek v 17.00 h, ukončení v sobotu odpoledne

20. – 21. 6. 2009:

Duchovní obnova pro biřmovance

Jablonné v Podještědí, D. Glaserová, P. Bartoloměj Černý OFM

začátek sobotní mší sv. v 9.30 h, ukončení v neděli odpoledne

DUCHOVNÍ OBNOVY v dominikánském klášteře v Jablonném v Podještědí

Je zde k disposici šest (maximálně dvoulůžkových) pokojů, tím je dán i možný počet účastníků. V takovémto menším společenství každý snadno najde prostor pro sdílení, duchovní rozhovor a modlitbu. Kapacita bývá brzy naplněna, proto je dobré se přihlásit včas.

Na kteroukoli z obnov se lze přihlásit již nyní, a to na adrese

duchovni.obnova@gmail.com (event. mob. 737 560 512 – Mgr. Dana Glaserová, vedení programu a informace)

DUCHOVNÍ OBNOVY v Liberci-Ruprechticích

informace a přihlášky dtto

Připravila
Dana Glaserová

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

tě! Je pro ně a nakonec i pro nás možné najít záchranné východisko? Jistě, u Boha není nic nemožného. Bůh může a chce nám pomoci stejně tak jako všem sytým a zajištěným. Všechny má rád!“ Poté kázal biskup ještě německy.

V závěru mše svaté otec biskup představil nového generálního vikáře diecéze, P. Stanislava Přibyla CSsR. Jistý ministrant vyřídil pozdrav 19. litoměřického biskupa Pavla (mimochodem, loňská pouť do Filipova připadla na svátek Křtu Páně a právě tímto svátkem byl datován Posádův abdikační dopis), poté 20. litoměřický biskup Jan a 18. litoměřický biskup Josef rozverně vtipkovali na výtečné téma „kdo z nich dvou umře dřív“. A pak už – biskupské požehnání.

■■■

Z některých poutí si přivezete růženec, obrázky svatých, kříž, sošku, perníkové srdce, vstupenku na kolotoč, žužu nebo pendrek. My jsme si tentokrát přivezli poškozenou pneumatiku, zašpiněné šactvo a rýmu. A správný poutní poznatek, že Hospodin nám stále žehná, neboli že Pán – jak v jedné ze svých knih moudře napsal O. Radim – „když dopustí, tak neopustí“.

Jan Voženílek

Citace homilie podlewww.biskupstvi-ltm.cz

Z Farnosti Vratislavice nad Nisou

neděle 8. 2. v 15.00:

Karneval pro rodiny s dětmi

neděle 15. 2. v 18.00:

Džezový koncert – pořádá Úřad MO Vratislavice nad Nisou

16. 2 – 19. 2.:

Prázdninový pobyt pro školní děti (a hlídače) ve Sněžné

neděle 22. 2. v 15.00 v sále:

Masopustní odpoledne pro všechny

neděle 22. 3. v 18.00 v kapli Vzkříšení:

Tomáš Najbrt – Koncert

renesanční, barokní a lidové hudební nástroje s hudbou a písněmi

Václav Vaněk

http://farnost-vrat.rkc-lbc.cz

Únor ve Stráži nad Nisou

Bohoslužby se konají každou neděli v 10.30 h v kapli na místní faře.

10. února v 19 h:

se sejdeme na jedno z našich pravidelných setkání.

Téma večera: Trojpapežství, kostnický koncil a Mistr Jan Hus.

19. února:

odjíždí část našich farníků na pouť do Israele. Z tohoto důvodu se posouvá dříve plánované promítání filmu Život za život, sv. Maxmilián Kolbe až na **3. března** opět v 19 h.

Další pořad setkání na faře je beze změn.

Mirka Šímová

Farnost Ruprechtice

V první polovině roku 2009 jste zváni

13. – 15. 2. 2009:

„A KDO SE HO DOTKLI, BYLI UZDRAVENI“ – 1. část

Duchovní obnova s modlitbou za vnitřní uzdravení

Jablonné v Podještědí, přednáší P. Česlav Plachý OP

začátek páteční mší sv. v 17.00 h, ukončení v neděli po obědě)

28. 2. 2009:

Duchovní obnova pro seniory s modlitbou za vnitřní uzdravení – 2. část

Fara Ruprechtice, přednáší P. Česlav Plachý OP

začátek v 8.30 h, ukončení cca v 18.00 h)

7. – 8. 3. 2009:

MANŽELSKÁ SVATOST – 3. část, aneb Manželský slib v praxi (po tolika letech?)

Duchovní obnova pro manžele

Jablonné v Podještědí, přednáší P. Česlav Plachý OP

začátek sobotní mší sv. v 9.30 h, ukončení v neděli po obědě

*(Volně navazuje na předchozí obnovy pro manžele, **zváni jsou všichni** – tj. nejen ti, kdo se účastnili 1. a 2. části; tématem je stále aktuální obsah manželského slibu.)*

14. 3. 2009:

ŽIVOT S BOHEM V RODINĚ – 1. část

Duchovní obnova pro mladé manžele

Fara Ruprechtice, přednáší P. Grzegorz Bajon OFMConv.

začátek v 8.30 h, ukončení cca ve 20.00 h, je možné zajistit hlídání dětí na faře

Podle moskevského metropolity, arcibiskupa Paola Pezziho, je největším úspěchem místní církve už samo její obrození a největším úkolem – spolu s pravoslavnými svědčit o Kristu v každodenním životě:

„Obnova katolické komunity po letech velkých pronásledování a mučednictví, je tím, co dojímá nejvíce. Její velká oddanost křesťanství a biskupům, které ani neznali. Nesmíme zapomínat, že Rusko je zemí, ve které navzdory mnohaletému ateismu a otevřenému boji s církví zůstalo křesťanství hluboce zakořeněné. Samozřejmě je to křesťanství, které je dneska třeba znovu prožít s plným vědomím, jako zkušenost víry. V Rusku, podobně jako jinde na světě, se člověk musí setkat s Kristem, aby v tom setkání našel odpověď na otázku po smyslu života. Právě v tom chceme pomáhat a vydávat spolu s pravoslavnou církví společné svědectví.“

Arcibiskup Pezzi velmi positivně ocenil také ekumenické vztahy s pravoslavnou církví. Podle něj v Rusku nejde už jen o dialog, ale o vytváření skutečné cesty k plné jednotě.

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10739

Zrušena exkomunikace biskupů Bratrstva sv. Pia X.

Vatikán. Benedikt XVI. přijal žádost o zrušení trestu exkomunikace, do něhož upadli čtyři biskupové, vysvěcení arcibiskupem Marcelem Lefébvrem roku 1988. Praví se tak 24. ledna ve sdělení tiskového střediska Svatého stolce, ke kterému je přiložen dekret prefekta Kongregace pro biskupy kard. Giovanni Battisty Re ze dne 21. ledna. Přinášíme zmíněný

dekret v plném znění:

Msgre. Bernard Fellay, jménem svým i jménem ostatních třech biskupů vysvěcených 30. června 1988, zaslal dne 15. prosince 2008 dopis předsedovi Papežské komise Ecclesia Dei kardinálovi Dario Castrillon Hoyosovi a opětovně žádal o zproštění exkomunikace latae sententiae, která byla formálně prohlášena dekretem této Kongregace pro biskupy ze dne 1. července 1988. Msgre. Fellay ve zmíněném listu mimo jiné tvrdí: „Vždycky jsme měli pevnou vůli zůstat katolíky a všechny své síly dávat do služeb církve našeho Pána Ježíše Krista, kterou je Církev římsko-katolická. Její nauku přijímáme v synovském duchu. Pevně věříme v Petrův primát a jeho výsady a proto nám aktuální situace působí velké soužení.“

Jeho Svatost Benedikt XVI. s otcovskou péčí vnímá duchovní strádání, vyjádřené těmi, kteří upadli do trestu exkomunikace, a v důvěře v závazek, který v citovaném dopise vyslovují, že totiž nebudou šetřit silami při prohloubení nezbytných rozhovorů s autoritami Svatého stolce o dosud otevřených otázkách, aby se tak mohlo dojít rychle k úplnému a uspokojivému řešení počátečního problému, rozhodl se přehodnotit kanonickou situaci biskupů Bernarda Fellaye, Bernarda Tissiera de Mallerais, Richarda Williamsona a Alfonso de Galarrety, jež vznikla jejich biskupským svěcením.

Smyslem toho aktu je upevnit vzájemnou důvěru, zintensivnit a stabilizovat vztahy Bratrstva sv. Pia X. s Apoštolským stolcem. Tento dar pokoje, přicházející po Vánočních svátcích, má rovněž za cíl prosazovat jednotu v lásce universální církve a odstranit tak pohoršení rozdělení.

Je žádoucí, aby po tomto kroku následovala pečlivá realizace plného společenství Bratrstva sv. Pia X. s celou Církví a důkaz viditelné jednoty, který dosvědčí opravdovou věrnost a plné uznání učitelského úřadu a autority Papeže. Na základě fakult, které mi výslovně udělil Svatý otec Benedikt XVI., tedy tímto dekretem snímám trest exkomunikace latae sententiae, prohlášený touto Kongregací 1. července 1988 z biskupů Bernarda Fellaye, Bernarda Tissiera de Mallerais, Richarda Williamsona a Alfonsa de Galaretta a zároveň, počínaje dneškem, prohlašuji dřívější dekret za neúčinný.

V Římě, v sídle Kongregace pro biskupy, 21. ledna 2009

kard. Giovanni Battista Re
prefekt Kongregace pro biskupy

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10721

Reakce FSSPX na zrušení exkomunikace

„Se synovskou vděčností přijímáme toto gesto Svatého otce, které přinese prospěch celé církvi," tak komentoval biskup Bernard Fellay rozhodnutí Benedikta XVI. zrušit exkomunikaci uvalenou na biskupy Kněžského bratrstva sv. Pia X. Představený lefebvristů v prohlášení z 24. 1. uvádí, že Bratrstvo Pia X. chce nyní „ještě více pomáhat papeži v řešení bezprecedentní krize, která otřásla katolickým světem a kterou Jan Pavel II. nazval stavem „tiché apostase". Biskup Fellay dále potvrdil, že bratrstvo čekají další rozhovory se Svatým stolcem, ve kterých bude moci představit „hluboké doktrinální příčiny, které leží v základu současných problémů církve."

Biskup Fellay adresoval rovněž pastýřský list věřícím spojeným s bratrstvem. Píše v něm, že díky jednostrannému, vstřícnému a odvážnému gestu Benedikta XVI. tradicionalisté nebudou již více nespravedlivě odsuzováni za zachovávání víry svých otců. Informoval také o obsahu svého listu papežovi, ve kterém žádal o zrušení exkomunikace. Ujišťuje v něm, že bratrstvo přijímá učení všech koncilů až do 2. vatikána, k němuž má jisté připomínky. Švýcarský biskup vyjádřil také naději na rychlou rehabilitaci arcibiskupa Marcela Lefebvra.

Představený Bratrstva Pia X. se vyjádřil také ke kontroversním výrokům biskupa Richarda Williamsona na téma holokaustu. V listu švédské televizi, která odvysílala rozhovor s tímto anglickým biskupem, prohlásil, že biskup vypovídá z posice své autority pouze v otázkách víry a mravů. Co se světských záležitostí týče, jde o jeho osobní názory, za které nese odpovědnost on sám.

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10732

RODINA A ŠKOLA

JSTE PRO, NEBO PROTI PODPISU LISABONSKÉ SMLOUVY A PROČ?

Jak bylo už v loňském Obrázku č. 9, 10. 8. 2008, na s. 9 zmíněno, postoje křesťanů z libereckých farností k tzv. lisabonské smlouvě se liší. Proč ale obecně dochází k názorové odlišnosti až tříštění názorů? Je tomu tak proto, že svět se někdy zdá až příliš složitý člověku, který není k posouzení dnešních otázek náležitě připraven, zejména je-li navíc desorientován ze strany médií či nekriticky přejímá názory vlivných osobností. Jak potom jednotlivec může samostatně a odpovědně zaujímat kvalitní stanoviska k dnešním záležitostem? Příspěvkem pro vlastní úvahu proto chtějí být následující texty. Je ovšem potřeba s časovým odstupem věci vyhodnotit.

Redakce obdržela od čtenářky MUDr. Terezie Purové žádost o přetištění odpovědi na otázku v titulku z časopisu Universum, obsahující názory biskupa Malého. Časopis Universum nám dal k otištění souhlas a text uvádíme.

redakce

Msgre. Mgr. Václav Malý tit. biskup marcelliánenský, biskupský vikář Arcibiskupství pražského

Veřejní činitelé a odpovědní politici se rozcházejí v názorech na tzv. Lisabonskou smlouvu, kterou by měl náš parlament ratifikovat. Po irském referendu, v němž Irové řekli své Ne, se celý ratifikační proces zadrhl. Za francouzského předsednictví hledají představitelé EU východisko, aby pracně vytvořená smlouva nebyla hozena do koše. Nebudu rozebírat příčiny odporu, v jejichž pozadí hrají nemalou roli osobní ambice, rivalita, sobecký nepřiznaný nacionalismus aj.

Jsem osobně pro uvedení smlouvy v život. Smlouva je též nazývána Reformní. Má dvě rovnocenné části – Smlouvu o EU a Smlouvu o fungování Unie. Byla schválena v prosinci 2007 v Lisabonu Evropskou radou (ER). Jejím smyslem je posílení akceschopnosti a větší čitelnosti EU. Je třeba přiznat, že je příliš dlouhá a pro řadového občana nepřehledná – tudíž ne zcela srozumitelná. Ovšem obsahuje důležité změny oproti stávajícím smlouvám. Především EU získává právní subjektivitu. Z toho vyplývá,

zážitku korunovaném potleskem si lidé zapálili svíce, v kostele se zhaslo a všichni si společně zazpívali krásné české koledy. „Nám, nám, narodil se," zpívali všichni a tím také Vánoce na Dlouhém Mostě skončily.

Letošní Vánoce byly krásným společenstvím hrstky věřících a poměrně velké skupiny nevěřících, setkáním dětí u jeslí, pro které to možná byla vůbec první návštěva jejich farního kostela. A tak se již nyní můžeme těšit na setkání se všemi o příštích Vánocích.

Martina Olekšáková

FILIPOV 2009 ANEB POJEDNÁNÍ O NETRADIČNÍCH POUŤOVÝCH ATRAKCÍCH

Autor tohoto článku si nedávno postesknul, že špatně se píše o poutích, vždyť každý rok vše je podobné: cesta do poutního místa, mše svatá v poutním místě, návrat z poutního místa; to, co je snad jiné a nejpodstatnější, odehrává se jen v tichu mezi poutníkem a jeho Pánem – a je v tisku nesdělitelné.

Jako by Pán vyslyšel toto autorovo postesknutí a pro letošní rok připravil jemu a dalším dvěma cestujícím osobám několik pozoruhodných atrakcí, jež je potkaly 13. ledna v noci, při cestě do Filipova, poutního místa, kde se 13. ledna 1866 Magdaleně Kadeové zjevila Panna Maria; žena se ihned uzdravila ze smrtelné choroby.

Atrakce první: Při cestě autem, na rovince mezi Jítravou a Rynolticemi, ozvala se náhle rána. Defekt. Ve tři hodiny ráno, ve škarpě u Rynoltic, v silném větru, s baterkou v ruce bylo nutno vyměnit kolo.

Atrakce druhá: Ač se řidič výkladem o elektrickém proudu, odporu, elektromotorickém i svorkovém napětí, příkonu a elektrické práci běžně živí, přece jej nenapadlo před opravou světla zhasnouti, topení a ventilátor vypnouti. A tak ubohé poutnice kolem čtvrt na čtyři ráno ke kopečku v Rynolticích auto tlačily.

Atrakce třetí: Poté, co se automobil přece zas rozjel, po krátké jízdě do cesty vběhla srna. Ke kolizi naštěstí nedošlo, leč někdo už začal vykřikovat výroky, jež se svým obsahem blížily někdejšímu lidoveckému nešťastnému, populistickému volebnímu heslu: „Třikrát a dost!" – a měl se k návratu.

Však víra i věda svorně radily protivenství nedbati a v cestě do poutního místa pokračovati, neboť magisterium žádné závazné stanovisko na téma „do třetice všeho zlého" nevydalo a uvedená průpovídka není než důsledkem nešťastné aplikace elementární popisné statistiky na nekorektně vybraný vzorek životních situací; proto: „Dál k Filipovu!"

Čtvrtá atrakce – to už bylo 3.56 a mše ve Filipově začíná, jak známo, ve 4.00 – přišla kdesi před Rumburkem, když řidič mylně odbočil: po pár minutách poutníci místo na filipovskou baziliku hleděli na ceduli „Freistaat Sachsen". Bylo nutno se kvapem vrátit a správnou křižovatku najít až za Rumburkem.

Nakonec se vše – jak tomu asi na „správné" pouti má být – v dobré obrátilo, neboť když poutníci ve 4.09 konečně do chrámu dorazili, znamenal se biskup teprve křížem a mše svatá právě začínala, zpěvem a kuřbou předtím zdržena.

■ ■ ■

Hlavním celebrantem byl nový, 20. litoměřický biskup Jan Baxant. V úvodním pozdravu poznamenal, že je to první příležitost, kdy po svém svěcení vidí tolik diecézánů pohromadě; zároveň přiznal, že je ve Filipově poprvé v životě. V homilii mj. řekl: „Pokusme se chvilku meditovat všeobecně o události, která z konkrétního místa na naší zemi činí místo poutní, mariánské. Pravděpodobně nás v této souvislosti napadne otázka: člověk nutně musí být chudý, prostý a nemocný, aby se kvůli jeho chudobě, prostotě a nemoci otevíralo nebe? Bůh projevuje svou moc a posílá svého nejlepšího posla, tedy Matku Ježíšovu, jen pro ony chudé a nemocné? Ti, kteří jsou silní – domnívají se, že jsou silní – majetní, bohatí, dobře zabezpečení, oni nepotřebují Boží pomoc a upozornění zprostředkovaná od Pána Boha Matkou Kristovou? A jací jsme nyní my? Jsme chudí a nemocní? Pravdou je, že ve světě, ve kterém žijeme, je stále ještě mnoho skutečně chudých, nuzných, hladových, těžce nemocných, trpících a opuštěných. Možná bychom se až zastyděli, kdybychom porovnali svou případnou nouzi či momentální nedostatek a své choroby s těžkou bídou a vážnými nevyléčitelnými nemocemi lidí žijících všude ve svě-

nale mocnější, než byla při jeho nástupu: **počet farností vzrostl z 6 800 na více než 29 000, klášterů z 19 na více než 800. Jen v Moskvě se počet chrámů zvýšil ze 40 na 725.** K víře se nyní hlásí více než dvě třetiny ze 140 milionů Rusů.

Podle svých stoupenců se zasloužil také o to, že se Rusko v bouřlivých 90. letech vyhnulo občanské válce, a dosáhl sloučení domácí a exilové církve. Jeho kritici mu naopak vyčítali sblížení „trůnu a oltáře“, podporu Moskvy v čečenské válce, jakož i odmítání papežovy návštěvy v Rusku vzhledem k patriarchově nedůvěře k záměrům katolické církve v Rusku.

Církev podle průzkumů patří k nejdůvěryhodnějším ruským institucím po presidentovi a armádě. Experti očekávají, že pod vedením relativně mladého, zcestovalého a mediálně zkušeného patriarchy bude církev vystupovat autoritativněji, sám Kirill před svým zvolením hovořil o „vzájemném nevměšování“ i partnerské spolupráci státu a církve.

K ruské pravoslavné církvi se hlásí i 25 milionů věřících v dalších 63 zemích světa.

http://zahranicni.ihned.cz/?m=d&article[id]=33720180

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Vánoce na Dlouhém Mostě

Každého, kdo přijíždí od Turnova do Liberce, vítá ještě před vjezdem do města majestátná věž kostela Svatého Vavřince na Dlouhém Mostě. Liberečáci při pohledu na ni vždy s oblibou říkají: ,,tak, a už jsme doma.“ Tato věž je věží kostela jedné ne zcela mrtvé farnosti, která se začíná pomalinku probouzet z pastoračního spánku. Vždyť zde jsou pravidelně každou třetí neděli v měsíci již několik let mše svaté a zdejší lidé také věří – nebo hledají?

Jedním takovým impulsem k probuzení farnosti byly určitě i letošní Vánoce a vánoční program v kostele, který překvapivě přilákal desítky lidí, především těch z řad ,,nevěřících“. V předvečer čtvrté neděle adventní se sešli v kostele hudebníci, aby na středověké nástroje zahráli a zazpívali duchovní i vánoční písně společně s lidmi z Dlouhého Mostu a okolí.

Na Štědrý den byl připraven vánoční program pro všechny věkové kategorie. Začalo se už dopoledne, kdy bylo pro děti připraveno vyprávění krátkého vánočního příběhu o Narození malého Ježíše. Povídání jsme prokládali zpěvem známých koled. Do vánočního příběhu se rády zapojily všechny přítomné děti – a že se jich sešlo opravdu dost – a každý si dal nějakou z figurek z příběhu do nového betléma. Na závěr si mohl každý odnést domů betlémské světlo, které tak doputovalo i do příbytků obyvatel Dlouhého Mostu.

O půlnoci, když zvonek u sakristie dvanáckrát zazvonil, se v zaplněném kostele rozezněly varhany a začala tradiční půlnoční na Dlouhém Mostě. Při bohoslužbě otec Josef posvětil nový betlém, ten, který dopoledne děti postavily a který se stal našim farním betlémem.

Na svatého Jana v kostele symbolicky vonělo svařené víno. „Pij lásku svatého Jana,“ říká se v tento den, a tak jsme ani v kostele nemuseli dělat výjimku. V podvečer zazněla prostřednictvím sboru Janáček z Jablonce nad Nisou asi nejzpívanější vánoční mše od Jakuba Jana Ryby. Po krásném hudebním

že může uzavírat mezinárodní smlouvy, což dosud nebylo možné. Od r. 2009 by v jejím čele měl být stálý předseda ER, volený na dva a půl roku a představitel pro zahraniční politiku a bezpečnost. To posílí stabilnější a konsensuálnější směřování EU.

Od r. 2014 se zúží počet komisařů na 18 – a předseda Evropské komise (EK) bude volen Evropským parlamentem (EP). Rada ministrů bude moci v mnohých otázkách rozhodovat tzv. kvalifikovanou většinou namísto dosavadní jednomyslnosti. Tím se urychlí rozhodování. Z velké části bude odstraněn tzv. demokratický deficit. EP bude mít legislativní kompetence na úrovni ER. Je zakotveno právo z EU vystoupit. Průběh a závěry ze zasedání ER budou závazně publikovány. Národní parlamenty budou mít právo obracet se na EK a Radu ministrů a žádat korekce jejich rozhodnutí. Je zakotven tzv. princip oboustranné flexibility – přenášení kompetencí. To vše přináší více legitimity, viditelnosti, efektivity a demokratičnosti a srozumitelnosti ve fungování institucí EU. To není málo. Jistě tento proces je provázen i jistým oslabením suverenity států, ale rozhodně neznamená ohrožení jejich samostatnosti a národní identity.

Charta základních práv EU sice není přímo vtělena do textu Smlouvy, ale je tam na ni odkaz. Má tudíž právní závaznost jako Smlouva. Je v ní zakotvena náboženská svoboda v dimenzi individuální, kolektivní a korporativní.

Důležité ustanovení, které nezužuje náboženské projevy pouze na osobní rovinu. Ve Smlouvě o fungování EU v čl. 15b se zavazují instituce EU k otevřenému, pravidelnému a transparentnímu dialogu s církvemi jako právnickými osobami. Církve jsou tím odlišeny od spolků a dobročinných nevládních organizací. Ve Smlouvě jsou výslovně zmíněny zásadní a základní hodnoty, z nichž ve svém fungování EU vychází. Jsou to: úcta k jednotlivci a jeho nezadatelné důstojnosti, spravedlnost, rovnost všech před zákonem, solidarita, svoboda, demokracie. Křesťanská tradice sice není v preambuli zmíněna, ale její stopy jsou znatelné ve shora uvedeném.

Smlouva jistě není dokonalá, ale je krokem vpřed. Bylo by hazardem ji smést ze stolu a tím celý proces poevropšťování Evropy (Jan Pavel II.) neodpovědně zpochybňovat. Je to vykročení směrem, který demonstruje, že EU je víc než společenství politických a ekonomických zájmů.

JUDr. Stanislav Přibyl Ph. D., JC. D., soudce Interdiecézního církevního soudu v Praze

Pod svícnem je největší tma. Právě Belgie, v jejímž hlavním městě sídlí centrála EU, si zcela vážně zahrává s rozdělením státu na vlámskou a valonskou část. Itálie zase žije v současné době tzv. fiskálním federalismem, který je ekonomicky pojatou náhražkou pokusů o rozdělení státu na bohatý sever a spíše konsumující než produkující jižní část země. Takovéto rozdíly nejsou pouze uvnitř samotných evropských států, nýbrž také mezi jednotlivými členskými státy EU navzájem.

Je až fascinující rozdíl mezi minuciósními předpisy, které produkuje nezastavitelný bruselský byrokratický chrlič norem, a na druhé straně bezbřehým a abstraktním mudrujícím idealizováním o světlé budoucnosti kontinentu. Frázovité slovní triumfování této idealizující eschatologie ve spojení s pověstnými normami o zakřivení banánů jsou dva světy, s jejímiž dialektickým pospojováním si nikdo z hlasatelů nevyhnutelného procesu unifikace těžkou hlavu nedělá.

Odměnou za tuto nedůslednost je pak vždy znovu studená sprcha ze strany občanů jednotlivých států. Francouze a Nizozemce, kteří již dříve torpédovali návrh evropské „ústavy“, vystřídali v případě odmítnutí Lisabonské smlouvy Irové. Jednou z příčin jejich odporu je také skutečnost, že Irsko patří mezi čtyři členské státy EU, které se honosí vojenskou neutralitou, takže například směřování k budování společné evropské obranné politiky jim musí být již z principu cizí.

Nad hlavami občanů členských států zkrátka dochází k uměle akcelerovanému procesu, který ještě dlouho nebudou schopni vstřebat. Proč není možno témuž procesu nechat volný a přirozený průběh bez umělých konstrukcí jednoty, která je sice předstíraná až vnucovaná v normách Lisabonské smlouvy, ale která fakticky neexistuje? Takové pokorné a autenticitu zájmů různých zemí respektující evropanství však bohužel není na pořadu dne.

Specificky pro katolíky je pak třeba uvést ještě pár poznámek. Jedním z tradičních pilířů sociálního učení církve je zásada subsidiarity. Jak by asi dopadlo porovnání Lisabonské smlouvy s katolickým principem, podle kterého vyšší celky mají konat pouze to, v čem si nemohou pomoci samotné nižší subjekty? Dalším z důvodů odmítnutí smlouvy ze strany Irů je jejich obava o tradiční etické hodnoty, vycházející z katolické víry, jež současný trend převládající v EU rozmělňuje nebo přímo popírá. Obdobně katolické Polsko se pojistilo vůči tomuto trendu dodatkem k návrhu smlouvy, v němž se chce ubezpečit, že smlouva „se nijak nedotýká práva členských států přijímat právní předpisy v oblasti veřejné mravnosti, rodinného práva, jakož i ochrany lidské důstojnosti a dodržování fysické a mravní integrity." Kdo by chtěl namítnout, že Polsko může se svým dodatkem ke smlouvě uspět i v praxi, ten nechť si vzpomene na případ Itala Rocca Buttiglioneho (pozn. red: viz Obrázek roč. 3, č. 1, 5. 12. 2004, přílohu). Usiloval o místo eurokomisaře s tím, že pouze reprodukoval učení katolické církve právě v těchto věcech. Líčení etických zásad nejpočetnější korporace působící na území členských států EU bylo považováno div ne za projev extremismu a netolerance. V pokusu o spolubudování evropského ráje neuspěl.

Přetištěno z časopisu Universum, III/2008, vydávaného ČKA

Jaké jsou základní hodnoty EU a Lisabonu?

Prohlášení ČBK k resoluci Evropského parlamentu

Členové Evropského parlamentu přijali 14. ledna 2009 usnesení o stavu dodržování lidských práv v zemích Evropské unie v letech 2004 – 2008. Prohlášení obsahuje mnohé užitečné myšlenky. Požaduje odstranění xenofobie a diskriminace menšin, upozorňuje na porušování práva na soukromí i na zneužívání dětí a uprchlíků. Prosazuje však také právo na tzv. *reprodukční a sexuální zdraví* se zřetelným zaměřením na volný přístup žen k umělým potratům, „důvěrné" poradenství a sexuální výchovu dětí obtížně ovlivnitelnou jejich rodiči. Projevuje se také tendence povýšit „registrované partnerství" osob stejného pohlaví na úroveň manželského svazku heterosexuálních párů.

Zdůrazňujeme, že základem každého práva je právo na život a bez jeho přiznání každé lidské bytosti ztrácí prosazování ostatních práv svůj pravý smysl. Považujeme za opovážlivé, že k odůvodnění zásahů do suverenity členských států Evropské unie byla využita Charta základních práv Lisabonské smlouvy, která ještě nenabyla právní účinnosti. Z pohledu občanů České republiky jde o zvláště citlivou záležitost.

http://tisk.cirkev.cz/z-domova/skoncilo-75-plenarni-zasedani-cbk.html

Evropský parlament prosazuje potraty

Evropský parlament přijal resoluci **drtivou většinou** hlasů (401 : 220, 67 se zdrželo). Autorem zprávy je italský komunista Giusto Catania. Zpráva vychází z tzv. Charty základních práv EU, což je součást Lisabonské smlouvy. **Lisabonská smlouva ještě nevstoupila v platnost, ale resoluce je už platná.** Poslanci zde vyjadřují znepokojení týkající se nedodržování základních práv v EU tak, jak tato práva předkládá Charta.

Kromě mnoha oprávněných výzev ale zpráva prosazuje také potraty a registrované partnerství osob stejného pohlaví a to v celé EU. Poslanci mj. **odsouhlasili, že je třeba nejen zvýšit povědomí občanů o tzv. právu na reprodukční a sexuální zdraví**[1], **ale i vyzývá členské státy, aby zajistily, že ženy budou moci plně požívat těchto „práv"**, **že bude zavedena jim přiměřená sexuální výchova, „důvěrná" informační a poradenská služba, usnadněn přístup k antikoncepčním metodám a že takto bude zabráněno „nechtěným" těhotenstvím a nelegálním a „risikovým" potratům**.

Dále **vyzvali členské státy**, které mají právní předpisy týkající se partnerství osob stejného pohlaví, aby uznaly ustanovení přijatá jinými členskými státy, která mají podobný účinek, s cílem **zaručit, že právo volného pohybu v Evropské unii u párů homosexuálních se bude uplatňovat za těchže podmínek, jako u párů heterosexuálních**.

Nový president se mezitím činí. Suspendoval procesy vojenských komisí s „nepřátelskými bojovníky" na Guantánamu, čemuž se prý už jeden vojenský soudce vzepřel, jak napsal **Washington Post**: Soudce argumentuje, že se musí řídit výlučně zákonem a že presidentův výnos je nepřesvědčivý.[4] Američtí křesťané se snaží různými akcemi a kampaněmi zabránit uzákonění větší „svobody volby", jak morální relativisté nazývají rozhodnutí o zabití nenarozeného dítěte. Předpisy, které nová vláda chystá, by dokonce nutily i křesťanská zdravotnická zařízení k přijetí antikultury smrti. Proti tomu se už postavil například biskup Samuel J. Aquila ze Severní Dakoty, jenž na svém webu konstatuje, že v Americe není žádný biskup, který by v katolické nemocnici takové provádění potratů povolil. Existují pak dvě možnosti: Nemocnice se buď zavře, anebo katolíci vyhlásí občanskou neposlušnost, a bude-li to nutné, půjdou i do vězení.[5]

Předsedkyně dolní komory amerického parlamentu Nanci Pelosi (Pozn. red.: O této praktikující katoličce jsme se zmínili v Obrázku dvakrát – naposledy v článku Katolíci v USA, Došlo za půl roku ke změně? v roč. 5, č. 3, 6. 2. 2007, s. 21nn., kde je odkaz na článek předchozí.) ve vysílání **ABC** divákům oznámila, že v současných hospodářských těžkostech by zemi, respektive jejímu rozpočtu, velmi pomohlo, kdyby občané více používali antikoncepci, prý by se snížily výdaje státu.[6]

Ve Velké Británii se antikultura smrti šíří i bez Obamových zákonů, jak informoval **Daily Mail**. Šestnáctileté děti se opíjejí, souloží, přivádějí do požehnaného stavu a ve stále větším počtu chodí na potrat. Procento opakovaných potratů u šestnáctiletých britských dívek roste dramaticky.[7]

---

[1] http://wnd.com/index.php?fa=PAGE.view&pageId=87270

[2] http://english.pravda.ru/opinion/columnists/106972-0/

3) http://media.nationalreview.com/post/?q=MTdmNjYzMzMwMTA1Y2JjZDAyYzliN2NjMDA0ZGJhYWY=

[4] http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/01/29/AR2009012902021.html?wprss=rss_nation

[5] http://www.fargodiocese.org/

[6] http://www.catholicleague.org/release.php?id=1544

[7] http://www.dailymail.co.uk/health/article-1127083/Repeat-abortions-teenage-girls-risen-70.html

Tomáš Beran

To v médiích bylo

Kirill usedl na trůn patriarchy pravoslavné církve

Nový patriarcha ruské pravoslavné církve Kirill (62) byl v neděli slavnostně uveden do čela církve. Obřad se odehrál v moskevském chrámu Krista Spasitele, kde církevní sněm minulé úterý 16. patriarchu moskevského a celé Rusi většinou 508 hlasů proti 169 zvolil.

Za vyzvánění zvonů vstoupil Kirill v prostém černém šatu do vyzdobeného chrámu, kde ho čekaly tisíce věřících a preláti v zlatých oděvech. Poté byl za zpěvu čtyř pěveckých sborů postupně oděn do slavnostního bílého roucha a obdařen symboly svého postavení, jako je černozlatý oděv, mitra a žezlo, a usazen na stolec patriarchy za volání „Axios!" („Hoden!"), tedy že Kirill je hoden této pocty.

Do chrámu byla kvůli slavnosti převezena i zázračná ikona Bohorodičky a berla prvního patriarchy Petra. Mezi hosty byli i ruský president Dmitrij Medveděv s chotí, premiér Vladimir Putin, moldavský president Vladimir Voronin a také **potomci carské rodiny**. Obřad vysílala televize v přímém přenosu a zmínila se i o tom, že intronizace patriarchy se mezi jinými církevními preláty ze zahraničí zúčastnil i metropolita pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku Kryštof.

Předpokládá se, že Kirill nejspíše bude pokračovat v díle svého předchůdce a ochladí reformátorský zápal svých stoupenců, aby se vyhnul konfliktům s konservativci a obviněním ze sbližování s katolickou církví. Bude se také potýkat s problémy při prosazování vlivu moskevského patriarchátu na Ukrajině a v dalších postsovětských republikách.

Předchozí patriarcha Alexij, který zemřel loni 5. 12. ve věku 79 let, po více než 18 letech svého působení zanechal církev nesko-

no 9. září tohoto roku „Vládní nařízení“, jež určuje zvláštní „rasové zákonodárství“, obsahující různá opatření v naprostém rozporu s katolickými zásadami.

Ve skutečnosti církev, jež podle vůle svého božského zakladatele je všeobecná, jak přijímá do svého lůna osoby jakéhokoliv rodu, tak s mateřskou péčí pohlíží na celé lidstvo, aby vzbudila a rozvíjela mezi všemi lidmi smysl pro bratrství a lásku podle výslovného a rozhodného učení evangelia.

Této všeobecné povaze církve a jejímu učení protiřečí především 9. odstavec řečeného nařízení, jímž se zakazují manželství mezi Židy a árijci, stejně tak jako mezi Židy a židovskými míšenci. Je známo, jak se o tom důležitém předmětu vyjadřuje učení církve a jaká je z toho vyplývající kanonická praxe.

Aby církev oddálila od svých synů nebezpečí ztratit neocenitelný dar víry, církev zakázala manželství mezi katolíky a nekatolíky, ale má a chce zachovat neporušené právo ustoupit od zmíněného zákazu, kdykoliv si to vyžadují zásadní nároky svědomí. Prakticky církev dovoluje toto manželství pouze ve vzácných případech, z vážných důvodů a vždy za dobře určených podmínek a jsou li dány pevné záruky.

Jde li však o dva katolíky, u nichž není žádná kanonická překážka, třebas jsou rozdílného rodu, církev by se nemohla postavit proti jejich manželství, aniž by se nezpronevěřila svému posvěcujícímu poslání a aniž by neporušila vyšší Boží zákony, i když neopomine zrazovat od manželství mezi osobami příslušejícími k příliš rozdílným rodům vzhledem ke škodám, jimž by mohlo být vystaveno potomstvo.

[7] *Actes*, VIII, č. 173, s. 308.
[8] Tamtéž, s. 309-312.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (8)

Zvolený americký president Barack Husejn Obama složil přísahu. Dokonce v přímém přenosu, který přebírala **Česká televize**, jsme mohli vidět, jak předepsaný postup společně s předsedou Nejvyššího soudu John Glover Robertsem, Jr. při slavnostní inauguraci společně popletli a zkazili. Tuto veřejnou přísahu skládal president na Bibli. Později bylo oznámeno, že soudce presidentovi doporučil, aby si přísahu zopakovali. Učinili tak v Bílém domě, už bez Písma svatého a bez veřejnosti. Nevím, zda v tom byl záměr, ale jako symbolická řeč je to skličující.

O čem naši novináři vytrvale mlčí, jsou snahy několika amerických právníků spustit soudní řízení, které by rozhodlo, zda Barack Obama naplnil ústavní podmínky, aby vůbec mohl kandidovat do nejvyššího úřadu v zemi. Soudci ale s různými odůvodněními až dosud všechny tyto podněty odmítali. Například kalifornská právnička Orly Taitzová pochybuje o kvalifikaci Baracka Obamy na základě nejistoty ohledně místa jeho narození a možnosti, že není rodilým Američanem. Právnička podle serveru **WND** tvrdí, že před inaugurací se zvolený president sešel se soudci Nejvyššího soudu (s výjimkou soudce Samuela Ality), a dává to do souvislosti s tím, že 23. 1. se Nejvyšší soud odmítl jejím podáním zabývat. Nyní žádá předsedu soudu Robertse o sdělení, čeho se schůzka týkala, neboť prý není možné, aby se soudci scházeli s jednou stranou sporu.[1)]

Na pozadí ticha českých médií zní jako úder do tympánu článek moskevské **Pravdy**, která 19. 1. přesně popsala podstatu problému a zdůraznila, jak těžké důsledky by pro Spojené státy, avšak i pro život prakticky všech národů světa, měl ilegální výkon presidentského úřadu ve Washingtonu.[2)] Opravdu zvláštní je ale nikoli naše české „ticho“, nýbrž to americké. Nechvalně známý presidentobijec Woodward (z aféry Watergate) se sice v **NBC** už zmínil o zatím latentním skandálu v nové vládě, týkat se ale má problému nižšího řádu, daní.[3)]

Zpráva požaduje, aby všechny státy EU zajistily právo na potrat. Tím by se ovšem přebily národní zákony o výhradě svědomí a o veřejném financování potratů. Toto právo na potrat, navíc neexistuje v žádné mezinárodní smlouvě a neuznává jej ani žádný soud pro lidská práva. Otázka potratů je na půdě OSN velmi problematickou a jakýkoliv pokus o zavedení zmíněného práva vede ke emočně vypjatým sporům národních delegací.

Tato zpráva mluví o mnoha skutečných i údajných právech, ale neobsahuje právo nejdůležitější: právo nevinného člověka vč. nenarozeného dítěte na život. Toto právo je v současnosti nejdůležitější mravní i politickou záležitostí, protože je nezbytným základem všech práv ostatních. ČBK sice zdůrazňuje, že základem každého práva je právo na život, avšak právo Charty lidských práv EU v Lisabonské smlouvě právo na život neobsahuje, ba jde proti němu.

Přestože dokument má i zásady positivní, jejich přínos je vyrušen body, které jsou dále ocitovány. S ohledem na rozsah uvádíme v úplnosti jenom jen to podstatné z odstavců: Diskriminace– Obecné poznámky: bod 38, Rovné příležitosti: body 61, 62, Sexuální orientace: body 72 až 78, Práva dítěte – Násilí, chudoba a práce: bod 117, Zdraví: bod 149, Pracovníci: bod 155. Krácení je naznačeno tečkami: „...“. Do textu nebyly prováděny (mimo krácení) žádné korektury. Úplný text je na internetové adrese uvedené na konci (pozn. red.).

http://www.euportal.cz/Articles/3986-rezoluce-eu-pro-potraty-proti-zivotu-a-rodine.aspx

Dokument

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v oblasti základních práv v EU v letech 2004 – 2007(2007/2145(INI))

Evropský parlament,

...

Diskriminace

Obecné poznámky

...

38. lituje, že navržená směrnice ponechává podstatné mezery v oblasti právní ochrany proti diskriminaci, zejména kvůli široké škále výjimek týkajících se veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví, hospodářských činností, manželského a rodinného stavu a reprodukčních práv[2], vzdělávání a náboženského vyznání; je znepokojen skutečností, že namísto toho, aby bojovaly proti diskriminaci, mohou tyto „únikové doložky” ve skutečnosti sloužit ke kodifikaci stávajících diskriminačních přístupů; připomíná Komisi, že tato směrnice musí být v souladu se stávající judikaturou v oblasti práv gayů, lesbiček, bisexuálů a transsexuálů, zejména s rozsudkem ve věci Maruko[3];

...

Rovné příležitosti

...

61. zdůrazňuje, že je třeba zvýšit povědomí veřejnosti o právu na reprodukční a sexuální zdraví, a vyzývá členské státy, aby zajistily, že ženy budou moci plně požívat svých práv, aby zavedly přiměřenou sexuální výchovu, důvěrné informační a poradenské služby a usnadnily přístup k antikoncepčním metodám, aby tak zabránily nechtěným těhotenstvím a nelegálním a risikovým interrupcím a aby bojovaly s praktikami mrzačení ženských pohlavních orgánů;

62. zdůrazňuje, že ženám z etnických menšin je třeba zajistit přístup k veřejným prostředkům bez ohledu na jejich právní status, a poskytnout jim tak přístup k bezpečným, rovnocenným a kulturně ohleduplným zdravotním službám a právům, zejména pak právům na sexuální a reprodukční zdraví; měl by být přijat evropský právní rámec k zajištění fysické integrity mladých dívek u nichž se praktikuje mrzačení ženských pohlavních orgánů;

...

Sexuální orientace

72. domnívá se, že diskriminační poznámky ze strany předních společenských nebo politických představitelů zaměřené proti homosexuálům posilují nenávist a násilí a žádá, aby je příslušné vedoucí orgány odsoudily;

73. vítá zveřejnění první tematické zprávy Agentury, která byla připravena na jeho žádost a zabývá se homofobií a diskriminací v členských státech na základě sexuální orientace, a žádá členské státy a orgány EU, aby prováděly doporučení Agentury, nebo uvedly důvody, proč tak nečiní;

75. vyzývá členské státy, které mají právní předpisy týkající se partnerství osob stejného

pohlaví, aby uznaly ustanovení přijatá jinými členskými státy, která mají podobný účinek; vyzývá tyto členské státy, aby navrhly hlavní směry pro vzájemné uznávání existujících právních předpisů jednotlivými členskými státy, a to s cílem zaručit, že právo volného pohybu v Evropské unii u párů téhož pohlaví se bude uplatňovat za rovných podmínek, jako jsou podmínky uplatňované u párů heterosexuálních;

76. naléhá na Komisi, aby předložila návrhy zaručující, že členské státy uplatní zásadu vzájemného uznávání v případě homosexuálních párů, které jsou buď oddány nebo žijí v občanském registrovaném partnerství, a to zejména, když uplatňují své právo na volný pohyb, které vyplývá z právních předpisů EU;

77. vyzývá členské státy, které tak dosud neučinily, aby v souladu se zásadou rovnosti přijaly legislativní opatření s cílem odstranit diskriminaci, kterou zažívají některé páry z důvodu své sexuální orientace;

78. žádá Komisi, aby zajistila, že členské státy poskytnou azyl osobám, které utíkají ze své země původu před pronásledováním z důvodu jejich sexuální orientace, aby přijala iniciativy na dvoustranné a mnohostranné úrovni s cílem zastavit pronásledování osob na základě jejich sexuální orientace a aby zahájila práce na studii o situaci transsexuálů v členských státech a kandidátských zemích, zejména pokud jde o risiko obtěžování a násilí;

…

Práva dítěte

Násilí, chudoba a práce

…

117. žádá třináct členských států, které dosud nepřijaly právní předpisy v této oblasti, aby úplně zakázaly fysické tresty, v souladu se studií OSN z roku 2006 o násilí páchaném na dětech, která o těchto trestech hovoří jako o nejčastější formě násilí, které je na nich pácháno;

…

Zdraví

…

149. vyzývá členské státy a EU, aby zajistily, že osoby užívající narkotika budou mít plný přístup k odborným zdravotnickým službám a k alternativní péči a nebude s nimi zacházeno jako se zločinci pouze na základě toho, že užívají nedovolené drogy;

…

Pracovníci

155. žádá členské státy o revizi svých právních předpisů s cílem zajistit, že sexuální pracovníci, ať už mají jakékoliv právní postavení, nebudou vykořisťováni zločineckými organizacemi, že jim budou zaručena jejich základní práva a že budou mít přístup k příslušným sociálním a zdravotnickým službám;

…

Za Českou republiku:

Hlasovali pro resoluci: Bobošíková Jana (nezávislá), Falbr Richard (ČSSD), Flasarová Věra (KSČM), Hybášková Jana (SNK ED), Maštálka Jiří (KSČM), Ransdorf Miloslav (KSČM), Remek Vladimír (nestraník za KSČM), Rouček Libor (ČSSD), Škottová Nina (ODS), Strož Daniel (KSČM), Zahradil Jan (ODS), Zvěřina Jaroslav (ODS)

Hlasovali proti resoluci: Březina Jan (KDU-ČSL), Cabrnoch Milan (ODS), Fajmon Hynek (ODS), Ouzký Miroslav (ODS), Roithová Zuzana (KDU-ČSL), Strejček Ivo (ODS), Vlasák Oldřich (ODS)

Zdrželi se hlasování: Duchoň Petr (ODS), Zatloukal Tomáš (SNK ED), Zieleniec Josef (SNK ED)

Nepřítomni: Kohlíček Jaromír (KSČM), Železný Vladimír (nezávislý)

[1, 2] Světová zdravotnická organizace je definuje takto: „Reprodukční práva spočívají na uznání základního práva všech párů a jednotlivců svobodně a zodpovědně stanovit počet (vč. příp. eliminace vícečetných těhotenství), interval a dobu svých dětí a mít informace a prostředky tak učinit, a právo docílit nejvyšší standardy sexuálního a reprodukčního zdraví. Též zahrnuje činit bez diskriminace, nucení a násilí všechna dotyčná rozhodnutí. Mezi reprodukční práva náleží: právo na legální a bezpečný potrat, právo na řízení vlastních reprodukčních funkcí, právo na kvalitní reprodukční zdravotní péči a právo na vzdělání a dostupnost tak, aby reprodukční volby mohly být bez nucení, diskriminace a násilí. Patří sem též právo na vzdělání o antikoncepci a sexuálně přenášených infekcích, svoboda při rozhodnutí pro sterilizaci a antikoncepci a ochrana před ženskou obřízkou a mužským mrzačením.

Reprodukčním (sexuálním) zdravím se rozumí taková plodnost (takový sexuální život), která (který) dopřeje celkovou pohodu.

rá podle kánonu 1016 řídí manželství pokřtěných osob a přitom uznává právo státu, pokud se týká občanských důsledků manželské smlouvy.

III. Ze zmíněného nařízení není jasné, zda žido-katolíci se smějí účastnit veřejných náboženských shromáždění a procesí, neboť paragraf 33 zakazuje židům účast na veřejných shromážděních. V případě výkladu v úzkém smyslu by těmto věřícím bylo omezeno právo účasti na veřejných náboženských úkonech - (kán. 1261, par. 1).

IV. Zatímco oceňujeme nařízení paragrafu 39, jež dovoluje členům nějaké státem uznané církve navštěvovat aspoň obecné školy, na druhé straně, když si uvědomíme svou povinnost pečovat o náboženskou výchovu věřících, nemůžeme být spokojeni s tímto omezením. Každý má přirozené právo rozvíjet v sobě dary a schopnosti, jež přijal od Boha. To se obvykle děje ve škole. Církev má právo zřizovat školy všeho druhu a především katoličtí křesťané mají právo tyto školy navštěvovat, ba je to i jejich povinnost. A poněvadž u nás jsou také konfesionální střední školy, nemůžeme najít důvody, pro něž bychom měli z těchto škol vyloučit syny své církve, z nichž byli mnozí od nejranějšího mládí vychováváni pouze v křesťanském duchu, a nikdy jim ani nepřišlo na mysl, že z jim zcela nepochopitelného důvodu by měli být vyloučeni z onoho vzdělání a z oné náboženské výuky, jichž se dostává jejich vrstevníků m.

V. Není pochyby, že státní autorita, jež má pečovat o všeobecné dobro, má také právo užívat účinných prostředků, aby dosáhla tohoto cíle. Má však také povinnost respektovat přirozené a positivní božské zákony.

Podle odborníků katolické morálky takzvaný slovenský „židovský zákoník" porušuje přirozené právo a svobodu svědomí jednotlivců. […]

Nelze vypočítat praktické škodlivé důsledky pro náboženský a mravní život, jež se skrývají v uvedeném nařízení. Jak budeme moci nadále učit, že před Bohem jsou si všichni lidé rovni? Jak je možno tvrdit podle příkazu Spasitele „Jděte a učte všechny národy", že každý má být pokřtěn a vstoupit do církve? Jak budou moci katoličtí kněží těšit věřící židovského národa v tak těžké zkoušce? Jak budou moci hlásat bez protiřečení Kristovo přikázání: „Nečiňte jiným to, co nechcete, aby jiní činili vám?

Ve světle těchto důsledků a opírajíce se o nepopiratelnou zásadu, že i světský zákonodárce se při dávání zákonů musí řídit přirozenými a positivními božský mi zákony, žádáme:

1. aby nařízení č. 198/1941 Sl. z. bylo upraveno podle zásad katolického učení a zvlášť, aby světský zákonodárce vyňal všechny pokřtěné ze všech důsledků takzvaného „židovského zákoníku",

2. aby okamžitě pan president republiky podle paragrafu 225 vyňal všechny příslušníky katolické církve, kteří jsou nám svěřeni zvláštním způsobem, ze všech důsledků zmíněného nařízení. Radostně jsme vzali na vědomí, že dekret ministerstva vnitra nenutí žido-křesťany nosit židovský odznak;

3. aby – poněvadž uvedené nařízení zakazuje těm, kteří nejsou židé, intervenovat také za pokřtěné židy-– bylo dovoleno aspoň biskupským a farním úřadům předat panu presidentovi republiky informace o těch jejich věřících, kteří podle učení katolické církve vzorně plní své náboženské a občanské povinnosti;

4. aby v budoucnosti, při úpravě právního řádu, byl zajištěn i vliv zástupců církve, když jde o zákony a nařízení týkající se náboženského života. Stát se tak řídí i tehdy, když předkládá předchozímu úsudku jiným zainteresovaným skupinám ty návrhy zákona, jež se jich týkají.[8]

Dne 12. listopadu 1941 předal ve Vatikáně kardinál státní sekretář Maglione velvyslanci Slovenské republiky Karolu Sidorovi následující námitky proti slovenskému rasovému zákonodárství:

Podepsaný kardinál státní sekretář má čest sdělit Jeho Excelenci panu velvyslanci Slovenska toto:

S živou bolestí se Svatý stolec dověděl, že také na Slovensku, totiž v zemi, kde téměř všechno obyvatelstvo se pyšní nejlepší katolickou tradicí, bylo zveřejně-

budov a klášterů. Bylo zakázáno, aby eucharistické průvody procházely hlavní branou Pražského hradu. Nicméně biskup Sedlák po mši svaté 1. listopadu začal zpívat v katedrále hymnu *Kde domov můj*, k níž se nadšeně připojili věřící. 22. listopadu sloužil i requiem za padlé legionáře.

Mezitím nemocný arcibiskup Huyn jmenoval administrátorem pražské arcidiecéze královéhradeckého biskupa Josefa Doubravu. Z Chebu se 19. listopadu odebral na další léčení do Švýcarska. Tam jej zastihla zpráva o jmenování biskupa Doubravy apoštolským administrátorem v Praze 13. prosince."

br. Felix OFM

Československo a Vatikán během 2. světové války

Slovenský štát, Svatý stolec a židé (2)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Že nezávisle na tom, o čem se bude jednat a rozhodovat během konference, by bylo bývalo dobré ihned žádat pana presidenta republiky, aby užitím svého práva, které mu dává paragraf 255 židovského zákoníku, dispensoval „žido-katolíky" od nošení onoho odznaku. Monsignore Škrábik napsal hned v tom smyslu panu presidentovi. Dekret týkající se odznaku Židů byl dnes vyhlášen ministerstvem vnitra. V paragrafu 2 e) se říká, že jsou od nošení odznaku dispensováni Židé patřící k jedné z křesťanských církví uznaných státem, byli-li pokřtěni před 10. zářím 1941.

Nejbližší biskupská konference se bude jistě zabývat také dalšími problémy spojenými s vyhlášením „židovského zákoníku", zvláště otázkami týkajícími se manželství a školy. Neopominu o tom informovat Vaši Eminenci.

K této zprávě poznamenal Msgre. Tardini:

- Ať Msgre. Burzio protestuje psanou nótou ...

- Připravit také zde nótu pro legaci ...

Dne 7. října 1941 předali slovenští biskupové presidentu republiky P. Tisovi a předsedovi vlády Tukovi memorandum, na jehož textu se usnesli během zasedání v Bratislavě. V něm připomenuli prohlášení představitelů státu, že „budování ... politického života bude probíhat v duchu slovenské a křesťanské tradice, na základech přirozeného práva, v duchu výroků evangelia podle křesťanského učení a křesťanské morálky".[7] Nato biskupové podávají rozbor protižidovských zákonů s ohledem na teologicko-morální zásady :

I. Pozornému šetřiteli neunikne, že filosofické pojetí (svetonáhľad - Welkanschauung), podle něhož bylo vypracováno toto nařízení, je ideologie takzvaného rasismu. Podle tohoto pojmu rasy je základním činitelem činitel fysický (tělesný), aniž by se ovšem vylučoval také duchovní, kulturní, právní, filosofický, dokonce i náboženský. Nehodláme zde vypočítávat všechny nebezpečné omyly, jež v sobě skrývá tato nauka; byly vypočteny před nedávným časem Posvátnou kongregací seminářů v listě z 15. dubna 1938. Chceme jen připomenout, že materialistická teorie rasismu je v přímém rozporu s učením katolické církve o společném původu všech lidí od jediného Stvořitele a Otce, o podstatné rovnosti všech lidí před Bohem, zvlášť zdůrazněné Apoštolem národů, o společném nadpřirozeném cíli člověka, pocházejícího ze všeobecné spásné vůle Boží a ze všeobecného vykupitelského díla Kristova.

Tím nechceme naprosto tvrdit, že takzvaný slovenský „židovský zákoník" vyhlašuje přímo věroučné bludy: zmíněné nařízení nemá ráz doktrinální, ale praktický. Ale právě pro skutečnost, že základ celého nařízení se opírá o materialistické hledisko teorie rasismu, jeho praktické závěry nespravedlivě zasahují zcela nevinné lidi, jež církev považuje za své plnoprávné členy.

Být křesťanem není výsada jedné rasy anebo jednoho národa. Když se jednotlivec stane křesťanem, církev, aniž by se ohlížela na rasu, z níž pochází, ho považuje za člena, který má stejná práva jako ostatní věřící.

II. Církev neuznává rasové manželské překážky. Stanoví li je stát, vměšuje se hluboce do výhradního práva církve, kte-

[3] Ve věci C 267/06 Tadao Maruko v. Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen ze dne 1. dubna 2008 Evropský soudní dvůr rozhodl, že zamítnutí přiznání pozůstalostní penze životnímu partnerovi je přímou diskriminací na základě sexuální orientace, pokud pozůstalí manželé nebo manželky a pozůstalí životní partneři jsou ve srovnatelné situaci pokud jde o takovou penzi.

http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0479+0+DOC+XML+V0//CS

Otázky (6)

Jiří Karas

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

V dnešní společnosti je nejhorším jevem rozpad mezilidských vztahů.

Lidé si navzájem nevěří a nedůvěřují. Tento problém postihuje bohužel i dnešní rodiny. Rodiče nevěří svým dětem, děti nevěří svým rodičům. Manželé nedůvěřují jeden druhému. Nevěří si obchodní partneři mezi sebou, lidé na pracovišti či studenti ve škole. Lidé automaticky nevěří politikům, státním představitelům a novinářům. Tato nákaza se šíří do celé společnosti a zdánlivě z ní není žádné východisko.

2. Jaké řešení navrhujete?

Jediným možným řešením je návrat k hodnotám křesťanské etiky.

Vina je v nás všech. Rodina a škola přestaly vychovávat ke slušnosti, poctivosti a úctě jednoho k druhému. Je smutné, že ani v chrámech se o tomto nehovoří a vytrácí se apel na dodržování Desatera Božích přikázání.

Zdravím z Minsku!

V úctě

Váš Jiří Karas

Otázky (7)

Jakub Kříž

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Zmatení pojmů. Pravda se vydává za lež a lež za pravdu. Neznalost a hloupost za toleranci, poznání pravdy – a osobní odpověď spočívající v jejím následování – za extremismus či fanatismus. Zlo za dobro a dobro za zlo. Jeden z mnoha drobných příkladů zmatení pojmů, jež nám soustavně presentují média a jež může ovlivnit celý život: zamilovanost (tj. citové vzplanutí) se považuje za lásku (která je ctností darování se druhému a zapomnění na sebe, nikoliv pouhým citovým pohnutím, ale i úkonem vůle a rozumu). Co toto „drobné" zmatení přináší? Rozvrácená manželství, neúplné rodiny, děti bez otců anebo naopak s několika otci, mládež neschopnou milovat, hledání lásky v pochybných náhražkách. Když takto pochybně chápaná láska odezní („už k ní necítím to, co před rokem"), anebo když se objeví první překážky či lepší nabídka, vše je dovoleno: opustit, odejít, zapomenout. Žádný slib, žádné ohledy, žádné děti – to vše je minulost, kterou ve jménu nové „lásky" musím vytlačit ze svého srdce. A pak znovu a znovu.

2. Jaké řešení navrhujete?

Osobní odpověď každého z nás: usilovat o spravedlivý život (řečeno starozákonní terminologií), tedy bojovat o osobní svatost (řečeno novozákonním jazykem). Že čelíme civilizační a morální krizi, je zřejmé. Sebelepší politická a jiná institucionální opatření proti ní nic nevzmohou (jakkoliv jsou potřebná), pokud se do boje nezapojí každý sám osobně. A naopak: žádný deformovaný společenský systém nemůže dlouhodobě vydržet, pokud jednotlivci usilují o spravedlivý život. Podívejme se na starý Řím. Křesťané tvořili pronásledovanou a opovrhovanou menšinu. A nakonec proměnili celý svět. Nestalo se tak v důsledku geniálních strategických rozhodnutí či nějakého politického chytráctví, ale prostě proto, že brali svoji víru vážně. Návod k lepší společnosti je ukryt v každém z nás. „Dělej to, co máš, a soustřeď se na to, co děláš," napsal sv. Josemaría. Můžeme změnit svět k lepšímu, pokud každý den budeme odpovídat na Boží volání a po každém pádu se k němu budeme vracet.

Špatné by naopak bylo snít o velkých politických reformách a stále hovořit o konservativní, prorodinné a kdovíjaké jiné politice ... a osobní odpověď Bohu zanedbávat.

Jakub Kříž

MARIÁNSKÝ SLOUP (4)
REVOLUČNÍ DNY ROKU 1918 – FAKTA

Kdo vedl české a moravské diecéze?

Arcibiskupství pražské: arcibiskup Pavel Maria Josef Antonín hrabě Huyn (4. 10. 1916 jmenován, 8. 12. 1916 intronizován, 16. 10. 1919 resignoval). Měl dva pomocné biskupy (biskup František Brusák zemřel 5. 4. 1918): Jiřího Glosauera v úřadě od 7. 7. 1917 do 9. 6. 1926 a Jana Sedláka v úřadě od 7. 7. 1917 do 10. 10. 1930).

Biskupství litoměřické: biskup Josef Gross (18. 03. 1910 jmenován císařem, 18. 04. 1910 potvrzen papežem, 5. 06. 1910 intronizován, zemřel 20. 1. 1931

Biskupství královéhradecké: Josef Doubrava (9. 2. 1903 jmenován císařem, 22. 6. 1903 potvrzen papežem, 12. 7. 1903 intronizován, zemřel 20. 2. 1921)

Biskupství českobudějovické: Josef Antonín Hůlka (4. 12. 1907 jmenován císařem, 16. 12. 1907 potvrzen papežem, 6. 1. 1908 intronizován, zemřel 6. 2. 1920).

Arcibiskupství olomoucké: Lev kardinál Skrbenský z Hříště (18. 1. 1916 zvolen kapitulou, 5. 5. 1916 přeložen z Prahy, 2. 7. 1916 intronizován, 29. 9. 1920 resignoval). Měl jednoho pomocného biskupa: Karel Wisnar (v úřadě od 14. 11. 1904 do 18. 4. 1926).

Biskupství brněnské: Norbert Jan Nepomuk Klein (19. 10. 1916 jmenován císařem, 7. 12. 1916 potvrzen papežem, 11. 2. 1917 intronizován, 4. 1. 1926 resignoval).

Které existovaly katolické politické strany?

Pod vlivem encykliky Rerum Novarum vznikla roku 1894 v Litomyšli Křesťansko sociální strana pro Čechy a Moravu (fakticky ovšem pouze pro Čechy). Na podzim 1896 založil pražský arcibiskup Vojtěch hrabě Schönborn konservativní Katolické sdružení v Čechách, z něhož se v roce 1897 stala Národní strana katolická v Království českém. V roce 1906 se pak obě katolické strany v Čechách sloučily a vznikla tak **Strana katolického lidu v Čechách**.

Katolická politika se na Moravě dlouhou dobu formovala uvnitř Národní strany na Moravě, kterou se katolíci neúspěšně pokusili v letech 1891 – 1893 ovládnout. Po sblížení této strany s Moravskou lidovou stranou vznikla v roce 1896 v Přerově konservativní **Katolická národní strana** v čele s olomouckým kanovníkem Mořicem Hrubanem a pozdějším olomouckým arcibiskupem a dlouholetým poslancem Antonínem Cyrilem Stojanem. V roce 1899 pak byla na Velehradě ustavena nová **Křesťansko sociální strana** v čele s novojičínským kaplanem Janem Šrámkem. Šlo o „dvojstranu“: Křesťansko sociální strana převzala členstvo, Katolická národní strana fungovala pouze jako ideologické a politické centrum katolického tábora. Obě strany se dělily o volební obvody, oslovovaly odlišné spektrum voličů. Janu Šrámkovi se podařilo vybudovat masovou stranu a katolický tábor byl v dlouhodobé perspektivě na Moravě jednoznačně nejsilnější.

Kdo vedl říjnovou revoluci?

Národní výbor československý byl orgánem, který samozvaně vznikl roku 1916 s cílem připravit převzetí státní moci a vypracovávat zákonů nového státu. Složení Národního výboru odpovídalo výsledkům voleb do říšské rady v roce 1911, ve kterých levice získala naprostou většinu hlasů:

Československá sociálně demokratická strana dělnická – 10 míst v Národním výboru (známým členem byl Vlastimil Tusar)

Česká strana agrární (měla za cíl pozemkovou reformu církevní a šlechtické půdy) – 9 míst

Česká státoprávní demokracie (Národní strana svobodomyslná – Mladočeši, Česká strana státoprávně pokroková – ta vznikla sloučením Strany státoprávně radikální a radikálně pokrokové – a většina České strany pokrokové – realistů, Pokroková strana lidu na Moravě; v říjnu 1918 se přidala Národní strana) – 9 míst

Česká strana národně sociální – 4 místa

katolické strany – 4 místa

Národní strana (Staročeši) – 1 místo

Česká strana pokroková – 1 místo

Slovenští zástupci byli přibráni 28. 10. 1918 – 4 místa.

Předsedou Národního výboru byl Karel Kramář (mladočech), místopředsedou Antonín Švehla (agrárník), jednatelem František Soukup (sociální demokrat). Vyhlášení československého státu 28. 10. 1918 podepsali: Fr. Soukup, Jiří Stříbrný (národní socialista), Antonín Švehla, Vavro Šrobár (slovenský agrárník), Alois Rašín (mladočech) (tzv. muži 28. října); Kramář byl v Ženevě. Dalšími členy byli mj. Gustav Habrman, František Staněk, Eduard Beneš, Václav Klofáč, Přemysl Šámal, Ivan Markovič, Emanuel Svoboda, Antonín Kalina, Štefan Osuský, Ludvík Strimpl, Jaroslav Preiss ...

Co se dálo v následujících dnech?

29. října jednal Národní výbor s rakousko-uherským místodržitelem Juliem Coudenhovem o převzetí moci. Výsledkem byl kompromis, když se Národní výbor přihlásil k prozatímnímu zřízení veřejné správy. Navečer se pražské vojenské velitelství pokusilo vyprovokovat s Národním výborem střetnutí. Téhož dne se němečtí poslanci usnesli vydělit ze severního pohraničí Čech provincii Deutschbőhmen a začlenit ji jako autonomní jednotku do příštího Německého Rakouska. Ve dnech 29. – 30. října se konstituovala československá státní moc v Brně, Plzni, Ostravě, Olomouci, Hradci Králové, Pardubicích a na dalších místech.

30. říjen byl závěrečným dnem pražského převratu. Rakouské vojenské velitelství kapitulovalo před Národním výborem, protože maďarští a rumunští vojáci odmítli bojovat. Na Slovensku byla přijata Martinská deklarace, na základě které se Slovensko připojilo k českým zemím. V Ženevě vyvrcholila jednání představitelů Národního výboru. Sudetoněmecký poslanec R. Lodgmann von Auen jednal s Národním výborem, který chtěl získat německé politiky na vytvoření československého státu. Lodgmann však tuto spolupráci odmítl. Němečtí poslanci z Moravy a Slezska v čele s R. Freisslerem prohlásili utvoření severomoravské provincie Sudeteland a její připojení k Německému Rakousku.

Pohled církevního historika

Výše jsme viděli úsilí církevních představených o působní katolického lidu na veřejnosti – zakládali všechny katolické politické strany. Ovšem tím jakoby jejich úsilí polevovalo, až k bezvýznamnosti volebního výsledku v roce 1911. K říjnovým událostem roku 1918. Msgre. prof. Jaroslav V. Polc píše (Stručný přehled dějin českých a moravských diecézí po třicetileté válce – blíže viz Redakce doporučuje):

„Arcibiskup Huyn řídil pražskou arcidiecézi pouhá tři léta. Jako věrný rakouský občan se dopouštěl nejen mnoha omylů politických, nýbrž i pastoračních. Svou neznalostí češtiny, ale především svými neuváženými výroky a nepromyšlenými rozhodnutími nejen v národnostních otázkách, ale i v řízení pražské arcidiecéze si svým autokratickým postojem způsobil nepřátele i mezi německy smýšlejícím duchovenstvem. Záhy se stal terčem satiry českého liberálního tisku. (Pozn. aut.: Prof. Polc zde očividně používá slovo liberální ve smyslu etickém nikoliv politickém.)

Národní osvobození nalezlo vedení pražské arcidiecéze zcela nepřipravené na novou politickou situaci. Rakousku věrný arcibiskup Pavel Huyn konal v říjnu visitaci v chebském vikariátu, kde vážně onemocněl. Poněvadž nebylo v Praze vyššího českého církevního hodnostáře, generální vikář arcibiskupův Mořic Pícha (pozn. aut.: do úřadu jmenován roku 1917), děkan kapituly světící biskup Jan Sedlák a jménem řeholníků strahovský opat Metod Zavoral upozornili už 30. října člena Národního výboru dr. Františka Soukupa, že se chystá zničení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí. Dr. Soukup se je snažil uklidnit tím, že členům výboru o tom nic není známo. Nicméně 3. listopadu byl sloup stržen, ačkoliv byl postaven v roce 1652 na poděkování za záchranu Prahy před Švédy. To zavdalo podnět k ničení četných dalších soch svatých a křížů v Čechách, na Moravě ba i na Slovensku českými proticírkevně naladěnými vojáky ve jménu odboje vůči habsburské dynastii. Kříže ze školních učeben byly vyhazovány do popelnic.

Protikatolické manifestace se dály i před arcibiskupským palácem a před Husovým pomníkem na Staroměstském náměstí, takže panovaly vážné obavy, aby se řečníky rozvášněné davy nesnažily zmocnit církevních

Konec práškům proti depresi!

Zdá se Ti,
že jsi opuštěný?
že nikoho nezajímáš?
že jsi úplně bezvýznamný?
že na Tobě nikomu nezáleží?
že nikdo nechce o Tobě nic vědět?
že nikoho nezajímá, co vlastně děláš?

pak zkus letos nepodat daňové přiznání!

Už je to (zase) tady (2)

Jeden se ptá druhého: „Koho jsi volil?“

„Přece komunisty,“ odpoví druhý.

„To je mi jasný, ale z jaké strany?“ upřesňuje první.

Instrukce Dignitas personae – Důstojnost osoby (2. část ze 2)

Dokument Kongregace pro nauku víry

TŘETÍ ČÁST

Nové terapie, zahrnující manipulaci s embryi nebo s genetickou výbavou člověka

24. Poznatky získané v posledních letech otevřely nové perspektivy regenerační medicíny a terapii nemocí na genetické bázi. Velký zájem vzbudil zejména výzkum embryonálních kmenových buněk a možných budoucích terapeutických aplikací, které nicméně dosud nevedly k žádným hmatatelným výsledkům, na rozdíl od výzkumu dospělých kmenových buněk. Od chvíle, kdy se někteří začali domnívat, že případné terapeutické cíle, dosažitelné za pomoci embryonálních kmenových buněk, mohou ospravedlnit různé formy manipulace a destrukce lidských embryí, vynořil se na poli genové terapie, klonování a použití kmenových buněk soubor otázek, jejichž zodpovězení vyžaduje pozorné morální rozlišování.

Genová terapie

25. Termínem genová terapie se běžně míní aplikace technik genetického inženýrství na člověku za terapeutickým účelem, totiž s cílem léčit choroby na genetickém základě, i když nedávno došlo k pokusu aplikovat genovou terapii v souvislosti s nemocemi, které nejsou dědičné, zejména, pokud se týče rakoviny.

Teoreticky lze aplikovat genovou terapii na dvou úrovních: na tělních buňkách a zárodečných buňkách. Somatická genová terapie nabízí eliminaci nebo redukci genetických vad, vyskytujících se na úrovni tělních či somatických buněk, to znamená buněk, které nejsou reprodukční a ze kterých jsou složeny tkáně a tělesné orgány. V tomto případě jde o zákroky, jež směřující do určitých buněčných oblastí a mají účinky, jež se týkají dotyčného jedince. Naproti tomu zárodečná genová terapie usiluje o korekci genetických vad přítomných v zárodečných buňkách tak, aby terapeutické účinky, dosažené na dotyčné osobě, byly předány jeho případnému potomstvu. Tyto zásahy genové terapie, ať somatické či zárodečné, mohou být uskutečněny na plodu před narozením a pak se mluví o genové terapii in utero anebo po narození na dítěti či dospělém.

26. Morální hodnocení vyžaduje vzít do úvahy tyto distinkce. Zásahy do tělních buněk za terapeutickým účelem jsou v principu morálně dovoleny. Takovéto zásahy mají za cíl dosáhnout normální genetickou konfiguraci dotyčné osoby anebo zamezit poškozením, jež vyplývají z výskytu genetických anomálií nebo jiných souvisejících poruch. Vzhledem k tomu, že genová terapie může obnášet značná rizika pro pacienta, je třeba dodržet všeobecný deontologický princip, podle něhož je k uskutečnění terapeutického zákroku nutné předem zajistit, aby zdraví nebo fysická integrita dotyčné osoby nebyly vystaveny rizikům, jež by byla nadměrná nebo neúměrná vzhledem k závažnosti poruchy, která má být léčena. Vyžaduje se také informovaný souhlas pacienta nebo jeho zákonného zástupce.

Odlišné je morální hodnocení zárodečné genové terapie. Jakákoli genetická modifikace zavedená do zárodečných buněk dotyčného jedince by byla předávána jeho eventuálnímu potomstvu. Poněvadž rizika spojená s každou genetickou manipulací jsou značná a ještě málo kontrolovatelná, není za současného stavu

bádání morálně přípustné jednat tak, aby se vzniklé potenciální škody přenesly na potomstvo. K hypotetické aplikaci genové terapie na embryu je pak zapotřebí dodat, že její uskutečnění vyžaduje použití technického kontextu oplodnění in vitro, čímž se vystavuje veškerým etickým námitkám, které se týkají těchto procedur. Z těchto důvodů je třeba potvrdit, že za současné situace je zárodečná genová terapie ve všech jejích formách morálně nedovolená.

27. Zvláštní úvahu si zasluhuje hypotéza aplikací genetického inženýrství za účelem jiným než terapeutickým. Někteří došli k představě, že je možné používat techniky genetického inženýrství k realizaci manipulací s domnělým cílem vylepšit a zdokonalit genetickou výbavu. V některých těchto návrzích se projevuje určitý druh neuspokojení nebo dokonce odmítnutí hodnoty lidské bytosti jako omezeného tvora a osoby. Ponecháme-li stranou technické obtíže realizace a všechna s tím spojená skutečná i potenciální rizika, vynořuje se především fakt, že tyto manipulace favorizují eugenickou mentalitu a zavádějí nepřímé sociální cejchování těch, kteří postrádají výjimečné nadání, a zdůrazňují talenty ceněné určitými kulturami a společnostmi, které samy o sobě nepředstavují lidské specifikum. To protiřečí základní pravdě o rovnosti všech lidských bytostí, která se vyjadřuje principem spravedlnosti, jehož znásilnění by dlouhodobě vedlo k ohrožení pokojného soužití mezi jednotlivci. Kromě toho je třeba se ptát, kdo by směl určovat, jaké modifikace lze považovat za positivní a jaké nikoliv, nebo jaké by měly být meze individuálních žádostí o domnělé vylepšení, protože by nebylo konkrétně možné vyslyšet přání každého jednotlivého člověka. Jakákoli odpověď na tyto otázky by se v každém případě odvozovala z libovolných a sporných kritérií. To všechno vede k závěru, že takováto perspektiva zásahů by dříve či později vedla k poškození obecného dobra a favorizovala by vůli některých nad svobodou ostatních. Nakonec stojí za zmínku, že pokus vytvořit nový typ člověka, odkazuje na určitou ideologickou dimenzi, podle níž si člověk nárokuje stanout na místě Stvořitele.

Církev svým tvrzením o etické nepřijatelnosti zásahů tohoto typu, které v sobě zahrnují nespravedlivou nadvládu člověka nad člověkem, poukazuje také na nezbytnost vrátit se k perspektivě péče o lidské osoby a výchovy k přijímání lidského života v jeho konkrétním historickém vymezení.

Klonování člověka

28. Klonováním člověka se rozumí asexuální a bezpohlavní reprodukce celého lidského organismu za účelem vytvoření jedné nebo více „kopií“, jež by byly z genetického hlediska podstatně identické s jedním rodičem [47].

Klonování se navrhuje s dvojím základním cílem: reprodukčním, tzn. aby se dosáhlo narození klonovaného dítěte nebo terapeutickým či výzkumným. Reprodukční klonování by teoreticky mělo být s to uspokojit některé zvláštní požadavky, jako např. kontrolu lidské evoluce, selekci lidských bytostí s vyššími kvalitami, výběr pohlaví dítěte, produkci dítěte, které by bylo „kopií“ jiného, produkci dítěte páru, který je postižen takovými formami sterility, jež neumožňují užít jiné cesty. Naproti tomu terapeutická klonace se navrhuje jako nástroj produkce embryonálních kmenových buněk s předem určenou genetickou výbavou za účelem překonání problému nepřijetí (imunologické nekompatibility); pojí se tedy s tematikou užívání kmenových buněk. Pokusy s klonováním vyvolaly velké znepokojení na celém světě. Různé organizace na národní i me-

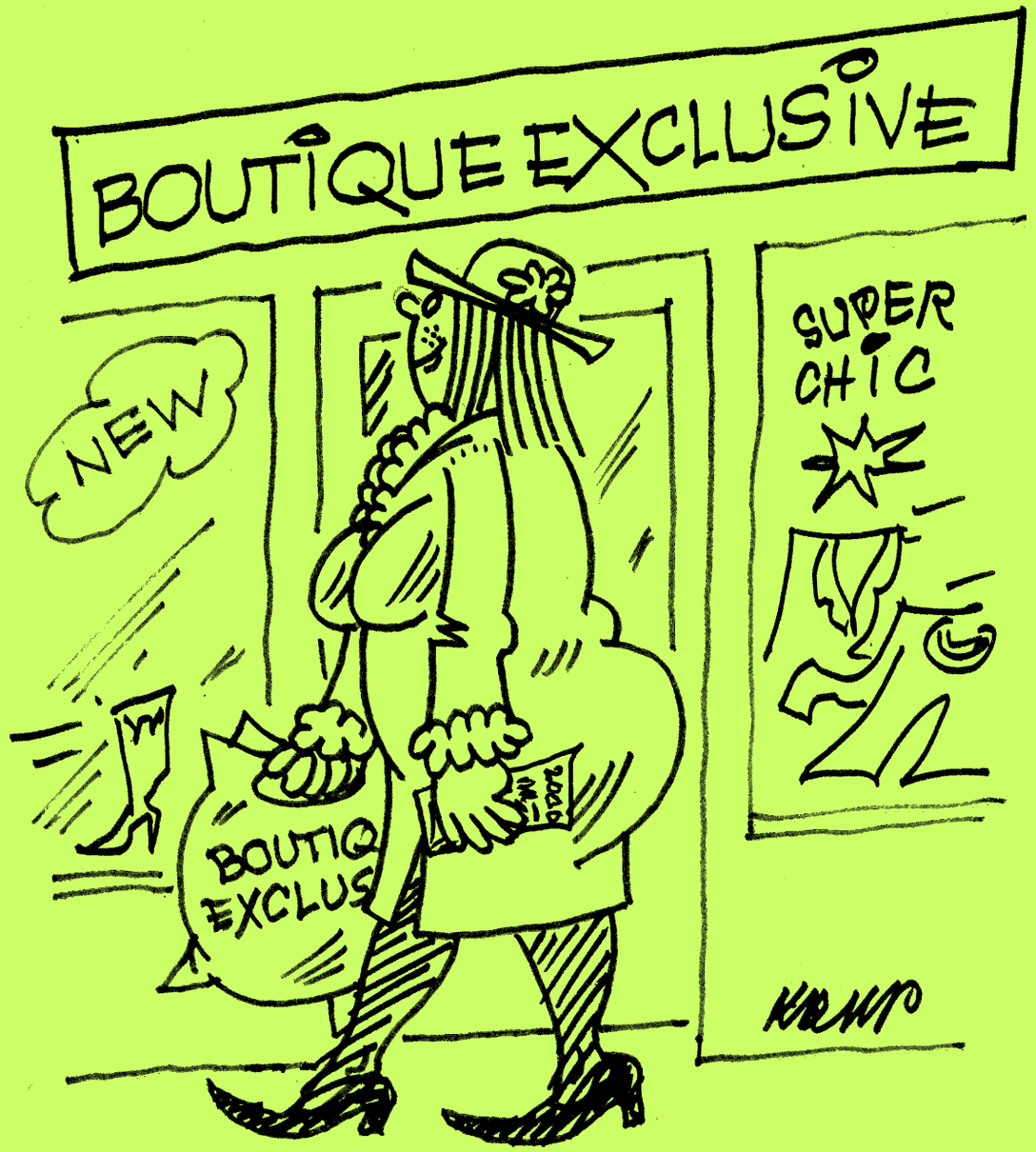

Ze zkoušky o podmínkách provozu na pozemních komunikacích

„Kolik činí průměrná rychlost pohybu poslancovy manželky v obchodě?“
„5 000 Kč/h.“

Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

Ach, ta láska nebeská ...

Tos tedy neslyšela, vona mi sice řekla Chvála Kristu, ale jakým tónem!

zinárodní úrovni hodnotily klonování člověka záporně a drtivá většina zemí jej zakázala.

Klonování člověka je vnitřně nedovolené, poněvadž žene do krajnosti etickou nepřípustnost technik umělého oplodnění a má za cíl dát zrod nové lidské bytosti bez spojení s aktem vzájemného obdarování manželů a ještě radikálněji bez jakéhokoli vztahu k sexualitě. Tato okolnost vede ke zneužívání a manipulacím, které závažně poškozují lidskou důstojnost [48].

29. V případě, že by klonování mělo reprodukční účel, ukládala by se klonovanému subjektu předem určená genetická výbava, čímž by ho fakticky podrobila jakési formě biologického otroctví, z něhož by se stěží mohl vymanit. Fakt, že si nějaký člověk osobuje právo svévolně určovat genetické vlastnosti jinému člověku, představuje závažnou urážku lidské důstojnosti a základní rovnosti mezi lidmi.

Etické námitky vznesené z mnoha stran proti terapeutickému klonování a proti užívání lidských embryí vytvořených in vitro vedly některé vědce k předložení nových technik, které jsou představovány jako schopné vyprodukovat kmenové buňky embryonálního typu, aniž by to předpokládalo zničení skutečných lidských embryí [49]. Tyto návrhy vzbudily nemálo vědeckých a etických otázek, týkajících se zejména ontologického statutu takto obdrženého „produktu“. Dokud tyto pochybnosti nebudou objasněny, je třeba se přidržet tvrzení encykliky Evangelium vitae: „z morálního hlediska je to tak významné, že už pouhá pravděpodobnost přítomnosti existence člověka naprosto zakazuje veškeré činnosti směřující k tomu, aby byl lidský zárodek usmrcen“ [50].

Terapeutické užití kmenových buněk

31. Kmenové buňky jsou nerozlišené buňky, které mají dvě základní vlastnosti: a) prodlouženou schopnost rozmnožovat se bez diferenciace; b) schopnost dát vznik přechodným mateřským buňkám, z nichž vznikají vysoce diferenciované buňky, např. nervové, svalové, krevní.

Jakmile se experimentálně zjistilo, že kmenové buňky, jsou-li transplantovány do poškozené tkáně, inklinují k replikaci buněk a regeneraci dané tkáně, otevřely se nové perspektivy regenerativní medicíny, která vzbudila velký zájem mezi badateli na celém světě.

Zdroje kmenových buněk, které byly v člověku až doposud nalezeny, jsou: embryo v prvních stadiích svého vývoje, plod, krev z pupeční šňůry, různé tkáně dospělého (kostní dřeň, pupeční šňůra, mozek atd.) a plodová voda. Z počátku se bádání soustředilo na embryonální kmenové buňky, poněvadž se mělo za to, že pouze ony mají velkou schopnost množení a diferenciace. Četné studie však dokazují, že také dospělé kmenové buňky vykazují všestrannost. Třebaže tyto buňky patrně nemají tutéž schopnost obnovy a tutéž plasticitu jako kmenové buňky embryonálního původu, studie a experimenty na vysoké vědecké úrovni naznačují, že tyto buňky ve srovnání s těmi embryonálními slibují lepší výsledky. Terapeutické postupy praktikované v současné době předpokládají využívání dospělých kmenových buněk a v tomto ohledu byly zahájeny mnohé výzkumy, které otevírají nové a slibné horizonty.

32. Etické hodnocení vyžaduje brát v úvahu jak metody odebírání kmenových buněk, tak i rizika jeho klinického či experimentálního užívání.

Pokud jde o metody používané při odebírání kmenových buněk, je třeba o nich

uvažovat ve vztahu k jejich vzniku. Je třeba pokládat za dovolené ty metodiky, které nezpůsobují velké poškození tomu, komu jsou kmenové buňky odebírány. Tyto podmínky jsou splněny zpravidla tehdy, dochází-li k odběru: a) z tkání dospělého organismu; b) z krve pupeční šňůry v okamžiku porodu; c) z tkání plodů, které zemřely přirozeně. Odebírání kmenových buněk z lidských embryí je naopak nevyhnutelnou příčinou jejich zničení a v důsledku toho je zásadně nedovolené. V tomto případě „výzkum – bez ohledu na výsledky terapeutického použití – nestojí ve službách lidstvu. Jde totiž cestou ničení lidských životů, které mají stejnou důstojnost jako jiní lidští jedinci a samotní badatelé. Sama historie v minulosti odsoudila a v budoucnu odsoudí takovou vědu nejen proto, že je zbavena světla Božího, ale také proto, že postrádá lidství“ [51].

Použití embryonálních kmenových buněk nebo diferencovaných buněk z nich vzatých či eventuálně poskytnutých jinými badateli po zničení embryí nebo dostupných na trhu představuje vážné problémy z hlediska spolupráce se zlem a pohoršení [52].

Pokud jde o klinické užití kmenových buněk obdržených dovolenými postupy, nejsou tu morální námitky. Je třeba však respektovat společná kritéria medicínské deontologie. Je třeba postupovat v tomto ohledu s velkou důkladností a rozvážností, redukovat tak na minimum eventuální rizika pro pacienty, favorizovat vědeckou diskusi a podávat úplné informace široké veřejnosti.

Je třeba dát impuls a podporu výzkumu za použití dospělých kmenových buněk, poněvadž s sebou nenese etické problémy [53].

Pokusy o hybridizaci

33. Nedávno byly použity ovocyty živočichů na přeprogramování jader somatických lidských buněk, všeobecně označovaném jako hybridní klonování, za účelem odběru embryonálních kmenových buněk z výsledných embryí bez použití lidských ovocytů.

Z etického hlediska jsou tyto procedury urážkou důstojnosti lidské bytosti v důsledku mísení lidských a zvířecích genetických elementů, schopných zrušit specifickou identitu člověka. Eventuální použití kmenových buněk, vyjmutých z těchto embryí, by s sebou navíc neslo dodatečná dosud zcela neznámá zdravotní rizika, vyplývající z přítomnosti zvířecího genetického materiálu v jejich cytoplasmě. Vystavovat lidskou bytost vědomě těmto rizikům je morálně a deontologicky nepřípustné.

Užití lidského „biologického materiálu“ nedovoleného původu

34. K vědeckému bádání a produkci vakcín nebo dalších produktů bývají někdy používány buněčné složky, které jsou výsledkem nedovoleného zásahu proti životu nebo fysické integritě lidské bytosti. Spojení s nesprávným jednáním může být přímé či nepřímé, vzhledem k tomu, že jde většinou o buňky, které se snadno a ve velkém množství reprodukují. Tento „materiál“ bývá někdy k disposici na trhu, někdy je distribuován bezplatně do výzkumných středisek státními organizacemi, které to ze zákona mají za úkol. To všechno vytváří různé etické problémy, pokud jde o spolupráci se zlem a pohoršení. Kromě toho je vhodné vyslovit všeobecné principy, z nichž mohou odborníci správným svědomím vyvodit hodnocení a vyřešit situace, v nichž by se případně mohli ocitnout při své profesionální činnosti.

V roce sv. apoštola Pavla uveřejňujeme náhled pomůcky pro katechesi č. 1 Cesty apoštola sv. Pavla
Českého katolického biblického díla, Dolany 443, 783 16 Dolany u Olomouce,
tel. 605 300 466, info@bible-cz.org, www.biblickedilo.cz
Pomůcka obsahuje 21 kartiček k vymalování, vystřižení a postavení.
3. vydání 2008

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Dnešní úkol: Někdy se setkáme s věřícími, kteří skutečně dávají svůj rozum až na druhé místo a říkají, že se při naslouchání Božímu slovu řídí spíše citem. Co by asi takový věřící cítil při mši svaté o 7. neděli v mezidobí, zrovna když se bude číst to, co je v tajence? Tajenka se skládá ze tří částí, pro každé čtení je jedna část.

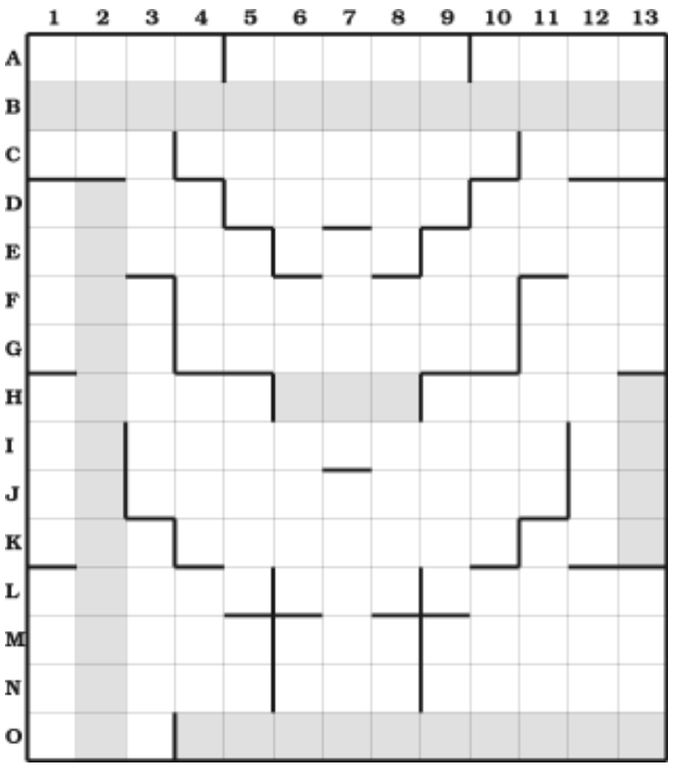

VODOROVNĚ: A. Uvážená, svobodná a Bohu učiněná přípověď (kán. 1191 § 1 CIC); jazykové výrazy pojmů; slzný plyn v spreji (slang.). - B. **1. díl tajenky**. - C. Mez. kód letiště Vancouver; malá kachna; místo, kde je strom života (Zj 2, 7). - D. Španělsky ‚Ludvík'; domácky Dita (což je zkrácené Judit); anglicky ‚kočky'. - E. Klávesa počítače k odeslání pokynu; domácky Ezechiel; jméno naivního malíře Rousseaua. - F. Ryby právě vylíhlé; druhá osoba Nejsvětější Trojice; africký veletok. - G. Člen muslimského bratrstva (13. st.); vrtáním oddělit; která (zast.). - H. Nejčastější italské příjmení (Zrzavý); **3. díl tajenky**; ten, kdo začíná život v řeholní společnosti (kán. 646 CIC). - I. Řídicí tyč žebříňáku; utínání sekerou odspodu; tohle. - J. Zvratné zájmeno; negramotný člověk; iniciály jáhna a mučedníka sv. Atanáše, sťatého v Jerusalémě roku 452 (připomínka 5. 7.). - K. Amatérský plavecký klub (zkr.); reprezentační karosérie os. automobilů (hist.); fakulta sociálně ekonomická (zkr.). - L. Tlumeně (v hudbě); 951 (římsky); anglicky 'ptát se'. - M. Rašit; zubr; uložená peněžitá částka. - N. Nějaký z uměleckých směrů (hanl., fonet.); citoslovce rozpaků; španělsky 'nový'. - O. Anglicky 'moře'; **5. díl tajenky**.

SVISLE: 1. Vidiny; roky (nářeč.); ranní vláha; úřední listina. - 2. Šelma s imposantní krční hřívou; **2. díl tajenky**. - 3. Semitský jazyk psaný zprava doleva; Saulova vedlejší žena (2 Sam 21, 11); hostinec (expr.). - 4. Bezzákluzový kanon (zkr.); španělsky 'lůj'; bývalý kladenský podnik; latinsky 'Bůh'. - 5. Usazené nečistoty; pokolení; stát v Americe; technický slovník naučný (zkr.). - 6. Očistky; tlachal; co nastalo v poledne po ukřižování Krista. - 7. Mytím očistit; obtloustlí (expr.); norské jezero. - 8. Nápoj z révy (zdrob.); churavěti; smyv (půdy). - 9. Domácky Anna; zkr. souhvězdí Vodní had; kdo byl ukamenován z příkazu Jezabel; opak 'uvnitř'. - 10. Novozélandský papoušek; 100 kg (zast.); tamten; šupina žhavého kovu. - 11. Turecký nápoj z jogurtu a kardamomu (statná bylina z čeledi zázvorovitých rostoucí v tropických deštných pralesech); otáčivým pohybem namotat; přetvářka. - 12. Poslední ze sta (ona); Trojice (lat.); přisávající se (oni). - 13. Vířivý pohyb mnoha jedinců; zásobníky na obilí; **4. díl tajenky**; který člověk?.

Pomůcka: ahi, ajran, Femund, lochie, Rossi, YVR.

Ladislav Martinča

PŘÍLOHA

Za zmínku také stojí, že samotné morální hodnocení umělého potratu „je třeba vztáhnout také na nové formy útoků na lidská embrya, která jakkoli sledují dobrý úmysl, přece mají nutně za následek zabití. Máme zde na mysli pokusy na embryích, které jsou v některých státech zákonem povoleny, ... a používání lidských embryí a plodů jako předmětů vědeckého zkoumání jsou zločinným porušením jejich důstojnosti jakožto lidí, kteří mají právo na stejnou úctu, jaká náleží každému již narozenému dítěti a každé lidské osobě" [54]. Tyto formy experimentování představují vždycky závažný morální přestupek [55].

35. Odlišná skutková podstata nastává, když badatelé používají „biologický materiál" nedovoleného původu, který byl vyprodukován mimo jejich vlastní výzkumné středisko nebo je dostupný na trhu. Instrukce Donum vitae formulovala všeobecný princip, který má být v těchto případech dodržován: „Mrtvá embrya a plody, potracené úmyslně nebo neúmyslně, je třeba respektovat stejně jako tělesné ostatky jiných bytostí. Zvláště je zakázáno je mrzačit nebo pitvat, pokud nebyla s jistotou konstatována smrt nebo chybí předchozí souhlas rodičů či matky. Kromě toho je třeba vždy dodržovat morální požadavek, který vylučuje jakoukoliv spoluúčast na umělém potratu a nebezpečí pohoršení" [56].

V této souvislosti je nedostatečné kritérium formulované některými etickými komisemi, totiž tvrzení, že by bylo eticky dovolené použití „biologického materiálu" nedovoleného původu, jen když existuje jasné oddělení těch, kteří embrya produkují, zamrazují a zabíjejí, od badatelů, kteří provádějí vědecké experimenty. Kritérium nezávislosti nestačí, aby se vyhnul protiřečení ten, kdo tvrdí, že neschvaluje nesprávnost, které se dopustil jiný, ale zároveň přijímá pro vlastní práci „biologický materiál", který druzí obdrželi prostřednictvím nesprávného jednání. Je-li nedovolené jednání připouštěno zákony, které regulují zdravotnický a vědecký systém, je zapotřebí zaujmout odstup od neblahých aspektů takovéhoto systému, aby tak nevzniknul dojem nějaké tiché tolerance či akceptace závažně nesprávného jednání [57]. Vede to totiž ke zvětšování lhostejnosti, ne-li souhlasu, s nímž se na toto jednání nahlíží v některých lékařských a politických kruzích.

Někdy se namítá, že předešlé úvahy údajně naznačují, že badatelé s dobrým svědomím by měli mít povinnost aktivně se postavit proti veškerému nedovolenému jednání na poli lékařství a tím přehnaně rozšiřovat svou etickou odpovědnost. Povinnost vyhnout se spolupráci se zlem a pohoršení se ve skutečnosti týká jejich řádné odborné činnosti, kterou mají konat správně a jejím prostřednictvím tak dosvědčovat hodnotu života a odporovat i závažně nesprávným zákonům. Je tedy třeba upřesnit, že povinnost odmítat onen „biologický materiál", i když nedochází k nějakému pozdějšímu spojení těchto badatelů s postupy techniků umělého oplodnění nebo s těmi, kteří se dopouštějí potratů, a bez předchozí dohody s centry umělého oplodňování, vyplývá z povinnosti oddělit se ve výkonu vlastní badatelské činnosti od závažně nesprávného legislativního rámce a jasně stvrdit hodnotu lidského života. Proto je výše zmíněné kritérium nezávislosti nezbytné, ale může být eticky nedostatečné.

Přirozeně, že uvnitř tohoto všeobecného rámce existují diferencované odpovědnosti a vážné důvody by mohly být morálně přiměřené pro ospravedlnění použití zmíněného „biologického materiálu". Takto např. zdravotní riziko u dětí může oprávnit jejich rodiče použít nějakou vakcínu, při jejíž přípravě byly použity buněčné složky nedovoleného původu, přičemž zůstává netknuta povinnost všech pro-

jevit vlastní nesouhlas v této věci a žádat zdravotnické systémy, aby daly k disposici jiné typy vakcín. Z druhé strany je třeba mít na paměti, že v podnicích, které používají buněčné složky nedovoleného původu, není odpovědnost těch, kteří rozhodují o zaměření produkce totožná s odpovědností těch, kteří nemají žádnou rozhodovací moc.

V kontextu naléhavé mobilizace svědomí ve prospěch života je třeba pracovníkům ve zdravotnictví „zdůraznit jejich odpovědnost, která nachází nejhlubší potvrzení i měřítko morálního vztahu lékařské profese v oné stále platné Hippokratově přísaze, podle níž každý lékař musí pracovat s absolutní úctou k lidskému životu a jeho posvátnému charakteru“ [58].

ZÁVĚR

36. Morální učení církve bylo někdy obviňováno z toho, že obsahuje mnoho zákazů. Ve skutečnosti je založeno na uznání a prosazování všech darů, které Stvořitel daroval člověku, jako je život, poznání, svoboda a láska. Zvláštní ocenění si zasluhují nejen poznávací činnosti člověka, ale také ty praktické, jako je práce a technologické dovednosti. Právě těmi posledně jmenovanými je totiž člověk, podílející se na stvořitelské moci Boží, povolán proměňovat stvoření, spravovat jeho rozmanité zdroje ve prospěch důstojnosti a blahobytu všech lidí a celého člověka a zároveň být také strážcem jeho hodnoty a vnitřní krásy.

Dějiny lidstva však dosvědčují, že člověk zneužíval a ještě zneužívá moc a schopnosti, které mu byly Bohem svěřeny, a dává tak prostor různým formám nespravedlivé diskriminace a útlaku těch nejslabších a nejbezbrannějších. Každodenní atentáty na lidský život; existence velkých oblastí chudoby, kde lidé umírají hladem a nemocemi, odříznuti od zdrojů poznání a praktik, jimiž hojně disponují mnohé země; technologický a průmyslový rozvoj, který vytváří konkrétní riziko zhroucení ekosystému; užívání vědeckého výzkumu na poli fysiky, chemie a biologie k válečným účelům; četné války, které dodnes rozdělují národy a kultury, jsou, bohužel, jenom některá z výmluvných znamení toho, jak člověk může špatně používat své schopnosti a stávat se nejhorším nepřítelem sobě samému tím, že ztrácí vědomí svého vznešeného a specifického poslání být spolupracovníkem stvořitelského díla Božího.

Vedle toho dějiny vykazují skutečný pokrok v porozumění a uznání hodnoty a důstojnosti každé lidské osoby, základu práv a etických závazků, s nimiž se usilovalo a usiluje o budování lidské společnosti. Právě ve jménu prosazení lidské důstojnosti je proto zakázáno každé jednání a každý styl života, který tuto důstojnost poškozuje. Takto jsou např. politicko-právní a nejenom etické zákazy různých forem rasismu a otroctví, nespravedlivých diskriminací a marginalizací žen, dětí, nemocných a těžce postižených zřejmým dokladem uznání nedotknutelné hodnoty a vnitřní důstojnosti každé lidské bytosti a znamením autentického pokroku, který prostupuje dějinami lidstva. Jinými slovy, legitimita každého zákazu se zakládá na nezbytnosti chránit autentické morální dobro.

37. Pokud byl lidský a sociální pokrok zpočátku charakterizován především rozvojem průmyslu a produkcí spotřebních dober, dnes se hodnotí vývojem informatiky, výzkumem na genetickém poli, medicíny a biotechnologií aplikovaných také na člověku, sektorech, jež mají velkou důležitost pro budoucnost lidstva, ale v nichž se také vyskytují zřejmé a nepřijatelné zlořády. „Jako byla před sto lety potlačová-

vždy vrazí do žárovky, trochu si připálí křidélka a na chvíli letí pryč. Ale za chvíli zase letí na světlo. Křesťan by měl tedy, zvláště v krizi, usuzovat správně. Proto otázka klade důraz na logické argumenty. Již Boethius nazval filosofii těšitelkou. A zase: nepozorujeme, že většina těch, kteří si píšou do názvu svého povolání „filosof“, se podobá právě té mouše? Někteří i na život si sáhli. Svědectví, že filosofy ve skutečnosti nebyli …

Naznačíme tedy v obrysech důkaz jedinosti Boha. Vychází se přitom ze samotného důkazu, že Bůh existuje. Tento důkaz je možno vést několika cestami, jedna z nich je přes řetěz příčin až k první Příčině. Pokud by měli existovat nějací dva bohové, byly by to dvě první příčiny. A to není možné, protože by jedna závisela na druhé, nešlo by o první příčinu. Zvídavý čtenář může mít ale námitku: Co když každý Bůh má-stvoří svůj vlastní svět, je tou první Příčinou právě svého světa a oba světy nemají nic, ale vůbec nic společného – mezi Bohy s jejich světy je dokonalá isolace. Chytrý čtenář! – i když to nevysvětluje působení zlého boha v dobrém světě. Voltaire, který chtěl být samoukem, by zde asi skončil a celou filosofii by vyhodil do nějakého tehdejšího kontejneru. Chybu ale udělal v tom, že chtěl být samoukem. Další chybu ale udělal i tím, že si z velikého počtu těch, kteří se považují za filosofy, vybral deistu, tj. někoho svého druhu – toto nebezpečí je veliké kvůli množství „filosofů“. Ale náš čtenář by mohl mít také štěstí (nebo by mohl být dostatečně kritický a rozporných rádců se rychle zbavit) a pak by poznal, že problém je dávno vyřešen. Neboť se ukazuje, divte se, že Bůh myslí. Takže oba bohové by museli o sobě vědět. A tím padá isolace mezi nimi, jeden vstupuje do myšlení druhého. Bůh, který by o druhém nevěděl, by ani nebyl Bohem. I myšlenky mají svou první Příčinu … Čtenářům lze doporučit na toto téma několik knížek, z nichž žádné nebezpečí filosofické frustrace nehrozí: např. z dominikánského nakladatelství Krystal OP skvělou Bůh ve světle filosofie od Romana Cardala – viz Redakce doporučuje. Není to sice čtení nijak pohodlné, ale čtenář jím může vstoupit do jiného světa, než je ten, který zná ze školních lavic. A taky se s filosofií těžko začíná, až když v noci nemůžeme usnout …

br. Felix OFM

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky obsahovala text z Žl 25 (24), 4: **Ukaž mi své cesty, Hospodine, a pouč mě o svých stezkách.** Zpíval se jako mezizpěv mezi 1. a 2. čtením při mši svaté o 3. neděli v mezidobí. Tento text souvisí s hledáním Boží vůle. V modlitbě Otče náš se modlíme „buď vůle Tvá“ a tak se lze setkat s mylným názorem, že všechno, co člověk udělal, byla Boží vůle. Rozumný člověk naopak řekne, že mnoho z toho bylo Boží dopuštění a ne Boží vůle. Text v tajence je zajímavý pro toho, kdo Boží vůli plnit chce, tzn. hledat ji, a když ji nalezne, chce ji i plnit. Jak ale textu v tajence rozumět? Především některé skutky člověka jsou vždycky zlé. Např. vražda (srov. Obrázek roč. 3, č. 12, 6. 11. 2005, příloha s. 5n.), umělý potrat, cizoložství nebo smilstvo. Je zřejmé, že u takových skutků není třeba Boží vůli hledat, někoho se ptát apod., protože je známa. Proto také je tzv. druhá deska Desatera psána v negativním tvaru. Ale k tomu, aby skutek byl naopak dobrý, je zapotřebí splnit více podmínek (např. aby jeho cíl byl dobrý). A zde nastupuje žalmistova prosba „ukaž mi své cesty …“. Co to znamená? Znamená to, že se musíme řídit svým svědomím-rozumem a že prosíme o jeho osvícení. Člověk je zodpovědný za svou zaviněnou nevědomost. Jak ale nevědomost odstraňovat a odstranit? Jednak onou upřímnou prosbou, jednak každý máme svého představeného: faráře, zpovědníka. I jejich vedení je způsob, kterým nás Bůh „poučuje o svých stezkách.“ Také je možno hledat radu v literatuře, ovšem i tu by měl, zvláště v dnešních podmínkách, doporučit představený. A vyhýbat se ukvapeným rozhodnutím – pro případ, když není vyhnutí, mít poblíž osvědčeného přítele. Ten ale, kdo předpokládá, že to, co chce udělat, není dobré, a přesto pro to všelijak hledá ospravedlnění, nehledá Boží vůli, ale spíše to, jak by prosadil vůli svou. Tu pak se kolem něho rozprostírá ono Boží dopuštění.

úkony zbožnosti, které nemají svá přesně předepsaná pravidla. Těmto pravidlům pro bohoslužbu se říká ritus (z lat.). Pojmu ritus se tak nejčastěji užívá s ohledem na způsob slavení liturgie. Lze proto slyšet, že „liturgie byla slavena v západním ritu“ apod. Ve skutečnosti je třeba rozlišovat liturgii, která se slaví (např. liturgie sv. Jana Zlatoústého, sv. Basila Velikého či sv. Řehoře Velikého, které používají byzantský ritus), a ritus, jehož „součástí“ tyto liturgie jsou. Ten, kdo liturgii slaví, je liturg. V diecézi je hlavním liturgem biskup. Naproti tomu rituál (pontifikál) jsou liturgické knihy pro slavení liturgie knězem (biskupem),

Soustavnému studiu liturgie se věnuje odvětví teologie s názvem liturgika. Pojmu poprvé užil Georg Cassander (* 24. 8. 1513 Pittem u Bruge, Vlámsko – † 3. 2 1566 Kolín), profesor střídavě tíhnoucí k protestantismu, který však nakonec zemřel jako věrný syn katolické církve. Liturgikou označuje vědeckou reflexi křesťanské bohoslužby. V teologické klasifikaci je liturgika součástí praktické teologie. S liturgikou nutně souvisí studium církevních dějin, estetiky, hudební vědy, divadelní vědy, ale i folkloristiky a komunikace. Odborník v liturgice a její znalec je liturgik.

7. Proč je Bůh neviditelný?

Otázka proč má dva významy. Jednak znamená tázání se po příčině. A tu je třeba odpovědět, že Bůh je neviditelný proto, aby mohl být absolutně jednoduchý. Kdyby totiž byl viditelný, musel by být hmotný a tedy složený. A jednak může tato otázka znamenat – poněkud nepřesně – tázání se po důvodu. Tu je třeba odpovědět, že důvodem je jeho nehmotnost. Vidět totiž lze jen něco z toho, co je hmotné. A jelikož je Bůh nehmotný, nemůže být vidět.

Protože je Bůh neviditelný, nebylo možno jej zobrazovat a každé zobrazení bylo proto falešné, podvodné. Tato nemožnost ovšem trvala do chvíle vtělení Boha Syna. Ježíš Kristus je současně Bůh i člověk a proto mohl o sobě apoštolu sv. Filipovi prohlásit: „Kdo viděl mne, viděl Otce. Jak můžeš říci: 'Ukaž nám Otce'?“ Takto náš Pán učil apoštoly a takto bychom se od něho měli učit i my..

8. Kdo to byl sv. Gaudentius?

Svatý Gaudentius je latinské (od gaudere radovat se) a také německé jméno sv. Radima (ne tedy od „radit“), polsky Radzim Gaudenty (* před 970 – † asi po 1006), syna Slavníka, nevlastního bratra svatého Vojtěcha a prvního hnězdenského arcibiskupa. Čtenáře odkazujeme na knížku doporučenou v roč. 4 Obrázku č. 11, 7. 10. 2006, s. 19n. – Nové profily světců (Jaroslav Němec). Malá poznámka – každý křesťan má své jméno přiděleno navěky, tím spíše světec, k němuž se modlíme (nezávaznou památku má sv. Radim 12. 10.); takže otázka měla vhodněji znít, kdo to JE sv. Gaudentius.

9. Co to znamená, že Ježíš Kristus je Bohočlověk?

Jde o zkratkou vyjádřená několikerá dogmata, jež lze formulovat takto: Ježíš Kristus je pravý Bůh a skutečný Syn Boží. Kristus přijal v okamžiku početí skutečné, nikoliv zdánlivé tělo a rozumovou a volní duši. Toto spojení Kristovy lidské přirozenosti s Božím slovem nikdy nepřestane.

10. Mohlo více bohů stvořit celý náš svět a vesmír? Pokud se domníváte, že svět stvořil pouze jeden Bůh, uveďte ne pouze teologické, ale i rozumové a logické vysvětlení a argumenty.

Že Bůh je jeden, opakují křesťané přinejmenším každou neděli ve Vyznání víry. Je to základní nauka každého monoteismu. Už Starý zákon popírá, že by byl nějaký druhý, třeba zlý bůh, který by byl odpovědný za „to“ zlo ve světě, a učí, že přirozené zlo působí sám Bůh, mravní zlo člověk a padlí andělé. Křesťané, kteří se domnívají, že dojdou spásy bez vlastního rozumového přičinění, jsou na dosti nebezpečné cestě. Ono stačí, dostane-li se někdo do potíží – a hned začne, např. v noci beze spánku, přemýšlet. A to může dělat dobře, nebo se ve svých úvahách podobá mouše, která létá v místnosti, kde je rozpálená žárovka. Moucha

na ve svých základních lidských právech dělnická třída, a církev ji s velkou odvahou bránila, když prohlásila práva pracujících osob za posvátná, tak nyní, když je jiná skupina lidských osob utlačována v základním právu na život, církev cítí povinnost propůjčit se stejnou odvahou hlas těm, kteří jej nemají. Volání církve na obranu chudých celého světa, těch, co jsou ohroženi, pohrdáni a utiskováni ve svých lidských právech je vždycky evangelní“ [59].

Na základě věroučného a pastoračního poslání církve cítila Kongregace pro nauku víry povinnost znovu potvrdit důstojnost a základní a nezcizitelná práva každé jednotlivé lidské bytosti i v počátečních stádiích její existence a vyložit požadavky ochrany a úcty, které vyžaduje ode všech uznání této důstojnosti.

Splnění této povinnosti zahrnuje odvahu postavit se všem praktikám, které vytvářejí závažnou a nespravedlivou diskriminaci dosud nenarozených lidských bytostí, které mají důstojnost osoby a jsou také stvořeny k obrazu Božímu. Za každým „ne“ září ve snaze o rozlišování mezi dobrem a zlem velké „ano“ k uznání nedotknutelné důstojnosti a hodnoty každého jednotlivce a neopakovatelné lidské bytosti povolané k existenci.

Věřící ať mocně usilují o prosazování nové kultury života a přijímají obsah této instrukce náboženským souhlasem svého ducha s vědomím, že Bůh vždycky dává milost nezbytnou k dodržování svých přikázání a že v každé lidské bytosti, zejména v těch nejmenších je přítomen sám Kristus (srov. Mt 25, 40). Kéž také všichni lidé dobré vůle, zejména lékaři a badatelé ochotní diskutovat a toužící dosáhnout pravdy, dovedou chápat a sdílet tyto principy a hodnocení, směřující k ochraně křehkosti lidské bytosti v jejích počátečních životních stádiích, a prosazovat lidštější civilizaci.

---

[47] Techniky klonování člověka jsou za současného stavu poznatků dvě: štěpení dvojčat a přenos jádra. Štěpení dvojčat spočívá v umělém oddělení jednotlivých buněk nebo skupin buněk od embrya v první fázi vývoje a v následném transferu těchto buněk do dělohy s cílem uměle získat identická embrya. Transfer jádra neboli klonování ve vlastním smyslu spočívá v zavedení jádra vyjmutého z jedné embryonální nebo somatické buňky do ovocytu, který byl před tím zbaven jádra a potom aktivován tak, aby se z něho vyvinulo embryo.

[48] Donum vitae, I,6; Jan Pavel II., Promluva ke členům diplomatického sboru u Svatého stolce, 10. ledna 2005.

[49] Nové techniky tohoto druhu jsou např. aplikováním partenogeneze na člověka, transfer zaměněného jádra (Alterd Nuclear Transfer: ANT) a asistované přeprogramování ovocytu (Oocyte Assisted Reprogramming: OAR).

[50] Jan Pavel II., Evangelium vitae, 60.

[51] Benedikt XVI., Promluva k účastníkům Mezinárodního kongresu, pořádaném Papežskou akademií Pro život o kmenových buňkách, 16. září 2006.

[52] Srov. č.34 – 35 této instrukce.

[53] Srov. Benedikt XVI., Promluva k účastníkům Mezinárodního kongresu, pořádaném Papežskou akademií Pro život o kmenových buňkách, 16. září 2006.

[54] Jan Pavel II., Evangelium vitae, 63.

[55] Srov. ibid., 62.

[56] Donum vitae, I,4.

[57] Srov. Jan Pavel II., Evangelium vitae, 73: „Potrat a euthanasie jsou tedy

zločiny, které žádný lidský zákon nemůže ospravedlnit. Takové zákony nejen že nezavazují ve svědomí, ale naopak je zde závažná a jasná povinnost postavit se proti nim odporem ve svědomí.“ Právo námitky svědomí jakožto výraz práva na svobodu svědomí by měly zaručovat občanské zákony.

[58] Jan Pavel II., Evangelium vitae, 89. (Hippokratovu přísahu jsme v Obrázku zveřejnili v roč. 2, č. 12, 31. 10. 2004 na s. 99 a srovnali jsme ji s tím, co studenti slibují dnes.)

[59] Jan Pavel II., List všem biskupům o „Evangeliu života“, 19. května 1991.

Papež Benedikt XVI. v audienci udělené 20. června 2008 níže podepsanému kardinálovi prefektovi, schválil tuto instrukci, přijatou na řádném zasedání této Kongregace, a nařídil ji zveřejnit.

V Římě, sídle Kongregace pro nauku víry, na slavnost Narození Panny Marie, 8. září 2008.

William kard. Levada
prefekt
Luis Ladaria, SJ
sekretář, titulární arcibiskup Thibica

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10531, 10529, 10530

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Jak se správně jmenuje oslava, připadající na 2. února?
a) Památka Matky Boží hromničné.
b) Slavnost Obětování Páně.
c) Svátek Uvedení Páně do chrámu.

2. Proč přinesli Maria a Josef Ježíše do chrámu?
a) Na poděkování za záchranu před králem Herodem.
b) Protože podle Zákona všecho prvorozené mělo byt zasvěceno Bohu.
c) Protože první dítě, které se rodičům narodilo, mělo byt odevzdáno Bohu ke službě v chrámu.

3. Jak se jmenoval jeden člověk z těch, kteří byli právě přítomni Ježíšovu obětování?
c) Samson.
b) Simeon.
a) Šimon z Kyrény.

4. Proč přišel tento člověk do chrámu?
a) Protože mu Duch svatý vnukl, aby tam přišel.
b) Protože šel právě kolem a chtěl se v chrámu pomodlit.
c) Protože věděl předem, že tam bude obětován Mesiáš zvaný Kristus, a protože dostal za úkol při tom pomáhat.

5. Co o Ježíši tento člověk také prohlásil?
a) Že bude znamením, které obrátí všechny hříšníky.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ra vládla jako regentka za nezletilého syna Michaela III. Podobně jako před padesáti lety Irene nyní Theodora roku 843 opět povolila uctívání ikon a zvrátila rozhodnutí příslušných koncilů, které se k uctívání obrazů vyjadřovaly. **Od této doby východní církev slaví první neděli postní jako svátek triumfu ortodoxie.**

Ikonoklasté odsuzovali zhotovování neživých obrazů (maleb či soch), které měly zobrazovat Ježíše Krista nebo svaté. Jediným skutečným náboženským obrazem pro ně mohl být obraz, který by byl totožný se svým prototypem – to ale zároveň považovali za nemožné. Jedinou povolenou Ježíšovou „ikonou“ pro ně byla eucharistie. V zobrazování Pána Ježíše obrazoborci také spatřovali zmatení v tom, co se týká Ježíšovy božské a lidské přirozenosti. Užívání obrazů (ikon) pro náboženské potřeby považovali za novotu v církvi a za ďábelský vynález, který měl přivést křesťany nazpět k pohanské praxi.

Ikonodúlové měli správně za to, že Mojžíšský zákaz zobrazování Boha byl překonán vtělením Ježíšovým, jímž se druhá osoba neviditelného Boha stala viditelnou. Obraz tedy nezpodobuje neviditelného Boha, ale Boha v podobě, v níž na sebe přijal tělo. Modly (např. hinduistické sochy) na rozdíl od křesťanských obrazů podle ikonodúlů zobrazují smyšlené, vituální osoby bez podstaty či skutečnosti, nikoli reálné postavy.

Obrazy také považovali jejich ctitelé za součást ústně předávané tradice. Celý spor se však také výrazně týkal vztahu církve a státu, který v této době v Byzanci byl velmi aktuální – kontroverse byla zároveň zápasem církve o nezávislost ve vlastních záležitostech a v otázkách víry.

Na začátku 15. století, zvláště kolem roku 1420 zasáhlo obrazoborectví také husitské Čechy, kdy **husitům** padla za oběť při plenění kostelů a klášterů většina starých gotických památek na našem území.

Někteří protestantští reformátoři povzbuzovali své stoupence k ničení uměleckých děl, neboť je považovali za modly. **Zwingli** a **Kalvín** přijali obrazoborectví za svůj přístup při záboru katolických kostelů ve Švýcarsku. V Německu a v Holandsku se protestantské odmítání katolického kultu obrazů radikalizovalo od roku 1522, i když Luther postupoval mírněji a obrazy později zase připustil, jen pokud však samy nebyly objektem uctívání. Obrazoborecké bouře propukaly postupně i v dalších letech a místech, kam kalvinismus pronikal – v Curychu (1523), Kodani (1530), Münsteru (1534), Ženevě (1535), Augsburgu (1537) a ve Skotsku (1559). Roku 1562 byly takto v Lyonu zničeny kalvinisty ostatky sv. Ireneje, který byl pod oltářem kostela pohřben od roku 202!

České země postihlo kalvínské obrazoborectví během vlády „zimního krále“ Fridricha Falckého (1619 – 1620), kdy byl mj. zničen vzácný gotický mobiliář pražského chrámu Sv. Víta. Anglikánský biskup Joseph Hall popisuje události v Anglii roku 1643, kdy vojsko i občané povzbuzení revolučním parlamentem zničili veliké množství uměleckých památek.

V nekřesťanských (monoteistických) náboženstvích – v islámu, u svědků Jehovových (14,8 mil. členů) a u židů (14 mil.) nemůže neplatit zákaz zobrazovat Alláha, Jehovy a Adonaje. Pokud tedy muslimové ničí takové obrazy (např. fresky a monumentální sochy tzv. Bamjánských Buddhů v afghánské provincii Bamján v roce 2001), vůbec to neukazuje jejich nekulturnost, jak psala všechna média, ale jde o fanatický projev víry v nehmotného Boha.

6. Co to je liturgie? Co to je liturgika? Kdo to je liturg? Kdo to je liturgik?

Liturgie (z řec. ἡ λειτουργία -ας leitúrgiá veřejná služba, z λειτός leitos veřejný a τό ἔργον -ου to ergon dílo, práce) znamená dnes bohoslužbu, veřejné shromáždění podle tradice a pravidel toho kterého náboženství či církve. Rozlišujeme dva hlaví druhy liturgie-bohoslužby. Bohoslužbu slova, obsahující jen modlitby, zpěvy a čtení; sem patří i Denní modlitba církve neboli liturgie hodin (vidíme, jak je tento název případný), tj. společná modlitba breviáře, čili posvátné officium. A eucharistickou bohoslužbu, v západní církvi mše svatá, ve východní božská liturgie (bohoslužba slova je její součástí). Bohoslužbou je také např. eucharistická adorace, ale nikoli už modlitba růžence či křížová cest; to jsou

du. Pro zahájení diecésní fáze procesu je nezbytné zejména to, aby pověst svatosti byla „spontánní a nikoli uměle vytvořená“: „Biskup nemůže, i kdyby chtěl, zahájit kausu blahořečení, pokud není patrná ona „*fama sanctitatis*“ v rámci církevního společenství, do něhož kandidát blahořečení patří. V podstatě **je to samo společenství věřících, které činí první krok** v beatifikačním procesu, protože prakticky jsou to oni, kdo mají biskupovi říci: „**Tato osoba je pro nás svatou.“** A to je ona „*fama sanctitatis*“.

5. Co to bylo obrazoborectví?

Laskavý čtenář nechť si nejdříve promyslí otázku 7.

Obrazoborectví či ikonoklasmus (z řec. ἡ εἰκών -όνος eikón obraz a κλᾶν klán lámat, odtud tzv. aorist κλάσαι klasai rozbít, κλαστός, -ή, -όν klastos rozbitý) označuje hnutí, snažící se v náboženství (především v křesťanství) odstranit náboženské obrazy. Odpůrci obrazů jsou označováni jako ikonoklasté či obrazoborci, jejich zastánci či ctitelé jako ikonodúlové.

Někdy mezi roky 726 a 730 byzantský císař Lev III. Isaurský z důvodů vojenských neúspěchů nařídil **kvůli udobření Boha** odstranění obrazu Ježíše Krista, který zdobil bránu konstantinopolského paláce. Někteří z těch, kteří byli úkolem pověřeni, byli zavražděni skupinou ikonodúlů. Na jiné nenáboženské umění se zákaz nevztahoval (např. kříž). Uctívání obrazů císař označil za formu idolatrie. Otázku nekonsultoval s církví a byl velmi překvapen její oposití.

Germanos I., konstantinopolský patriarcha, který se zastával uctívání náboženských obrazů, v návaznosti na edikt buď resignoval, nebo byl sesazen. Na Západě svolal k vyřešení otázky do Říma papež Řehoř III. dvě synody, které odsoudily Leonovo počínání; v reakci na to Leon zabral některá území, která spadala pod papežovu jurisdikci. Lev III. umírá roku 740, ale zákaz ikon potvrdil jeho syn Konstantin V. Kopronymos, který svolal roku 754 do Hierie tzv. ikonoklastický koncil, jehož se účastnilo asi 330 (!) biskupů. Koncil nebyl později církví uznán jako ekumenický, neboť jej nepotvrdil ani 2. nicejský koncil ani papež. Koncil záležitost neukončil, zahájil však období teologických argumentů pro a proti užívání ikon.

Pevnostmi zastánců obrazů se staly kláštery, nejdůležitějším protagonistou ikonodúlů se stal s**v. Jan z Damašku**, který ve svých dílech poprvé podává ucelenou nauku o uctívání obrazů. vyrovnává se s příkazem Starého zákona nezobrazování – tam je Bůh neviditelný a nepopsatelný, v Novém zákoně se však Bůh zjevil v Ježíši Kristu, kterého již je možné zobrazit. Vyvrací také názor, že by se při uctívání obrazů Ježíše, Panny Marie nebo svatých jednalo o idolatrii, neboť křesťané se přece se neklaní obrazu, nýbrž vždy se vztahují k tomu, koho obraz zobrazuje – obraz byl pojat jako prostředek, který přibližuje člověka k Bohu.

V reakci na list **Theodora Studity**, který napsal papeži Paschalovi a v němž kritizoval císařovo počínání, Konstantin přistoupil k tažení proti klášterům, během něhož ničil a znehodnocoval ostatky svatých a konfiskoval klášterní majetek. Konstantinův syn Leon IV. byl v otázce více nakloněn vzájemné dohodě, avšak krátce před smrtí začal vystupovat velmi tvrdě proti ikonodúlům a pokoušel se proto i zapudit svou manželku Irene. Mezitím však zemřel a Irene se ujala vlády namísto jeho syna Konstantina VI. jako regentka.

Irene svolala nový ekumenický koncil, známý jako 2. nicejský, který se sešel roku 787 v Konstantinopoli, avšak jehož jednání bránily vojenské jednotky věrné obrazoboreckým snahám císařů. Koncil se přestěhoval do Niceje a zvrátil rozhodnutí předchozích ikonoklastických synod. Usnesení koncilu potvrdil také papež a pravoslaví považuje tento koncil za poslední z ekumenických koncilů. Pro ikonodúly nastala příznivá doba, která trvala až do nástupu císaře Leona V. roku 813.

Leon V. (813 – 820) zahájil novou fázi pronásledování obrazů. Motivem mu byly opět vojenské neúspěchy vykládané jako projev Božího hněvu. Po něm nastoupil na trůn Michael II., který si roku 824 stěžuje v listu Ludvíku I. Pobožnému (třetí syn Karla Velikého, římský král a císař) na to, že se v kostelích vyskytují obrazy, a opět uvedl v platnost závěry ikonoklastického koncilu v Hierii z roku 754.

Po Michaelu II. se císařem stal jeho syn Theofilos, po jehož smrti jeho manželka Theodo-

b) Že bude znamením, které přijmou všechny národy.
c) Že bude znamením, kterému se bude odporovat.

6. Proč tento člověk předpověděl Panně Marii, že také ona bude s Ježíšem trpět?
a) Aby především ona měla zásluhu na vykoupení duší.
b) Aby vyšlo najevo smýšlení mnoha srdcí.
c) Aby zůstala ponížením služebnicí všech.

7. V chrámu při obětování Ježíše byla přítomná také jedna žena. Jak se jmenovala?
a) Anna, dcera Fanuelova z Aserova kmene.
b) Anna, dcera Samuelova z Benjamínova kmene.
c) Anna, dcera Saulova z Leviho kmene.

8. Co nám mají především připomínat svíce požehnané v tento den?
a) Že od přírodních pohrom budou chráněni ti, kdo si nechali tuto svíci posvětit.
b) Že Pán je světlem pro nás i pro všechny národy.
c) Že Panna Maria pomáhá všem domácnostem, kde tato svíce bude umístěna.

9. Co vyprošuje žehnající kněz při svatoblažejském požehnání, když má dvě svíce v ruce?
a) Boží ochranu od bolestí krčních a všeho jiného zla na přímluvu svatého Blažeje, biskupa a mučedníka.
b) Ochranu svatého Blažeje, jáhna a mučedníka, od nemocí plicních a podobného zla.
c) Uzdravení nemocí ušních, nosních a krčních působením svatého Blažeje, kněze a vyznavače.

10. Co si církev připomíná dne 11. února?
a) Zjevení Panny Marie v Lurdech, světový den nemocných.
b) Zjevení Panny Marie ve Fatimě, světový den poutníků.
c) Zjevení Panny Marie ve Filipově, světový den emigrantů.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Kdo to byli Levité a co měli za úkol?
2. Jaké známe nejstarší dochované texty Starého a Nového zákona? V jakých jazycích jsou psány a v jaké podobě se zachovaly (zlomky, fragmenty, kompletní texty)?
3. Co to bylo milostivé léto? Vyskytuje se v dnešní době?
4. Jak je možné, že nejvýš dokonalý Bůh se vtělil v Ježíše Krista, který měl nedokonalé lidské tělo?
5. V Obrázku roč. 2, č. 3, 6. 2. 2004 jsme si připomněli základní pravdy víry. Jak se má rozumět 6. pravdě víry?
6. Kdo první vyslovil tvrzení: Mimo Církev není spásy? Co o tomto tvrzení soudíte?
7. Co to jsou smíšená manželství a proč je Církev nedoporučuje?
8. Příklad: Kněz přijde udělit svátost pomazání nemocných. Předpokládá se, že udělí svátost smíření, svátost pomazání nemocných a podá svaté přijímání. Ustanovil ale svátost pomazání nemocných takto skutečně Pán Ježíš? Vždyť v listu sv. apoštola Jakuba (Jak 5, 14) je jen o modlitbě a mazání nemocného olejem a není tam nic o zpovědi ani o eucharistii. Nevymyslela snad tyto „dodatky“, jak se občas v médiích a různých „uměleckých“ dílech naznačuje, Církev ve středověku ze zištných důvodů, aby mohla z nemocného vymámit majetek?
9. Pokračování předešlého příkladu: Kněz přijde, ovšem nemocný je v kómatu – na nic nereaguje. Je možné pro tohoto člověka vůbec něco udělat? Když se nemůže udělit svátost mrtvému, jak je možné ji udělit tomu, kdo je v kómatu?

10. Psali jsme v Obrázku minule, že katolík nemůže být členem zednářské lóže? Je ale možné, aby byl členem Rotary klubu?

P. Ing. Antonín Sedlák

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Kdo to byl Bohuslav Balbín?

O P. Bohuslavu Balbínovi SJ pojednával seriál K temnotám v české historii, a to díl 8 (roč. 5, č. 7, 4. 6. 2007, s. 20n.). Otázka se tedy týkala jen našich nových čtenářů; ti ale mají možnosti si toto číslo Obrázku opatřit.

2. Jaký byl vztah K. H. Borovského k Církvi?

V tiráži loňského Obrázku č. 9 jsme zmínili, že v Brixenu „od 16. 12. 1851 nuceně pobýval po čtyři léta i náš Karel Havlíček Borovský.“ Že se Havlíček zasloužil o český národ, o tom nikdo nepochybuje. Že český národ zradil Havlíčka a nechal ho na pospas fízlům, to snad také víme. Ale tady jde o Církev.

Všimněme si, že v otázce je napsáno Církev s velkým C. To by mělo dát směr našemu uvažování. Náš Havlíček napsal mnoho příkrého ba hrubého i sprostého proti mnohému, co je s Církví tady na zemi spojeno. Útočil jakoby i proti samému Bohu na nebi. Ale byl nevěřící? Jako Voltaire v následující otázce (přečtěme si ji nyní!)? Toť otázka. Celý život planul. Ale nebyl to plamen horoucí touhy po pravdě, po dobru? Mnohé jeho verše jsou urážlivé. Ale byl nevěřící? Utekl z kněžského semináře. To není nenapravitelné a ani zdaleka tak hrozné, jako když uteče od svého povolání kněz. Útočil na „mocnáře z Boží milosti“. Ale nebyl to útok nějak vyprovokovaný právě Boží milostí? Veliký duch si žádá, aby nebyl souzen lůzou.

„Apologie Táboritů
Dobřeť zkoumal Žižka, než sek’ mečem svým,
obě víry okem nepředpojatým.
Pravým kališnickou,
levým katolickou.“

Myslel Havlíček „dobřeť“ jako „správně“ nebo ironicky jako „nesprávně“? Na které oko byl Žižka slepý? A myslel si Havlíček, že byl Žižka slepý na pravé oko, nebo si myslel, že byl slepý na levé? Co když Havlíček myslel „nepředpojatým“ a v duši se tomu ironicky a trpce smál? Co když nakonec, jen Bůh nyní ví, „zkoumal lotr Žižka víru katolickou svým slepým okem“?

Nebo jiný příklad: Havlíčka musel naplňovat radostí postoj arcibiskupa Chlumčanského k případu profesora pražské Karlo-Ferdinandovy university Bernarda Bolzana. A v roce 1849, čili asi dva roky před vyhnáním do Brixenu, otiskl v Národních novinách poslední vůli bývalého profesora, a k té se – zcela – přihlásil: „Nejdůležitější, co zde vysloviti chci, jest, že mi po celý život za nejhlavnější úlohu bylo přemýšlet o Bohu, o nesmrtelnosti a o zjevení. Že jsem všechny pochybnosti a námitky, které mínění mému se na odpor stavěly, vždy s největší nestranností zkoumával, přičemž však s jistým výsledkem se neshledal, nežli že jsem jasného přesvědčení přišel, že jest jeden Bůh, od světa rozdílná a nejdokonalejší bytost, která se všemohoucností a vševědoucností i nejsvrchovanější svatost spojuje. Že člověk nesmrtelný a svědomím a rozpomínáním že navěky trvati bude. Též že ono náboženské učení, které církev katolická podle všeobecného srozumění svých údů učí pravé božské zjevení jest, tj. takové učení, jehož pravdu Bůh sám co nejjistější stvrzuje.“ Proč by to planoucí Havlíček otiskoval a k tomu se (zcela!) hlásil, kdyby tomu v hloubi srdce nevěřil?

Náš Havlíček byl vázán – a často silným – přátelstvím k okruhu kněží. A nakonec, když jako 35letý nemocný v roce 1856 v lázních Štenberk u Slaného umíral, hlásili se k němu hned tři kněží: P. Mudra, P. Řezáč a P. Serbousek, kterého znal z Borové.

Přečtěme si, co říká jiný divoch, snad ještě divočejší než Havlíček: „Kdo vystoupí se žalobou proti Božím vyvoleným? Bůh přece ospravedlňuje! Kdo odsoudí?“ (Řím 8, 33n.).

Takže bychom se měli oprostit od podrazácké protikatolické levičácké propagandy (jak prvorepublikové Masarykovské – ten že pochopil Havlíčka?, tak komunistické – která dávala Havlíčka číst už malým dětem!), měli bychom vzpomenout na jednoho, před 10 lety zesnulého františkána, který na titulní listy takových knih, jako jsou knížky našeho Karla Havlíčka Borovského, vepisoval: „Nevhodné pro novice!“ nebo „Nedávat novicům!“ (a novici jsou už dospělí lidé), a hlavně: V pokorné úctě bychom měli takový soud ponechat nejvýš spravedlivému a nejvýš milosrdnému Pánu.

3. Věřil Voltaire v Boha?

Voltaire byl sice chytrý člověk, napadalo ho mnoho bystrých myšlenek a rád by je utřídil i do nějakého systému. To se mu však nepodařilo. Jeho vtipné sentence spolu navzájem často nesouvisely a někdy si protiřečily. Je to poznat např. z toho, že zastával názory rozporného deismu, který v jeho době byl ani ne 100 let starý. Voltaire toužil po originalitě, odmítal se učit u filosofů a chtěl být a také byl samoukem. Stal se tak pravý opak: podlehl módnímu směru, který stejně tak ovládl i francouzské revolucionáře i svobodné zednáře (viz minulý Obrázek Test pro dospělé otázku 4; tam je i odkaz na deismus). Mnohý křesťan, jak je dnes „dobrým“ zvykem, by asi řekl, že „Voltaire byl věřící, svým způsobem“. Věřil v Rozhýbatele světa, který ale po rozhýbání „usnul“. Tady je ale třeba vysvětlení. Tomu, kdo zná rozdíl mezi přirozenou a nadpřirozenou vírou (podrobně byl vysvětlen již dávno v Obrázku roč. 2, č. 10, 3. 9. 2004, s. 6nn.), je jasné, že pouze přirozená víra vůbec nemá nějakou hodnotu pro spásu. Z křesťanského hlediska je takový člověk bezvěrcem. Hodnota takové víry nanejvýš může – ale nemusí – být v tom, že člověka k víře nadpřirozené přivede. Ale bylo tomu tak u Voltaira, sršícího hněvem proti Církvi a jejímu Zakladateli? Lidé rádi naslouchají zprávám o obrácení se hříšníků v hodince smrti. U Voltaira se ale naopak povídá, že když umíral, přítomný kněz ho měl vyzvat, aby se odřekl ďábla. Ale rádoby filosof a esejista prý odpověděl: „Toto není čas vhodný k tomu, dělat si nové nepřátele.“ Jak to bylo opravdu ale nevíme.

4. Proč nebyl Karel IV., nejvýznamnější český panovník, svatořečen?

Tato otázka je velmi zajímavá. Redakci nejsou známy žádné překážky v císařově osobě, které by tomu bránily, a ani po bedlivém pátrání se takové nepodařilo najít. Otázka má dvě části. Proč nebyl otec naší vlasti svatořečen/blahořečen v minulosti, a za druhé, proč není beatifikační proces zahájen dnes. Na první část jsme se zeptali církevního historika dr. Radomíra Malého. Mj. píše: „Otázkou jsem poněkud zaskočen a musím upřímně říci, že sám nevím. Faktem je, že nikdo dosud nezahájil beatifikační proces tohoto panovníka. Jeho syn Václav IV. tak patrně nechtěl učinit z důvodů papežského schismatu, druhý syn Zikmund měl starosti s husity, potom jsme byli převážně protestantskou zemí, a Habsburkové neměli na tom zájem z politických důvodů – aby se příliš nezdůraznila samostatnost Českého království. Ale to jsou mé subjektivní názory. Faktem je, že na některých místech Čech byl Karel jako světec opravdu ctěn, zejména ve východních Čechách.“ A proč tedy nebyl zahájen proces v dnešní době? Vatikánský rozhlas 16. 2. 2008 informoval, že byla presentována nová instrukce o procesech blahořečení *Sanctorum Mater*. Představil ji tehdejší prefekt Kongregace pro blahořečení a svatořečení kard. Saraiva Martins. (Prefektem této kongregace jmenoval Svatý otec dne 9. 7. 2008 arcibiskupa Angela Amata SDB, dosud sekretáře Kongregace pro nauku víry, a na jeho místo byl jmenován P. Luis Francisco Ladaria Ferrer SJ.) Instrukce formuluje předpisy, podle nichž má být vedena diecésní fáze procesu blahořečení. Nový dokument rozvádí a zpřesňuje předchozí předpisy, pokud se týkají samotného zahájení procesu na diecésní úrovni, tedy shromažďování důkazů, dokumentů a svědectví o svatosti života kandidáta, o jeho eventuálním mučednictví, domnělém zázraku přisuzovaném jeho přímluvě – to vše musí probíhat v jediné a svrchované snaze ověřit prav-

Pro ty, kdo mají rádi hudbu a zejména obdivují jednohlasý zpěv,
máme dobrou zprávu.
Redakce Obrázku spolu s Křesťanskou akademií v Liberci připravily

Přednášku o Gregoriánském chorálu s ukázkami

Kdy: 16. března 2009 v 17.00 hodin
Kde: přednáškový sál universitní knihovny TU Liberec, Voroněžská ulice 13
Přednáší: Ing. Jiří Hodina, absolvent oboru dirigování na Conservatoire de Paris, zakladatel a umělecký vedoucí komorního vokálního souboru Schola Benedicta.

Pochod pro život – Praha, 28. březen 2009

Od posledního Pochodu pro život bylo usmrceno 25 tisíc dětí před narozením,
stejný počet matek byl tímto skutkem přímo a hluboce zraněn.
A to i kvůli lhostejnosti a mlčení mnoha z nás, kteří jsme takovému osudu unikli.
Bezohledný zákon nadále umožňuje,
aby byly další a další ženy nuceny k zabíjení svých dětí.

Proto Vás zveme k účasti na letošním Pochodu pro život v Praze.

Program:
- Mše svatá 28. 3. 2009, 13.00 kostel Sv. Jiljí, Husova 8, Praha 1
- Pochod pro život 28. 3. 2009, 14.00

Chceme umožnit společný zájezd autobusem (bude-li dostatečný počet zájemců). V neděli 15. 3. 2008 se mohou zájemci přihlásit po mši sv., u kněze, či u někoho z organizátorů při východu z kostelů.
Výsledek a podrobnosti budou sděleny v kostelech při ohláškách v neděli 22. 3. Pro ty, kteří nemohou (např. z rodinných nebo zdravotních důvodů) opustit Liberec, je určena výzva manželů Jechových.
Děkujeme

redakce Obrázku libereckých farností

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová, Jan Voženílek

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 4 (66) Ročník 7
Datum vydání: 15. 3. 2009

Foto na titulní straně:
Kaple Svatých andělů zv. „Gloria in excelsis“ (Betlém, Pole pastýřů) – Antonio Barluzzi (9. kostel z 18); základní kámen – Štědrý den 1953, vysvěcen po roce, fresky Anděl budí pastýře, Pastýři spěchají ke stáji, Maria a Josef u dítěte v jeslíčkách.

Uzávěrka dalšího čísla: 25. 3. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

15. 3. 2009 / Číslo 4 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Pokání (2) Zpověď, P. Josef Dobiáš 3

PASTORACE

Manželství (17) Kde je možno manželství uzavřít? Jan Voženílek 4
Tradicionalisté připomenou,
co skutečně říká koncil, Milan Glaser / www.radiovaticana.cz 5
Benediktův velký projekt
sjednocení pravověrných křesťanů, Johana Bronková / www.radiovaticana.cz 7

RODINA A ŠKOLA

Proč a od kdy se říká … Karel Korous 9
Otázky (8), Radim Ucháč 11
Rozhovor s dr. Romanem Cardalem 11

HISTORIE

Nad 60. výročím února 1948 (5), Jan Cholínský 12
Československo a Vatikán během 2. světové války
– Slovenský štát, Svatý stolec a židé (3), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 14

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (9), Tomáš Beran 16

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Byl jsem zabíjen a vy jste mlčeli!!! David a Hana Jechovi 18
Co nového se děje v Hanychově, Zdeněk Skalický 18
Dolní/Horní Hanychov, Sv. Bonifác, výročí – a varhany, Pavel Kozojed 19
Březen ve Stráži nad Nisou, Mirka Šímová 21
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (12), Petr Kozojed 22
Řádový den ku cti sv. Lazara, Ing. Antonín Schauer 24
Jmenování ředitele oblastní charity, Růžena Kavková, ředitelka DCH Litoměřice 25
Nabídka bydlení 25
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 25
Z kroniky našich farností 2. února až 10. března 2009 27

PŘÍLOHA

Misericordia Dei, apoštolský list Jana Pavla II.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi testu pro dospělé, br. Felix OFM
O konversi zednáře, www.radiovaticana.cz
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Karel Korous; Oldřich Krupička

ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHA

Velikonoce v libereckých farnostech, Jan Voženílek

3. Ze země pana Nikoho

Dva středoevropští básníci tváří v tvář totalitě

Jan Zahradníček, Zbigniew Herbert

Překlad Jiří Červenka, Miroslav Červenka, Miloš Doležal

Info a běžná cena: Váz., 128 str., 18,7 cm × 15,4 cm, 165 Kč

Vydalo Dokořán

Rok vydání: 2008 (1. vydání

ISBN: 978-80-7363-224-3

Zbigniewa Herberta jsme ocenili už v loňském č. 11, 4. 10. 2008, s. 11n., kde jsme si také posteskli, jaká je to ostuda českého knižního trhu, že od tohoto polského velikána v češtině po roce 1989 skoro nic nevyšlo. O našem postesku se dozvěděl Polský institut v Praze a tak nám poslali tuto novou knížku, jejímž druhým autorem je Jan Zahradníček.

Zbigniewa Herberta a Jana Zahradníčka přes všechny myslitelné rozdíly spojuje přímo „spřízněnost volbou“, již představuje schopnost seismického vnímání světa v ohrožení, a to – lze-li to tak říci – z první ruky. Ohrožení čím? Kým? Totalitou, totalitním myšlením? Odkud se ale totalita bere? Ve světě, v člověku? Poezii Herberta ani Zahradníčka nelze redukovat jen na pouhou odpověď na politickou situaci jejich doby ani ji v podobném smyslu plošně aktualizovat. Řeč jejich veršů míří na rozdíl od „černé pěny“ propagandy přímo k metafysickému poznání podstaty rozpínajícího se zla. Vrací jazyku jeho věrnost realitě právě ve svém prorockém volání, které nepozbylo nic ze své platnosti a naléhavosti ani v blátě postmoderní, a v našem případě také posttotalitní či znovu antetotalitní „oblevy“ (post znamená po, ante před).

Z kroniky našich farností
2. února až 10. března 2009
Manželství uzavřeli:
Farnost Vratislavice nad Nisou
Jan Březina a Pavlína Hudousková
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice:
Irenka Typlová (1929)
Farnost Vratislavice nad Nisou
Václav Nesládek (1917)

duchovní správci

Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice
a klášter dominikánů Jablonné v Podještědí
Vás zvou na první z cyklu
duchovních obnov
s modlitbou za vnitřní uzdravení

„A KDO SE HO DOTKLI, BYLI UZDRAVENI“ I.
Mt 14, 36

Proč se zpovídáme opakovaně ze stejných hříchů …
Rozdíl mezi citovou aversí a nenávistí …
Jak to všechno vidí Bůh …

20. – 22. 3. 2009

přednáší: P. Česlav Plachý OP
vedení programu, informace: Mgr. Dana Glaserová

Místo konání: klášter dominikánů Jablonné v Podještědí
Začátek: pátek 20. 3. 2009 mší sv. v 17.00 h
(je lépe přijet o něco dříve, abyste se v klidu ubytovali)
Ukončení: neděle 22. 3. 2009 asi v 14.00 h

S sebou: teplé oblečení …
(event. spacák – kdo chce, lůžkoviny jsou plněné peřím)
Strava: zajištěna
Cena: 700 Kč za osobu, platba na místě
Kapacita je omezená, je nutno se předem přihlásit, nejlépe
mailem: duchovni.obnova@gmail.com
nebo na tel.: 737 560 512

Co můžeme očekávat:
čas pro ztišení a naslouchání Bohu
čas pro společnou i soukromou modlitbu
možnost duchovního rozhovoru, sv. smíření
odpověď na důležité otázky
a možná znovu zjistíme, že na mnohé nejsme sami …

Římskokatolická farnost Liberec – Ruprechtice
Vás zve na postní duchovní obnovu

„O DUŠI A JAK O NI PEČOVAT“
Co z nás dělá křesťany?
V čem už od dob svatého Pavla spočívá jádro křesťanství?
Kdo ručí za uchovávání a předávání křesťanského dědictví z generace na generaci?
Mohu i já nějak přispět k růstu a předávání křesťanství?

sobota 4. 4. 2009
přednáší P. Prokop Brož z KTF UK

Místo konání: fara Liberec - Ruprechtice
PROGRAM:
8.30 h 1. přednáška
prostor pro sdílení, otázky a odpovědi
káva, svačinka ☺
rozjímání v tichu, individuální modlitba
možnost přistoupit ke svátosti smíření
12.00 h modlitba, oběd
dle volby možnost rozjímání o samotě, individuální modlitby, duchovního rozhovoru
od 12.30 h možnost přistoupit ke svátosti smíření
13.30 h adorace
14.30 h 2. přednáška
rozjímání, individuální modlitba
možnost přistoupit ke svátosti smíření
káva, svačinka ☺
16.30 h modlitba růžence
17.00 h mše sv.
Mši sv. a adoraci doprovází zpěvem Schola od 3A
Přihlášky: duchovni.obnova@gmail.com
event. mob. 737 560 512 – Mgr. Dana Glaserová (vedení programu a informace)
Event. ubytování nutno domluvit individuálně na
tel. 485 121 293 P. Antonín Kejdana OFM

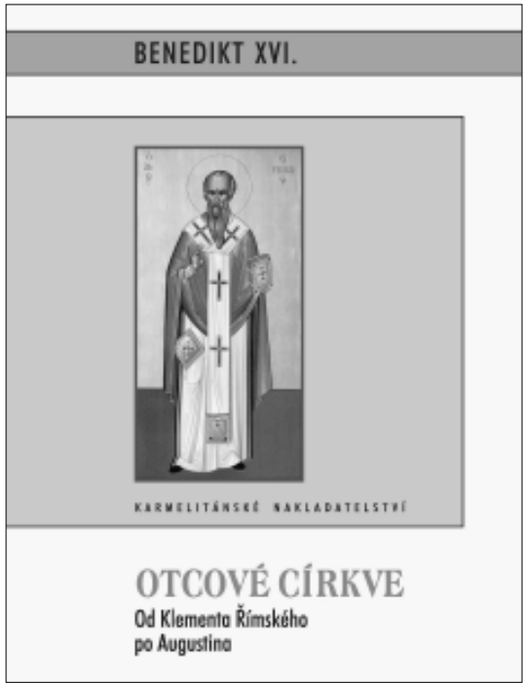

letí. V šestatřiceti katechesích probírá postupně apoštolské otce, apologety a církevní otce křesťanského Západu i Východu. Čestný titul otcové církve náleží těmto autorům proto, že se stali známými svatostí svého života a pravověrností svého učení (Augustin, Cyril Alexandrijský, Jan Zlatoústý, Řehoř z Nyssy aj.). K nim Svatý otec připojuje postavu Origenovu, jehož dílo je sice poznamenáno některými omyly, ale jehož přínos pro dějiny křesťanské nauky je velmi významný (Origenes, Tertulián, Eusebius z Cesareje). V každé katechesi se papež věnuje životu, dílu a nakonec základním momentům učení těchto křesťanských osobností. Zamýšlí se i nad tím, čím nás mohou jejich myšlenky obohatit v naší době. Hloubavost a umění spekulace nemají u těchto Otců účel samy o sobě. Vedou vždy k těsnému vztahu k Pravdě, která je zároveň Cestou a Životem.

2. Žalmy

Český katolický překlad
Info a běžná cena: Váz., 402 str., 149 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: 101397

Již dávno jsme chtěli čtenářům tuto dlouho očekávanou knihu doporučit, ale stále nevycházela. Vyšla poprvé jako jeden ze svazků po mnoho let jediného, ale jen částečného katolického překladu Starého zákona od ThDr. Václava Bognera (nedávno vyšel ještě katolický překlad pěti knih Mojžíšových, o kterém jsme také informovali) v roce 1973. Podruhé vyšla ve Zvonu v roce 1995, kdy ji připravil k vydání P. prof. Jan Matějka. Nyní vychází potřetí. Význam knihy vysvitne už z toho, že obsahuje ty texty žalmů, které jsou součásti breviáře – Denní modlitby církve.

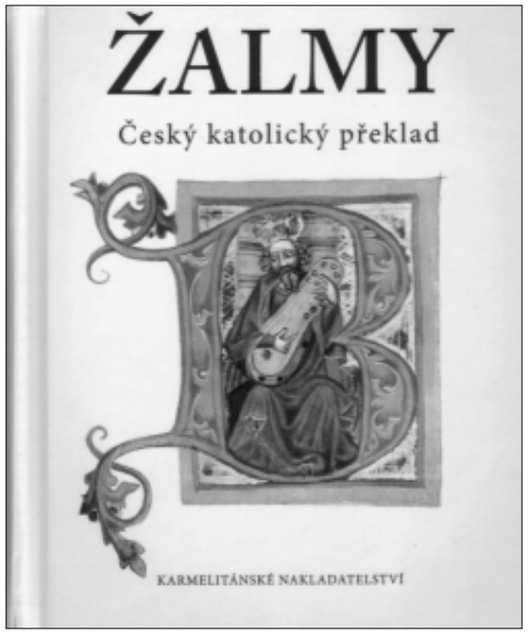

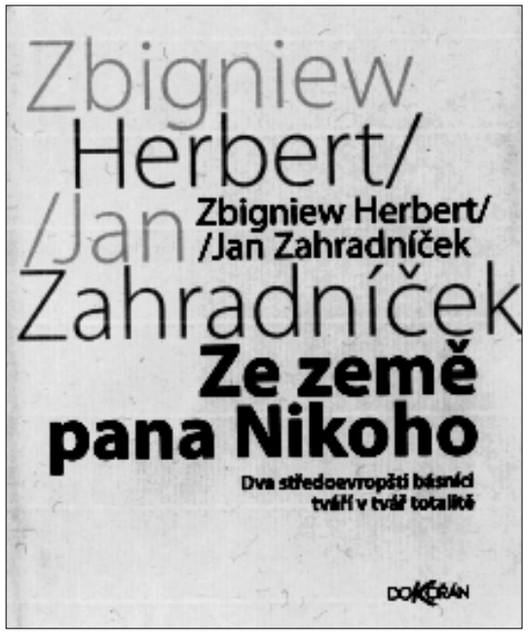

POKÁNÍ (2)
ZPOVĚĎ

My katolíci, si pro naše někdejší hříchy nemusíme zoufat. Máme přece svátost smíření, kterou nám Ježíš chtěl skutečně pomoci a osvobodit nás z otroctví hříchu. Někteří lidé mají proti zpovídání se mnoho výhrad a ještě víc nechutí. V čem spočívá tento neklid?

Člověk věří, že se může spasit sám a vyhraňuje si tento nápad: **Já si to vyřídím s Bohem sám, mimo zpověď.** Sám svým žvástům nevěříš. Kde máš ujištění, že hříchy ti budou odpuštěny, vymazány z Božích akt? Dohady, zdánlivá pravděpodobnost lidskému skepticismu nestačí, musíš to mít takříkajíc černé na bílém, musíš to slyšet z úst věrohodných a zákonitých: tvé hříchy, tvé zločiny a prostopášností, tvé vraždy jsou ti odpuštěny od Boha. A já tě rozřešuji od tvých hříchů a zločinů. Ne, ze své moci, ale z moci Boží, odevzdané mi světitelem biskupem a propůjčené apoštolům v odpoledne velikonoční neděle slovy: „Přijměte Ducha svatého ... Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou."

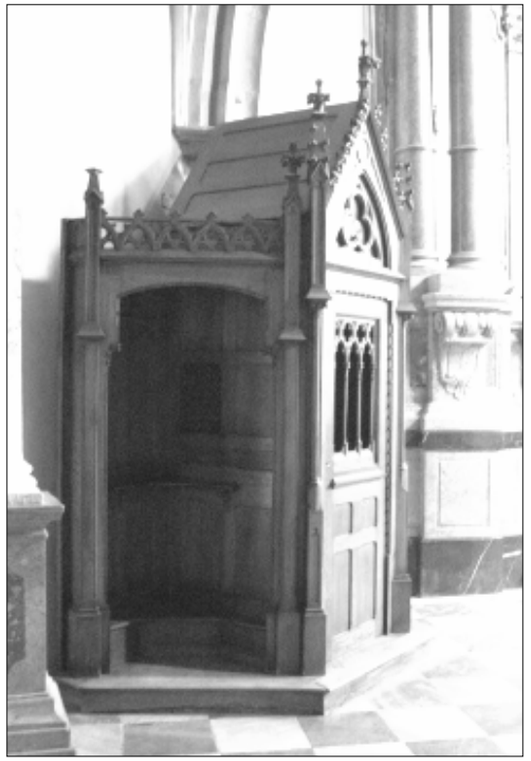

Té moci nemá ani předseda nejvyššího soudu, kterou má farní vikář-zástupce v nejzapadlejší Lhotě a kterou vrací klid v rozbouřená nitra a ve zkrachovaná svědomí, všechna a všech, jen ne v to svoje vlastní. Ani papež nemůže sám sobě dát rozhřešení. Ani ty si to nemůžeš spravit s Bohem sám.

Nejméně sympatickým kusem nábytku je zpovědnice. Proto „reformátoři" počínaje Lutherem zpovědním mřížkám nedali místa a náboženský život sobě a svým věřícím zpohodlněli. Ale ucpali zároveň pramen odpuštění a ventil chránící před sebevraždami. Velká část mužů se bojí tohoto nábytku víc než bílé paní, která se prý na hradě zjevuje v hodině duchů. Raději půjdou třikrát na popelec a dvakrát na svatoblažejské požehnání, než jednou ke zpovědnici.

Ostatně, z čeho bych se zpovídal? Nikoho jsem nezabil, neokradl ... Je to příliš otřepaná výmluva. Spíš je ti zárukou, že to nikdo nemůže dokázat před soudem, ani žes nebral úplatky, nikoho nezabil, nezabila, třeba nenarozené, to tak právě stačí, abys nepřišel do vězení, ale nestačí, abys nemusel ke zpovědnici. Když ses nedostal za železné mřížky, není to důvodem, abyses neocitl za mřížkami dřevěnými. Což existují jen dvě přikázání? Což se těžce nehřeší zanedbáváním svých povinnost? Což se těžce nehřeší řečí a posměchem, zrakem a žádostí? Což je hříchem jen to, zač podle paragrafu trestního zákoníku odvede tě policie? Raději řekni: Nechce se mi, nepůjdu, necítím se. A mluvil bys pravdu, ale tvá slova o tvé bezhříšnosti nejsou pravdivá a nikdo ti nevěří.

Ty se bojíš přijít do styku s tím okénečkem, za nímž sedí kněz.

Ty máš strach, aby ti nevyčinil za tvé kousky, kterým se mohou nehorázně smát tvoji kamarádi. Ale ve zpovědnici má domovské právo jen Boží milosrdenství. Čím více je hříšník kající, tím větší radost zpovědníka i andělů, větší, než nad 99 spravedlivými, kteří pokání nepotřebují a kteří tuto svátost přijímají ne z nutnosti, ale ze zbožnosti.

S knězem ve zpovědnici nebo na smrtelném lůžku si to můžeš vyřídit. S člověkem, který je zrovna tak křehkým jako jsi ty.

S člověkem, který rozumí tvým slabostem a zlé náklonnosti a jehož nepřekvapí ani nejhorší zločiny, jež tíží lidské svědomí. Pomůže ti s potížemi působenými tvou neobratností ve vyznání, pomůže ti hřích uznat, vyznat a bude ti Bohem odpuštěno. Ve zpovědnici se setkáš s člověkem Božím, v jehož nitru zůstane navždy pochováno i tvoje nejtajnější tajemství, které bys nevěřil ani matce, manželce, příteli. Toto nitro kněze je to místo, kde vysypávají věřící křesťané smetí svého nitra, hnilobu svého srdce a střepy svých dobrých předsevzetí.

Když **někdo nedokáže svou vinu litovat**, nezbývá mu než ji překrucovat a všelijak omlouvat. Nepomůže ti žádné pomlouvání, zapírání. Podívej se na svůj hřích zpříma. Poznej svou vinu, uznej, že se musíš od hříchu distancovat a snažit se napravit. Člověk nemůže udělat nějakou špatnost a jít dál, jakoby se nic nestali. Každé zlo zasáhne nejen oběť, ale i pachatele. Je to, jako když země nasákne naftou, chemikáliemi. Aby tam mohl začít znovu normální život, musí se napřed půda zbavit jedu, asanovat. Takovým asanačním prostředkem duše je pravá lítost a dobré předsevzetí. Nahlédni, žes jednal špatně, distancuj, odvrat se od té špatné, dávej si v budoucnu lépe pozor, polepši se. V této vůli – zanechat hříchu a začít žít lépe – v tom je jádro lítosti. Kde není lítost, není ani odpuštění hříchů.

Štěstí člověka tkví v jeho niterné rovnováze, hlavně v rovnováze jeho svědomí. Je-li tato rovnováha porušena, konec štěstí. Rovnováha může být porušena bez naší viny, např. nemocí, úmrtím, starostmi, přetížením prací. Čas všechno vyrovná i bez našeho zvláštního přičinění. Ale vyšinutí z rovnováhy může se stát naší vinou, tj. těžkým hříchem, ať to jedinec pociťuje ihned nebo ne. Půlkilové závaží hlásá lékárnická vážka ihned. Váha v cukrovaru pro fůry řepy půl kila ani nezaregistruje a přece se už vychýlila.

A jako vážky a váhy jsou i různá svědomí. Bůh tvé dobré skutky odmění. Ale nejbohatěji tě odmění, přivede-li tě ke zpovědi. Jen tam a nikde jinde se vychýlená rovnováha vyrovnává. S rovnováhou se vrací klid, mír a proto i to, co svět nazývá štěstím. Ten kámen hříchu porušoval rovnováhu. Kristus se loučíval s hříšníkem: „Jdi a už nehřeš!“

P. Josef Dobiáš

PASTORACE

Manželství

(17) Kde je možno manželství uzavřít?

Nejprve vysvětleme, ve které **farnosti** je možno manželství uzavřít.

a) Pokud jsou oba snoubenci katolíci, je k uzavření sňatku příslušná jakákoliv z jejich farností. Pokud by snoubenci chtěli uzavřít manželství v jiné farnosti, potřebují k tomu dovolení faráře farnosti, která je k uzavření jejich manželství příslušná, nebo dovolení ordináře; jinak je manželství uzavřeno nedovoleně, avšak ne na úkor platnosti.

b) Pokud je jeden ze snoubenců katolík a druhý nekatolík, je k sňatku příslušná farnost katolického snoubence. (Aby nedošlo k omylu: Manželství je možno – s příslušnou dispensí –uzavřít i ve farnosti, sboru atd. nekatolického snoubence, jak jsme o tom pojednali již dříve; v takovém případě však nejde o uzavření kanonickou formou, o které píšeme nyní.)

Doplňme příklad. Dva katoličtí snoubenci z farnosti-arciděkanství Liberec se rozhodnou, že budou mít svatbu v basilice v Jablonném v Podještědí, např. proto, že se tam seznámili, že si tím chtějí vyprosit zvláštní přímluvu sv. Zdislavy nebo třeba proto, že se jim tamější chrám líbí. Potom k tomu potřebují dovolení svého faráře, tedy libereckého arciděkana.

Poznamenejme ještě, že vlastní farnost se neurčuje podle toho, kam dotyčný „často chodí na bohoslužby“. V Liberci, kde nejsou ustanoveny personální farnosti, existují pouze farnosti teritoriální; katolík tedy patří do určité farnosti podle místa svého trvalého, resp. dočasného pobytu – přesnější výklad obou pojmů přesahuje hranice pojednání o manželství (údaje o tom, která část Liberce patří do které farnosti jsme uveřejnili v Obrázku roč. 3, č. 2, 24. 12. 2004 na s. 26).

Na jakém **místě** ve farnosti může být manželství uzavřeno?

Paar byl již tradičním účastníkem řádového dne), kteří mají stejné kříže byť různých barev a společné poslání. Na závěr bohoslužby jsme zazpívali hymnus na oslavu svatého Václava. Svatováclavský chorál zpívat u hrobu velikého patrona naší země, to byl zážitek, na který se dlouho nezapomíná.

Řádový den pokračoval shromážděním členů a hostů v sále kardinála Berana v budově arcibiskupství. Po společném obědě následovala pro zájemce prohlídka budovy arcibiskupství a presentace některých významných akcí Velkopřevorství v uplynulém roce. Na závěr slavnosti dekoroval velkopřevor J. E. Jan Dorzenský ředitelku Dětské psychiatrické léčebny v Opařanech, paní MUDr. Ivu Hodkovou Záslužným křížem českého velkopřevorství jako projev uznání její péče o chod ústavu a péči o děti. Paní ředitelka poděkovala za vyznamenání, ale hlavně za pomoc a patronát, který Řád nad ústavem vykonává.

Ing. Antonín Schauer, KLJ,
komtur Severočeské delegace
Foto
- Zprava: J. E. Jan hrabě Dobrzenský z Dobrzenicz, velkopřevor OLJ, P. Michal Podzimek, J M. Jiří Kopejsko, velmistr a generál Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou, P. Jan Josef Budil OSA
- Závěrečné požehnání v kapli Sv. Václava

Jmenování ředitele oblastní charity

V lednu 2009 proběhlo výběrové řízení na místo ředitele Oblastní charity v Libereci. Biskup litoměřický Msgre. Jan Baxant akceptoval doporučení komise a do funkce jmenoval paní Ing. Marii Jandíkovou.

Růžena Kavková,
ředitelka Diecézní charity Litoměřice

Nabídka bydlení

Římsko-katolická farnost v Hrádku nad Nisou nabízí od 1. října 2009 v obci vzdálené 18 km od Liberce trvalý nebo dlouhodobý pronájem bytu. Nejlépe pro katolickou rodinu. Hezký byt I. kategorie velikosti 3 + 1 s etážovým plynovým ústředním topením se nachází v kompletně rekonstruované farní budově. V budově, ve které je ještě místnost pro farní společenství se samostatným vchodem, nikdo další nebydlí. Uživatel bytu bude mít k disposici i zahradu kolem domu.

Další informace poskytne (tel. č. 485 121 293)

místní duchovní správce

Karmelitánské knihkupectví u sv. Antonína

Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Otcové církve

Od Klementa Římského po Augustina
Benedikt XVI.
Info a běžná cena: Váz., 206 str., 219 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: 101374

V druhém svazku středečních katechesí (první svazek O počátcích církve jsme doporučili v loňském Obrázku č. 10, 14. 9. 2008, s. 29n.) se Benedikt XVI. zaměřuje na církevní spisovatele prvních čtyř křesťanských sto-

souvislosti na evangelní příběh o vdovině haléři (srov. Mk 12, 41 – 44) a zamysleme se nad vlastní (ne)ochotou přispět ve prospěch svých farností.

[6] Jistě není náhodou, že největší výtěžky pozorujeme právě na počátku 80. let 16. století, kdy probíhala nákladná stavba farního kostela.

[7] Erbegelde bychom do češtiny doslovně přeložili jako „dědické peníze“. Šlo v podstatě o sumu, kterou odváděl nájemce za propůjčení (propachtování) farního pozemku do své správy. Výnos z této oblasti ovšem stále klesal a na sklonku 80. let 16. století činil ročně již jen 2 kopy grošů, a sice z pozemků v Růžodole a Ruprechticích.

[8] Pravidelnými plátci této dávky byli Georg Schmeidel a Bartel Beier, oba odváděli po 4 groších.

[9] Tyto produkty se prodávaly jen nárazově, například v letech 1560 – 1562, 1577 – 1578 a 1582 – 1584. Nejvíce farnost utržila za olej, méně za vejce a kupodivu jen drobné sumy za maso.

[10] Tak například v účetním roce 1580 – 1581 bylo půjčeno z kostelní pokladny téměř 81 kop, naopak dlužníci odvedli 82 kop grošů. Zajímavostí je, že uživateli tohoto úvěrového systému byli i oba tehdejší kostelní otcové Andreas Brettschneider a Christoph Leder.

[11] Kostelní prádlo se většinou pralo jednou ročně, mýdlo stávalo 1 groš a 2 peníze, samotné praní zhruba stejně tolik, maximálně 3 groše. Čištění a zametání chrámu přišlo farní pokladnu na 4 groše a zdaleka to nebyla práce podřadná. O tom svědčí skutečnost, že jí v roce 1579 – 1580 vykonával dokonce kantor.

[12] Kasule, jinak též ornát – svrchní liturgické roucho užívané při mši, obvykle bohatě a zdobně vyšívané.

[13] Přistupuji k tomuto kroku proto, že výdaje za postavení kostela jsou zahrnuty do knihy kostelních účtů z let 1587 – 1600. Farníci zkrátka čekali s placením až na dokončení stavby a odmítali hradit dosud neprovedené práce.

[14] Oba tyto projekty byly realizovány v letech 1570 až 1572.

Petr Kozojed

Řádový den ku cti sv. Lazara

Členové Českého velkopřevorství Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského se sešli 13. prosince loňského roku, aby tradičně oslavili řádový den k poctě svého hlavního řádového patrona.

Před vlastní slavností se sešla užší Velká rada u bratří Křížovníků s červenou hvězdou, aby v prostorách generalátu, v kapli Sv. Kříže slavnostně přijala do Řádu P. Michala Podzimka, Th. D., dobře známého v libereckých farnostech. Pater Michal složil řádový slib do rukou velkopřevora J. E. Jana Dobrzenského z Dobrzenic a dostal požehnání generála

a velmistra křížovníků J. E. Jiřího Kopejska, který také požehnal řádovou insignii nového kaplana Řádu.

Po tomto aktu jsme se přemístili do arcibiskupského paláce na Hradčanech, kde na nás již čekali ostatní členové a hosté. Řádovou mši sv. jsme slavili v kapli Sv. Václava ve svatovítské katedrále. Hlavním celebrantem byl J. E. Jiří Kopejsko, evangelium četl náš spolubratr P. Michal Podzimek, který spolu s dalšími čtyřmi řádovými kněžími koncelebroval. V homilii celebrant zdůraznil význam společenství rytířských řádů v Čechách (velkopřevor řádu sv. Jana v Čechách J. J. kníže

a) Manželství mezi katolíky a mezi katolíkem a pokřtěným v jiné církvi se uzavírá ve farním kostele; v jiném kostele nebo kapli na základě dovolení ordináře nebo faráře. Na jiném vhodném místě je možno uzavřít manželství jen s dovolením ordináře. Křtem se ovšem myslí takový, který je platný podle katolického práva.

b) Manželství mezi katolíkem a nepokřtěným lze uzavřít v kostele nebo na jiném vhodném místě.

Rozhodnou-li se tedy snoubenci uzavřít manželství např. v kostele Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově, který není kostelem farním, nýbrž filiálním kostelem farnosti rochlické, potřebují k tomu dovolení faráře. Protože však farnost-děkanství Liberec-Rochlice má pouze jednoho kněze, administrátora farnosti (v těchto věcech postaveného na roveň faráři), bude-li oddávajícím on, nemusí o takové dovolení nikoho dalšího žádat.

Poznámka k 16. části seriálu

Po otištění 16. části seriálu o manželství byla – vzhledem k tomu, co autor napsal – položena otázka, zda může být svědkem uzavření manželství dítě. Odpověď plyne z toho, co bylo minule uvedeno: Dítě, které nemá užívání rozumu, svědkem být nemůže, neboť nesplňuje další požadavky uvedené v článku (schopnost pochopit obřad, rozumět mu, v případě potřeby jej dosvědčit). Na svědka uzavření manželství se vztahují jiné předpisy než na svědka u církevního soudu (svědek uzavření manželství se ovšem může jako svědek u církevního soudu octnout – buď hned, nebo po letech).

Může však být svědkem uzavření manželství člověk, který je schopen pochopit obřad, rozumět mu, dosvědčit jej, ale přitom je nezletilý? — Ano. Z důvodu různých možných komplikací to však není vhodné řešení. (Poznamenejme, že pro případné svědectví u církevního soudu se vyžaduje mj. věk minimálně 14 let.)

Toto tvrzení je opřeno o stanoviska odborníků na církevní právo: Doc. Damián Němec, Dr., pověřený vedením katedry církevního práva CMTF UP, ve své knize *Manželské právo katolické církve s ohledem na platné české právo* uvádí: „Církevní právo nestaví žádné formální požadavky na svědky: věkovou hranici …“ Prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera z PF UK Praha v učebnici *Církevní právo* přímo dovozuje: „Svědkem může být i nezletilec schopný pochopit obřad.“ Prof. JUDr. Antonín Hrdina, DrSc., vedoucí katedry pastorálních oborů a právních věd KTF UK Praha, v knize *Kanonické právo* o svědcích vysvětluje: „Z povahy jejich funkce vyplývá, že nemůže jít o malé děti (zletilost je žádoucí, nikoliv však podmínkou …).“

Jan Voženílek

Tradicionalisté připomenou, co skutečně říká koncil

„To, že papež Benedikt vyšel vstříc také někomu, kdo je mezi tradicionalisty důležitý a přitom říká velmi podivné věci, není důvod, proč tuto snahu o smíření zavrhovat a ještě za to papeže kritizovat“ – takto jednoduše shrnul tento týden mediální kauzu biskupa Williamsona v souvislosti se zrušením exkomunikace čtyř biskupů Bratrstva sv. Pia X. mluvčí unie ortodoxních rabínů USA a Kanady rabín Yehuda Levin. Bylo by ovšem hezké slyšet něco podobného třeba také od nějakého kardinála, leč časy se mění a styčné plochy ekumenického dialogu zřejmě také. Ani média o tento – možná ojedinělý, ale autenticky židovský – názor zájem neprojevila. Patrně proto, že protiřečí mělkosti a povrchnosti, což jsou dogmata, jejichž nepřijetí je trestáno mediální exkomunikací.

Začíná být stále více zřejmé, že velkodušné papežovo gesto, které se netýká jenom čtyř biskupů, ale také, byť nepřímo, více než jednoho milionu věřících, vnáší do církevní diskuse témata, která jsou všeobecná, protože se týkají ústředních otázek praxe katolické víry. Dialog s Bratrstvem sv. Pia X. tak v každém případě vnese do společenství věřících právě texty 2. vatikánského koncilu. Koncilu, který v oficiálním názvosloví Svatého stolce nese také přívlastek ekumenický, stejně jako předcházejících dvacet koncilů církevní tradice.

Při důkladné diskusi leckdo asi užasne nad tím, co v dokumentech 2. vatikánského koncilu skutečně stojí, jakož i nad tím, co tam skutečně není. A podobně už začíná vycházet najevo, co stoupenci arcibiskupa Lefébvra skutečně tvrdí a co nikdy netvrdili. Vyplynulo to

z obsáhlého rozhovoru s jejich představeným Msgre. Fellayem, který přinesl tento týden populární francouzský katolický časopis *Famille Chretienne* (12. 2. 2009). Aniž bychom zabíhali do podrobností velmi důkladné a přívětivé debaty s představeným Bratrstva sv. Pia X., zřejmé je to, že – jak tvrdí – „uznávají platnost nové mše, textů 2. vatikánského koncilu i všechny papeže". Překvapení, které takovéto odhalení vyvolá u průměrně informovaného katolíka, svědčí o tom, že celá věc je poněkud komplikovanější, než jak je většinou podávána. Problém je však v interpretaci koncilu a praxi, to tvrdí tradicionalisté

Správným postojem věřícího k celé věci je jistě modlitba za zdar diskuse kompetentních osob, tj. papeže a těch, které papež takovýmto dialogem pověřil. Modlit se je třeba také za ty, kteří se k tomuto ekumenickému dialogu stavějí s těžko skrývanou nechutí. Existuje totiž nemálo koncilních textů, jimž i hlasití stoupenci koncilu naslouchají velmi neradi. Jen jako příklad lze uvést z konstituce o liturgii: „užívání latinského jazyka ať je zachováno" (SC, 36) a „národnímu jazyku se může poskytnout přiměřený prostor zvláště ve čteních a přímluvách ... je však třeba dbát na to, aby věřící dovedli spolu recitovat nebo zpívat také latinsky části mešního řádu, které jim přísluší" (SC, 54). Laciné předhazování věrnosti vůči koncilu a následné liturgické reformě se může rychle obrátit právě proti těm, kteří se domnívají, že jsou v tomto ohledu bez poskvrny. Velmi snadno lze upadnout do toho, že se voda káže a víno se pije.

Nejhmatatelnějším důkazem toho je slavení eucharistie tzv. „čelem k lidu". Kard. Ratzinger k tomu už v roce 1981 v knize Slavnost víry (*Das Fest des Glaubens, Johannes Verlag Einsiedeln*, 1981) podotýká: „postoj slavení mše tzv. »čelem k lidu« koncil vůbec nezmiňuje a dokonce jej neukládá ani reformovaný pokoncilní misál z roku 1970, ale ujal se spontánně a rychle i přesto (nebo snad právě proto?)." V jiné knize nazvané *Duch liturgie* vydané roku 2000 (česky vyd. Barrister & Principal, Brno 2006, doporučena v Obrázku roč. 5, č. 5, 1. 4. 2007, s. 24) pak uplynulý vývoj shrnuje: „Celebrování čelem k lidu se dnes jeví skoro jako vlastní plod liturgické obnovy uskutečněné 2. vatikánským koncilem." To je nejenom nepravda, ale „došlo tím – pokračuje kard. Ratzinger – k určité klerikalizaci, a to způsobem, který neexistoval nikdy předtím. Nyní se kněz – předsedající, jak nyní bývá raději nazýván – stává vlastním vztažným bodem celku. Všechno záleží na něm. Je to on, koho musíme vidět, účastnit se jeho liturgických úkonů, jemu je třeba odpovídat. Vše spočívá na jeho kreativitě. Je pochopitelné, že se nyní pokoušíme tuto nově vytvořenou roli opět redukovat tím, že rozdělujeme různé aktivity a svěřujeme „kreativní" roli různým skupinám, které chtějí a mají především předvést samy sebe. Stále méně je v zorném poli Bůh, stále důležitějším se stává všechno to, co dělají lidé, kteří se zde setkávají. Obrácení kněze k lidu formuje nyní obec v jeden do sebe uzavřený kruh. Svou podobou už není otevřena dopředu a vzhůru, ale uzavírá se sama do sebe" (str. 68. 70). Tolik názory tehdejšího kardinála Ratzingera, které zdaleka nejsou osamocené.

S těmito názory a hlavně argumenty je třeba se seznámit, dříve nežli se začne lacině, ba nadutě požadovat po druhých, aby byli věrní církevní tradici. Papežova služba jednotě církve je výrazem a součástí živé tradice církve nepřerušené a rozvinuté 2. vatikánským koncilem. Není třeba se starat o to, zda papežovo úsilí pochopí a pochválí žurnalisté světských médií, tím spíše, když nesdílejí víru církve. Řešení zmíněné otázky i mnoha dalších je totiž třeba hledat především ve společenství víry a trochu mimo emoce, které se zde nahromadily, přestože i ony jsou nutným doprovodným prvkem lásky k pravdě. Zachovávat jednotu, založenou na více či méně vyjádřeném odporu proti něčemu, je mnohem jednodušší, než sjednotit se v positivním úsilí lásky.

Bude to zřejmě zápas o významy a významové odstíny slov (pozn. red.: srov. odpovědi Jakuba Kříže na „Otázky" v minulém čísle Obrázku, s. 11). Neměl by to být ovšem zápas mezi otřepanými frázemi a emotivními výlevy. A nakonec: je opravdu nutné svazovat všechny dojmy lidskými pojmy? Společenství lásky a víry nelze obsáhnout lidskými slovy do úplně všech podrobností ...

Zápas o plné společenství jistě nebude a nemusí sledovat každý. Stačí ponechat slovo kompetentním autoritám. Poslušnost vůči nim a pak zejména k té jediné – společné všem – prověří všechny. Platí to i pro stoupence Bra-

Daleko zajímavější a přirozeně daleko roztříštěnější je výdajová stránka hospodaření kostelních otců. Od skutečně důležitých a zároveň vysokých vydání například na stavbu farního kostela až po několikagrošové částky za zametání kostela, odklízení sněhu či k různým stavbám velmi používané hřebíky. Obecně lze definovat dvě základní výdajové kapitoly, které se udržely kontinuálně po celé předbělohorské období. Vzhledem k církevnímu prostředí jsou nejlogičtější platby za **liturgický provoz**. Za úhrnnou částku 21 kop 58 grošů 4 peníze byly v letech 560 – 1589 pořízeny hostie a víno, za 7 kop 7 grošů 4,5 peníze vosk na svíce. V souvislosti s liturgickým provozem zmiňuji rovněž každoroční praní kostelního prádla a čištění kostela.[11] Méně časté byly nákupy zpěvníků, lavic a stojanů na noty na kruchtu, v roce 1586 zhotovil mistr Jakob pro pastora Heische novou kasuli[12].

Jistě nejrozsáhlejšími a nejvíce financovanými oblastmi byly **stavby, opravy a údržby jednotlivých objektů ve farnosti, mobiliáře kostela, fary a školy**. K zásadnější realizaci došlo na sklonku námi sledovaného období, o vydáních na stavbu kostela Svatého Antonína poustevníka se více zmíním až v následujícím příspěvku.[13] Do doby tohoto velkolepého projektu bylo nejzajímavější budování nového hřbitova a důkladná oprava věže starého chrámu.[14] Rozhodně častěji se však místní řemeslníci podíleli jen na drobnějších opravách a údržbách, k nimž přistupovali důkladní Němci třeba i několikrát do roka. Kupoval se především šindel, hřebíky, prkna, provazy ke zvonům a další nezbytnosti. Sklenáři dodávali nová či opravovali stará okna na faře i ve škole, truhláři lavice, zárubně, dveře a okenní rámy, zámečníci železné rámy, zámky a klíče ke dveřím a skříním, zedníci opravovali kostel, faru i školu, kamnáři a hrnčíři se starali o fungování kamen jako nejdůležitějšího zdroje tepla. V podstatě si z kostelních účtů můžeme udělat představu o zastoupení řemeslnických profesí v Liberci i o tehdy panujících cenových relacích.

Doposud jsem se jen velmi obecně zmiňoval o **kostelních otcích** v liberecké farnosti. Myslím, že vzhledem ke svému úsilí a zodpovědnosti při správě farní pokladny si zaslouží vystoupit z anonymity alespoň prostřednictvím tohoto našeho seriálu. V letech 1560 – 1562 jsou doloženi Paul Posselt a Merten Beier, v letech 1570 – 1572 Leonard Westendorf a Mats Arnold, od roku 1577 pak dlouhá léta tento důležitý post zastávali Andreas Brettschneider a Christoph Leder.

V příštím dílu budeme pokračovat v průzkumu předbělohorských kostelních účtů, nahlédneme do knihy z let 1587 – 1600. Bude nás především zajímat stavba farního kostela Svatého Antonína a její financování, značný nárůst objemu finančních transakcí v rámci liberecké farnosti i další zdokonalování hospodaření kostelních otců.

---

[1] Oněch 64 roků je období let 1560 – 1624. Tato epocha je v libereckých duchovních dějinách spjata s luterstvím. Právě v roce 1624 musel pastor Andreas Heisch opustit Liberec, nahradil jej po dlouhé době první katolický farář Augustin Steim.

[2] Kostelní otcové Paul Posselt a Merten Beier převzali od svých, bohužel nejmenovaných předchůdců účetní zůstatek ve výši 1 kopy 23 grošů a 2 peníze.

[3] Toto zajištění mělo přispět k uchránění výtěžku sbírky před různými nenechavci. Ostatně, příklad z farnosti Dlouhý Most z roku 1898 prozrazuje, že takovým „lapkou" mohl být překvapivě i kostelník. Ten dlouhomostský, původním povoláním krejčí, měl se svým farářem dlouhodobé spory, které v roce 1898 vyvrcholily právě aférou s vykrádáním kostelních sbírek. Kvůli podezření na ztrácení peněz z váčku jej nechal P. František Hrbek opatřit petlicí a zámkem. O vyústění celé kauzy referuje dlouhomostská farní kronika takto: *„... ale již třetího dne byl tento zámek utržen, což nemohl udělat nikdo jiný než kostelník ze zlosti, že by měl přijít o přilepšení."*

[4] Příjmy o Velikonocích a Vánocích převyšovaly zisky z „běžných" nedělí dvakrát až třikrát, poměrně slušné sumy se vybraly ještě o svatodušních svátcích a ovšem o posvícení (datum posvěcení kostela), které v Liberci připadalo na 20. října.

[5] Za sýr kostelník získal 3 groše, za maso dokonce 5 grošů. Vzpomeňme si v té

Kalvarii, u hrobu Krista, na Olivové hoře, v zahradě Getsemanské ... v Betlémě, Nazaretě, Kafarnau, na hoře Tábor, plula jsem po Genezaretském jezeře – zažila tam bouři, vichr, déšť, slunce, duhu = zázrak! ... Myla jsem se v Mrtvém moři, viděla Jericho, horu Pokušení, horu Blahoslavenství ... bohužel jsem i pocítila židovský strach, kontroly ... atd. Byl to týden absolutně nacpaný zážitky, snažila jsem se vše intensivně prožívat a pamatovat si ...“

A jako bonbónek přikládám i pár fotografií. Díky za ně pilným fotografům.

Další pravidelná setkání na faře pokračují 10. března (husitství a utrakvismus) a 24. března (film Jidáš), po obě úterý začínáme v 19 hodin.

Nedělní bohoslužby se stále konají v 10.30 h.

Mirka Šímová

Foto

- U Mrtvého moře

-Chrám Sv. Kateřiny Alexandrijské v Betlémě

Dělníci na vinici

Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (12)

V minulém příspěvku jsem laskavým čtenářům slíbil důkladnější pohled do kostelních účtů doby předbělohorské. Po mém soudu je to sféra mimořádně důležitá a ve své jednoduchosti má velkou výpovědní hodnotu. Není zbytečné zabývat se finančními poměry liberecké církevní obce, neboť jen podrobným zpracováním a zpřístupněním účtů lze pochopit snahy a oběti tehdejších farníků a plně docenit jejich výsledky. Rád bych upozornil, že v následujících pokračováních postupně probereme 64 let[1] hospodaření liberecké farnosti. Vzhledem k charakteru pramene se v této éře nacházejí přirozeně i bílá místa, o nichž nevíme nic. Nicméně pochopení řečené problematiky nám umožní poznat věřící doby předbělohorské nebývale důvěrně. Doufám, že pro dnešní tzv. moderní dobu to může znamenat nejen korekci vžitých mýtů a vlastního sebepřeceňování, ale také povzbuzení k většímu respektu vůči minulosti a jejím představitelům.

Nuže, začněme první účetní knihou z let 1560 – 1589, v níž jsou zachyceny roky 1560 – 1562, 1570 – 1572 a 1577 – 1587. Zcela jistě existovala finanční správa i před rokem 1560[2], bohužel dokumenty o ní se do dnešní doby buď nedochovaly, nebo se je dosud nepodařilo najít. Obecně lze říci, že se práce kostelních otců a celé hospodaření farnosti postupně zpřesňovaly a zdokonalovaly, přibývaly stále nové zdroje příjmů a také výdaje byly velkorysejší a četnější. Dnešnímu věřícímu nejznámějším způsobem získávání peněz jsou a byly tradiční **sbírky při bohoslužbách**. V libereckém prostředí 16. století se vybíralo buď na tabulku (Tafel), nebo do váčku (Säckhel), připevněného na dlouhé tyči a opatřeného petlicí a zámkem.[3] Sbírky probíhaly až na malé výjimky každou neděli a dále pochopitelně při významnějších svátcích, přičemž s významem svátku vzrůstala i vybraná částka.[4] Zdaleka však nebyly do sbírek odevzdávány jen peníze, na tabulce se výjimečně ocitl třeba kus sýra, kus masa, popř. útržek plátna. Tyto věci pak kostelník prodal a získané peníze připojil k finančnímu výtěžku sbírky.[5] Za období do roku 1589 se v liberecké farnosti vybralo od věřících při bohoslužbách celkem 290 kop 35 grošů 2,5 peníze. Nejúspěšnější byl v tomto ohledu účetní rok 1581 – 1582, kdy se z kapes farníků přestěhovalo do kostelní pokladny hned 34 kop 43 grošů 3 peníze.[6] Poměrně nejjednodušší a nejméně pracný příjem tvořily **tzv. Erbegelde**[7], které přinesly 121 kop 36 grošů. Stabilní položkou příjmů byla **tzv. stodolní daň (Scheunzins)**[8], třebaže ročně vynášela pouze 8 grošů. Vlastní farní hospodářství produkovalo vejce, maso, olej, někdy také len. Tyto artikly samozřejmě pod dohledem kostelních otců vstupovaly na trh, prodávaly se nicméně jen za několik, maximálně několik desítek grošů ročně.[9] Všechny ostatní příjmy kostelního rozpočtu již nemají, přinejmenším v období let 1560 – 1589, stabilní charakter. Možno říci, že s postupem let a v souvislosti s obecným rozvojem peněžních vztahů a ekonomiky vůbec se rozšiřovalo i portfolium možných zisků. Značnou sumou jednorázově přispívaly splácené půjčky ze strany jednotlivých Liberečanů, hovořím tu řádově o několika desítkách kop grošů.[10] Poměrně vzácné byly odkazy finančních prostředků ke kostelu, ať již ve formě nějaké zbožné nadace či, a to častěji, v rámci jednotlivých testamentů.

trstva sv. Pia X., ve kterém, jak ostatně ukázal případ biskupa Williamsona, také existuje dosti široká názorová pluralita. Pastýřská láska však nemůže vynechat nikoho. A ve společenství věřících neexistuje autorita, která napomáhá jednotě více než právě Kristův náměstek skrze milost víry. A láska k pravdě vede ke sdílené radosti ze společné existence.

Milan Glaser 15. 2. 2009 / www.radiovaticana.cz/ clanek.php4?id=10836

Benediktův velký projekt sjednocení pravověrných křesťanů

Nejen ke zrušení exkomunikace biskupů FSSPX

Zrušení exkomunikace čtyř biskupů vysvěcených arcibiskupem Marcelem Lefébvrem se dostalo v posledních dnech větší pozornosti, než bývá u vnitrocírkevních rozhodnutí zvykem. Přičinila se o to švédská televize (SVT). Tři dny před zveřejněním dekretu o papežově rozhodnutí (21. 1. 2009) zařadila do programu listopadový rozhovor s Richardem Williamsonem, v němž tento anglický biskup vyjadřuje pochybnosti ohledně plynových komor v koncentračních táborech a počtu Židů, kteří za nacistického teroru zahynuli. Načasování rozhovoru bylo dokonalé a zaručilo nechtěnou popularitu jak Kněžskému bratrstvu sv. Pia X., tak Vatikánu.

Mezi tradicionalisty a popírače holocaustu bylo položeno rovnítko. Pochopitelně pobouření Židé reagovali okamžitě. Vrchní rabín v Jeruzalémě přerušil oficiální styky s Vatikánem, přestože mluvčí Svatého Stolce ihned ujistil, že zrušení exkomunikace nemá ani v nejmenším souvislost s Williamsonovými názory a že na postoji církve k Židům a holocaustu se nezměnila ani čárka. Od nevhodných výroků se záhy distancoval i představený Bratrstva sv. Pia X., biskup Bernard Fellay (24. 1.) a posléze (27. 1.) vydal nótu, ve které se obrací „ k papeži a ke všem lidem dobré vůle s prosbou o odpuštění za dramatické důsledky tohoto činu“. Dodal, že nepřípadná tvrzení biskupa Williamsona zdiskreditovala poslání bratrstva a z titulu představeného zakázal zmíněnému biskupovi vyjadřovat se k politickým a historickým záležitostem. Také Benedikt XVI. využil hned první příležitosti k vyjasnění svého stanoviska. Při generální audienci (28. 1.) připomněl „brutální vyvražďování milionů Židů“ a řekl doslova, že Šoa má být „pro všechny varováním proti zapomnění, proti negacionismu nebo redukcionismu, protože násilí spáchané na jediné lidské bytosti je násilím proti všem.“ Včera (30. 1.) jsme se konečně dočkali také osobní omluvy biskupa Williamsona. Lituje svých „nemoudrých komentářů“, které způsobily „úzkosti a problémy“ jak kardinálu Castrillón Hoyosovi, tak Svatému otci. „Vezměte mně a uvrhněte do moře, a moře vás nechá napokoji. Vím, že vás tahle veliká bouře přepadla kvůli mně,“ cituje proroka Jonáše biskup Williamson.

Ve světových médiích ale spojení lefébvrista-negacionista už žije vlastním životem. Zatímco Židé, sledující pečlivě vývoj kausy, positivně kvitovali papežova slova i vyjádření biskupa Fellaye, osten sváru zůstává bohužel uvnitř katolické komunity, jako voda na mlýn pro ty, kdo by sedmasedmdesátkrát odpustili komukoliv, s výjimkou tradicionalistů. Pokud šlo švédské televizi o vyvolání rozbrojů uvnitř katolické církve, povedl se jí tah vskutku geniální.

Nebudeme se dále zabývat nešťastnými výroky biskupa Williamsona. Jednak proto, že o jejich pomýlenosti nemůže být pochyb, podruhé proto, že bludů způsobených četbou špatné literatury existuje v naší společnosti nepřeberně – vzpomeňme jen kolik lidí neochvějně věří třeba báchorkám Dana Browna o Ježíšově potomstvu – a do třetice proto, že je to záležitost naprosto mimoběžná s velkým procesem smíření, o který jde papeži Benediktovi.

Vzhledem k tomu, že nikdo není rád napálen a manipulován, dodejme ještě, že o záměrném načasování kontroversního rozhovoru nemůže být pochyb. Pokud bychom věřili dušování se programového producenta švédské televize, Larse-Görana Svenssona, že šlo o souběh „čistě náhodný”, museli bychom připustit přímou angažovanost temných sil. I ty ale obvykle využívají lidských prostředníků. Navíc kard. Castrillón Hoyos potvrdil, že zprávu o zrušení exkomunikace předal lefébvristům dlouho před zveřejněním dekretu. A – světe div se – datum odvysílání rozhovoru se přesně shoduje s datem jeho podpisu.

Pro zajímavost doplňme, že důvody ke zlomyslnosti by nechyběly. Nedávno odešel do

lefébvristického semináře oblíbený pastor největší švédské luteránské farnosti, Sten Sandmark. A to je jen špička ledovce. Domácí luteránská církev je v hluboké krizi: z oficiálních sedmi milionů luteránů jich praktikuje sotva desetina. Renomé církve, která byla až do roku 2000 dokonce státním náboženstvím, zachraňují statistiky. Podle zákona z roku 1996 jsou zapisování do církve automaticky všechny děti, jejichž alespoň jeden rodič je matrikovým luteránem.

Vraťme se ale k tématu. Co vlastně znamená papežovo gesto. Proč se Benedikt XVI. pouští do věcí, o kterých ví, že mu nevynesou v mnoha kruzích větší popularitu?

Už v první promluvě, bezprostředně po svém zvolení, papež označil práci na sjednocení křesťanů za prioritu svého pontifikátu. Média to tehdy považovala téměř za sensaci. Komentátoři totiž svorně viděli ve volbě kard. Ratzingera brzdu ekumenického dialogu. Dnes už je strategie Benedikta XVI. zřejmější. Damian Thompson, šéfredaktor britského týdeníku *Catholic Herald*, ji trefně charakterizoval jako „velký projekt sjednocení pravověrného katolického křesťanstva“. V tomto smyslu je třeba také číst papežovo jednostranné vstřícné gesto vůči lefébvristům. Sejmutí exkomunikace významně podpořilo prořímské křídlo. Biskup Williamson, který byl hlavním představitelem protivatikánských nálad, se diskreditoval sám a za všeobecného souhlasu byl umlčen. S převratnou zprávou vyšel v těchto dnech také kard. Hoyos, který pro *Corriere della Sera* potvrdil, že biskup Fellay v rozhovorech s ním uznal 2. vatikánský koncil z teologického hlediska a že zbývá jen několik málo problémů. Cesta k plné jednotě je tedy definitivně otevřena. Nyní bude záležet na tom, nakolik bude Bratrstvo sv. Pia X. schopné postupovat jednotně a nakolik bude skutečně ochotné podřídit se magisteriu.

Ve stínu „lefébvristické kausy“ zůstala další zpráva minulého týdne, která dovoluje nahlédnout do dílny Benedikta XVI. Australský katolický týdeník *The Record* zveřejnil informaci o přípravách personální prelatury pro anglikány. Týkala by se zhruba 400 tisíc členů Společenství tradicionalistických anglikánů[1], vedeným arcibiskupem Johnem Hepworthem. Ti už v roce 2007 vyjádřili přání začlenit se do katolické církve. Téhož roku biskupové tohoto mezinárodnho společenství na hlavním anglikánském poutním místě ve Velké Británii, ve Walsingham, podepsali Katechismus katolické církve. Největším problémem, který bude muset Vatikán vyřešit, je status anglikánských biskupů, v převážné většině ženatých. Podle týdeníku *The Record* Kongregace pro nauku víry navrhla papežovi zřízení personální prelatury už loni na podzim a očekává se, že by záležitost mohla být dořešena ještě před skončením roku sv. Pavla.

Třetí událostí ekumenického dosahu z minulého týdne je volba ruského pravoslavného patriarchy. Jak známo, Cyril Gunďajev bedlivě sleduje kroky Benedikta XVI. v urovnávání situace tradicionalistů uvnitř katolické církve. Postoje pravoslavných jsou v širokém spektru katolického světa nejbližší právě jim, o liturgii nemluvě. Positivní vývoj dialogu s pravoslavnými v posledních letech je tedy třeba do jisté míry přičíst systematickému úsilí papeže o lepší zacházení s katolickými tradicionality. Lze myslím oprávněně doufat, že cesta k plné jednotě s pravoslavnými dostává jednoznačnější směr a že i její cíl získává jasnější obrysy.

Pevnost současného papeže, v níž nebere ohledy na trendy dnešní liberální společnosti ani nepodléhá ilusi, že by se snad mohl zalíbit všem, je imponující. Svými zásahy směřuje také a především k úklidu a smíření uvnitř vlastního domu. Usvědčuje ze strachu a z netolerance ty, kdo si připadají nejodvážnější a nejtolerantnější. Jako svědek koncilu usiluje o „reformu reformy“, o návrat k jeho pravým záměrům. Právě vstřícné kroky ke kritikům pokoncilního vývoje mohou posloužit k tomu, aby nepohodlné otázky o situaci dnešní církve byly otevřeny a aby se koncilní „tady a teď“ po čtyřiceti letech znovu stalo skutečností. Rok sv. Pavla je k tomu jistě dobou příhodnou. Apoštol národů nám po dvou tisíciletích vzkazuje: vyzkoušeli jste mnohé, držte se dobrého.

[1] Bratrstvo sv. Pia X. mělo loni 486 kněží v 63 zemích (většinu, 120, ve Francii), 725 kostelních center, 100 řeholníků a 160 řeholnic, 192 seminaristů v šesti seminářích, 88 škol a dvě university.

Johana Bronková 31. 1. 2009 / www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10762

Varhany jsou koncipovány jako klasický (nikoliv MULTIPLEX[1]) positiv na 4 základu (Principal 4) s pedálem.

Rozsah: C-g''' (56 kl., inverz barva). Tlak vzduchu 60 –65 mm v. sl.[2]

Manuál:
1. Principal 4'
2. Gedackt (Kryt) 8'
3. Rohrflöte (Flétna rourková) 4'
4. Blockflöte (Flétna zabcová) 2'
5. Scharff (Ostrý– nepřekládá se) 3 ×

Pedál:
6. Pommer

Pomocná zařízení:
Pedálová spojka

[1] Multiplex systém – úsporný způsob disposice nástroje, kdy se z jedné řady píšťal stejné menzury postaví více různých rejstříků. Tato disposice je barevně i intonačně chudá, zvuk únavný. Pro kvalitně navržené nástroje je tento systém nepřijatelný.

[2] 60 mm v. sl. je „klasický“ nízký tlak, používaný v době tzv. varhanního ideálu (baroko) a znovu i dnes. Tento tlak dá nejlépe vyznít ušlechtile intonovaným rejstříkům. Píšťaly dobře nasazují tón a nepřefukují.

Pavel Kozojed

Foto

- Podpis smlouvy o koupi varhan – za farnost u Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově P. Lukáš.Pavel Bradna

- Podpis smlouvy o prodeji varhan – za farnost u Sv. Antonína v Seifhennersdorfu P. Bertram Wolf

- Varhany pro kostel Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově

Březen ve Stráži nad Nisou

Poutníci se nám v posledním únorovém týdnu vrátili v pořádku ze Svaté země a přivezli spoustu fotek a zážitků. Jeli společně s farností Mladá Boleslav, která pouť organizovala společně s jednou pražskou cestovní kanceláří. Vzhledem k tomu, že posezení nad fotografiemi proběhne (vlastně proběhlo) už v neděli 8. března, dovolte mi jen malou ukázku. Požádala jsem paní Ježkovou, která jela společně s našimi farníky alespoň o pár postřehů a dovolím si citovat její vlastní slova:

„Moje dovolená ... úúúúžasná!!! ... ale to se nedá povídat, natož napsat ... to se musí zažít, pochopit, jak to je historicky, politicky, nábožensky, klimaticky ... nikdy jsem si nemyslela, že se tam podívám, že to pochopím, že to ucítím ... navíc jsem tam byla se skupinou věřících poutníků, to má úplně jiný náboj, když se v autobuse modlí růženec, v každém městě najdou kostel nebo kapli, kde odslouží mši ... byli s námi čtyři otcové, měli jsme profesionálního průvodce kněze (to je jeden z mála v Izraeli) ... jinak na těchto místech smějí provádět jen místní průvodci a zároveň vysvěcení kněží ... byla jsem v Jeruzalémě ... prošla jsem si křížovou cestu krok za krokem, byla jsem u Zdi nářků, byla jsem v Omarově zlaté mešitě, ve večeřadle Poslední večeře Páně, na Golgotě,

ojedinělé a tedy vzácné. Pochopitelně, jaký by to byl katolický kostel, kdyby v něm neměly místo varhany! I na tento královský nástroj Otcové zakladatelé pomýšleli. Bohužel – na všechno jejich síly nestačily, ani stačit nemohly, protože za dvacet let po vysvěcení už bylo celé tehdejší Československo minulostí. Velkoněmecká říše pak měla zcela jiné starosti, než ponechávat jakýkoli prostor podezřelé samostatné občanské iniciativě. Pro jistotu tedy všechny podobné spolky rovnou zrušila. Stalo se to ihned po záboru pohraničí, r. 1938. Co následovalo po válce je notoricky známo, německá komunita jako celek z Čech zmizela. Po vítězném komunistickém puči r. 1948 zmizela také svobodná občanská společnost i svoboda vyznání.

Po zhroucení komunistické diktatury (proletariátu, sic!) v roce 1989 farní společenství ožívá a přestože se jedná o kostel filiální, tedy bez vlastní duchovní správy, díky několika agilním členům se postupně daří uskutečňovat i rozsáhlejší opravy dlouhodobě zanedbávané stavby. Osvědčenou formou jak získávat peníze na údržbu a opravy se mimo jiné v posledních několika letech staly benefiční koncerty, které si již získaly jméno nejen díky účinkujícím umělcům, ale i velmi dobré akustice chrámu.

Psal se rok 2008 a uvažovalo se o tom, jak oslavit blížící se 90. výročí vysvěcení hanychovského kostela. Jak už to tak někdy bývá, dostalo se nám „nápovědy“: Vratislavické farnosti byly nabídnuty zánovní malé varhany z rušící se kaple v Německu. Tuto nabídku neakceptovali, ale věděli o naší touze, a tak jsme se dozvěděli o možnosti za zhruba poloviční cenu nového získat malý, ale překrásně znějící klasický nástroj. Diskuse to byla vzrušená, byly hlasy pro, někteří se naopak vyjadřovali opatrně, což je ostatně přirozené. Rozhodnutí však bylo velkou většinou kladné – tyto varhany chceme. Ovšem, nadšení je jedna věc, praktické uskutečnění druhá. Je třeba počítat s finančními oběťmi těch, kteří jsou pro, a ještě získat další dárce ochotné podpořit tuto krásnou, a ovšem – nikoli levnou myšlenku.

Aby lidé mohli jednat, musí vědět. Aby věděli, obracíme se na farníky všech libereckých farností:

Chceme napodobit naše předchůdce, kteří v nelehké době a za nesmírných obětí dokázali v Hanychově postavit dům Boží. Chceme naplnit jejich neuskutečněnou touhu, aby se i v tomto chudém, ale půvabném kostelíku rozezvučely varhany, královský nástroj ve službách liturgie.
Je to i touha naše. Proto jsme podepsali smlouvu o koupi varhan s filiální farností u Sv. Antonína v Seifhennersdorfu, Německo.

Prosíme – kdo můžete a chcete, přispějte jakoukoliv finanční částkou buď přímo při sbírce v hanychovském kostele,
nebo na účet číslo
104 750 6142/5500, variabilní symbol 1111.
Na varhanách bude umístěna pamětní deska, kde budou uvedena (s jejich svolením) jména dárců.
Prosíme i ty, jimž jejich situace neumožňuje přispět hmotně: darujte modlitbu na tento úmysl. Stále platí Boží příslib: „Vyslyšel jsem tvou modlitbu a tvou prosbu, s kterou ses na mne obrátil“
(1 Král 9, 3).
Za vše, čím naši akci podpoříte, předem děkujeme a vyprošujeme
Boží požehnání při mši svaté.

PROČ A OD KDY SE ŘÍKÁ ...

Čeština je řeč barvitá, mnohovrstevná. Každá doba přinese nová dobová pojmenování. Když v Čechách zcela konkrétní lidé naplnili fíglem skutky loupežné, byli trefně pojmenováni **tuneláři** a jejich činnost byla označena jako **tunelování**[1]. Řekne-li se „**tlustá čára**“[2], nebo „**slyším trávu růst**“[3], mnoho lidí si vybaví právě ty osoby, které se těmito výroky (a pro budoucnost patrně jenom jimi) „proslavily“.

Během času se stane, že po letech nevíme, proč se vlastně to, či ono říká.

Výraz „má průšvih“ se začal používat před 1. světovou válkou v důsledku aféry poslance JUDr. Karla Švihy, předsedy poslaneckého klubu strany národně sociální. Průběh aféry leccos připomíná dnešku a vybízí k přemýšlení o soudech a společnosti i ke srovnávání s konfidenty pozdějšími a měl by pomoci k vymýcení ahistorického žvanění o Rakousku jako o „žaláři národů“.

8. dubna 1911 sdělil právník Paštika šéfredaktoru Národních listů Josefu Anýžovi, že Šviha, krycí jméno Wiener, je konfidentem pražské policie s platem 800 K měsíčně. Mladočeši, jimž Národní listy patřily, ale dojednávali volební koalici se stranou národně sociální a proto informaci nepoužili. K odhalení došlo až 4. března 1914, kdy Národní listy Švihu obvinily z úplatkářství a policejního konfidentství a on je žaloval. Vzdal se mandátu a očekával soud. Švihy se veřejně zastal Masaryk. U soudu v květnu 1914 Šviha hájil svoji nevinu, přiznal ale styky s policejním komisařem JUDr. Klímou. Výňatek z obhajoby dr. Hellera (autora článku v Národních listech; Servác Bonifác Heller 1845 – 1922) stál na propojení logiky a praxe života v tehdejší společnosti – citace z novin (*kurzívou*):

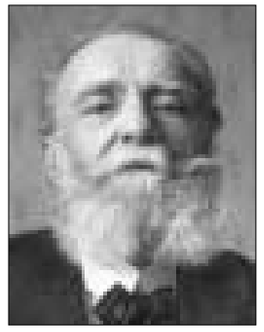

Dr. Servác Heller:

„Když političtí přátelé obviněného dra Švihy se obrátili k policejnímu presidentu pražskému dv. r. Křikavovi a interpelovali o této záležitosti ústně, tu odpověděl dv. r. Křikava – já cituji orgán strany národně-sociální „České slovo“: „I kdyby byl dr. Šviha nevinen, nic nepovím.“ Nebylo by mnohem kratší, aby byl policejní ředitel dv. r. Křikava řekl: „Ne, my od něho žádných zpráv nikdy neměli.“ – Byl by tím dv. r. Křikava poškodil policejní agendu? Zajisté nebyl. Proč to neučinil? A konečně třetí – a to považuji za nejdůležitější: Kdykoli v novinách dotkli jsme se jen málo některého policejního úřadníka, kdykoli jen dosti malou zmínku jsme učinili o vnitřním úřadování, o agendě v lůně policejního ředitelství nebo o státní policii, hned dostali jsem od policie samé, nebo v jiném případě od stát. zastupitelství úřadní opravu na základě § 19. tisk. z., ve které se praví: „Není pravda, že“ atd. – a my tuto opravu musíme bez jakékoliv poznámky otisknouti, třeba v čele svého listu. Nuže, v tomto případě bylo těžce útočeno na úřadníky státní policie, na celou státní policii a policie nezaslala ani nám, ani kterémukoli jinému z pražských časopisů nějakou opravu. Vláda a šéf úřadu dle mého svatého přesvědčení byli povinni ujmouti se dra Švihy, byli povinni prohlásiti, že co se mu za vinu klade, není pravda, byli povinni zaslati novinám, když nic jiného, aspoň nějakou úřadní opravu. Protože to neučinili, dovolují nám logický závěr, že to učiniti nemohli, nýbrž že tímto způsobem naše obvinění sami, nepřímo sice, ale nápadně a důrazně potvrdili. ..“

A za obrovského napětí posluchačstva ohlásil vrchní porotce inženýr Bohuslav Khom v nepřítomnosti dra Hellera verdikt poroty. Porota dle přísahy a svědomí svého žádosti této vyhověla a zodpověděla I. hlavní otázku, zdali dr. Servác Heller těžce článkem „Nár. Listů“ ze dne 4. března 1914 Švihu urazil: dvanácti hlasy „ANO“.

Dodatková otázka zněla: „Dokázal obžalovaný dr. Servác Heller, že udání jeho jest pravdivé, když ukazoval na nepočestný nebo nemravný čin dra Karla Švihy, aby hanění své odůvodnil?“

Porota odpověděla také tuto otázku jednomyslně „ANO“ , a tím tedy dosvědčila, že důkaz konfidentství Švihova se v plném rozsahu zdařil.

Zvláštní vydání Národních Listů.

Ročník LIV. V Praze, dne 22. května 1914. Číslo 198a.

Zločin a odsouzení Dra ŠVIHY

Vyšlení zrady konfidenta Švihy dle stenografických záznamů při soudním líčení ve dnech 13.–15. května 1914.

Cena 40 hal.

Po těchto slovech otřásala se porotní síň spontánním potleskem veškerého shromážděného posluchačstva. Bylo voláno „Výborně!“ a „Sláva!“ a předseda marně napomínal k tichu. Bylo posláno pro dra Serváce Hellera, trvalo však chvíli, nežli se protlačil a předstoupil před soud … Předseda dvorní rada Kursch ohlásil pak ve jménu císaře rozsudek osvobozující. …

Výsledek procesu znamená pro dra Boučka a prof. Masaryka morální popravu stejně jako pro dra Karla Švihu, jehož čin nevymizí nikdy z paměti. Konec citace.

Vlastní výpověď dr. Švihy je neméně zajímavá; mj. zdůrazňoval, že ten, kdo při schůzkách Klíma-Šviha získával informace (o práci policie) byl on, nikoli policejní komisař.

Šviha tedy měl mezi Čechy „průšvih“ a odešel z veřejného života. Po válce bylo šetřením v policejních archívech zjištěno, že dr. Šviha vypracovával pro následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este podrobné zprávy o dění v českých politických kruzích. Předával je prostřednictvím pražského policejního ředitelství a od něj dostával peněžitou odměnu. O Masarykových pohnutkách lze dnes jen spekulovat. Obranou Švihy ztratil u části vlastenecky naladěného občanstva dobrou pověst získanou z tzv. hilsneriády. V pomoci Švihovi může spočívat jedna z možných odpovědí na otázku, proč Masaryk tak snadno v průběhu války dostal cestovní pas.

Grázl existoval. Půjdeme-li o dalších sto let dozadu, zjistíme původ dodnes používaného hanlivého označení „grázl“. Grázl skutečně žil. Jmenoval se Johann Georg Grasel. Narodil se 4. 4. roku 1790 v Nových Syrovicích u Moravských Budějovic. Otec Thomas Grasel byl pohodným (rasem) a lupičem, přepadával pocestné. Matka Regina byla žebračkou a zlodějkou. Syn Johann šel životem podle příkladu rodičů. Národnost německá, škola česká, mnoho do ní ale nechodil, měl jiné zájmy. První trest si odpykal už ve svých devíti letech (za drobné krádeže byl odsouzen ke 14 dennímu vězení a zmrskání metlou). Od šestnácti let vedl loupežnou bandu, která brutálně přepadala a loupila v jihočeském, jihomoravském a severorakouském pomezí. Johann Grasel spáchal 205 hrdelních zločinů, nejvíce v letech 1812 (32), 1813 (46), a 1814 (71). Banda byla lstí pochytána roku 1815. Vyšetřovací spis měl 1 378 listů a 1 185 příloh. 31. ledna 1818 byli oběšeni: Johann Georg Grasel (Jan Jiří Grázl) a jeho hlavní spolupachatelé Jakob Fähding a Ignaz Stangl (do obecného povědomí jejich jména nepřešla). Všichni popravení byli moravskými rodáky. Od té doby je používán pro nebezpečné násilníky – lumpa, lotra, zloděje, hrubiána či dokonce vraha – výraz „Grázl“.

---

[1] Termín byl poprvé použit v polovině 90. let v České republice; odpovídající excerpce médií dosud nebyla provedena, takže se neví, kde, kdy a kým přesně.

[2] Výrazu „gruba linia“ poprvé použil Tadeusz Mazowiecki ve svém projevu k Sejmu 18. 1. 1990, když chtěl zdůraznit, že jeho vláda, která právě přebírala moc, nenese odpovědnost za zla spáchaná komunistickým vládnutím, že jeho vláda je takto od předchozích vlád oddělena. Adam Michnik, pokleslá část polské žurnalistiky a ihned po nich i česká média a někteří politici, synonymem se stal Pavel Rychetský, jej ovšem zaměnili za významově stejný výraz „gruba kreska“, který ale začali používat ve smyslu „minulost nás nezajímá, není důležitá, neřeše

smlouvy první částku za varhany. Zahájili jsem tím také vzájemnou spolupráci mezi farnostmi, ve které chceme oboustranně pokračovat. Varhany budeme podle smlouvy splácet postupně až do konce roku 2012. Cena za samotnou přepravu varhan není součástí výše uvedené smlouvy. Rozebrání a postavení varhan jsme již objednali u firmy Eule z Budyšína. Tato firma postaví a naladí varhany v 17. týdnu tohoto roku (20. – 24. 4. 2009).

S radostí můžeme také oznámit, že tyto nově pořízené varhany společně s opravenými vitrážemi přijede slavnostně vysvětit 20. litoměřický biskup Msgre. Jan Baxant dne 6. 6. 2009 v 10 hodin při slavnostní poutní mši svaté, na kterou všechny příznivce srdečně zveme.

Jsme rádi, že se nám tak (i když se značným časovým odstupem) podaří splnit dávná přání svých předchůdců, německých stavitelů kostela v roce 1919, kteří varhany chtěli v kostele též, ale nepodařilo se jim již záměr uskutečnit, protože byli odsunuti. Jsme také rádi, že tak můžeme přispět ke slavnostnější atmosféře v kostele v roce, kdy si připomeneme 90. výročí od jeho vysvěcení. Rozšíří se také naše možnosti při pořádání benefičních koncertů, protože varhanní koncerty jsou u posluchačů jistě ve velké oblibě.

Protože finance na dobré věci se shánějí složitě, obracíme se při této příležitosti i na Vás s prosbou o přispění na pořízení varhan dle Vašich finančních možností. Přispět nám můžete buď posláním libovolné částky na farní účet u Raiffeisenbank č. 1047506142 var. symbol 1111, nebo předáním financí přímo duchovnímu správci Lukáši Bradnovi, příp. při mši v kostele Sv. Bonifáce v neděli v 7.45 hodin nebo v úterý v 17 hodin. Je možné také zavolat na číslo 603 178 912 a domluvit se na způsobu předání a vystavení potvrzení.

Zdeněk Skalický, Hanychov

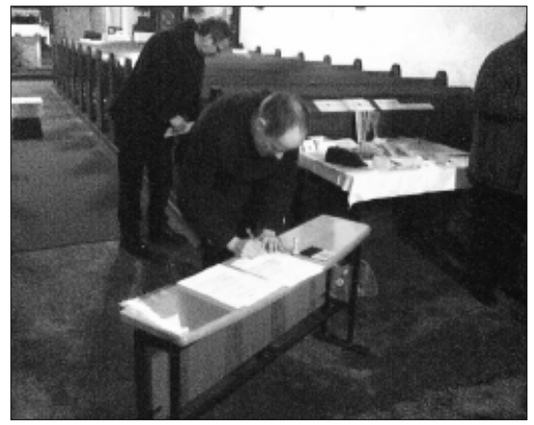

Dolní/Horní Hanychov, Sv. Bonifác, výročí – a varhany

Dolní/Horní Hanychov. Býval to kdysi jeden Hanychov. Odpověď na otázku, proč se posléze rozdělil na dvě části neznám, ani to není pro naši věc důležité. V době, o níž bude dále řeč, už byl Hanychov Dolní a Horní. Ten dolní byl větší a zřejmě i agilnější. Kromě školy, pošty a Spolkového domu mu k ucelenému obrazu spořádané vsi scházelo jediné: kostel. To se však mělo změnit. První přípravný výbor pro postavení kostela v Hanychově byl ustaven 3. července 1881. O 15 let později, přesně 26. června 1896, sousedé založili již řádný spolek se stejným cílem. O peripetiích stavby a dalších podrobnostech, které znamenal tak grandiózní podnik pro dvě nevelké obce bude (doufejme) pojednávat pamětní tisk, který se také připravuje.

Dnes díky dochovaným pramenům víme, že po nezměrném úsilí, ve kterém naši němečtí předchůdci osvědčili v plné míře nejen příslovečnou důslednost a smysl pro přesnost, ale také úžasnou vynalézavost při získávání finančních prostředků, byl kostel dokončen. Posvěcen byl 14. září 1919 tehdejším litoměřickým biskupem ThDr. Josefem Grossem. Je zasvěcen významnému misionáři západní Evropy a patronu Německa, **sv. Bonifácovi**. Toto patrocinium, neboli zasvěcení je v českých zemích

Byl jsem zabíjen a vy jste mlčeli!!!

Jako každoročně se blíží čas pochodu pro život a jako každoročně se budeme, jako členové Sekulárního Františkánského řádu, U Obrázku modlit křížovou cestu za nenarozené (zabíjené) děti a na podporu pochodu pro život, který bude v tomtéž čase probíhat v Praze. A jako každý rok se ptáme: „Přijde jich letos víc?“

Ptáte se KOHO?

Vás, katolíků, kteří žijete v tomto městě, kteří chcete být solí tohoto světa, jak nás k tomu Pán Ježíš vybízí. Vás, kteří věříte síle modlitby a důvěřujete Bohu. Vás, kteří chcete bojovat proti satanovi, který se raduje z kultury smrti, protože nenávidí člověka.

Pojďte s námi v sobotu 28. března 2009 od 14.00 h na křížovou cestu k Obrázku v Ruprechticích. Sejdeme se u 1. zastavení.

A nebo posilněte počty věřících přímo v Praze na Pochodu pro život, který začíná 28. března 2009 mší svatou v 13.00 h v kostele Sv. Jiljí, Husova 8, Praha 1 a pokračuje pochodem ve 14.00 h bez úvodního bloku vystoupení na Staroměstském náměstí, protože letos chtějí organizátoři celkový průběh pochodu pojmout výrazně v kajícnějším duchu.

manželé David a Hana Jechovi (SFŘ)

Co nového se děje v Hanychově

Práce na opravách hanychovského kostela Sv. Bonifáce zdárně pokračují kupředu. Ke konci loňského roku 2008 se podařilo s Boží pomocí a zajisté také na přímluvu Sv. Bonifáce získat dotaci od Ministerstva kultury ČR ve výši 358 000 Kč na dokončení okenních vitráží kostela v prostoru věže a sakristie. S 35 % finančním podílem samotných farníků a dárců tak budou opraveny okenní vitráže a instalována nová pancéřová předsklení za zhruba půl milionu korun.

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2008 jsme také obdrželi jedinečnou nabídku na odkoupení varhan z farnosti v nedalekém Seifenersdorfu. Varhany byly vyrobeny v roce 1985 německou varhanářskou firmou Schuke. Abychom nekupovali zajíce v pytli, zajel se varhaník, pan Kozojed, na varhany podívat a jeho názor byl pro nás směrodatný. Přivítal ho usměvavý farář Bertram Wolf , který mluví i pěkně česky a vysvětlil, že sál, který je využíván jako kostel, má v desolátním stavu střechu, jejíž oprava by stála moc peněz, a farnost nemá na opravu peníze. Tyto bohoslužebné prostory byly uzavřeny koncem listopadu roku 2008 a farnost se proto rozhodla varhany odprodat. Pan Kozojed rozproudil vzduch ve varhanách a zkusil si, jaké to bude, až na ně bude hrát trvale. Jeho vyjádření znělo: „Ještě lepší varhany nežli jsem očekával, varhany v takovémto stavu budou jedny z nejlepších v městě Liberci. Opravdová cena za takovéto varhany by byla 3 × vyšší.“ Teprve potom se předstoupilo s touto nabídkou před aktivní farníky a duchovního správce. Všichni, až na duchovního správce, byli touto zprávou nadšeni a shodli se na tom, že návrh podpoří. Duchovnímu správci bylo totiž jasné, že plánované práce na opravách kostelní věže, která je v havarijním stavu, se zpomalí. Protože se ale jedná o výjimečnou nabídku a hlavně o finance, kterých je stále nedostatek, projednal duchovní správce tuto myšlenku s ekonomickou radou farnosti. Ta se sešla a následovalo konečné rozhodnutí – podpořit tuto akci.

Potom již následovalo zaslání objednávky a návrh smlouvy o způsobu placení částek za varhany. Demontáž varhan, přepravu a postavení a naladění varhan v kostele v Hanychově za 3 000 eur si zajišťujeme sami. Prodej varhan v SRN musela odsouhlasit také tamní farní rada a biskupství v Drážďanech. Dohodnutá cena varhan po oboustranném vyjednávání bude činit 9 500 eur s tím, že 1 500 eur zaplatíme ihned po podpisu smlouvy (již bylo provedeno) a zbylou sumu 8 000 eur zaplatíme ve čtyřech ročních splátkách. Všechny náležitosti kolem smlouvy proběhly hladce a dne 10. 2. 2009 byla po úterní mši svaté za přítomnosti farníků ze SRN a místních farníků slavnostně podepsána smlouva o odkoupení varhan a způsobu jejich splácení. Smlouvu podepsali za farnost v SRN farář Bertram Wolf a za farnost Liberec-Rochlice administrátor Lukáš Pavel Bradna. Farář Wolf nám symbolicky předal část varhan (lavici pro varhaníka) a my jsme mu předali dle 1. bodu

šíme ji“. To ve skutečnosti znamená „generálním pardon“, lidově česky „co jsme si, to jsme si“; ve slově „pardon“ je však už obsažena jakási vina, kterou tito strůjci „tlusté čáry“ ani komunisté necítili.

[3] 19. 1. 1990 pronesl Petr Pithart v televizi projev, známý pod tímto jménem, v němž vyslovil zvrhlý názor, že potrestat dřívější komunistické nomenklaturní zločince by znamenalo dělat totéž, co dělali oni. Text tohoto projevu byl otištěn po pěti letech v Českém týdeníku 6/1995. Je třeba říci, že Pithart tento svůj názor dodnes nezměnil.

Hlavní prameny:

Zvláštní vydání Národních listů, 22. května 1914

Harald Hitz: Johann Georg Grasel. Räuber ohne Grenzen, 1999

Karel Korous

Otázky)8)

Radim Ucháč

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Za nejhorší považuji ztrátu naděje u věřících, protože tato beznaděj ničí jakoukoli šanci na aktivní odpor a změnu společnosti. Jsme jako králík, který se dívá do očí hada a čeká, kdy ho sežere. Ztráta naděje je důsledkem prudkého rozšiřování zla v celé společnosti, jehož příčinou je praktický materialismus. Ten nabízí smysl života jen v laciných rozkoších. V katolické církvi se zabydlel a projevuje se „nízkoprahovým křesťanstvím“, které od člověka nic nevyžaduje, popírá možnost zavržení a představuje nebe jako rovnostářský komunismus. To nutně vede k resignaci, odpadům a přizpůsobení se. Bez zdravé církve nemá společnost žádnou šanci na zlepšení, protože kořen zla je sobectví jako reakce na odpad od Trojjediného Boha.

2. Jaké navrhujete řešení?

Přestat se utěšovat, že se nedá nic dělat. Začít se pravidelně postit a modlit za biskupy, aby vybředli z beznaděje. Ďábel na ně i na kněze útočí mnohem více než na laiky, protože se mu to vyplatí – když padnou, mnoho duší stáhnou do pekla.

Ukazovat nevěřícím krásu a důstojnost člověka a věčný smysl lidské existence.

Ukazovat, že není pravda to, co se každý z nás odmala učil ve škole— že člověk je zvíře.

To není úkol jen biskupů a kněží, ale každého z nás – misie. Jen my křesťané jsme děti Boží, jsme šlechtici a původ zavazuje. Nevěřící se neobrátí k vykastrovanému křesťanství, ale jsou schopni oběti a změny, pokud uvidí krásu a velikost povolání člověka.

Začít je nejlépe pravidelnou modlitbou s posty za obrácení naších příbuzných, přátel a sousedů, za naději pro biskupy a kněze (např. viz http://kruciata.cz).

Radim Ucháč

Rozhovor s dr. Romanem Cardalem

Vážený pane doktore.

V posledním čísle Obrázku libereckých farností jsme našim čtenářům stručně představili a doporučili Vaši knihu Bůh ve světle filosofie vydanou nakladatelstvím Krystal OP. Upozornili jsme je, že nejde o snadný text, ale že je vhodné, aby se úvahami o tématech v knize obsažených podle svým možností zabývali. Při této příležitosti si dovolujeme zeptat se Vás na několik otázek:

Ve své pedagogické praxi jste se setkal s velkým počtem posluchačů. Domníváte se, že běžný člověk vyrůstající v ČR je připraven samostatně a správně usuzovat o Boží skutečnosti a o skutečnosti vůbec tak, že může dospět k pravdivým soudům o tom, co je – tj. i k soudům o Bohu?

Posluchači, kteří jsou schopni skutečně kriticky myslet, tvoří dnes velikou výjimku. Většina studentů je zvyklá pouze memorovat fakta. Při výkladu filosofie je proto těžké vést je k nahlédnutí pravdivosti závěrů jednotlivých filosofických důkazů, neboť mají velké potíže s pochopením vstupních otázek filosofie. Nedokáží se už ptát a nevidí problémy tam, kde ve skutečnosti jsou.

V čem spatřujete příčinu tohoto stavu?

Příčina toho spočívá v celkovém intelektuálním klimatu dnešní doby, které opravdu kritickému myšlení nepřeje. Filosofie není pragmatickou disciplínou (tj. zaměřenou na efektivitu a věcný užitek) a proto nepřitahuje pozornost těch, kteří své konání podřídili principu užitečnosti. Takových lidí je dnes ovšem většina.

Jaká opatření byste navrhoval pro zlepšení?

Bylo by třeba znovu uvést předmět filosofie do učebních osnov ve větším rozsahu, než je tomu v současné době. Přitom by mělo jít ne o předávání informací o filosofii, nýbrž o výuku skutečného filosofování. To samozřejmě není jedno a to samé. Realizovatelnost takového projektu ale závisí na učitelích, kteří jsou schopni sami kriticky filosoficky myslet. Proto by se muselo začít přípravou ne studentů, ale učitelů.

Vyskytují se názory, že rodiče už neumějí své děti od počátku vést ke správnému usuzování, vždyť který rodič dnes vůbec ví, co to usuzování je. Potom škola, pokud stav dále nezhoršuje, nemá ani při eventuální dobré snaze na čem stavět. Co byste navrhoval pro to, aby rodiče byli lépe připraveni vést své děti k správnému usuzování?

Jestliže nejsou rodiče sami schopni vzdělávat své děti v tomto směru, měli by se postarat o to, aby se jejich potomci dostali k adekvátním informačním zdrojům jinou cestou. Proto by měli dbát o dobrý výběr školy, literatury a měli by se poohlédnout po vzdělávacích aktivitách provozovaných mimo oficiální školní instituce, účastí na nichž by bylo možné uvedené manko překonat.

Pane doktore, děkujeme Vám za rozhovor.

Zdravím čtenáře Obrázku.

Ptal se
br. Felix OFM

HISTORIE

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (5)

Rozhovory Jana Šterna s politiky, právníky, vyšetřovateli, politickými vězni a komunistou Ransdorfem nazvané Tlustá čára (2003) výše uvedené cykly doplňují, komentují (ne)vůli české justice vypořádat se se zločiny komunismu a mohou zároveň posloužit jako didaktická pomůcka pro pochopení zdánlivě nepochopitelného. Filmy Dračí setba (2006) a Kauza Uherské Hradiště (2007) Kristýny Vlachové, pojednávající o vyšetřování nepotrestaných zločinů respektive o neúspěšné snaze stíhat jejich pachatele, jsou další (od)vážnou připomínkou justičních deficitů. Posoudit vinu lidí, kteří za odměnu udávali své spoluobčany umožňuje nedávno uvedený dokument Jána Nováka a Pavla Palečka Černý a černější (2007) o konfidentech StB v řadách katolické církve – kněžích Františku Jedličkovi, Blažeji Müllerovi a Jindřichu Holečkovi.

Jiný šokující případ enormního etického selhání a následné neschopnosti přiznat vinu je výstižně zachycen v jednom z dílů monumentálního devatenáctidílného cyklu Jiřího Janků, Hany Palcové, Karla Pacnera a Jitky Pistoriusové Československo ve zpravodajských službách (2002). Jedná se o agenta StB Vlastislava Chalupu, funkcionáře národně socialistické strany, který po únoru 1948 poslal do vězení stovky lidí a poté byl nasazen ve Francii a USA mezi exulanty, kde pronikl do vedení významných spolků. Ač byl Chalupa prokazatelně usvědčen, nenašel sílu aby ulevil svému svědomí a až do své smrti tvrdil, že ve skutečnosti spolupracoval s protirežimně orientovanou buňkou uvnitř StB. Pracovník Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu Jiří Málek, který byl jednou z obětí Chalupova udavačství, ve filmu podotýká, že toto tvrzení je „naprostý nesmysl, protože ti kdo ho zatkli byli špičkami StB".

Mimořádný a v době svého vzniku ojedinělý filmový dokument Země bez hrdinů, země bez zločinců (1996) Martina Vadase představuje činnost bratrů Mašínových a jejich odbojové skupiny, během níž počátkem padesátých let zabili pět komunistických policistů a jednoho ozbrojeného hlídače. Přináší komentáře Mašínů samotných, jejich přátel i jejich odpůrců. Děj je průběžně prokládán diskusí, která proběhla v roce 1994 v klášteře Teplá mezi mediálně známými osobnostmi. Jejich projevy „proti a pro" odkrývají až na dřeň rozdíly v chápání etických principů a umocňují celkové vyznění filmu. Následuje výběr některých výroků.

Martin Štěpánek: „Žádný válečný stav nebyl (...), ta kauza, že bratři Mašínové se dopustili několika vražd ve válečném stavu, nikde právnicky nemůže obstát."

Karel Pecka: „Když po osmačtyřicátém

Vraťme se zpátky do Kalifornie. Jak v Obrázku už myslím bylo naznačeno, tento někdejší stát Ronalda Reagana dnes na mnoha místech připomíná Sodomu, kulturní revoluce tam už před více lety vedla k budování vesniček homosexuálů, k neuvěřitelné destrukci tradiční morálky. Naštěstí zatím lokálně, ale těch lokalit bohužel přibývá. Předloni dostali v San Diegu čtyři hasiči, katolíci a otcové rodin, příkaz zajišťovat bezpečnost v místě konání průvodu homosexuálů městem, hasiči to odmítali, ale příkaz byl příkaz; velitelkou hasičů v San Diegu je lesbická žena. Gay Pride Parade tomu říkají (u nás má být něco takového letos v Táboře). Tři hodiny byli kapitán John Ghiotto a jeho tři podřízení Jason Hewitt, Alex Kane a Chad Allison nuceni hledět na neskutečné oplzlosti a poslouchat sprostý pokřik a provokace sodomitů, které mířily přímo na ně. Prostě *Gay hrdost*. A hasiči se vzbouřili. Podali žalobu a žádali v zásadě dvě věci: uznání práva odmítnout asistování sodomitům a navíc odškodnění. Po složitém řízení v půlce února soud rozhodl, že na určité odškodnění nárok mají, ale zejména, že je nesmí nadřízený nutit k podobné práci. Velký dík patří právníkovi Charlesu LiMandrimu, jenž hasiče v obraně jejich práva na svobodu projevu a náboženského vyznání skvěle zastupoval. Definitivně vyhráno ale ještě není.[7), 8)]

A teď slíbená odbočka do Houstonu, myslím na ni jako na takový protipól vystoupení „královny popu" v Praze. Před rokem na stadionu v texaském Houstonu muzicírovala hudební skupina, kterou bych si já dovolil s klidným svědomím označit za pravé „krále popu". A stadion byl narvaný k prasknutí, desítky a desítky tisíc mladých lidí přišly na koncert skupiny NewsBoys. Záznam pak na podzim vyšel na disku a v lednu se objevila recenze v českém internetu: „Playlist celého koncertu byl pěkně nadupaný. Kluci zařadili jednu „vypalovačku" za druhou. (..) Kromě písní je zaznamenáno i Peterovo svědectví o cestě jeho víry. Přesto (nebo právě proto ...) že vyrůstal jako kazatelské dítě, to nebylo nijak jednoduché. Po svědectví následuje výzva ..."[9)] Já poslouchám opravdu všelijakou hudbu a NewsBoys s chutí. Hrají mi je tři má oblíbená internetová rádia: stanice Z88,3[10)], AW Radio[11)] a kanál Christian Rock[12)].

To, co jsem v záznamu z houstonského stadionu viděl, ostře kontrastuje s výsledkem průzkumu Lifeway Research z r. 2007, podle něhož mnozí mladí američtí protestanté pod vlivem učitelů na vysokých školách ztrácejí víru[13)].

A na závěr už jen stručně zaznamenávám informaci ze Španělska: Kulturní válku vedou se svou vládou někteří tamní katolíci. Proti uzákonění povinného absolvování „občanské výchovy", ve které jsou děti proti vůli svých rodičů indoktrinovány homosexualistickou ideologií, protestují desítky rodičovských platforem po celé zemi. Španělská justice rozhodla, že rodiče nemají právo se odvolat na výhradu svědomí, ale učitelé jsou prý povinni výuku vést „neutrálně"[14)].

---

1) http://www.cathnews.com/article.aspx?aeid=10707

2) http://www.reuters.com/article/entertainmentNews/idUSPAR75048420080907

3) http://www.lidovky.cz/odpovedi.asp?t=152

4) http://kultura.idnes.cz/madonna-dostala-zelenou-sobotni-start-predprodeje-listku-ma-uredni-punc-146-/hudba.asp?c=A090212_221049_hudba_jaz

5) a 6) tyto odkazy redakce vypustila, protože odkazují na homosexuálistické zvrhlosti

7) http://www.thomasmore.org/qry/page.taf?id=63&_function=detail&sbtblct_uid1=597&month=02&year=2009

8) http://www.wnd.com/index.php?fa=PAGE.view&pageId=89248

9) http://www.musicmix.cz/2009/01/10/newsboys-houston-we-are-go/

10) mms://mm4.zradio.org/Z88-128s

11) mms://pes.limemedia.cz/awr128

12) http://www.christianrock.net/CRDN/live/high.pls

13) http://www.usatoday.com/printedition/life/20070807/d_churchdropout07.art.htm

14) http://www.lifesitenews.com/ldn/2009/feb/09022011.html

Tomáš Beran

To v médiích nebylo (9)

Vítám čtenáře u dalšího vydání své konfrontační rubriky! Ano, konfrontační. Chci totiž začít jedním srovnáním, zvu vás proto na cestu z Kalifornie do Prahy a zase zpátky. S malou odbočkou do texaského Houstonu.

V Praze působí agentura Live Nation Czech, která je pobočkou kalifornské centrály Live Nation a která se živí organizací všelijakých estrád. V polovině srpna se rozhodla na pražském Chodově uspořádat koncert zpěvačky Madonny Cicconeové (pozn. red.: je to táž osoba, která je v jistých kruzích známá jen jako „Madonna" – po narození dostala jména Madonna Louise Veronica Cicconeová, římská katolička, dvakrát rozvedená, pokud žila se svým druhým manželem, užívala i jméno Ritchieová; obousexuální, vystřídala několik desítek „milenců" i „milenky") v rámci jejího turné, které loni obnášelo na šest desítek koncertů po celém světě. *Umělkyni* vynesly přes tři sta milionů dolarů. Obecně nemám nic proti úspěšnému podnikání, ale něco proti charakteru tohoto konkrétního podniku bych vyslovit chtěl.

Když se po Chodově rozkřiklo, že na trávníku, kde dřív stála skládka, vznikne amfiteátr, z něhož se rachot Madonny Cicconeové rozleje po celém sídlišti a u něhož svá auta zaparkují tisíce diváků, ozvaly se protesty některých místních. Radnice Prahy 11 je uklidňovala: 1) dopravu zregulujeme a o parkování se postaráme, 2) hluk těch pár hodin přežijete a 3) radnice získá čtyři miliony, které dá do školek a domovů důchodců. V žádných novinách jsem nenašel námitku proti pořádání akce takového charakteru.

Madonna Cicconeová vybrousila k dokonalosti obscénnost a lascivnost. Když loni v prosinci vystupovala v Chile, tamní kardinál Jorge Medinase se zhrozil nad kulturou, již reprezentuje tato persona, nad drzou zvrhlostí, s jakou uráží Boha[1]. Bylo to pár měsíců po její sprostotě na adresu papeže Benedikta XVI. během vystoupení v Římě[2]. A teď zamíří tato žena do Prahy. Zdejší konšel Janeček, jinak i místopředseda pražské ODS, se raduje: „Městské části a celé Praze to beze sporu zvedne prestiž."[3] Přesně totéž čeká i starosta Prahy 11 Dalibor Mlejnský, také politik ODS[4]. Na celopražské radnici má v současnosti rozhodující slovo právě ODS v čele s primátorem Pavlem Bémem, pro mou maličkost sympatickým odpůrcem Lisabonské smlouvy. Tím ale mé sympatie končí. Pokud se podíváte na metropolitní web, najdete tam i sekci nazvanou „Gayové a lesbičky", která čtenáře ubezpečí, že moderní člověk se s existencí této *minority* už srovnal, že výhrady mají jen ortodoxní zastánci některých náboženství a lidé uvěznění hluboko v letitých předsudcích: „Každopádně na našem portále zastáváme názor, že by neměly tyto jeho stránky sloužit jen členům zmiňované minority. Možná by na ně mohli „zasurfovat" i takoví, kdo se o těch druhých chtějí dozvědět víc. Třeba proto, aby si poopravili zažitý názor."[5] Tak jsem *zasurfoval*, v rubrice „užitečné kontakty" jsem našel odkaz na již zrušenou „Gay iniciativu" a klikl jsem. Otevřela se mi stránka s novoročním poselstvím bývalého mluvčího této skupiny, pana Hromady. Na fotografii, kde je zachycen společně s tibetským dalajlamou, stojí: „Nestačí konat dobro, musíme je konat také dobře." Porozhlédl jsem se po tomto webu a pohled mi padl na rubriku „gay a lesbické weby", v ní pak na odkaz nějakého M-klubu. Je to prý skupina gayů seniorů z Prahy. Na své hlavní webové stránce, již zdobí vlajka EU doplněná o symboliku homosexualistického hnutí, má odkaz na „Gay saunu David". Ta se v internetu presentuje jako místo pro relaxaci a jako seznamka. Mrknul jsem tedy do té seznamovací rubriky a to, co jsem tam spatřil, mě vrátilo zpátky do kultury Madonny Cicconeové. Dvěma slovy: šílená zvrhlost[6]. Až k ní vede kulturní politika pražského magistrátu. Občanské demokratické strany. Jak pomateně říká její předseda Topolánek: ODS je strana liberální i konservativní (pozn. red.: výklad obou pojmů – byly objasněny i v Obrázku – se k tomuto představiteli České republiky zřejmě dosud nedostal).

roce komunisté přijali zákon 231 na ochranu republiky – to nebylo vyhlášení války?"

Ivan Medek: „Oni jsou přesvědčení o svém právu dělat všecko to co dělali a tam bohužel nemají pravdu ani z právního ani z morálního hlediska."

Anastáz Opasek: „To byl skutečně mimořádný čin, já bych to nikdy nemohl považovat za vraždy, když se někdo probíjí do svobody a cestou zastřelí několik lidí prostě to patří k věci."

Martin Štěpánek: „Jestliže budou rehabilitování všichni komunisté, kteří se dopustili vražd, nechť jsou rehabilitováni taky bratři Mašínové."

Jiřina Šiklová: „Podobně (jako Mašínové) jednal třeba i Stalin, když přepadal třeba vlak, aby získal peníze na revoluci a pokud vím tak taky to zrovna nepovažujeme za činnost, která by byla tedy zvláště ospravedlnitelná."

Radostnější pocit přináší jedenáctidílný seriál Samizdat (2001) Jana Pelce a Andreje Kroba vypovídající pozoruhodný příběh o tom, jak desítky statečných a tvořivých lidí s velkým nasazením a s velkou odvahou vypálili rybník komunistické censuře. Psali a vyráběli vlastní tiskoviny, natáčeli magnetofonové nahrávky a v osmdesátých letech točili i filmové dokumenty.

Potěšitelným počinem je také velkolepý dvaačtyřicetidílný seriál Václava Křístka, Zdeňka Suchého a Zdeňka Tyce o historii významné oblasti populární hudby, Bigbít (1999). Přínosem je zde nejen samo o sobě unikátní zachycení vývoje tohoto žánru, ale rovněž jeho provázanosti se společenskou situací, stavící hudebníky před dilemata v otevřené společnosti nevídaná. Zdařilý je i další projekt z dějin populární hudby, třináctidílná Historie folku (2001) Jiřího Vondráka, který připomíná mezi jinými i ty „písničkáře", kteří během politické totality pozoruhodně vzkřísili magickou sílu slova. Komunistický stát se svými censory, zákazy a všemi dalšími dnes již polozapomenutými absurditami jim k tomu dodával intensivní inspiraci a resonující publikum. Pro některé z nich ovšem jen do té doby než se stali objekty násilí příslušníků StB.

Positivně lze přes jisté výhrady hodnotit i aktuálně probíhající cyklus diskusních pořadů Historie.cs moderovaný poněkud strýcovsky, ale se zřetelným zápalem pro věc, novinářem Vladimírem Kučerou. Presentuje až na občasné výjimky kvalifikovaná vyjádření historiků k vhodně vybíraným tématům, jejichž přepis mohou zájemci nalézt na webových stránkách České televize. Na stejném místě jsou k disposici i záznamy jednotlivých dílů vkusného bilančního pořadu Krásný ztráty moderovaného Michalem Prokopem, který se po zásluze drží ve vysílání již od roku 2000. Mezi nejzajímavější dvojice zpovídaných hostů s ohledem na dané téma patřily Vlasta Chramostová–Vlastimil Třešňák, Vladimír Bystrov–Vladimír Kučera, Hynek Bočan–František Zahrádka.

Ve výčtu dokumentárních filmů a pořadů o komunismu bychom mohli dále pokračovat třeba připomínkou těch, které se vztahují k období let 1968 – 1969 nebo k činnosti disidentského hnutí v sedmdesátých a osmdesátých letech. Kromě děl povedených ovšem vznikají i nepovedená a diskutabilní. Jedním z nich je dokument ze seriálu režiséra Petra Lokaje o československých presidentech nazvaný President velitel. Portrét generála Ludvíka Svobody je s ohledem na nedávnou televizní premiéru (ČT, 5. 6. 2008) předmětem následujících připomínek.

Generál Ludvík Svoboda vědomě přijal roli komunistického „agenta" v poválečné československé vládě a během únorové krize stál jako ministr obrany z vlastní vůle bezvýhradně na straně komunistů. Této své role se nikdy veřejně a jak vyplývá z filmu tak ani soukromě, nezřekl. Kromě toho v roce 1968, když strana zavolala, přijal nabízený presidentský post, jakož i následné sovětské poučení z krizového vývoje. To jsou podstatná fakta.

Jistě můžeme s porozuměním vyslechnout subjektivní názor Zoe Klusákové na veřejnou činnost svého otce a stejně tak můžeme věřit vzpomínkám Svobodových přátel, že se v soukromí choval jako slušný a příjemný člověk. Obdobně by bylo lze nahlížet na vystoupení Karla Richtera, zjevně blaženého z vědomí, že se svého času nacházel v blízkosti šedovlasého presidenta, pokud by byl presentován jako člen jeho vzpomínkového klubu a ne jako historik.

Jan Cholínský
http://www.cs-magazin.com/

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

SLOVENSKÝ ŠTÁT, SVATÝ STOLEC A ŽIDÉ (3)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Vzhledem k výše uvedeným zásadám nemůže být pochyb o tom, že citovaný 9. článek je v rozporu s katolickým učením, neboť naprosto a všeobecně zakazuje manželství mezi Židy a árijci a mezi Židy a židovskými míšenci. Navíc vládní nařízení článkem 38 vylučuje mladé, jež považuje za příslušející k židovskému rodu, i když jsou katolíci, z jakéhokoliv studia na všech školách a na všech učilištích vyjma obecných škol a kursů zvlášť pro ně organizovaných.

Je jasné, že se tak z velké části zabraňuje církvi vykonávat jeden z jejích nejdůležitějších a nejposvátnějších práv, totiž katolická výchova mládeže, a tak různými způsoby se zamezuje apoštolská činnost. Navíc, takové opatření nemůže nebýt důvodem k vážné obavě církve také proto, že tolik jejich věřících je vystaveno nebezpečí ztratit víru upřímně přijatou a tak se zpronevěřit slavným závazkům přijatým před Bohem.

Ani Svatý stolec nemůže kromě toho zůstat lhostejný k trapné situaci tolika svých synů židovského původu po těchto a jiných vážných opatřeních zmíněného nařízení. Jsou totiž zbaveni mnohých práv a odděleni od ostatních občanů, vůči nimž se ocitají ve stavu velké podřadnosti mravní, společenské a hospodářské, takové, jež prakticky zavazuje mnohé z nich k hrdinským činům, aby mohli zůstat věrnými poddanými církve, a přivádí snad mnohé do naprosté bídy.

Svatý stolec se konečně domnívá, že určení článku 33 o účasti židů na veřejných shromážděních nezakazuje katolíkům židovského původu se účastnit náboženských manifestací: nebylo-li by tomu tak, bylo by třeba uklidňujícího úředního prohlášení o tom.

Kardinál státní sekretář, který toto píše, zatím co se nachází v nemilé nutnosti upozornit pana velvyslance Slovenska na zde předložené úvahy, doufá, že slovenská vláda neopomine pozměnit nařízení, o němž je řeč, tím, že z něj odstraní, co odporuje katolickým zásadám. V tomto smyslu bylo s uspokojením zaznamenáno, že již byly v článku 225 ustanoveny směrnice, jež, ač jsou daleko od rozptýlení obav Svatého stolce, přece svědčí o úmyslu slovenské vlády zmírnit v praxi přísnost vyhlášených opatření.

Proto chová Svatý stolec značnou naději, že slovenská vláda, až do doby, kdy řečená nařízení budou odvolána anebo přizpůsobena, bude opatření vykládat a provádět v takové míře a takovým způsobem, aby co nejméně narušovaly požadavky katolického svědomí.

Ze dne 9. března 1942 pochází zpráva Msgra Burzia z Bratislavy o plánu na vyvezení slovenských židů do Generálního Gouvernementu:

„Vyšla najevo zpráva o brzkém hromadném vyvezení všech slovenských Židů do Haliče a do lublinského kraje bez ohledu na věk, pohlaví, náboženské vyznání. Předpokládá se, že budou vyvezeni zvlášť muži, ženy a děti. První skupina by měla odjet už příští měsíc. Byl jsem ujištěn, že tento krutý plán je dílem předsedy vlády pana Tuky v dohodě s ministrem vnitra, aniž by byl jakýkoliv nátlak ze strany Německa, jež dokonce vyžaduje od Slovenska 500 marek za stravu na dva týdny pro každého vyvezeného.

Byl jsem v sobotu u pana předsedy vlády, který mi zprávu potvrdil; rázně bránil oprávněnost opatření a dovolil si tvrdit (on, který se tak chlubí katolicismem), že v to m nevidí nic nelidského a protikřesťanského.

Vyvezení 80 000 osob do Polska na pospas Němcům znamená odsoudit je k jisté smrti.[9]

Tato zpráva se dostala také do židovských kruhů v zahraničí. Ředitel švýcarské charity žádal jménem předsedy mezinárodní organizace ortodoxních židů „Agudas Jisrael“ Roberta Guggenheima bernského nuncia Bernardiniho, aby informoval Pia XII. O odvozu 135 000 slovenských židů, který měl začít 23. března. Nuncius Bernardini ve své žádosti o zákroku mimo jiné píše:

„Ti nešťastníci nemají nikoho jiného než Svatého otce, který by mohl prostřednictvím nunciatury v Bratislavě poradit slovenské vládě zmírnění anebo odložení krutých rozhodnutí, jež o nich učinila. Doktor Guggenheim ujišťuje, že angličtí a američtí Židé jsou zajedno se švýcarskými, ale nemohou nijak pomoci a ochránit je. Prosí tedy Svatého otce, aby se přimluvil ušetření, možno-li, tolika nevinných od krutého utrpení.[10]

Dne 13. března poslal do Říma budapeštstský nuncius Rotta podobnou žádost, kterou mu předal Msgre. Hamwas, generální vikář v Budapešti a místopředseda Společnosti svatého kříže pokřtěných židů v Budapešti. Připojil k ní i dopis[11] slovenských židů, poslaný z Bratislavy a adresovaný Piu XII.:

Jsme odsouzeni k záhubě. Jak všichni s jistotou víme, máme být odvezeni do Polska (Lublin). Už nám všechno vzali (majetek, prádlo, šaty, obchody, domy, peníze, zlato, vklady a celé domácí zařízení) a nyní chtějí nás, slovenské občany, vypovědět do Polska a každého z nás bez jakékoliv hotovosti a hmotných prostředků vydat na pospas jisté záhubě a smrti hladem.[12]

Poznámka Msgre. Tardiniho dodává: „Říci nunciovi, že jsme zakročili [21. března] u [slovenského vyslance] Sidora. Oznámit totéž Msgru. Burziovi.“

Nikdo nám nemůže pomoci. Všechnu svoji naději a důvěru skládáme ve Vaší Svatost jako nejjistější útočiště všech pronásledovaných.

Poněvadž zdejší pan nuncius nyní odcestoval a nevíme kdy se vrátí, proto se obracíme na Vaší Svatost prostřednictvím pana nuncia v Budapešti, jehož nejsnadněji dosáhneme e. Nechť Vaše Svatost laskavě ráčí působit na presidenta Slovenska, aby ve jménu lidskosti a lásky k bližnímu přijal nás i naše děti a nepřipustil naše vypovězení.

V protestní nótě předané státním sekretariátem 14. března 1942 velvyslanci Sidorovi pro slovenskou vládu se mimo jiné praví:

Státní sekretariát by rád doufal, že tato zpráva neodpovídá pravdě, neboť si není možno představit, že v zemi, jež se chce inspirovat katolickými zásadami, by mohlo být užito prostředků tak závažných s důsledky tak bolestnými pro tolik rodin.[13]

Dne 20. března informuje kardinála Maglione nuncius Rotta o žádosti vrchního rabína v Budapešti v téže věci. K tomu dne 24. března ještě dodává:

S odvoláním na mé sdělení č. 1056, hlavní rabín, který dnes přišel na nunciaturu, mě ujistil, že několik tisíc děvčat židovské rasy ze Slovenska bude násilím posláno na frontu, aby jich zneužili němečtí vojáci. Prosil mě, abych požádal Svatého otce, aby zasáhl u slovenské vlády.[14]

---

[9] *Actes,* VIII, č. 298, s. 453.

[10] *Actes,* VIII, č. 300, s. 455.

[11] O něm sdělil generální vikář: „...Přišel. . jakýsi Slovák z Bratislavy a pokorně a úpěnlivě žádal, abychom se obrátili na Svatého Otce, aby Jeho Svatost ráčila laskavě ochránit slovenské Židy u presidenta Slovenské republiky. Židé na Slovensku totiž doufají v ochranu Svatého Otce u presidenta, který je výborný kněz, že bude tak účinná, že je zachrání před exilem, neboť - jak se říká - byl vydán dekret o vyhnání Židů ze Slovenska a o jejich převozu do Polska v počtu asi devadesát tisíc. Je možno předpokládat, že mezi Židy bude mnoho pokřtěných. Zmíněný žid nám také předal dopis sepsaný méně vhodným způsobem, a omlouval se, že jej psal po cestě z příkazu slovenských Židů, poněvadž kvůli bdělosti strážníků jej nemohl sebou provézt. Tento dopis přepsaný na stroji jse m si dovolil zde přiložit.“

[12] *Actes,* VIII, č.303, s. 457-459.

[13] *Actes,* VIII, č. 305, s. 459-460.

[14] *Actes,* VIII, č. 317, s. 470.

Jaroslav V. Polc

Už je to (zase) tady (3)

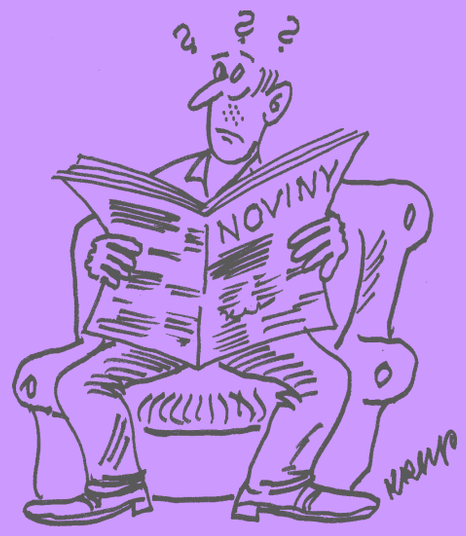

Naše média (za komunismu tzv. hromadné sdělovací prostředky) publikují tři druhy zpráv:
zprávy pravdivé,
zprávy pravděpodobné
a zprávy nepravdivé.
Pravdivou zprávou je datum vydání a sportovní výsledky, pravděpodobnou zprávou je předpověď počasí na druhý den a všechno ostatní jsou zprávy nepravdivé.

Mladé madony

Jedna střední ekonomická škola z Litomyšle se potýkala s velmi unikátním problémem. Mnoho dívek začalo používat novou rtěnku zn. AVON a chodily si malovat ústa na WC. Z hlediska školy to bylo v pořádku, ale po nanesení rtěnky přitiskávaly ústa na zrcadla, nechávajíce tak na něm desítky otisků rtu. Nakonec se ředitelka školy, paní Ing. J. N., odhodlala s tím něco udělat. Svolala postupně všechny dívky na školní záchodky ve 2. patře a setkala se tam s nimi spolu s panem školníkem a uklizečkou. Vysvětlila jim, že jejich rtěnkové otisky způsobují při uklízení velké trápení, neboť pak se musí každý večer zrcadlo náročně čistit. Aby názorně demonstrovala, jak NÁROČNÉ je ono čištění, požádala pana školníka, aby s asistencí paní uklizečky jedno zrcadlo umyli tak, jak to dělají každý večer. Školník vzal stěrku na dlouhé násadě, namočil ji v záchodové míse a setřel s ní zrcadlo. Od té doby se na zrcadle neobjevil jediný otisk rtu.

Někteří učitelé učí, ale jen někdo je učitel …

http://www.mimibazar.cz/vtip.php?id=22961

Dokumenty

Misericordia Dei

Apoštolský list Jana Pavla II., daný motu proprio, o některých aspektech slavení svátosti smíření

Z milosrdenství Božího, Otce, který nás se sebou smiřuje, se v nejčistším lůně blahoslavené Panny Marie stalo Slovo tělem, aby spasilo „svůj lid z jeho hříchů“ (Mt 1, 21) a otevřelo mu „cestu věčné spásy“.[1] Sv. Jan Křtitel toto poslání potvrzuje a označuje Ježíše za „beránka Božího, který snímá hříchy světa“ (Jan 1, 29). Veškeré dílo a kázání Předchůdce je jedním silným a vroucím voláním k pokání a obrácení a jejich znamením je křest udělený v Jordánu. Tomuto obřadu se podrobil sám Ježíš (srov. Mt 3 13 – 17), ne však proto, že by zhřešil, ale protože „se dává započítat mezi hříšníky; už je ‚Boží beránek, který snímá hříchy světa‘ (Jan 1, 29); už předjímá ‚křest‘ své krvavé smrti.“[2] Spása je tedy především vykoupením ze hříchu, který zabraňuje přátelství s Bohem, a osvobozením ze stavu otroctví, v němž se nachází člověk, který podlehl pokušení zla a ztratil svobodu Božích dětí (srov. Řím 8, 21).

Posláním, které Kristus svěřil apoštolům, je zvěstování Božího království a hlásání evangelia obrácení (srov. Mk 16, 15; Mt 28, 18 – 20). Večer v den vzkříšení, kdy nadchází počátek apoštolského poslání, předává Ježíš apoštolům prostřednictvím síly Ducha svatého moc usmiřovat kající hříšníky s Bohem a církví: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, a komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20, 22 – 23).[3]

V průběhu dějin a v nepřerušené církevní praxi byla „služba smíření“ (2 Kor 5, 18), udělovaná prostřednictvím svátosti křtu a pokání, vždy vnímána jako zásadní a vysoce vážená pastorační povinnost kněžské služby prováděná v poslušnosti Ježíšovu příkazu. Vývoj slavení svátosti pokání procházel během staletí různými formami. Vždy však zůstala zachována základní struktura, která s sebou nezbytně nese kromě zásahu duchovního – výhradně biskupa či kněze, který posuzuje, rozhřešuje, léčí a ve jménu Kristově uzdravuje – i aktivní činnost kajícníka, který lituje, vyznává se a činí pokání.

V apoštolském listě *Novo millennio ineunte* jsem napsal: „Žádám pak novou pastorační odvahu, aby křesťanská společenství dokázala v rámci své běžné pedagogiky vhodně a účinně nabídnout věřícím *svátost smíření*. Jak si jistě vzpomenete, v roce 1984 jsem na toto téma napsal posynodální adhortaci *Reconciliatio et paenitentia*, v níž byly shromážděny plody práce biskupského synodu, který se touto problematikou zabýval. Tehdy jsem vybízel, aby se za každou cenu zamezilo krizi ‚smyslu pro hřích‘… Když se zmíněný synod zabýval tímto problémem, všichni vnímali – zvláště v některých oblastech světa – krizi této svátosti. Důvody, které k podobné situaci vedly, dodnes nevymizely. Jubilejní rok, charakterizovaný zvlášť mocným obratem ke svátosti pokání, pro nás byl však velkým povzbuzením, které nesmíme promarnit: Jestliže mnozí lidé – a zvláště mladí – přijali s užitkem tuto svátost, je pravděpodobně nezbytné, aby se duchovní pastýři vyzbrojili větší důvěrou, tvořivostí a vytrvalostí, s jakou tuto svátost presentují a oceňují“.[4]

Těmito slovy jsem tehdy, stejně jako nyní, zamýšlel povzbudit a zároveň naléhavě vyzvat své spolubratry v biskupské službě a skrze ně všechny kněze k bedlivému znovuoživení svátosti. Jde o požadavek upřímné lásky k bližnímu a opravdové pastorační spravedlnosti.[5] Připomínám jim také, že každý věřící s náležitou vnitřní disposicí má právo na osobní přijetí svátostného daru.

Aby ten, kdo svátost uděluje, měl pro udělení či odepření rozhřešení a uložení přiměřeného pokání možnost poznat disposici kajícníků, je třeba, aby věřící kromě vědomí hříchů, kterých se dopustili, lítosti a rozhodnutí dále se jich nedopouštět[6] své hříchy také vyznali. V tomto smyslu Tridentský koncil prohlašuje, že je nezbytné „z božského práva vyznat všechny jednotlivé smrtelné hříchy“.[7] Církev vždycky viděla úzký vztah mezi soudem, svěřeným v této svátosti do rukou kněžím, a nutností, aby kajícníci vyznali své hříchy,[8] vyjma případu, kdy to není možné. Protože je tedy úplné vyznání těžkých hříchů z božského příkazu podstatnou součástí svátosti, není v žádném případě svěřeno libovůli pastýřů (dispensacím, výkladu, místním zvykům atd.). Kritéria k rozlišení skutečné nemožnosti vyznání hříchů od jiných situací, ve kterých je tato nemožnost pouze zdánlivá nebo překonatelná, určuje pouze kompetentní církevní autorita v příslušných disciplinárních normách.

PŘÍLOHA

Abych za současných pastoračních okolností vyšel vstříc starostlivým prosbám četných spolubratří v biskupské službě, pokládám za užitečné připomenout některé části kanonického práva, platné v souvislosti se slavením této svátosti, a upřesnit některé z jejich aspektů s úmyslem zlepšit v duchu společenství a odpovědnosti, která je vlastní celému sboru biskupů,[9] slavení této svátosti. Jedná se o zajištění věrnějšího a plodnějšího slavení daru svěřeného církvi Pánem po jeho vzkříšení (srov. Jan 20, 19 – 23). Zvláště nezbytné se to jeví, když pozorujeme sklon upouštět v některých oblastech od osobního vyznání, společně s chybným uchylováním se k „hromadné" či „všeobecné absoluci". V takovémto případě se již nejedná o mimořádný prostředek použitý ve zcela výjimečných případech. Na základě svévolného rozšíření podmínek vyžadovaných pro *velkou nouzi*[10] se v praxi ztrácí ze zřetele věrnost božskému uspořádání svátosti a zvláště nutnost individuálního vyznání. Důsledkem je vážná újma na duchovním životě věřících a svatosti církve.

Proto po konsultaci s Kongregací pro nauku víry, Kongregací pro bohoslužbu a svátosti, Papežskou radou pro výklad legislativních textů a po vyslechnutí názorů ctihodných bratří kardinálů v čele dikasterií Římské kurie znovu zdůrazňuji katolické učení ohledně svátosti pokání a smíření, o níž souhrnně pojednává Katechismus katolické církve,[11] a s vědomím své pastorační odpovědnosti a s plným přesvědčením o trvající nezbytnosti a účinnosti této svátosti nařizuji následující:

1. Ordináři všem vysluhovatelům svátosti pokání připomenou, že všeobecné církevní právo při aplikaci katolického učení v této oblasti zdůrazňuje, že:

a) „Individuální a úplná zpověď s rozhřešením stanoví jediný řádný způsob, jímž věřící, vědomý si těžkého hříchu, se smíří s Bohem a církví. Od této zpovědi omlouvá jedině fysická nebo mravní nemožnost, a v tom případě se smíření může uskutečnit jinými způsoby."[12]

b) Proto tedy „každý, jemuž je mocí úřadu svěřena péče o duše, je povinen postarat se, aby jemu svěření věřící se mohli vyzpovídat, když o to rozumně žádají, a také aby jim byla dána příležitost k individuální svaté zpovědi ve dny a hodiny stanovené tak, aby jim vyhovovaly."[13]

Kromě toho všichni kněží, kteří mají povolení k udělování svátosti smíření, budou bez váhání ochotni vysluhovat svátost pokání, kdykoli o to věřící rozumně požádají.[14] Neochota k přijetí zraněných ovcí, ba více – vyjít jim vstříc a navrátit je do ovčince –, by byla bolestným znamením nedostatku pastoračního citu u těch, kdo mají být pro své kněžské svěcení obrazem Dobrého pastýře.

2. Místní ordináři, faráři a rektoři kostelů a poutních míst mají pravidelně prověřovat, zda jsou skutečně zajištěny co nejlepší podmínky pro zpověď věřících. V místech bohoslužeb se zvláště doporučuje viditelná přítomnost zpovědníků během oznámených hodin, které mají být rozvrženy s ohledem na skutečné podmínky kajícníků, a také snadná dosažitelnost zpovědi před bohoslužbami a dokonce v jejich průběhu, jsou-li k disposici jiní kněží, aby se tak vyhovělo potřebám věřících.[15]

3. Protože „věřící je povinen vyznat druh a počet všech těžkých hříchů, kterých se dopustil po křtu a které dosud nebyly mocí klíčů církve odpuštěny a vyznány v individuální svaté zpovědi a kterých je si po pečlivém zpytování svědomí vědom",[16] ať je pokárán jakýkoli postup, který by zpověď omezoval na obecné vyznání nebo na jeden či více hříchů, považované za nejvýznamnější. S ohledem na povolání všech věřících ke svatosti je také doporučeno vyznávat se i ze všedních hříchů.[17]

4. Ve světle předcházejících norem a v jejich rámci musí být chápáno a správně používáno rozhřešení více kajícníků současně bez předcházející individuální zpovědi, se kterou se počítá v kán. 961 Kodexu kanonického práva. Takové rozhřešení má „výjimečný charakter"[18] a „nemůže se udělovat hromadně, leč jen:

1ş v nebezpečí smrti, kdy kněz nebo kněží nemají čas vyslechnout zpovědi jednotlivých kajícníků,

2ş ve *velké nouzi*, jmenovitě tehdy, kdy pro velké množství kajícníků není dosti kněží-zpovědníků, aby mohli řádně vyslechnout zpovědi jednotlivých kajícníků ve vhodné době, takže by museli bez vlastní viny dlouho postrádat svátostnou milost nebo svaté přijímání. Nepovažuje se za velkou nouzi, když není dostatek zpovědníků jen pro velké množství kajícníků, jak se může stát o nějaké slavnosti nebo pouti."[19]

Případ *velké nouze* se upřesňuje následovně:

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

„Dvakrát denně."
Novinářka:
„A za co se modlíte?"
Rabín:
„Aby se lidé přestali nenávidět, aby nebyly války, aby si lidé pomáhali a měli se rádi."
Novinářka:
„To jsou samé krásné věci. Jak dlouho už se takhle modlíte?"
Rabín:
„Padesát let."
Novinářka:
„Padesát let??? To je neuvěřitelné. A jaký máte pocit, když vidíte svět kolem sebe?"
Rabín:
„Mám pocit, jako bych mluvil do zdi."

Ing. Jaroslav Hajn,
vítěz Purimové soutěže Eretz.cz 2008 o nejlepší židovský vtip

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Liberecký úsměv

Televizní katolička

V jedné vesnici na Moravě, která dříve byla pokládána za ryze křesťanské území, přišla prostá žena za otcem děkanem a svěřila se mu, že ona už chápe, že nemůže zabíjet slepice, protože některá z nich by mohla být její sestra.

Televizní pořady o reinkarnaci dokázaly své a žena si, aby měla pevnou víru, přečetla i hezkou knížku o převtělování duší; navíc se setkávala i se sousedkami, jedna z nich kvůli tomu navštívila jakýsi kurs a besedu o „vyšším duchovním poznání".

Dospěly ke stejnému závěru, jako ona.

Děkan se ženy zeptal:

„A co k tomu říká váš manžel?"

Ona odpověděla:

„Ten tomu pořád ještě nerozumí. Ušklíbl se a řekl: 'Moje drahá, už delší dobu pozoruji, že máš skutečně slepičí mozek!'"

Adekvátní odpověď

Novinářka zpovídá rabína přímo u Zdi nářků:

„Rabi, jak často se sem chodíte modlit?"

Rabín:

PŘÍLOHA

a) Jedná se o objektivně výjimečné situace, k nimž může dojít na misijních územích nebo ve společenstvích isolovaných věřících, které kněz může navštívit pouze jednou či několikrát do roka, nebo o situace, kdy to dovolují válečné, meteorologické či jiné podobné okolnosti.

b) Tyto dvě podmínky, stanovené v kánonu k určení případu velké nouze, jsou neoddělitelné. Pouhá nemožnost jednotlivců vyznat se „řádně" a „ve vhodné době", zapříčiněná nedostatkem kněží, tedy nikdy není dostačující. Taková nemožnost musí být spojena se skutečností, že kajícníci by jinak museli „dlouho" a bez své viny postrádat svátostnou milost. Proto je třeba vzít v úvahu celkové okolnosti kajícníků i diecése týkající se její pastorační organizace a dosažitelnosti svátosti pokání pro věřící.

c) První podmínka, totiž nemožnost zpovídat se „řádně" a „ve vhodné době", se vztahuje pouze k času, odůvodněně požadovanému pro základní platné a důstojné udělení svátosti. Nevztahuje se na pastorační rozmluvu, která může být vykonána za příhodnějších okolností. Tento rozumně požadovaný čas, v jehož průběhu mají být zpovědi slyšeny, bude záviset na skutečných možnostech zpovědníka či zpovědníků a na samotných kajícnících.

d) Druhá podmínka bude vyžadovat rozvážný úsudek ke stanovení časového období postrádání svátostné milosti, aby nastala skutečná nemožnost ve smyslu kánonu 960 za předpokladu, že se nejedná o bezprostřední nebezpečí smrti. O rozvážném úsudku nelze hovořit, dojde-li ke zkreslení smyslu fysické nebo mravní nemožnosti, jako v případě, kdy by se například za „dlouhé" postrádání považovala doba kratší než jeden měsíc.

e) Není přípustné vytvářet či umožňovat vznik situací zdánlivé *velké nouze*, které by vyplývaly z absence běžného udělování svátosti nezachováváním výše uvedených norem,[20] natož pak z upřednostňování ze strany kajícníků hromadného rozhřešení, jako by se jednalo o běžnou možnost, ekvivalentní dvěma řádným formám popsaným v rituálu.

f) Pouhý vysoký počet kajícníků nestanoví dostačující nouzi, nejen u příležitosti velké slavnosti či pouti, ale ani z důvodu turistiky či jiných podobných příčin zaviněných současným nárůstem mobility osob.

5. Posouzení, zda byly naplněny podmínky požadované normou kán. 961, § 1, 2, nepřísluší zpovědníkovi, ale „diecésnímu biskupu, který vezme v úvahu kritéria, se kterými souhlasí ostatní členové biskupské konference, a stanoví případ takové nouze."[21] Tato pastorační kritéria musí v okolnostech příslušných území ztělesňovat snahu o naprostou věrnost základním kritériím vyjádřeným všeobecnou církevní disciplínou, která se ostatně opírají o požadavky vycházející ze samotné svátosti pokání jakožto božského ustanovení.

6. Vzhledem k zásadní důležitosti plného souladu mezi rozličnými biskupskými konferencemi světa ve věci tak důležité pro život církve, zašlou biskupské konference v souladu s CIC, kán. 455 § 2 Kongregaci pro bohoslužbu a svátosti co nejdříve text s normami, které hodlají vydat či aktualizovat ve světle tohoto listu daného *motu proprio* o aplikaci CIC, kán. 961. To prohloubí ještě více společenství mezi biskupy celé církve a bude všude povzbuzovat věřící k hojnému čerpání z pramenů Božího milosrdenství, které ze svátosti smíření neustále prýští.

V této perspektivě společenství bude také vhodné, aby diecésní biskupové informovali své příslušné biskupské konference o tom, zda se v jejich diecésích případy *velké nouze* nevyskytly. Úkolem každé biskupské konference pak bude informovat výše zmíněnou kongregaci o skutečné situaci na svém území a o eventuálních změnách, ke kterým by mělo dojít.

7. Pokud jde o osobní disposice kajícníků, zdůrazňuje se následující:

a) „Aby věřící platně přijal svátostnou absoluci danou mnohým kajícníkům, žádá se nejen řádná disposice, ale také předsevzetí v patřičném čase se vyznat z těžkých hříchů, které nyní nemohl vyznat."[22]

b) Nakolik je to možné, včetně případu bezprostředního nebezpečí smrti, musí předcházet poučení věřících, „aby se každý snažil vzbudit úkon lítosti."[23]

c) Je jasné, že absoluci nemohou platně přijmout ti kajícníci, kteří žijí v trvalém stavu těžkého hříchu a nemají úmysl svoji situaci změnit.

8. Zůstává v platnosti povinnost „věrně se vyzpovídat alespoň jedenkrát do roka z těžkých hříchů".[24] „Ten, komu se odpouštějí hromadnou absolucí těžké hříchy, ať přistoupí při nejbližší vhodné

příležitosti k individuální svaté zpovědi, dříve než přijme další hromadnou absoluci, leč by mu v tom zabránil vážný důvod.“[25]

9. Ohledně *místa* a *prostoru* ke slavení svátosti je třeba pamatovat na následující:

a) „Vlastním místem pro slyšení zpovědi je kostel nebo kaple“,[26] ačkoli zůstává zřejmé, že pastorační důvody mohou opravňovat ke slavení svátosti na různých místech.[27]

b) Zpovědnice jsou popsány v normách vydaných příslušnými biskupskými konferencemi, které zaručují, že budou umístěny „na viditelném místě“ a také že mají být „opatřené pevnou mřížkou“, aby jich mohli věřící i zpovědníci volně použít, pokud si to přejí.[28]

Nařizuji, aby všechno, co jsem v tomto apoštolském listu daném *motu proprio* ustanovil, mělo plnou a trvalou hodnotu a bylo zachováváno počínaje dnešním dnem, čímž se ruší jakékoli předchozí ustanovení. Vše, co jsem tímto listem ustanovil, má ze své povahy platnost také pro ctihodné katolické východní církve v souladu s příslušnými kánony jejich vlastního kodexu.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 7. dubna, v neděli velikonočního oktávu čili Božího milosrdenství, léta Páně 2002, ve dvacátém čtvrtém roce pontifikátu.

---

[1] *Římský misál*, adventní preface I.
[2] *Katechismus katolické církve*, 536.
[3] Srov. TRIDENTSKÝ KONCIL, XIV. zasedání, *De sacramento paenitentiae,* kán. 3: *D S* 1703.
[4] Č. 37: *A A S* 93 (2001) 292.
[5] Srov. CIC, kán. 213 a 843 § 1.
[6] Srov. TRIDENTSKÝ KONCIL, XIV zasedání, *Doctrina de sacramento paenitentiae*, kap. 4: *D S* 1676.
[7] *Tamtéž,* kán. 7: *D S* 1707.
[8] Srov. *tamtéž*, kap. 5: *D S* 1679; FLORENTSKÝ KONCIL, *Deketum pro Armeniis*: *D S* 1323.
[9] Srov. kán. 392; 2. VATIKÁNSKÝ KONCIL, věroučná konstituce o církvi *Lumen gentium*, 23.27; Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus Dominus*, 16.
[10] Srov. kán. 961, § 1, 2°.
[11] Srov. č. 980 – 987; 1114 – 1134; 1420 – 1498.
[12] Kán. 960.
[13] Kán. 986, § 1.
[14] Srov. 2. VATIKÁNSKÝ KONCIL, Dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum ordinis*, 13; *Ordo Paenitentiae, Praenotanda,* č. 10, b, *editio typica*, 1974.
[15] Srov. KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI, *Responsa ad dubia proposita:* „Notitiae“, 37 (2001), 259 – 260.
[16] Kán. 988, § 1.
[17] Srov. kán. 988, § 2; Jan Pavel II., posynodální apoštolská exhortace *Reconciliatio et paenitentia* (2. prosince 1984), 32: *A A S* 77 (1985) 267; *Katechismus katolické církve,* 1458.
[18] JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Reconciliatio et paenitentia* (2. prosince 1984), 32: *A A S* 77 (1985) 267.
[19] Kán. 961, § 1.
[20] Srov. výše, č. 1 a 2.
[21] Kán. 961, § 2.
[22] Kán. 962, § 1.
[23] Kán. 962, § 2.
[24] Kán. 989.
[25] Kán. 963.
[26] Kán. 964, § 1.
[27] Srov. kán. 964, § 3.
[28] Srov. kán. 964, § 2; PAPEŽSKÁ RADA PRO VÝKLAD LEGISLATIVNÍCH TEXTŮ, *Responsa ad propositum dubium: de loco excipiendi sacramentales confessiones* (7. července 1998): *A A S* 90 (1998) 711.

http://tisk.cirkev.cz/res/data/003/000455.pdf?seek=1151397776

Dnešní úkol: V Písmu svatém jsou dvě situace, kdy skoro stejná vyslovená slova, navíc v téže situaci a za stejných okolností, se jednou Hospodinu nesmírně líbí, a jednou nelíbí, dokonce tak, že je potrestá. Co myslíte, proč tomu tak bylo? Nápověda: jeden z příběhů se čte při oslavě největší události celých lidských dějin. Která je ta druhá, slovně téměř stejná situace?

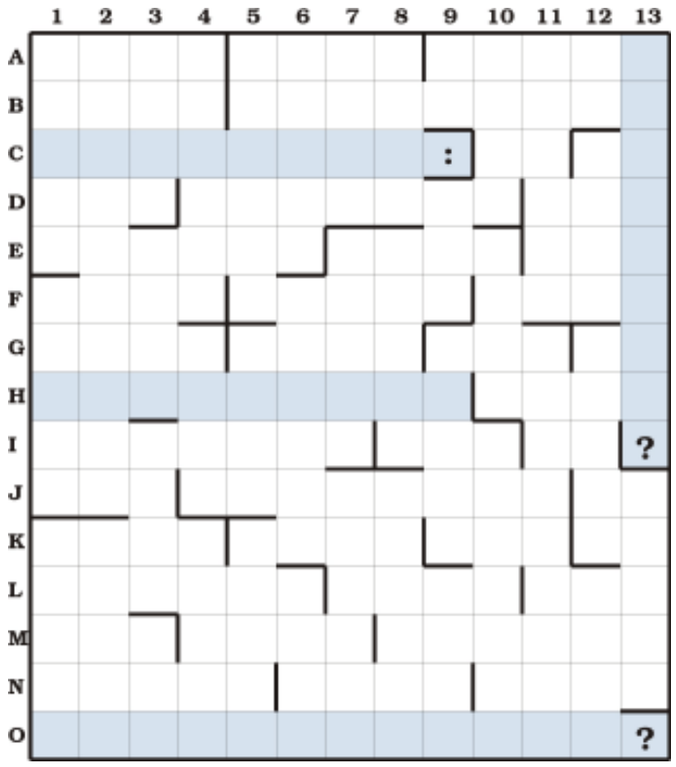

VODOROVNĚ: A. Starozákonní prorok; spojovací zákop v poziční válce; vyřazené staré spisy. - B. Zn. dekalumenu; syn knížete (zdrob.). - C. **1. díl tajenky**; zn. lawrencia; iniciály portugalské světice, kterou církev jinde oslavuje v den, kdy u nás slavíme památku sv. Prokopa. - D. Schweizerische Depeschenagentur (zkr. Švýcarské tiskové agentury; neschopní činu; umělý mezinárodní jazyk. - E. Bylina se srdčitými listy; Český svaz bytových družstev; umělá družice Země (zkr.). - F. Kroucení; obraz namalovaný na dřevě; bylina světlých lesů. - G. Loketní kost (anat.); popěvek; Veterans Benefits Administration (zkr. úřadu v USA pečujícího o válečné veterány); moje maličkost. - H. **3. díl tajenky**; Noemův vnuk. - I.Oves (zdrob., expr.); zkr. atmosféry; iniciály viceguvernéra České národní banky Hampla. - J. Onen svět (staroč.); svislý žlábek dříku sloupu; iniciály světce Pallottiho, zakladatele katolického apoštolátu (SAC), palotinů (připomínka 22. 1.). - K. Opisné vyjádření; rámový hudební nástroj; označení pro jednoho z mudrců (Mt 2, 1) čili sv. Tří králů (. 1.) i pro kouzelníka-lháře (Sk 13, 6.8) (z řeč.); původní manžel Tamary. - L. Závod koní; sibiřské město; inu (nář.). - M. Temný zvuk při pádu; nápis na Kristově kříži (lat.); dát výměnou za peníze. - N.Svazky slámy; pohyblivý orgán psů; tohle. - O. **2. díl tajenky**.

SVISLE: 1. Adamovské strojírny; ústřižek; prudký odpor proti vládnoucím řádům. - 2.Mající tvar mandorly (elipsa); okovy. - 3. Domácky Oldřich; sídlo dánských králů; prostý vis za ruce; citoslovce ozn. kozí hlas. - 4. Vyměnit; jméno psa; latinsky 'milodar'. - 5. Směsice (mn. č.); pokrmy z paprik a rajčat; větev rodu. - 6. Příjemná typická vůně; kachny; ostrý konec. - 7. Výrobek pivovaru; ocasatý obojživelník; heroicky, hrdinsky (v hudbě). - 8. Podřadicí spojka; vůle něco udělat; pruh na švu kalhot uniformy. - 9. Bratři od Nejsvětějšího Srdce Ježíšova (zkr. kongregace Fratres a Sacratissimo Corde Jesu); Národní basketbalová asociace (zkr.); latinsky 'slib' (podle kanonického práva); ochlupení zvěře. - 10. Smyšlená hinduistická nestvůra s deseti pažemi; období; ztráta vědomí. - 11. Dvůr uvnitř obytného domu; bitva mezi silami dobra a zla. - 12. Iniciály P. Kurasiewicz MS (saletina), působícího v našem mladoboleslavském vikariátě (v Mělníku); italská řeka protékající jezerem Como; slovo, které se nesmí vyskytovat v katolických textech, zvláště ne ve čtených; tumáte. - 13. **4. díl tajenky**; z toho důvodu.

Pomůcka: eno, Lund, náv, oman, sapa.

Ladislav Martinča

zatímco rytíř růže a kříže doufal v jakousi pomoc pro Claude, tato nepraktikující katolička, jež víru nikdy úplně neztratila, se ponořena do ledové koupele lurdského pramene modlila za Mauriceovo obrácení. A k zázraku skutečně došlo.

O této události a o tom, jak otřásla jeho životem, včetně jeho traumatického rozchodu se zednářstvím, se Caillet rozhodl obšírně vyprávět v knize, která nedávno vyšla ve Španělsku s názvem *Yo fui masón* (LibrosLibres, 188 stran, 18 euro) – Byl jsem zednářem. Je to vyprávění o světě lóží a o životě Velkého orientu francouzského zevnitř, k čemuž nedochází často. Popis iniciačních ritů, očité svědectví o antikatolické nenávisti pěstované v lóžích a v neposlední řadě o účinnosti, s níž zednářské lóže diktují svoje politické zájmy. Caillet mezi mnoha jinými episodami vypráví: „Když byl v květnu roku 1974 zvolen Valery Giscard d Estaigne presidentem, vybral si – hned po jmenování Jacques Chiraca premiérem – za svého osobního poradce Jean-Pierre Prouteau, velmistra Velkého orientu francouzského … na ministerstvo zdravotnictví dosadil Simone Veil, právničku, bývalou vězeňkyni z Auschwitz, jejímž poradcem byl další zednář Pierre Simon, s nímž si dopisoval“, píše Caillet. „Politici byli už zaučení … a návrh zákona o interrupcích byl vypracován rychle“.

A na konec ještě dramatická vzpomínka na to, jak se zednářská solidarita může změnit na nelítostnou past pro odpadlíky: od *šikanování*, které donutilo jak Cailleta, tak jeho družku, s níž se oženil, aby opustili svá pracoviště a ztratili jakoukoli možnost vrátit se zpět do zdravotnictví, až po vyhrožování smrtí jeho bývalými „bratry“. Tento rámec, vysvětluje autor v rozhovoru pro jednu katolickou rozhlasovou stanici, vede nevyhnutelně k otázce, která zní: „Pokud byla uzákoněna odluka církve od státu ve Francii již roku 1905, kdy bude konečně uzákoněna odluka zednářských lóží od státu?“ Otázka vskutku zajímavá. Nejen pro Francii.

Překlad z deníku Avvenire
Milan Glaser
http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=10740

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky se skládala ze tří částí. První část byla z knihy proroka Izaiáše Iz 43, 18: »Toto praví Hospodin: „**Nevzpomínejte** na věci minulé, nedbejte na to, co se dávno stalo!“« Druhá část obsahovala text z druhého listu svatého apoštola Pavla Korinťanům 2 Kor 1, 19: »Vždyť přece Boží Syn Ježíš Kristus, kterého jsme u vás hlásali – já totiž, Silván a Timotej – nebyl zároveň „ano“ i „ne“, ale **u něho je pouze „ano“**.« A třetí část byla ze svatého evangelia podle Marka Mk 2, 9: »Ježíš … řekl: … „**Co je snadnější** – říci ochrnulému: ‘Odpouštějí se ti hříchy‘, nebo říci: ‘Vstaň, vezmi své lehátko a choď‘?“«

Tyto tři kratičké úryvky zdánlivě nespojuje nic. Ale cosi přece mají společného – zdají se na první pohled nesmyslné, příčící se zdravému rozumu. A přece jsou to slova Boží! Vždyť na to, co bylo, nevzpomíná jen člověk nemocný, nějak narušený. Chce být někdo takto vadný jen proto, že jde o slovo Boží? Nebo co bychom si pomysleli o člověku, který na všechno říká „ano“? Který nerozlišuje dobré od zlého, pravdu od nepravdy a kýve na vše? I ten největší relativista, jde-li mu o něco, řekne podle situace „ano“, nebo „ne“. U třetího výňatku Pán Ježíš neříká, co je těžší. A najde se proto takový prosťáček, který si myslí, že, když to Kristus Pán neříká, není třeba o tom přemýšlet, že stačí jen „pevně věřit“? To není správné. Stejně jako v pohádce s názvem „Jdi tam, nevím kam, přines to, nevím co“ se muselo přemýšlet, bez přemýšlení to nejde ani u Písma svatého. Tady také nedává smyslu „věřit něčemu, nevědět čemu“, nebo „důvěřovat někomu, nevědět komu“. Naopak. Písmo svaté není odpočinková četba, ale náročný text. A tak musíme často pořádně zapnout, abychom poznali, kdy musíme vzpomínat a kdy to není vhodné, kdy je u Krista „ano“ a kdy „ne“, a také abychom si uvědomili, že odpustit hříchy i takto uzdravit nemocného je stejně lehké na vyřčení a stejně těžké na provedení. Krátce – abychom poznali smysl toho kterého slova v Bibli.

TEST PRO DĚTI

1. Čím je, podle slov sv. Pavla, která čteme na Popeleční středu, postní doba?
a) Dobou hledání přísnějších prostředků k nápravě života.
b) Dobou příhodnou, dnem spásy.
c) Dobou smutku a pokání.

2. Jaké mají být, podle slov Pána Ježíše, naše dobré skutky a naše zbožnost?
a) Co nejvíc viditelné před druhými lidmi, aby byly dobrým příkladem.
b) Neokázalé před lidmi, abychom měli zásluhu před Bohem.
c) Zásadně utajené před zraky lidí, jinak vždy pozbývají zásluhy před Bohem.

3. Jak se můžeme snažit o zlepšení své modlitby?
a) Tím, že se naučíme modlit stručněji a rychleji.
b) Tím, že se naučíme prožívat modlitbu jako setkání s Bohem.
c) Tím, že si budeme vyhledávat další texty a další verze těch modliteb, které už známe.

4. Jaký je pravý smysl půstu?
a) Odříkat si věci dovolené, abychom se vyvarovali věcí nedovolených.
b) Učit se šetřit výdaji za pokrmy a zábavu.
c) Vylepšit si tělesnou a duševní kondici a posílit sebevědomí.

5. Co se myslí slovem almužna?
a) Tím, co nám zbývá navíc, obdarovat nuzného člověka.
b) Umět se rozdělit podle možnosti a potřeby s věcmi, s pokrmem, ale i se svým časem.
c) Vyhovět každému ve všem, oč nás požádá.

6. S jakou liturgickou barvou rouch se můžeme setkat od Popeleční středy do slavnosti Seslání Ducha sv.?
a) S červenou a fialovou.
b) S fialovou a zelenou.
c) S bílou, červenou, fialovou, růžovou a zlatou.

7. K čemu jsou věřící nabádáni na počátku postní doby po výzvě k obrácení?
a) Aby pochopili, že jednou provždy jsou zachráněni Kristovou smrtí a nehrozí jim žádné nebezpečí.
b) Aby si uvědomili, že žádná snaha nemá velkou cenu a vše je odsouzeno k zániku.
c) Aby věřili evangeliu a v této víře se snažili o polepšení života.

8. V které dny v roce platí přísný půst od masa?
a) Je to Popeleční středa a Velký pátek.
b) Je to Popeleční středa, Velký pátek a Štědrý den až do večeře.
c) Je to Popeleční středa, Zelený čtvrtek až Bílá sobota.

9. Jakého masa se netýká půst?
a Netýká se jen masa sladkovodních ryb.
b)) Netýká se jen masa z ryb.
c) Týká se každého masa.

10. Je třeba pamatovat na půst každý pátek?
a) Je třeba pečlivě dodržovat půst od masa.

b) Není, ale je třeba pamatovat na to, že si v tento den máme umět něco z jídla nebo zábavy odříci, nebo že se máme navíc pomodlit nebo si něco přečíst z Písma sv. apod.

b) Není, bylo to už zrušeno.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Jak se může Pán Ježíš nazývat synem Davidovým, když o králi Davidovi je známo, že měl více žen, že dřívějšího manžela jedné z nich nechal popravit a že tento král pobil vlastnoručně tolik lidí?

2. V jednom ze žalmů se vyskytují slova myrha, aloe a kasie. Co to je kasie?

3. Co víte o sv. Gertrudě?

4. Jak vznikla pobožnost křížové cesty a odkdy má právě 14 zastavení?

5. Jsou si v nebi všichni rovni?

6. Co je pravdy na tom, že podle médií se 21. 12. 2012 mají stát ve světě velké věci? Jak by na to měli věřící reagovat?

7. V médiích se vyskytl výraz latae sententiae. Co znamená, kdy se používá a jaký je jeho protějšek?

8. Další mediální slovo je suspendovat. Co znamená a který je termín jemu podobný?

9. (Příklad údajného stavu nouze.) Otec dítěte prohlašuje: „Farář chce odložit křest mého dítěte, protože prý nejsem vhodně připraven. Proto si své dítě pokřtím sám. Vždyť všichni máme podíl na Kristově všeobecném kněžství a v případě nouze může křtít kdokoli. A pro mě tím nastal případ nouze.“ Jak na to správně reagovat?

10. Pokračování předešlé otázky: Co dělat, když otec svou hrozbu splní a pokřtí si své dítě sám?

P. Ing. Antonín Sedlák

ODPOVĚDI NA OTÁZKY TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Kdo to byli levité a co měli za úkol?

Ten kmen Hebrejů, který pocházel z Leviho, třetího syna Jakubova, zastával na cestě pouští kněžskou službu a sloužil ve stanu setkávání. Po obsazení zaslíbené země sice obdržel města, ale žádné kmenové území, neboť Hospodin, Bůh Izraele, byl jeho dědičným podílem. Levité tak mohli nadále vykonávat posvátnou službu. Sloužili také jako učitelé a jako chrámoví zpěváci a hudebníci. Jejich služba trvala i v Ježíšově době. V Novém zákoně se toto slovo vyskytuje třikrát: Lk 10, 32, Jan 1, 19 a Sk 4, 36.

2. Jaké známe nejstarší dochované texty Starého a Nového zákona? V jakých jazycích jsou psány a v jaké podobě se zachovaly (zlomky, fragmenty, kompletní texty)?

Musíme rozlišit rukopisy Starého zákona (hebrejské a řecké) a rukopisy Nového zákona (známe jen řecké).

Nejstarším dosud známým hebrejským textem Starého zákona je požehnání s textem blízkým 4 Mojž 6, 24 – 27, datované asi do roku 600 př. Kr.

Z delších textů byl do objevení svitků od Mrtvého moře v Qumránu nejstarším papyrus Nash, zlomek pocházející z Egypta obsahující parafrázi desatera a začátek vyznání „Šema, Slyš“. Papyrus v roce 1903 nalezl a publikoval W. L. Nash. Datuje se obvykle do 2. – 1. století př. Kr. Jelikož obsahuje biblické pasáže recitované při liturgii, řadí se přísně vzato nikoli mezi biblické, ale mezi liturgické zlomky. Je svědkem toho, že se desatero recitovávalo při každodenní modlitbě. Význačné shody se Septuagintou a Filónem z Alexandrie oproti masoretskému textu (tj. textu se samohláskami – řádově z konce 1. tisíciletí po Kr.) svědčí o existenci samostatné verze Starého zákona kolující v Egyptě. Papyrus je dnes uložen v Cambridge University Library Or. 233.

Po svém nálezu převzaly prvenství svitky z Qumránu, některé datované do roku 200 př. Kr. Je jich nesmírné množství a pokrývají mnohé části Starého zákona (např. neuvěřitelných sedm metrů dlouhý svitek s textem knihy proroka Isaiáše).

s předsedou Papežské rady pro kulturu kard. Pauemlem Poupardem, který říká: „Byl jsem před několika dny na předvánočním setkání Rotary Club a byl jsem velice překvapen výškou obnosů, které se tam sbírají pro chudé děti v Africe, zejména v Senegalu. Ale nejen tam.“

Sám papež Pavel VI.pozdravil členy Rotary klubů na generální audienci 10. 5. 1975 a Jan Pavel II. nazval členy RI 14. 6. 1979 ve svém pozdravném poselství „přáteli“.

V poslední době opět ožily úvahy o vazbách rotariánů na zednáře, když Maurice Cailet, francouzský zednář, který se obrátil, veřejně prozradil, že „Lion i Rotary kluby vytvořené v USA vysoce postavenými zednáři, mají sloužit jako zdroj rekrutů pro zednáře“. Jeho svědectví o tom, co následovalo po jeho útěku od zednářů z jejich strany, je ohromující, krátkou informaci z Vatikánského rozhlasu přikládáme níže.

Z hlediska kanonického práva nelze proti katolíkům, kteří by příp. mezi rotariány působili, nijak zasáhnout. V důsledku výše uvedených podezření je ovšem namístě obezřelost a proto byla také tato otázka zařazena.

br. Felix OFM

O KONVERSI ZEDNÁŘE

„Proste a dostanete, hledejte a naleznete, tlučte a otevře se vám.“ Tato slova z evangelia uslyšel při mši sv. v kryptách basiliky nad Lurdskou jeskyní Maurice Caillet a užasnul. Byla to stejná slova, která uslyšel před patnácti lety v roce 1970 v den své iniciace jako učeň zednářské lóže „Dokonalé jednoty“ v Rennes, Velkého orientu francouzského, jedné z nejstarších lóží v Evropě. Uprostřed ticha, které se rozprostřelo, uslyšel hlas, který jej žádal, aby za dobrodiní, které přišel do této svatyně hledat, něco výměnou nabídnul. Pomyslel si, že musí nabídnout sebe samého. „Probral jsem se – vypráví Caillet ve svých pamětech – když kněz pozvedal hostii, v níž jsem poprvé v životě rozpoznal Ježíše pod prostou způsobou kousku chleba. Bylo to Světlo, které jsem marně hledal během mnoha svých iniciací.“ Bylo to jako blesk. „Po skončení mše jsem šel za knězem do sakristie a rovnou jsem ho požádal o křest“.

Caillet nepřišel do Lurd jako poutník. Narodil se roku 1933 v jedné bretaňské antiklerikální rodině, vyrůstal v nevraživosti vůči všemu, o čem tušil, že je „katolické“. Vystudoval medicínu, specializoval se v urologii a gynekologii, stal se členem Planned Parenthood, internacionální lobby, prosazující interrupce, a angažoval se při šíření antikoncepce a metod mužské i ženské sterilizace, která tehdy ještě nebyla legální. Rozvedl se svojí první ženou a v osudovém květnu roku 1968 zaklepal na Rue Cadet č. p. 16 v sídle lóže Velkého orientu francouzského, aby požádal o přijetí. Jeho žádost byla přijata a tak nastoupil cestu vzhůru po stupních iniciace: učeň, tovaryš, mistr. V roce 1973 se stal hodnostářem nové lóže založené v Rennes a rok poté velmistrem a tedy vyslancem na „konventu“ národního shromáždění Velkého orientu francouzského. Nakonec iniciace do nejvyšších stupňů tzv. Skotského ritu starého a přijatého, kde dosáhl 18. stupně, tzv. Rytíře růže a kříže.

Zároveň s tímto výstupem probíhal i jeho kariérní postup za pomoci nesčetných „bratří“ roztroušených v místních zdravotnických a administrativních strukturách: od renomovaného specialisty k řediteli stejně renomované soukromé kliniky, potom zápis do Socialistické strany a s příchodem Francois Mitteranda do Elysejského paláce v roce 1981 pak jmenování do jedné komise na ministerstvu zdravotnictví. Mezitím se Caillet stal prvním lékařem, který v Bretani praktikoval interrupce po depenalizaci takzvaného „umělého přerušení těhotenství“ v roce 1975, a začal také na stránkách *Le Monde* polemizovat se slavným genetikem Jeromem Lejeune, odpůrcem interrupcí.

Zkrátka bezchybné *curriculum*. Až do oné návštěvy v Lurdech, kam se Caillet rozhodl přivést svou družku Claude, kterou jakási neznámá choroba poutala již několik měsíců na lůžko, aby pro ni hledal nikoli „milost“, ale kontakt s jakýmisi telurickými podzemními sílami, jejichž působení, jak učí René Guenón, Iniciace mnoha svatyním přiznává. Síly, které si katolická *omezenost* banálně vykládá jako nějaké mariánské vlivy. A

Následovalo založení prvního neamerického klubu v roce 1911 v Irsku. Název byl v roce 1922 změněn na Rotary International, protože pobočky byly již na šesti kontinentech. V roce 1925 měl Rotary 20 000 členů ve 200 klubech. RI se podílel na vytvoření UNESCO a Spojených národů.

V Německu nacisté považovali Rotary kluby za zednářské organizace a pronásledovali je stejně jako zednáře. Některé kluby pak provozovaly svou činnost pod názvem „Páteční klub"; to evokuje, že i Masaryk svolával své „pátečníky" – namátkou jmenujme, že jejich účastník Karel Čapek byl zednář.

Stejně i komunisti rotariány pronásledovali jako zednáře, takže Rotary kluby ve východní Evropě byly v období let 1947 až 1989 zakázány.

V roce 1989 bylo dovoleno do RI vstupovat ženám a nové kluby byly otevírány v bývalých komunistických zemích. První ruský Rotary klub byl otevřen v roce 1990; za Gorbačova i za Jelcina měly v Rusku zelenou, nyní je situace obtížnější.

V roce 2006 měl RI přes 1,2 milionu členů ve více než 32 tisících klubech ve 200 zemích po celém světě a vytvářel tak nejrozšířenější klub podle počtu poboček a druhý nejrozšířenější klub podle celkového počtu členů, hned za Lions Club International podobného zaměření.

Centrála RI je ve státě Illinois, kde shodou okolností byl před svým zvolením za presidenta USA senátorem Barack Hussain Obama.

Podívejme se nyní na některé údaje, které rotariáni o sobě zveřejňují (www.rotary.cz); stav je ke dni 16. 2. 2009:

Seznam rotariánů v klubu Liberec – Jablonec nad Nisou:

MVDr. Csc Bohumil Hyánek	překladatel	Překl. a tlum. agentura
Ing. Bohumil Kneř	obchodní společnost	Vivatex KM
MUDr. Vojtěch Kotek	rehabilitace	CLR, s. r. o.
Prof., Dr. Zdeněk Kovář	školství	Technická Universita
Ing. Petr Lelek	logistika	RELOG, s.r.o.
MUDr. Jan Marušiak	zdravotnictví	Cévní chirurgie
Antonín Petrof	Hudební nástroje	Rentier
Ing. Artur Prášek	překladatelské služby	TOP překladatelství
Doc.Ing. Vojtěch Pražma	Výroba nástrojů - automobilový průmysl	Modelárna Liaz spol. s r.o.
Ing. Milan Štícha	strojírenství	Liberecké strojírny, s. r. o.
Ing. Luděk Vavřich	Insurance Advisor	
Ing. Stanislav Vohlídal	sklářský průmysl	Nadace Preciosa

Z osob, které se výrazněji objevily na stránkách Obrázku jmenujme:

Členem klubu PRAGA EKUMENA, o.s., je např.:

Mgr. Benjamin Kuras	Spisovatel

Členem klubu PRAHA CLASSIC je např.:

prof. Alexander Tomský	překladatel

Bývalým členem tohoto klubu je např.

Roman Joch	politolog, filosof	Občanský institut,

který, jak udává, asi před pěti lety vystoupil: „Neměl jsem čas na členské schůze a nechtělo se mi platit členský poplatek. Jak mám děti, mám času mnohem méně a využití peněz z Rotary na děti mi taky přišlo rozumnější." Roman Joch je nyní veden v kategorii „čestný člen tohoto klubu.

Správní rada RI uděluje na návrh presidenta RI tzv. Čestnou cenu RI. Dosavadním držitelem tohoto ocenění v distriktu 2240 (Česká a Slovenská republika) je např. Václav Havel, president ČSR, oceněn hned v roce 1990.

A co oznamují veřejnosti Lions Club International (www.lions-clubs.info/cz/)?

Třeba to, že Lions klub v Liberci nemají. Anebo to, že v jednom z pražských klubů, LC Praha Strahov San Giorgio, je členem strahovský opat O.Praem. Michael Josef Pojezdný. (Stav je k 7. 3. 2009.)

Na www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=6955 byl před dvěma roky otištěn rozhovor

Z řeckého textu Septuaginty byly nejstaršími Rahlfsovy papyry 801, 819 a 957 s kratičkými texty ze 3 a 5 Mojž ze 2. stol. př. Kr. Ovšem mnohé stejně tak staré svitky od Mrtvého moře jsou psány často i řecky, tj. obsahují dlouhé pasáže Septuaginty.

Nejstarším dochovaným textem Nového zákona je papyrus 52, zkráceně obvykle P 52, někdy známý pod označením Papyrus Rylands Greek 457. V roce 1920 jej získal anglický papyrolog Greenfeld spolu s papyry nalezenými pravděpodobně ve Fajjúmu (Egypt). Profesor C. H. Roberts z John Rylands Library v Manchesteru zjistil, že útržek obsahuje text Janova evangelia 18, 31 – 33, na zadní straně 18, 37 – 38. Úlomek je 9 cm vysoký a 6 cm široký a obsahuje celkem 114 řeckých písmen. Původní list měl velikost asi 21 cm × 20 cm. Papyrus se datuje obvykle do roku 125, což v době svého objevu posunulo dataci Janova evangelia značně k počátku (mnozí v té době datovali toto evangelium do let 150 – 200). Naopak, jestliže tento egyptský úlomek pochází přibližně z roku 125, muselo být samotné evangelium napsáno mnohem dříve, před lety 90 – 100, aby se mohlo dostat až do Egypta a zde z něj udělána kopie, tj. kodex s fragmentem P 52.

Mnozí předpokládají aramejské nebo hebrejské originály Nového zákona vzniklé přímo v Ježíšově době, ovšem žádný takový není dosud znám. Předpokládá se přitom, že hebrejský či aramejský Matouš a Jan byly napsány již kolem roku 30 a brzy byly přeloženy do řečtiny. Vychází se přitom z prosté úvahy, že jestliže bylo zvykem zapisovat kázání kdejakého proroka, bylo by příliš podivné, kdyby nebylo zapisováno kázání tohoto Proroka největšího.

Skoro úplné texty Septuaginty i Nového zákona obsahují Codex Vaticanus, Sinaiticus a Alexandrinus. Ty byly napsány ve 4. století, hned jak skončilo smrtící pronásledování.

3. Co to bylo milostivé léto? Vyskytuje se v dnešní době?

Rok odpočinku a milostivé léto byl velkolepý projekt starých Hebrejů vyhlášený na poušti. Poprvé je zmíněn ve 2 Mojž 26, 10nn., přesně pak ve 3 Mojž 1 – 12. V celých lidských dějinách není známa jiná, tak odvážná a vynikající sociální myšlenka. Každý sedmý rok měl být především vyhlášen tzv. sobotní rok, podle Mojžíše: „Šest let budeš osívat své pole a šest let budeš prořezávat svou vinici a sklízet z ní úrodu. Ale sedmý rok bude mít země úplný odpočinek, Hospodinovo odpočinutí. Nebudeš osívat své pole ani prořezávat svou vinici. Nesklidíš, co samo vyrostlo po žni, ani nesklidíš hrozny ze své neprořezané révy. Bude to pro zemi rok odpočinku. Co vám však země v roce odpočinku urodí, budeš mít za potravu." Ale toto radikální přikázání nestačilo! Mojžíš pokračoval: „Odpočítáš si sedm ročních týdnů, to je sedmkrát sedm let; období sedmi ročních týdnů ti dá čtyřicet devět let. Tehdy dáš hlasitě zatroubit ne roh. V sedmém měsíci, desátého dne toho měsíce – v Den smíření – dáte zatroubit na roh po celé zemi. Tento padesátý rok prohlásíte za svatý a vyhlásíte v zemi svobodu všem jejím obyvatelům Bude to pro vás milostivé léto, kdy se každý vrátíte ke svému pozemkovému vlastnictví a ke svému rodu."

Dříve vykladači poukazovali na úhorové hospodaření, že si půda má odpočinout, aby lépe rodila. Dnešní vykladači střižení ekologií poukazují zase na údajné zhoubné účinky činnosti člověka na zemi. Ale Mojžíš měl úplně jinou vizi. Viděl, že člověk se svou činností stává otrokem práce a otrokem výsledků své práce. Viděl, že jednání člověka je ohroženo nesmírně škodlivým novotářstvím, stálým dychtěním po změnách a z toho plynoucím neklidem. Dnešní člověk si toto novotářství ani už neuvědomuje a žene se dále kamsi vpřed. Je to útěk do budoucnosti. Komunistická myšlenka je sice snad na chvíli pozastavena, ale sprint k lepším zítřkům je stále rychlejší – rychlejší než za komunismu. My však na Mojžíšovi spatřujeme asi v dějinách největšího konservativce. Ve své jasnozřivosti viděl, že před námi je propast. Proto velel k pravidelnému a zcela důslednému návratu k počátku. Že se tato myšlenka neprosadila? To už není jeho vinou. A dnešní židé-budovatelé? Zbylo jim prakticky jen to troubení. Jinde lidé likvidují dokonce i tu neděli. Snad jen papežové občas vyhlašují tzv. jubilejní roky. Jakousi parodii na sobotní rok je na vysokých školách tzv. rok tvůrčího volna. Dopřávají si ho ale i různí pastoři, karikaturisté, hudebníci, sportovci a manažeři ...

4. Jak je možné, že nejvýš dokonalý Bůh se vtělil v Ježíše Krista, který měl nedokonalé lidské tělo?

V odpovědi na otázku 5 otázku je zmíněno, že Bůh by byl rád, kdyby spásy došli všichni lidé.

Ale je nemožné, aby se člověk, který padl do hříchu, sám vykoupil. Proto bylo třeba, aby Bůh tuto spásu umožnil. A i když se má za to, že Bůh měl různé jiné možnosti, jak svůj záměr umožnit spásu lidí uskutečnit, má se současně i za to, že vtělení Syna Božího byl způsob nejlepší, nejhodnotnější. Vtělení znamená, že se Bůh Syn stal člověkem, nepřestal ovšem být Bohem. Kristus Pán nemusel mít přitom potíže, které na lidi dopadly prvotním hříchem, např. nemusel trpět. On ale tyto nedostatky přijal dobrovolně, a to jako příklad trpělivosti, jako názorné potvrzení toho, že je člověkem, a hlavně: svým utrpením mohl přinést smíření za hříchy lidí. Takže Pán Ježíš měl hlad, žízeň, byl unavený apod. Jak ale ukazuje sv. Tomáš z Aquina, Spasitel netrpěl např. nemocemi.

5. V Obrázku roč. 2, č. 3, 6. 2. 2004 jsme si připomněli základní pravdy víry. Jak se má rozumět 6. pravdě víry?

Jak poznáváme např. níže z odpovědi na otázku 8, je podstatných pravd víry mnohem víc, než jen těch šest tzv. základních, které jsme před pěti lety otiskli. Tyto „základní" pravdy jsou určeny, snad to tak lze říci, dětem a nábožensky nevzdělaným křesťanům. V dnešní době masivní vzdělanosti se na tuto šestici nelze omezit. Poznávání pravd víry je totiž součástí prohlubování víry, o které se jistě všichni snažíme. Takže následující odstavec může být také příkladem takového pronikání do Božích tajemství.

6. „základní pravda víry" říká: Milosti Boží je ke spáse nevyhnutelně potřeba. Jak tomu rozumět? Snad každý víme, co to je Boží milost – Kompendium v č. 423 a 424 vysvětluje zejm. pojmy milost posvěcující a milost pomáhající. Uvedená 6. základní pravda se dá potom objasnit jinými pravdami víry. Především: Posvěcující milost spojuje člověka s Bohem, činí ho dítětem (říkáme „synem") a přítelem Božím, chrámem Ducha svatého a dává mu právo na nebeské dědictví. Jak tuto milost získat a rozmnožovat? Je další pravdou víry, že spásnými skutky získá člověk dokonce nárok na nadpřirozenou odměnu od Boha. Ale jak to, že jsme schopni takové spásné skutky vůbec konat? Další pravdou víry je, že ke každému skutku spásy (tj. skutku, který je příznivý pro spásu) je bez výjimky potřeba pomáhající milosti. A konečně je pravdou víry, že Bůh tuto milost dává nejen těm, kdo jsou ve stavu posvěcující milosti, ale k potřebnému obrácení i všem hříšníkům, kteří neztratili nadpřirozenou víru, ba dokonce se má za to, že i těm, kdo tuto víru bez vlastní viny zatím nemají. Nyní již můžeme rozumět dalším dvěma známým pravdám víry: Že Bůh opravdu touží po spáse všech lidí. A že lidská vůle i pod vlivem pomáhající milosti zůstává svobodnou; Bůh, spása, milost nejsou neodolatelnými. Což dosvědčuje, že pravdou víry je také to, že jsou lidé, jejichž údělem je věčně zavržení.

6. Kdo první vyslovil tvrzení: Mimo Církev není spásy? Co o tomto tvrzení soudíte?

Slavnou formuli „extra Ecclesiam nullus omnino", česky „mimo Církev vůbec nikdo (nemůže dojít spásy)", vyslovil poprvé sv. Cyprián (* 3. stol. severní Afrika † 14. 9. 258 Kartágo, africká provincie římské říše, u nás nezávazná památka 17. 9.) v 72. dopisu Ad Jubajanum de haereticis baptizandis. Vykládá Mt 16, 18 („Ty jsi Petr …") a praví, že na Petrovi zbudoval Ježíš Kristus svoji církev a jednota základu zaručuje jednotu stavby. Nemůže mít Boha za otce, kdo nemá církev za matku. Na konci napomíná odloučené k návratu do církve a věřící k bratrské lásce. Dogmatickou platnost formuli poskytl zejm. 4. lateránský koncil v kap. I De fide catholica (O katolické víře). Cypriánova teze je součástí mnoha dokumentů, které ji vysvětlují, mj. dekretu Ad gentes, č. 2, 2. vatikánského koncilu, a naposledy deklarace Dominus Jesus ze 6. 8. 200 Kongregace pro nauku víry (v češtině ji má každý duchovní správce, příp. si ji lze stáhnout z internetu na adrese www.cirkev.cz/res/data/004/000497.pdf), která byla při svém vydání široce mediálně diskutována. Ve vyznání víry se každý z nás modlí: „Věřím v jednu svatou katolickou (předepsané znění je: všeobecnou) apoštolskou církev.

7. Co to jsou smíšená manželství a proč je Církev nedoporučuje?

O smíšených manželstvích a o tom, proč jsou zakázána, pojednával 10. díl seriálu o manželství v loňském ročníku č. 8, 16. 7. 2008 Obrázku.

8. Příklad: Kněz přijde udělit svátost pomazání nemocných. Předpokládá se, že udělí svátost smíření, svátost pomazání nemocných a podá svaté přijímání. Ustanovil ale svátost pomazání nemocných takto skutečně Pán Ježíš? Vždyť v listu sv. apoštola Jakuba (Jak 5, 14) je jen o modlitbě a mazání nemocného olejem a není tam nic o zpovědi ani o eucharistii. Nevymyslela snad tyto „dodatky", jak se občas v médiích a různých „uměleckých" dílech naznačuje, Církev ve středověku ze zištných důvodů, aby mohla z nemocného vymámit majetek?

Je pravdou katolické víry (definoval ji Tridentský koncil), že je sedm svátostí Nového zákona a že každou z nich ustanovil Ježíš Kristus. Pokud tuto pravdu někdo popírá, nemá božskou ctnost víry, krátce řečeno, odpadl od víry. Navíc, je jistým učením Církve, že každou tuto svátost ustanovil Kristus Pán osobně bez zprostředkování nějakým jiným člověkem. Písmo svaté přímo uvádí, že sám Pán Ježíš ustanovil svátost křtu, eucharistie, pokání a kněžského svěcení. Mezi lidmi se někdy diskutuje o svátosti pomazání nemocných, biřmování a o svátosti manželství, protože ty lze z Písma svatého prokázat jen nepřímo – z míst, kde se mluví o mazání olejem a o vzkládání rukou. Zvláště je dnes napadána svátost manželství, ovšem i tu má Písmo sv. dostatek textů: např. „uzavření v Pánu" (1 Kor 7, 39), nerozlučitelnost (1 Kor 7, 10) a zvláště obraz spojení Krista Pána s církví (Ef 5, 32). Takže všechny svátosti, nejen pomazání nemocných, jsou reálně udělovány a přijímány od samého počátku (i když v prvních dvou staletích za pronásledování jsou zprávy kusé), avšak definitivně tuto pravdu víry vyhlásil Tridentský sněm.

9. Pokračování předešlého příkladu: Kněz přijde, ovšem nemocný je v kómatu – na nic nereaguje. Je možné pro tohoto člověka vůbec něco udělat? Když se nemůže udělit svátost mrtvému, jak je možné ji udělit tomu, kdo je v kómatu?

Je jistým učením církve, že k platnosti každé svátosti je u člověka, který předtím nabyl rozumu a svobodné vůle, nutný úmysl přijmout svátost. My tu však máme co do činění s člověkem, který upadl do komatu (podobně u člověka, který se pomátl na rozumu). Zde si musíme říci, o jakém úmyslu je řeč. Netřeba pojednávat o druzích úmyslů podrobně, ale stačí uvést, že postačuje úmysl habituální, tj. takový, který vznikl před úkonem a nebyl odvolán, avšak během úkonu netrvá tak, že by měl na úkon vliv. Dokonce – v nutných případech (a to jsou ony o kterých tu jednáme) – postačí odůvodněně předpokládat, že si příjemce před udělením aspoň mlčky přál svátost přijmout. (Takovému úmyslu se říká interpretativní.) Lze ještě dodat, že u manželství je třeba dát pozor: manželé svátost také udělují (pro udělovatele jsou pravidla o úmyslu úplně jiná!) – a proto takový úmysl nestačí. Krátce a jasně: dospělý člověk v komatu nebo dospělý člověk, který se pak pomátl, jsou něčím úplně jiným, než mrtvola. Dítě i v komatu a i nenarozené může přijmout pouze svátost křtu.

10. Psali jsme v Obrázku minule, že katolík nemůže být členem zednářské lóže? Je ale možné, aby byl členem Rotary klubu?

Rotary International (RI) je mezinárodní sdružení organizací, známých jako Rotary kluby. Uváděným cílem je sdružovat obchodníky a vůdčí osobnosti k poskytování humanitárních služeb, podporovat vysoké etické standardy ve všech povoláních a pomáhat budovat dobrou vůli a mír ve světě. Členové se setkávají obvykle jedenkrát týdně na společnou snídani, oběd nebo večeři, což je příležitost koordinovat činnost klubu. Propagačními hesly RI jsou „Služba nad vlastní zájmy" a „Nejvíce získává ten, kdo slouží nejlépe."

První Rotary klub (od rotovat) byl založen 23. 2. 1905 v Chicagu právníkem Paulem P. Harrisem. O tomto muži se vedou spory, zda a jak byl zapojen do zednářství. Je třeba říci, že RI popírá jak to, že byl zednářem, tak to, že vlastním účelem založení RI je příprava vhodných kandidátů na členství u zednářů. Jiní autoři naopak tvrdí, že Harris byl prominentním zednářem vysokého stupně zasvěcení. To ovšem nelze dokázat, protože, jak bylo uvedeno v minulém Obrázku, členství u zednářů se nezveřejňuje s výjimkou těch členů, kteří mají oslovit veřejnost (u nás např. Štěpánek, Štampach).

Americká národní asociace Rotary klubů vznikla v roce 1910, kanadská téhož roku.

VELIKONOČNÍ NEDĚLE 12. 4. 2009

7.45	**Liberec, Dolní Hanychov** Kostel Sv. Bonifáce
8.00	**Liberec** Kostel Sv. Antonína Velikého
8.30	**Vratislavice nad Nisou** Kaple Vzkříšení
9.00	**Liberec-Ruprechtice** Kostel Sv. Antonína Paduánského – po mši žehnání pokrmů
10.00	**Liberec** Kostel Sv. Antonína Velikého – zpívaná mše sv. s žehnáním pokrmů
10.00	**Liberec-Rochlice** Kostel Sv. Jana Křtitele – mše s žehnáním pokrmů
10.30	**Stráž nad Nisou** Kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské
15.00	**Křižany** Kostel Sv. Maxmiliána
18.00	**Liberec** Kostel Nalezení sv. Kříže

VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ 13. 4. 2009

8.00	**Liberec** Kostel Sv. Antonína Velikého
8.30	**Vratislavice nad Nisou** Kaple Vzkříšení
9.00	**Liberec-Ruprechtice** Kostel Sv. Antonína Paduánského
10.00	**Liberec** Kostel Sv. Antonína Velikého
10.00	**Liberec-Rochlice** Kostel Sv. Jana Křtitele
15.00	**Rašovka** Kostel Sv. Antonína Paduánského
18.00	**Liberec** Kostel Nalezení sv. Kříže

Tabulky byly připraveny podle údajů dodaných duchovními správci redakci k 7. březnu 2009; pozdější změny nemohly být uvedeny, proto se také doporučuje sledovat oznámení v jednotlivých farnostech.

VELIKONOCE V LIBERECKÝCH FARNOSTECH

Květná neděle
Svatý týden začíná Květnou nedělí, která spojuje Kristův královský triumf a oslavu jeho utrpení. Hlavní bohoslužba začíná nejlépe mimo kostel, kde se bude slavit mše; čte se evangelium o příchodu Pána do Jeruzaléma, žehnají ratolesti, lid průvodem přichází do kostela. Zde bohoslužba pokračuje čteními o vykupitelském díle Páně, čtou se pašije podle některého ze synoptických evangelistů (letos podle Marka).

Zelený čtvrtek
Tématem večerní liturgie jsou dvě události: Ježíšova večeře, při níž ustanovuje svátost eucharistie a myje apoštolům nohy; Ježíšova modlitba v Getsemanské zahradě a jeho zajetí.
Po homilii je zařazen obřad mytí nohou. V závěru se odnáší eucharistie do kaple, která symbolizuje Getsemanskou zahradu – tam mají věřící bdít s Pánem na modlitbách.

Velký pátek
Podle prastaré tradice se dnes neslaví eucharistická oběť, ale obřady na památku utrpení Páně. Ty mají tři části: bohoslužbu slova (ve které se čtou pašije podle Jana) zakončenou přímluvami (pronáší se slavnostním způsobem: se zpívanou výzvou, po které následuje modlitba kněze); uctívání kříže; přijímání.

Bílá sobota
Na Bílou sobotu se zásadně neslaví mše svatá a další svátosti, kromě pomazání nemocných a svátosti smíření; svaté přijímání je možné donést pouze umírajícím. Bílá sobota je příležitostí uvědomit si skutečnost Ježíšovy smrti. Proto kaple – upravené jako „Boží hrob“ – bývají otevřeny k soukromé modlitbě.

Velikonoční noc
Velikonoční vigilie je oslavou svaté noci, kdy Pán vstal z mrtvých, kdy rozlomil pouta smrti a jako vítěz vystoupil z hrobu, aby i nám otevřel cestu k životu. Vigilie začíná slavností velikonoční svíce (žehnání ohně, průvod, chvalozpěv Exultet) a pokračuje bohoslužbou slova. Nejprve se čtou starozákonní čtení; po Gloria epištola a evangelium. Dále probíhá křestní bohoslužba: žehná se křestní voda; vigilie je nejvhodnější slavností pro křest dospělých. Nakonec se obvyklým způsobem slaví bohoslužba oběti.

Velikonoční neděle
Kristus vstal z mrtvých za svítání „prvního dne v týdnu“ – neboli „prvního dne po sobotě“. Proto se křesťané v tento den začali pravidelně scházet k eucharistickému „lámání chleba“ a tento den nazvali „dnem Páně“.

Přehled letošních velikonočních bohoslužeb v libereckých farnostech je v následujících tabulkách.

KVĚTNÁ NEDĚLE
5. 4. 2009

Bohoslužby v libereckých farnostech v obvyklém nedělním pořádku.

PRVNÍ TŘI DNY SVATÉHO TÝDNE
6. 4. – 8. 4. 2009

Liberec-arciděkanství: pondělí 7.00, 18.00; středa 7.00, 18.00 s udílením svátosti nemocných
Liberec-Rochlice: pondělí a středa 17.00; úterý 17.00 ve filiálním kostele v Hanychově
Liberec-Ruprechtice: pondělí, úterý, středa 18.00
Vratislavice nad Nisou: pondělí, úterý, středa 7.30

	ZELENÝ ČTVRTEK 9. 4. 2009	VELKÝ PÁTEK 10. 4. 2009	BÍLÁ SOBOTA 11. 4. 2009
Římskokatolická farnost – arciděkanství Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého, Liberec	**18.00** **Mše na památku Poslední večeře Páně**	**8.00 až 18.00** Kostel otevřen k modlitbám **15.00** Křížová cesta **18.00** **Velkopáteční obřady**	**8.00 až 18.00** Kostel otevřen k modlitbám a návštěvě „Božího hrobu“ **18.00** **Vigilie Zmrtvýchvstání Páně**
Římskokatolická farnost – děkanství Liberec-Rochlice Kostel Sv. Jana Křtitele, Rochlice	**17.00** **Mše na památku Poslední večeře Páně** **18.30 až 24.00** Adorace: bdění v Getsemanské zahradě (možnost tiché, soukromé modlitby)	**6.00** Ranní chvály a modlitba se čtením, rozjímání **16.15** Křížová cesta **17.00** **Velkopáteční obřady**	**7.00** Ranní chvály a modlitba se čtením, rozjímání **8.00 až 11.00** Příležitost k soukromé modlitbě v kapli, u „Božího hrobu“ **14.00 až 15.30** Příležitost k soukromé modlitbě v kapli, u „Božího hrobu“ **20.00** **Vigilie Zmrtvýchvstání Páně**
Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice Kostel Sv. Antonína Paduánského, Ruprechtice	**18.00** **Mše na památku Poslední večeře Páně**	**18.00** **Velkopáteční obřady**	**23.00** **Vigilie Zmrtvýchvstání Páně**
Římskokatolická farnost Vratislavice nad Nisou Kaple Vzkříšení	**18.00** **Mše na památku Poslední večeře Páně**	**17.00** Křížová cesta, po ní **velkopáteční obřady**	**20.30** **Vigilie Zmrtvýchvstání Páně**

Všem, kteří se aktivně zajímají o gregoriánský chorál

Jak je uvedeno v článku „Gregoriánský chorál v současném Liberci“, první „dotyk“ s GCH se podařil. Aby nezůstalo jen při jediném, připravujeme, opět ve spolupráci s Křesťanskou akademií a s řádem sv. Lazara, pokračování.

Bude se konat 25. dubna a sestávalo by ze dvou částí: z asi dvouhodinového nácviku (od 16 h), po němž by následovala modlitba – zpěv nešpor – pravděpodobně v kostele sv. Kříže, pod vedením Jitky Fárové.

Zájemci o aktivní účast nechť se přihlásí ve Velikonočním oktávu (12. až 18. dubna) u některého z níže jmenovaných farníků.

Je to nutné, aby paní Jitka Fárová nejela do Liberce nadarmo.

Farnosti spravované z arciděkanství: Michal nebo Martina Olekšákovi,
Rochlice: Lída Cvejnová nebo Anička Burianová,
Hanychov: Ing. Zdeněk Skalický,
Vratislavice nad Nisou: Václav nebo Vlasta Vaňkovi,
Stráž nad Nisou: Mirka Šímová,
Ruprechtice: Marie Rissová.

Materiály budou rozdány na začátku nácviku.

Bude-li dostatek zájemců a akce se uskuteční, budou podrobnosti oznámeny obvyklým způsobem v neděli 19. dubna.

Jitka Fárová vystudovala gregoriánský chorál na Universitě Hradec Králové – Sbormistrovství chrámové hudby (Jiří Hodina, Marie Salvetová). Vyučuje na ZUŠ Sedlec-Prčice. Působí jako regenschori kostela Sv. Jeronýma tamtéž, při němž od roku 2002 vede vokální soubor Ekola. Působí ve sboru Schola Benedikta, jehož vedoucím je Jiří Hodina, kterého již mnozí znají z minulé přednášky. Na Conviviu 2008 vedla třídu začínajících choralistů a dětskou scholu.

redakce Obrázku libereckých farností

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová, Jan Voženílek

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 5 (67) / Ročník 7
Datum vydání: 5. 4. 2009

Foto na titulní straně:
Má národ na existenci stát, který připouští vybíjení svých desetitisíců?

Uzávěrka dalšího čísla: 28. 4. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

5. 4. 2009 / Číslo 5 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Do Jeruzaléma, do tajemství, Jan Voženílek 3

PASTORACE

Manželství (18) Kdo může asistovat uzavření manželství? Jan Voženílek 4

DĚTI A MLÁDEŽ

Víkend pro mládež, Dominik Fišer & Miriam Hájková 5

RODINA A ŠKOLA

Otázky (9), P. Marek Dunda 6
Latexové bludy populačních inženýrů, Michal Semín / http://blog.ihned.cz 7
Katedrála Sv. Víta – Bez komunistického práva
se neobejdeme, Daniel Kolář / http://neviditelnypes.lidovky.cz 9
Convivium 2009, Pavel Svoboda, Jiří Kub a Marika Pečená 12

HISTORIE

Nad 60. výročím února 1948 (6), Jan Cholínský 12
Československo a Vatikán během 2. světové války
– Slovenský štát, Svatý stolec a židé (4), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 15

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (10), Tomáš Beran 19

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Gregoriánský chorál v současném Liberci, Pavel Kozojed 20
Setkání v Hejnicích, Antonín Schauer, KLJ 21
Duben ve Stráži nad Nisou, Mirka Šímová 22
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (13), Petr Kozojed 22
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 24
Z kroniky našich farností 11. března až 5. dubna 2009 27

PŘÍLOHA

Dopis amerického velvyslance napsaný dva měsíce po únoru 1948, Laurence A. Steinhardt
List papeže Benedikta XVI. biskupům katolické církve

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi testu pro dospělé, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Miroslav Kloz; Karel Korous; Oldřich Krupička

Farnost Liberec-Rochlice pořádá

1. Hanychovskou burzu

Burza se koná v pátek 17. 4. 2009 od 9 do 18 h a v sobotu 18. 4. od 9 do 14 h

Veškerý získaný obnos putuje **na nové varhany pro kostel Sv. Bonifáce v Hanychově** (viz minulé číslo Obrázku).
Rádi přivítáme všechny, kteří chtějí přispět na pořízení tohoto hudebního nástroje. Přijďte podpořit dobrou věc a ještě si pořídit nějaké pěkné oblečení, sportovní potřeby, keramiku, knihu, nebo malý kousek nábytku... Kafíčko a něco dobrého k němu také bude ☺

Kde se burza koná?

Protože naše farnost nedisponuje vhodnými prostorami pro tyto účely, bude se burza se svolením br. Lukáše konat v D. Hanychově, v rodinném domě v ul. V Horkách 234, u MŠ Strakonická (5 min. od tramvajové zastávky Kubelíkova).
Bude-li se Vám to hodit jindy, nebo budete bloudit, kontaktní tel. číslo: 723601109.

Marie Zatloukalová

5. Římský pontifikál

Info a běžná cena: Váz., 695 str., 550 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2008
Objednací číslo: 101385

O potnifikálu je známo nejvýše to, že to je „liturgická kniha pro biskupa“. Ale co pontifikál obsahuje, ví jen málokdo. Mnozí, i kompetentní, by byli asi překvapeni, kdyby zjistili, že tato kniha je velmi důležitá nejen pro kněze, ale ve farnosti by měli mít možnost do ní nahlédnout i věřící, kteří připravují bohoslužby. Proto se ve stručnosti podívejme na její obsah:

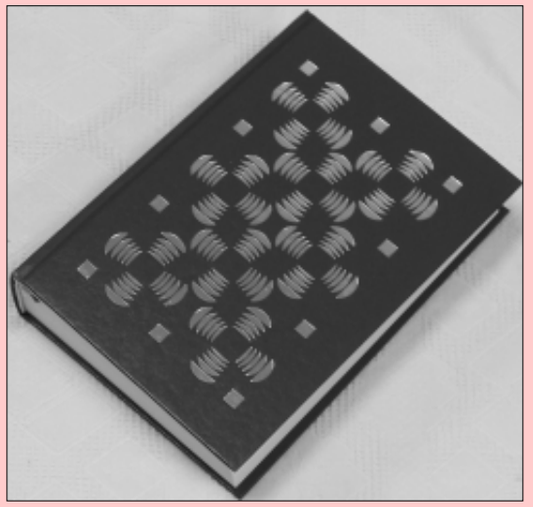

Historický vývoj pontifikálu
Slavení svátostí a svátostin
Doba slavení, Místo slavení, Liturgický oděv
Biřmování, Obřad biřmování ve mši, Obřad biřmování mimo mši, Biřmování udělované mimořádným udělovatelem, Biřmování nemocného v nebezpečí smrti
Svěcení biskupa, kněží a jáhnů
Žehnání opata a abatyše
Zasvěcení panen
Ustanovení lektorů a akolytů a přijetí mezi kandidáty jáhenství a kněžství
Zasvěcení kostela a oltáře vč. předpisů pro stavbu oltáře
Obřad žehnání kalicha a patény
Žehnání oleje katechumenů a nemocných a posvěcení křižma
Korunovace obrazu nebo sochy Panny Marie

Z kroniky našich farností
11. března až 5. dubna 2009
Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice:
Jaroslav Samek (1925)
Věra Deimlingová (1930)

P. Antonín Kejdana OFM

Rok vydání: 2003; 2004
Objednací číslo: 10890; 10975

Živým jazykem a v živých obrazech, jež svědčí o živém, důvěrném vztahu k Bohu, vykládá kardinál Meisner obsah velikonočního tajemství Kristovy smrti a zmrtvýchvstání. Odvážnými slovy hovoří o „zlidštění Boha“, které má za následek „zbožštění člověka a země“. To je vysoká a vznešená představa o Bohu, který je z lásky s námi, ale též o člověku, který je od svých osobních Velikonoc – křtu – v Boží náruči. A proto platí, co již před dávnými časy zdůraznil papež Lev Veliký: Křesťane, poznej svou důstojnost!

4. Proč holocaust

Hitlerova vědecká mesianistická vražda
Jan Horník
Info a běžná cena: Váz., 456 str., 23,3 cm × 16,5 cm, 399 Kč
Vydal Rybka Publishers
Rok vydání: 2009 (1. vydání)
ISBN: 978-80-87067-75-8

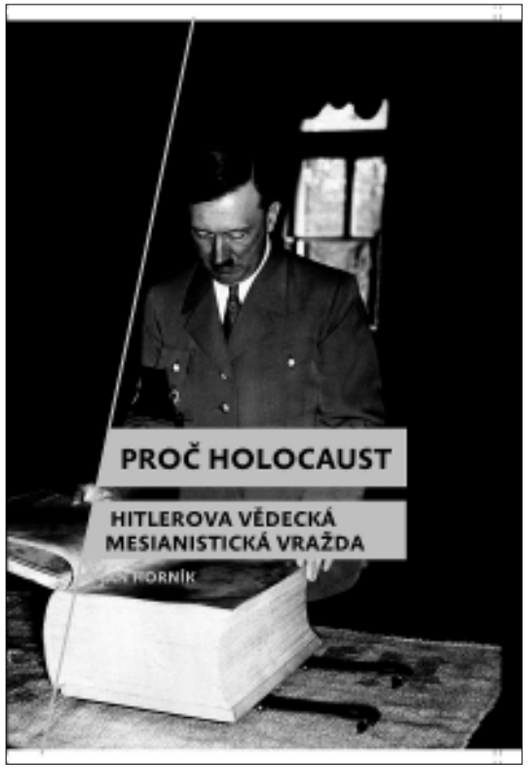

Proč nacionální socialisté spáchali genocidu Židů? Jan Horník za uspokojivou odpověď v žádném případě nepovažuje běžná vysvětlení. Například, že se nacisté pro holocaust rozhodli, protože národní socialismus stál na rasistické a antisemitské ideologii. To autor považuje za známé skutečnosti, které však vyžadují objasnění příčin. Důsledně se proto ptá, proč byl Hitlerův nacismus rasistický, fanaticky antisemitský atd., dokud nenalézá pevný bod, na němž lze uspokojivou odpověď založit. Soustřeďuje se přitom na ústřední postavu nacismu, Adolfa Hitlera. Za podmínku úspěchu totiž považuje obsáhlý rozbor Hitlerova pochopení světa. Kniha proto obsahuje mnoho originálních Hitlerových textů (velká část z nich dosud nebyla v češtině publikována) a podrobné komentáře k nim.

Na rozdíl od většiny prací o nacismu se Jan Horník nesoustřeďuje na historii nacismu, ale na myšlenkové příčiny, z nichž „praxe“ nacistů vycházela. V poslední kapitole pak předkládá jasné řešení příčin Hitlerova antisemitismu a odhaluje i Hitlerův specifický motiv ke genocidě. Boří při tom mýtus o racionálně nevysvětlitelné záhadě holocaustu. Autor ukazuje, že Hitlerův antisemitismus představoval zcela nový druh protižidovské nenávisti, který nelze vysvětlit z průběhu dosavadních dějin, neboť Hitlerova fanatická nenávist vycházela ze zcela moderních myšlenkových zdrojů.

Čtenář proto s překvapením zjišťuje, že Hitlerovo obecné světonázorové přesvědčení má nejen svou přesnou logiku, ale navíc se takřka shoduje s dnešním vědeckým pohledem moderního člověka na svět. Autor přesvědčivě dokládá, že nacistický světonázor i vražedné počínání nacistů bezprostředně vycházely z darwinismu a z jeho principu boje o přežití. Vzhledem k letošnímu 200. výročí narození Charlese Darwina a 150. výročí uveřejnění jeho přelomové práce O původu druhů cestou přírodního výběru, jež oslavuje celá moderní věda, jeví se zjištění Jana Horníka doslova varující. Teoretická východiska totalitního nacistického režimu naše civilizace evidentně vůbec neopustila. Proto musela být obecně přijata falešná teze o údajné „nevysvětlitelnosti“ nacistického počínání.

Do Jeruzaléma, do tajemství

Není mnoho liturgických slavností, které začínají průvodem lidu. Dvěma z nich je „orámován“ Svatý týden. Jedním průvodem – s ratolestmi – začíná bohoslužba Květné neděle, jíž ve Svatém týdnu vrcholí postní doba; druhým průvodem – se světlem – začíná velikonoční vigilie, jíž Svatý týden přechází do velikonočního oktávu.

Jak zvláštní den je Květná neděle! Radost neděle, dne zmrtvýchvstání, se mísí s bolestí nad zprávou o umučení Pána, jež se toho dne čte; „Hosana!“ jásajícího zástupu je za chvíli vystřídáno voláním „Ukřižuj!“ navedeného davu.

■■■

Bratři a sestry se scházejí před kostelem, bývá už jaro, slunce svítí a ptáci zpravidla zpívají; bratři a sestry (buďme pravdivější: zpravidla jen sestry) drží v rukou ratolesti, v našich krajích si každý rok přinesou větvičku, kterou nejspíše utrhli z rostliny, jež se jmenuje *Salix caprea* (L.) čili vrba jíva, pro slovenské čtenáře vŕba rakyta; proč si nepřinesou aspoň větévku nějakého listnáče? ptá se pozorovatel, mysle na biblický text, a přitom teskní, že jiní národové o Květné neděli přinesou palmové listy a ještě jimi radostně mávají; to český skeptik drží svoji větévku způsobně v rukou, případně ji převáže červenou mašličkou.

Však dost úvah o listí; přednáší se evangelium o vjezdu Páně do Jeruzaléma, jeden rok z Matouše, následující rok z Marka, další z Lukáše; místo z Marka se může číst i z Jana; Ježíš prorokuje učedníkům, kde najdou oslátko a jak je pak se slovy „Pán je potřebuje!“ úspěšně odvedou; to ještě učedníci netuší, že v následujícím týdnu se naplní mnohem vážnější předpovědi než tato o majiteli oslíka: v sedmi dnech se jejich život obrátí naruby a nic už nebude – Bohu díky! – jako předtím.

Teď však procházejí Jeruzalémem vedle svého Mistra a Pána, lid mává a volá „Hosana!“ a učedníci Ježíšovi jsou ve středu pozornosti, obdivovaní a populární, což je – s trochou nadsázky řečeno – naposledy na dalších přibližně tři sta let.

■■■

„Z Jeruzaléma vyšly zástupy naproti Pánu, děti mávaly olivovými ratolestmi a všichni volali: Hosana na výsostech!“ zpívá sbor k průvodu do chrámu a slovy čtyřiadvacátého žalmu připomíná dávná proroctví: *Zdvihněte, brány, své klenby, zvyšte se, prastaré vchody, ať vejde král slávy!*

Lidé usedají na svých místech, kněz odkládá zlatý pluviál a přijímá výraznější mešní roucho červené; náhle přichází jeden z největších zvratů v liturgii slova vůbec: čtení z Izaiáše *Svá záda jsem vydal těm, kteří mě bili, své líce těm, kteří rvali můj vous*, slova žalmu *Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?*, slova určená (nejen) Filipanům: *Kristus Ježíš, ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jako jeden z lidí. Navenek byl jako každý jiný člověk, ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži* připravují rozum i srdce Ježíšových učedníků na pašije. Pašije se čtou (podle roku) z Matouše, Marka nebo Lukáše; pašije Janovy jsou totiž v římské liturgii odedávna vyhrazeny Velkému pátku.

Bratři si rozebírají posvátný text: kněz Ježíše a jáhen (dostaví-li se jaký) evangelistu, pak je tu ještě Petr, Jidáš, Pilát, velekněz a dav; pro ochotnou sestru pak dvouvětá role služky – *na divadle* se tomu říká štěk, hund, čokl nebo pes; herečka takových rolí, výslovně služek zejména, je různými dalšími názvy častována; však sestra čtoucí službu v pašijích nemusí se ponižujícího označení bát, vždyť posvátná liturgie není divadlo – ani hra jen tak ledajaká, jak jsme o tom již v Obrázku (roč. 4, č. 12, 5. 11. 2006, s. 3) podrobně pojednali.

■■■

Někteří kritikové současného misálu říkají, že o Květné neděli není pro pašije mís-

to, vždyť dnes je *čas jásavý, čas rozjasněný*, radostná oslava Mesiášova příjezdu do Jeruzaléma; *čas úzkosti, čas bolesti* přijde až s nocí na Velký pátek. – Záměr misálu je však zřejmý: nechť Boží slovo o utrpení a smrti Pána slyší i ti bratři a sestry, kteří na Velký pátek (nepřízní podmínek nebo vlastním zanedbáním) na bohoslužbu nepřijdou.

■■■

Sedí v lavicích a poslouchají; když se dočte o smrti Pána, všichni pokleknou.

Myslím v té chvíli na to, jak prožijeme Svatý týden, jak se letos opět (pokolikáté už?) „zpřítomní“ události velikonoc, jak naše farnost se svým Pánem prožije Poslední večeři, ukřižování i radost Velké noci.

■■■

Nedělní bohoslužba končí, Svatý týden je na začátku.

„Svaťák“ říkají svatému týdnu (docela jinak myšlenému) maturanti, ale něco společného těmto „svatým týdnům“ přece je: nastává poslední možnost dohnat, co bylo zameškáno. Mnohokrát jsme slyšeli, že *čas je* sice *krátký*, ale že „ještě není pozdě“; kdo strávil postní čas v radovánkách, pitkách, zábavách a laškování, může se ještě teď ve Svatém týdnu k Pánu obrátit.

A texty pondělí, úterý a středy Svatého týdne (těžko říkat „všedních dnů“, vždyť v tabulce přednosti liturgických oslav jsou hned na druhém místě) k vážnému zamyšlení silně vybízejí: v pondělí je časově *zcela korektně* zařazena Jidášova nespravedlivá výčitka nad olejem – evangelium o vylité libře drahého oleje začíná slovy „šest dní před velikonocemi“ –, v úterý mrazivá slova Pánova „Amen, amen pravím vám, jeden z vás mě zradí!“, Jidáš poté vyšel ven a byla noc; nakonec středeční bohoslužba slova vrcholí slovy Mistrovými: „Můj čas je blízko, budu u tebe jíst se svými učedníky velikonočního beránka.“

■■■

Učedníci Ježíšovi připravují beránka.

Učedníci Ježíšovi připravují plátna, svíce, žalmy, zpěvy a mezizpěvy, prosby a odpovědi, pateny a kalichy, vědro a ručníky.

Zelený čtvrtek začíná.

Jan Voženílek

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(18) KDO MŮŽE ASISTOVAT UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ?

KKC učí: „Podle latinské tradice si novomanželé jako služebníci Kristovy milosti navzájem udělují svátost manželství tím, že před církví vyjádří svůj souhlas.“ Oddávající (jiný název: asistující) je tedy ten, kdo je přítomen a vyžaduje projevení souhlasu těch, kteří uzavírají manželství, a tento souhlas přijímá jménem církve.

Kdo tedy může být oddávajícím? Oddávajícím může být biskup, kněz či jáhen (popř. – na základě jen výjimečně uděleného dovolení Apoštolského stolce – i laik),

Obraz Panny Marie, Matky ustavičné pomoci, je jednou z nejrozšířenějších podob Panny Marie vůbec, nalezneme ho v kostelích, kaplích i domech, tedy na všech cestách lidského života, který je někdy poznamenán bolestí a smutkem. Matka ustavičné pomoci je uctívána na celém světě, o což se zasloužili především redemptoristé, vždyť postavili více než sto kostelů nesoucích tento mariánský titul. V Čechách a na Moravě se můžeme s obrazem Panny Marie, Matky ustavičné pomoci, setkat ve všech kostelích, kde redemptoristé působí. Zvlášť krásný je ve stříbrném moderním oltáři na Svaté Hoře. K Matce Boží nepřicházíme ale jenom proto, abychom ji prosili o pomoc v různých našich pozemských potřebách, chceme si připomínat také její ctnosti a učit se jim od ní. Toužíme, aby nás vedla k Ježíši a abychom s její pomocí dosáhli spásy. Kéž k naplnění oné touhy přispějí i modlitby a novéna z této knížečky. Autor je generálním vikářem naší diecése. Novéna je forma devítidenní modlitby, která se skládá minimálně z těchto částí: četba (buď úryvek z Písma sv. nebo jiný text, který např. přiblíží život určitého světce), úvaha a prosby (kde je možnost přimlouvat se konkrétně za nějaký úmysl).

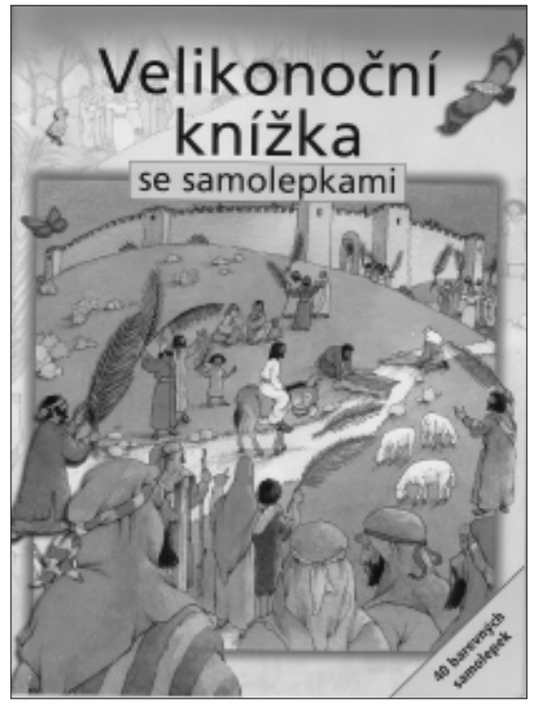

2. Velikonoční knížka se samolepkami
Sally Ann Wrightová, Moira Macleanová
Info a běžná cena: Brož., 16 str., 89 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: 101422
Události posledního týdne Ježíšova života na zemi a jeho vzkříšení.

3. ***Ze smrti do života; On jde před vámi***
Květná neděle * Svatý týden * Slavnost Zmrtvýchvstání Páně – Promluvy I., II.
Joachim Meisner
Info a běžná cena: Brož., 136 str., 129 Kč; 126 str., 125 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství

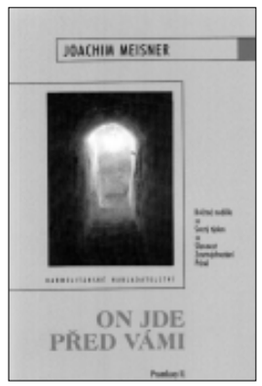

čátky akce a Ullrichovu aktivitu takto: *„… městečko, které předtím nebylo ničím jiným než obyčejnou vsí, nechal* (Ullrich – pozn. PK) *pravidelně vystavět a vydláždit ulice a náměstí. Byl to také on, kdo měšťany pobídl, aby na místě starého zchátralého kostelíka vystavěli kostel, který by rozvíjejícímu se městu přidal čest a okrasu. Potom měšťané přistoupili na myšlenku podniknout stavbu kostela. Zcela vážně se rozhodli touto realizací opustit své dosavadní poměry. Místo dosavadního malého a prostého kostelíka měl být zbudován velký a prostranný kostel, hodný města. Způsob, jakým byl tento záměr proveden, slouží ke cti jak prozíravosti městského hejtmana Joachima Ulricha von Rosenfeld, tak horlivého měšťanstva. Ačkoli byl Liberec velmi malá a nemajetná obec, přesto bylo rozhodnuto postavit kostel, který vyhovoval potřebám obyvatelstva po celá další staletí.“*

[2]) Výrobu cihel řídil mistr Hans Stracke a mistr Mats, dřevo do cihlářské pece poskytla vrchnost, vápno dodával Michal Bergmann.

[3]) Oněmi dvěma nádeníky byli Georg Porsche a Peter Dimuth.

[4]) Jak zodpovědně přistupovali liberečtí měšťané ke stavbě svatostánku, dokazují události léta 1580. 31. července toho roku vyslala městská rada rychtáře Aarona Ullricha a tesařského mistra Bartela Beiera na inspekční cestu po chrámech v Hohenbrucku a Zawidově, aby se poučili o soudobých stavebních trendech.

[5]) Asmann Schörer kromě makovice věže vyrobil rovněž stolici pro velký zvon a malou stoličku pro sanktusní zvonek. V listopadu 1582 obdržel jako poctu jídlo a půl bečky piva.

[6]) Jen pro představu uvádím, že chyběly klenby, omítky i dlažba, celý interiér byl studený a mokrý, zvláště v zimním období.

[7]) Podle dobových zpráv panovala s prací Georga Leypolda jistá nespokojenost, zejména snad rada nedůvěřovala, že jeho schopnosti a znalosti stačí na dokončení tak rozsáhlého úkolu. Mistr Spazzio byl naopak špičkovým stavitelem své doby a v širokém okolí se oprávněně těšil skvělé pověsti.

[8]) Smlouva se dodnes dochovala v libereckém městském archivu a je vzácným svědectvím o zodpovědnosti a otevřenosti obou smluvních stran. Mistr Spazzio složil 100 kop grošů jako záruku, že stavbu dokončí a že ji dokončí řádně podle smlouvy.

[9]) Za zaklenutí kostela získal 300 kop, za kazatelnu a oltář 22 kop 37 grošů 5 peněz, za vydláždění kostela 13 kop 53 grošů 1 peníz a za úpravy věže 6 kop 11 grošů 2 peníze. Některé prameny stanovují sumu Spazziovy odměny dokonce na 400 kop grošů. Zároveň Spazzio přislíbil městské radě, že v případě jakéhokoli jím zaviněného nedostatku na stavbě je ochoten tento na vlastní náklady odstranit.

[10]) Sklo potřebné k zasklení oken dodali Kaspar Schürer a Georg Wander.

[11]) Mimořádné pozornosti se hlavnímu oltáři dostalo v účetním roce 1592 – 1593, kdy do něj kostelní otcové Christoph Leder a Andreas Brettschneider investovali více než 86 kop grošů. Na 80 kop si přišel malíř Hans Sperber ze Žitavy, který oltář vymaloval.

[12]) Lavička před oltářním prostorem, na kterou věřící poklekali při svatém přijímání.

[13]) Empora – tribuna, vyvýšené místo či prostor v kostele. V našem případě se jednalo o tribuny při bočních stěnách, které měly samostatný vstup z lodi kostela.

Petr Kozojed

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Panna Maria Matka ustavičné pomoci

Historické souvislosti, obraz, novéna
Stanislav Přibyl, ed.
Info a běžná cena: Brož., 71 str., 49 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: 101431

přičemž ovšem musí mít **jurisdikci** (vysvětlení viz Obrázek roč. 6, č. 2, 8. 1. 2008, s. 5, též letošní roč. č. 18. 12. 2008, s. 6n.) nad snoubenci. Tu má papež na celém světě, místní ordinář (viz loňský Obrázek č. 3, 3. 2. 2008, s. 5) na území diecéze, farář na území své farnosti; farář personální farnosti na území své farnosti vůči osobám sobě podřízeným.

Biskup, kněz či jáhen, který potřebnou jurisdikci nemá, ji může obdržet; říkáme, že nositel řádné pravomoci tuto pravomoc **deleguje**, např. ordinář osobám ve své pravomoci nebo farář kněžím či jáhnům na území své farnosti. Delegace může být buď pro konkrétní svatbu, nebo pro více svateb (obecně). Ve druhém případě musí být delegace dána písemně.

Ilustrujme teorii příkladem. Ve farnosti je farář *A*, farní vikář *B* a farní vikář *C*. Farář *A* má jurisdikci nad snoubenci ze své farnosti. Protože se přípravě snoubenců věnuje zpravidla farní vikář *B*, deleguje jej farář (obecně, písemně) k asistování při sňatcích ve farnosti. Není-li přítomen, farář pro jednotlivý případ (ústně) deleguje farního vikáře *C*.

Zvídavá čtenářka či zvídavý čtenář možná položí otázku, zda může delegovaný farní vikář *B* dále delegovat farního vikáře *C*. V některých situacích je to možné – takový úkon se nazývá **subdelegace**; podrobnosti však překračují rámec tohoto článku.

Poznamenejme ještě, že ve věci oddávání mají stejné oprávnění jako farář také kvasifarář na území kvasifarnosti, administrátor farnosti na území své farnosti či člen kněžského týmu ve farnosti, kde byla zřízena společná duchovní správa (o těchto úřadech podrobněji viz seriál Služby a úřady v církvi, Obrázek roč. 3, č. 3, 6. 2. 2005, s. 5 a č. 4, 20. 3. 2005, s. 4; kvasifarnost v místní církvi je společenství věřících svěřené kvasifaráři, které kvůli zvláštním okolnostem dosud nebylo ustaveno ve farnost).

Jan Voženílek

DĚTI A MLÁDEŽ

VÍKEND PRO MLÁDEŽ

„Je nám líto, ale zadali jste nesprávné číslo, nic si z toho nedělejte, i mistr tesař se někdy utne.“ Spoléhat na linku důvěry se prostě nedá … Takže tentokrát přicházíme s lákavější nabídkou: dostupnost 24/7, 100 % pokrytí, bezplatná linka, neplatíte ani korunu*! To se přece nedá odmítnout, ne?

Víra je podstata toho, v co doufáme, je přesvědčením o věcech, které nevidíme (Žid 11, 1).

* Uživatel musí službu využívat dobrovolně, přijmout ji jako dar, být ochotný jí něco obětovat a především nesmí být hluchý.

Kdy: pátek 24. – neděle 26. dubna 2009

Odjezd: v pátek tramvají v 15.52 ze zastávky Vratislavice-kostel směr Jablonec nad Nisou (nebo ze kterékoli jiné, která ti vyhovuje)

Kam: abychom letos nemrzli jako loni, vydáme se stejně jako na podzim na faru do Vysokého nad Jizerou

Návrat: v neděli tramvají v 18.35 na zastávku Vratislavice-kostel

Co bude: změna je život a tak jsme pro vás zkusili připravit zase něco trochu jiného a to nejen tematicky; kdo by se těšil na šplhání do krkonošských kopců a dvaceti kilometrový výlet, bude tentokrát asi trochu zklamán, ale nechte se překvapit, myslím, že to bude stát za to

S kým: to záleží, kdo se přihlásí, ale krom mladých, jako jsi ty, se na tebe bude těšit Miri a Dominik a místo Vojty nás na chvíli doplní P. Pavol Poláček z Jablonce

Přibalte: oblečení podle počasí, spacák, přezůvky, hodit se může také zápisník s tužkou, a když vezmete i něco na zub nebo nějakou limonádu na večerní posezení, určitě se neztratí

Za kolik: 300 Kč (máme sponzory)

Přihlášky: stačí napsat smsku na 777 823 215, nebo e-mail na

dominik.fiser@seznam.cz a sdělit, že pojedeš, prosím, nejpozději týden dopředu, abychom nakoupili všeho dost

Na setkání se těší

Dominik Fišer & Miriam Hájková

Foto

- Kostel sv. Kateřiny Alexandrijské ve Vysokém nad Jizerou, vedle fara

RODINA A ŠKOLA

Otázky (9)

P. Marek Dunda

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Jako největší problém vnímám, že celý náš národ je manipulován. Manipuluje se veřejným míněním. Jsou nám všemožně předkládány polopravdy a lži a jsou vydávány za společný názor všech. Zvlášť bolestné je, že někteří už vůbec nedokáží rozlišit, že jsou obelháváni. Stávají se pak z nich samých biblickou mluvou řečeno „klamající oklamaní“. Taková manipulace na nás jde odevšud a došlo to až tak daleko, že když člověk vysloví pravdivý pohled na dění, které už překročilo hranice únosnosti, je označen za nesnášenlivého, za tmáře, za fanatika. Tato manipulace se dotýká celého našeho života. Začíná se už od těch nejmenších… Relativizuje se to, co nám má být svaté, vychvaluje se to, co je hřích a co škodí, a záměrně jsou umlčováni a diskreditováni ti, kdo přinášejí pravdivý pohled. Manipulace je i v tom, že pozornost veřejnosti je trvale obracena k nepodstatným záležitostem a tím se „daří“, aby lidé neviděli a zapomněli to podstatné. Tato manipulace se týká mnoha oblastí našeho života, například vztahů, pohledu na umělé potraty, antikoncepci, na rozvody, na priority života, pohledu na Církev atd. Jistě by nebylo bez zajímavosti domyslet, komu takováto manipulace může sloužit a komu ubližuje a proč …

2. Jaké navrhujete řešení?

Myslím, že je třeba, aby slušní lidé pochopili, že tento závažný problém je především výzvou. Pokud totiž slušní lidé mlčí, nepojmenovávají srozumitelně vše pravými jmény, pak se otvírá prostor pro ty, kterým nejde o pravdu, ale o něco jiného. Řešení vidím v tom, že hlasitěji (samozřejmě se vší pokorou a láskou) bude trvale zaznívat pravda, a to tak jasně, že ji budou moci pochopit všichni, kdo jsou ochotni myslet. Pán Ježíš řekl: „Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí“ (Jan 8, 32) – a je to pravda. Je třeba lidem pojmenovávat, že jsou manipulováni, je třeba jim předkládat srozumitelné argumenty, aby si dokázali pravdu obhájit i před ostatními. Důležité je nebát se. Nepřeslechněme hlas našich otců biskupů, kteří nás v tomto duchu povzbuzují tak, jako například ve společném pastýřském listě na podzim 2008: „Uplatňujme svou občanskou zodpovědnost při vytváření veřejného mínění a spravedlivých zákonů, abychom se nestali spoluviníky“ (loňský Obrázek č. 12, 2. 11. 2008, s. 7n.). Myslím, že každý věřící může na tomto poli udělat svůj díl práce – vždyť každý z nás máme ve svém okolí ty, kterým můžeme pomoci poznávat pravdu. A navíc se na tyto úmysly můžeme modlit, a to rozhodně není málo. S dětmi říkáme: Udělám co mohu, zbytek svěřím Bohu. Naší skromnou odpovědí na tuto skutečnost je

zjednáno ještě dalších 13 dělníků. V prvním roce skončily práce 3. listopadu, v druhém roce (1580) se pracovalo od 13. dubna do konce října. Obvodové zdi dosáhly takové výše, že muselo být vystavěno lešení, na severní straně dohotovili zedníci sakristii.[4] V roce 1581 se stavělo od 26. března do 21. října. Kamenický mistr Michal zhotovil okenní rámy pro 13 velkých oken, krycí kameny k opěrným pilířům, zárubně, římsy a jeden pilíř pod kruchtu. Téměř hotová již byla věž, obvodové zdi dosáhly plánované výše, zaklenovala se okna. Již na jaře 1581 byl zbourán starý chrám, o svatodušních svátcích se konaly bohoslužby v dosud nezastřešené novostavbě. Krov uhradili radní již léta 1580, o rok později byla vyzdvižena a usazena střecha, pokrytá šindelem. Mezi 11. březnem a 10. listopadem 1582 dokončili zedníci věž, 20. září 1582 Asmann Schörer[5] osadil makovici, do níž městský hejtman Ullrich uložil pamětní spis o průběhu celé akce. V roce 1583 se osazovaly vnější římsy, nejvíce práce však vyžadoval dosud opomíjený interiér chrámu. Bohužel však na další pokračování prací chyběly finanční prostředky a celý velkolepý projekt na čtyři roky uvázl.[6]

Až v létě 1587 se vedení města rozhodlo dokončit stavbu, jíž svěřilo *„počestnému a umělecky zběhlému mistru Markusi Spatzi von Lantio.“*[7] Rada mu přislíbila bezplatné ubytování po celou dobu prací na kostele, opatřila mu bečky na vápno, lopaty a jiné potřebné náčiní. Ze sjednané odměny měl Markus Spazzio dostávat každou sobotu obnos potřebný k vyplacení zedníků a přidavačů. Smlouva byla uzavřena 12. července 1587[8] a již 30. listopadu téhož roku byl mistr Spazzio hotov. Nejprve musel posílit statiku stavby přidáním dalších opěrných pilířů. V interiéru vystavěl hudební kruchtu a panskou oratoř, vydláždil celou vnitřní výměru 162 sáhů a osadil kazatelnu. Největším dokladem jeho mistrovství však byla lomená klenba, která zůstávala předmětem obdivu ještě dlouhá staletí. Teprve 2. ledna 1589 vydal Markus Spazzio městské radě potvrzení o zaplacení prací, celkem získal 342 kop 42 grošů 1 peníz.[9]

Doposud jsme probírali čistě technickou a finanční stránku stavby, ale je potřeba se zaměřit rovněž na výsledek. Jak tedy vlastně liberecký farní chrám vypadal po roce 1587? Byla to jednolodní stavba, končící zhruba v místech kazatelny dnešního kostela. Závěr tvořil oltářní výklenek, nad nímž se zvedala zadní štítová zeď, ozdobená železným křížem. Na obou podélných stranách kostela bylo pět oken, na přední štítové straně po obou stranách věže po jednom okně a v chórovém výklenku nad oltářem rovněž jedno okno.[10] Vně kostela mezi okny stály opěrné pilíře, po pěti na každé straně. Třemi dveřmi se vcházelo do kostela, čtvrtými do sakristie. Hlavní vchod vedl podvěžím, další dvoje dveře se nalézaly uprostřed obou bočních zdí. Interiér kostela byl jednoduchý a bez ozdob. V oltářním výklenku stál jediný oltář, zasvěcený svatému Antonínu Poustevníku.[11] Byl potažen červeným sametovým suknem, na němž se skvěla stříbrem vyšitá písmena. Na oltáři stálo šest cínových svícnů s dřevěnýma nohama a malý pult, na němž ležel misál. Před oltářním výklenkem, v lodi kostela na evangelní straně, stála křtitelnice. Kazatelnu umístil Markus Spazzio na prvním pilíři. Poblíž křtitelnice byla lavice se čtyřmi místy pro panské úředníky a oddělené židle pro městského písaře a učitele. Naproti těmto židlím se nalézala „radní lavice“, lavice s dvanácti místy pro příslušníky městské rady. Před lavičkou ke komuniu[12] stálo několik pohyblivých nízkých laviček bez opěradla pro školáky. Podél bočních zdí se táhly kamenné empory[13], na nichž bylo 181 míst pro muže. Lavice pro ženy stály v kostelní lodi ve dvou řadách, celkem nabízely ženám 458 míst.

V příštím pokračování se zaměříme na druhou knihu kostelních účtů z let 1587 – 1600, tentokrát ovšem již na konkrétní drobné, takříkajíc každodenní výdaje, na rozšiřující se strukturu příjmů i na zpřesňující se finanční evidenci jako takovou.

---

[1]) Hlavním propagátorem stavby nového kostela byl neúnavný městský hejtman Joachim Ullrich z Rosenfeldu. Anton Hoffmann, liberecký arciděkan v letech 1884 – 1896 a významný regionální historik, popisoval po-

P. Miloše ani popsat nádhernou atmosféru bohoslužby v historickém po staletí promodleném prostoru.

Po mši sv. pokračovalo jednání, které se zabývalo ještě některými podrobnostmi, ale více se zaměřovalo na naše hluboké ukotvení v tradici a službě. Písemné podklady jednání se staly součástí teprve budovaného archivu Severočeské delegace. Ne jako materiály historické, ale jako materiály pracovní, ze kterých musíme vycházet.

Ráno jsme se ještě před snídaní pomodlili breviář v Clam-Gallasovské kapli. V té jsou pochováni prarodiče našeho prvního českého velkopřevora po obnovení v roce 1937, J. J. Karla VI. knížete ze Schwarzenbergu. Tím jsme přikročili k vytváření tradice každoročních hejnických duchovních a pracovních setkání, abychom plnili hlavní řádové úkoly stanovené velmistrem „Víra – Rytířství – Charita“.

Antonín Schauer, KLJ
komtur Severočeské delegace

Duben ve Stráži nad Nisou

Po vzoru stěhovavých ptáků se i my vracíme s jarem na nedělní bohoslužby do kostela. Od Květné neděle budou mše svaté každý týden opět v 10.30 v chrámu Sv. Kateřiny Alexandrijské.

A akce na faře?

V neděli 12. dubna od 15 h pořádáme Velikonoční posezení s malým pohoštěním. Po loňském soupeření O nejlepšího beránka jsme letos vyhlásili soutěž O nejlepší velikonoční vajíčko. Materiálu a fantasii se meze nekladou, vajíčko může být největší, nejchutnější, nejbarevnější, v různých kuchyňských úpravách nebo jako kraslice …

Fotky a výsledky uvidíte v příštím čísle Obrázku!

Další úterní setkání dospělých je 14. 4. (Význam papežství a významní papežové) a 28. 4. (film Quo vadis), vždy od 19 hodin.

Mirka Šímová

Dělníci na vinici

Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (13)

V posledním příspěvku jsem čtenářům slíbil pohled do druhé knihy kostelních účtů z let 1587 – 1600. Již její první listy podávají zprávu o jedné z největších akcí v dějinách místní liberecké církve, totiž o novostavbě farního chrámu Svatého Antonína Poustevníka. Byť je to událost na první pohled odtažitá od tématu našeho seriálu, přece souvisí s životem a působením libereckých duchovních správců i prostých věřících více, než si možná dnes uvědomujeme. Proto se na průběh stavby, její finanční pokrytí i důsledky této realizace podíváme v tomto pokračování poněkud důkladněji.

Hlavním motivem, snad kromě předpokládané pocty samotnému Bohu a patronu liberecké farnosti svatému Antonínu Poustevníku, byla otázka prestiže rychle se rozvíjejícího města.[1] Stavební plány vypracoval neznámý stavitel ze Zhořelce, v červnu 1579 osobně „vyměřoval kostel“. Samotná stavba však byla svěřena Georgu Leypoldovi ze Zawidova, který si přivedl a zaplatil vlastní tovaryše. Kamenické práce obstarávali Christoph Briefe a mistři Michal a Georg, oba původem z Hodkovic nad Mohelkou. Tamní městská rada také poskytla potřebný pískovec z vlastního lomu. Liberečtí radní naproti tomu zaplatili stavbu cihelny a cihlářské pece, aby se tento nejdůležitější materiál vyráběl přímo na staveništi.[2] Důležitý šindel řezali Georg Staatz a Mats Tischer z vrchnostenského dřeva. Jako stavební dozor působil městský hejtman Joachim Ullrich z Rosenfeldu, jenž byl oprávněn udílet stavebníkům disposice podle vlastního uvážení.

Samotná stavba začala 17. června 1579, původně jen se dvěma nádeníky[3], k nimž bylo v průběhu léta a podzimu 1579

vydávání časopisu pro novou evangelizaci Milujte se! (podrobnosti a doporučení v loňském Obrázku č. 8, 16. 7. 2008, s. 32) a křesťanská internetová televize www.TV-MIS.cz (podrobnosti a doporučení v roč. 6 Obrázku č. 1, 2. 12. 2007, s. 16n.).

P. Marek Dunda
Foto
- V pražském kostele Sv. Jiljí jsme začínali Pochod pro život 2009

Latexové bludy populačních inženýrů

„Když to slyšeli, velmi se rozzuřili a skřípali zuby proti němu“ (Sk 7, 54)

Mezi nejrozšířenější a politicky protěžované pseudovědecké teorie, hned vedle údajných hrozeb přelidnění a globálního oteplení, s nimiž úzce souvisí, je účinnost kondomu při prevenci šíření nemoci AIDS. Toto téma se dostalo na přední stránky novin díky právě skončené apoštolské návštěvě papeže Benedikta XVI. v Kamerunu a Angole. Papežův výrok, že kondomy nic neřeší, a problém spíše zhoršují, ostře kritizovali členové vlád ve Francii, Belgii, Německu. Španělská vláda obratem oznámila, že Africe zašle miliony dalších preservativů, holandský ministr zdravotnictví prohlásil, že hrozbu dalšího šíření AIDS nezpůsobuje kondom, ale papež, jenž se, jak tvrdí bývalý francouzský premiér Alain Juppé, „stává pro svět problémem“.

Fakta jsou neúprosná. Jak známo, Kombinovaný Pearlův index bariérových prostředků, konkrétně kondomu, je vyhodnocen číslem 14, tj. za jeden rok používání dojde u 100 žen k 14 otěhotnění. HIV virus, způsobující onemocnění zvané AIDS, je asi 450 × menší než spermatická buňka, což pravděpodobnost přenosu nákazy významně zvyšuje. Čím více kondomů v akci, tím rozšířenější výskyt AIDS i pohlavních chorob.

Dokladem tohoto faktu je situace ve zmiňované Africe. V zemích, kde je preservativů v oběhu nejvíce, tj. v Zimbabwe, Botswaně a Jihoafrické republice, počet výskytu AIDS stále stoupá. Naopak v zemích, kde žije větší počet katolíků a kde je kondom v sexuálním životě užíván podstatně méně, než ve výše zmíněných státech, počet nakažených klesá. Jakub

Kříž (http://blog.ihned.cz/c3-35892060-YKrizJ_d-jak-je-to-s-temi-kondomy) poukazuje na případ Ugandy[1], kde se v průběhu posledních 15let snížil výskyt AIDS z téměř 30 % na 6 %. K tomuto rapidnímu poklesu AIDS významnější měrou nepřispěla dostupnost z USA a Evropy dovážených preservativů, ale katolickou církví zastávaný a státem podporovaný postoj sexuální zdrženlivosti před vstupem do manželství, jakož i důraz na manželskou věrnost. Dosažený úspěch v Ugandě tak nemohou přehlížet ani přední odborníci na epidemiologii, navzdory tomu, že tvůrci veřejného nepřestávají kázat o přednostech latexového sociálního inženýrství. Ilustrativní je příklad Edwarda Greena, ředitele Výzkumného centra prevence před AIDS při Harvardské univerzitě. Tento bývalý zastánce propagace bariérové antikoncepce dospěl po dlouholetém odborném zkoumání ke zcela opačnému názoru, o čemž svědčí jím publikované vědecké studie (http://www.harvard aidsprp.org/faculty-staff/edward-c-greenbio.html) i knihy (http://www.amazon.com/Rethinking-AIDS-Prevention-Successes-Developing/dp/0865693161). Ke stejným závěrům dospěl epidemiolog Norman Hearst, pověřený UNAIDS (oficiální program OSN) k vypracování zprávy o účinnosti kondomů v prevenci šíření AIDS. Asi nebyl příliš překvapen, navzdory svému oprávněnému rozhořčení, když tato studie nebyla UNAIDS zveřejněna.

K tématu dále doporučuji článek Davida Petrly Kondomy proti AIDS nepomáhají (http://www.tyden.cz/nazory/kondomy-proti-aids-nepomahaji_447.html), uveřejněný v roce 2006 v časopise Týden a přenášku první dámy Ugandy Janet K. Museveni z roku 2004 Pandemie AIDS: Jak zachránit příští generaci (http://catholiceducation.org/articles/sexuality/se0106.html).

Populační programy, spojené s rozdáváním preservativů, nejsou příliš oblíbené ani u místních aktivistů. Jeden z koordinátorů ugandského programu prevence AIDS, Martin Ssempa, tvrdí, že vládám blahobytného světa nejde ve skutečnosti o odstranění AIDS, ale o redukci počtu obyvatel rozvojového světa. Ssempa má pravdu. Tento skrytě rasistický cíl si jako první vytýčil John Rockefeller, který z obavy před „přemnožením chudých" sponsoroval eugenické (eugenika chce pěstovat lidi stejně, jako se pěstují zvířata) programy v USA i v Německu po nástupu Adolfa Hitlera k moci. Po 2. světové válce, kdy byla Eugenická společnost přejmenována na Mezinárodní federaci pro plánované rodičovství, podpora populační kontroly ze strany magnátů pokračovala a v roce 1974, na první konferenci OSN o populační otázce, se stala oficiální politikou USA (viz v té mže roce vydaná Kissingerova zpráva http://www.lifeissues.net/writers/clo/Kissinger_Report_2004.pdf) a OSN. Rozvojové programy byly od té doby podmíněny ochotou místních vlád uměle snižovat počet svých obyvatel. Živě si vybavuji, jak na prvním Světovém kongresu rodin (http://www.worldcongress.org/), pořádaném v Praze Občanským institutem a Rockford Institute, vyprávěly africké delegátky o nočních přepadech vesnic a násilné sterilizaci místních žen.

Pro populační inženýry není AIDS ve skutečnosti nemocí, kterou je třeba odstranit, ale prostředkem, jak snížit počet obyvatel chudých částí světa. Rovněž tak jsou kondomové programy výnosným průmyslem, živícím nejen výrobce „latexového zázraku", ale i mnohé „neziskové" organizace a grantové agentury, ochotné k provádění a financování politicky korektních výzkumů.

Inu, i taková je tvář novodobé filantropie (lidumilnosti, dobročinnosti).

Michal Semín / http://blog.ihned.cz/c3-36215250-YSemin_d-latexove-bludy-populacnich-inzenyru

[1] O Ugandě jsme přinesli zprávu dvakrát: Zázračný úspěch Ugandy v boji proti AIDS v roč. 2, č. 4, 5. 3. 2004, na s. 8, a Co o AIDS nevíme (s grafy) v roč. 4, č. 6, 8. 5. 2006, s. 10n. Semínův článek tamní situaci podrobně vysvětluje.

nejen vlastní soubor Schola Benedicta, ale také řadu kursů a donedávna tento obor také přednášel na Karlově universitě v Praze.

Jak možná není zcela zřejmé, Gregoriánský chorál je autentickou součástí katolické liturgie, jsou to zhudebněné liturgické texty. Lektor začal netradičně a okamžitě si nás získal. Stačilo málo – pochválil auditorium, že se rozsadilo přibližně na dvě části. To má pro liturgii Completoria (Hodinek) zásadní význam. A tak, aniž bychom si toho byli vědomi, první krok jsme udělali správně. Druhý krok byl také pro mnohé z nás překvapující: žádné dlouhé úvody, jen několik slov, dostali jsme listy s ukázkami zápisu chorálu a s jakousi chorální abecedou a už jsme slyšeli v lektorově originálním podání ukázku, kterou jsme se také rovnou pokoušeli napodobit.

Byli mezi námi jak naprostí laici, tak i osoby poučené, dokonce odborníci se školeným hlasem, ovšem operním. A chorál, to věru není opera! A tak jsme „válčili" s čtyřlinkovou osnovou, s různými a různě položenými klíči, se značkami a namáhavě oblamovali slabiky. Měli jsme velké štěstí na učitele. Bylo znát, že je v chorálu nejen „doma", ale je také schopen náročné téma podat přitažlivou formou. Čím nás všechny pan Hodina také „dostal": předzpíval tak brilantně dlouhou část Oficia, že si vysloužil upřímný obdiv a zcela spontánní potlesk auditoria.

Byla trochu škoda, že v nejlepším tuto vlastně nikoli přednášku, ale minikurs „utnul" předseda liberecké Křesťanské akademie poukazem na pokročilou hodinu. Nu ano – čas ubíhal tak rychle, že to mnozí ani nezpozorovali.

V závěru ještě Ing. Hodina odpovídal některým zájemcům na jejich otázky, pak se rozloučil, přijal pozvání na malou večeři, kde ve zcela uvolněné atmosféře došlo na odborná i zcela soukromá témata. Bylo to něco, co jsme potřebovali nejen jako zájemci o skutečný poklad katolické církve, jímž GCH nepochybně je, ale také jako krásně lidské společenství …

Pokud nemá zůstat pro většinu posluchačů jen u tohoto prvního letmého setkání s chorálem, bylo by dobré najít přímo v Liberci osobnost odborně i lidsky na výši, která by dokázala přitáhnout, stmelit a udržet skupinu milovníků chorálu pohromadě. Ti, kdo se jakoukoli hudbou zabývají, vědí o jak náročné činnosti je řeč. Dnes, s ohledem na skutečné možnosti, je to ještě více obtížné, než kdy dříve. Je tu však naděje – takoví lidé stále ještě existují. Najdou se i v Liberci?

Pavel Kozojed

Duchovní setkání Severočeské delegace Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jerusalémského v Hejnicích

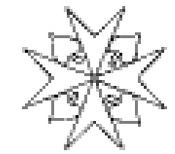

Severočeská delegace již v závěru loňského roku plánovala opětné duchovní i pracovní setkání ve svém duchovním centru v Hejnicích. Původně se měla účastnit i řada členů z pražské komendy, někteří pozvaní hosté a potenciální postulanti. Ale v důsledku komplikací se změnou termínu se mohl účastnit z mimoseveročeských členů setkání jen bailli, zástupce velkopřevora, chev. Ondřej Vanke. I jeho účast byla ale ohrožená sněhovou kalamitou, která postihla Severní Čechy a vyvolala krizový stav na cestě do Hejnic. Leč ochrana našich svatých patronů nás přes všechny komplikace šťastně dovedla v sobotu 21. února A. D. 2009 do Hejnic, do rekonstruované budovy bývalého františkánského kláštera spojeného s významnou poutní basilikou Navštívení P. Marie.

Pracovní jednání probíhalo v klubovně, kde bailli, řídící jednání, graficky zobrazil základní úkoly Řádu, úspěchy i dosavadní neúspěchy při jejich naplňování a především úkoly stojící před Severočeskou delegací v regionálních podmínkách. V živé diskusi, kde se také řešily úkoly pro duchovní radu, připomenuli oba naši duchovní úkol konstituovat v nových podmínkách tradiční návaznost Řádu na Církev.

Ve večerních hodinách došlo k vyvrcholení duchovního setkání, ke mši sv. v památné kapli Sv. Fratiška. Celebroval P. Michal Podzimek, koncelebroval a homilii přednesl P. Miloš Raban. Navázal na evangelijní text o vzkříšení Lazara a zdůraznil hluboké duchovní zakotvení našeho Řádu, plynoucí ze zaměření našich předchůdců ve Svaté zemi. Pisatel není schopen věrně přepsat hloubku úvah

Evropská komise nedávno připravila návrh další direktivy, který poslala europoslancům. Hlasovat budou příští měsíc. Dokument, o němž mluvím, v plné nahotě ukazuje, co pro Evropskou unii znamená postavit se před klášter svatého Jeronýma a usmát se do objektivu. Eurokomisaři se rozhodli chránit zvířátka před utrpením během různých laboratorních testů. To je skvělé! zvoláte. Také bych tleskal, kdyby ta zvířátka nahradily počítačové simulace či něco takového. Eurokomisaři si ale přejí, aby na místo zvířat přišla lidská embrya, pokud to bude možné.[7] Úsměvy europolitiků před svatým Jeronýmem tak náhle připomínají úsměvy Gustáva Husáka na prvomájové tribuně, ale není to přesné, protože ti lidé s mávátky pod tribunou tehdy věděli, že v Milovicích jsou ruské tanky a že to celé je jen hra na radost. Lidé v Evropě zpívají Ódu na radost a netuší, že Evropa s berlí Lisabonské smlouvy kulhá k okraji propasti.

V České republice ještě ale existují dvě bariéry. Malá a velká. Tou první je Senát, o němž Lidové noviny 27. 3. 2009 napsaly, že mezi nerozhodnutými senátory za ODS přibývá odpůrců smlouvy.[8] A tou druhou, Velkým bariérovým útesem[9], je president Václav Klaus. Pokud senátoři ODS smlouvu presidentovi nedoporučí k ratifikaci, přijde chvíle na brusku inženýra Topolánka a jeho druhou cestu do portugalské metropole.

Tomáš Beran

---

[1] http://www.topolanek.cz/3788.html

[2] http://www.vladaprovas.vlada.cz/scripts/detail.php?id=28775&newsid=28770&listid=73

[3] https://www.ods.cz/iso.en/knihovna/dokument.php?ID=16

[4] http://www.ft.com/cms/s/0/a5ec9f0c_8cad_11db_9684_0000779e2340.html

[5] http://www.topolanek.cz/2736.html

[6] http://zpravy.ods.cz/prispevek.php?ID=9585

[7] http://www.catholicherald.co.uk/articles/a0000502.shtml

[8] http://www.lidovky.cz/osud_lisabonu_visi_v_senatu_na_vlasku_dwh_/ln_noviny.asp?c=A090327_000008_ln_noviny_sko&klic=230748&mes=090327_0

9) Velký bariérový útes (též Velká útesová bariéra, angl. Great Barrier Reef) je největší korálový útes světa. Táhne se podél pobřeží Queenslandu (severových. Austrálie). Je přes 2000 km dlouhý a jeho velká část je chráněna jako Great Barrier Reef Marine Park (např. http://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%BD_bari%C3%A9rov%C3%BD_%C3%BAtes).

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Gregoriánský chorál v současném Liberci

V průběhu nedávno skončeného seriálu o historii Gregoriánského chorálu v Obrázku jistě některé čtenáře napadlo: „Jak to vypadá s chorálem dnes? Má smysl oživovat něco, co bylo obtížně proveditelné i v dobách příznivějších tomuto druhu hudby? Jak skloubit náročnost tohoto liturgického zpěvu s podstatně skromnějšími možnostmi interpretace v dnešní době? Té době, která nepřeje kázni a náročnosti, kdy panuje obecná nevědomost nejen v oblasti liturgického zpěvu a kdy ani naše česká katolická hierarchie nemá ve věci jasno a v lepším případě je pouze pasivní? V redakci Obrázku vznikla myšlenka o chorálu něco napsat, stejně tak i odtud přišel nápad podniknout i první konkrétní krok – uspořádat přednášku s praktickými ukázkami tohoto zpěvu. K tomu cíli se redakce spojila s libereckou Křesťanskou akademií.

Protože jsme v průběhu zmíněného seriálu navázali přímý kontakt s jedním ze dvou českých špičkových odborníků na GCH Ing. Jiřím Hodinou, volba byla celkem jednoduchá. Otázka byla, zda bude mít v daném termínu volné okénko a bude-li ochotný věnovat nám svůj čas. Pan Jiří Hodina nás nenechal dlouho na pochybách: čas nám věnoval, přestože druhý den odlétal do pro nás exotické a současně v dnešní době nebezpečné země – Libanonu.

Tak tedy 16. března se v přednáškovém sále universitní knihovny v Liberci sešli zájemci o chorál s tímto pánem, který vede

Katedrála Sv. Víta

Bez komunistického práva se neobejdeme

Zaráží mne poněkud povrchnost veřejné diskuse, která se v případě svatovítské katedrály točí prakticky jen kolem dvou polos: K čemu je státu kostel? A není ostudou opírat se ještě dnes o paragrafy z doby nesvobody?

Inu, zcela obecně vzato, stát může mít kostel, i když mu k ničemu není. Staré Rakousko mělo také státní kostely, odebrané zrušeným řádům a přeměněné na kostely posádkové či vězeňské. Podobně se viklá druhá námitka: komunistický režim ublížil kdekomu a sesmolil tolik spravedlnost urážejících a přitom dodnes platných norem – ale, bráno z hlediska nejprůměrnějšího občana, proč by neměla platit zrovna tato? Ovšem s trochou dobré vůle se dá i na druhou položenou otázku najít odpověď.

Záležitost pražské svatovítské katedrály je již klasickou mikrosondou do složitosti dnešních majetkoprávních vztahů. Zatímco končící europoslankyně J. Bobošíková v zápalu zostřujícího se třídního a předvolebního boje s laskavým svolením redakce Neviditelného psa téměř doslova dne 6. 3. 2009 nakopírovala svůj půl čtvrtého roku starý příspěvek z 28. 10. 2005 (říká se tomu, tuším, tapetování), dovoluji si místo jejího komunistického jedu nabídnout několik prostých skutečností.

Zadejme si pro začátek na zkoušku do vyhledávače katastru nemovitostí Hradčany, kód území 727121, parcelní číslo 4 (velká věž má parcelní číslo 5). Objeví se údaj o vlastníku (Česká republika) a oprávněném hospodáři (Správa pražského hradu), včetně poznámky o podané žalobě na určení vlastnictví a o nařízení exekuce. Od roku 1880, kdy se u nás zakládaly moderně vedené pozemkové knihy, bylo v nich uvedeno vlastnické právo ve prospěch Katolického metropolitního kostela u Sv. Víta. Pokud se zdá někomu podivné, že je vlastníkem katedrály sama stavba (fabrica ecclesiae), jednalo se o nijak výjimečný zvyk u kostelního (neboli též zádušního) jmění, residuum středověkých poměrů právních, kdy býval majetek věnován přímo kostelu, poněvadž sloužil výhradně jeho údržbě, a tak byl kostel subjektem práv. Dnes se tento úkaz nazývá „historickou právnickou osobou“ a ještě v roce 2003 jich u nás byly tisíce, z toho bezmála 300 kostelů. Vlastnictvím sebe sama byla zajištěna nezcizitelnost majetku: ke zcizení musel dát souhlas především vlastník, ale chtějte po kostelu, aby vám něco potvrdil! Tuto primitivní představu ovšem naše právo hladce překonalo.

Vládní nařízení č. 55/1954 stanovilo: „Pražský hrad, sídlo presidenta republiky Československé a významná historická památka, náleží všemu československému lidu. K zabezpečení jeho řádné správy a ochrany se vytváří chráněná oblast Pražského hradu.“ (§ 1) Toto má být podle zastánců „všelidového vlastnictví“ vyvlastňovací dekret? Vždyť se tu o žádném vyvlastnění nemluví. Nikde žádný soupis pozemků, kterých se to týká, jen dále se pak stanoví, že vymezení oblasti provede rada Ústředního národního výboru hlavního města Prahy. A jak může být „vší lid“ subjektem práva, když nemá, na rozdíl kupříkladu od státu, žádnou právní subjektivitu? Takové vyjádření je holou deklarací bez právně relevantních důsledků, asi jako zákon o protiprávnosti komunistického režimu.

Ptejme se dále: spadá pod pojem „Pražský hrad“ katedrála? Byla někdy sídlem presidenta? Ani jedno, ani druhé. Pražský hrad je naprosto určitý pojem, zapsaný s příslušnými nemovitostmi ve vložce 1 pozemkové knihy, zatímco katedrála ve vložce 2, jde tedy o dva odlišné objekty, odlišné celky! Teprve rozhodnutí odboru pro výstavbu ÚNV ze 17. 2. 1956 (tedy nikoli rady ÚNV) pozemky zahrnuté do chráněné oblasti vypočítává a je také podkladem pro zápis změny vlastníka v pozemkové knize – jak jsme ale viděli, vlastníkem už není „vší lid“, nýbrž Č(S)R. Tedy byla katedrála „znárodněna“ na základě pouhého aktu úřadu nižšího stupně. Jak se to srovnává s ustanovením tehdejší ústavy č. 150/1949: „Soukromé vlastnictví lze omezit jen zákonem.“ (§ 9, odst. 1)? Kde je zákonný podklad pro údajné „vyvlastnění“? Nikde.

Tímto zákonným podkladem není ani zmíněná vyhláška, ani zákon č. 2/1954 o státním plánu národního rozvoje RČS na rok 1954, kde se píše: „Ústřední orgány

státní správy jsou povinny zajistit rozepsání všech úkolů státního plánu na pracoviště, zajišťovat rovnoměrné plnění plánu, provádět jeho pravidelnou kontrolu […]“ atd. (§ 11). V této formulaci, nařizující státním orgánům, aby každému svému jednotlivému pracovišti předepsaly kousek plánu ke splnění, nalezl Nejvyšší soud onen kýžený zákonný podklad. Samozřejmě, že se v zákoně nic nemluví o katedrále – najdeme tam plno elektráren, hutí, vepřů a drůbeže, ale žádný kostel. Je to sice hrozně pokroucené, až k absurditě, ale nějaká podobně obecná větička – jakákoli – se v onom zákonu najít prostě musela, neboť se na tento zákon stejně obecně (ne na toto konkrétní ustanovení) odvolává řečená vyhláška a i dnešním ostříleným právnickým soudruhům je jasné, že něco nalézt prostě musejí, poněvadž bez zákona … ale to už víme.

V rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 z 25. 10. 2005, pro pražskou metropolitní kapitulu příznivém, se jasně dovozuje: „Zákonodárce měl možnost právním předpisem jednoznačně rozhodnout o znárodnění 11 objektů na Pražském hradě, které dle důvodové zprávy stát dosud nevlastnil, a vtělit tak do vládního nařízení záměr uvedený v důvodové zprávě. Od roku 1945 do roku 1954 byla vydána řada zákonů o znárodnění či zestátnění a byly ustáleny i právní termíny a úprava procesu přechodu znárodňovaného majetku na stát. Nebylo tudíž legislativním problémem vydat normu, kterou by k znárodnění uvedených objektů došlo. Zákonodárce však tak neučinil, ač tak učinit mohl.“ Rozsudek byl 16. 6. 2006 potvrzen odvolacím Městským soudem a stal se tak pravomocným.

Ale stát přesto majetek uloupený v dobách zákonem prohlášených za zločinné nesmiřitelně hájí a Kancelář presidenta republiky se rozhodla použít mimořádný opravný prostředek, dovolání k Nejvyššímu soudu. Jeho soudce F. Ištvánek zdůvodnil své rozhodnutí zamítnout žalobu o určení vlastnictví mimo jiné kouzelnou formulí: „Ve skutečnosti tedy [určovací žaloba] nemíří k nastolení právní jistoty na straně žalobce, nýbrž k jejímu narušení na straně nynějšího vlastníka věci.“ Takže pozor: až se budete v soukromém občanskoprávním sporu soudit s kriminálně odsouzeným zločincem o vrácení ukradené věci, střezte se narušit jeho právní jistotu! Můžete ho přemlouvat, můžete ponížen prosit, můžete u jeho kompliců škemrat o přímluvu, ale nakonec stejně musíte čekat, zda se jemu samotnému urážící svůj zajištěný lup vrátit. Poněvadž podle názoru soudu je současný stav nezpochybnitelný a záleží výhradně na státu, zda se rozhodne něco vrátit.

„Favor iudicis valet plus quam centum leges universi codicis,“ říkávalo právnické úsloví, které bych si dovolil přeložit asi jako „Přízeň soudce platí více, nežli zákonů tisíce.“ Byl by takový problém soudně konstatovat, že vyhláška samozřejmě nadále platí, ale církevní nemovitosti byly – teprve s dodatečným odvoláním na ni – vyvlastněny neoprávněně? Pro nižší soudy to problém zjevně nebyl, ale jak říkají Rusové, „na věrchu vidněje“ – ti nahoře tomu vždy rozumí lépe.

Také J. Bobošíková se tváří, že všemu rozumí lépe, ale mýlí se jak v celku, tak i v detailech. Tak například s pokusem o ironii se ptá: „Možná se za pár dnů dozvíme, že z vůle katolické církve bude pro veřejnost otevřeno jen v neděli nebo že si katolický klér nárokuje i v katedrále uložené korunovační klenoty. Ty totiž nejsou součástí nemovitosti, takže za jejich úschovu bude stát katolické církvi nejspíš platit.“ Bobošíková neví s přirozeností sobě vlastní, že podle korunovačního řádu Karla IV. byly klenoty skutečně ve vlastnictví svatovítské kapituly a ta je panovníkovi pouze půjčovala za náhradu dvou set kop grošů za každé zapůjčení.

Bobošíková též argumentuje situací ve Francii, kde prý byly roku 1905 zestátněny všechny kostely. To je ovšem případ, který by měl být pro naše vládní představitele spíše varující. Církevní majetek byl totiž ve Francii „znárodněn“ již za revoluce v listopadu 1789. Po uzavření konkordátu roku 1801 vrátil Napoleon kostely a ten majetek, který stát dosud nestihl rozprodat, za rozprodaný slíbil vyplácet církvi skromnou rentu (nepřipomíná vám to něco?). Pochopitelně to ani zdaleka nestačilo, ale francouzská církev si brzy nahospodařila slušné jmění, které jí dovolovalo

To v médiích nebylo (10)

Zdravím čtenáře svého zápisníku!

Kdybyste seděli v tuto chvíli po mém boku, mohli byste si se mnou na počítačovém monitoru prohlížet obrázky Portugalska, přesněji řečeno perly portugalské metropole: kláštera svatého Jeronýma. Jakousi představu o jeho položení mi poskytl prohlížeč Google Earth. Virtuálně díky němu „chodím“ okolo modelu kláštera a otvírám si přiložené fotografie. A k čemu to všechno? Dumám totiž, jak se tam jednou bude vyjímat česká vládní limusina s předsedou vlády, který vystoupí v montérkách a s bruskou v ruce.

Připomínám si právě, co 9. 11. 2008 říkal pan inženýr Topolánek v České televizi: »Mé jméno je vyryto na kameni před klášterem svatého Jeronýma v Lisabonu. Nebudu ho rozbrušovačkou dávat pryč.«[1] Je tam od chvíle, kdy podepsal tzv. Lisabonskou smlouvu. Nevím, kde kámen leží přesně, proto s pomocí počítače „chodím“ kolem kláštera a hledám. Ale asi to vzdám, nedaří se mi.

V r. 2007 se zástupci sedmadvaceti evropských státu u příležitosti podpisu Lisabonské smlouvy postavili před klášter sv. Jeronýma na stupínky a nechali se vyfotografovat.[2] Z portálu na ně shlížel i ukřižovaný Boží Syn. Možná ten obrázek premiéři a kancléřka mají ve svých albech podnes. Usmívali se, svítilo sluníčko a architektonický skvost posloužil jako kulisa. Tuze jim to slušelo …

Já mám v archivu jiné věci. Třeba prohlášení z léta 2003, v němž inženýr Topolánek říkal, že evropské národy »nepotřebují smlouvu – ať již se jmenuje Ústava nebo ne – stlačující všechny evropské země do jednoho ekonomického, politického a právního rámce«.[3] Tehdy ležela na stole „euroústava“ z konventu. O tři roky později, v zimě 2006, o ní inženýr Topolánek řekl, že to je neuvěřitelná srágora, jeho výrok dokumentují Financial Times[4]. O další rok později, v listopadu 2007, kdy už byla euroústava převařena do „reformní smlouvy“ zachovávající devět desetin původního obsahu, na sněmu ODS inženýr Topolánek vysvětloval: »Ano, přenáší nové pravomoci na úroveň EU. Neměli jsme sílu tomu zabránit, protože k tomu jsme prostě nenašli v Evropě spojence (pozn. red.: srov. dopis amerického velvyslance v příloze tohoto čísla Obrázku – Češi jsou bez nějakého „spojence“ jako tělo bez hlavy). Teoreticky jsem mohl kvůli tomu celé jednání vetovat, ale neměl jsem na to vládní mandát a dostal bych ODS, ale hlavně Českou republiku do mezinárodní isolace. Kdybych to přesto udělal, důsledky by byly jasné: Dnes už by zde nebyla TATO vláda, ale vláda jiná, BEZ účasti ODS.«[5] (Pozn. red.: Vzpomínáte si na jednání našich soudruhů v Moskvě v létě roku 1968?) Nejnovější historie, kdy se ODS fakticky rozštěpila, už je tak živá, že ji připomínat nemusím.

Co se to stalo s tím někdejším bojovníkem za suverénní národy, pro které si přál konsensuální rozhodování v Unii? V novinách od nedávného pádu vlády čtu, že inženýr Topolánek je „chlap“, „bojovník“, „odvážný politik“ a tak všelijak. Možná je to pravda, ale ne v zásadním rozhodování.

Podle mého názoru je Lisabonská smlouva tak zlá, že právě v jejím zablokování proti vůli tolika evropských premiéru by „chlap ze Vsetínska“ složil maturitu. Dnes tento „chlap“ o dokumentu, který podepsal, nejvýše poví, že »není dobrý«, ale že příští smlouva bude »ještě horší«.[6] Znamená to snad hrozbu, že ji také podepíše? »80 % voliču ODS dneska Lisabonskou smlouvu podporuje,« tvrdil loni inženýr Topolánek na sněmu ODS. Nevyvodil z toho už, že ti lidé podporují špatnou věc, nýbrž učinil docela absurdní závěr: ODS musí smlouvu prosazovat.

Proč si myslím, že je Lisabonská smlouva zlá? Přebudovává základy Evropské unie způsobem, který vládnoucí evropské politické elity použijí k vykořenění posledních zbytků křesťanského fundamentu, z něhož vyrůstaly evropské národy po celé generace, a k jejich nahrazení ideologií nepřátelskou vůči Bohu a vůči člověku. To si myslím a jsem zoufalý z faktu, že kromě bývalého slovenského ministra vnitra Vladimíra Palka, jenž je dnes politicky „mimo hru“, nevidím v Evropě politika, který by si směr, jímž Evropská unie kráčí, důsledně uvědomoval a podle toho jednal.

Jeho Excelence velvyslanec Sidor odjíždí zítra do Říma, a musím nechat tuto zprávu nedokončenou, abych mu ji včas dodal.[23]

K tomu poznamenal Msgre. Tardini 10. dubna 1943: „Viděl Svatý otec."

Dne 9. dubna sděluje Msgre. Burzio mimo jiné toto:

Každý den docházejí zprávy o raziích, k nimž dochází v tom či onom provinčním městě, a všechny se vyznačují násilím a brutalitou. Plán odvozu tak veliký sám v sobě a tak ničemný by vyžadoval aspoň nějaký pořádek při provádění a nějakou kontrolu ze strany úřadů. Avšak provádění je často svěřováno vyhraněným složkám Hlinkovy gardy, kteří s jistotou, že nebudou trestáni, se dopouštějí všemožných svévolných činů.

Aby unikli pronásledování, mnozí židé se utíkají do Maďarska; hovoří se o několika tisících osob, které odešly ze Slovenska a přešly nezákonně hranice.

Jediná naděje, která židům zbývá, je získat od presidenta milost „diskriminace". Tisíce a tisíce žádostí jsou předmětem zkoumání na sekretariátu presidenta, především žádosti židů křesťanského vyznání. Podle ujištění, jež mi bylo dáno, značný počet dispensí byl už udělen.

Dověděl jsem se, že nejdůstojnější biskupové připravují společný list o otázce, ale dosud neví jak jej zveřejnit. Lze předvídat, že censura nedovolí rozšíření prostřednictvím tisku a je tedy pravděpodobné, že list bude věřícím sdělen z kazatelny.[24]

Dne 11. dubna 1942 byl předvolán na státní sekretariát slovenský velvyslanec Karol Sidor, který sdělil kardinálu Maglione:

Slovenský vyslanec mi říká, že byl v Bratislavě, aby promluvil s presidentem republiky a s předsedou vlády o opatřeních týkajících se Židů. President republiky ho ujistil, že zasáhl, aby ulehčil zmíněná opatření a udělil mnoha pokřtěným Židům vynětí nebo dispens, jejichž udělení bylo v jeho moci.

Předseda vlády sdělil velvyslanci Sidorovi, že dosud neodpověděl na protesty Svatého stolce, poněvadž chtěl ústně Svatému Otci a mně dát vhodné vysvětlení.

Velvyslanec Sidor se mi snažil (aniž by byl přesvědčen) dát jakési ospravedlnění hromadného vyvezení Židů.

Využil jsem příležitosti, abych znovu vysvětlil stanovisko Svatého stolce, jež jsem mu opakovaně vyjádřil a pak jsem se silně postavil proti nejnovějšímu zacházení se stovkami dívek vytržených z jejich rodin, aby byly poslány ... do záhuby. Řekl jsem mu, že podobné činy jsou ohavnost, zvláště pro katolickou zem.

Velvyslanec se mi snažil říci - stále bez valného přesvědčení - že ona ubohá děvčata byla jednoduše poslána na počestnou práci jinam. Odpověděl jsem, že kdyby tomu bylo tak, vždy by to bylo politování hodné, neboť vždy je nelidské oddělit dívky a mladé ženy od vlastních rodin, proti jakémukoliv jejich přání a náklonnostem a poslat je pracovat tam, kde bez jakékoliv pomoci jsou vydány velmi těžkým nebezpečím. Dále, jak mi bylo sděleno, nejde ani o to: určení těchto ubožaček je naprosto jiné.

Žádal jsem velvyslance, aby sdělil náš rozhovor své vládě.[25]

---

[15] *Actes,* VIII, č. 322, s. 475.
[16] *Actes,* VIII, č. 324, s. 476.
[17] *Actes,* VIII, č. 326, s. 478-479.
[18] Actes, *VIII,* č. 328, s. 480.
[19] *Actes,* VIII, č. 332, s. 484.
[20] Biskupem na Spiši.
[21] Krakovský arcibiskup.
[22] Titulární biskup tagorský a apoštolský administrátor na Slovensku se nacházejících farností tehdy maďarských diecézí Košice, Rožňava a Szatmar. Po návratu těchto území do Československí republiky byl biskupem v Košicích.
[23] *Actes,* VIII, č. 334, s. 486-489.
[24] *Actes,* VIII, č. 343, s. 501-502.
[25] *Actes,* VIII, č. 346, s. 504.

Jaroslav V. Polc

mimo jiné provozovat 17 000 základních a středních škol, pět universit, k tomu bezpočet špitálů a opatroven, kde pracovalo na 130 000 řeholních sester. To vše bylo v letech 1901 – 1905 opět ztraceno a nakonec došlo i na fary a kostely, předané do majetku státu a obcím, aniž by tyto byly povinny je udržovat anebo ponechat je k údržbě věřícím. Bohoslužby se nadále mohly konat jen po ohlášení policejním úřadům, podle stejného režimu, jako veřejné schůze. Inventarizační komise s ozbrojeným doprovodem, který se nezastavil ani před krveprolitím, vypáčily dveře chrámů a vyloupily je. Aby se napříště nestalo, že si církev zase něco naspoří, byla vůbec zbavena práva nabývat majetek. Řada obecních zastupitelstev využila příležitosti a svůj kostel okamžitě uzavřela nebo rovnou zbořila, aby se vypořádala s náboženskou pověrou. Ve Vendôme nad Loirou dokonce zřídili ve věži kostela Sv. Martina veřejné záchodky a žumpu zakryli náhrobním kamenem – jejich provoz byl zahájen po slavnostním banketu na Velký pátek roku 1911 pod heslem: „Budujeme chrám bohu trávení." Ovšemže po 1. světové válce bylo hrubiánskému vandalismu odzvoněno, vrátily se řády, školy i právo na majetek – ale Francie našemu státu za příklad sloužit opravdu nemůže.

Je mi jasné, že obdivovatele Jiráska, Nejedlého, Gottwalda, Mahlera a Bobošíkové nepřesvědčím; chtěl jsem jenom, aby lidé, kteří instinktivně cítí, že se tu děje jakási soudně posvěcená levárna, věděli, že je instinkt neklame. Jediné, v čem musím dát odpůrcům za pravdu, bylo tragické zavedení vstupného. Mohu stokrát chápat pohnutky, které k tomu vedly (z čeho kostel udržovat, když nebyl vrácen ostatní majetek, z něhož bývala jakž takž hrazena údržba), mohu vzít v úvahu, že ti, kdo se přišli „poklonit památce českých králů", museli vstupné tak jako tak platit i předtím, ale nepotkal jsem nikoho, kdo by tento krok schvaloval. Je obvyklé vybírat v kostelích jistý obnos za vstup do krypty či na věž, ale za vstup do liturgického prostoru to obvyklé není a soudím-li, že je to praktikováno u jednoho promile katolických kostelů, tak myslím ještě nadsazuji. Přiznám se, že jsem se v katedrále „jen tak podívat" nebyl již léta letoucí – odrazují mne nekonečné fronty a davy turistů. Žiji ze vzpomínek, kdy jsem se tam jako brigádník nachodil dost a dost. Ale to už s výše položenými otázkami nijak nesouvisí.

Daniel Kolář, 10. března 2009 /
http://neviditelnypes.lidovky.cz/katedrala-bez-komunistickeho-prava-se-neobejdeme-fbm-/p_spolecnost.asp?c=A090309_111633_p_spolecnost_wag
Foto
- Katedrála Sv. Víta:
Pohled na katedrálu přes III. nádvoří
www.hrad.cz/cs/pro-media/fotogalerie/15.shtml

Poznámka

Prof. PhDr. Vladimír Nálevka, CSc., zástupce ředitele Ústavu světových dějin FF UK redakci Obrázku potvrdil, že od jejího dokončení v roce 1929 se nikdo, ani nacisté, ani komunisté, neodvážili pražskou katedrálu pro věřící uzavřít – s jedinou výjimkou: začátkem června 1942 při pohřbu německého protektora **Reinharda Eugena Heydricha**.

Nyní tedy byla katedrála, a to přímo na Květnou neděli, uzavřena podruhé: při příjezdu amerického presidenta **Baracka Husseina Obamy**.

redakce

MILÍ HUDEBNÍ PŘÁTELÉ, CONVIVII CARISSIMI,

srdečně vás zveme na 6. ročník Mezinárodní letní školy duchovní hudby **CONVIVIUM 2009** 15. – 23. 8 2009 v premonstrátském opatství Želiv (www.zeliv.eu).

Veškeré informace a online přihlašovací formulář naleznete na webových stránkách http://www.convivium.cz/2009/

Budete mít možnost potkat opět starou i novou duchovní hudbu, staré i nové lektory (Jiří Hodina, Marek Štryncl, Vincent Rigot, Nicki Kennedy, John Bowley, Grzegorz Cebulski, Veronika Höslová a Lars Joachimsen) a staré i nové přátele.

NOVINKY zásadního významu jsou pro letošní ročník dvě:

(1) možnost levného ubytování na karimatkách v prostorách opatství s přístupem k sociálnímu zařízení, sprchám apod.,

(2) sborová třída klasických spirituálů (s dánským lektorem Larsem Joachimsenem).

Opět jsou připraveny třídy sborového zpěvu, individuální výuka sólového zpěvu, hlasové techniky, sbormistrovská třída a samozřejmě třída pro varhaníky (kromě varhan v kostele opět se dvěma cvičnými nástroji).

Na shledání se těší

Pavel Svoboda, Jiří Kub a Marika Pečená

HISTORIE

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (6)

Kontext vystoupení komunistického normalizačního předáka Lubomíra Štrougala je rovněž rozporuplný. Vzhledem k tomu, že Štrougal patřil mezi inteligentnější stranické vůdce, jeho vzpomínky a názory mohou být zajímavé, ale při jejich presentaci by mělo být zřejmé, kdo mluví a zda mluví jako poražený marx-leninista nebo člověk, jehož motivací je snaha přispět k pochopení věcí. S ohledem na to, že mladší diváci nemohou mít soudruha Štrougala v živé paměti jako mocenskou ikonu, je označení „bývalý politik“ pod jmenovkou zavádějící. Štrougal budoval svoji politickou kariéru v komunistickém aparátě od padesátých let, v šedesátých letech byl ministrem vnitra a v letech 1970 – 1988 působil jako předseda československé vlády.

Bylo by tedy přesnější představit ho „bývalý komunistický politik“ nebo „v letech 1948 – 1989 komunistický funkcionář a vůdčí politik“. Štrougal, o němž dosud nevíme, jak nahlíží na svůj podíl viny na zločinech komunismu v sedmdesátých a osmdesátých letech, mimo jiné proto, že počátkem devadesátých let nebyl postaven před soud, považuje normalizačního presidenta Svobodu za velkého vlastence, který udělal pro svoji zemi nesmírně mnoho, a je rád, že Svoboda není zařazován mezi zločinecké stranické normalizační typy.

Diskutabilní je i vystoupení vojenského historika Eduarda Stehlíka, který svými průběžnými vstupy spoluutváří ráz pořadu. Obchází při tom problém Svobodova spojení s KSČ v době, která předurčila následných tragických čtyřicet let, a jen krátce „vypadne z role“ při zmínce o Svobodo-

ve prospěch některých polských farářů, které on vyhnal z jejich farností, slyšel jsem ho odpovědět: „Naše lidskost (vůči těm kněžím) by byla skoro hříšná.“ Není možno předpokládat, že by měl větší laskavost vůči Židům. Daleko jasnější a, řekl bych, jasnozřivější je stanovisko Jeho Excelence Msgra. Čárského,[22] který, když psal jednomu svému kolegovi, že je nutno zaujmout rázný postoj, dodal: „Zůstaneme-li pasivní nyní, když unášejí židovské dcery, co budeme dělat, až budou brát dcery našeho národa?“ Je skutečností, že nyní, zvláště po prohlášeních pana ministra Macha, katolíci očekávají od svých pastýřů jasné slovo.

Je však jasné, že postavení Dr. Tisa jako hlavy státu, spišského biskupa a jiných početných církevních osob ve vládě a v parlamentu začíná být vážným zatížením pro církev. Poslední události ukazují, že president Tiso je odsunován stranou a že skutečnými vládci Slovenska jsou, po Němcích, předseda vlády Dr. Tuka a ministr vnitra pan Mach. Prvního nazývají mužem-sfingou; neví se, jaké přesné zájmy sleduje; lidé z Hlinkovy strany a zvláště Tiso ho obviňují z pletek, zvláště poté co plukovník Snacký (až do nedávné doby přidělenec slovenského velvyslanectví u Kviririálu), přítel a druh z vězení Dr. Tuky, uprchl do Budapešti a dal se do služeb maďarské vlády. Pan Mach je člověk ochotný ke všemu, připravený splnit každý pokyn Němců; je plný ctižádosti, aspiruje na předsednictví vlády, zatímco aspirací Dr. Tuky je stát se presidentem republiky. Oba bojují proti Tisovi a snaží se mu vytvořit neudržitelné postavení. To také slouží k vysvětlení jejich tvrdošíjnosti, že vedou do krajních důsledků pronásledování židů. Němci se radují: nechávají Tisu na jeho místě kvůli jeho oblibě a kvůli své propagandě v zahraničí; současně však plně podporují Dr. Tuku a pana Macha, neboť ví, že horlivě plní jejich příkazy.

Podle některých náznaků, jež jsem měl, se přikláním věřit, že by Dr. Tiso rád vyšel z této nevděčné situace, případně i nějakou senzací, aby zachránil svou čest, čest Hlinkovu a Slovenska. Ale jeho přívrženci a přátelé ho zrazují a říkají, že heslem by mělo být: „Nedat se vyprovokovat.“ Snad však nechápou, že tímto způsobem chování podporují hru nepřátel, kteří, poněvadž jsou bez skrupulí, stejně uskuteční své záměry a ve vhodném okamžiku se zbaví Tisa a jeho přátel.

Výše jsem se zmínil, že opatření proti Židům jsou prováděna nejbrutálnějším způsobem. Pokud se týká zacházení s židovskými dívkami, z jistých a ověřených zpráv vysvítá, že když byly násilím vyrvány svým rodinám - (razie, jež začaly 25. dne tohoto měsíce a pokračují každou noc, jsou prováděny policií a milicisty Hlinkovy gardy) jsou soustřeďovány v místnostech jedné budovy, zvané „Patronka“ na okraji Bratislavy. Tam jsou podrobeny prohlídce, zbaveny všeho co sebou mají (zavazadla, tašky, prsteny, náušnice, pera, potraviny, krátce všeho), jsou zbaveny osobních dokladů a označeny jednoduchým pořadovým číslem; když se některá ozve anebo si stěžuje, anebo prosí, aby jí nechali aspoň nějakou malou upomínku na rodinu, je hrubě zbita kopanci anebo holí. Celá tato bezectná záležitost je prováděna lidmi ze spodiny společnosti za řízení inspektora, který přijel z Říše. Ony nešťastnice jsou pak nacpány do místností a tam hozeny na trochu slámy, aniž by se jim dalo najíst, čekají svůj čas, aby byly naloženy do dobytčích vozů, jež je dopraví na německou hranici. Mnoho vlaků už odjelo. To je, co se děje v Bratislavě; zprávy z provincií se neliší a je známo, že v mnoha případech katolické dívky potkal stejný osud. To vše dokazuje, jak je možno brát prohlášení ministra Macha; ostatně nikdo jim nevěří a dochází k přesvědčení, že ty ubohé dívky jsou určeny k prostituci anebo jednoduše k vyvraždění.

Zpráva, že vláda přerušila vyvezení slovenských židů byla falešná. Proti řečem, které se včera rozšířily, vláda neustala v nelidském úmyslu a nyní probíhá soustřeďování deseti tisíc mužů a stejného počtu žen jako první skupina. Dále dojde k dalšímu transportu až do úplného vyvezení. To je, co mi bylo řečeno na ministerstvu.[17]

K tomu dodává Msgre. Tardini poznámku: „Telegrafovat Msgru. Burziovi – v odpověď na jeho telegramy – říci mu, jaké kroky byly podniknuty zde a pověřit ho, aby osobně zakročil u patera Tisa. – (Nevím, zda zákroky uspějí zadržet … blázny? A blázni jsou dva: Tuka, který jedná a pater Tiso – kněz, který nechává jednat?)“

Také velvyslanec anglického krále Osborn mě požádal o apel Svatého stolce na presidenta Tisa, aby zmírnil pronásledovací opatření.[18] Kardinál Maglione tedy vyzval Msgra. Burzia, aby osobně zakročil jménem Svatého stolce u presidenta s odvoláním na jeho kněžské cítění.[19] Dne 31. března obšírně informuje Msgre. Burzio o situaci na Slovensku spojenou s vývozem tamních židů:

Jak již jsem měl čest sdělit Vaší nejdůstojnější Eminenci, slovenská vláda se rozhodla vyvézt všechny židy. Příslušné operace začaly 25. tohoto měsíce a jsou prováděny nejbrutálnějším způsobem. Plán deportace byl vypracován ve vší tajnosti, v dohodě s německými úřady; nebylo však možno zakrýt bezprostřední přípravy a už na počátku tohoto měsíce byly úmysly vlády vyzrazeny a dokonce se znalo i datum, kdy se měl plán začít provádět.

Před reakcí veřejného mínění a potom různých zásahů a odvolání, mezi nimiž nechyběl ani zásah slovenského episkopátu, vláda nakonec považovala za svou povinnost učinit prohlášení. K tomu došlo ústy ministra vnitra a místopředsedy vlády pana Alexandra Macha před zástupci slovenského i cizího tisku dne 27. tohoto měsíce. Dovoluji si přiložit text prohlášení, jež sdělila deníkům slovenská tisková služba.

Tímto prohlášením přejímá slovenská vláda před celým světem plnou zodpovědnost za svůj čin a výslovně prohlašuje, že ze strany Německa nebyl činěn žádný nátlak. Ministr vnitra s drzým cynismem a v rozporu se skutečností, která je všem známa, prohlašuje, že opatření, jež probíhají, jsou oprávněná, že nejsou prováděna nelidským způsobem a že nejsou v rozporu s přirozeným právem. Promyšlenou lží ministr Mach, aby způsobil popletení a zmatek v mysli lidu, se snaží kompromitovat církev a prohlašuje: „Během včerejšího zasedání státní rady jsem se přesvědčil z úst nejodpovědnějších činitelů, že církevní autority souhlasí s postupem vlády v otázce vyloučení židů ze slovenského života.“

Nemohu říci, že by postoj všech slovenských biskupů byl spontánní a rozhodný, ale přece ministr Mach velmi dobře věděl, že episkopát podal vládě odvolání, v němž litoval a zavrhoval opatření chystaná proti židům. Zdá se však, že ministr měl, ne-li důvod, tedy aspoň záminku pro podobné prohlášení, že se totiž opíral o postoj Monsignora biskupa ze Spíše, který, jak je známo Vaší Eminenci, je členem, ba místopředsedou státní rady. Bylo mi sděleno, že během zasedání, v němž se jednalo o vyvezení židů, Monsignor Vojtaššák,[20] místo aby se postavil proti nelidskému plánu, prý zaujal zcela pasivní stanovisko a omezil se na nedůležité námitky. Nato, když hovořil s jiným biskupem, dal prý na vědomí, že podle jeho názoru by bylo lepší, kdyby se církevní autorita nepletla do otázky, aby nevytvořila vládě a presidentu republiky obtíže, že židé jsou největší nepřátelé Slovenska a že stejně by události šly svou cestou … a tak dále. Je těžké zjistit pravdu o tom, co se dělo a bylo řečeno ve státní radě; vím, že Monsignor Vojtaššák je považován za velkého šovinistu; já ze své strany jsem o tom přesvědčen, neboť jednou, když jsem u něho intervenoval na žádost Jeho Excelence Monsignora Sapiehy[21]

vých podpisech na degradačních dekretech vystavovaných po únoru armádním důstojníkům včetně jeho bývalých spolubojovníků. V závěru pořadu Stehlík hodnotí generála, jemuž komunistický režim přidělil nejvyšší vojenskou hodnost, jako politika, který si „alespoň ruce neušpinil cizí krví“.

Případnější jsou vstupy historiků Prokopa Tomka a Antonína Benčíka. Tomek poukazuje na to, že Svoboda žádal o přijetí do komunistické strany už během 2. světové války a že nebyl přijat z taktických důvodů – pro komunisty byl užitečný jako „nadstranický“ spojenec. Benčík připomněl, že Svoboda jakožto ministr obrany v únoru 1948 aktivně spolupracoval s revolučními akčními výbory, jejichž úkolem bylo „očišťovat“, podle pokynů komunistů společnost včetně armády od nepřátelských živlů a také to, že Svoboda v roce 1968 naléhal na členy naší delegace, aby podepsali Moskevský protokol stvrzující de facto sovětskou okupaci. Dodejme, že jeho naléhání v Moskvě lze ještě pochopit, ale jeho mlčení a připojení se k normalizační politice po příjezdu do Prahy jistě nebylo státnickým činem.

Svobodovu politickou roli tak nejlépe hodnotí slova jeho poválečného a nomenklaturního souputníka – neochvějného přítele Sovětského svazu a skalního komunisty – Gustáva Husáka, která ve filmu zazněla v úryvku z jeho kondolenčního projevu: „Jeho činnost byla určována hlubokým přesvědčením, že nikde jinde nemohou naše národy hledat životní jistotu, bezpečnost a oporu než v přátelství a spojenectví se Sovětským svazem (…) po osvobození naší vlasti sovětskou armádou dal všechny své síly, schopnosti a zkušenosti do služeb historického zápasu za nové sociálně i národně spravedlivé Československo.“

Dokumentární film President velitel nám připomíná, že sklon k relativizování komunistického období může mít různé aspekty s nimiž se ve veřejném životě budeme ještě hojně setkávat. O jejich rozmanitosti vypovídá například vstřícné vtipkování Jana Krause v zábavném pořadu Uvolněte se, prosím s cynickým špionem StB a KGB Karlem Köcherem, jakož i výrok režisérky Kristýny Vlachové v rozhovoru o natáčení filmu Kausa Uherské Hradiště, respektive trestně-právní kauze Grebeníček a spol.: „Horké chvilky byly skoro všechny, zvláště když se různí marxisti a trockisti – v současné době ve významných funkcích – velice mazaným způsobem snažili moji práci zmařit.“

Umění

Příkladem, jak může umělecká zkratka trefně charakterizovat podstatu komunismu, je filmová komedie Zdeňka Podskalského Bílá paní (1965). Výrok jedné z jejích směšných postav – venkovského stranického funkcionáře – „Bourání je politická nutnost, účtujte to jako stavbu“ není třeba dál komentovat. Vhodné výrazové prostředky při vytěžování této společenské zkušenosti hledají, byť ne vždy nacházejí umělci již bez omezování mocenskými zákazy a příkazy i po zhroucení komunismu. Stručné pozastavení u některých počinů souvisejících s tématem uchování historické paměti následuje.

Rozpor mezi propagandistickou legendou o sovětských osvoboditelích a povšechně vnímanou realitou sovětských okupantů vyjádřil v roce 1991 výtvarník David Černý, když jeden ze symbolů sovětské (po)moci – „památný“ tank č. 23 umístěný na Smíchově – natřel růžovou barvou a učinil tak z něho výtvarný objekt Růžový tank. Jeho satirický happening našel nadšené příznivce, ale i zaryté odpůrce poukazující na znevážení padlých vojáků. Ještě než bylo rozhodnuto o odstranění tohoto recyklovaného „pomníku okupace“ z veřejných prostor, mnozí z těch, kteří se ztotožnili s Černého akcí, si udělali u tanku památeční fotografie. Růžový tank je dnes vystaven ve Vojenském technickém muzeu v Lešanech u Týnce nad Sázavou.

Vysokou návštěvnost a nečekaný ohlas včetně zpráv v zahraničních médiích vzbudila exposice Malík urvi výtvarné skupiny Pode Bal instalovaná v roce 2000 v pražské Špálově galerii. Obsahovala 36 velkoformátových fotografických portrétů bývalých komunistických kádrů, důstojníků StB, spolupracovníků StB a KGB, kteří se vyznačovali tím, že po pádu komunistického režimu zaujali důležitá

místa v politice, kultuře, nebo ekonomice nového státu. Fotografie byly zčásti potištěny strojopisnými texty s osobními příběhy portrétovaných. Další hojně navštěvovaná výstava Socialistický realismus 1948 – 1958 z roku 2002, jejíž koncepci připravila v pražské Galerii Rudolfinum Tereza Petíšková, zdařile předvedla, jak komunistický režim využíval výtvarné umění k propagandistické podpoře své ideologie. V tomtéž roce byl v Praze pod Petřínem odhalen Památník obětem komunismu 1948 – 1989 sochaře Olbrama Zoubka a architektů Zdeňka Hölzla a Jana Kerela. Má podobu zužujícího se schodiště se sedmi kráčejícími sochami představujícími komunistického politického vězně „mukla“ tj. podle lidové slovesnosti muže určeného k likvidaci. První postava je celá a za ní následují její torza symbolizující represí a terorem ničené životy. Součástí pomníku je nápis „Oběti komunismu 1948 – 1989: 205 486 odsouzeno – 248 popraveno – 4 500 zemřelo ve věznicích – 327 zahynulo na hranicích – 170 938 emigrovalo.“ Dodejme, že podle některých pramenů byl počet těch, co zemřeli ve věznicích nebo při výsleších, a těch, co odešli do exilu dvojnásobný.

Pomník obětem postavili a rozsudek viníkům formulovali ve svých dílech také významní čeští básníci a spisovatelé. Zkušenost z dlouhého pobytu ve vězení v padesátých letech promítl spisovatel Karel Pecka do knihy Motáky nezvěstnému a obdobnou zkušenost z let osmdesátých přetavil historik umění, „ideolog“ undergroundu, a básník Ivan M. Jirous do sbírky poesie Magorovy labutí písně. Bard české literatury Josef Škvorecký napsal v exilu volné pokračování své průlomové knihy Zbabělci. Líčení osudů hlavního hrdiny knih Mirákl a Příběh inženýra lidských duší zaznamenané zde až do sedmdesátých let minulého století je zdařilým exkursem do života české společnosti. Básně a písňové texty folkového písničkáře a legendárního tribuna rozhlasové stanice Rádio svobodná Evropa, Karla Kryla, byly vydány v několika souborech, z nichž nejreprezentativnější je Krylogie. Vřele přijato bylo podle očekávání kompletní vydání jeho indexových a přece v době tzv. normalizace doslova zlidovělých písní (Bratříčku zavírej vrátka, Rakovina, Maškary, Karavana mraků). Hudebník, malíř a v neposlední řadě spisovatel Vlastimil Třešňák vydal skvělý román z exilového prostředí Klíč je pod rohožkou a do minulosti se obrací také ve své poslední knize Melouch. Exil a jeho přesah do současnosti připomínají jako spoluautoři také Josef Škvorecký a Zdena Salivarová v sérii detektivních příběhů Setkání s vraždou, v nichž vystupují postavy českých emigrantů. Spisovatel Jáchym Topol, který je stejně jako Jirous spojen s někdejší subkulturou undergroundu, zasadil děj svých románů Noční práce a Kloktat dehet do šedesátých let.

Život v totalitním státě s jeho represivní mašinérií, obtížné a mnohdy neschůdné hledání východisek, přibližují filmová dramata odehrávající se v padesátých, sedmdesátých a osmdesátých letech. Bumerang (1996) režiséra Hynka Bočana, natočený podle literární předlohy Jiřího Stránského, přibližuje život „politických“ ve vězeňském táboře v padesátých letech, ale je spíše pokusem o nadčasovou úvahu o vině a trestu. Stejná autorská dvojice se podílela na vzniku třicetidílného dobrodružného historického seriálu Zdivočelá země. Ve třech sériích (1997, 2001, 2008) líčí osud hrdiny protinacistického odboje, pilota anglické RAF, od jeho návratu do vlasti přes věznění v padesátých letech až do sovětské okupace v roce 1968. Stejně jako film Jana a Zdeňka Svěrákových Tmavomodrý svět připomíná Zdivočelá země válečné zásluhy našich letců, jejich utrpení v komunistických kriminálech a také přehlížení, jehož se někteří z nich dožili po pádu komunismu. Dnes již odhalené a zdokumentované případy teroru StB v padesátých letech známé jako Babice (srov. roč. 6 Obrázku č. 1, 2. 12. 2007, s. 17), Čihošť a Kameny představil ve filmovém zpracování Jaromír Polišenský jako Gambit (2000), In nomine patris (2004) a Swingtime (2007). Jaroslav Brabec natočil na motivy scénáře Jeleny Mašínové a Pavla Kohouta tísnivý alegorický příběh P. F. 77 (2003) o studentech divadelní akademie a jejich profesorce, s využitím motivů počátku chartistického hnutí a individuálního vymezení člověka vůči pokořujícímu společenskému systému. Atmosféru filmu dotváří dobové televizní záběry a hudba, ale především Vlasta Chramostová v hlavní roli. Tíživou atmosféru ženské věznice z perspektivy politické vězenkyně tzv. normalizovaného režimu zachytil režisér Hynek Bočan v čtyřdílné sérii Přítelkyně z domu smutku (1992), natočené podle literární předlohy Evy Kantůrkové. Za svůj působivý herecký výkon v hlavní roli byla zaslouženě oceňována Ivana Chýlková. Šedá a zdánlivě bezvýchodná osmdesátá léta zobrazuje film Vladimíra Michálka a Mileny Jelínkové Zapomenuté světlo (1996) v příběhu venkovského faráře potýkajícího se s mocenskou mašinérií, ale i s intimními existenciálními otázkami, kterého citlivě a přesvědčivě ztvárnil Boleslav Polívka.

Jan Cholínský
http://www.cs-magazin.com/
Foto
- Pomník obětem komunismu
Praha 5-Újezd
www.totalita.cz/pomnik/
pomnik_praha_001.php

Československo a Vatikán během 2. světové války

Slovenský štát, Svatý stolec a židé (4)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Mezi poznámkami Msgra. Montiniho se k tomu s datem 24. března 1942 dodává: „Svatý otec se domnívá, že by měl být předvolán velvyslanec Slovenska a být na věci zainteresován.“ Kardinál Maglione k tomu připsal: „Zavolal jsem velvyslance a požádal jsem ho, aby ihned zakročil u své vlády, aby zamezila podobné hrůze.“[15] Týž den oznamuje Msgre. Burzio z Bratislavy, že po zákroku Svatého stolce byl plán na vyvezení židů pozastaven a dodává: „Minulou noc však mnoho židovských žen ve věku od 16 do 25 let bylo vyrváno rodinám a je domněnka, že jsou určeny k prostituci v německém zázemí na ruské frontě.“[16] Hned nato, již 25. března 1942 informuje Msgre. Burzio státní sekretariát, že zpráva o přerušení vývozu židů byla falešná:

Medicína míří stále vpřed
Měl jsem hrozné bolesti.
Kamarád mi dal tip na akupunkturistu. Hned jsem mu volal.
Naordinoval mi aplikovat dva spímací špendlíky a ráno ať se mu přijdu ukázat.

Miroslav Kloz
Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

Dokumenty

(1) Dopis amerického velvyslance napsaný dva měsíce po únoru 1948 Laurence A. Steinhardt

30. dubna 1948 napsal americký velvyslanec Laurence Adolph Steinhardt[1] americkému státnímu tajemníkovi George Marshallovi[2] tajnou depeši, týkající se vývoje poválečných událostí v Československu. Český překlad tohoto pozoruhodného textu vyšel v roce 1991 péčí Petra Mareše v časopise Dějiny a současnost.

Pane:

1. Mám tu čest doplnit zprávu velvyslanectví o československé vládní krisi z února 1948 jistými věcnými i analytickými poznámkami.

2. Krise v té podobě, v jaké se vytvořila v únoru 1948, byla patrně v celé situaci obsažena již od chvíle, kdy vstoupila v platnost československo-sovětská Smlouva o přátelství a vojenském spojenectví[3] z 12. prosince 1943. Pochopení příčin této aliance vyžaduje krátký pohled do historického a psychologického pozadí vývoje československého národa.

3. Češi jsou „malý" národ. Položeni v geografickém centru Evropy byli po staletí epicentrem ekonomického a politického napětí, které vedlo k nespočetným válkám a opakujícím se vlnám emigrace. Vrcholný okamžik jejich dějin nastal v období 1346 – 1378, a to díky trojí shodě náhod: silné a konstruktivní osobnosti Karla IV. (který se stal také císařem Svaté říše římské), objevu rozsáhlých nalezišť stříbra a dočasné absenci jiných mocných politických sil v Evropě. Taková situace se znovu neopakovala až do roku 1918, kdy další politické vakuum v Evropě a silná osobnost Tomáše G. Masaryka způsobily vznik Československa jako státu. Vlna emigrace následovala po ničivých husitských válkách 1415 – 1436. Další vlna následovala po vypuknutí třicetileté války v roce 1620, která zahájila 300letou nadvládu Habsburků. Na konci 19. století začíná emigrace do Ameriky. Konečně pak 2. světová válka odstranila nejprve židovské podnikatelské elementy a poté 2 500 000 sudetských Němců, kteří byli průmyslovou páteří země.

4. Tyto emigrační vlny opakovaně odsávaly výkvět obyvatelstva, v zemi zůstávali drobní rolníci a řemeslníci. Ti, jak se zdá, nebyli nikdy ve chvílích krise schopni prokázat pevnost, odvahu a ušlechtilé vlastnosti, ale raději se skláněli před politickými bouřemi, které v zemi zuřily. Tito lidé vždy dávali přednost přežití bez zbytečného boje před bojem za svou svobodu. Během 300leté habsburské nadvlády, která skončila roku 1918, si Češi vypěstovali mimořádný vrozený talent k tichému a rafinovanému odporu vůči existujícímu režimu. Jsou mnohem zdatnější v opposici, než když jsou sami u vlády a čelí problémům výstavby a uplatňování positivní moci, se kterou měli v moderní době jen dvacetiletou zkušenost.

5. Vzhledem k tomu, že byli vždy „malým národem", potřebovali Češi ke svému přežití neustále silného spojence. Složité charakterové vlastnosti, výše popsané, způsobily, že se snažili štvát své sousedy proti sobě, uchylovat se k prázdným frázím (například prohlášení Jana Masaryka v posledních dvou letech) a mít pojištěny obě strany. Tato metoda byla úspěšná za 2. světové války, kdy unikli zničení, nabyli na průmyslové síle a vyšli z války po boku vítězů. Avšak jejich spojenectví s Ruskem, spolu se současnou sovětskou politickou taktikou v Evropě, znemožnilo v současnosti Čechům „hrát na obě strany", jak prokázala nedávná krise. Jejich občasná schopnost stavět jednu stranu proti druhé jim poskytla výhodnou posici a nezasloužený pocit důležitosti. Úměrně tomuto pocitu jsou dnes jako národ zkroušení.

6. Češi měli špatné zkušenosti se svými spojenci. Francouzi a Angličané je opustili[4] v Mnichově roku 1938. Náš velký omyl, spočívající v tom, že jsme vedli čistě vojenskou válku, zatímco Sovětský svaz vedl zároveň vojenský i politický zápas, zřetelně přispěl ke ztrátě našeho vlivu ve střední a východní Evropě. Češi jsou přesvědčeni, že jsme je v roce 1943 „odepsali", nebo jinými slovy „předali do sovětské sféry vlivu". Byť na toto téma nemohlo dojít k formální výměně názorů, naše pozdější akce potvrzovaly v očích Čechů správnost tohoto přesvědčení. Presidentu Benešovi se počátkem roku 1943 dostalo ve Washingtonu zdvořilého, ale nezávazného přijetí. V listopadu následovala teheránská konference. Co mohl v prosinci Stalin Benešovi říci o sférách vlivu a „všeslovanském bratrství", si lze snadno představit. Každopádně neměli Češi v této situaci jinou možnost než podepsat smlouvu

se Sověty. Náš postup v Jaltě a Postupimi ve věci hranic a reparací, a především to, že jsme v květnu 1945 zastavili naše armády a umožnili sovětským jednotkám osvobodit Prahu, potvrzovalo v myslích Čechů náš postoj. Pohled zpět dnes jasně naznačuje, že větší pozornost politickým aspektům války nám mohla poskytnout kontrolu střední Evropy, a to za minimální cenu.

7. Sovětsko-československá smlouva z 12. prosince 1943 nepochybně dočasně zabránila tomu, aby se poválečná situace v Československu vyvinula stejně jako v Polsku. Nabízela Československu reálné výhody pouze tak dlouho, dokud byl Sovětský svaz rozhodnut zdržet se agresivní politiky v Evropě. Vzhledem k tomu, že Sověti ve skutečnosti nepřestali být agresivními, bylo jen otázkou času, kdy krise v Československu nastane. Zda k takové krisi dojde v únoru, květnu, srpnu, nebo příští rok bylo částečně otázkou příhodné situace, především však záležitostí rozhodnutí z Moskvy. Téměř všichni českoslovenští kompetentní činitelé věřili, že v únoru žádná krise nehrozí, neboť pro Sovětský svaz bylo výhodné udržovat v Československu klid, aby byl zajištěn tok materiálu do Sovětského svazu. Tuto skutečnost podle vyjádření dr. Huberta Ripky, ministra zahraničního obchodu, po jeho návratu z Moskvy v prosinci 1947, plně chápal sovětský komisař hospodářství Mikojan a další vysocí sovětští činitelé. Pohled z časového odstupu naznačuje, že českoslovenští nekomunističtí členové kabinetu si neuvědomovali, do jaké míry bude jejich země využita v sovětském všeobecném plánu pro Evropu. Je zřejmé, že v Moskvě dospěli k názoru, že politické ohledy převažují nad hospodářskými nevýhodami, které pro Sovětský svaz bude mít poměrně brzký „puč" v Československu. Resignace dvanácti nekomunistických ministrů pak navíc vytvořila vakuum a komunisté je zaplnili. Jakkoli komunisté krisi nevyvolali (byť ji nepochybně vyvolat plánovali), plně ji využili, stejně jako v Bogotě.

8. Nyní je již jasné, že rozhodnutí dvanácti ministrů, representujících národní socialisty, katolíky a slovenské demokraty, resignovat bylo přijato na základě přímého povzbuzení a souhlasu presidenta Beneše. Existují přímé důkazy, že během pěti dnů, kdy již byly tyto resignace podány a ještě nikoli přijaty, se ministři, nebo jejich pověřenci nejméně čtyřikrát na presidenta obrátili, aby posílili jeho rozhodnutí resignace nepřijmout. Přestože se nyní ukazuje, že použité postupy nebyly správné, zdá se jasné, že debakl, který následoval, lze z velké části přičíst presidentově slabosti, kterou je jen stěží možné omluvit jeho zhoršeným zdravotním stavem.

9. Pokud jde o rozsah sovětského vměšování a zastrašování, je nyní jasné, že se president Beneš sovětského strašáka velmi obával. Neustále přicházejí zprávy, že nátlak, který na presidenta vykonával Gottwald a zástupci odborů se svými stoupenci, kteří pochodovali na Hrad, zapříčinil obavy presidenta z vnitřních nepokojů a z nich plynoucích nutností, aby sovětské jednotky z okolních zemí zasáhly za účelem „obnovení pořádku". Neexistovaly žádné důkazy o koncentraci sovětských jednotek na hranicích Československa, zdá se také, že rozsah sovětských hrozeb byl patrně menší než při podobných příležitostech v poslední době ve Finsku a v Íránu, přičemž obě tyto země těmto hrozbám úspěšně čelily, zatímco Češi se před nimi sklonili. Přestože to chování Čechů v tomto směru neomlouvá, lze je částečně vysvětlit historickými souvislostmi, uvedenými výše. Různí ministři a vysocí vládní úředníci během krise popojížděli sem tam, navzájem se hlídali, snažili se utvrzovat ve svých předcházejících slibech a zabránit níže postaveným členům nekomunistických stran, aby podlehli komunistickým svodům. Krátce, bylo zde mnoho nedůvěry, nejednoty, prázdného řečnění a pobíhání, což vše způsobilo nerozhodnost a nedostatek rázných akcí ze strany umírněných sil. Komunisté toho plně využili.

10. Neexistovaly přímé důkazy sovětského vměšování. Dokonce ani činnost sovětského velvyslance Zorina, který dorazil do Prahy letadlem již 19. února, nemůže být označena za přímé vměšování. Jeho rozhovory, o kterých má velvyslanectví důvěryhodné zprávy, byly zahájeny diskusí o obilní situaci. Je známo, že se v jednom případě vyhnul diskusi o politice, přinejmenším po dobu, kdy pobýval v kanceláři ministra, kterého byl navštívit. V některých případech hovořil o politice s personálem, který patřil ke komunistům. Zorin není silácký, dveřmi bouchající typ a jeho jednání není možné srovnávat s jednáním Vyšinského v Bukurešti během tamní krise. Jediným náznakem bezprostředních příprav, které mohly mít sovětskou podporu, je skutečnost, že komunistické „akční výbory" vstoupily na scénu zcela náhle 23. února a že na zvláštní demonstraci téhož dne se odborářské milice objevily na veřejných prostranstvích s novými puškami. Bylo dávno známo, že odborářské organizace mají tajné zásoby zbraní v různých továrnách, a to ještě z revoluce 1945; většina těchto zbraní přitom pochází z odbojářských zdrojů z období války. Přítomnost zcela nových pušek s lesklými neodřený-

Bez Velkého Bratra ani krok

Šlo pět Čechů temným lesem. Najednou se proti nim vynořil nějaký chlap.
„Běda!" zvolal jeden z poutníků, „tamhle jde někdo proti nám a my jsme docela sami …"

(Tajenka křížovky uvádí úryvek Písma svatého, na který se odvolává nejnebezpečnější ideologie poslední doby. O který úryvek a o kterou ideologii jde? Je tato její odvolávka na Písmo svaté oprávněná? Nápověda: bude se číst o 2. neděli velikonoční.)

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Normalita – má dnes nějaké meze?

Psychiatr:

„Tak jste u nás poprvé, potřeboval bych, abyste mi něco o sobě řekl. A začněte hezky od začátku.“

Pacient:

„Na počátku jsem stvořil nebe a zemi …“

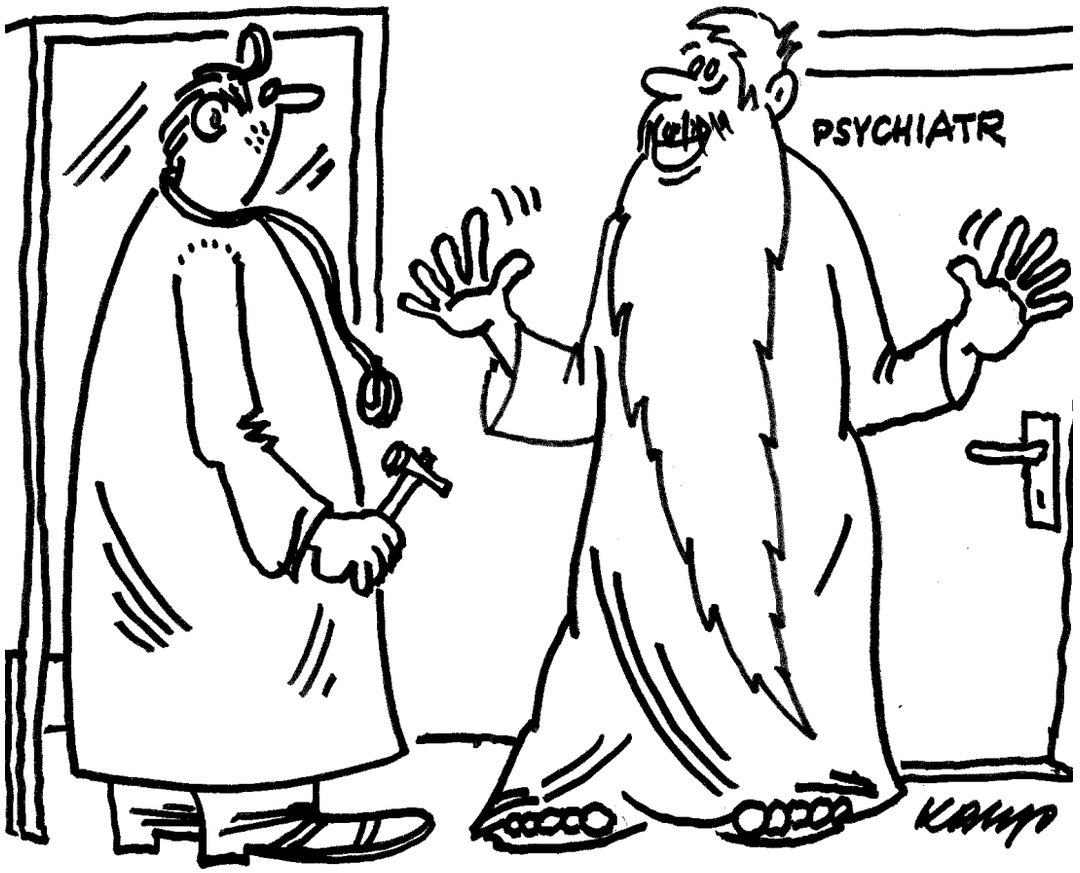

V Praze to vře

Učitel na gymnasiu:

„Nováku, můžete nám říci něco o Pražském povstání?“

Student:

„Nevím nic určitého.

Ale prý se něco chystá.“

mi pažbami nicméně většinu lidí překvapila. Akční výbory byly zjevně komunisty dobře zorganizovány. V□podstatě jde o známou českou instituci, která existovala již od války; národní výbory, které nepřestaly existovat a mít v□místních podmínkách vliv od května□1945, mají svůj původ také ve válečném odbojovém hnutí. Akční výbory byly prostě nový název pro starý jev, na který jsou Češi dobře zvyklí, nicméně mohly být přímo podníceny sovětskou podporou.

11.□Pokud jde o smrt ministra zahraničí Masaryka v□noci z□9.□na 10.□března□1948, zůstávají skutečné okolnosti stále zahaleny tajemstvím. Je možné, že získáme definitivní důkaz, umožňující určit, zda šlo ve skutečnosti o sebevraždu, nebo o vraždu. Teorie o sebevraždě je jedinou, kterou mohla vláda oficiálně oznámit. Skutečnost, že oficiální oznámení nebylo učiněno dříve než nejméně šest hodin po smrti, naznačuje, že i oficiální vysoká česká místa byla zaskočena. To by naznačovalo, že pokud šlo o vraždu, byl tento čin spáchán osobami nikoli českými. Jak velvyslanectví hlásilo, existuje několik okolností, které by mohly potvrzovat teorii o vraždě, ale velvyslanectví je vzhledem k□nedostatku dalších fakt i nadále nakloněno důvěřovat teorii o sebevraždě. Více než tři čtvrtiny českého obyvatelstva věří v□teorii o vraždě, což je pochopitelně pro komunisty trapné. Jistá nepublikovaná prohlášení o tom, že v□Masarykově ložnici byly nalezeny otevřené břitvy a svázané šňůry od pyžama, předaná nedávno velvyslanectví a pocházející z□bezprostředního presidentova okolí, zvyšují důvěryhodnost teorie o plánované sebevraždě. Příslušné zdroje tuto informaci potlačily, protože si přejí, aby si veřejnost prozatím i nadále myslela, že šlo o vraždu. Masarykova smrt pochopitelně vyvolala mezi obyvatelstvem široce pociťovanou bolest. Komunistické elementy mocně využily nesouhlasných poselství, která Masaryk dostával od svých přátel na Západě, jako jedné z□příčin sebevraždy. Nezávisle na tom, zda šlo o vraždu nebo o sebevraždu, získala mu jeho smrt znovu reputaci, kterou promarnil v□průběhu únorové krise. Navíc, z□politického hlediska, nebyl velký rozdíl mezi tím, zda šlo o sebevraždu, nebo o vraždu, neboť konečný výsledek v□obou případech potvrzuje, že další jeho působení v□úřadě bylo neslučitelné se základním filosofickým postojem jeho i jeho váženého otce. Příliš pozdě si uvědomil, že nemůže hledět dvěma různými směry zároveň.

12.□Komunisté byli agresivní a smělí a měli dostatečně kvalitní organizaci, aby mohli situace využít. Nekomunisté neměli jako skupina žádnou soudržnost, nerozpoznali, že jde o zásadní střet komunismu s□nekomunismem, a nadále stavěli své dílčí stranické zájmy a osobní ambice nad odpor vůči komunismu. Tato skutečnost spolu se slabostí nejvyššího vedení, především pokud šlo o presidenta, vedla k□debaklu. Z□amerického hlediska se zdá být opovrženíhodné, že s□výjimkou několika studentů ani jediná osoba, od presidenta republiky po nejposlednějšího občana, neutrousila veřejně na obranu svých politických svobod ani slovo. Někteří Češi, udržující přátelské vztahy s□velvyslanectvím, poté soukromě konstatovali, že když jejich lidé nejsou ochotni za svou svobodu bojovat, nezaslouží si ji. Mnozí lidé, kteří zastávají tento názor, později uprchli ze země a pokoušejí se nyní vytvořit hnutí odporu v□exilu. Také tato skutečnost zapadá do historického rámce a pro současnost omezuje na nulu jakoukoli možnost účinného odporu vůči komunismu uvnitř samotného Československa. Takovýto odpor je vyloučen, neboť Československo je nyní zcela policejním státem.

13.□K□dnešnímu datu (30.□dubna□1948) již země prošla zkušeností prvé vlny zatýkání a vyhazování „reakcionářů“ ze zaměstnání. Nastalo období relativního klidu. To umožňuje komunistům konsolidovat své posice. Volby, určené nyní na konec května, nemají již větší význam, neboť voliči si mohou vybrat pouze mezi společnou kandidátkou a prázdným lístkem. Proti komunistům nevystupuje žádná strana a zdá se pravděpodobné, že všechny nekomunistické strany budou záhy buď rozpuštěny, nebo sloučeny s□komunisty. Československo se stalo v□plné míře loutkovým státem. Kolují pověsti, že může být záhy i formálně připojeno k□Sovětskému svazu. K□takovému vývoji může zcela reálně dojít. Každopádně, příští vlna zatýkání patrně zlikviduje všechny zbývající „reakcionáře“ a podle mínění některých i část umírněných komunistů. Vyšší úředníci přijímají zvláštní opatření pro svou osobní bezpečnost.

14.□Přestože množství lidí reptá a osoby přátelské Západu tvrdí, že až 80□% populace, včetně některých komunistů, je hluboce nespokojeno s□tím, co se stalo, není v□československém charakteru klást odpor nebo se pustit do účinných protiakcí. Existuje množství lidí, kteří věří, že jejich jedinou záchranou bude válka mezi Spojenými státy a Sovětským svazem. Neuvažují o katastrofálních fysických důsledcích, které by taková válka pro jejich zemi měla. Jsou v□ostudném postavení lidí, kteří nepozvedli hlas ani paži proti komunistické nadvládě, a současně doufají, že Spojené státy přijdou a

zachrání je. Jejich mentalita pramení částečně ze zkušenosti 2. světové války, kdy jejich země dokázala zůstat mimo válku, vyhnula se prakticky fysickému zničení a přežila v lepším ekonomickém stavu, než v jakém byla před válkou. Proto ti, kteří zůstali v zemi, očekávají další konflikt, který by jim mohl přinést stejné výhody a umožnil jim nakonec mnohé získat, až by je připojil k vítězné straně, ať by to byla kterákoli. I když toto hodnocení je ve vztahu k některým ušlechtile uvažujícím Čechům silně zlehčující a patrně nespravedlivé, jeho záměrem je popsat obecný způsob uvažování v zemi. V případě budoucího konfliktu bude v Československu nepochybně existovat značný reservoár skryté náklonnosti vůči Spojeným státům. To se projeví v tom, že sovětským okupantům budou ze strany lidí kladeny určité překážky. Řečeno jinými slovy, ti, kteří budou bojovat proti Sovětům, nemohou očekávat žádné skutečné výhody, pokud nebudou v zemi přítomny jejich pozemní síly.

15. Pokud jde o naši politiku vůči loutkové československé vládě, je zřejmé, že bychom jí neměli v žádném případě poskytnout žádnou materiální ani morální podporu. To by bylo v diametrálním rozporu se zájmy Spojených států. Jediné ospravedlnění další existence našeho diplomatického zastupitelství nacházíme v pokračování nevelké oboustranně výhodné obchodní výměny a v usnadnění pobytu Američanů navštěvujících Československo. Naše rozhlasové vysílání pro Československo má i nadále jen malý užitek a může přinést plody spíše ve vzdálenější budoucnosti než okamžitě. Československé politické emigranty lze prozatím využít v tomto projektu a také jako učitelů a pro získávání tajných politických informací. Pokud se nebudeme přímo podílet na jejich zorganizování, upadnou patrně jako celek do politického hašteření. Během několika týdnů budou možnosti získávání politických informací v Československu otevřenou cestou nepochybně značně omezeny, a proto je třeba vypracovat plány pro zesílenou tajnou aktivitu v této části Evropy.

16. Z časového odstupu je možné se domnívat, že bylo možné přijmout určitá opatření, která by mohla oddálit ovládnutí Československa komunisty. Tato opatření zde zaznamenávám pro případné použití v dalších zemích, ve kterých nastane obdobná situace.

a) Rozšíření naší rozhlasové i jiné propagandy včetně publikace okolností, které vedly k tomu, že jsme umožnili sovětským vojskům osvobodit Berlín a Prahu. I ty nejmenší a nejchudší země utrácejí na podobné účely značné sumy, zatímco my jsme své výdaje v roce 1947 značně zredukovali[5].

b) Sjednání obchodních smluv a kulturních dohod. Malé země jsou polichoceny takovouto pozorností.

c) Pomoc v podobě nejpotřebnějšího zboží, a to formou prodeje (nikoli daru). Sovětský svaz přišel Československu na pomoc po suchu v roce 1947 s tím, že mu prodal potřebné obilí za vysokou cenu.

d) Přímý zásah do vnitřních věcí za účelem efektivní organizace existujících antikomunistických sil. Ty jsou obvykle poměrně početné. Protože však jim běžně chybí organizační schopnosti, jsou pro nás zcela ztraceny. Je to v rozporu s konvenční diplomacií, náš protivník se však konvencí nedrží.

Z uvedených prostředků bude v Československu nadále použitelný pouze první. Tyto metody se ukázaly jako efektivní v použití Sovětů, kteří se zároveň snaží obrátit ve svůj prospěch to, co považují za slabost našeho idealismu, naše konvenční metody typu „fair play" a naši snahu „kupovat si" dobrou vůlí. Budeme-li v širší míře využívat sovětských metod, může to přinést jak positivní výsledky, tak posloužit jako prevence.

V úctě Váš

Laurence A. Steinhardt
http://www.cs-magazin.com/

Znáš Písmo svaté?

Tajenkabyla: „Andělovi: Jak se to stane? Podle čeho to poznám?" – o dvojím zvěstování archandělem Gabriela. Poprvé Zachariášovi, že jeho žena Alžběta počne syna: »Zachariáš řekl **andělovi: „Podle čeho to poznám?** Vždyť já jsem stařec a (také) moje žena je v pokročilém věku:"« I podruhé byl Gabriel poslán – k Panně Marii – s tím, že zvěstuje početní syna: »Maria řekla **andělovi: Jak se to stane?** Vždyť muže nepoznávám!"« Anděl jí pak vše vysvětluje a Maria odpoví, že je služebnice Páně, a že ať se jí stane podle andělova slova.

Oba adresáti odpověděli archandělovi prakticky stejně – odpověď Panny Marie má dokonce vykřičník – přesto ve druhém případě se anděl neurazil a hovořil dál. Naproti tomu Zachariášova odpověď byla potrestána hluchotou a němotou. Jak to? Pokud bychom setrvali jen u toho, co je psáno, šlo by o nerovné zacházení vůči Zachariášovi (nespravedlnost) a Panně Marii (nadržování). Zřejmě zde muselo být něco víc, než udává suchá litera, a to v myšlení obou příjemců. Nějaký vzdor, archanděl říká, že nevěra, u Zachariáše, zájem na objasnění u Panny Marie. Srovnání obou příběhů nám tedy ukazuje, že psané slovo nemůže plně vystihnout myšlení člověka: Pojem a soud nemohou být zcela vystiženy slovem a větou. Avšak právě na záměně pojmu slovem a soudu větou je postavena moderní logika. Jde o druh tzv. redukcionismu, redukci-zúžení reality. Tato redukce v novověku nakonec vedla i k vytěsnění Boha a veškerého nadpřirozena ze zkoumané skutečnosti. A je katastrofou dnešní doby, že redukcionismus je součástí veškerého školního vzdělání a že si to lidé prakticky už ani neuvědomují. Výsledkem je odtržení víry a rozumu, života náboženského a světského a odkázání víry do oblasti pouhých (po)citů a dojmů.

VODOROVNĚ: A. Pes s podsaditým tělem; vrozená schopnost; telegrafní tečka. - B. Ochranný prvek školní knihy; francouzský skladatel (*1875); mohutný asijský strom. - C. Otec Abrama; zeměpisný soused Mosambiku; plošný stavební dílec. - D. Mez. kód Čadu; **střed tajenky.** - E. Velká moucha sající krev; kdo dělá manikúru; inic. jedné z libereckých sester Trdlových. - F. Dřevo v kmeni těsně pod kůrou; močením upravený; květenství. - G. Jízdní prostředky rytířů; od které doby; píchal. - H. Svrchní strana tkanin; dvouhrbí velbloudi; která (zastar.). - I. Ladoňka (bot.); název býv. severské měny, odvozený (stejně jako dolar) od českého stříbrného jáchymovského tolaru; citoslovce pobrukování. - J. Bodná dřevcová zbraň; bahenní pták na vysokých nožkách; cestovní doklad do ciziny. - K. Citoslovce různých pocitů; průsmyk v Karpatech v Rumunsku; velice suché šampaňské víno. - L. Mez. kód San Marina; **konec tajenky.** - M. Poskytovat útěchu; dvojstěžňová plachetní jachta; opatřovat vrstvou mědi. - N. Jedna z podob jména Helena; kachnám vlastní; slévání (kovů). - O.Roztoky na natírání; antikvariát (hovor.); podlaží.

SVISLE: 1. Úvodní citát; zn. likéru; lože s podstavcem. - 2. **Začátek tajenky.** - 3. Černý levhart; domácky Izák; krátký déštík (u Jana Nerudy). - 4. Diapositiv k promítání; to, co je zbožňováno namísto Boha; deštivý (angl.). - 5. Opak 'spodem'; přítok Baltského moře; maso ze zadní končetiny vepře (ob.). - 6. Nedbalá dívka (hanl.); alkan s 12 atomy uhlíku. - 7. Ovanutí (kniž.); ledabyle; slovensky 'dehet'. - 8. Ženy hrdinských vlastností (kniž.); týkající se aliance (smlouva). - 9. Známý z Alp; pruh půdy u vody; hlodavec podobný hraboši. - 10. Jsoucí pokročilého věku (ženy); řeka ve Francii; ostražitě. - 11. Přívěsný vůz za parní lokomotivou; jméno prvního člověka; otravovat (expr.). - 12. Obejít přímou odpověď výmluvami; matka Panny Mrie; spojená jehlou a nití. - 13. Malířská deska na míchání barev; země v jihových. Asii; zájmeno vymezovací.

Pomůcka: keč, Predeal, rainy, TCD.

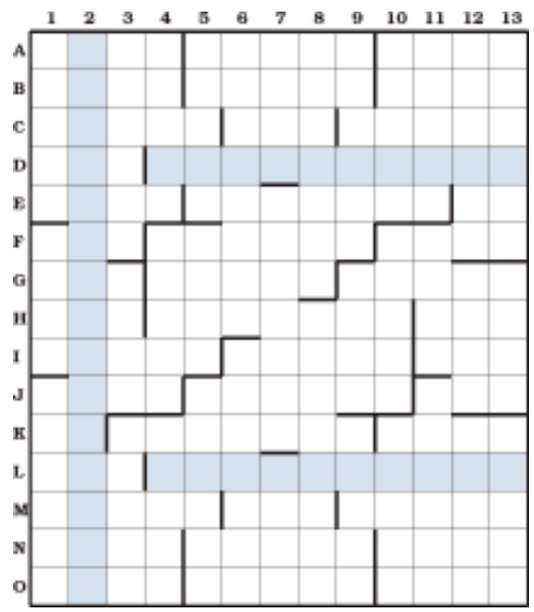

Užití v češtině: U obou slovních spojení je nutné užívat variantu s -ae (genitiv), pokud jsou spojena s podstatným jménem (např. „censura ferendae sententiae“; slovo censura se v Kodexu překládá jako „nápravný trest“ – viz níže otázku 8), kdežto bez podstatného jména je třeba použít variantu s dlouhým -a (tzv. absolutní ablativ): „Byl potrestán lata sententia.“

8. Další mediální slovo je suspendovat. Co znamená a který je termín jemu podobný?

Suspense (suspendování) je v právu forma trestu, jímž je na určitou či neurčitou dobu odňato určité privilegium. Typickou suspensí je např. odebrání řidičského oprávnění. V kanonickém právu jde o jeden z trestů, kterým se zabraňuje duchovnímu ve výkonu jeho činnosti. Kodex kanonického práva z roku 1983 (kánony 1333 – 1335) stanovuje suspensi jako zákaz:

- konat buď všechny, nebo některé úkony moci ze svátosti svěcení;
- konat buď všechny, nebo některé úkony z moci řízení (tj. moci jurisdikční);
- výkon všech, nebo některých práv nebo úkonů spojených s úřadem.

Jde o jeden ze tří nápravných, léčebných trestů (tzv. censur) postihující pouze duchovní. Dalšími dvěma censurami jsou exkomunikace a interdikt.

9. (Příklad údajného stavu nouze.) Otec dítěte prohlašuje: „Farář chce odložit křest mého dítěte, protože prý nejsem vhodně připraven. Proto si své dítě pokřtím sám. Vždyť všichni máme podíl na Kristově všeobecném kněžství a v případě nouze může křtít kdokoli. A pro mě tím nastal případ nouze.“ Jak na to správně reagovat?

Musejí být jasné dvě věci: To, že křest je branou ke svátostem a je ke spáse tak nutný, že musí být udělen buď jako tato brána ke svátostem skutečně, nebo jako křest touhy či jistěji krve (zahrnuje i touhu). A dále to, že udílení křtu je vynikající výsadou a povinností posvěcující služby církve, že tedy nejde o soukromý úkon. I ten, kdo křtí v nouzi, takto jedná z implicitního (tj. mlčky) pověření církve. Žadateli je tedy třeba vyjít vstříc za podmínek, které stanoví církev. V daném případě jsou tedy dvě možnosti: otec dítěte splnil nebo chce splnit tyto podmínky, nebo ne. Pokud se domnívá, že je splnil nebo je splnit chce, a přesto je odmítnut, musí se se obrátit na ordináře daného faráře – na biskupství, které záležitost posoudí. Pokud požadavky církve odmítá a přesto žádá křest, je třeba, aby ho farář pečlivě vyslechl, záležitost posoudil a vše mu pokojně vysvětlil, v úporných případech aby on informoval biskupství, a to i opakovaně. Do vyřízení svého požadavku otec křtít nesmí. Vyřízení může znamenat, že ke křtu dojde, nebo i nadále bude odmítán; tento případ však patrně nenastane, protože církev neukládá nesplnitelné podmínky – pouze může dojít k časové prodlevě, zahrnující např. přípravu rodičů apod. Případ je však postaven tak, že otec chce křtít hned a nedbá na odklad. Z výše uvedeného plyne, že byl již seznámen s podmínkami církve, byl tedy seznámen i s tím, že bez souhlasu církve křtít nesmí. Otec se ale odvolává na případ nouze. I to je mu potřeba vysvětlit. Že nouze může být duchovní nebo tělesná, a to velmi vážná nebo vážná nebo běžná. Že v případě uvedeného odkladu křtu nejde o žádný takový případ. Že křtem v nouzi se rozumí křest v nebezpečí smrti (nebezpečí velmi vážné nebo vážné – nikoliv běžná nemoc). Co v případě, že otec se skutečně poctivě snaží o křest svého dítěte, ale vadou na straně faráře mu není vyhověno? Řekněme, že se to snad může stát. I kdyby se dítěti něco vážného naráz stalo, otec nemusí mít obavy: Buď stačil pokřtít (opravdu nastala nouze), a pokud nestačil, pak ústy faráře byl křest nespravedlivě a opakovaně odmítnut, ovšem podřízení se faráři, jako by to byla vůle církve, v tomto případě zaručuje dítěti křest touhy, zejména bude-li se otec za takového kněze modlit. (Snad nebude na škodu, zmíníme-li zde umělé potraty. U nich o spáse s jistotou nevíme a zde na zemi nikdy vědět nebudeme – což je další, velmi vážný, nadpřirozený důvod proti nim.) Co však v opačném případě? Domluvy nepomáhají, otec chce křtít. Je třeba znovu vysvětlit, že jde o jednání proti vůli církve – a proti vůli Pána – a v případě nutnosti i kvalifikovat jeho jednání podle Kodexu kanonického práva.

10. Pokračování otázky: Co dělat, když otec svou hrozbu splní a pokřtí si své dítě sám?

Pokud otec z předešlého případu hrozbu splnil, je třeba postupovat podle závažnosti situace – např. i podle toho, zda otec příp. o svém činu mluví na veřejnosti apod. To vše je třeba zase oznámit ordináři, který – jak jsme výše uvedli – případ již dobře zná. A on také o zúčastněných rozhodne.

br. Felix OFM

Poznámky redakce Obrázku:

[1] Velvyslancem byl u nás od 20. 7. 1945 do 19. 9. 1948, za presidenta Harry Trumana.

[2] Při příležitosti převzetí čestného doktorátu na Harvardově universitě dne 5. 6. 1947 přednesl George Catlett Marshall, Jr. svůj slavný projev, v němž vyložil „Marshallův plán“. Marshall byl státním tajemníkem od 21. 1. 1947 do 20. 1. 1949.

[3] V Moskvě ji ratifikoval Edvard (Eduard) Beneš, který ale nebyl presidentem podle ústavy. Připravovanou smlouvu, původně uvažovanou na pět let s ratifikací po válce zvoleným parlamentem, změnili Sověti na 20 let, s platností okamžitou. Beneš přistoupil na všechny sovětské požadavky. Na smlouvě je za ČSR jméno Fierlingera, kterému byla udělena Benešem plná moc. Smlouva sice zaručila dočasné Benešovo presidentství i formální obnovu samostatnosti ČSR, fakticky ale byla nevratným počátkem podřízení se SSSR a prvým pilířem nástupu rudé totality ve střední Evropě. V prosinci 1943 Beneš mj. zavázal Československo k tomu, že všechny závažné záležitosti mezinárodní politiky bude projednávat se sovětskou vládou. Benešova smlouva se SSSR, nikoli Jaltská konference velmocí, jednoznačně začlenila ČSR do sovětského bloku. Existencí této smlouvy (rozšířené o protokol z listopadu 1963) SSSR zdůvodňoval i okupaci Československa v srpnu 1968. (Viz prameny a citace v knize: Role Československa v sovětské strategii. Nakladatelství Dílo, Kladno 1999, autor: Josef Kalvoda).

[4] Zdomácnělé Benešovo klišé, které vysvětlíme po skončení seriálu Jana Cholínského Nad 60. výročím února 1948.

[5] Pozorujeme, že jde o přímou kritiku velvyslancova nadřízeného, tajemníka Marshalla, a vlastně i o nepřímou kritiku presidenta Harryho S. Trumana, který byl v úřadě od 12. 4. 1945 do 20. 1. 1953.

Foto

- Laurence A. Steinhardt (6. 10. 1892 New York City † 28. 3. 1950 při leteckém neštěstí u Ramsayville, Ontario, na cestě do Washingtonu, D. C.); pochován na Arlingtonském Národním hřbitově.*

- George Marshall

(2) List papeže Benedikta XVI. biskupům katolické církve ohledně zrušení exkomunikace čtyř biskupů vysvěcených arcibiskupem Lefebvrem

Drazí spolubratři v biskupské službě!

Zrušení exkomunikace čtyř biskupů, vysvěcených v roce 1988 arcibiskupem Lefebvrem bez pověření Apoštolského stolce, vyvolalo z mnoha důvodů uvnitř i mimo katolickou církev tak živou diskusi, jaká již nebyla delší dobu zaznamenána. Mnozí biskupové byli zaskočeni událostí, která se projevila jako nečekaně složitá pro positivní včlenění do záležitostí a úkolů současné církve. I když mnozí biskupové a věřící byli v zásadě ochotni hodnotit krok papeže ke smíření positivně, otázka, zda podobné gesto skutečně reaguje na naléhavé problémy života z víry v současné době, se přesto objevila. Některé skupiny naopak otevřeně obviňovaly papeže z toho, že se chce vrátit zpět před koncil. Rozpoutala se vlna silných protestů, které odhalily rány, jež se netýkají jen dané situace. Obracím se tedy k vám, drazí spolubratři, se slovy, jež mají objasnit a pomoci pochopit úmysly, které k tomuto kroku vedly mě i kompetentní úřady Apoštolského stolce. Doufám, že tím přispěji ke zklidnění situace v církvi.

Nepředpokládanou a nešťastnou skutečností pro mě bylo to, že kausa okolo biskupa Williamsona zastínila zrušení exkomunikace. Vstřícné gesto milosrdenství vůči čtyřem biskupům, vysvěceným platně, avšak nedovoleně, bylo najednou pochopeno zcela jinak, jako by popíralo smíření mezi křesťany a židy, a tedy odvolávalo to, co v této oblasti koncil předložil pro směřování církve. Nabídka ke smíření s církevní skupinou se tak změnila v opak: zdánlivý odklon od všech kroků smíření mezi křesťany a židy, které byly od koncilu učiněny. Účast na těchto krocích a jejich podpora byly od počátku předmětem mé vlastní teologické práce. Mohu jen hluboce litovat toho, že došlo k záměně těchto dvou opačných procesů, která na čas narušila pokoj mezi křesťany a židy a také uvnitř církve. Dozvěděl jsem se, že pozorným sledováním informací na internetu by bylo možné rozpoznat problém včas. Beru si z toho poučení, že by v budoucnosti měl Apoštolský stolec věnovat tomuto zdroji informací větší pozornost. Bylo mi líto, že také katolíci, kteří by v zásadě mohli lépe znát pravý stav věci, mi dávali najevo až zarážející nevraži-

vost. Proto velice děkuji židovským přátelům, kteří pohotově přispěli k tomu, aby nedorozumění bylo odstraněno a obnovila se atmosféra přátelství a důvěry, která tak jako v době Jana Pavla II. panovala i během celého období mého pontifikátu a díky Bohu pokračuje i nadále.

Dále mě upřímně zarmoutila skutečnost, že význam a limity opatření ze dne 21. ledna 2009 nebyly dostatečně objasněny v okamžiku zveřejnění. Exkomunikace se týká osob, nikoliv institucí. Biskupské svěcení bez pověření papeže představuje nebezpečí schismatu, protože zpochybňuje jednotu biskupského sboru s papežem. Církev proto musí reagovat nejpřísnějším trestem, exkomunikací, aby tak vedla potrestané osoby k pokání a návratu k jednotě. Dvacet let po nedovoleném svěcení tohoto cíle bohužel ještě nebylo dosaženo. Zrušení exkomunikace má stejný záměr, ke kterému slouží trest: pozvat čtyři biskupy ještě jednou k návratu. Toto gesto bylo možné poté, co uznali roli papeže a jeho pastýřskou moc, i když s jistými výhradami co do poslušnosti vůči jeho autoritě v otázkách víry a vůči koncilu. Tímto se vracím k rozdílu mezi osobou a institucí. Zrušení exkomunikace bylo opatřením v rámci církevní kázně: osoby byly zbaveny zátěže ve svědomí, která vyplývá z nejtěžšího církevního trestu. Tuto disciplinární rovinu je potřeba rozlišovat od roviny naukové. Skutečnost, že Bratrstvo sv. Pia X. nemá v církvi kanonické postavení, je záležitostí nauky, nikoli disciplíny. Dokud Bratrstvu toto kanonické postavení schází, ani jeho služebníci nevykonávají v církvi legitimní služby. Je tedy potřeba rozlišovat mezi úrovní disciplinární, která se týká samotných osob, a úrovní naukovou, v níž hrají roli služba a instituce. Takže ještě jednou opakuji: pokud nejsou vyjasněny otázky nauky, nemá Bratrstvo v církvi žádné kanonické postavení a její služebníci – i když byli zbaveni církevního trestu – v ní nevykonávají legitimně žádnou službu.

Na základě této situace mám v úmyslu Papežskou komisi „Ecclesia Dei“, která je od roku 1988 institucí zodpovědnou za ta společenství a osoby, které patří k Bratrstvu sv. Pia X. nebo podobným uskupením a chtějí se vrátit do plného společenství s papežem, spojit v budoucnu s Kongregací pro nauku víry. Objasní se tím, že problémy, které nyní přicházejí na řadu, jsou z podstaty naukové povahy a týkají se především přijetí 2. vatikánského koncilu a pokoncilního magisteria papežů. Související instituce (zejména pravidelné středeční shromáždění kardinálů a plenární zasedání, které se koná jednou za rok nebo každé dva roky), se kterými kongregace řeší aktuální otázky, zaručují účast prefektů různých římských kongregací a zástupců světového episkopátu na rozhodnutích, která je třeba učinit. Nelze se zastavit u autority magisteria církve z roku 1962, to musí být jasné i Bratrstvu. Ale některým z těch, kteří se považují za velké obhájce koncilu, je třeba také připomenout, že 2. vatikánský koncil v sobě zahrnuje celé dějiny církevní nauky. Kdo se chce podřídit koncilu, musí přijmout víru vyznávanou během staletí a nemůže odříznout kořeny, které strom živí.

Doufám, drazí spolubratři, že tímto způsobem jsem objasnil význam a rozsah opatření ze dne 21. ledna 2009. Nyní však zůstává otázka: bylo toto opatření nutné? Bylo skutečně prvořadé? Nejsou snad mnohem důležitější věci? Jistěže existují záležitosti důležitější a naléhavější. Myslím, že jsem priority svého pontifikátu uvedl v promluvách na jeho začátku. To, co jsem tehdy řekl, stále zůstává mou hlavní linií. První priorita Petrova nástupce byla nesporně stanovena Pánem ve večeřadle: „Ty… utvrzuj své bratry“ (Lk 22, 32). Sám Petr nově formuloval tuto prioritu ve svém listu: „Buďte stále připraveni obhájit se před každým, kdo se vás ptá po důvodech vaší naděje“ (1 Petr 3, 15). Dnes, kdy víru ve velkých oblastech světa ohrožuje nebezpečí, že zhasne jako plamen, který nemá z čeho žít, je prvořadou prioritou zpřítomnit Boha v tomto světě a umožnit lidem, aby se s ním setkali. Ne s jakýmkoliv bohem, ale s Bohem, který hovořil na Sinaji, s Bohem, jehož tvář rozeznáváme v lásce, která vedla až do krajnosti (srov. Jan 13, 1) – v Ježíši Kristu ukřižovaném a vzkříšeném. Skutečným problémem v této etapě dějin je, že se Bůh vytrácí z povědomí lidí a že bez světla, pocházejícího od Boha, lidstvo ztrácí orientaci. Destruktivní následky se stále více projevují.

Vést lidi k Bohu, který promlouvá v Bibli, je v této době nejvyšší a základní prioritou církve a Petrova nástupce. Jejím logickým důsledkem je, že musíme mít v srdci jednotu věřících. Jejich nesvornost, jejich vnitřní rozpory zpochybňují věrohodnost jejich svědectví o Bohu. Proto k nejvyšším prioritám patří úsilí, které směřuje ke společnému svědectví křesťanské víry – k ekumenismu. K tomu přistupuje nutnost, aby všichni, kdo věří v Boha, společně hledali pokoj, pokoušeli se o vzájemné sbližování a navzdory odlišným představám o Bohu tak směřovali společně k prameni světla – to je mezináboženský dialog. Kdo zvěstuje Boha jako lásku „až do krajnosti“, musí o této lásce vydávat svědectví, to

4. Jak vznikla pobožnost křížové cesty a odkdy má právě 14 zastavení?

Dějiny pobožnosti křížové cesty se zjišťují dosti obtížně, např. na wikipedii ani v angličtině nic nenalezneme. Kde se tedy informovat? Pro toho, kdo si jako oddychovou a zároveň poučnou četbu vybral Obrázkem doporučené Kadlecovy Dějiny katolické církve (roč. 4, č. 10), však otázka těžká nebyla. Náš největší církevní dějepisec své doby, když píše o lidové zbožnosti pozdního středověku, uvádí: „Ve spojení se vzrůstem úcty k utrpení Páně v důsledku křížových válek je pobožnost křížové cesty. Od pradávna konali poutníci v Jerusalémě skutečnou křížovou cestu Páně podle zastavení, jak je zachovala lidová tradice. Od 15. století, pravděpodobně pod vlivem mystiků, byla zastavení napodobována i mimo Palestinu. Počet zastavení býval větší, někdy jich bylo až 34. Nynější forma 14 zastavení se ujala františkánským působením v 17. a 18. století, když Innocenc XI. r. 1686 udělil této pobožnosti odpustky; ponejprv je forma 14 zastavení dosvědčena r. 1563 karmelitánem Janem Paschou z Lovaně a r. 1584 holandským knězem Christianem van Adrichem.“ Typické pro dnešní dobu asi je, že zmíněná wikipedie se převážně zaměřuje na umělecké provedení jednotlivých zastavení. Ovšem ani čtení o křížové cestě nenahradí její zbožné projití.

5. Jsou si v nebi všichni rovni?

Je pravdou víry, že v nebi je nerovnost: Stupeň nebeské blaženosti je u jednotlivých blažených rozdílný podle stupně jejich zásluh. Analogicky se má obecně za to, že míra trestu lidí v pekle je rozdílná podle stupně jejich viny. Už z toho je patrné, že ten, kdo se snaží o kompletní rovnost lidí zde na zemi, protiví se Božímu řádu, protože taková rovnost je nemožná – není ani v nebi, natož zde na zemi.

6. Co je pravdy na tom, že podle médií se 21. 12. 2012 mají stát ve světě velké věci? Jak by na to měli věřící reagovat?

Tak to jsou vážné věci a nezbývá, než sáhnout po těch nejserióznějších pramenech. Z médií jsou to rozhodně Lidové noviny. Otázce se věnují např. v článku „21. 12. 2012 nastane konec času“, v rozhovoru Aleny Plavcové s Jaroslavem Duškem, který se vydal na duchovní dráhu a který tuto otázku znalecky zkoumal. Kromě mnoha jiných naučení o postu, o tom, jak se pozná pravé náboženství apod., odpovídá na otázku „Neblížíme se k zániku?“ povzbudivě: „Určitě ano. Četl jsem o tom docela pěknou studii, že už splňujeme všech asi dvanáct kritérií zanikající civilizace.“ Šaman Dušek v této věci našel pravdu u starých Mayů. Jak známo, zvrhlé a degenerované společenství těchto indiánů ve velkém počtu obětovalo lidské oběti. Že by se tím dobrali pravdy? Expert Dušek říká: „Právě pro Maye, kteří mají neuvěřitelně dynamické vnímání času, je to jasné, 21. 12. 2012 končí mayský kalendář, nastane konec času. Nikoli světa. Příliv světla bude v té době tak prudký, že náš mozkový systém bude probuzen.“

Přejme tedy pevné duševní zdraví panu Duškovi i Lidovým novinám a podívejme se ještě, co učí naše víra. Její pravdou je, že na konci světa přijde Kristus k soudu. Kromě toho se považuje za jisté, že doba Ježíšova příchodu je lidem neznáma; přítomný svět zanikne v soudný den. Protože tato věta přece jen může být různými „experty“ překrucována, Kompendium říká v čl. 215 (Kdy nastane poslední soud?) úplně jasně: „Tento soud nastane na konci světa, jeho den a hodinu zná jen Bůh.“

7. Média znají výraz latae sententiae. Co znamená, kdy se užívá a jaký má protějšek?

Trest latae sententiae (lat. doslova „širokého potrestání“), též samočinný trest, je zvláštností církevního trestního práva, která nemá ve světském právu vůbec žádnou obdobu. Trest latae sententiae nastupuje již spácháním kanonického trestného činu a není tudíž pachateli nikým ukládán. Do češtiny se v Kodexu kanonického práva překládá jako trest, který nastupuje bez rozhodnutí představeného. Rozsudek je pouze deklaratorním rozhodnutím, tj. je vyhlášením, kterým se uložení trestu jen potvrzuje. Dokud však trest není platně (pravomocně) prohlášen, působí pouze v tzv. vnitřním oboru (svátost smíření; pachatel např. nesmí přijímat svátost oltářní). Takto se postupuje jen u nejtěžších zločinů, např. v případě fysického napadení papeže, u znesvěcení eucharistie, nebo u umělého potratu. Jinak je trest, stejně jako v sekulárním právu, ukládán konstitutivním, tj. ustavujícím rozhodnutím, tzv. ferenda sententia (lat. „potrestání, které bude uloženo“).

údajně při své návštěvě v Terezíně 30. 3. 2009 pronést: „Nacistické zločiny nelze omluvit dočasnou nepříčetností. Pro zvěrstva holocaustu neexistuje promlčení, usmíření ani rozhřešení.“ O tom, že Hitler a jeho nacionální socialisté nejednali nepříčetně, ale promyšleně, dokonce vědecky, se může laskavý čtenář dočíst např. v knize, kterou tentokrát doporučujeme: Jan Horník, Proč holocaust. Ale že by pro zvěrstva holocaustu neexistovalo usmíření, rozhřešení? To se mýlí buď paní Chlebná nebo pan Peres. Pokud by tomu tak bylo, existovalo by usmíření, rozhřešení pro israelského krále Davida? Jistě, zločiny hitlerovských socialistů jsou v celkovém objemu se zločiny Davidovými nesrovnatelné, ale pokud jde o jednotlivé pachatele? V čem je tedy rozdíl? Rozdíl je v tom, že David byl velikým kajícníkem. Jeho nářek nad tím, co si uvědomil, že spáchal, mířil vytrvale do nebe.

Je pravdou víry, že církev má moc a za daných předpokladů i povinnost odpustit všechny hříchy bez výjimky, a dále, a to se vztahuje i na předcírkevního Davida, že dokonalá lítost dává těžkému hříšníkovi milost ospravedlnění (milost posvěcující): dnes – již před patřičným přijetím svátosti pokání, tehdy –za přispění svátostných obřadů očišťování a omývání jako předobrazů dnešní svátosti pokání (což se ovšem po příchodu Pána Ježíše už na židy nevztahuje – mohou a mají se totiž stát křesťany, členy církve). To by tedy bylo třeba Chlebné či Peresovi připomenout, protože i takto se dají mást lidé.

Jinou otázkou ovšem je, zda ten který poškozený svým trýznitelům odpouští (Peres ani jeho rodiče holocaustem ale postiženi nebyli, válku prožili v Palestině), a zvláště to, zda vůbec a jaké pokání konal ten který pachatel holocaustu. K vyslechnutí a posouzení pokání jsou však oprávněni jen kněží, nikoliv přednášející či jeho posluchači v Terezíně. Takže je třeba správně volit slova, a když věcem nerozumím, raději mlčet. Král David nemlčel, ale křičel. Jeho mnohé žalmy se staly vzorem kajícnosti, vzorem pro kajícníky všech dob. Pán Ježíš proto mohl být na titul Syn Davidův hrdý (srov. Znáš Písmo svaté v letošním Obrázku č. 2, 11. 1. 2009, příloha s. 16).

2. V jednom ze žalmů se vyskytují slova myrha, aloe a kasie. Co to je kasie?

Slovo kasie se vyskytuje v překladech Písma sv. dvakrát. Poprvé ve 2 Mojž 30, 24 a podruhé v Ž 45 (44), 9. Jak Pět knih Mojžíšových, tak Knihu žalmů by již naši čtenáři mohli mít ve svých knihovničkách (katolický překlad Pentateuchu jsme doporučili v č. 5 roč. 4 a knihy Žalmů v minulém čísle). Na uvedených místech obou publikací je krátký výklad slova kasie. Za zamyšlení spíše stojí to, zda a jak si věřící v biblických textech doma čtou a zda se přitom doptávají po významech slov, která v dnešní mluvě nejsou běžná.

3. Co víte o sv. Gertrudě?

Otázka je nejasná, protože církev uctívá čtyři Gertrudy, z toho dvě jsou svaté, jedna bude svatořečena během několika dní a jedna je blahoslavená.

Český národní katolický rok s Mikolášem Alšem uvádí sv. Gertrudu prvně 17. března. To je Gertruda abatyše z Nivelles: * 626 Landen, Vlámsko-Brabantsko † 17. 3. 659 Nivelles, Valonsko. Je patronkou duševně nemocných a je vzývána i při přemnožení hlodavců (myší). Atributy: berla, lilie, myši, kočka. Právě k této Geertrudě se vztahuje pranostika: „Mráz na svatou Gertrudu bude trvat měsíc.“

Další svatou, nesoucí jméno předešlé, je Gertruda Veliká z Helfty, panna, ve zmíněném kalendáři je zapsána 16. listopadu: * 6. 1. 1256 Eisleben, Durynsko † 17. 11. 1302 klášter Helfta, Sasko. Je patronkou Karibiku /(West Indies), poutníků a cestujících a spolupatronkou Neapole. Atributy: koruna, lilie, tenounká svíce. U nás se připomíná o den dříve, 16. listopadu, protože následujícího dne je památka sv. Alžběty Uherské. Tato Gertruda, mystička a abatyše-benediktinka, je autorkou několika spisů.

Další Gertrudou, zatím jen blahoslavenou, je Gertruda Comensoliová: * 1847 † 1903, italská panna, zakladatelka Institutu sester Nejsvětější svátosti; oslava 18. února. Vatikánský rozhlas hlásil 21. 2. 2009: „Dnes dopoledne se v Apoštolském paláci ve Vatikánu konala řádná konsistoř pro kanonizaci některých blahoslavených, které předsedal Benedikt XVI. Přitom byla zveřejněna data kanonizací. ... Gertruda Comensoli ... budou svatořečeni letos 26. dubna.“

A konečně blah. Gertruda z Altenbergu (v Hesensku), abatyše-premonstrátka, se připomíná 13. srpna; žila ve 13. stol.

znamená s láskou se věnovat trpícím, odmítat nenávist a nepřátelství – to je sociální rozměr křesťanské víry, jak jsem o něm hovořil v encyklice Deus caritas est.

Jestliže tedy náročný závazek usilovat o víru, naději a lásku ve světě představuje v tuto chvíli (a jistým způsobem neustále) skutečnou prioritu církve, týká se také menších i větších projevů smíření. To, že pokorné gesto podané ruky způsobilo tak velký rozruch a změnilo se v pravý opak smíření, je třeba vzít na vědomí. Nyní se však ptám: bylo a je skutečně chybou vyjít také v tomto případě vstříc bratru, jenž „má něco proti tobě“ (srov. Mt 5, 23n) a hledat smíření? Nemá snad také občanská společnost předcházet projevům radikalizace a, nakolik je to možné, věnovat integraci jejich případných příznivců velké úsilí, které formuje život společnosti, aby se tak zabránilo jejich isolaci se všemi důsledky? Může být zcela mylné usilovat o to, aby se tito lidé vzdali své zatvrzelosti a zúženého pohledu, a tak dali prostor tomu, co je v nich positivního a co lze zachránit pro celek? Sám jsem po roce 1988 viděl, jak návrat od Říma odloučených společenství změnil jejich vnitřní atmosféru, jak jejich návrat do širokého společenství církve překonal jednostrannost a zmírnil zatvrzelost, a tak se mohly projevit positivní síly pro celek. Může nás nechat zcela lhostejnými společenství, ke kterému patří 491 kněží, 215 seminaristů, 6 seminářů, 88 škol, 2 universitní instituty, 117 bratří, 164 sester a tisíce věřících? Můžeme je skutečně klidně nechat jít cestou směřující od církve? Mám na mysli například těch 491 kněží. Nemůžeme znát jejich motivaci. Myslím však, že by se nerozhodli pro kněžství, kdyby vedle zkreslených a nesprávných pohnutek neměli lásku ke Kristu a vůli zvěstovat jeho a s ním živého Boha. Můžeme je jednoduše jako stoupence okrajové radikální skupiny vyloučit ze snahy o smíření a jednotu? Co z nich potom bude?

Jistě, již delší dobu a nyní opět při této příležitosti zaznamenáváme u zástupců tohoto společenství mnoho nevhodných projevů – pýchu a přehánění, podléhání jednostrannosti atd. Z lásky k pravdě musím dodat, že jsem obdržel řadu dojemných projevů vděčnosti, které svědčily také o otevřenosti srdce. Copak by si církev, tak velká, nemohla dovolit ukázat velkorysost, když si uvědomuje svůj dosah a příslib, který jí byl dán? Neměli bychom jako dobří vychovatelé být také schopni povznést se nad nevhodné jednání a vynasnažit se změnit jejich zúžený pohled? A neměli bychom snad připustit, že také v církevním prostředí není vždy všechno v pořádku? Někdy se zdá, jako by naše společnost potřebovala nějakou skupinu, ke které nebude tolerantní a bude ji moci bez výčitek nenávidět. A pokud se k ní někdo opováží přiblížit – v tomto případě papež – také on ztratí právo být tolerován a může s ním být bez obav zacházeno s nenávistí.

Drazí spolubratři, když jsem se rozhodoval, že napíšu tento list, shodou okolností jsem měl v římském semináři vykládat a komentovat úryvek z Gal 5, 13 – 15. Byl jsem překvapen, jak bezprostředně se tento úryvek týká aktuální situace: „Ta svoboda však nesmí být záminkou, abyste se vraceli k prosazování sebe. Spíše si navzájem posluhujte láskou. Celý Zákon totiž ve své plnosti je obsažen v jediné větě: ‘Miluj svého bližního jako sebe‘. Jestliže se však mezi sebou koušete a požíráte, dejte pozor, abyste jeden druhého nepohltili.“ Vždy jsem se klonil k názoru, že tato věta patří k rétorickým nadsázkám, které se někdy u sv. Pavla vyskytují. V jistém smyslu tomu tak skutečně je. Ale bohužel toto „kousání a požírání“ existuje v církvi i dnes, jako důsledek špatně interpretované svobody. Překvapuje nás, že nejsme lepší než Galaťané? Že nám hrozí stejné pokušení? Že se musíme vždy znovu učit správně užívat svobody? A že se stále znovu musíme učit nejvyšší prioritě – lásce? V den, kdy jsem o tom hovořil v semináři, se v Římě slavil svátek Panny Marie, Matky důvěry. Maria nás skutečně učí důvěře. Vede nás k Synu, v němž všichni můžeme důvěřovat a který nás povede i v bouřlivé době. Chtěl bych srdečně poděkovat všem biskupům, kteří mi v této době projevili dojemnou důvěru i účast a především mě ujistili o svých modlitbách. Toto poděkování patří také všem věřícím, kteří během této doby osvědčili neochvějnou věrnost nástupci sv. Petra. Ať nás všechny Pán chrání a vede nás cestou pokoje. Toto přání mi spontánně vyvěrá ze srdce na počátku postní doby, liturgického období zvláště vhodného k vnitřnímu očištění, které nás všechny zve, abychom se s obnovenou nadějí dívali na jasný cíl Velikonoc.

Se zvláštním apoštolským požehnáním se podepisuji

V Pánu váš

Benedikt XVI.

Vatikán 10. března 2009

http://tisk.cirkev.cz/z-vatikanu/dopis-benedikta-xvi-o-zruseni-exkomunikace-ctyr-lefebvristickych-biskupu.html

Tiskové prohlášení generálního představeného Kněžského bratrstva sv. Pia X

Papež Benedikt XVI. zaslal 10. 3. 2009 dopis biskupům katolické církve, ve kterém objasňuje motivy, jež jej vedly k důležitému kroku z 21. 1. 2009 (Dekret o snětí exkomunikací).

Po nedávné „vlně protestů“ srdečně děkujeme Svatému otci za to, že vrátil diskusi na místo, které ji přísluší, tedy do úrovně věroučné. Plně s ním sdílíme jeho hlavní starost hlásat evangelium „v naší době, kdy je víra na rozsáhlých územích vystavena nebezpečí zániku jako plamen, který už nemá čím se živit“.

Církev nepochybně prochází údobím velké krise, jež může být překonána pouze integrálním návratem k čistotě víry. Spolu se svatým Atanášem vyznáváme, že „kdokoli chce být spasen, je v prvé řadě třeba, aby se držel katolické víry. Jestliže ji někdo nezachová neporušenou a ucelenou, bezpochyby zahyne navěky“ (Atanášovo vyznání víry).

Aniž bychom chtěli Tradici omezovat rokem 1962, přejeme si, aby byly 2. vatikánský koncil a pokoncilní učení chápány ve světle této Tradice, kterou sv. Vincent Lérinský definoval jako to, „co bylo věřeno vždy, všude a všemi“ (Commonitorium), bez přerušení a v plně homogenním rozvoji. Jen tak budeme moci účinně přispět k evangelizaci, přikázané Spasitelem (viz Mt 28, 19 – 20).

Kněžské bratrstvo sv. Pia X. ujišťuje Benedikta XVI. o své připravenosti zahájit věroučné rozhovory, které dekret z 21. ledna považuje za „nevyhnutelné“, vedeno touhou sloužit zjevené Pravdě, jež je nejvyšším úkonem lásky k všem lidem, křesťanům i nekřesťanům. Ujišťuje jej svými modlitbami, aby jeho víra nepřestala a tak mohl utvrzovat svoje bratry (viz Lk 22, 32).

Svěřujeme tyto věroučné rozhovory pod ochranu naší Panny Marie Matky Důvěry, plni jistoty, že nám vyprosí milosti k tomu, abychom věrně předali to, co jsme obdrželi, „tradidi quod et accepi“ (1 Kor 15, 3).

+ Bernard Fellay

Menzingen, 12. 3. 2009

http://www.radiovaticana.cz/prispevek.php4?id=934

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti

1. Jakou velkou noc si připomínáme o Velikonocích?
a) Tu noc, kdy faraón vyvedl Izraelity ze svého otroctví.
b) Tu noc, kdy Izraelité mohli obětovat na poušti.
c) Tu noc, kdy Izraelité mohli odejít z Egypta.

2. Co slavíme o Velikonocích především jako křesťané?
a) Ježíšovo vítězství nad Pilátem.
b) Kristovo vítězství nad hříchem a smrtí.
c) Založení Kristovy církve.

3. Co řekl Ježíš Jidášovi při Poslední večeři?
a) Co chceš udělat, udělej rychle.
b) Jidáši, políbením zrazuješ Syna člověka?
c) Neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shora.

4. Co řekl Petr Ježíšovi při Poslední večeři?
a) Neumývej mi ruce ani hlavu, ale umyj mně nohy.
b) Nohy mi umývat nebudeš! Nikdy!
c) Pane, odejdi ode mě: jsem člověk hříšný!

5. Co Ježíš odpověděl Petrovi?
a) Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

b) Tvá víra tě zachránila. Jdi v pokoji!
c) Zuj si opánky z nohou, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá.

6. Co řekl Ježíš učedníkům, když jim umyl nohy?
a) Až budete panovat nad národy, dáte jim pocítit svou moc.
b) Kdo je mezi vámi největší, ať je jako nejmenší.
c) Kdo z vás je nejmenší, buď jako největší a pánem všech.

7. Co předpověděl Ježíš Petrovi?
a) Dříve než kohout zakokrhá, dvakrát mě zapřeš.
b) Dříve než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš.
b) Dříve než kohout třikrát zakokrhá, zapřeš mě.

8. Co Ježíše zamrzelo na učednících?
c) Že byli málo odhodláni s ním trpět a že měli strach.
b) Že nebyli ochotni za něho bojovat.
a) Že po jeho odchodu z Poslední večeře, místo aby se s ním modlili, usnuli.

9. Jak dokončíme Ježíšovo napomenutí: „Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení“?
a) Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.
b) Musíte si dobře uvědomit, že tomu dokážete odolat.
c) Vaše tělo je připraveno, ale duše je slabá.

10. Jaké roucho se na Velký pátek používá ke mši svaté?
a) Černé.
b) Fialové.
c) Mše svatá tohoto dne není.

P. Pavel Ajchler

Test pro dospělé

1. Co to je ambrosiánský ritus?
2. Jaké počasí je v různých ročních dobách ve Svaté zemi?
3. Co to byly penitenciaře a k čemu sloužily?
4. Co to je škola Nativity?
5. Za které činy je dnes ukládán trest exkomunikace?
6. Co to je blud? Existuje to ještě dnes?
7. Kdo to je sv. Nikita?
8. Ve kterém století bylo v Českých zemích nejvíce arcibiskupů v úřadě?
9. Názor atheisty: Vy katolíci to máte v životě velice jednoduché. Můžete hřešit, jak chcete, a potom, ve zpovědi, vám farář vše odpustí. To my atheisté to máme mnohem těžší, protože my se musíme každé chyby pečlivě vystříhat.
10. Jak reagovat na názor: „Kněz v manželství nežije, proto mu ani nerozumí. Jak mi může co nařizovat v manželském soužití?“

P. Ing. Antonín Sedlák

Odpovědi na otázky testu pro dospělé z minulého čísla

1. Jak se může Pán Ježíš nazývat synem Davidovým, když o králi Davidovi je známo, že měl více žen, že dřívějšího manžela jedné z nich nechal popravit a že tento král pobil vlastnoručně tolik lidí?

Pro příklad postoje, který by se takto pozastavoval nad králem Davidem, se obraťme paradoxně k nejvyššímu představiteli dnešního Israele, presidentu Šimonu Peresovi. Ten, podle Lucie Chlebné (http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp?v=076&r=mfsevercech&c=1166295) měl

těn), soutěže, předpokládaný konec kolem 15.00 – bude-li pršet, přesuneme se do tělocvičny na ruprechtickém náměstí, přezůvky s sebou!

Technická universita v Liberci, Česká křesťanská akademie v Liberci, Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jerusalémského dovolují si Vás pozvat na přednášku pana **MUDr. Jana Eliáše** na téma Duchovní hudba Přednáška se uskuteční v pondělí 18. května 2009 v 17 h v přednáškovém sálu knihovny Technické university ve Voroněžské ulici. Srdečně zveme na přednášku významného odborníka v uvedené oblasti, který se duchovní hudbou zabývá po teoretické i praktické stránce. Vstup dobrovolný.

Vážení přátelé, dovolujeme si Vás pozvat na již 24. benefiční koncert v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově, který se koná **v neděli 24. 5. 2008 v 18 h.** Zazní skladby autorů starých i novějších v podání **Vilém Valkoun** – klavír, **Radovan Skalický** – fagot.

Vstupné dobrovolné. Výtěžek koncertu je určen na opravy kostela Sv. Bonifáce v Hanychově. Koncert se koná se souhlasem litoměřického biskupství. Změna programu vyhrazena. *Srdečně zvou Zdeněk a Radovan Skalických.*

Nemůžete-li se zúčastnit a chcete přispět na opravy našeho kostela, můžete svůj dar zaslat na farní účet č. **1047506142/5500** variabilní symbol **777.** Pokud budete chtít na Váš dar vystavit potvrzení uvádějte prosím celou adresu.

KOSTEL NEPOSKVRNĚNÉ PANNY MARIE, KRÁLOVNY ANDĚLŮ U OBRÁZKU – 2009

14. června v 16.00:
Slavnostní mše sv. ke cti Panny Marie s žehnáním nových varhan pro kostel Panny Marie U Obrázku
P. Stanislav Přibyl CSsR, generální vikář

12. července v 16.00:
Mše sv. ke cti Panny Marie
P. Jan Nepomuk Jiřiště, Bělá pod Bezdězem

9. srpna v 16.00:
Mše sv. ke cti Panny Marie, s večeřadlem
P. Jaroslav Stříž, Křešice

23. srpna v 16.00:
Mše sv. ke cti Panny Marie Královny
P. ICLic. Michal Podzimek, Th. D., Tanvald

13. září v 16.00:
HLAVNÍ POUŤ K PANNĚ MARII U OBRÁZKU
Msgre. ThDr. Josef Koukl, emeritní biskup

12. října v 16.00:
Mše sv. ke cti Panny Marie Růžencové

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ
6. DUBNA AŽ 10. KVĚTNA 2009
Křtem byli mezi nás přijati:
Farnost Ruprechtice
Michal Gabriel Tománek
Charlotte Purová
Farnost Vratislavice nad Nisou
Laura Zdislava Unčovská
Natalia Pedzinská
Tereza Bílková

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice
Jitka Haneyová (1638)
Milan Sedmidubský (1939)
Růžena Janečková (1925)
Otakar Kostelník (1932)

duchovní správci

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová, Jan Voženílek

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 6 (68) / Ročník 7
Datum vydání: 15. 5. 2009

Foto na titulní straně:
Ve farnosti Stráž nad Nisou každý květen vystavujeme tuto Pannu Marii.
Mirka Šímová

Uzávěrka dalšího čísla: 27. 5. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

15. 5. 2009 / Číslo 6 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Duchovní dětství (pokora a láska) Panny Marie, P. František Opletal, arciděkan 3

PASTORACE

Manželství (19) Kdo a kdy může dispensovat od formy? Jan Voženílek 3
Rozhovor s doc. Josefem Hřebíkem, Th. D., S. S. L. 4

DĚTI A MLÁDEŽ

Svatodušní pochod, Dominik Fišer 5

RODINA A ŠKOLA

Otázky (10), P. Jan Peňáz, Křtiny u Brna 6
Otázky (11), P. Jindřích Čoupek, FATYM 6
Rok prof. Josefa Kalvody, Sdružení přátel Josefa Kalvody 7
Na co přišla dočasná komise Poslanecké sněmovny? Jakub Kříž, MK ČR 8

HISTORIE

Nad 60. výročím února 1948 (7), Jan Cholínský 9
Československo a Vatikán během 2. světové války
– Slovenský štát, Svatý stolec a židé (5), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 13

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (11), Tomáš Beran 16

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Svatá Markéta z Cortony 17

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Varhany – královský nástroj ve službách liturgie, Pavel Kozojed 19
Gregoriánský chorál v současném Liberci – pokračování nebo dokončení?
– Úvod do praxe gregoriánského chorálu v Liberci, Alena Mirjam Režná 22
– Praktické seznámení 25. 4. 2009 pod vedením paní Jitky Fárové, Mirek Březina 23
– Gregoriánský chorál, Mirka Šímová 23
– Několik dojmů ze setkání s Jitkou Fárovou a GCH, Marie a Pavel Mártonovi 24
– O Gregoriánském chorálu v Liberci – jaro 2009, Lída Cvejnová 24
Solideo na Dlouhém Mostě, Michal Olekšák 25
Velikonoční odpoledne – Květen ve Stráži – Pouť do Jablonného, Mirka Šímová 25
Rochlická pouť do Jablonného v Podještědí, P. Lukáš Bradna OFM 26
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (14), Petr Kozojed 27
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 29
Ohlášky do Obrázku 31
Kostel Neposkvrněné Panny Marie, Královny andělů U Obrázku 2009 32
Z kroniky našich farností 6. dubna až 10. května 2009 32

PŘÍLOHA

Cesta k národní svobodě (řeč prof. Josefa Kalvody z 12. 10. 1986 u Chicaga)

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi testu pro dospělé, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Velikonoční švédská křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Miroslav Kloz; Oldřich Krupička

V tomto Obrázku otiskujeme text P. Jana Peňáze, faráře ve Křtinách. Při této příležitosti doporučujeme i dvě jeho knihy:

3. Pěší pouť z Moravy do Cách
Jan Peňáz
Info a běžná cena: Brož., 160 str., 177 Kč
Vydalo Kartuziánské nakladatelství
Rok vydání: 2007
Objednací číslo: JBR0059

Příchod poutníka je radostnou událostí pro ty, kdo ho vítají. Pokud nejsou závistiví, potěší je, jak se to šlape alespoň někomu, pokud jsou citliví, tak jim udělá radost, že mohli pomoci člověku v nouzi, kterým je každý cestující, ale především ten pěší. Poutník, který chce dosáhnout cíle, ví, že to bude něco stát a je předem připraven brát všechny obtíže jako pokání.

Poslední dnešní knížka sice není v prodejně U sv. Antonína, ale lze si ji objednat u Fatymu:

4. Květy Nejsvětější svátosti
Jan Peňáz:
Info a běžná cena: Brož., 60 str., A5, 15 Kč
Vydal Fatym
Rok vydání: 2001

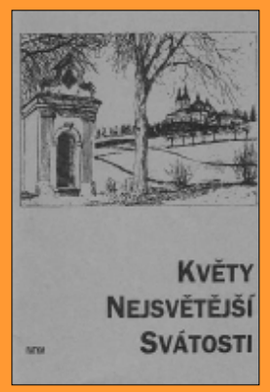

Eucharistické povídky pro mládež povzbuzující k větší úctě k Nejsvětější svátosti oltářní.

Ve třicátých letech 20. století knížku upravily a s církevním schválením vydaly sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie v Přerově. Jazykově upraveno pro dnešek.

Doporučujeme pro přípravu k 1. svatému přijímání a pro májové pobožnosti.

http://www.fatym.com/view.php?nazevclanku=sezam-knih-a-m-i-m-s-k-objednani-usporadani-dle-autoru&cisloclanku=2008080006#penaz

Ohlášky do Obrázku

Římskokatolická farnost Sv. Antonína – arciděkanství Vás všechny srdečně zve na 14. června v 16 hodin na slavnostní mši svatou do kostela k Panně Marii U Obrázku, kde budou slavnostně **požehnány nové varhany** pro kostel U Obrázku. Tuto slavnostní mši svatou bude celebrovat **generální vikář litoměřické diecéze P. Stanislav Přibyl CSsR.**

Ve čtvrtek 11. června v 18 hodin bude **Slavnost Těla a krve Páně** (Boží tělo) pro arciděkanskou farnost v kostele Nalezení svatého Kříže na Malém náměstí. Tradiční Boží tělo u Obrázku se v letošním roce nekoná. Prosíme všechny rodiče, aby přivedli družičky a mládence.

Římskokatolická farnost děkanství Liberec-Rochlice Vás zve na p**outní mší svatou** v sobotu 6. června 2009 v 10 hodin v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově u příležitosti slavnosti sv. Bonifáce spojené s oslavou 90. výročí od posvěcení kostela. **Hlavním celebrantem bude otec biskup Msgre. Jan Baxant**, který zde také **posvětí naše nové varhany a zbývající opravené okenní vitráže.** Všichni jste na tuto slavnost srdečně zváni! Po mši sv. bude příležitost vychutnat si zvuk varhan při krátkém koncertu, který předvede Přemysl Kšica, varhaník v chrámu Panny Marie Sněžné v Praze. Připraveno bude i malé pohoštění.

Městský úřad Vratislavice nad Nisou pořádá 21. 5. od 16 do 18 h v sále pod kaplí Vzkříšení burzu dětských oděvů. V neděli 24. května 2009 navštíví farnost Vratislavice nad Nisou **otec biskup Jan** a bude celebrovat nedělní bohoslužbu. V pondělí 25. 5. proběhne v sále pod kaplí Vzkříšení od 16.00 do 18.00 charitativní aukce předmětů ve prospěch Dětského domova v Liberci. Přijďte podpořit dobrou věc! V neděli 31. května se v sále pod kaplí Vzkříšení od 18.00 bude konat „Swingové vítání léta" – koncert učitelů ZUŠ Jablonec nad Nisou. Všichni jste zváni! Vstupné dobrovolné. Pořádá opět MO Vratislavice nad Nisou.

V sobotu 6. června se uskuteční tradiční dětský den farností libereckého vikariátu na louce v Ruprechticích u poutního místa a kostelíka U Obrázku. Registrace od 9.00, v 9.30 mše svatá v kostele U Obrázku. Potom scénky, oběd (zajiš-

no 1999, v edice Paměť, jako svazek č. 2 (poprvé byla vydána v USA pod titulem Czechoslovakia's Role in Soviet Strategy. University Press of America, 1978).

Autor v knize popisuje a dokládá sovětskou strategii v době po říjnové revoluci, v období mezi světovými válkami a zejména po 2. světové válce. Poukazuje na chybný odhad životaschopnosti bolševického režimu ze strany dnes ještě opěvovaného T. G. Masaryka, který komunismus mylně považoval za lokální ruský problém, který brzký vývoj odsune. Kalvoda dokladuje jeho klíčové selhání, tj. zejména prosazení neutrality legií a jednání s bolševiky v rozhodujícím období roku 1917 a v první polovině roku 1918 – místo zardoušení tehdy ještě vojensky slabé bolševické revoluce.

Kalvoda důkladně prokázal zásadní vinu a selhání Eduarda (Edvarda, Edwarda) Beneše a řady „našich" „demokratických" politiků (např. Ripky, Stránského, Šrámka, Fierlingera i Jana Masaryka) na ztrátě suverenity Československa, na upadnutí do područí SSSR. Komunistický model převzetí moci je podrobně popsán a doložen: začal kontakty z doby pobytu legií v Rusku, „námluvami" mezi válkami, např. neutralita ve vztahu k Polsko-sovětské válce roku 1920 – zastavení vlaků s francouzskou vojenskou pomocí Polsku socanskými železničáři, pokračoval zákazem vydaným Benešovým ministerstvem zahraničí pravdivě informovat o dění v SSSR, dohodou o výměně vojenských a zpravodajských informací v létě 1936 (Češi poskytovali vše, nedostali nic). Kauza pasů a vybavení pro 150 sovětských agentů posílaných do Španělska byla mezinárodním skandálem. Model převzetí moci pokračoval úzkými vztahy se sovětskou zpravodajskou službou (odzkoušení Beneše v záležitosti „Tuchačevskij"), uznáním nezvoleného Beneše a jeho „vlády" ze strany SSSR, Benešovou smlouvou se SSSR (1943), pevnou spoluprací s komunisty a košickým vládním programem. Komunistické převzetí moci bylo posíleno „ústavou" 9. května, systémem povolených stran „Národní fronty", rozsáhlým znárodněním (autorem zákona byla strana sociálně-demokratická), potichu schválenými únosy tisíců našich občanů do

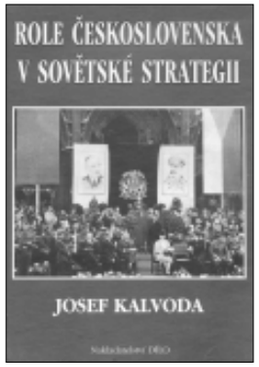

SSSR, represemi nesocialistů, vraždami krytými dekretem presidenta i odsunem sudetských Němců. Únor 1948 byl jen tečkou na konci vývoje, následovalo už jen následné odložení již nepotřebného presidenta Beneše.

Československý model byl sovětskou stranou rozpracován a několikrát použit i v jiných zemích, naposledy např. v Portugalsku. Tyto aplikace jsou podrobně doloženy.

V knize je uveden i pravý důvod okupace v r. 1968, dodnes „cudně" zamlčovaný.

Rozsáhlý poznámkový aparát je i sám o sobě strhující reportáží.

Karel Korous

Foto

- Kromě obvyklé titulní strany uveřejňujeme z ní tentokrát i zajímavý výřez: Beneš uprostřed řeční u pultíku, za ním vlevo je jeho velký portrét, vpravo portrét Josifa Vissarionoviče Džugašviliho-Stalina. Žena dole ve světlém kostýmu, vedle níž je prázdná židle, je Anna (Hana) Benešová, jíž by náleželo zvláštní pojednání. Titulní strana navíc zobrazuje úplně vlevo vlajku patrně rudou, úplně vpravo vlajku ČSR.

DUCHOVNÍ DĚTSTVÍ (POKORA A LÁSKA) PANNY MARIE

„Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci skryl před moudrými a chytrými, odhalils je dětem."

Myslím, že pro nás nebude nic užitečnějšího, nežli když se zařadíme mezi ty „děti", jimž nebeský Otec zjevuje svá tajemství a učí je svému božskému životu.

Začneme tedy tím, že si přiznáme, že jsme malí. Musíme být malí, abychom se přiblížili k Bohu. Malí ve vlastních očích, malí ve svém úsudku. To je první podmínka – odpoutat se ode všeho, co nás zveličuje a povznáší ve vlastních očích a dodává nám příliš sebedůvěry.

Prosme sv. Terezii Ježíškovu a jejím prostřednictvím nejpokornější srdce Mariino o tu „malost", o tu upřímnou a opravdovou pokoru před Bohem. Ta je základem pro dokonalost.

A hybnou silou na cestě k dokonalosti jsou slova miláčka Páně: „Já věřím v lásku dobrého Boha k nám." Tato slova ať nás provázejí při naší snaze o dokonalost. Tato pevná, prostá až naivní důvěra v Boží lásku ke každému z nás. A naše opětovaná láska k Bohu bude nejen naší vzpruhou, ale i cílem dokonalosti. – „Nikdy jsem nedávala Pánu Bohu nic než lásku ... Jen láska má cenu." Říkávala sv. Terezie Ježíškova. – Tak bude principem a tajemstvím naší lásky k Bohu ta naše pevná důvěra v Boží lásku k nám. Slova Alžbětina „Blahoslavená, která jsi uvěřila," budou tak platit o každém z nás.

Má víra v Boží lásku k nám – prostá, přirozená a hluboká – ta je principem a základem pro křesťanskou dokonalost a svatost.

A zda to všechno, co jsem Vám právě v krátkosti pověděl, nevidíme krásně na životě Panny Marie? – Pokorná „dívka Páně", blažená pro svou víru v Boží lásku k ní."

To je její odkaz lidstvu všech věků, i modernímu člověku 21. stol., každému z nás.

P. František Opletal, arciděkan liberecký

Foto

- Sv. Ildefons dostává ornát od Panny Bartolomé Esteban Murillo

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(19) KDO A KDY MŮŽE DISPENSOVAT OD FORMY UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ?

Ve třech minulých částech našeho seriálu o manželství jsme pojednali o formě uzavření manželství a ukázali, že nedodržení této formy může někdy způsobit nedovolené uzavření manželství, někdy dokonce neplatnost manželství od samého počátku.

Dispens od kanonické formy uzavření manželství může udělit místní ordinář:

a) v případě nebezpečí smrti alespoň jednoho snoubence – dispens přitom ordinář může udělit jednak všem katolíkům pobývajícím v daném okamžiku na území své diecéze, jednak svým diecézanům dlícím kdekoliv na světě; není-li ordinář dosažitelný, může potřebnou dispensi udělit farář nebo duchovní delegovaný k oddávání (pojem „delegace" byl v tomto smyslu užit a současně vyložen v Obrázku poprvé až v minulém č. 5, 5. 4. 2009, na s. 5);

b) při uzavírání smíšeného manželství –

brání-li zachování kanonické formy vážné obtíže, může místní ordinář katolické strany po projednání s ordinářem místa svatby udělit v jednotlivých případech dispensi od formy, avšak přitom musí být zachována nějaká veřejná forma uzavření manželství (např. obřad obvyklý v jiné církvi či obřad civilní);

c) při sňatku katolíka s nepokřtěným – platí analogicky pravidla uvedená v b).

Pan *A* je katolík trvale žijící v Liberci, slečna *B* je členkou církve československé husitské, trvale žije v Hradci Králové. Snoubenci se rozhodnou uzavřít sňatek ve sboru CČSH v Hradci Králové. Pan *A* požádá litoměřického biskupa mj. o dispens od kanonické formy; litoměřický biskup takovou dispensi (ne)udělí po konsultaci s biskupem hradeckým.

Pro uzavření smíšeného manželství platí zásady, které jsme uvedli již v loňském roč., č. 8, 16. 7. 2008, na s. 5n. (může být pouze jeden svatební obřad, nikoliv dva různé po sobě následující obřady v různých církvích; rovněž není přípustné, aby manželský souhlas přijímali dva různí „oddávající“, každý od věřícího „své“ církve apod.).

Dále je z moci práva udělena dispens od kanonické formy uzavření manželství tomu katolíkovi, který formálním úkonem odpadl od společenství katolické církve.

Samostatnou kapitolou manželského práva jsou podmínky pro uzavření manželství mezi římským katolíkem a katolíkem východního obřadu.

Jan Voženílek

Rozhovor s doc. Josefem Hřebíkem, Th. D., S. S. L.

Nejmilejší otče docente,

v Obrázku libereckých farnosti pravidelně doporučujeme svým čtenářům nové i starší knihy, jimž by podle názoru odborníků, s nimiž spolupracujeme, měli věnovat pozornost.

Z oboru biblistiky jsme tak doporučili např. Pentateuch, na kterém jste se významně podílel, nebo Bognerův liturgický překlad žalmů, který teď znovu vyšel, nebo Nový zákon vydaný péčí otce prof. ThDr. Jana Matějky. Nyní je k vydání připravena Jeruzalémská bible. Při této příležitosti si dovolujeme obrátit se na Vás s několika otázkami:

Z dílny otce dr. Bognera zůstávají dlouho nevydány jeho překlady všech velkých i malých proroků i rozjímavé knihy Job, Přísloví, Kazatel, Píseň písní, Sirachovec a Kniha Moudrosti, které jsou používány i pro liturgický text v lekcionářích. Domníváte se, že by bylo vhodné jejich opětovné vydání tak jako u Žalmů?

Jelikož připravujeme revisi Bognerova překladu všech uvedených knih s novými, podrobnějšími výkladovými poznámkami, nedomnívám se, že by bylo vhodné vydat pouhý přetisk původního vydání. Prosíme ovšem čtenáře o trpělivost, protože na tomto díle můžeme pracovat jen ve svém volném čase, kterého je (při fakultních a jiných povinnostech) zoufale málo.

Otče docente, byli jsme mile překvapeni úrovní překladu, poznámkovým aparátem i krásou vydání Pentateuchu. Publikovali jsme tehdy i jména odborníků, kteří překlad připravili. Jaké je současné složení Vašeho překladatelského kolektivu a na čem tento kolektiv dnes pracuje?

Kolegové z olomoucké fakulty (prof. Tichý a doc. Chalupa) jsou v současné době vytíženi jinými úkoly (prof. Tichý např. reviduje v rámci tohoto projektu Nový zákon), podobně dr. Mikulicová, takže na chystaném dalším starozákonním svazku, kterým jsou prorocké knihy, se podílíme tři: dr Jaroslav Brož, Pavel Jartym a moje maličkost.

A kdy můžeme očekávat ukončení této další etapy překladu?

To si, bohužel, vzhledem k tomu, co jsem již řekl, netroufám ani přibližně odhadnout.

Jaký máte názor na překladatelský počin Jerusalémské bible ve světle výše uvedených prací?

Považuji ho za cenný doklad pozoruhodného, byť v některých ohledech diskutabilního díla odborníků proslulé Jerusalémské biblické školy; díla vzniklého v polovině minulého století a převedeného velmi pečlivě, s mimořádným citem pro jazyk, z francouzštiny do češtiny.

Otče docente, děkujeme Vám za rozhovor.

Ptal se
br. Felix OFM

jednoho místa se za jeden rok zvýšila ze 36 na 38 grošů.

7) Pro pořádek dodávám, že také liberecký kantor měl dlouhodobě plat 3 kopy grošů ročně.

8) Tak se pravidelně opravoval plot, vylepšoval sklep, renovovala či znovu osazovala kamna, okna, nakupoval se nábytek a další nezbytné vybavení.

9) Sluší se připomenout, že úřední strohost, přesnost a korektnost tehdy naprosto nevylučovala vzájemné lidské dorozumění a zábavu **po úspěšně zakončené kontrole**. Kostelní otcové poskytovali komisi **po sepsání protokolu** „truňk“ piva, který si všichni zúčastnění za úmornou práci nepochybně zasloužili.

Petr Kozojed

Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv Antonína redakce doporučuje:

1. Mnich mezi vlky

Život sv. Jana Kapistrána
Wilhelm Hünermann
Info a běžná cena: Váz., 231 str., 239 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: 101376

Dnes už nám možná jméno Jan z Kapistrána (1386 – 1456) téměř nic neříká, ale pravidelní čtenáři Obrázku ho dobře znají: v roč. 5, č. 6, 8. 5. 2007, vyšel v příloze jeho podrobný medailonek jako odpověď na otázku 3 testu pro dospělé, na s. 7. A před 550 lety ho znaly všechny, tehdy ještě křesťanské státy Západu, a dokonce – tento zapálený apoštol žil nějaký čas mezi našimi předky.

Pocházel z horského městečka Capestrano ve střední Itálii. Po vystudování práv se stal soudcem v Perugii, posléze však vstoupil k františkánům. Vykonal mnoho cest po Itálii, navštívil také Francii, Holandsko a Svatou zemi. Vynikal svou výmluvností a horlivostí, což byly dobré předpoklady k tomu, aby se stal oblíbeným lidovým kazatelem. Svými kázáními doslova strhoval davy, takže kostely vůbec nestačily a nesmírné davy se shromažďovaly na volných prostranstvím. Kázal latinsky, tj. řečí, kterou tehdy lidé hodně znali, a také na ty, kdo ji neznali, jeho gesta a zjev silně působily. Jan Kapistrán ale Boží slovo nejen hlásal, nýbrž se jím sám také řídil – vedl kající život a také pro četná uzdravení, jež Bůh skrze něho konal, měl pověst světce.

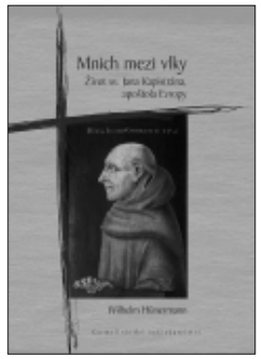

Koncem července 1451 chtěl jít kázat i do Čech a setkat se s Janem z Rokycan, v Praze z toho však nastalo zděšení a Jiří z Poděbrad mu do ní zakázal vstup. Bál se totiž jeho řečnického umění, protože během Kapistránova působení v moravských městech, zvláště v Olomouci a v Brně, se přes čtyři tisíce lidí navrátilo z husitství do církve a mnoho jiných bylo uzdraveno. Když světec zjistil, že jeho úsilí dostat se do Prahy bude marné, odebral se do severních Čech, kde kázal v Chebu, Mostě, Tachově, Plzni a Kadani.

V roce 1456 se účastnil tažení proti Turkům, spolu s vojevůdcem Janem Hunyadim a kardinálem Carvajalem. Když u Bělehradu rozhodovali, zda se mají pouštět do nebezpečné bitvy, Jan z Kapistrána je přesvědčil. Tím se velmi zasloužil o slavné vítězství nad Turky v bitvě u Bělehradu, které bylo vybojováno 22. července 1456. Kniha se čte jedním dechem.

2. Role Československa v sovětské strategii

Josef Kalvoda
Info a běžná cena: Váz., 428 str., 19,5 cm × 13,5 cm, 320 Kč
Vydalo Nakladatelství Dílo
Rok vydání: 1999
ISBN: 80-902530-1-6

Kniha sice z nějakých důvodů není na knižním trhu – udává se, že je „vyprodána“ (např. Kosmas), ale Knihkupectví U sv. Antonína obdrží pro všechny zájemce potřebný počet výtisků.

Recense knihy

Knihu vydalo Nakladatelství Dílo, Klad-

90. let 16. století Georg Herold, vynaložili přes 17 kop grošů. Nezanedbatelné sumy poskytovali kostelní otcové zasloužilému pastoru Andreasi Heischovi na zhotovení nových či vyspravení stávajících mešních oděvů. Od roku 1591 měl Heisch k dispozici novou kasuli ze zeleného atlasu, v roce 1598 byla jiná kasule vyzdobena zeleným taftem. Samozřejmě se z kostelní pokladny proplácely veškeré opravy a stavební práce na faře, kterých v průběhu let nebylo málo.

Vzhledem k faktu, že farní chrám Svatého Antonína Poustevníka ještě zářil novotou po nedávno ukončené stavbě, řekli bychom si, že farníci se s tímto spokojili a omezili výdaje na jeho údržbu. Nuže, podceňovali bychom naše ctihodné a opatrné předchůdce, kdybychom se tomuto názoru poddali. Ročně plynuly nezanedbatelné obnosy na vybavení interiéru, na údržbu povětrnostními podmínkami zvláště ohrožené věže a střechy, opravy oken, dveří, lavic. Prakticky permanentně se kupovaly provazy ke zvonům, objednávaly truhlice na uložení mešních oděvů, čistily a malovaly vnitřní zdi chrámu. Můžeme jen litovat, že tehdy ještě neexistoval fotoaparát a nemůžeme se tak na vlastní oči přesvědčit o důkladnosti a zodpovědnosti kostelních otců i všech libereckých farníků.

Zásadním způsobem se proměnila metoda a vlastní provádění roční finanční uzávěrky, od roku 1598 se dála výsostně úřední formou.[9] Vysvětleme si celý proces na příkladu uzávěrky z 2. října 1598. Kostelní účty tehdy prověřovali: pastor Andreas Heisch, purkmistr Christoph Hentschel, radní Aaron Ullrich, Peter Ullmann, Joachim Jakobitz, obecní starší David Flicke a Franz Kindler a kostelní otcové, jimiž tehdy byli Christoph Leder a Mathes Herbig. Komise zjistila, že kostelní otcové chybovali, když zapomněli do knihy kostelních účtů zapsat vypůjčené peníze a zároveň příjmy z jejich úročení. Dodávám, že to bylo opomenutí pouze náhodné, nikoli záměrné, a že se Leder s Herbigem rozhodně nehodlali špatným účtováním systematicky obohacovat. To nakonec komisaři uznali, zvláště, když dohledali dotčenou sumu do posledního groše v rámci pokladní hotovosti.

Na konec tohoto příspěvku bych si dovolil opět umístit jména jednotlivých kostelních otců, která by snad mohla být vytesána do kamene, rozhodně však by měla být pevně ukotvena v naší historické paměti. V letech 1577 – 1594 tuto funkci vykonávali Christoph Leder a Andreas Brettschneider, v letech 1595 – 1598 Christoph Leder a Jakob Keil a v letech 1598 – 1600 Christoph Leder a Mathes Herbig.

V příštím pokračování našeho seriálu dokončíme průzkum předbělohorských kostelních účtů a dovedeme finanční hospodaření liberecké farnosti až do roku 1624, který je v mnoha ohledech zlomový. O událostech bělohorských a pobělohorských, které měly zásadní dopad na církevní poměry na Liberecku se zmíním v několika dalších pokračování „Dělníků na vinici“.

---

1) Rád bych čtenáře upozornil, že časové rozmezí vedení knihy je pouze orientační. K roku 1587 se vztahuje pouze podrobné vyúčtování stavby kostela, o němž jsem pojednal v předchozím příspěvku. Běžné účetnictví libereckých kostelních otců je dochováno jen pro období od ledna 1591 do října 1600.

2) Tato relativně malá suma je poměrně snadno vysvětlitelná. Erbegelde neboli dědické peníze (přesné vysvětlení srov. Dělníci na vinici 12) nebyly trvalým či lépe řečeno nezcizitelným příjmem, ale naprosto běžným zbožím. Proto se mohly tyto závazky volně kupovat a prodávat, a podle toho disponovat jejich výnosy. Jestliže se tedy kostelní otcové rozhodli tzv. Erbegelde prodat, činili to jistě v dobré víře a s důkladným rozmyslem, ovšem nadále již nemohli s těmito příjmy počítat.

3) Odkazy ke kostelu v tomto období ještě nebyly natolik stabilní jako tradiční sbírky, ale svou výší skutečně tvořily nepostradatelnou část hospodaření kostelních otců.

4) Tak například dlouholetý kostelní otec Andreas Brettschneider věnoval na sklonku 16. století celých 30 kop grošů jako výroční (aniversární) odkaz za sebe a svou zemřelou dceru Barbaru.

5) Poprvé je tato praxe výslovně zaznamenána v říjnu 1598, kdy zároveň kontroloři účetnictví závazně definovali další provozování úvěrního systému. Významnými uživateli byli například purkmistr Christoph Hentschel s půjčkou 20 kop a kostelní otec Christoph Leder s půjčkou přes 26 kop grošů. Jen pro zajímavost činila roční úroková míra 4 groše z každé kopy, tedy pro přesnost 4 groše z každých 60 grošů.

6) Konkrétně se v letech 1595 – 1597 platilo za místa na tzv. žákovském kůru, cena

SVATODUŠNÍ POCHOD 2009

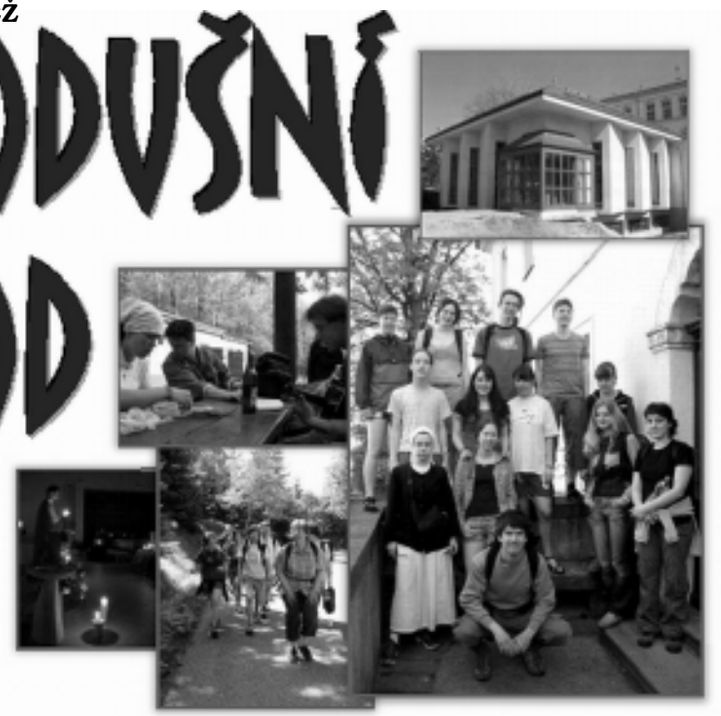

ŽELEZNÝ BROD – VRATISLAVICE

29. – 30. 5. 2009

Připoj se k nám a pojď spolu s námi oslavit svátky Seslání Ducha svatého pochodem ve společenství mladých! Tentokrát se vydáváme na cestu ze Železného Brodu, abychom se na závěr při vigilii znovu setkali se vzkříšeným Kristem, který za nás zemřel na kříži, vstal z mrtvých a přichází k nám

S SEBOU: spacák, karimatku, jídlo, pití, peníze na vstupné (50 Kč), pohodlnou obuv, ochranu proti dešti či slunci, dobré přátele i náladu

PROGRAM:

29. 5. pátek příjezd na faru do Železného Brodu
19.30 kytarové chvály v kostele sv. Jakuba
poté opékání buřtů (nutno si přivézt)

30. 5. sobota snídaně z vlastních zásob
pochod údolím Jizery na Malou Skálu, dále přes Frýdštejn, Kopaninu, Rychnov a Milíře (asi 22 km)
teplá večeře (guláš), chvíle odpočinku na dočerpání sil
21.00 svatodušní vigilie v Kapli Vzkříšení ve Vratislavicích, celebruje P. Radek Jurnečka
možno přespat do neděle

PŘIHLÁŠKY: Přihlašujte se prosím na telefonu 777 823 215 (Dominik Fišer) nebo e-mailem na dominik.fiser@seznam.cz. Více informací získáte tamtéž nebo na farním webu http://farnost-vrat.rkc-lbc.cz.

Dominik Fišer

OTÁZKY (10)

P. JAN PEŇÁZ, KŘTINSKÝ FARÁŘ-POUTNÍK JAN

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Za nejhorší považuji nadávání na druhé, někdy i na celý svět. Často slyšíme, že všichni jsou mafiáni, že prostý člověk nic nezmůže, že si ti nahoře stejně udělají co chtějí. Jindy zase nářek, jak nám kácejí lesy, otravují vzduch, kam se to svět řítí. Někteří mluví dokonce i proti Pánu Bohu, sice jemně, ale něco mu pořád vyčítají – jedni jakoby mu říkali: Tys to udělal špatně, my to opravíme. Tys nedal každému plodnost, my budeme dělat pokusy až budou moci mít děti třeba i stařeny. Tys spojil umírání s bolestí, my dáme injekci , aby člověk rychle zemřel a netrápil se. I věřící se vyčítavě ptají: Za co mě Pán Bůh trestá? Vždyť jsem nic neudělal. Tím se vytváří nejen blbá nálada, ale i nevěra, která jakoby přecházela ve vzpouru, podobné, v jaké byl na kříži lotr po levici.

2. Jaké navrhujete řešení?

Rád bych navrhl: Místo takových řečí, které připomínají spíše kouř, ba dokonce smradlavý dým, zapálit malé světélko. Zasadit jeden strom anebo o něj pečovat. Nevolit ty, kdo prosazují zlo. Kdo nejde volit, tak jim dá kousek svého chybějícího hlasu. Říci někde, že i politikové to mají těžké, je přece něco jiného, než nadávat, že za to berou těžké peníze. A vyzvat k modlitbě za světské představené, to už je hrdinství. Sebrat věci vyházené z popelnice je víc než řvát, za co ty úklidové čety platíme. Když se pohrdá životem, tak ho přijmout, matka více dětí svědčí sama sebou a je to víc než nadávání na to, jak vymíráme a jak se tady roztahují cizinci. Šířit nebo vydávat dobrý časopis je víc než rozčilování se nad nahotinami v trafikách. Říci, že když předkové tvrdili: Co Bůh dělá, dobře dělá, platí pořád, je víc než vyznání víry, to je vyznání důvěry. A to vede k Ježíšově závěti: Do tvých rukou svěřuji svůj život. Stejně ho někomu musíme odevzdat, ať ho rádi svěřujeme Bohu, ať se to učíme tím, že mu svěřujeme vše už teď. Před maturitou jsme v přírodních vědách probírali zkameněliny. Profesor nám řekl, že se v těch usedlinách nacházejí různé ulitky, a čím je ta vrstva mladší, tím jsou větší a pak z dějin zmizí. A objeví se nový druh, zase nějaké malinkaté ulitky, postupně se po miliony let zvětšují a pak zase zmizí. V té chvíli jsem si uvědomil, že my přerůstáme své rodiče výškou. Co když je to s námi lidmi také tak, napadla mně kacířská myšlenka. Ale pak jsem si řekl: Tak to, Pane Bože beru, tu generaci dlouhánů, i kdyby to už měla být ta hodně blízká konci. Na tobě to nechávám, protože i s tím máš jistě svůj plán. Nechávám to na tobě, tobě to svěřuji. To mě velice uklidnilo. Od té doby uplynuly čtyři desítky let. Děti dneska přerůstají rodiče nejen po stránce výškové. Ale i s tím může Pán Bůh něco udělat. Na něm to nechme, on ví, co má dělat. Na nás je, abychom zapalovali malá světýlka všude, kde to jde. Víc se třeba po nás nežádá, vždyť i z malého zdroje může být hodně světla.

P. Jan Peňáz

OTÁZKY (11)

P. JINDŘICH ČOUPEK, FATYM

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Moje máma mi často říkala: „Copak to nevidíš?!“ Bylo to tenkrát, když jsem se třeba snažil nacpat kus papíru do plného odpadkového koše. Chtěla mi tím říct, že ten koš je plný a že já jej mám vynést. Pomáhala mi tak vidět okolo sebe věci, které potřebují řešení. A nejen je vidět, ale řešit je.

Když se dnes setkávám s dětmi, zdá se mi, že se mi v mnohém podobají. Dovedou snad ještě někdy vidět a říct, že je potřeba něco udělat, ale nepřejdou k činu. A my dospělí? Doma sice vyneseme ten koš, který je plný odpadků, ale ve sféře veřejné klidně i dlouho dokážeme chodit okolo věcí, které potřebují řešení. Buď je už nevidíme a nebo je sice vidíme, ale jen se rozčilujeme nad tím, že se neřeší a sami se pro jejich řešení neangažujeme. A tento problém se týká všech rovin života naší společnosti: jednotlivce, rodin, obcí, farností, církve v našem národě i celé naší české společnosti. Tak se u nás nejen málo co mění k lepšímu, ale navíc se

Michal Olekšák

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (14)

V tomto pokračování našeho seriálu se znovu vrátíme ke knize kostelních účtů z let 1587 – 1600[1], která nám již poskytla vzácné zprávy o průběhu a financování rozsáhlé novostavby farního kostela Svatého Antonína Poustevníka. Nyní se však zaměříme výhradně na běžné, všednodenní, dnes bychom moderně řekli provozní výdaje liberecké farnosti na sklonku 17. věku. Pozorný čtenář si jistě povšimne kvalitativní proměny v hospodaření zdejších kostelních otců i stále se zdokonalujícího systému finanční kontroly ze strany věřících i městské obce.

Zásadní ekonomické ukazatele však zůstaly po celé předbělohorské období stejné, přes znatelné navýšení příjmů se ukazovaly tyto jako relativně skromné vzhledem k velkolepým plánům a aktivitám kostelních otců a nepřímo i celé farní obce. Procentuálně nejvyšší sumu zisků obstarávaly víceméně pravidelné sbírky při bohoslužbách. Od ledna 1591 do října 1600 činil celkový výtěžek 246 kop a téměř 46 grošů, přičemž se roční průměr pohyboval okolo 35 kop grošů. Taktéž tradičními dávkami ve prospěch kostelní pokladny byly tzv. Erbegelde v hodnotě téměř 50 kop grošů[2] a konečně nejstabilnější, byť drobný příspěvek tzv. stodolních daní v částce 56 grošů. Naproti tomu s rozvojem ekonomiky jako takové, ale zejména v souvislosti se zbohatnutím libereckých měšťanů se značně rozšířila instituce zbožných odkazů ke kostelu.[3] Jejich výše v určitých ročních úhrnech dokonce ohrožovala dosud neotřesitelné postavení sbírek, v roce 1592 – 1593 například činila 36 kop 30 grošů. Častěji se jednalo o drobnější odkazy v hodnotě několika kop grošů, ale jsou doloženy i případy, kdy někdo opravdu sáhl hlouběji do kapsy.[4] Doufejme, že jeho motivací bylo vskutku zajištění duchovního doprovázení a modliteb, a nikoli světské soupeření se sousedy. Zhruba od přelomu 16. a 17. století lze také vypozorovat jistou, velice důvtipnou novotu při ročním vyúčtování. Účetní zůstatek, ať už byl za ten který rok jakýkoli, se kostelní otcové nerozpakovali rozpůjčovat důvěryhodným lidem, často sami sobě a dále významným představitelům městské obce a farnosti. Půjčky byly pochopitelně úročeny, a tak kostelní pokladna nejen že fakticky nepřišla o základní zůstatkovou sumu, ale navíc nabyla o několik grošů splátek ročně.[5] Konečně posledním zaznamenáníhodným příjmem rozpočtu byly poplatky za místa v lavicích. Tato praxe byla dříve naprosto obvyklá. Movití měšťané se nezřídka přepláceli, aby si zajistili přední lavice v chrámu a tím také větší prestiž. Před rokem 1600 byl v libereckém prostředí celý systém „předplatného“ ještě v plenkách[6], výrazného rozvoje se dočkal až v posledních předbělohorských letech.

Znovu daleko zajímavější a především více vypovídající je výdajová kapitola kostelního hospodaření. Za hostie a víno k bohoslužbám vydali kostelní otcové 22 kop 21 grošů a 5 peněz, za 7 kop a 3 groše pořídili vosk na svíce. Bystrý čtenář si jistě povšiml, že suma obětovaná za tyto položky se ve srovnání s obdobím 1560 – 1589 prakticky nezměnila. Na stejné úrovni se udržela i částka za úklid kostela, čištění svícnů a praní kostelního prádla. Dlouhodobě stagnovaly také platy zaměstnanců farnosti. Městský písař dostával kromě roční mzdy ve výši 3 kop grošů ještě 36 grošů na pořízení papíru, psacího náčiní a vedení kostelních účtů. Navíc, jak již jeho titul vypovídá, působil zároveň jako písař městské rady a na tomto postu se jistě finančně zahojil. Větší důvod k nespokojenosti měl jistě kantor[7], který se kromě starostí o zajištění hudebního doprovodu bohoslužeb musel zlobit s neposednými školáky ve stísněných prostorách školy. Snad i kostelní otcové si uvědomovali tento nepoměr a zároveň důležitost kantora pro život farnosti a celého města. Z kostelní pokladny mu tedy dlouhodobě hradili veškeré opravy jeho příbytku, ať se již jednalo o položení podlahy, zasklení oken, vybudování komory, utěsnění či vybílení stěn. Celkově na pohodlí kantora, kterým byl v průběhu

dat brzy znovu nějaký koncert a také utvořit tradici velikonočních koncertů.

Další akcí dlouhomostecké farnosti, na kterou bychom Vás rádi pozvali, bude již tradiční svatoantonínská pouť 14. června v 15 hodin v kostele Sv. Antonína na Rašovce. Při této pouti budou slavnostně požehnány nové vstupní kostelní dveře. Mši svatou bude celebrovat náš duchovní otec, pater Josef Faltejsek.

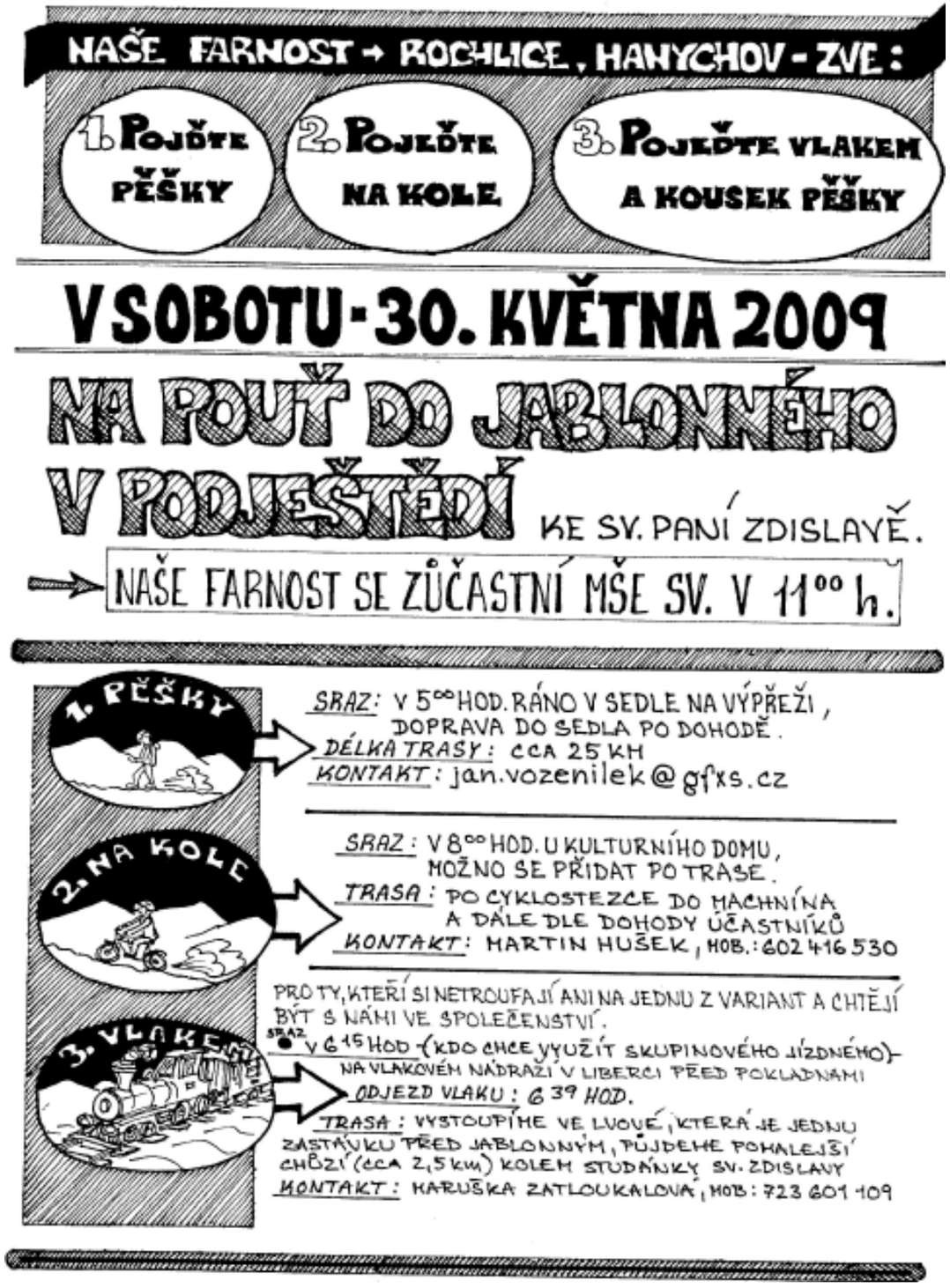

v našich srdcích zahnizďuje negativismus, beznaděj a nespokojenost s tím, jak věci jsou v mém životě a jak jsou okolo mě – tedy jakási atmosféra antiživota.

2. Jaké navrhujete řešení?

Všimnout si, že máme svobodu a že již dvacet let ve svobodné společnosti žijeme. Během těch dvaceti let jsme byli mnohdy svědky toho, jak této svobody využili nejrůznější „štiky" ke svému obohacení na úkor ostatních. Mnoho podniků bylo vytunelováno a zkrachovalo a mnozí přišli o práci. Viníci nejsou trestáni. To bere dobrým lidem chuť o něco se snažit. Je ale čas k tomu, aby se probudil a dostal se ke slovu slušný člověk, který má zájem věci v naší společnosti posouvat směrem ke společnému prospěchu. Takovému typu lidí je třeba dodat odvahu, aby se projevili. Bohužel i tito dobří lidé dost často ještě sedí v Egyptě u plných hrnců masa a chřoupají pór a cibuli – tzn. mají co jíst a kde bydlet a na to, co není dobré okolo nich, si zvykli a považují to za nezměnitelné. Svoboda ale není Egypt, kde mi někdo rozkazuje, abych stavěl pyramidy – a pyramidy stojí. Svoboda je prázdný a volný prostor, kde není nic bez mého svobodného rozhodnutí. Svoboda je pouští a pouští zůstane, jestli se nerozhodnu to změnit. Svoboda nás žádá, abychom ji zodpovědně využili jako možnosti, která je nám dána. Ve své svobodě můžeme vidět a jednat. Dívejme se a jednejme ...a strhávejme a motivujme k tomu druhé.

P. Jindřich Čoupek

Sdružení přátel Josefa Kalvody vyhlašuje vzdělávací a vzpomínkový cyklus

Rok prof. Josefa Kalvody

Naším cílem je připomenout životní dílo prof. Josefa Kalvody (* 15. 1. 1923 Maleč † 8. 3. 1999 Hartford), ***vůdčího představitele křesťanského protikomunistického odboje, významného publicisty v exilu a úspěšného amerického universitního profesora dějin, politologie a ústavního práva,*** u příležitosti desátého výročí jeho úmrtí. V rámci jednotlivých informačních, publikačních a pietních akcí cyklu chceme poukázat na Kalvodův

1. výrazný přínos protikomunistickému odboji,
2. opomíjený přínos české historiografii,
3. inspirující přínos katolického intelektuála a aktivisty.

Vedle vlastní oslnivé akademické kariéry, která vyvrcholila nabídkou členství v týmu poradců presidenta Ronalda Reagana, přijal a naplňoval Josef Kalvoda jako své poslání boj proti komunistickému zlu a za lidská a občanská práva doma i ve světě a ve své exilové publicistické a přednáškové činnosti neúnavně poukazoval na příčiny zotročení své vlasti, za které považoval morální selhání politických vůdců a odklon společnosti od křesťanské morálky. Své názory shrnul v proslovu *Cesta k národní svobodě*, který připojujeme jako úvod k vyhlašovanému cyklu; je otištěn v příloze.

Ve svém soukromém, akademickém i politickém životě vycházel Josef Kalvoda důsledně a konsistentně z hluboce prožívané zbožnosti a z víry v objektivně platné mravní zákony vyjádřené křesťanskými hodnotami, tj. vírou v Trojjediného Boha a úctou k zjeveným Božím zákonům, úctou k individuální svobodě a důstojnosti člověka a mezilidskou solidaritou. Jeho životní běh byl prodchnut pevnou vůlí nezpronevěřit se ani v nepříznivých podmínkách uprchlíka svým hřivnám a výzvám doby.

Pokud máte zájem připojit se k činnosti Sdružení nebo jen vyjádřit podporu této iniciativě napište nám, prosíme, své jméno a zaměstnání na e-mailovou adresu joskalvoda@seznam.cz, případně vyvěste toto prohlášení na svých webových stránkách. Informace o všech aktivitách budeme průběžně publikovat na webových stránkách http://nakldilo.sweb.cz/kalvoda/index.htm, kde bude také aktualizován seznam podporovatelů tohoto cyklu.

Mgr Jan Cholínský
Doc. RnDr. Vladimír Petkevič, CSc.

Program
I. informační činnost
duben 2009

1. Vyhlášení vzpomínkového cyklu Rok prof. K

- oslovení veřejnosti a římskokatolických institucí úvodním prohlášením

- rozeslání článku Cesta k národní svobodě

2. Otevření nových webových stránek

- aktualizace stávajícího webu a doplnění o tuto kampaň

říjen 2009

3. Seminář *Josef Kalvoda křesťan, akademik antikomunista*

- seminář pořádaný Křesťanskou akademií

listopad 2009

4. Otevření Osobního archivního fondu JK v knihovně Libri prohibiti

- zpřístupnění již zpracovaného a uloženého fondu v LP

prosinec 2009

5. Encyklopedické heslo Josef Kalvoda

- oficiální dodání zpracovaného hesla JK historickým ústavům AV

II. Publikační činnost

6. Prodej aktualizovaného vydání životopisu Poutník Josef Kalvoda

- zajištění reklamy a výhradní distribuce firmou Kosmas

7. Distribuce aktualizovaného vydání knihy JK Z bojů o zítřek III. pedagogům, vzdělávacím a křesťanským institucím

- nabídka bezplatného dodání knihy

8. Vydání knihy vybraných textů JK *Cesta Edvarda Beneše k únoru 1948*

- kritické vydání s komentáři současných renomovaných historiků

9. Vydání knihy JCH *Nesmiřitelný rozkol*

- vydání knihy o politických aktivitách a myšlení českých exulantů

Výhledově

- 2. vydání knihy *Genese Československa*

- vydání vybrané korespondence JK z exilovými aktivisty

III. Vzpomínková činnost

10. Umístění pamětních desek v Malči a Chotěboři

- návrh zastupitelům v Malči a vedení gymnázia v Chotěboři

11. Umístění pamětního kamene u řeky Doubravy

- zorganizování pietní akce spojené s katolickou mší sv. za JK

12. Návrh na udělení státního vyznamenání JK in memoriam

- dodání návrhu s přiloženými podpisy KPR

Na co přišla dočasná komise Poslanecké sněmovny?

Když vláda minulý rok v dubnu schválila návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi, předpokládalo se, že jeho putování legislativním procesem bude komplikované. Následný vývoj však předčil všechna očekávání. Kvůli počínající rebelii třech poslanců ODS byl návrh zákona „zaparkován" v prvním čtení. Následně Poslanecká sněmovna přistoupila ke zřízení dočasné komise „pro řešení majetkových otázek mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi", které uložila do 31. prosince 2008 předložit stanovisko k vládnímu návrhu zákona a návrh věcného řešení majetkových otázek mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi. Předsedou dočasné komise byl zvolen Ing. Jan Kasal (KDU-ČSL). Dalšími členy komise byli: Marek Benda (ODS), Mgr. Milan Bičík (KSČM), Richard Dolejš (ČSSD), Mgr. Michal Hašek (ČSSD), Mgr. Vítězslav Jandák (ČSSD), Ing. Daniel Kafka (ODS), RNDr. Vladimír Koníček (KSČM), Ing. František Laudát (ODS), Mgr. Bohuslav Sobotka (ČSSD), MUDr. Džamila Stehlíková (SZ), Ing. Vlastimil Tlustý, CSc. (ODS).

K jakým závěrům komise došla? Na své druhé schůzi v červenci 2008 dospěla k závěru, že „souhlasí s tím, že má být církvím a náboženským společnostem vydáno a nahrazeno to, co vlastnily nebo měly vlastnit k datu 25. února 1948" a o něco později uznala, že církve kdysi nějaký majetek skutečně vlastnily.

To jsou pravděpodobně jediné positivní závěry jejího působení. Následovalo předkládání stovek stran informací a na desítku nejrůznějších právních i ekonomických expertíz. Pochybnosti poslancům vyvraceli ministři Jehlička a Gandalovič, ale například také předseda Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního Karel Večeře nebo děkan Národohospodářské fakulty VŠE doc. Jiří Schwarz.

Poslanci se dozvěděli například následující informace:

> Úplná verifikace veškerého historického církevního majetku by si vyžádala detailní zpracování údajů ze všech 13 tisíc katastrálních území v ČR. Zde by se jed-

je i název GREGORIÁNSKÝ chorál. Do té doby se hudba předávala pouze ústně, proto bylo hodně různých melodií a nápěvů. Nyní již je zapsáno, ale stejně délky not se přizpůsobují textu, takže dle mého názoru i dnes pro jeden zápis může být několik variant provedení.

Druhé setkání se konalo 25. 4. 2009 v Křížovém kostele. Tentokrát jsme místo všech oslav Jirků (nebo Jiřích? – 24. 4.) a Marků (25. 4.) nacvičovali velikonoční nešpory pod vedením paní Jitky Fárové ze Sedlce-Prčice. Sešlo se nás cca 15, žalmy prý sice těžké nejsou, ale po měsíčním zapomnění, co která značka znamená, bylo těžké se do tohoto vpravit. Od 16 h jsme pilně nacvičovali a zjišťovali krásy zvukomalebného latinského jazyka. V 18 hodin se konaly tyto nacvičené nešpory, hrstka 12ti „statečných" se prozpívávala žalmy. I když tyto netradiční nešpory byly ohlášeny dopředu, přišli si je poslechnout pouze dva posluchači (z toho jeden je kostelník, který s námi absolvoval i dvouhodinovou zkoušku). Vlastně se zúčastnilo 5 posluchačů – nezapomeňme na Boha ve třech osobách. Všem „statečným" to nevadilo, spíše jsme se soustředili, jak tyto jednotlivé věty a fráze se nesou lodí kostela a ozvěna nám je „vrací" zpět. Krásný zážitek. Díky našim předkům, že postavili tak krásně znějící Křížový kostel.

Po těchto nešporách se dlouho diskutovalo, zda v tomto pokračovat, jakým směrem a jak často. K žádnému závěru se nedošlo. Pokud byste měl někdo ze zúčastněných nebo i nezúčastněných nápad či radu, dejte vědět komukoliv z redakce Obrázku.

Jí chci také poděkovat, že pro nás připravila „výlet" do světa historické hudby přímo v našem městě Liberci. Otázkou je, zda se najdou nadšenci, kteří budou tuto muziku nadále procvičovat (zpočátku za asistence kantora) anebo toto zapadne v zapomnění.

Lída Cvejnová

Velikonoční odpoledne –

S radostnou velikonoční náladou v kruhu farníků nejvěrnějších jsme se sešli u bohatého stolu na strážské faře. Někteří pravidelní účastníci odpadli z důvodu rodinných povinností a někteří se museli doma věnovat malování vajec pro pondělní koledníky. Kdo si přípravu správně načasoval a nebyl v časové tísni, mohl pobýt s námi a pochlubit se v soutěži zdobenou kraslicí. Vybírat se dalo z několika výtvarných stylů. Soutěže se zúčastnilo vajíčko perníkové, čokoládové, paličkované, zdobené ubrouskovou technikou, opletené pedikem, vařené v cibulových slupkách a s lepenými ornamenty. Nejdelší cestu za sebou mělo vajíčko z Jičína. Nejveselejším vajíčkem bylo jmenováno vajíčko slečny Kristýnky, které si můžete do konce velikonoční doby prohlédnout v předsíni našeho kostela. Další program by se dal shrnout slovy: Pojedli, popili a dobře jim bylo.

– Květen ve Stráži nad Nisou –

Pokračujeme ve výpravách do církevních dějin:

(12. 5. České baroko a jesuité)

26. 5. Zjevení ve Fatimě (film)

Na faře vždy od 19 hodin.

– Pouť do Jablonného v Podještědí

30. 5. ráno v 6.17 hodin jede vlak ze Stráže na Liberec, přestup na vlak v 6.39 směr Česká Lípa. Vystoupíme ve Zdislavě a jdeme pěšky do Jablonného, kde bychom měli stihnout bohoslužbu v 11 hodin. Návrat zpět podle dohody na místě a podle počasí. Bližší info ve Stráži v kostele na nástěnce.

Mirka Šímová

Solideo na Dlouhém Mostě

Protože jsme nemohli mít na Hod Boží velikonoční na Dlouhém Mostě mši svatou, rozhodli jsme se uspořádat alespoň koncert duchovní hudby pro farníky a pro ostatní lidi z obce. Pozvali jsme soubor Solideo, který nám zahrál hudbu od středověku až po baroko, a to na dobové hudební nástroje, jako byly například nineŕa, krummhorn nebo třeba nejrůznější flétny ze zvířecích rohů. Mile nás překvapilo, že se této kulturní akce zúčastnilo několik desítek lidí nejen z Dlouhého Mostu, ale i z širokého okolí. Není se ale co divit, když sami protagonisté se krátce před koncertem vydali v dobovém oblečení a s hudebními nástroji po Dlouhém Mostě.

Koncert se vydařil natolik, že ze strany posluchačů vzniklo přání a zájem, uspořá-

Jaké bylo mé překvapení, že nyní není kde se schovat. Sešla se daleko užší skupina nadšenců, ale elán vše vynahradil. Díky zkušenosti a trpělivosti se paní sbormistryni podařilo z nás dostat maximum. Samozřejmě se náš výkon nemohl zdaleka přiblížit zpěvu sborů, kteří se věnují tomuto zpěvu víc než jedno odpoledne.

Ale základ by tu byl. Je otázka, zda by se našlo víc lidí, kteří by měli zájem ponořit se do vod chorálu. Mít odvahu a čas. Najít oporu v knězi, aby nezůstali pouze jako kroužek sám pro sebe. Zakomponovat latinu alespoň příležitostně a s citem do bohoslužby. Tímto se nabízí i otázka základního vzdělání laiků v latině, mateřském jazyce naší církve. Neboť pokud budeme luštit, jak se co čte a pak navazovat na neobvyklou melodii, tak jsme podstatě liturgického zpěvu dost vzdálení a půjde o něco zcela jiného než o modlitbu. A to je věc, zvlášť u generace, která od dětství zná jen bohoslužby v mateřském jazyce, dost zásadní. V našich očích je gregoriánský chorál specifický, téměř archaický druh liturgické hudby, kterou si rádi poslechneme. Ale jinak se vrátíme ke kytarovkám a v neděli si zazpíváme podle kancionálu.

Mirka Šímová

(4) Několik dojmů ze setkání s Jitkou Fárovou a gregoriánským chorálem (GCH)

Vyvrcholením seriálu o GCH, kterým v Obrázku provázel Pavel Kozojed, byla březnová přednáška, v níž odborník a propagátor GCH Ing. Jiří Hodina posluchače krátce znovu seznámil s historií tohoto druhu zpěvu a vysvětlil jak číst notový záznam, a poté přistoupil k praktickým ukázkám latinských žalmů, do jejichž zpěvu ihned účastníky zapojil. Čas byl ale neúprosný a museli jsme „v nejlepším" skončit. Tato „Nedokončená" nám byla, Bohu dík, bohatě vynahrazena o měsíc později na setkání v kostele Nalezení sv. Kříže, tentokrát s Jitkou Fárovou, která GCH studovala (mj. u Ing. Hodiny) a aktivně se jeho interpretací zabývá.

Ta bez dlouhých řečí rozdala 12-ti účastníkům notový záznam aktuální modlitby nešpor, rozdělili jsme se do dvou chórů, „přelouskali" latinský text, vyslechli překlad a hned začal nácvik zpěvu hymnů, antifon, žalmů i modlitby Otče náš. Za necelé dvě hodinky jsme byli shledáni způsobilými předstoupit před oltář a důstojně během bohoslužby slova (v češtině) zpívat latinsky Vesperae. Nedostatky při výslovnosti a někdy i v nezvládnuté melodii (naštěstí neodradily dva plně soustředěné příchozí posluchače) nahrazovalo nadšení a radost pro nás přímo hmatatelná. Po skončení bohoslužby oba chóry spořádaně odešly do sakristie.

Tam jsme probírali s J. Fárovou své pocity z právě absolvovaného praktického výcviku a vystoupení, i hovořili o tom, co a jak dál, aby pro případné zájemce o GCH touto akcí vše neskončilo. Že to nebude jednoduché bylo jasné každému z nás a pokud se nenajde někdo jako Miriam Režná, (jmenováním ji však nechceme stresovat a činit ji nějak zodpovědnou za případnou budoucnost GCH na Liberecku), bude to, jak už naznačil Pavel Kozojed v závěru svého příspěvku v č.5 letošního Obrázku, velmi problematické. Nicméně jsme se jako přímí účastníci shodli, že tento podvečer s GCH byl silným a neobyčejným zážitkem, který v nás bude dlouho doznívat. I po rozloučení s paní Jitkou jsme v září (a hlavně teple) zapadajícího slunce stáli, živě před kostelem diskutovali a nechtělo se nám ani se rozejít.

Je krásné – to jistě potvrdí každý, kdo se modlí breviář – velebit Pána modlitbou Chval. Ale bylo úžasné a výjimečné tuto modlitbu zpívat v resonujících chórech před oltářem, před Jeho tváří. Děkujeme všem, kdo nám toto setkání připravili.

Marie a Pavel Mártonovi

(5) O Gregoriánském chorálu v Liberci – jaro 2009

V poslední době proběhly dvě akce ohledně gregoriánského chorálu v Liberci, jak jste jistě zaznamenali v dřívějších vydáních Obrázku.

První se konala 16. 3. 2009 v knihovně Technické univerzity ve Voroněžské ulici. Zde nás pan Ing. Jiří Hodina seznámil částečně s historií a také s praktickými ukázkami některých žalmů. Také nám ukázal notové značky a symboly, jak se v době Řehoře Velikého domluvil tehdejší zápis hudby. Odtud

nalo odhadem o více než 15 tisíc knihovních vložek. Z těchto údajů by se musela vytvořit databáze obsahující i parcelní výměry a tyto teprve porovnat se stávající evidencí. Náročnost takových prací je možné odhadnout na cca 200 člověkoroků.

Nezávislá auditorská společnost Ernst & Young konstatovala, že vládou zvolený algoritmus pro výpočet výše finanční náhrady je racionální.

Je možné, že stát na zabaveném církevním majetku vydělal od roku 1948 po odečtení všech nákladů na církve 168 mld. Kč. (Jedná se tedy o ušlý zisk církví. K tomu je třeba započíst hodnotu dosud nevráceného majetku ve výši dalších cca 130 mld. Kč .)

Úsilí předkladatelů a koaličních poslanců přesvědčit zástupce ČSSD, KSČM a Vlastimila Tlustého o tom, že vládou zpracovaný návrh zákona není výstřelem od boku bylo nakonec marné. Práce komise byla ukončena doporučením návrh zákona zamítnout a zahájit nové kolo jednání s církvemi s cílem najít takový způsob narovnání, který bude objektivně a prokazatelně vycházet z hodnoty bývalého majetku církví a náboženských společností, který tyto vlastnily k 25. 2. 1948.

Absurdita závěrečného usnesení komise je v pravdě kafkovská; zvláště po všech těch expertízách, které ukazovaly, že částka 83 mld. Kč není přehnaná.. Zdálo se snad těm, kteří pro návrh hlasovali, že majetkové narovnání, jak je vláda navrhla, je málo velkorysé?

Jakub Kříž, zástupce ředitele odboru církví MK ČR

Pozn. red.: Vzhledem k tomu, že se uzavřela jedna etapa případu „majetek církví", přinášíme přehled článku k tomuto tématu:

Co to je Náboženská matice? Roč. 5, č. 5, 1. 4. 2007, s. 12.

Restituce církevního majetku na pořadu dne? Roč. 5, č. 6, 8. 5. 2007, příloha s. 2 – 5.

Memorandum za nápravu vztahu státu a církví v České republice. Roč. 5, č. 7, 4. 6. 2007, s. 12.

Komise pro narovnání vztahu mezi státem a církvemi zřízena. Roč. 5, č. 8, 5. 7. 2007, s. 10n.

Jak jsme přišli na 83 miliard? Roč. 5, č. 12, 31. 10. 2007, s. 12.

HISTORIE

Nad 60. výročím února 1948 (7)

Snaha o reflexi minulosti se objevuje i na prknech, která znamenají svět, a tak připomeňme alespoň tři výrazné divadelní události posledních let. Soubor VICENA z Ústí nad Orlicí slavil úspěch s nastudováním hry Ireny Douskové v režii Jana Štěpánského Hrdý Budžes, v níž je komunistický režim představován pohledem malé školačky. Soubor hostoval v mnoha českých městech a uvedl hru i na několika soutěžních přehlídkách, kde byla představitelka hlavní role Helena Lochmanová vždy oceněna za nejlepší ženský herecký výkon. Derniéra představení se uskutečnila v roce 2007. V tomtéž roce uvedlo Národní divadlo premiéru hry anglického autora českého původu Toma Stopparda Rock n'Roll v režii Ivana Rajmonta. Hra je inspirována historickými fakty a názory Václava Havla a konfrontuje příběhy českého disidenta a jeho někdejšího britského profesora. Autentičnost představení dotvářelo i zakomponované vystoupení hudební skupiny Plastic People of the Universe, jejíž persekuce komunistickým režimem byla podnětem ke vzniku občanské aktivity Charta 77. V letošním roce připravilo Divadlo Kolowrat v režii Jiřího Nekvasila muzikálový příběh Zítra se bude tančit ... připomínající svým názvem kýčovitý básnický hit socialistického realismu z padesátých let. Námětem této netradiční hudební hry je soudní proces s političkou Miladou Horákovou odsouzenou k trestu smrti. Libreto napsal Aleš Březina po prostudování soudních spisů a zakomponoval do něho také autentické citace.

Připomínání doby komunismu v uměleckých dílech má vzhledem k jejich širokému společenskému dosahu pro zachování historické paměti mimořádný význam. Jak uvedený a samozřejmě zdaleka ne kompletní přehled naznačuje, rozhodně je a doufejme, že ještě bude z čeho vybírat. Bylo by jistě možné zmínit i mnohé počiny z hlediska

výhradně kritického, ale tu část umělecké produkce, kde převažují samoúčelná pseudorecese, povrchnost nebo manipulace s historickými fakty a jejich významy, ponecháme záměrně stranou. Připomeňme ale ještě, že zvláštní a privilegované místo náleželo v posledních dvaceti letech komunistické epochy populární hudbě respektive jejím dvěma oblastem, rockovému undergroundu a básníkům s kytarou nebo harmonikou – folkovým písničkářům. Někteří odešli do exilu (Karel Kryl v roce 1968 a později po opakovaných persekucích i Jaroslav Hutka, Svatopluk Karásek a Vlastimil Třešňák), jiní byli odměňováni potleskem publika dychtivého po živém slovu, ale museli se potýkat s všudypřítomnou censurou a také s dotíráním tajné policie (ne všichni úspěšně). Po pádu komunismu se reflexe minulosti v písňových textech stala spíše okrajovou záležitostí. Ve vážné hudbě nebyla sice zkomponována žádná „Symfonie z porobeného světa“, ale souhrn poctivé tvorby umělců všech oblastí, jejichž cílem je nezapomenout na teror, demagogii a nesvobodu, tomuto názvu odpovídá.

Školství

Sonda do školního dějepisu shrnuje poznatky ze tří namátkově vybraných zdrojů a je doplněna dvěma volně navazujícími úvahami. Prvním ze zdrojů je diskuse vedená nad prohlášením Asociace učitelů dějepisu (ASUD) z roku 2003 presentovaná na webových stránkách tohoto profesního sdružení, druhým publikace Výuka dějin 20. století na českých a slovenských školách vydaná Ústavem humanitních studií UJEP v Ústní nad Labem v roce 2006 a třetím ročníková práce studentky pedagogického lycea Johany Poncarové Podání padesátých let ve výuce dějepisu z roku 2007, umístěná na jejích osobních webových stránkách.

„Školní dějepis je institucionalizovaným prostředím vytváření, předávání a zachování historické paměti,“ praví se v prohlášení historiků, vydaném na podporu ASUD. Jím pedagogové protestovali proti vyřazení dějepisu z maturitní zkoušky a proti plánované reformě výuky sloučením dějepisu s předmětem občanská výchova. Následná mediální rozprava odborníků i laiků se zabývala nejen tím, jaké podmínky a jakou časovou dotaci potřebují učitelé dějepisu, ale i obecnějšími úvahami o tom, jak by toto vytváření, předávání a zachování mělo či nemělo probíhat. Informace z dalších citovaných zdrojů pak potvrzují jak neformální kontinuitu této diskuse, tak i existenci individuálně promýšlených, ale systémově neřešených problémů a ukazují na jejich dopad v praxi.

Debata vyvolaná ASUD připomněla tradiční problém s pedagogickými metodami, který je v dějepisu ještě zvýrazněn. Spíše většinovou než ojedinělou zkušenost popsal jeden z účastníků ve vzpomínce na školní dějepis jako „naprosto suchý výklad dat bez jakéhokoliv závěru či osvětlení souvislostí, o eventuálním vztahu k současnosti ani nemluvě“. Pedagogové se shodují na tom, že kvalitní či nekvalitní způsob výuky je dán individuálními schopnostmi učitele, ale zároveň odráží trendy v přípravě učitelů na vysokých školách a přístup ministerstva respektive ředitelů škol a samotných učitelů k celoživotnímu vzdělávání. Současný učitel dějepisu by měl ve výuce zdůrazňovat správné významy a souvislosti, využívat moderní technické pomůcky, zařazovat tvůrčí programy a současně udržet kázeň ve třídě. To opravdu – zvláště na základních školách – není málo. Zvláště když – jak se i v tomto bodě zainteresovaní shodují – příprava budoucích učitelů na „realitu“ je stále nedostatečná a podobně je tomu i se zajišťováním celoživotního vzdělávání a motivací k němu.

Další diskusní námět se týkal obsahu školního dějepisu či přesněji řečeno jeho „dosahu“ k přítomnosti. Opakovaně bylo konstatováno, že výklad dějin na základních a středních školách i na gymnáziích často končí rokem 1945 a na dějiny druhé poloviny dvacátého století nezbývá čas. Jedna z diskutujících, středoškolská pedagožka, napsala: „Letos jsem se odhodlala k ‘revolučnímu činu‘. Aby se dostalo na dějiny současné, začali jsme od nich. Postupuji přesně podle plánu, byť od konce. (…) Pokud bych ale postupovala přesně podle plánu, dostala bych se ve svých hodinách – v ideálním případě maximálně ke třicetileté válce. To by bylo sice moc hezké, ale pak bych se v televizních novinách opět dozvěděla, že

málo. Kéž by toto malé semínko v Liberci zapustilo kořeny a rozrostlo se do častějšího a kvalitního zpěvu gregoriánského chorálu nejen při bohoslužbách, ale i mimo ně!

Alena Mirjam Režná

(2) Praktické seznámení 25. 4. 2009 pod vedením paní Jitky Fárové

Byl jsem požádán bratrem Felixem, abych napsal nějaké své dojmy z této akce.

Před časem jsem měl příležitost poslechnout si pár nahrávek gregoriánského chorálu od nějakých španělských mnichů a moc se mi to líbilo. Tak jsem chtěl využít příležitost a prakticky se s tím seznámit.

Mým prvním dojmem bylo překvapení, že máme za dvě hodiny něco nacvičit a pak to předvést dalším příchozím. Špatně jsem pochopil to, co bylo předchozí neděli v ohláškách. Ale nevadí. Bylo tam pár přátel a lektorka sympatická, tak jsem se s tím rychle vyrovnal.

A šli jsme do toho. Na začátek rozezpívání (na to nejsem já, ryzí amatér, zvyklý) a rozdaly se noty. A hned další překvapení. Takové zvláštní notičky, jen na čtyřech linkách. Krátké vysvětlení a už zpíváme. První melodie ještě docela šla. Ale další byly čím dál víc „kudrnatější“, no opravdu pěkné, ale než jsme prošli všechny čtyři strany, které si na nás naše vedoucí připravila, bylo toho až dost. Hlavní problém pro mně ovšem byl číst ty latinské texty (ještě že jsem si vzal brýle). A k tomu lovit melodii, kterou jsem nebyl schopen si za tu chvíli zapamatovat. Takže žádná sláva. Ještě že s námi, v tomto oboru naprostými začátečníky, přišla zkoušet také paní Mirjam. Ta, jak se ukázalo, se tomuto žánru věnuje a byla naší paní vedoucí rovnocennou partnerkou. To byla naše záchrana, jinak bychom po rozdělení do dvou chórů byli beznadějně ztraceni. Paní sbormistryně byla moc milá a shovívavá k našemu snažení, ale tuším, že nám nasadila trochu vysokou laťku.

Dvě hodiny uběhly než jsme se nadáli a přišla chvíle pomodlit se, co jsme se (ne)naučili. Byl jsem smířený s tím, že to bude pěkná ostuda, ale osud k nám byl milosrdný. Jako posluchač přišel jediný starší pán, který, snad s pochopením, přijal náš, sice snaživý, nicméně chabý výkon.

Výsledek nebyl slavný, ale zkušenost to byla velmi zajímavá a jsem za ni vděčný. Po ukončení jsme ještě delší dobu diskutovali o tom, jak jsme to prožili a jak to případně zužitkovat. Nebylo by špatné si občas něco takového nacvičit a zazpívat. Ale reálně to nevidím. Zájem je nevelký, sešlo se nás asi 10 ze všech libereckých farností a vyžadovalo by to zapáleného vedoucího, který tomu věnuje mnoho času a energie. A využití při liturgii je problematické. Latina většině z nás není blízká. To, co jsme nacvičovali, představovalo zpívané nešpory. Naše lektorka se snažila nám přeložit, o co se tam jedná, některé pasáže nám přečetla z českého breviáře. Ale k tomu, abych to byl schopen vnímat jako modlitbu, to nestačilo. Před časem byla v naší farnosti (Ruprechtice) snaha sloužit jednou za měsíc latinskou mši (jen některé texty). Měl jsem problémy s porozuměním, ale snažil jsem se to přijímat positivně. Ale mnohým farníkům to bylo vážnou překážkou, takže latinské mše brzy skončily. Obávám se, že podobně by skončila snaha využít při liturgii gregoriánský chorál s latinskými texty.

Takže díky za novou zkušenost, diky za profesionální vedení paní sbormistryní, díky těm, kteří akci připravili.

Mirek Březina

(3) Gregoriánský chorál

Po seriálu o gregoriánském chorálu v našem Obrázku jsem se chystala na návštěvu přednášky pana Hodiny. Těšila jsem se na další informace spjaté s historií i ukázkami tohoto jedinečného hudebního směru. Přednášející nám rozdal noty a začal s výkladem. Středověká osnova mi nečinila o moc větší potíže než četba not v pětilinkovém zápise. Vzhledem k tomu, že s hudební naukou jsem skončila v osmé třídě základní školy (do dnešního dne si z notové osnovy pamatuji pouze jak nakreslit houslový klíč), byla jsem v klidu. Za zády zkušení varhaníci a členové chrámového sboru byli velkou oporou všem nezpěvákům a v jejich školeném zpěvu jsme se hezky ztratili.

S tímto pocitem vítězství jsem vyrazila i na nácvik nešpor pod vedením paní Fárové, které se konalo poslední dubnovou sobotu.

Beze slov

světil“ svým souhlasem, panu dirigentovi a varhaníkovi Borisi Jonešovi za odbornou účast na kolaudaci nástroje, dárcům známým i anonymním, z nichž někteří věnovali na tento nástroj značné finanční obnosy, stejně tak i těm, kteří přispěli podle svých možností „vdoviným haléřem“, který má před Bohem nesmírnou cenu. Zvlášť také děkuji všem těm, kteří mysleli na tento projekt modlitbou a stále jí „otvírají nebesa“. Na úplný závěr pak Tomu, bez kterého ani „vlas na hlavě neztratíme“ (Luk 12, 7) … – Deo Gratias – Bohu díky!

Nyní nastává zase všední čas. Dny, kdy musíme znovu pracovat a promýšlet, jak dostát závazkům, jež jsme na sebe koupí nyní už našich varhan dobrovolně vzali. Máme teď „hmatatelnou“ motivaci – varhany stojící na kůru u Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově.

Pavel Kozojed

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL V SOUČASNÉM LIBERCI – POKRAČOVÁNÍ NEBO DOKONČENÍ?

(1) ÚVOD DO PRAXE GREGORIÁNSKÉHO CHORÁLU V LIBERCI

V sobotu 25. dubna se v chladném kostele sv. Kříže v Liberci sešla desítka zájemců o gregoriánský chorál, aby si pod vedením zkušené chorregentky paní Jitky Fárové ze Sedlce-Prčic vyzkoušeli v praxi to, co se dozvěděli na minulé teoretické přednášce.

Paní Fárová nám rozdala nedělní latinské nešpory v chorální kvadratické notaci, následovala chvíle rozezpívání a pak už jsme začali nacvičovat. Případné nejasnosti nám byly ochotně vysvětleny, žalmy přeloženy, a přestože pro většinu z přítomných není chorál „denním chlebem“, po chvíli jsme se zorientovali a mohli si vychutnat velebné melodie večerní modlitby – nešpor. Několikrát jsme si celé nešpory přezpívali, a protože se rychle blížila šestá hodina, kdy jsme měli předvést to, co jsme se právě naučili, jak se říká „naostro“, ještě jsme dohodli praktické věci, jako například způsob příchodu a postoje při modlitbě.

Původně se zřejmě počítalo s tím, že si naši produkci v 18.00 přijde poslechnout i publikum, ale nikdo se nedostavil, takže naše modlitby směřovaly jen a jen k Bohu. Po dvojicích jsme vycházeli ze sakristie, hluboce se uklonili před oltářem a rozdělili se na dva chóry. A pak už zaznělo po úvodu „Deus in adiuvandum me festina …“ a latinské chorální nešpory začaly. Velebné melodie se krásně nesly barokním interiérem … Zajímalo by mne, jak dlouho už kostel sv. Kříže tuto modlitbu neslyšel …

Nešpory jsme zakončili tradiční velikonoční antifonou Regina caeli, laetare a pak jsme se opět uklonili oltáři a po dvojicích odešli do sakristie. Myslím, že na nás všechny to, na čem jsme se mohli aktivně podílet, hluboce zapůsobilo a dovolilo nám zakusit něco z nádhery a vznešenosti tohoto způsobu modlitby Církve, který by nám měl být vlastní, ale který se bohužel provozuje jen

Socialistická škola dříve
Mladší žáci

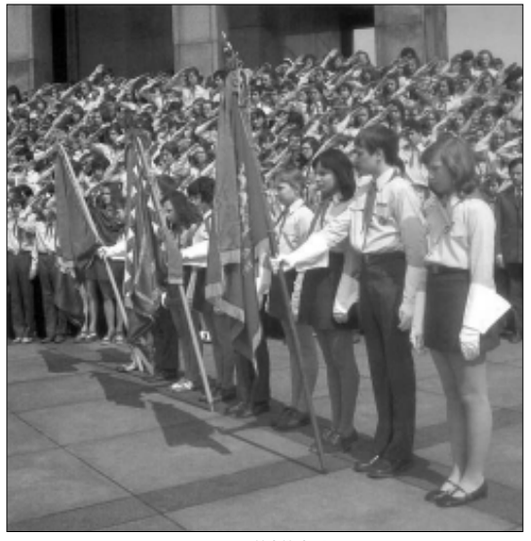

Starší žáci
Studenti

jsem jako učitel dějepisu selhala, když půl národa neví, co se stalo v únoru 1948, kdo to byl Jan Palach, co to je nebo byla Charta 77.“

Ve sborníku Výuka dějin 20. století na českých a slovenských školách se k uvedeným i dalším problémům vyjadřují pedagogové a historikové. Potíže s metodikou výuky zde potvrdila například Blažena Gracová, která se zmínila o výzkumu úrovně školní výuky dějepisu v rámci europrojektu Mládež a dějiny, kde se ukázalo, že Česká republika se z hlediska využívání moderních metod umístila až na posledním místě mezi všemi zeměmi zahrnutými do projektu. Význam výuky moderních dějin (na ZŠ v 9. třídě) připomněl pedagog Martin Aschenbrenner ve vztahu s dobrou motivací žáků, kteří jednak „jsou již poměrně vyspělí a probíraným otázkám mohou dobře porozumět“ a „zároveň chápou, že události, o nichž se právě učí, mají a budou mít přímý a často silný vliv na jejich život“.

Pedagog Radek Kotlaba upozornil na společenskou odpovědnost učitele dějepisu, který by měl průběžně pracovat na svém sebevzdělávání a také dokázat využít či korigovat vliv informační společnosti na své žáky. Konstatoval ale, že ne každý je ochoten nebo má to štěstí podstoupit postgraduální studium a že rozvíjení osobnosti pedagoga není v jeho studiu prioritou – „kdo se tím dnes na pedagogických fakultách zabývá?“ Pokud je pedagog nedostatečně vzdělán nebo postrádá pedagogický talent mají podle něho největší vliv na podobu výuky autoři učebnic a to i tehdy, když vyučující a žáci nepracují s učebnicemi v hodinách – „na učebnice se spoléhá řada kolegyň a kolegů a jejich pojetí i obsah výuky přebírá a jen minimálně přispívá vlastním výkladem“.

Na různé těžkosti autorů učebnic vyvolávané požadavky ministerstva školství upozornil historik Jan Kuklík. Stávající směrnice například preferují více evropské a světové dějiny než dějiny české respektive československé: „důraz rozhodně není položen na rozvíjení a spoluutváření národní identity“. Dále poukazuje na „strach činit rozhodnutí“ a na alibismus minister-

stva podle jehož směrnic musejí autoři učebnic kromě posudků odborníků-historiků, didaktiků a zkušených pedagogů předkládat ještě souhlasná stanoviska pražského arcibiskupství, Židovské pražské obce, Muzea romské kultury, evangelických církví či muslimů žijících v ČR.

Historik a pedagog Jaroslav Rokoský reagoval na Kuklíkův příspěvek nazvaný Trápení autorů učebnic replikou o „trápení čtenářů učebnic“ a připomněl výtky učitelů o nedostatečné didaktičnosti a výtky školáků: „učebnice jsou nudné.“ Kvalita učebnic se však podle něho zlepšuje po stránce obsahové i grafické, ale není si jist „jestli se to tak jeví i těm, kterým jsou určeny: především žákům a studentům“. Má však za to, že s papírovou učebnicí, byť sebelepší, již nelze vystačit a že v dnešní době počítačů a internetu je nezbytné vytvářet multimediální učebnice a využívat při výuce jedinečné možnosti ukázek fotografií, zvukových a obrazových záznamů, ale i svědectví pamětníků.

Rokoský také společně s dalšími potvrdil, že výuka dějin druhé poloviny 20. století je opomíjena – a pokud by měla být „jednou z priorit na našich školách, tak závěr – bohužel – zní: Není tomu tak“. V zamyšlení nad příčinami uvedl, kromě problémů s časem, nedostatečné zmapování a vytyčení problémových okruhů a generační otázku – „Pro nejednoho učitele střední a starší generace je to minové pole, kterému je lepší se velkým obloukem vyhnout.“ Žehrání na tyto i jiné příčiny ještě patnáct let po listopadu 1989 považuje za pouhou výmluvu. Přes všechny nedostatky věří, že se situace rok od roku zlepšuje ač to asi není „dostatečně hmatatelné pro veřejnost, která své nedostatečně řešené problémy s oblibou odkládá na bedra škol a kantorů“.

K veřejnosti však počítá Rokoský i sebe, když píše: „Nedokázali jsme postavit před soud ani ty, kteří se nezpochybnitelně podíleli na zločinech 50. let, natož je pak odsoudit. Ne proto, aby šli v pokročilém věku do vězení (Grebeníček, Vaš a další), ale aby veřejně byla pojmenována jejich vina. (…) Jinou truchlivou skutečností je fakt, že hmotné poměry těch, kteří hájili demokracii a prožili dlouhá léta v komunistických kriminálech jsou nesrovnatelně horší než těch, kteří sloužili v represivních složkách KSČ. Stačí si jen porovnat jejich důchody. (…) Že se tato země nedokázala postarat ani o hroby těch, kteří za ní položili v zahraničí své životy, že v uplynulých letech někteří z nich umírali v nedůstojných podmínkách? To, že s tím nic neděláme je vaše ostuda stejně jako moje“.

V závěru svého příspěvku sdělil svou představu o tom, co by výuka moderních českých dějin měla přinést studentům: „Nemusím snad rozvádět, že mi nejde o to, aby odříkávali naučené faktografické znalosti, které s ulehčením záhy zapomenou, Měli bychom je vést k tomu, aby se snažili tu dobu pochopit, i když se jim často bude zdát – nepochopitelná. Měli by o ní přemýšlet, kriticky přemýšlet a na základě získaných znalostí si na ní vytvořit vlastní (pravdivý) názor. Jejich názor bychom měli respektovat, byť se nám nemusí mnohdy zamlouvat, ale zároveň je naučit o něm (metodicky) pochybovat. Pak by snad mohla být naděje, že se nenechají manipulovat, budou se svobodně a zodpovědně rozhodovat.“

Do jaké míry tyto cíle (ne)naplňuje současný školní dějepis? Třetí zdroj této sondy přináší pohled „z druhé strany katedry“ optikou studentky Johany Poncarové, která se ve své ročníkové práci Podání padesátých let ve výuce dějepisu (2007) zaměřila na posuzování učebnic a na průzkum znalostí studentů pražských středních škol. Úvodem připomněla průzkumy prováděné mezi mládeží a jejich výsledky: „Reportéři žákům a studentům pokládají nejrůznější otázky typu ‘Co se stalo v srpnu 1968?‘, ‘Kdo to byl Jan Palach?‘ či ‘Kdy došlo k sametovému převratu a co to bylo?‘ Až na několik světlých výjimek bývají odpovědi většinou jednoslabičné, zcela scestné a často ze sebe dotazovaný nevypustí ani hlásku.“ Tomuto trendu odpovídá i její zkušenost s vrstevníky: „Pro dnešní teenagery je posledních šedesát let československé historie obestřeno rouškou tajemství a tato doba je pro ně zhruba stejně vzdálená jako třicetiletá válka či raný středověk.“

To už jsme měli jasno, kterou odbornou firmu oslovíme za účelem provedení transferu varhan. Seifhennersdorfští nám doporučili Orgelbau Eule z Bautzen-Budyšína. Po vlastním průzkumu u jiných varhanářských firem jsme došli ke stejnému závěru a tak jsme v listopadu minulého roku podepsali se zástupcem zmíněné firmy, geschaftsleiterem (obchodním vedoucím) panem Jiřím Kocourkem (ano, pan Kocourek je původem Čech) smlouvu o odborném transferu a zprovoznění nástroje v kostele Sv. Bonifáce. Shodli jsme se na tom, že zimní období není vhodná doba pro takovou práci, zejména pro náročnou intonaci a generální ladění varhan. Akceptovali jsme navržený termín konec dubna 2009, kdy už je relativně teplé počasí. To se ukázalo jako velmi prozíravé, čtyři měsíce uplynuly jako voda a den „D“ byl tady. Přesně podle dohody, v pondělí 22. 4. mistři varhanáři rozebrali nástroj v Seifhennersdorfu, následující den části vyčistili a ošetřili, jak bylo třeba a ve středu 22. 4. se (ještě o půlhodiny dříve) v 8.30 objevili před kostelem v Dolním Hanychově s malou, skříňovou dodávkou. Nechtělo se věřit, že vezou všechno s sebou, ale bylo to tak. Vyložit a opatrně umístit vše v kostele bylo otázkou hodiny. Nejvíce jsme se zapotili, když jsme po točitém kamenném schodišti kůru vynášeli kovovou konstrukci s manuálovou vzdušnicí a mechanickou trakturou – uff! Kdo umí, umí – během jednoho dne byla konstrukce varhan sestavena a celý následující den, ve čtvrtek, probíhala intonace všech 422 píšťal. Vypadalo to tak jednoduše – jeden varhanář seděl u kláves, druhý ve varhanách ladil píšťalu po píšťale. Nu – zkuste soustředěně naslouchat od rána do pozdního večera jednotlivým tónům, úmorně vyrovnávat intonaci, co chvíli vyjímat a zase vsazovat laděné píšťaly! A to ještě, protože jako naschvál probíhala souběžně montáž oken, občas do ladění zavrčela příklepová vrtačka. S obavami jsem sledoval šéfa, pana André Gudeho, kdy se dopálí, „praští s vercajkem“ a prohlásí, že takhle se pracovat nedá. Byl však neobyčejně trpělivý a jen jednou něco zlostně a naštěstí nesrozumitelně „zavrčel“. V kritické situaci jsem se uchýlil k „pia fraus“ (zbožné lži) řka, že to je jen na chvilku a že už „okenáři“ končí …

Od počátku našeho podnikání jsme se dohodli na účasti při převzetí nástroje s libereckým dirigentem, sbormistrem a především excelentním varhaníkem, panem Borisem Jonešem. Spolupracoval s námi ochotně a velmi vstřícně, což jsme ocenili zejména tehdy, když upozorňoval na různé detaily v seřízení mechaniky, kterých si nikdo jiný než právě profesionál nevšimne.

Nastal pátek, poslední den celého podniku. Využil jsem domácího prostředí a do kostela jsem se vypravil o hodinu dříve, abych si v klidu a tichu přezkoušel ladění z předchozího dne. Vyplatilo se – u několika tónů byly v akordech slyšitelné interference, které jsem si pro jistotu poznamenal. Při závěrečné zkoušce pak němečtí odborníci ochotně a bez námitek akceptovali naše připomínky a až na dva menší, nikoli podstatné problémy, které souvisely s celkovou konstrukcí nástroje, nedostatky brilantně odstranili.

Takřka přesně, s rozdílem několika minut proti plánu tak skončil pro nás podnik, o kterém jistě snili naši němečtí předchůdci a na který jsme mysleli i my celá léta. Sv. Bonifác konečně má, po 90 letech od svého vysvěcení, královský nástroj – varhany!

S radostí a lze-li to tak říci, i s pocitem hrdosti mohu citovat slova hlavního kolaudátora, pana Borise Joneše: „Tento nástroj můžete klidně a s plným vědomím odpovědnosti převzít. Je mnohem lepší, než jsem očekával!“

Kdo by si byl pomyslel ještě před půl rokem, že u Sv. Bonifáce budou stát takřka nové varhany? Inu – zázraky se pořád dějí, jen je třeba práce a důvěry – alespoň jako „hořčičné semínko“ (Mat 17, 19) …

Význam této události pro život farnosti možná mnohým lidem není zřejmý. V historii bývá co do důležitosti řazen hned za postavení kostela a na stejnou úroveň jako pořízení zvonů …

Rád bych touto cestou znovu poděkoval všem, kteří se o tento div přičinili: P. Bertramu Wolfovi a farní radě v Seifhennersdorfu za vpravdě křesťanskou nabídku, osadníkům naší farnosti za jejich solidárnost s projektem, farní radě, která nesla a stále nese nelehké břímě rozhodování, P. Lukáši Bradnovi, že celý projekt „po-

Středa 22. 4. 2009, 8.30

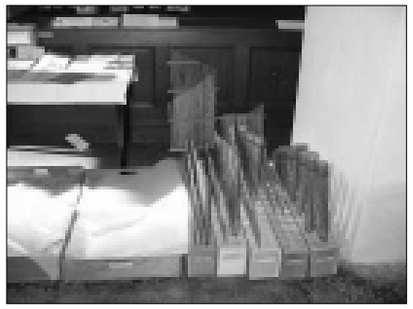

Něco málo, co „zbylo“ z varhan

„První vlašťovka“

Skříň už stojí

„Útroby“ varhan 1

„Útroby“ varhan 2

Odborné konzultace jsou v plném proudu.

„Těžká chvíle“: je třeba za odvedenou práci zaplatit.

nástroj, o kterém je řeč. Je opravdu nevelký, avšak zajímavě disponovaný a velmi dobře řemeslně zpracovaný. Když jej pak rozeznáme, nestačíme se divit, jak je barevně i dynamicky bohatý. Co dál? Dosud neukončená akce okna varuje a nabádá: nepouštět se do dalšího, na možnosti našeho společenství náročného podniku. Ovšem, ale – kdy vám okolnosti (měli bychom spíše mluvit o Prozřetelnosti) přivanou nabídku kvalitních zánovních varhan za zhruba třetinovou cenu? Přemýšlíme, nadšeně i váhavě posuzujeme možnosti, které máme. Musíme se však rozhodnout a tak tedy – s pomocí Boží – jdeme do toho!

Co bylo dál? Řada jednání o podmínkách a možnostech obou stran navzájem si vyhovět. To vše nakonec vyústilo do podepsání smlouvy o koupi seifhennersdorfských varhan, o jejich odborné demontáži, vyčištění, opětovném sestavení, intonaci a naladění u Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově, o dalších splátkách až do úplného vyrovnání našeho dluhu vůči přátelům na druhé straně hranic.

Při posuzování učebnic Poncarová zjistila velké rozdíly v jejich kvalitě. Některé ji mile překvapily svojí srozumitelností, zajímavým podáním témat a vystižením souvislostí, ale jiné oproti tomu zhodnotila jako zkreslující, velmi strohé a podávající zavádějící informace. Důležitým nálezem bylo, že ve většině učebnic chyběly adekvátní zmínky o protikomunistickém odboji a o exilu. Průzkum mezi studenty přinesl zjištění, že dějepis přijímají „positivně nebo alespoň bez odporu a větších výhrad“, ale v dotaznících se projevily jejich značné znalostní nedostatky. Studenti například nedokázali jasně vysvětlit pojmy kolektivizace zemědělství, pětiletka, politické procesy, třetí odboj, StB, státy sovětského bloku. Za alarmující autorka označila „počty těch, kteří vůbec nevědí, že tu kdy k nějakému komunistickému převratu došlo“.

V hodnocení svého výzkumu Poncarová napsala: „Ač se nechci škodolibě radovat z potvrzení svých pesimistických hypotéz a generalizovat výsledek průzkumu mezi 66 studenty, přece jen si myslím, že by výuka novodobých dějin na českých středních školách potřebovala výrazný nový impuls a změnu přístupu vyučujících i ministerstva.“ Bylo by vhodné „prosadit větší prostor pro novodobé dějiny na úkor pravěku (třídění předchůdců člověka na nejrůznější domnělé homo XY podle mého názoru patří spíše na katedry antropologie a archeologie), změnu koncepce vyučování (cílem dějepisu by nemělo být testování písařské výdrže studentů) a používání moderních prostředků a postupů (filmové dokumenty, debaty s pamětníky a odborníky, návštěvy významných míst, diskuse mezi studenty a učitelem)“. Závěrečná řečnická otázka autorky této zajímavé práce zní: „Může být kvalitním zodpovědně se rozhodujícím občanem České republiky (a člověkem se vztahem k vlastní zemi) někdo, kdo je schopen komunistický převrat popsat slovy ‘přijela Rudá armáda a pomohla nám?‘“

Jan Cholínský
http://www.cs-magazin.com/
Foto
www.totalita.cz

Československo a Vatikán během 2. světové války

Slovenský štát, Svatý stolec a židé (5)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Dne 17. dubna 1942 sdělil budapešťský nuncius Rotta kardinálu Maglione:

> Jedna dobrá maďarská slečna, jistá Végh Anna, jež pracuje ve výborech pro pomoc a jež už podala zprávy o zacházení s židy na Slovensku, mi o tom přinesla přiložený pamětní list, z něhož vysvítá, že zásah Svatého stolce byl velmi oceněn a že je také účinný. Je třeba doufat, že Svatý stolec bude moci i v budoucnosti uplatňovat svůj blahodárný vliv.
>
> Zmíněná slečna dodala, že slyšela, že Msgre. Tiso velice vzrušen zákrokem Svatého otce, utrpěl na zdraví. Nechtěla to však vložit do memoranda, poněvadž to není zpráva zcela jistá. Pak dodala, že Msgre. Burzio se nachází poněkud oddělen, poněvadž nikdo nemá odvahu jít na sídlo papežského zastupitelství ze strachu, aby se nestal známým policii.[26]

O osudu slovenských židů docházely zprávy na různá místa, a odtud zase docházely žádosti na státní sekretariát o zákrok u slovenské vlády. Zainteresované osoby státní sekretariát informoval o tom, co bylo podniknuto. Konečně 26. dubna 1942 vydali slovenští biskupové pastýřský list o rasové otázce. Chargé d'affaires Burzio zaslal text listu s následujícími vysvětlujícími poznámkami 27. dubna kardinálovi Maglione:

> Svým uctivým sdělením č. 862 z 9. tohoto měsíce jsem měl čest oznámit Vaší nejdůstojnější Eminenci, že nejdůstojnější biskupové Slovenska připravovali společný list, aby vyjasnili věřícím postoj církevních představených k židovské otázce a opatřením vlády proti židům.
>
> Tento list, nebo lépe prohlášení, bylo uveřejněno v listě „Katolícke noviny“ z 26. tohoto měsíce; dovoluji si přiložit překlad.
>
> V prvním okamžiku censura odmítla dovolit zveřejnění, ale pak na nátlak pana presidenta republiky ministr vnitra

pan Mach dal biskupům na vědomí, že censura by odvolala zákaz pod podmínkou, že dojde k změnám ve znění prohlášení. A navrhoval následující možnosti: buď vynechat fráze (viz v příloze dvě vytečkovaná místa): „... a neustaneme naléhat, aby byli dispensováni od předpisů židovského zákoníku a aby nebyli vyvezeni ze Slovenska“,[27] a „Není tedy možno schvalovat, ba spíše musíme pozvednout napomínající hlas proti těmto opatřením, jež porušují poctivě nabyté soukromé vlastnictví a násilně ničí rodinná pouta“;[28] anebo připojit k prohlášení tento závěr: „Tímto nechceme tvrdit, že u nás byl porušen platný právní řád anebo přirozený a božský zákon. Stejně tak nezamýšlíme tvrdit, že se u nás spáchalo násilí na soukromém majetku židů, který poctivě nabyli, neboť je všem známo, jakým způsobem se židé obohatili. Poněvadž rodinná pouta nebudou trvale přetržena, není co by bylo možno namítat proti opatřením, k nimž se u nás dospělo v židovské otázce.“

Poněvadž jde o tvrzení tak drze odporující pravdě, biskupové nemohli přijmout tuto druhou možnost a dali přednost zveřejnění svého prohlášení s vynecháním textu obou zmíněných vět.

K svému sdělení připojil Msgre. Burzio italský překlad pastýřského listu:

Slovenští biskupové věřícím.

26. dubna 1942.

Jsou známy útoky proti církevním představeným s obviněními, že souhlasí a dovolují připustit židy ke křtu a že zakročili u vlády ve prospěch židů. Na druhé straně se tvrdilo, že postoj katolických kruhů se ztotožňoval s akcí vlády směřující k vyloučení židů z veřejného života a k jejich vyhnání ze Slovenska. Když vláda zahájila přepravu Židů, a o tom se šířily nejnepravděpodobnější zprávy, veřejnost se tázala, jak mohli biskupové a kněží nechat dojít k tak nelidským činů m.

Tyto různé a protichůdné hlasy nutí kompetentní katolické kruhy, aby uklidnily veřejné mínění, prohlásit následující:

1. Židé naprosto nebyli hromadně křtěni katolickými kněžími. Někteří židé se pod vlivem okolností rozhodli pro církev, ale pak, když jim bylo podáno jasné vysvětlení a předloženy podmínky pro jejich přijetí do církve, od toho ustoupili.

Církev zásadně nesmí nikoho odmítnout, žádá-li upřímně o křest. Kristus založil církev pro všechny národy a pro všechen lid. Církev Kristova je katolická a všeobecná a je tedy třeba pravdu Kristovu hlásat všem. Přirozeně svátost křtu může být udělena pouze těm, kdo s čistým úmyslem a vnitřním přesvědčením se chtějí stát členy církve. Aby mohli nabýt tohoto přesvědčení, církev předpisuje všem těm, kteří žádají o křest, dlouhé období přípravy, takzvaný katechumenát, jenž podle předpisu má trvat několik měsíců (3 – 10) podle inteligence a zbožnosti katechumenů. Po této přípravě může církevní osoba udělit křest, avšak vždy se zvláštním dovolením biskupského ordinariátu. Biskupové vždy připomínají duchovním žádajícím o dovolení udělit křest židům jejich osobní zodpovědnost před Bohem, je-li skutečně žid dokonale připraven, má-li čistý náboženský úmysl a není-li veden k tomuto úkonu ziskem dočasných politických nebo hmotných výhod. Musíme zdůraznit, že pouze církev je oprávněna rozhodnout, má-li či nemá-li dovolit udělení svátosti křtu. Toto své výhradní právo církev bránila v nejtěžších podmínkách i v minulosti a nepřipouští omezování ani v budoucnosti.

Když katolická církev někoho přijímá do svých řad, sdělí mu nejen všechny povinnosti katolického křesťana, ale zaručí mu i stejná práva, jichž požívají ostatní členové církve; současně žádá, aby tato práva všichni uznali.

2. Tímto způsobem se řídí i náš náhled na křest židů. Někteří židé se dali pokřtít ještě když z tohoto úkonu jim neplynul žádný prospěch, ale naopak byli pronásledováni ostatními židy často vyobcováním a vyhnáním. Tito židé

VARHANY – KRÁLOVSKÝ NÁSTROJ VE SLUŽBÁCH LITURGIE

Název tohoto příspěvku může být pravidelnému čtenáři Obrázku povědomý a to právem. Před časem to byl název seriálu o historii libereckých varhan, varhaníků a chorregentů, jak se v té době hezky říkalo ředitelům kůrů.

V publikačních pravidlech stojí mimo jiné, že pokud nejde o seriál, nemají být názvy příspěvků shodné. Omlouvám se, v tomto případě jde z mé strany o cílenou provokaci, jejíž cíl je prostý – přitáhnout pozornost čtenáře k události, která je neobyčejná hned v několika směrech. O co jde?

Představte si malý, filiální kostelík s nepatrnou, ale aktivní obcí věřících. Onen dům Boží je dlouholetou nepřízní osudu dosud ve stavu nikoli obdivuhodném. Tu nepřejícnost doby dostal zřejmě již do vínku, protože sám záměr postavit v nevelké obci kostel, byl i na sklonku 19. století odvážný. Když už se, přes všechny peripetie s nedostatkem prostředků, konečně začalo, vypukla 1. světová válka. Kdo z mužů mohl unést zbraň, „narukoval do pole“, jak se tehdy říkalo odvelení na frontu. Přesto naši předchůdci vytrvali a s důvěrou v Boží pomoc, kterou nám dali příklad, kostel za 1. světové války skutečně postavili.

Sám fakt, že ve válečných letech se mohl zmíněný záměr uskutečnit je podivuhodný. Je nabíledni, že do novostavby bylo třeba pořídit vnitřní vybavení, které také nebylo zadarmo. Nu a nakonec – co by to bylo za katolický kostel, ve kterém by nestály – varhany. Varhany, nádherný nástroj, ať již malý positiv, nebo kolosy o desítkách, ba stovkách rejstříků – vždycky obdivuhodný a úctu vzbuzující výtvor lidského ducha a rukou. Nuže – to byla poslední věc, koruna snažení oněch lidí podnikavého ducha, kterou jim bohužel nebylo dopřáno uskutečnit.

Kdo znáte alespoň trochu historii libereckých chrámů, jistě již víte, o jaké místo jde: ano, je to kostel Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově. Také už si sami dovodíte, proč se nepodařilo dokončit tento chrám ve smyslu hudebním, ale také proč posléze začal chátrat, a ačkoli byl ze stavebně historického hlediska zánovním objektem, jeho zanedbanost byla více než zřejmá. Není cílem tohoto příspěvku vypisovat podrobně dění po roce 1945, 1948, až do r. 1989. O této době je dostatek informací na jiných místech, a to nejen v Obrázku.

Píše se rok 1991, skončily ponuré éry dvou nejhorších totalitních režimů nové doby – německé Třetí říše i sovětského tábora socialismu, té Říše zla, jak ji v té době trefně pojmenoval nebojácný americký president Ronald Reagan. Také Sv. Bonifác postupně ožívá: pokládá se nová střecha, nové klempířské prvky. Avšak nejen to – chrám dostává pevné duchovní vedení, je spravován excurrendo z rochlického děkanství. Po mnoha letech je zde pravidelně každou neděli a také jeden den v týdnu mše sv. Je to známý jev – když se nějaká činnost pravidelně opakuje, sílí a rozšiřuje svůj vliv. Tak i tu – i když malé, přece agilní společenství se pouští kromě běžných i větších oprav (např. elektroinstalace) do akce, která je svým rozsahem a náročností z říše snů: kompletní oprava oken a vitráží v nich. Starostí je až nad hlavu, ale „když se člověk přičiní, Pán Bůh pomůže“. Tuto jistotu našich předků znovu a znovu objevujeme a tak, snad i duchovně, rosteme. Pracovat a důvěřovat, staletími ověřená pravda, se osvědčuje i zde.

Bolestně pociťovaný nedostatek, neexistence varhan je vyřešen sice slušně velkým i docela dobře znějícím harmoniem, ale přece jen varhany, aby nebyla mýlka – píšťalové varhany!, to je ten skutečný, královský nástroj ve službách liturgie! Občas se objeví náznak přenesení některých starých, nepoužívaných a tím i rychle chátrajících varhan z jiných farností do Hanychova, ale tyto hvězdičky jsou jenom rychle hasnoucími bludičkami marnosti. Až najednou – jak už jsme o tom v Obrázku psali:

Z vratislavické farnosti přišla zajímavá zpráva. Blízko nás, na druhé straně hranice v německém Seifhennersdorfu se ruší pro nedostatek financí filiální kaple Sv. Anny, ve které stojí malé, avšak zánovní varhany, které nám naši němečtí přátelé nabízí za velmi příznivou cenu. Jedeme tam, setkáváme se s mimořádně vstřícným a česky rozumějícím paterem Bertramem Wolfem a zkoumáme

Vše, co měla k disposici, odevzdala příbuzným zemřelého muže. Jen několik svých šperků vzala k prodeji, aby mohla obdarovat chudé, pak po devíti letech opustila Montepulciano. Oděná do prostého šatu, se svým malým synkem se vrátila k otcovskému domu a prosila o odpuštění a přijetí. Kvůli své ženě ji však otec odmítl přijmout, proto se vydala do Cortony. Tam svou zjevnou bídou upoutala pozornost dvou paní, Mariany a Raneiry, které ji pomohly. Zpočátku ji vzaly k sobě a pak dovedly k františkánům, kteří se stali jejími duchovními otci. Toužila žít v pokání a vstoupit k terciářům sv. Františka – dnešní ženské kongregace tehdy ještě nebyly. To ale směla až po třech letech. Zprvu prožívala i dosti tvrdé zkoušky, k nimž se stavěla značně radikálně. Jan z Castiglione a Giunta Bevegnati, její zpovědník, který mimo jiné později napsal její životopis, ji opatrně prováděli střídavými obdobími nadšení a beznaděje. Své rodiště navštívila jednu neděli s provazem na krku a během mše sv. veřejně prosila o odpuštění za své minulé hříchy. S provazem měla také v úmyslu nechat se vést ulicemi Montepulciana, ale otec Giunta jí to zakázal jako pro mladou ženu nevhodné a vedoucí k duchovní pýše. Musel ji také krotit, když si chtěla zohavit tvář, a občas mírnit její přehnanou kajícnost. Jak sama řekla, dělalo ji velké problémy smířit se se svým tělem. Trvalý boj s ním považovala za nutnost.

Minulé viny ji stále vystupovaly ve vzpomínkách. Až po jednom svatém přijímání vnímala náhle Boží hlas oslovující ji „Moje dcero!" Upadla do extase. Přítomným s úžasem a radostí pak opakovala: „Já jsem Jeho dcera, On to řekl." Slzy její lítosti se měnily v slzy radosti, protože se stále více cítila přitahována k Bohu a naplněna Boží milostí.

Sebe i dítě živila těžší tělesnou prací a ošetřováním nemocných. Její stravou byl převážně chleba a běžné ovoce. Často se pozdě večer vracela domů a noc trávila v modlitbách. Kromě výchovy syna věnovala se skutkům lásky k lidem a později založila za pomoci Diabelly malou nemocničku s řeholním společenstvím. Její syn byl poslán do školy v Arezzu, kde zůstal až do doby, kdy vstoupil do františkánského řádu. Od chvíle, kdy se stala Markéta terciářkou, dělala rychlé pokroky v modlitbě a prožívala přímé myšlenkové spojení s Pánem Ježíšem. Svým příkladem ovlivňovala životy dalších hříšníků a

hříšnic. Z daleka přicházeli duchovně potřební, aby od ní slyšeli hlas útěchy. Měla i dar proroctví. Sdělení od Pána, která dostávala, se netýkala jen jí. Ne všichni ji ovšem věřili, i když doba byla tehdy mnohem příznivější než dnes. Navzdory tomu, že tehdy byli všichni místní lidé křesťané, přece už tehdy byla od několika místních lidí také očerňována a našel se i pomlouvač. Dokonce se stalo, že se nechali ovlivnit i bratři, a otec Giunta ji pak nesměl ani duchovně vést a v r. 1289 byl přeložen do Sieny.

V 50 letech, po sedmnáctidenní nemoci, kdy nepřijímala žádnou potravu krom eucharistie, zemřela 22. února 1297 s radostnou tváří.

Při zemních pracích v roce 1392 bylo její tělo nalezeno neporušené. Benedikt XIII. ji 16. 5. 1728 zařadil mezi svaté. Na jejím hrobě se děly nápadné a dosvědčené zázraky.

Je patronkou kajícnic, přímluvkyní kajících padlých žen, i všech kdo prožívají životní krize a životní zklamání. Atributem je Kristův kříž, a také pes. V České republice ji oslavují františkáni a františkánky o den později, než by se mělo, kvůli tomu, že na den 16. 5. připadá svátek hlavního patrona Čech, sv. Jana Nepomuckého.

Modlitba

Bože, ty nechceš smrt hříšníka, ale chceš, aby se obrátil a žil; jako jsi milosrdně převedl svou služebnici Markétu ze stezky záhuby na cestu spásy, vysvoboď také nás z pout hříchů, abychom ti sloužili s čistým srdcem. Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

Z františkánských zdrojů

po přijetí křtu přeťali všechna pouta tisícileté tradice a zamýšleli vstoupit do křesťanské obce a upřímně být jejími členy. Mezi nimi jsou i někteří, kteří se narodili v křesťanských rodinách a nemají nic společného s židovstvím. Žijí křesťansky a plní své náboženské povinnosti.

Tito židé jsou námi považováni za věřící, stejně tak jako všichni ostatní, a je naší povinností je bránit. V zájmu těchto pokřtěných, kteří plní své náboženské povinnosti, jsme zasáhli. [A]

3. Náš postoj vůči ostatním židům a opatřením učiněným proti nim je vyjádřen v těchto zásadách:

Tragédie židovského národa spočívá v tom, že neuznali Spasitele a že mu připravili krutou a ponižující smrt na kříži. Sám Spasitel, když ronil slzy nad tvrdostí židovského národa, jim předpověděl jako trest roztroušení po celém světě. Po pádu Jeruzaléma se předpověď Krista splnila. Po téměř dvě tisíciletí židé žijí ve větších nebo menších skupinách mezi národy světa.[29a] Během celé té doby nikdy, i pak nikdy se nesmísili s ostatními národy, mezi nimiž žijí jako cizí prvek.

Jejich nepřátelský[29b] postoj vůči křesťanství se nezměnil a nedávno v krvavém pronásledování křesťanů v Rusku a ve Španělsku hráli židé svou důležitou úlohu. K tomu je třeba dodat, že národy ukázaly někdy svou nespokojenost a svůj hněv vůči židům příliš přísným a brutálním způsobem, takže to odporovalo křesťanským zásadám. Také u nás byl vliv židů nebezpečný. V krátkém čase opanovali téměř celý hospodářský a finanční život země ke škodě našeho národa. Nejen hospodářsky, nýbrž i na poli kultury a mravů uškodili našemu národu. Církev tedy se nemůže stavět proti tomu, když státní moc zákonnými opatřeními brání škodlivému židovskému vlivu.

Ve starém Uhersku v letech 1848 – 1896, když se jednalo o politicko církevní zákony, byl také přijat zákon o pohostinství židům. Církevní činitelé protestovali proti takovému zákonu, poněvadž se obávali škodlivých vlivů židů ve veřejném životě. Tehdejší vládní kruhy a velká část veřejného mínění obviňovaly církev ze zpátečnictví. Události však daly za pravdu církvi.

Při řešení této nesnadné otázky není však možno zapomínat, že i židé jsou lidé, a proto je třeba s nimi jednat lidsky. Je třeba především se starat, aby nebylo porušeno platné právní zřízení a aby nebyly porušeny božské zákony. Je přirozeným právem každého jednotlivce shromáždit poctivou prací soukromý majetek a zacházet s ním podle křesťanského učení. Je také právem každého mít vlastní rodinu. Když se rozhodne pro rodinný život, musí plnit všechny povinnosti, vyplývající z tohoto stavu, a mít všechna práva podle křesťanských zásad. [B]

Považovali jsme za nutné prohlásit, co bylo svrchu řečeno, aby katolická veřejnost znala hledisko katolických kruhů a aby naši věřící měli jasný pohled na postoj katolické církve v židovské otázce poté, co probíhaly různé a ne vždy příznivé hlasy o tomto postoji.[29]

---

[26] *Actes,* VIII, č. 352, s. 509-510.

[27] Původní místo tohoto úryvku je v textu označeno [A].

[28] Tento úryvek byl v původním textu na místě označeném [B].

[29] Oba texty jsou v *Actes,* VIII, č. 360, s. 515-519.

[29a] Přesto byl 14. května 1948 vyhlášen stát Izrael – bez toho, že by se změnil judaismus ve věci uznání Spasitele, a včetně toho, že mnoho sekularizovaných-nenáboženských Židů, občanů tohoto státu, také neuznává Spasitele. Židovská diaspora ale nadále trvá navzdory snahám státu Izrael o tzv. aliju – židovskou imigraci do Izraele (pozn. red.).

[29b] Vždy je zapotřebí rozlišovat případné kolektivní nepřátelství nějaké společnosti a individuální nepřátelství jednotlivých osob (pozn. red.).

Jaroslav V. Polc

To v médiích nebylo (11)

Vlastní krví se teď podepište pod Lisabonskou smlouvu, vyzval 6. 5. našeho presidenta britský liberální europoslanec Graham Watson[1] poté, co český Senát vyslovil souhlas[2] s ratifikací přejmenované euroústavy[3] (senátor za Liberecko, pan doktor Sobotka z ODS, mimochodem hlasoval pro). Zeptal jsem se dopisem pana europoslance Watsona, odkud bere ty fašistické manýry, ale odpověď mi do téhle chvíle ještě nepřišla.

Volání některých lidí v Bruselu a Štrasburku po české krvi pozoruhodně koresponduje s ujištěním komentátora Jiřího Hanáka v Právu 7. 5.: Lisabonská smlouva není žádný úpis ďáblu. A rovněž s vysvětlením komentátora Martina Komárka v MF Dnes 7. 5.: Schválení smlouvy potvrzuje naši nově získanou příslušnost k západní civilizaci se vším všudy. Stejnými slovy ostatně argumentoval i premiér Mirek Topolánek, když 6. 5. dokument obhajoval v Senátu[4].

V diskusi senátorů mě zaujal komunista. Ano, čtete dobře. Jejich soudruh Balín. Komunisté obecně jsou proti Lisabonu, Balín konkrétně nikoli. Prý proto, že je „další příležitostí pro levici, jak tlačit na domácí politické representace, aby tento dokument následně naplňovaly.“ Dále pravil: „Chci věřit, že KSČM je jinou stranou než ta předlistopadová KSČ a že kvalita života občanů sahá déle než za hranice nějakého stranického sekretariátu.“ Jemu totiž prý jde o ohromnou přednost EU – multikulturnost: „Svět potřebuje kulturu, která je zásadně slučitelná s pluralitou.“ Aby nevznikla mýlka, soudruhu Balínovi nejde o trojjediného Boha, jenž je sám „pluralitní“, jemu jde o kulturu (kult) bez schopnosti bránit se kulturám zmaru a zhouby.

Nevím, zda komunisté hrají hru ve stylu „ve Sněmovně budeme zásadově proti, jelikož tam smlouvu nezablokujeme, ale v Senátu necháme Balína hlasovat pro, jelikož každý hlas tam kvůli několika smlouvě nepřejícím občanskými demokratům bude dobrý.“ Nevím, ale myslím si, že to možné je.

Ti senátoři, kteří hledí na smlouvu kriticky, se v rozpravě vyjadřovali výlučně k záležitostem přesunu pravomocí z úrovně členského státu na unijní orgány a k různým procedurám. Sdílím takřka zcela jejich výhrady, ale postrádám něco podstatnějšího: Jaká ideologie žije v myslích těch, kteří celý tento systém vymýšlejí? Jaká kultura?

Není přátelská k člověku, člověkem totiž pohrdá, přesněji asi řečeno, člověka nezná. Pracuje jen se souborem buněk, tkání, tekutin a elektrických potenciálů. To se v nejtragičtější rovině projevuje v obhajobě domnělého práva na zabíjení nenarozených dětí na jedné straně a o kus dál v poloze tragické a komické zároveň: Víte, že na palubách plavidel britského Královského námořnictva už nejsou jen kaple pro křesťany? Pokud se najde námořník vyznávající kult ďábla, má podle ideologie rovnosti kultů také nárok, takže na křižníku můžete najít i svatyni satanistů[5]. Mimochodem: první katolický kaplan k britskému námořnictvu nastoupil v r. 1876[6].

Ideologie, která jako dým z krbu vniká do jedné evropské komnaty za druhou, je prostoupena vnitřními protimluvy a paradoxy, což se odráží např. v desátém článku druhé hlavy Lisabonské smlouvy, který říká, že Unie se zaměřuje na boj proti jakékoliv diskriminaci na základě náboženského vyznání i sexuální orientace. Tak si třeba představte, že člověk praktikující homosexualitu se rozhodne stát se knězem. Třeba proto, že ten pomatenec v tom uvidí způsob, jak čelit ukrutné bigotnosti a tmářství, které zatím neumožňují obřady registrovaných homosexuálů v rámci Církve, jak by on asi řekl. Napadne vás: Ale to přece nejde! Odpovím vám: Proč myslíte? Chcete snad porušovat zákony Evropské unie?

A nejde o tuhle jednotlivost. Celá tato ideologie směřuje k rozboření všeho, co katolíci s Boží pomoci vymýšleli a budovali mnoho staletí, a v konečném důsledku jde proti Bohu. Bude jen otázkou času, kdy to zazní explicitně. Jak odpoví křesťané? Za sebe přiznávám, že v referendu o vstupu do Unie jsem hlasoval pro. Až s odstupem jsem dohlédl, jakou chybu jsem udělal. Dnes slyším i tvrzení, že občané vlastně Lisabonskou smlouvu akceptovali ve chvíli, kdy hlasovali pro členství v Unii, protože souhlasili s přístupovými smlouvami a ty přece Českou republiku zavazovaly k prohlubování integrace. Argumentuje tím například senátorka Soňa Paukrtová[7].

Pokud si Lisabonskou smlouvu představíme jako postavu kněžky nové ideologie, můžeme si všimnout, že na jejím krku visí nenápadný šperk, vlastně amulet. Jmenuje se Listina či Charta základních práv. Senátor Jaroslav Kubera ji považuje za horší samotné smlouvy. Ta obsahuje na Listinu či Chartu pouhý odkaz. „Já jsem na tento problém mnohokrát upozornil Ústavní soud. Upozorňovali jsme na to, že není vůbec pravidlem, aby se primární právo měnilo tak, že bude odkaz ve smlouvě podepsané hlavami států, ale že pod tou samotnou Chartou podpisy státníků nejsou žádné. Měnit formou nějakého odkazu primární právo je tedy velmi neobvyklé. I když je v protokolu napsáno, že pokud by Charta v něčem překážela národnímu právu, tak nemá tak silnou platnost, jenže na druhou stranu se v historii stalo, že Evropský soudní dvůr vydal rozsudek na základě směrnice, která ještě nebyla přijata. Pro nás je důležitá jistota nestranného rozhodování Evropského soudního dvora a tady se ukázalo, že asi nemusí být vždy úplně zajištěna a je zde zpochybněna. Nedomnívám se ale, že by bylo možné se kvůli tomu obrátit na Ústavní soud, protože ten o těchto připomínkách věděl a nevzal je v potaz,“ řekl 22. 1. 2009 týdeníku Euro senátor Luděk Sefzig[8].

Britští konservativci plánují vypsat po svém volebním vítězství, které je vysoce pravděpodobné, o Lisabonské smlouvě referendum a doufali, že jim naši občanští demokraté pomohou, jak řekl Cepínu politolog Lukáš Petřík: „Europoslanec Daniel Hannan mi potvrdil, že konservativci doufají v podporu ODS. Bylo by tedy velmi podivné, kdyby zástupci ODS hlasovali pro Lisabon a bodli tím do zad svého nejvýznamnějšího a nejsilnějšího zahraničního partnera.“[9]

Stalo se. Pan inženýr Topolánek oznámil, že to je cena za naše členství v euroklubu.

Černý den v historii českého Senátu. České republiky.

Tomáš Beran

---

[1] http://www.alde.eu/en/details/news/alde-calls-for-end-to-procrastination-on-lisbon-treaty-1/

[2] http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=9887&O=7

[3] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0047:0199:CS:PDF

[4] http://www.ct24.cz/vysilani/2009/05/07/209411037150506-01:05-zaznam-z-jednani-schuze-senatu-pcr/

[5] http://www.theaustralian.news.com.au/story/0,25197,25361297-7583,00.html

[6] http://www.royalnavy.mod.uk/training-and-people/rn-life/religion-in-the-navy/about-us/about-us/*/changeNav/3533/noRedirect/1

[7] http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/sona-paukrtova.php?itemid=5707

[8] http://www.euportal.cz/PrintArticle/3981-sefzig-s-hlasovanim-o-lisabonu-nebudeme-spechat.aspx

[9] http://cepin.cz/docs/newslettery/mimoradny_2009_news.pdf

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Svatá Markéta z Cortony

Narodila se v roce 1247 ve vesnici Laviani v Toskánsku, asi necelých 20 km od Cortony. V sedmi letech ztratila matku a otec, který patřil mezi chudší sedláky, se do dvou let znovu oženil. Děvče se s nevlastní matkou téměř nesnášely. Zamlklá Markéta vyrostla ve svůdně krásnou dívku a pro špatné vztahy velmi mladá opustila, asi roku 1263, otcovský dům, aby se bez zábran oddala šlechtici Arseniovi, který se do ní slepě zamiloval. Žila s ním v jeho sídle jako milenka a družka nehledě na pohoršení, které v křesťanském prostředí dávala. Skvostně oděná se často projížděla na nádherném koni nebo v kočáře ulicemi Montepulciana.

Svému milenci byla věrná a když mu porodila syna, naléhala na Arsenia, aby si ji vzal, ale marně. Někdy si hořce uvědomovala svou hříšnost. Jednou Arsenio vyjel obhlédnout svůj statek a už se nevrátil. Markéta ho vyhlížela s rostoucí úzkostí, až se dočkala psa, který ho měl doprovázet. Ten ji s velkým naléháním dovedl k místu v lese, kde pod listím a větvemi s hrůzou našla probodané tělo svého milého, které se již začínalo rozkládat. Byl ubit nájezdnými cizími lupiči. Markéta začala uvažovat o smyslu svého života.

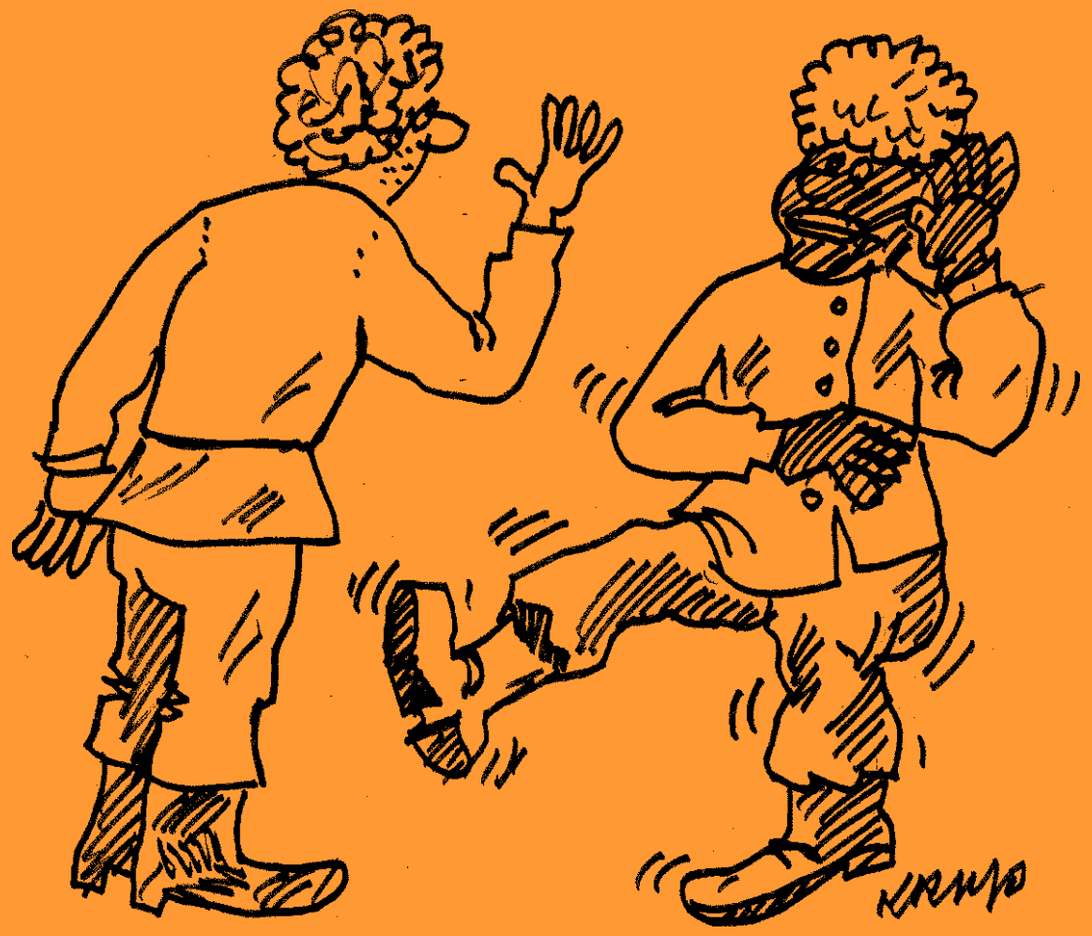

Nemá ta antidiskriminační hysterie přece jen nějaké mínusy?

Americká výzvědná služba zjistila nad jednou sibiřskou vesničkou epicentrum neznámého silného záření. Mezi špičkovými rozvědčíky byl na přímý rozkaz presidenta Obamy vypsán bleskový konkurs, který vyhrál agent, proti němuž byl James Bond jen cínovým vojáčkem. Dostal krycí jméno Váňa a neprodleně byl dopraven do oné vesničky.

Zde probíhá shodou okolností folklorní slavnost. Váňa se vmísil mezi mužiky. Vtom k němu jeden přišel: „Poslyš Váňo, vypadáš sice jako Rus, ale něco mi říká, že Rus nejsi!“

Váňa popadl vodku a celý stakan na ex hodil do sebe.

„Bať, Váňo, piješ sice jako Rus, ale něco mi stále říká, že Rus nejsi!“ Váňa vyskočí na stůl a předvede perfektního kozáčka. Mužík nadále kroutí pochybovačně hlavou, a to dokonce i tehdy, když Váňa skvěle zahraje na balalajku, vybagruje pakl machorky a zazpívá zvučným hlasem Kaťušu.

„Stejně,“ povídá tvrdohlavý mužik, „ty skutečnej Rus nebudeš!“

Váňovi povolí nervy, zabalí celou akci a schlíple se vrací do Pentagonu. Vůbec nechápe, kde udělal chybu. To je ovšem ihned jasné starému důstojníkovi, který tam nějakým zázrakem přežil Obamovy čistky: „Kdyby nebyl ten váš antidiskriminační zákon, nemuseli jsme tam posílat černocha!“

Miroslav Kloz a ústní podání
Ilustrace
Oldřich Krupička

Dokument

Cesta k národní svobodě

Řeč profesora Josefa Kalvody pronesená 12. 10. 1986 na 3. symposiu národní obrody v Lisle u Chicaga (1)

Skutečnost, že socha Panny Marie v exilu čeká na návrat do Prahy, aby tam byla postavena na místo, kde stávala socha Panny Marie vítězné, stržená pražskou lůzou v listopadu 1918, je svědectvím o pokračující nesvobodě Čechů a Slováků. Nutí nás k zamyšlení o příčinách této neblahé situace a o smyslu a úkolu našeho exilu.(2)

Problémem českého národa a myšlenkou jeho osvobození jsme se zabývali už od doby Mnichova, od začátku druhé světové války. Skončila sice porážkou nacismu, ale během válečných let udělal Edvard Beneš základní kroky k nastolení nové totality.(3) Ač o příčinách komunistického vítězství bylo hodně napsáno a je nám jasné, že Československo se nestalo sovětským satelitem přes noc, jsou mezi námi stále ještě ti, kteří se domnívají, že teprve „vítězný únor“ nastolil komunistickou diktaturu. Ti, kteří se zabývali studiem dokumentů a archívních materiálů, poukazují na Benešovu spolupráci se Sovětským svazem už v letech třicátých a pak na jeho osudnou cestu do Moskvy, během níž 12. prosince 1943 uzavřel smlouvu se Sovětským svazem na dobu dvaceti let. Tím bylo Československo zavlečeno do sovětské zájmové sféry a dán základ k poválečnému režimu budovanému na *Košickém vládním programu*, který byl programem komunistické strany.(4)

V historické analýse je ale možno jít dále než jen k roku 1943. Lze poukázat na dobu 1. světové války, kdy během roku 1918 byli bolševici po revolučním převzetí moci ještě velmi slabí a československý armádní sbor se mohl spojit s protibolševickými silami v Rusku a porazit je. Je známo, že Tomáš G. Masaryk vůči bolševikům hájil zásadu neutrality, zatímco jiní Češi a Slováci v Rusku byli přesvědčeni, že bolševiky bylo nutno porazit a tím zbavit Evropu a celý svět bolševického nebezpečí. Bohužel názor, že bolševismus byl ruskou záležitostí a nikoliv světovým problémem, převládl i v poválečném Československu.(5)

S odstupem času je nám jasné, že odpůrci tohoto názoru měli pravdu a že viděli dále do budoucna než falešní proroci a hlasatelé neutrality. Viděli, že Československo bude jednou ohroženo nově povstalým Německem a že bude potřebovat podporu svobodného, demokratického a národního Ruska, na rozdíl od Ruska ovládaného bolševiky, v němž viděli spojence Německa. Pakt Molotova s Ribbentropem ukázal, že měli pravdu. Byli umlčeni dávno předtím, než následkem tohoto paktu válka začala.(6)

Snažíme-li se vypátrat příčiny nesprávného názoru a nesprávné politiky, jdeme-li k jádru věci, pak musíme dojít k závěru, že postoj vůči bolševismu v Rusku a jinde, spolupráce s komunisty během války a po válce byly následkem oportunismu, neochoty vidět věci tak, jak jsou, tj. nevidět v komunismu zlo a kolaborovat s ním. Byl to následek krátkozrakosti a mravního úpadku. Převládl názor, že nejsme strážci našich bratří. Tato mravní neutralita, amorálnost, která je vlastně nemorálností, vedla krok za krokem k vítězství komunistů u nás i jinde. Stručně řečeno, jádrem našeho problému je mravní úpadek, odklon od základních principů křesťanské morálky.

Pokles morálky soukromé i veřejné se projevoval v českém národě už od doby 1. světové války, kdy bylo hlásáno heslo „Pryč od Říma!“. 2. světová válka naučila více lidí

lhát, klamat sebe i druhé. Jeden český publicista(7) napsal, že jak Češi, tak i Čecháčkové mají schopnost sebeklamu úžasnou. I když je možno mít výhrady k této generalizaci, je mezi námi dosti těch, kteří zaměňují iluse za realitu. Namísto staré křesťanské zásady „vaše řeč budiž ano ano, ne ne“ se stala mnohým životní formou švejkovina, předstíraná či skutečná kolaborace se zlem a život se lží a ve lži. Machiavellismus, dvojí morálka, měření dvojím loktem a svatý zákon sobectví byly mnohými povýšeny na normu a hlásají se pod rouškou termínů, jako jsou osobní zájem, národní zájem, společenský zájem, politická únosnost či neúnosnost, anebo státní zájem převyšující principy osobní morálky.(8)

V údobí mezi dvěma světovými válkami byli u nás teologové, sociologové a mravokárci, mezi něž patřili otcové jesuité Adolf Kajpr a František Krus. Je možno se rovněž zmínit o časopise Sdružení katolické mládeže, Dorost, či o Josefu Florianovi ze Staré Říše a jiných, kteří varovali národ před mravním rozkladem, hlásali mravní obrodu a návrat ke křesťanským tradicím a hodnotám. Hlasy těchto lidí byly ale často hlasem volajícího na poušti.(9) Vedení státu bylo v rukou těch, kteří ve své krátkozrakosti viděli obvykle věci ze zorného úhlu sebezájmu, amorálnosti a sobectví.

Říká se, že národ má takové představitele a vedoucí, jaké si zaslouží či jaké si zvolí. Víme z historie, že ovce si někdy volí vlka za svého vůdce. V tomto případě nelze dávat vinu pouze vlkům, ale i oněm ovcím, které je volily. Proč bylo jen málo těch, kdo hlasitě protestovali proti orientaci československé zahraniční politiky v letech dvacátých a třicátých? Proč masakry miliónů lidí v Sovětském svazu zaviněné bolševiky neotevřely všem lidem oči? Proč osud těchto miliónů byl tak mnohým lidem lhostejný? Proč byla v roce 1935 ratifikována smlouva se Sovětským svazem? A proč v době Mnichova Beneš opět prosadil svou vůli a kapituloval, ač lid i armáda chtěly bojovat?(10)

Jeden britský politik napsal o Benešovi, že byl krátkozraký ve svých jednáních se Stalinem v letech třicátých, že nechápal, jak dlouhou lžíci je třeba mít při jedení polévky s ďáblem.(11) Nechápal to on a nechápali to ani druzí. Nechtěli vidět následky kolaborace se zlem, ba ani nechtěli totalitu považovat za zlo. Tím se zase dostáváme zpět k základnímu bodu, že jádrem českého problému je odklon od křesťanské morálky a od základních křesťanských ctností, mezi nimiž je v řadě neposlední statečnost.

Musíme mít odvahu nazývat věci pravými jmény a obléci se přímo ve zbroj Boží, ozbrojit se mečem pravdy. K mravní obrodě je nezbytné řídit se přikázáními Božími, tj. milovat Boha, Pravdu nade vše a milovat bližního jako sebe samého. Základním předpokladem k osvobození národa je tudíž změna postoje jeho příslušníků vůči Bohu – Pravdě a vůči bližním. Musíme hájit nespravedlivě obviněné a pranýřovat jejich pronásledovatele a lháře. Měli bychom se podobat onomu poutníkovi, který miloval Pravdu Boží a byl ochoten za ní jít třeba až na konec světa.(12)

Minulého roku jsme oslavovali jedenáctisté výročí smrti sv. Metoděje. Se svým bratrem sv. Cyrilem byli roku 1980 prohlášeni papežem Janem Pavlem II. za spolupatrony Evropy. V jubilejním roce se konaly oslavy v Římě, na Velehradě, Levoči, Djakovu (Jugoslávie), Midlandu, Uniontownu (Kanada) a Ellwangenu (Spolková republika Německo). Bylo vzpomenuto, že v Ellwangenu byl sv. Metoděj vězněn německými biskupy. Trpěl nevinně, ale neztratil víru a naději. Pak se v Římě ospravedlnil z nespravedlivých obvinění a vrátil se na Moravu jako arcibiskup.

Uvěznění sv. Metoděje nám připomíná, že jsou lidé, kteří se neštítí používat prostředků nečestných, včetně lží, k dosažení svých osobních i politických cílů i mezi těmi, kteří si říkají křesťané. Komunistům ovšem vždycky účel světil prostředky. Zápas mezi

Co je to blud? Existuje to ještě dnes?

Ošetřovatelka psychiatrovi: „Pane doktore, mám tu pacienta, který říká, že je neviditelný.“
Doktor: „Řekněte mu, že se na něho teď nemůžu podívat.“

Liberecký úsměv

Zbožnost na každé pracoviště!

„Tento týden je to už popáté, co jsem vás musel napomenout. Máte k tomu co říci?“
„Zaplať Pán Bůh, že už je pátek.“

Podstata finanční krize

To přišel příslušník vyvoleného národa pan Stein jednou do kavárny a poručil si:
„Číšníku, přineste mi koňak!“
Číšník přinesl koňak a chce odejít, když ho pan Stein zavolá zpátky:
„Já jsem si to rozmyslel, nechci koňak – přineste mi vermut!“
Pak si čte svoje Lidové noviny, posedí hodinku a odchází.
Sklepník za ním volá:
„Pane Steine, zapomněli zaplatit vermut.“
„Ten jste mi přece dal za ten koňak!“
„Ano, ale ten koňak jste také nezaplatil.“
„No, a vypil jsem ho snad?!“

dobrem a zlem existoval v dobách sv. Metoděje právě tak jako i dnes. Za lidi zlé vůle je třeba se nejenom modlit, aby se obrátili k dobrému, ale také jim odporovat. Jak už to řekl před mnoha lety Edmund Burke: „Aby zlí lidé vítězili, stačí, když dobří lidé mlčí“.(13) Vždyť i sám Ježíš vyhnal kupčíky z chrámu se slovy: „Dům můj je dům modlitby, ale vy jste z něho udělali peleš lotrovskou.“ Za příchod království Božího se mají křesťané nejen modlit, ale také i k tomuto cíli pracovat a o něj usilovat.

Často se setkávám s otázkou, zda je možné, aby došlo v dohledné budoucnosti k osvobození českého národa. Musíme rozlišovat mezi možným a pravděpodobným a nezaměňovat tyto dva termíny. Co je možné, nemusí být nezbytně pravděpodobné. Například, kdyby došlo v Sovětském svazu k vážné roztržce mezi vůdci komunistické strany, kdyby dvě frakce začaly mezi sebou bojovat o moc a kdyby každá z nich měla na své straně část tajné policie a armády, pak by mohlo dojít k odvolání sovětských vojenských jednotek z Československa a snad i z celé středovýchodní Evropy. V tomto případě by bylo nutné, aby Češi a Slováci měli odvahu povstat a svrhnout vládu komunistů. Museli by mít dostatek statečnosti a vůle k vítězství; museli by mít mravní sílu k boji se zlem.(14)

Tedy jsme zase zpět u jádra českého problému a důležitosti práce pro mravní a duchovní obrodu národa. Bez této obrody nelze očekávat, že by se národ mohl osvobodit od poroby duchovní i fysické.

Jaký je tedy náš specifický úkol? Co máme dělat? Máme svobodnou vůli, a tedy se můžeme rozhodnout pro život v pravdě, nikoli pro život ve lži a se lží. Žijeme v zemích, kde nad námi nevisí Damoklův meč státní bezpečnosti a hrozba zatčení. Můžeme tedy nazývat věci pravými jmény, pravdu pravdou a lež lží a máme možnost postavit se do řad spravedlivých a proti těm, kteří si sice rádi hrají na vůdce, ale nemají k tomu ani politické, ani mravní oprávnění. Nebudeme-li mít k tomu vůli a odvahu, pak se nikdy nestaneme solí země, kvasem, který by prolnul základní strukturu české společnosti. Řečeno jinými slovy, není-li hledání pravdy smyslem českého exilu, pak tento exil nemá žádný smysl. Není-li boj za pravdu, právo a spravedlnost naším programem a naší povinností, pak jsme jen součástí onoho starého marasmu a stáda ovcí, které volily vlka. Česká otázka je a byla otázkou mravní.(15) Ti, kteří to nevidí či nechtějí vidět, nemohou vést národ ke spáse a svobodě. Vede-li slepý slepého, oba spadnou do jámy.

Existují periodika, která si říkají, že jsou křesťanské orientace, a která neváhají otisknout nepravdy, ale nechtějí otisknout pravdu.(16) Od těch nelze očekávat pomoc na národní obrodě. Totéž platí o jednotlivcích, kteří se klaní mamonu či se sklání před rádobyvůdci vydávajícími se za mocné tohoto světa, ale kteří se v minulosti chovali zbaběle či oportunisticky.

Exil je jen malou ratolestí národa, který ve zdrcující většině žije doma. Může s ním komunikovat prostřednictvím sdělovacích prostředků a tím i ovlivnit vývoj za železnou oponou. I když je nezbytné, aby sdělovací prostředky, včetně Hlasu Ameriky, BBC, Svobodné Evropy, rádia a televise v Německu a Rakousku věnovaly hodně času zprávám o běžných událostech, měly by se více zabývat základní věcí, kterou je mravní a náboženská obroda národa. Lidé nemohou být uspokojeni filosofií marxismu-leninismu, protože nemá odpověď na základní otázky, jako odkud člověk přišel, kam jde a jaký je smysl jeho života.

Proto lidé budou stále hledat to, co bude jejich životu dávat smysl. Budou stále toužit po naplnění života.(17) Zvláště mladí lidé hledají a budou hledat pravdu o minulosti i přítomnosti a budou hledat východisko z dnešní situace. Důkazem toho je účast na

poutích, zvláště na mariánských poutních místech. Jestliže se vloni na Velehradě shromáždil více než stotisícový zástup věřících u příležitost jedenáctistého výročí smrti sv. Metoděje, pak máme důvod věřit, že se podobné zástupy budou shromažďovat i v budoucnu, kdykoliv se k tomu naskytne příležitost. Rozhlasové stanice a sdělovací prostředky vůbec musejí věnovat těmto hledajícím zástupům pozornost. Je nanejvýš žádoucí, aby lidé, kteří naslouchají zahraničním a televisním stanicím v soukromí svých domovů, měli příležitost slyšet úvahy a přednášky o mravních následcích kolaborace se zlem a srovnávat je s životem v pravdě, s životem podle zásad Božích přikázání. Zlo musí být poraženo zbraněmi duchovními. Musíme proti němu bojovat. Bez boje není vítězství!

Ti, kteří promlouvají k národu doma i zde, by měli stále zdůrazňovat, že režimy přicházejí a odcházejí, ale národ věrný křesťanské morálce a křesťanským tradicím a kultuře, zůstává. Tato myšlenka byla vyjádřena už ve staré cyrilometodějské hymně: „Nezhyne rod, jenž věřit neustane. Dědictví otců zachovej nám, Pane!“ Řečeno jednou větou: Bez národní obrody nebude národní svobody!(18)

POZNÁMKY:

(1) Josef Kalvoda (1923 – 1999) byl český exulant, který se stal úspěšným americkým universitním profesorem. Po půlročním komunistickém věznění pro svou poválečnou protikomunistickou činnost v řadách lidové strany uprchl v listopadu 1948 do zahraničí, kde nejprve pracoval jako nemocniční ošetřovatel a dělník. Ve Spojených státech vystudoval politologii, historii a ústavní právo, získal doktorát na prestižní Kolumbijské universitě v New Yorku a v roce 1957 nastoupil kariéru vysokoškolského profesora. Již na počátku svého exilu se aktivně zapojil do protikomunistického odboje a působil jak mezi českými exulanty, tak později i mezi americkou politickou a akademickou elitou. V padesátých a šedesátých letech byl předsedou Českého křesťansko-demokratického hnutí v exilu, které v roce 1954 podalo vládě a Kongresu Spojených států memorandum s návrhy na vedení studené války, jež vyvolalo diskuse a zájem mnoha amerických politiků. V souladu se svým římskokatolickým náboženským vyznáním Kalvoda spatřoval možnost obrody komunismem devastované společnosti ve vlasti obratem lidí k duchovním hodnotám a křesťanským tradicím. Ve své odbojové i akademické práci zastával konsistentně důsledná a nekompromisní etická stanoviska a stal se pro početné souvěrce a souběžníky uznávanou autoritou. Prof. Josef Kalvoda byl také aktivním účastníkem *Symposií národní obrody* pořádaných Stálou konferencí křesťanských veřejných pracovníků českého exilu v osmdesátých letech v Lisle u Chicaga pod záštitou tamního českého benediktinského kláštera, za hojné účasti českých katolických exulantů ze Spojených států a Kanady.

(2) Mramorová socha Panny Marie v exilu byla zhotovena na podnět Ambrože L. Ondráka, opata kláštera Sv. Prokopa v Lisle u Chicaga a v roce 1954 posvěcena v Římě kardinálem Mecarou v přímém zastoupení nemocného papeže Pia XII. Náklady spojené se zhotovením sochy byly uhrazeny ze sbírky českých exulantů. Socha, která byla pojmenována Panna Maria v exilu, byla určena pro mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze, který měl být v budoucnu obnoven, a měla symbolizovat návrat tradiční křesťanské víry do vlasti po pádu komunismu. Po vysvěcení v Římě byla převezena do Spojených států a dočasně umístěna na nádvoří kláštera v Lisle. Po pádu komunismu usiloval Ondrákův následovník, opat Valentin Skluzáček, za podpory katolických aktivistů z řad českých exulantů, o převoz této sochy do Prahy. V březnu 1990, při své první návštěvě svobodné vlasti byl prof. Josef Kalvoda přijat Františkem kardinálem Tomáškem a během dvouhodinové audience bylo jedním z hlavních témat jejich rozhovoru zajištění převozu sochy do Prahy a prosazení jejího umístění na Staroměstské náměstí. Prof. Kalvoda žádal kardinála o podporu v této snaze, kterou chtěla část exilové katolické obce projevit svůj poměr k vlasti a naplnit visi opata Ondráka.

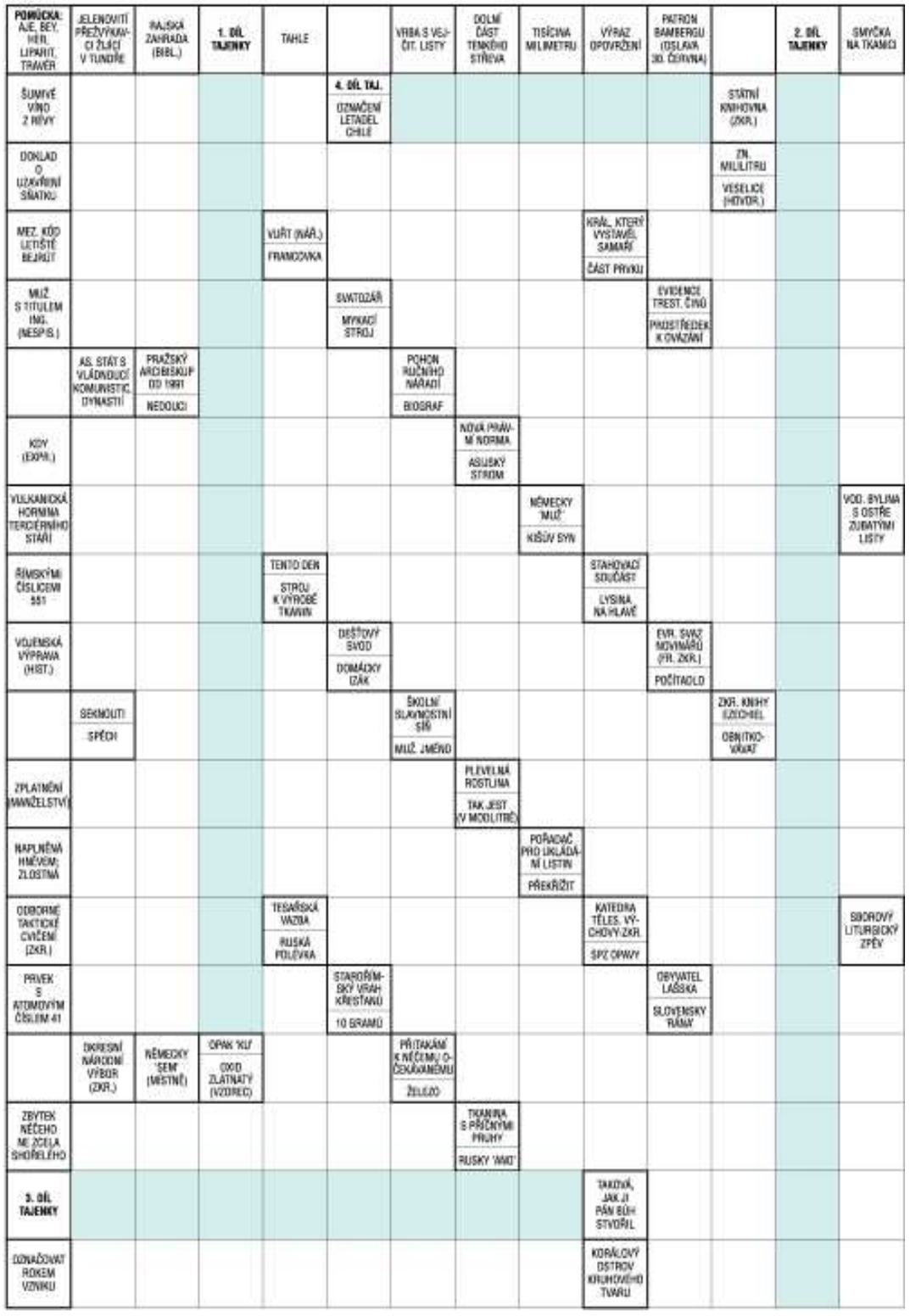

Ladislav Martinča

pokřtít (a později – nevyzpovídá se), hrozí mu zavržení. A katolíci to nemají lehčí, protože Bůh na ně klade větší nároky stejně, jako otec požaduje od syna mnohé, co nemůže žádat od (třeba jen zatím) cizího.

10. Jak reagovat na názor: „Kněz v manželství nežije, proto mu ani nerozumí. Jak mi může co nařizovat v manželském soužití?“

Tato námitka se zvláště dnes vyskytuje často. Vychází z předpokladu, že podmínkou pro porozumění něčemu je toto něco prožít, zažít, vyzkoušet si to. Tento předpoklad ale není pravdivý, je i škodlivý. Do jeho rozsahu by patřilo např. to, že pro porozumění hříchu je nutné zhřešit (proti tomu vzpomeňme na Pána Ježíše a na jeho Matku). Ani kdyby byl tento předpoklad zúžen na kladné situace, tedy že „pro porozumění něčemu dobrému je podmínkou toto dobré zažít“, zase by neplatil – např. lze dobře pochopit umělecké dílo (třeba film) a přitom vůbec nevědět, jak se vytváří. Nehledě na to, že v manželství nastávají i chvíle těžké, bolestné, nebo špatné. Přece jen ale sama logika nedokáže napravit dojmy a city ovlivněných lidí. Často proto slyšíme takové, ve skutečnosti hrozné výroky, např. o mládeži: „Ať si to vyzkouší, pak dostane rozum,“ populárně „Ať se mládí vydovádí.“ To vše jsou ale mylné a škodlivé názory, které se mezi lidmi chytlavě drží. Proto musí ruku v ruce s logikou jít i příklad, v našem případě moudrých pastýřů, kteří prakticky zřetelně ukáží, že právě oni jsou nejlépe kvalifikováni k tomu, manželství rozumět. Právě zde mohou a mají prokázat, že jim náleží vznešené oslovení „otec, pater“. A stejně to platí i pro mládež: Ona sama by měla ukázat, že k životní moudrosti dojde krásně, hladce a jistě cestou odříkání a ne tím, že vše vyzkouší. Obdivovatel starých časů naopak řekne klasické: „Sedávej panenko v koutě, vůbec se neboj, budeš-li hodná, najdou tě!“

br. Felix OFM

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky byla ze Sk 4,32 a zněla: **„Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši.“** Ideologie rovnosti je vlastní komunismu, pokud jde o majetek, a rasismu, pokud jde o rasu. Ale nejnebezpečnější ideologií je dnes socialismus, který rovnost rozšiřuje do stále nových oblastí. Snaží se nejen o rovnost majetkovou a rasovou, ale prosazuje např. i rovnost tzv. genderovou-pohlavní, rovnost člověka a zvířete, rovnost šancí, rovnost vzdělání, rovnost náboženství i rovnost hodnoty názorů. O majetkové nerovnosti jsme psali v roč. 5, č. 6, 8. 5. 2007 v příloze na s. 9, o nerovnosti v nebi minule v otázce 5 testů v příloze na s. 11 a o socialismu a jeho pojetí rovnosti podrobně loni v č. 5, 6. 4. 2008, na s. 6n. Zdá se ale, že ideje socialismu přijímají za vlastní stále širší vrstvy obyvatelstva bez ohledu na náboženské vyznání, přestože je jisté, že tento pohyb, nezabrzděn, končí totalitou. Jen si všimněme, jak silná je jen touha po rovnosti názorů, počínaje nerozlišováním hodnoty „úhlů pohledu“ až po rytmická běsnění na masových podnicích. Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši, každý věřící tkvěl ale v pravdě. A právě pravda je to, co dnes nejvíce ze všeho chybí, a to, co se nejvíce přehlíží. Není to tedy nedostatek lásky, protože nutnou podmínkou lásky je pravda. Avšak jednota v nepravdě je nemožná. A to je vlastně veliká naděje pro tuto dobu. Socialismus se snahou po rovnosti bez důvodného rozpoznání pravdy a nepravdy se neodvratně rozpadne a zanikne, i když před tím bude možná nutno projít údobím totality. Jedinými otázkami je to, jak velká bude totalitní zkáza, a zda byla nutná. Možná bude nutná. Staré přísloví totiž říká: „Chytrému napověz, hloupého trkni.“ Přece jen však: nebuďme hloupí a aktivně se postavme socialismu hned teď životem v pravdě.

Dnešní úkol: Tajenka křížovky uvádí úryvek Písma svatého, který prakticky nikdy není vyložen. O který přehlížený úryvek jde? Nápověda: bude se číst o slavnosti Nanebevstoupení Páně.

Kardinál souhlasil, ale upozorňoval Kalvodu na možné potíže s úředním povolením pražského národního výboru a s předsudečným protikatolickým smýšlením mnoha lidí. Převoz se tehdy nakonec neuskutečnil z důvodu zamítavého stanoviska výboru utvořeného z církevních představitelů, jemuž předsedal biskup Antonín Liška, který přijal rozhodnutí, že pro Staroměstské náměstí má být vytvořena socha zcela nová. Panna Maria v exilu byla do vlasti převezena až v roce 1993, kdy byla také umístěna na vyhlídkovém místě u Strahovského kláštera. Prof. Kalvoda byl členem organizačního výboru pro převoz sochy a na zajištění dopravy přispěl vysokou finanční částkou.

(3) Prof. Kalvoda byl jako historik zaměřen na dějiny střední a jihovýchodní Evropy a zejména pak Československa dvacátého století. Jednou z jeho priorit byl výzkum československé zahraniční politiky během 2. světové války a příčin zkomunizování Československa, na který se mohl soustředit mj. díky grantu Hooverova institutu při Stanfordské universitě ve Washingtonu a povolení prostudovat tajné materiály ministerstva zahraničí Spojených států. Dospěl k názoru, že hlavní odpovědnost za vítězství komunismu v Československu nesl president Edvard Beneš, který autokraticky řídil československý zahraniční protinacistický odboj a učinil v průběhu války sovětskému diktátorovi Stalinovi dalekosáhlé závazky, čímž připravil půdu k nastolení poválečné totality. Své závěry Kalvoda publikoval v úspěšné knize *Czechoslovakia's Role in Soviet Strategy* (Washington 1978 a 1980, česky *Role Československa v sovětské strategii*, Kladno 1999). Nejnovější výzkumy Kalvodovy teze o Benešově abnormálně vstřícné prokomunistické politice potvrzují, byť se současná česká historiografická obec v drtivé většině s Kalvodou neztotožňuje v otázce Benešovy odpovědnosti a motivace. Většina současných českých historiků nezastává názor, že šlo o Benešovo morální a státnické selhání, ale přiklání se spíše k závěru, že se jednalo o osudovou nezbytnost, která neměla alternativu. Současní čeští historikové mají za to, že Edvard Beneš byl přesvědčený demokrat a odpovědný státník, zatímco Kalvoda jej považoval za autokrata a nezodpovědného egoistu. Současní historikové zastávají názor, že německá hrozba a zároveň protiněmecké a prosocialistické smýšlení představitelů domácího protinacistického odboje i většiny národa ospravedlňovaly Benešovo rozhodování, zatímco Kalvoda zastával názor, že Beneš byl veden snahou o zajištění vlastní poválečné mocenské posice bez ohledu na tradiční principy práva a demokracie. Poukazoval na politické alternativy: na možnost spolupráce s polským protinacistickým odbojem v Londýně, kterou Beneš po výzvě sovětských představitelů zastavil, na možnost vyváženého postoje k Západu a Sovětskému svazu, na který Beneš resignoval uzavřením československo-sovětské smlouvy, na možnost ofensivy Spojenců na Balkáně a osvobození vlasti západními armádami, kterou Beneš odmítal a sám propagoval sovětská stanoviska, na možnost obnovení liberálně demokratického politického systému, kterou Beneš nepřipustil a v souladu s komunistickými zájmy souhlasil s poválečným přijetím tzv. *Košického vládního programu* a zásadním omezením demokracie, na možnost použít v únoru 1948 k potlačení komunistického převratu armádu, kterou Beneš nevyužil, zdůvodňuje svůj postoj obavami z občanské války apod.

(4) Podle výše zmiňovaných Kalvodových tezí byli vedle komunistů a Beneše za zotročení Československa dále spoluodpovědní také politikové, kteří v Moskvě přijali komunisty vypracovaný tzv. *Košický vládní program*, uchopili v květnu 1945 spolu s komunisty politickou moc na osvobozeném území někdejšího státu a nastolili politický systém Národní fronty, který omezil politickou soutěž, legislativu podřídil exekutivě, zpolitizoval justici, zavedl censuru a byl předstupněm režimu komunistického. Z českých politiků byli protagonisty Národní fronty vedle komunistů národní socialisté (nejznámějšími byli ministři Petr Zenkl, Hubert Ripka, Prokop Drtina, Jaroslav Stránský), sociální demokraté (Zdeněk Fierlinger, Bohumil Laušman, Václav Majer), lidovci (Jan Šrámek, František Hála, Adolf Procházka) a jejich nestraničtí partneři (Jan Masaryk), vesměs Benešovi oddaní přívrženci. Je s podivem, že současní čeští historikové sice vesměs poukazují na naivitu těchto politiků – chtít vládnout společně s komunisty a opírat se přitom o Stalina, ale zároveň mají tendenci přehlížet, že tuto vládu Národní fronta realizovala revolučním převzetím moci na úkor podstatné části společnosti a že tento přechod

k tzv. lidové či limitované demokracii se v mnoha ohledech podobal únorovému a poúnorovému jednání komunistů.

(5) Další oblastí výzkumu československých dějin, na kterou byl prof. Kalvoda zaměřen, je vznik Československé republiky v roce 1918 a s ním související události v době 1. světové války. Po mnohaletém studiu pramenů včetně unikátních archivních materiálů německého, britského i amerického původu napsal knihu *Genesis of Czechoslovakia* (New York 1986, česky *Genese Československa*, Praha 1998), která je v historiografii dodnes nepřekonaným počinem na dané téma. V jedné z kapitol této knihy Kalvoda dokumentuje činnost T. G. Masaryka v roce 1917 poté, co byl uznán jako velitel československých legií v Rusku, a jeho osudové rozhodování. Masaryk tehdy silou své autority prosadil dohodu s ruskými bolševiky a vojenskou neutralitu vůči nim. Propagoval názor, že bolševická revoluce je privátní ruskou záležitostí a jako velitel přibližně čtyřicetitisícového dobře vycvičeného a vyzbrojeného československého vojska se rozhodl pro zachování neutrality v ruské občanské válce. Českým a slovenským vojákům vštěpoval, že není jejich úkolem vměšovat se do vnitřních ruských záležitostí, a odmítl poskytnout pomoc tzv. bílým armádám, které zahájily s rudými bolševiky boj na život a na smrt. Po válce řekl Masaryk členům československé vlády, že za účasti československých legií mohla být bolševická revoluce poražena již krátce poté, co vzplála. Kalvoda, který kriticky připomíná tyto Masarykovy postoje v obou svých zmíněných knihách i v dalších samostatných studiích, zde ale není objevitelem dosud neznámých faktů jako na jiných místech svých knih. Na Masarykovu činnost v době bolševické revoluce poukázal v tomto smyslu ve své knize *Krví a železem* (Praha 1938) už historik Antonín S. Kalina a před ním ji popsali například legionář František Zuman (*Osvobozenecká legenda I. a II.*, Praha, 1922 a *Osudné rozhodování*, Praha 1927) nebo ruský profesor Vladimir Lazarevskij (*Rusko a československé znovuzrození*, Praha 1927). Opačný názor než Masaryk měli tehdy v Rusku Josef Dürich, poslanec agrární strany vyslaný do Ruska vůdci české politiky Karlem Kramářem a Antonínem Švehlou, aby tam hájil české zájmy, nebo Václav Vondrák, ruský Čech, který byl jedním ze zakladatelů československého vojska v Rusku, ale oba byli Masarykovým vlivem ze svých politických posic odstaveni. Kalvoda je dnes pro svůj kritický postoj k Benešově a k Masarykově politické praxi, včetně kritického náhledu na jejich vstřícnost k bolševikům, považován za kontroversního historika, neboť tito dva státníci jsou presentováni jako nezpochybnitelné základní pilíře moderní české státnosti. Kalvoda ovšem při svém hodnocení prvních dvou československých presidentů nebyl veden osobní aversí vůči nim, jak mu to často s nádechem demagogie při nedostatku jiných argumentů jeho oponenti připisovali a připisují, ale jak opakovaně zdůrazňoval, pouze věcně analysoval a kritizoval jejich politickou činnost. O své motivaci se zmínil v jedné z přestřelek v exilovém tisku následovně: „Jsem příslušníkem generace, která zažila, jak Masarykem vybraný zástupce na presidentský úřad, oplývající ženevským optimismem, zavedl národ během jednoho desetiletí dvakrát ke kapitulaci. (...) Hledal jsem odpovědi na otázku, jak se to mohlo stát, že odchovanci Masarykovy demokracie spolupracovali na nastolení totalitního režimu v Československu. Měl jsem příležitost být svědkem, jak lidé, vychovaní hlasateli ‚humanitních ideálů', byli netolerantní a jak dovedli nelidsky jednat s příslušníky vlastního národa, nemluvě o Němcích a Maďarech. (...) O Masaryka jsem se začal zajímat, když jsem vyhledával materiál pro knihu *Genese Československa*. Po důkladném studiu dokumentů a materiálů v archivech jsem zjistil, že velký rozdíl byl mezi tím, co Masaryk psal, co se nám v čítankových článcích k věření předkládalo a co ve skutečnosti dělal." (Slovo má historik, *Americké listy*, 5. 2. 1988)

(6) Kalvoda má na mysli předsedu národně demokratické strany Karla Kramáře, již výše zmíněné Josefa Düricha a Václava Vondráka a další nepočetné politiky, legionáře a aktivisty, kteří spatřovali v bolševismu smrtelné nebezpečí jak pro Evropu, tak i pro český národ. Toto nebezpečí viděl i mladý Winston Churchill, jehož výrok, že bolševické dítě mělo být zaškrceno už ve své kolébce, Kalvoda citoval v článku *Strážce bratra svého* (in: *Z bojů o zítřek III.*, *Historické eseje*, Kladno 1998). Neviděl je ovšem Masaryk, když znovu odmítl již jako president využít československých legií k protibolševické ofensivě, ani Beneš, když uzavíral své

apollinarismus, macedoniasmus čili pneumatemachismus, nestoriánství (dodnes jako orientální církev syrská či assyrská), monofysitismus, monotheletismus, filioque je bludem z pohledu pravoslaví, obrazoborectví (ikonoklasmus), ekumenismus je opět bludem podle pravoslavných. Středověké herese: albigenští, valdenští, lollardi, konciliarismus, husitství. Novověké herese: protestantství, jansenismus, modernismus. Upozorněme na závěr, že mnohé nauky nelze považovat za bludy v tomto pojetí, protože učí něco úplně jiného, než křesťanství (deismus, orientální nauky).

7. Kdo to je sv. Nikita?

Tento světec (Nicetas) žil na přelomu 8. a 9. stol. v době střídavě přerušovaného obrazoborectví (letošní Obrázek č. 3, 8. 2. 2009, příloha, otázka 8), kdy se za jeho života na byzantském trůnu vystřídalo několik císařů. Sv. Nikita byl opatem jednoho z klášterů na hoře Olympu, takže vlny obrazoborectví ho krutě zasahovaly, byl i ve vyhnanství. I když jednou přece selhal a uznal za patriarchu obrazoborce Theodota (815 – 821), svého činu litoval, souhlas odvolal a musel znovu do vyhnanství. Před smrtí se ale mohl vrátit. Definitivní porážky obrazoborců (843) se nedočkal, když po Theodotovi následovali ještě dva heretičtí patriarchové. Sv. Nikita zemřel v roce 824 jako poustevník blízko Konstantinopole. V českém kalendáři se připomíná 3. dubna. Je patronem všech vyhnanců (exulantů).

8. Ve kterém století bylo v Českých zemích nejvíce arcibiskupů v úřadě?

V 19. stol. bylo v Praze v úřadě osm arcibiskupů: Vilém Florentin Salm-Salm, Václav Leopold Chlumčanský z Přestavlk a Chlumčan, Alois Josef Krakovský z Kolovrat, Ondřej Alois Ankwicz ze Skarbek-Poslawice, Alois Josef Schrenk, Bedřich Josef kardinál Schwarzenberg, František kardinál Schönborn a Lev kardinál Skrbenský z Hříště, v Olomouci sedm: Antonín Theodor kardinál Colloredo-Waldsee, Maria Tadeáš kardinál Trauttmansdorff, Rudolf kardinál Jan, Ferdinand Maria Chotek, Maxmilián Josef kardinál Sommerau-Beckh, Bedřich kardinál z Fürstenberka a Theodor Kohn, celkem tedy 15. Po dobu tohoto století bylo u nás i nejvíce kardinálů. Ve 20. stol. bylo arcibiskupů o dva méně (v Praze sedm a v Olomouci také sedm, ale Lev kardinál Skrbenský z Hříště byl v Praze a potom v Olomouci).

9. Názor atheisty: Vy katolíci to máte v životě velice jednoduché. Můžete hřešit, jak chcete, a potom, ve zpovědi, vám farář vše odpustí. To my atheisté to máme mnohem těžší, protože my se musíme každé chyby pečlivě vystříhat.

Toto tvrzení by platilo jen v případě, že po svátosti smíření žádné následky odpuštěných hříchů nezůstávají a pokud by na to katolíci spoléhali; dále pokud by účinnost pomáhající milosti nezávisela na tom, zda je člověk ospravedlněn či ne. Nelze tvrdit, že žádný katolík v takovýchto omylech není. Církev sice učí, že rozhřešením ve spojení s kajícími úkony kajícníka jsou mu odpuštěny hříchy, ovšem že jen někdy jsou Bohem odpuštěny všechny časné tresty za hříchy. To souvisí s tím, že ve stvoření zůstávají mnohé následky hříchů, jak jsme o tom psali už v roč. 3 Obrázku, č. 9, 15. 8. 2005, v příloze na s. 5, v odpovědi na otázku 8. Příklad zdánlivě místního hříchu, který má ale dodnes hrozné celosvětové dopady, jsme uvedli v roč. 5 Obrázku, č. 4, 4. 3. 2007, na s. 16: rozbité okno, rozbitou sklenici může opravit jen Bůh, a to i tehdy, když pachateli byly odpuštěny těžké hříchy a tedy není zavržen. Dokonce se dá říci, že nespočetné množství takových případů vydává sejně silné svědectví o existenci očistce, jako je jistota existence nebe a pekla. Pokud jde o místo pomáhající milosti v životě člověka, je pravdou víry, že Bůh dává lidem, kteří mají posvěcující milost, dostatečnou milost k životu podle evangelia, kdežto u nevěřících bez vlastní viny se to má jen za jisté a u hříšníků se to pouze obecně předpokládá. Takže pokud katolík něco podstatného zanedbá a vyzpovídá se, hrozí mu přesto utrpení v očistci, kdežto když ateista něco zanedbá a nenechá se

ae znaly jen od éry jejich latinizace v 18. stol do roku 1990, kdy tam byly Janem Pavlem II. zase zrušeny (neznamená to, že by tamní poměry byly uvolněnější – spíše naopak: povinností biskupa je přestupky svých svěřenců pečlivě vyhledávat a léčit). Druhým aspektem je to, že – asi vzhledem k převažujícímu počtu případů – se u trestů exkomunikace uvádějí vždy jen ty, které jsou ukládány automaticky – lata sententia, a o trestech ferendae sententiae (které, jak jsme řekli, u východních církví zahrnují i naši převažující oblast trestů latae sententiae) se příliš nehovoří.

A tak i zde publikujeme jen obvyklé schéma exkomunikací latae sententiae.

Svatému stolci jsou vyhrazeny: fysický útok na papeže, odvolání (rekurs) proti rozhodnutí papeže ke koncilu nebo sboru biskupů, znesvěcení eucharistické způsoby, rozhřešení spoluviníka hříchu proti šestému přikázání, přímé porušení zpovědního tajemství a vysvěcení biskupa bez papežského mandátu (potrestány jsou obě strany). Svatému stolci nejsou vyhrazeny: podstoupení umělého potratu či účinný podíl na jeho provedení a kacířství (bludařství, herese), rozkol v církvi (schisma) nebo odpadlictví od víry (apostase). Exkomunikace ferendae sententiae může být uložena za mnoho zločinů. Např. jsme v 10. části seriálu o manželství (minulý roč. č. 6, 16. 7. 2008, s. 5) objasnili možnost exkomunikovat rodiče, kteří by dali své dítě pokřtít nebo vychovat v nekatolickém náboženství. Množství dalších případů uvádí sám Kodex kanonického práva.

Ještě uveďme jako zajímavost, že exkomunikace (nebo interdikt) není jediným důvodem pro zákaz přijímání svátostí. Jiným důvodem je i „tvrdošíjné setrvávání ve zjevném těžkém hříchu“, což je např. případ veřejného cizoložství osoby v platném církevním manželství, která však takto žije s jiným partnerem (důvodem odepření svátostí zde tedy není exkomunikace, i když navenek „to vypadá“ stejně).

6. Co to je blud? Existuje to ještě dnes?

Blud je pojem dvojznačný. V občanské společnosti se užívá spíše ve významu psychiatrickém, kdy se jím rozumí nepravdivé a nevývratné přesvědčení založené na nesprávném odvození závěru ze zevní reality. Blud se vyznačuje nepravdivostí, nevývratností, vlivem na jednání, psychiatrický blud je navíc i projevem choroby. Blud může být individuální či kolektivní. Jako příklady uveďme jen několik nekonfliktních individuálních bludů, protože v případě uvedení jakéhokoliv bludu kolektivního (i když jsou velice časté, zachvacují významné části populace a dotýkají se ekonomiky, zdraví, životního stylu a prostředí apod.) bychom na Obrázek přivolali nelítostný hněv dotčených vyznavačů. Mezi makromanické bludy tedy patří např. blud megalomanický (osoba má mimořádný význam) nebo reformátorský (osoba provede významné změny ve společnosti), srov. též Liberecký úsměv v minulém čísle Obrázku, mezi mikromanické patří naopak blud insuficientní (osoba je úplně neschopná) nebo hypochondrický (osoba trpí nějakou chorobou, většinou nevyléčitelnou), viz i Liberecký úsměv v tomto čísle Obrázku; zajímavou skupinu tvoří bludy paranoidní – např. kverulační (persekvovaná osoba si stěžuje na policii, podává žaloby. odvolává se k nejvyšším místům) nebo kosmický (pozoruje mimozemské civilizace, příp. je s nimi ve styku).

V náboženství má pojem blud svůj přesný význam; citujme kán. 751 Kodexu kanonického práva: „Bludem (lat. haeresis) se nazývá tvrdošíjné popírání některé pravdy, kterou je nutno věřit vírou božskou a katolickou, nebo tvrdošíjné pochybnosti o ní po přijetí křtu; odpad od víry (lat. apostasia) je odmítnutí křesťanské víry jako celku; rozkol (lat. schisma) je odmítnutí podřízenosti papeži nebo odmítnutí společenství s členy církve papeži podřízenými. Pouze vyjmenujme některé bludy, některé již byly v Obrázku vysvětleny.

Starověké herese: Gnosticismus, markionismus, doketismus, ebiomythysmus, monarchianismus, dynamický monarchianismus neboli adopcionismus, modalistický monarchianismus neboli modalismus či patripassianismus a sabellianismus, ariánství,

dohody se Stalinem.

(7) Odkaz na literárního kritika a překladatele Václava Černého, který ve svých třídílných *Pamětech* (Toronto 1977 a 1983, Brno 1992 – 1994) reflektoval vývoj české společnosti ve dvacátém století a nekompromisně odsoudil český národní charakter. Kalvoda sice vyjádřil sympatie Černého oddanosti svobodě, ale vůči jeho názorům na český charakter byl kritický. V recensi třetího dílu *Pamětí* o Černém napsal: „Nechtěl, ba přímo si zakazoval, zabývat se nejzákladnějšími otázkami lidského bytí, tím, bez čeho nelze pochopit strukturu reality a vidět věci tak, jak jsou. Nejde o boj mezi levicí a pravicí, jak se mylně domníval, ale o zápas mezi dobrem a zlem, pravdou a lží, svobodou a tyranií. Jde o přirozená práva jednotlivců a národů. [...] Jako levicoví liberálové na Západě, i on, radikální levicový socialista, vždy viděl nepřítele na pravici, zatímco nepřítel lidských práv, lidské svobody a důstojnosti byl na krajní levici, k níž ho vždy táhly osobní sympatie. Pýcha ho zaslepila, a tedy to, co píše o schopnosti sebeklamu u Čechů a Čecháčků, je názor, který především platí o něm. Všeobecně platný není, nikdy nebyl a doufáme, že ani nebude. V národě svatováclavském, cyrilometodějském a mariánském jsou lidé, kteří se ve své denní praxi řídí křesťanskými zásadami a kteří neklamou sebe ani druhé. Vidí věci tak, jak jsou, a jejich řeč je ‚Ano ano, ne ne!‘ Nebojí se jít proti proudu. Nezoufají. Mají naději“ (Paměti Václava Černého, in: *Z bojů o zítřek III.*, *Historické eseje*).

(8) Ve svých populárně naučných článcích Kalvoda často používal termíny „strážce bratra svého“ a „svatý zákon sobectví“, jimiž označoval prosazování mocenských ambicí jednotlivců a skupin bez ohledu na etické principy vycházející z duchovních zákonů a křesťanské morálky. Tyto etické teze prostupují celé Kalvodovo žurnalistické dílo, ale Kalvoda na ně poukazuje i ve svých historiografických pracích. Jejich podstatu lze nalézt v článcích *Nežít se lží*, *Strážce bratra svého*, *Paměti Václava Černého*, *Křesťanství a politika* (in: *Z bojů o zítřek III., Historické eseje*), ale také v závěrečných pasážích monografií *Role Československa v sovětské strategii* a *Genese Československa*. Kalvoda tento princip připomínal zvláště v souvislosti s texty (publikovanými v exilu) rozčarovaných zastánců někdejší Národní fronty podrobenými po únoru 1948 persekuci (např. prof. Václav Černý, gen. Vladimír Přikryl) nebo s osudem komunistických vůdců (Rudolf Slánský), kteří se v kritických dobách řídili svatým zákonem sobectví, nebyli strážci svých bratří – nezajímalo je, když se někomu děla křivda, ale později se divili tomu, že se jich nikdo nezastal, když se sami stali „nevinnými“ oběťmi. Kalvoda se zde ovšem poukazem na odklon mnoha jednotlivců od křesťanské morálky v minulosti dotýká i ryze současného jevu, tj. příklonu většiny Čechů k atheismu, resp. konsumerismu, a přezírání křesťanské morálky, jejíž podstatu se ovšem v kultuře společnosti nepodařilo nahradit ani kolektivistickým komunismem, ani antropocentrickým humanismem.

(9) Kalvoda zde poukazuje na vzepětí české římskokatolické obce ve druhé polovině dvacátých let a v letech třicátých spojené s rozmachem katolických organizací, kvalitními periodiky a knižními vydavatelstvími, jimž vytvářeli zázemí arcibiskupové František Kordač a Antonín Cyril Stojan i mnozí laičtí aktivisté. Těmto úspěchům církve však předcházelo obtížné první desetiletí v novém státě, které započalo vandalskými útoky na umělecká a architektonická díla s náboženskou symbolikou, z nichž nejznámějším bylo stržení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze. Ač se k římskokatolické církvi před 1. světovou válkou hlásilo 90 % českého obyvatelstva, poválečné nepřátelství značné části společnosti orientované nacionalisticky či přesněji internacionalisticky se stalo realitou odůvodňovanou někdejším sepětím církve s habsburskou monarchií a podněcovanou politicko-filosofickými doktrínami etického liberalismu a socialismu, jež vzešly z osvícenského racionalismu osmnáctého století. Svým dílem k této situaci přispěla i kampaň „Pryč od Říma“, jíž se aktivně účastnil i pozdější president T. G. Masaryk. Katolíci si však přece jen dokázali vydobýt v nové republice společenský respekt mj. také oslavami svatováclavského milénia v roce 1929 a pražským katolickým sjezdem v roce 1935, jehož se zúčastnilo na tři sta tisíc věřících. Také v době komunistického temna vycházely z katolického prostředí silné impulsy. Ať již to bylo orelské

shromáždění na Sv. Hostýně v srpnu 1948 na samém počátku této éry nebo akce desetiletí duchovní obnovy vyhlášená Františkem kardinálem Tomáškem, petice Augustina Navrátila za náboženskou svobodu či oslavy svatořečení Anežky České na konci komunistické epochy. K této poznámce lze ještě podotknout, že v současné české společnosti dominuje jednoznačná nadvláda novověkých sekulárních tradic. Vedle odkatoličtění, resp. odnáboženštění, je možno poukázat třeba na to, jaká je všeobecná známost a neznámost významných českých spisovatelů – vedle Karla Čapka zde byl také Jaroslav Durych, vedle Jaroslava Haška Jakub Deml, vedle Jaroslava Seiferta Jan Zahradníček, vedle Bohumila Hrabala Jan Čep, vedle Vladislava Vančury František Křelina.

(10) Na tyto otázky je obtížné nalézt správné odpovědi. Edvard Beneš kapituloval zřejmě proto, že si byl vědom krachu své zahraniční i vnitrostátní politiky. A protože již neměl silného spojence, jakým mu byla na mezinárodní scéně Francie a jakým mu byl doma T. G. Masaryk, nedokázal se sám postavit nepřízni doby. Uchýlil se tedy pod ochranná křídla mocného komunistického diktátora Stalina v domnění, že Stalin jeho náklonnost ocení a on sám bude mít z této přízně užitek. V roce 1935, tedy v roce, kdy byl Beneš zvolen presidentem také hlasy komunistických poslanců, byla uzavřena československá smlouva se Sovětským svazem a, jak prof. Kalvoda opakovaně připomínal, vedle Karla Kramáře, který prohlásil: „Největší slovanská zrada byla [podpisem této smlouvy, pozn. J. Ch.] dokonána“, a ze strany Národní sjednocení proti tomu protestovala jen radikální pravice. To, co se dělo v meziválečné době v Sovětském svazu, bylo známo díky početné ruské emigraci, která se usadila jak v Československu, tak i ve Francii, jeho nejbližším spojenci, již od dvacátých let minulého století. Ve dvacátých a třicátých letech však byla většina českých politiků i občanů opilá obnovením a rozšířením (Slovensko, Podkarpatská Rus) české státnosti, a podle Kalvodových tezí přijala za svá „božstva“ Masaryka s Benešem namísto etických norem, jejichž nositelkou byla tradičně křesťanská mravouka.

(11) Oním politikem byl Clement R. Attlee, ministerský předseda Velké Británie v letech 1945 – 1951.

(12) Kalvoda zde odkazuje na postavu z knihy katolického spisovatele a politického vězně komunistického režimu Františka Křeliny. Na jiném místě Kalvoda připomíná Křelinova slova, když říká, že člověk může jít životem jako tulák, cestovatel nebo poutník. Tulák bezcílně bloumá z místa na místo, cestovatel se kochá krásami světa, ale poutník hledá pravdu Boží.

(13) Britský politik a spisovatel Edmund Burke (žil v letech 1729 – 1797) patřil mezi oblíbené myslitele prof. Kalvody. Byl odpůrcem krutostí páchaných za Velké francouzské revoluce a stal se významným představitelem politického konservatismu. Česky vyšla jeho nejproslulejší kniha *Úvahy o revoluci ve Francii* (Brno 1997). Jeho citovaný výrok má nadčasovou platnost a je pozoruhodně trefným mottem i pro občansky zodpovědné usilování v době současné spíše mediokratické než politicky liberální demokracie.

(14) To se nakonec přihodilo – sovětská vojska dostala příkaz k neutralitě, čeští komunisté byli ponecháni na holičkách a Češi a Slováci povstali proti tyranskému režimu. Hlavním požadavkem statisíců demonstrujících lidí v Československu se stalo ukončení vlády komunistické strany. K roztržce v Sovětském svazu došlo až po revolucích ve střední a jihovýchodní Evropě. Vůdce jedné mocenské frakce Boris Jelcin v roce 1991 odstavil Michaila Gorbačova, podepsal dekret o zastavení činnosti komunistické strany a stal se vládcem poněkud demokratizovaného Ruska.

(15) Tato slova je možno vztáhnout i na současnost a problémy otevřené, demokratické společnosti počátku třetího tisíciletí. K uvedenému je možno ještě připojit názor autora těchto poznámek, že nejen „česká otázka“, ale „otázka“ každého národa a každé společnosti je otázkou mravní – čím více se morálka společnosti přibližuje objektivně platným duchovním hodnotám a z nich plynoucím mravním principům, tím je její kultura vyspělejší a lidé jsou šťastnější. Naopak čím více existenci těchto principů popírá (komunismus) nebo relativizuje (postmodernismus), tím je na tom hůře – o čemž svědčí i nepřehlédnutelné a značně děsivé obrazy současných patologických jevů nejen v české společnosti, ale i v celé západní společnosti.

nejen co do druhu a počtu spáchaných hříchů, ale hlavně co do postavení kajícníka a jeho možností napravit to, co pokazil. Pokud měla být uložena nějaká třeba peněžitá náhrada, muselo se přihlédnout k možnostem hříšníka; podobně pokud jde o jeho věk, zdraví apod. Současně penitenciáře obsahovaly modlitby a formule užívané při svátosti. Přes promyšlenost penitenciářů se postupně ukázalo, že i když snaha o jednotnost byla vítána, přece jen život je tak rozmanitý, že lidské jednání nelze spoutat sebepodrobnějšími předpisy. Proto se nakonec od penitenciářů ustoupilo. Jestliže se tedy začaly objevovat v šestém století, jejich používání skočilo asi po 700 letech: poslední penitenciáře byly napsány začátkem 13. stol. Ještě doplňme, že tyto knihy byly trojího způsobu rozpracování: východní penitenciáře, římské a anglosaské a irské. Jsou dodnes skvělým svědectvím o své době a velice významným pramenem historiků. Mnohé mají i velikou uměleckou hodnotu.

4. Co to je škola Nativity?

Škola Nativity je církevní školou. Biskupství litoměřické má na svém území několik takových škol:

1. Katolická základní škola majora Rudolfa Háska, Jablonec nad Nisou, je úplná základní škola s rozšířenou výukou jazyků.
Ředitelka: Mgr. Jana Kocourková
Saskova 34, 466 01 Jablonec nad Nisou
www.katolickaskola.cz

2. Základní škola při Biskupském gymnáziu, Bohosudov, je úplná základní škola.
Ředitelka: Mgr. Jana Pucharová
Koněvova 34, 417 42 Krupka 1-Bohosudov
www.zs-bgb.cz

3. Biskupské gymnasium, Bohosudov, je všeobecné osmileté i čtyřleté gymnasium
Ředitel: Mgr. Jiří Breu, spirituál: P. Michael-Philipp Irmer
Koněvova 100, 417 42 Krupka 1-Bohosudov
www.biskupske-gymnazium.cz

4. Gymnasium Varnsdorf je všeobecné osmileté i čtyřleté gymnasium.
Ředitel: Mgr. Jiří Čunát
Střelecká 1800, 407 47 Varnsdorf
www.bgv.cz

5. Křesťanská základní škola Nativity je 2. stupeň základní školy
Ředitelka: Mgr. Jana Sýkorová
Potoční 51, 407 11 Děčín XXXI
www.nativity.cz
Zřizovatel: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova, Ječná 2, 120 00 Praha 2

6. Salesiánské středisko Štěpána Trochty – dům dětí a mládeže, je školské zařízení zařazené do sítě škol a školských zařízení MŠMT ČR
Ředitel: P. Mgr. Ing. Ladislav Nádvorník SDB
Rovná 277, 415 01 Teplice v Čechách
www.teplice.sdb.cz
Zřizovatel: Salesiánská provincie Praha, Kobyliské nám. 1, 182 00 Praha-Kobylisy

Konkrétně Nativity je škola úplně nová. Nyní dokončuje svůj první školní rok. Její název je zvolen podle sítě obdobných škol v USA.

5. Za které zločiny je dnes ukládán trest exkomunikace?

Exkomunikace má dva zajímavé aspekty, které nejsou příliš známy. Jedním je to, že jde o léčebný trest (srov. v minulém č. otázky 7 a 8), přičemž drtivou většinu konkrétních případů tvoří ty, které jsou uloženy lata sententia. Je tedy velice zvláštní, že „léčba“ u nich nastupuje jakoby sama „bez lékaře“. Východní církve proto tresty latae snetenti-

Jáhni nosí štólu přes dalmatiku, nikoliv pod ní.
Ornát je šitý odlišně.
Vlastním zpěvem při liturgii není Gregoriánský nýbrž Ambrosiánský chorál.

2. Jaké počasí je v různých ročních dobách ve Svaté zemi?

Teplota vzduchu tam kolísá zejména během zimy. V horských oblastech převládá chladné a větrné podnebí, mnohdy doprovázené sněžením. Vrchol hory Hermon má po většinu roku sněhovou pokrývku a každoročně obvykle sněží i v Jerusalémě. Pobřežní města jako Tel Aviv a Haifa mají chladné, deštivé zimy a dlouhá a teplá léta - tj. středozemní počasí. Ve vesnici Tirat Cvi v severní části Jordánského údolí byla zaznamenána nejvyšší teplota v celé Asii (53,7 °C). Mezi květnem a zářím je v Israeli déšť vzácností. Kvůli malému množství vodních srážek se používá kapková závlaha, která umožňuje pěstitelům úsporně dávkovat vodu každé rostlině zvlášť. V produkci solární energie na osobu jsou na prvním místě na světě. Vývoj počasí během roku udává tabulka.

Jerusalém

Měsíc	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Nejvyšší průměrná teplota [°C]	12	13	16	21	25	28	29	29	28	25	19	14
Nejnižší průměrná teplota [°C]	4	4	6	9	12	15	17	17	16	14	9	6
Srážky [mm]	142,2	114,3	99,1	30,5	2,5	0	0	0	0	22,9	68,8	109,2

Tel Aviv

Měsíc	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Nejvyšší průměrná teplota [°C]	17,5	17,7	19,2	22,8	24,9	27,5	29,4	30,2	29,4	27,3	23,4	19,2
Nejnižší průměrná teplota [°C]	9	9,8	11,5	14,4	17,3	20,6	23	23,7	22,5	19,1	14,6	11,2
Srážky [mm]	126,9	90,1	60,6	18	2,3	0	0	0	0,5	26,3	79,3	126,4

Haifa

Měsíc	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Nejvyšší průměrná teplota [°C]	18	17,9	21,1	25,3	25,4	28,5	31,5	31,1	30,3	26,9	23,5	20,8
Nejnižší průměrná teplota [°C]	10,7	10,5	12,3	15,2	17,4	21,8	24,3	25,6	22,9	12,7	15,3	12,7
Srážky [mm]	175	109	41	25	5	0	0	0	3	25	94	185

Ejlat

Měsíc	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Nejvyšší průměrná teplota [°C]	20,8	22,1	25,5	31,1	35,4	38,7	39,9	39,8	37,3	33	27,2	22,3
Nejnižší průměrná teplota [°C]	9,6	10,6	13,6	17,8	21,5	24,2	25,9	26,2	24,5	21	15,5	11,2
Srážky [mm]	3,5	5,8	3,7	1,7	0	0	0	0	0	3,5	3,5	6

3. Co to byly penitenciaře a k čemu sloužily?

Slovo penitenciář má různé významy. Může znamenat věznici-nápravný ústav, častěji se ale jím rozumí zpovědník – kněz (kanovník penitenciář) katedrálního nebo kolegiátního chrámu, který má z titulu úřadu řádnou moc promíjet svátostně tresty latae sententiae, které nejsou vyhrazeny Apoštolskému stolci (viz níže otázku 5); několikrát jsme psali také o Apoštolské penitenciárii. Avšak historicky je penitenciář (též penitenciál) knihou.

Ve svátosti pokání-smíření se kněz nejintimněji stýká s jemu svěřenými věřícími. Vyžaduje se od něho jednak veliká pastorační moudrost, jednak kvalitní znalosti teologie a práva; obojí někdy může činit obtíže. V dřívějších dobách navíc tato svátost vypadala trochu jinak než dnes. Byly doby i veřejného vyznání hříchů, byly dokonce případy, že se tato svátost udělovala jen jednou v životě – recidiva se nepřipouštěla. Teprve později zdomácněla ušní soukromá zpověď. O nárocích této svátosti svědčí nakonec i list Misericordia Dei, který jsme otiskli v předminulém čísle Obrázku.

Vzhledem k uvedeným nárokům byly už v minulosti snahy knězi nějak pomoci. A takovou pomocí měly být právě penitenciáře. První je začali sestavovat irští mniši. Tyto knihy někdy sice vznikaly i „nadivoko“, ale většinou nechybělo schválení biskupů, kteří především toužili po tom, aby si jejich kněží vedli dobře. Penitenciáře tak obsahovaly několik věcí. Většinou se ví o tom, že uváděly „taxy“ pokání za různé druhy hříchů. Méně už se ví o tom, že tyto „taxy“ byly velice promyšlené a zohledňovaly nejrůznější případy,

(16) Kalvoda zde narážel na katolická exilová periodika *Hlas národa* (Chicago), *Londýnské listy* (Londýn) a *Studie* (Řím), která odmítla otisknout jeho polemické texty, v nichž hájil památku svých zemřelých přátel poslance Jana Bruknera a novináře Rudolfa Kopeckého. Jak o tom svědčí dochovaná korespondence, Kalvoda si tehdy vůči redaktorům zmíněných periodik Vojtěchu Vítovi, Janu Langovi a Karlu Skalickému nebral servítky, ač všichni tři byli kněží. Vítovi napsal ve věci polemiky s Bohumírem Bunžou, v níž hájil čest a činnost Jana Bruknera, který se jako jediný český poslanec odvážil v roce 1947 zastat komunisty pronásledovaných slovenských poslanců Miloše Bugára a Jozefa Kempného a jehož statečný postoj si podle Kalvodova názoru Bunža neoprávněně přisvojil v exilovém tisku: „Je nepochopitelné, že jako křesťan a kněz neváháte otisknout Bunžovy výmysly, ale odmítáte otisknout pravdu. Jakým jste to následníkem Kristovým? Ten neváhal jít pro pravdu na kříž, ale Vy ji nechcete ani otisknout. Čekáte snad, až proti Vám zahájím soudní řízení?“ K témuž případu psal Skalickému: „Je podivné, že se stále oháníte pravdou a sv. Janem, ale dáváte přednost nepravdivému chvástání před pravdou. Chcete-li, abych Vám poslal dokumentaci, rád to udělám. Kristus neváhal jít pro pravdu na kříž a zdá se, že Vy si pro pravdu nechcete rozhněvat dr. Bunžu a jeho manželku. Co si Bunža navařil, má si vyjíst.“

(17) Stejně tak nemohou být a nejsou lidé uspokojeni otupujícím materiálním ani virtuálním nebo emočním konsumerismem a relativistickou filosofií bezbřehé individuální svobody, jichž mohou hojně užívat po pádu komunistické totality. Mladí lidé sice již dnes běžně nehledají pravdu o národní minulosti, jak Kalvoda předpokládal, ale nepochybně značná část mladé generace hledá pravdu o přítomnosti a o sobě samých. V otevřené společnosti, kde je samozřejmostí náboženská, akademická a názorová svoboda je k tomuto hledání spousta příležitostí, ale zároveň zde čeká mnoho nástrah a nabízí se mnoho cest, které nikam nevedou.

(18) Komunistický režim je dnes minulostí, stejně jako boj profesora Josefa Kalvody a dalších za jeho svržení. Český národ je svobodný, ale na prahu 21. století se musí potýkat s novými problémy. Nedostává se mu například většinou společnosti akceptovatelné jednotící hodnotové identity, pomineme-li ovšem upínání se k sportovním úspěchům jeho representantů či hojnou identifikaci s hodnotovým relativismem a egoistickým individualismem. Také pojetí historické identity, které nabízí moderní česká státnost, není stmelující. Současné vzývání T. G. Masaryka a Edvarda Beneše jak politickou representací, tak i většinou intelektuální obce je pro mnoho lidí střední a starší generace nepřijatelné, zatímco většině mladých je zcela lhostejné. Pokud ovšem budeme na vymezení nějaké české hodnotové a historické identity přece jen trvat, pak můžeme poukázat na to, že zde existují její odlišné, ba dokonce zásadně odlišné verse. Je to přirozené a správné? Je tento stav žádoucím vedlejším efektem svobody nabyté po pádu komunistického panství? Je tato hodnotová rozmanitost důsledkem souznění s všeobecným směřováním západní civilizace a kultury? Skutečnost, že zde dnes chybí hlubší jednotící národní identita, ovšem nepopírá správnost Kalvodovy vise o potřebě obrody křesťanské morálky. Nehledě na to, že římskokatolická církev českou postkomunistickou a silně ateistickou společnost stmelit nedokázala. Nestmelují ji ovšem ani vise o společné odpovědnosti za osud světa a o „nepolitické politice“ humanistického aktivismu, ani konsumerismus všech odrůd. Je zde sice ještě proklamovaná identita lidských práv, která ale nemá přesně vymezené hranice, a tudíž působí opět nesourodě, neboť míru práv jednotlivce vůči společnosti chápou různé společenské skupiny a různě zaměření jednotlivci zcela odlišně. Závěrem je tedy namístě konstatovat, že navzdory všem vévodícím racionalistickým námitkám a postmoderním úvahám a přes všechna „ale“ a „kdyby“ se i dnes křesťanská kulturní a morální identita, na kterou v Lisle prof. Kalvoda poukazoval, jeví jako nenahraditelná a slučování její podstaty s národní kulturou jako ozdravné. Na prahu třetího tisíciletí se v západní multikulturně orientované společnosti začínají objevovat vise o nutnosti hledání nového smysluplného kulturního paradigmatu ve vztahu společnosti a jednotlivce k věčným duchovním hodnotám. Ti, kteří se na tomto hledání hodlají podílet, by rozhodně měli dbát na odpovědný vztah k úctyhodné křesťanské tradici a na praktický společenský i individuální význam křesťanské etiky.

Poznámkami opatřil Jan Cholínský

TEST PRO DĚTI

1. Proč je květen zasvěcen úctě k Panně Marii?
a) Protože 18. května je svátek Panny Marie, Matky jednoty křesťanů.
b) Protože 25. května slavíme její Zvěstování.
c) Protože je to nejkrásnější měsíc a květy ukazují na čistotu její duše.

2. Které oslovení není v Litanii k Panně Marii?
a) Královno andělů.
b) Královno rodin.
c) Královno vesmíru.

3. Která další oslovení nepatří do mariánské litanie?
a) Dome zlatý.
b) Věži Davidova.
c) Věži z mramoru.

4. Pannu Marii oslovujeme jako archu úmluvy. Na co to odkazuje?
a) Na archu Noemovu, ve které se zachránilo lidstvo.
b) Na desky Desatera.
a) Na truhlu, kterou Hospodin nařídil vyrobit ze dřeva a Israelité ji s sebou všude nosili.

5. Je úcta k Matce Boží proti úctě k Bohu?
a) Není, pokud každou modlitbu k Panně Marii ihned vyvážíme jinou modlitbou k Bohu.
b) Není, pokud skrze Marii směřujeme k jejímu Synu.
c) Není, pokud se k Panně Marii nemodlíme příliš dlouhou.

6. Jak se také podle její první části jmenuje modlitba Zdrávas, Maria?
a) Modlitba Páně – „Pán s tebou“.
b) Pozdravení andělské.
c) Velký Zdrávas.

7. Na co dále navazuje tato modlitba?
a) Na slova Ježíšova na kříži: „Jan s tebou.“
b) Na slova příbuzné Alžběty: „Milosti plná.“
c) Na slova příbuzné Alžběty: „Požehnaná ty mezi ženami.“

8. Kterou část modlitby přidala církev?
a) Od slov „Ježíš. Svatá Maria, Matko Boží …“
b) Od slov „Pros za nás hříšné …“
c) Od slov „Svatá Maria, Matko Boží …“

9. Když ráno, v poledne a večer zvoní zvony, co to pro nás má znamenat?
a) Je to výzva k modlitbě.
b) Je to znamení, aby si lidé připomněli pomíjivost světa.
c) Je to znamení přestávky v práci na snídani, oběd a večeři.

10. Kdy se modlíme modlitbu Anděl Páně?
a) Jen v adventě a v době vánoční.
b) Po celý rok.
c) Po celý rok kromě doby velikonoční.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Jak byste vyložili Sir 30, 17 „Lepší je smrt než trpký život a věčný pokoj než trvalá nemoc.“? Je to výzva k euthanasii?
2. Je život v klášteře nebo život kněze, který nesmí požívat všech „radostí“ života, sebepožkozováním? Proč?
3. Kdo to byl sv. Pachomius?
4. Co bylo hlavním cílem návštěvy Benedikta XVI. na Blízkém východě?
5. Proč pravoslavní křesťané používají k proměňování kvašený chléb, když Kristus použil při Poslední večeři nekvašený chléb? Je takový způsob proměňování platný?
6. Jaký je symbolický význam číslic v Písmu svatém? Např.: 1, 3, 7, 12, 77, 99, 100, 144 000 …?
7. Příklad: Kněz přijíždí do farnosti jen jednou za 14 dní. Lidé z této farnosti se však mohou účastnit mše sv. každou neděli v jiné farnosti, kde je mše sv. každou neděli. Chodí však jen na mši sv. pouze jednou za 14 dní ve své farnosti. Je to hřích?
8. Říká se že hříšníci jsou blízko Bohu. Co tomu říkáte?
9. Proč kněz před sv. přijímáním láme kousek proměněné hostie do kalichu?
10. Co to je Vulgáta, Neovulgáta a syrská Pešita?

P. Ing. Antonín Sedlák

ODPOVĚDI NA OTÁZKU TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Co to je ambrosiánský ritus?

Je to katolický západní ritus používaný asi pěti milióny věřících v arcidiecézi Milán nazvaný podle sv. Ambrože, tamního biskupa ve 4. stol. Odlišnosti od římského ritu:

A. Mše svatá

Celebrant žehná každého lektora, nejen jáhna.
Po evangeliu následuje krátká antifona.
Přímluvy následují ihned po homilii.
Pozdravení pokoje předchází přinášení darů.
Po přinesení darů následuje Vyznání víry.
První eucharistická modlitba je poněkud odlišná od Římského kánonu, ostatní eucharistické modlitba jsou stejné jako u nás. Navíc jsou dvě další eucharistické modlitby.
Celebrant láme Tělo Páně a vpouští úlomek do kalicha před modlitbou Páně, zatímco se říká nebo zpívá antifona.
Neříká se Beránku Boží.
Před závěrečným požehnáním lid třikrát volá Kýrie, eleison.
Ritus má vlastní cyklus čtení.
Mnoho modliteb kněze při mši svaté je odlišných od našeho ritu, ambrosiánský ritus má mnoho svých vlastních prefací.

B. Liturgický rok

Advent má šest týdnů, ne čtyři.
Půst začíná o čtyři dny později než u nás, není tedy Popeleční středa a masopust pokračuje až do soboty zvané Tučná.
O postních pátcích se neslaví mše svatá a svaté přijímání se tyto dny rozdává jen nemocným.
Barvou liturgického mezidobí je červená a jsou i jiné odlišnosti barev.

C. Jiné odlišnosti

Denní modlitba církve má odlišnou strukturu než u nás.
Svatý týden se slaví zcela odlišně.
Jsou odlišné pohřební obřady.
Křest nemluvňat se děje trojím ponořením hlavy.
Kadidelnice nemá víčko a před okuřováním se s ní krouží ve směru hodinových ručiček.

cem hrobu sv. Paní Zdislavy, a excurendo administrátorem in spiritualibus farností Jitrava a Rynoltice ve vikariátu libereckém a farnosti Žibřidice ve vikariátu českolipském.

■ P. Ing. Antonín SEDLÁK – 1. 7. 2009 jmenován administrátorem farnosti Krásná Lípa a excurendo administrátorem farností Doubice a Chřibská ve vikariátu děčínském.

Současně k témuž datu uvolněn z funkce administrátora farnosti děkanství Děčín I a excurendo administrátora farností Arnoltice, Hřensko, Huntířov, Nebočady a Těchlovice ve vikariátu děčínském.

■ P. ICLic. Michal PODZIMEK, Th. D. – 1. 7. 2009 jmenován kaplanem pro pastoraci vysokoškoláků, inteligence a pro kulturně výchovnou činnost v Liberci (v římskokatolických farnostech na jeho území) ve vikariátu libereckém.

Současně k témuž datu uvolněn z funkce administrátora farnosti Tanvald a excurendo administrátora farností Albrechtice v Jizerských horách, Josefův Důl, Smržovka a Šumburk nad Desnou ve vikariátu libereckém.

■ P. Pavel AJCHLER – 1. 7. 2009 jmenován administrátorem farnosti Tanvald a excurendo administrátorem farností Albrechtice v Jizerských horách, Josefův Důl, Smržovka a Šumburk nad Desnou, vše ve vikariátu libereckém.

Současně k témuž datu uvolněn z funkce farního vikáře farnosti Šumburk nad Desnou.

Jmenování excurendo administrátorem farnosti Velké Hamry zůstává nadále v platnosti.

■ P. Václav UMLAUF, Ph. D., MTh, SJ *(* 21. 2. 1960, ord. 15. 9. 2000)* – 1. 7. 2009 na žádost řeholního představeného jmenován výpomocným duchovním ve farnosti arciděkanství Liberec ve vikariátu libereckém.

■ P. Jan Nepomuk JIŘIŠTĚ – od 1. 8. 2009 jmenován na dobu 5 let okrskovým vikářem mladoboleslavského vikariátu, čímž pozbývá platnosti jmenování sekretářem mladoboleslavského vikáře.

Všechny ostatní dosavadní povinnosti zůstávají nadále v platnosti.

■ P. Bartoloměj Pavel ČERNÝ OFM *(* 23. 11. 1971, ord. 16. 6. 2001)* – od 1. 9. 2009 na žádost řeholního představeného jmenován administrátorem farnosti Liberec-Ruprechtice ve vikar. libereckém.

■ P. Antonín Pavel KEJDANA OFM – od 1. 9. 2009 na žádost řeholního představeného jmenován výpomocným duchovním ve farnosti Liberec-Ruprechtice ve vikariátu libereckém.

Současně k témuž datu uvolněn z úřadu administrátora farnosti Liberec-Ruprechtice ve vikariátu libereckém. Všechny ostatní dosavadní povinnosti zůstávají nadále v platnosti.

ACEL2009_06

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 7 (69) / Ročník 7
Datum vydání: 20. 6. 2009

Foto na titulní straně:
V kostele Sv. Bonifáce můžeme od 6. června 2009 slyšet varhany.
Ing. Jaroslav Andrš

Uzávěrka dalšího čísla: 27. 5. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

20. 6. 2009 / Číslo 7 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Památka Neposkvrněného Srdce Panny Marie, P. František Opletal, arciděkan 3

PASTORACE

Benedikt XVI. přijal presidenta České republiky Václava Klause a potvrdil svou návštěvu u nás, www.radiovaticana.cz 4
III. pastýřský list českých a moravských biskupů k přípravě návštěvy Svatého otce Benedikta XVI. 5
Dekret Apoštolské Penitenciárie, jímž se udělují zvláštní odpustky 6

DĚTI A MLÁDEŽ

Moje cesta k 1. svatému přijímání, Filip Kout 8

RODINA A ŠKOLA

Otázky (12), P. Josef Dobiáš 9
Lidovců sjezdové bloudění, Jakub Kříž MK ČR 10
Postřelmov: život jedné obyčejné katolické farnosti – k diskusi, Milada Šanovcová / www.sklenenykostel.net 11

HISTORIE

Nad 60. výročím února 1948 (8 – dokončení), Jan Cholínský 12
Československo a Vatikán během 2. světové války – Slovenský štát, Svatý stolec a židé (6), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 15

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (12), Tomáš Beran 17

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Slavnost Těla a Krve Páně v Jablonci nad Nisou, Michal Chrvala 19
Gregoriánský chorál v současném Liberci – pokračování, Jiří Kub 19
Zpráva ze Stráže nad Nisou, Mirka Šímová 20
Farní oběd v Rochlici, P. Lukáš OFM 21
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (15), Petr Kozojed 22
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 24
Ohlášky do Obrázku 26
Z kroniky našich farností 11. května až 14. června 2009 27

PŘÍLOHA

Já z opice nepocházím, Petr Hájek, zástupce vedoucího KPR ČR

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi testu pro dospělé, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Miroslav Kloz; Oldřich Krupička
Pohádka pro dospělé

v neděli 21. 6. 2009 v 18 h. Zazní skladby autorů G. F. Händela, G. P. Telemanna, E. Griega. Účinkuje Turnovské Orchestrální Sdružení, Lenka Maierová – viola, diriguje – Ondřej Útrata. Změna programu vyhrazena. Vstupné dobrovolné, výtěžek koncertu je určen na opravy kostela Sv. Bonifáce v Hanychově. Koncert se koná se souhlasem litoměřického biskupství.

Srdečně zvou Zdeněk a Radovan Skaličtí.

Nemůžete-li se zúčastnit a chcete přispět na opravy našeho kostela, můžete svůj dar zaslat na farní účet č. 1047506142/5500 variabilní symbol 777. Pokud budete chtít na Váš dar vystavit potvrzení uvádějte prosím celou adresu.

Farnost Vratislavice nad Nisou pořádá v pátek **26. 6.** rozloučení se školním rokem. Po mši sv., která začíná v 17 h, se sejdeme za kostelem, při špatném počasí v sále pod kaplí.

duchovní správci

9. pěší pouť na Velehrad

Západní proud je nejdelší, česká část se jde po etapách, začínalo se na Levém Hradci v sobotu 14. února 2009 v 9.30 h, pokračovalo se hned 15. 2. a pak se šlo po sobotních etapách (zhruba jedna měsíčně) dojde na Moravu.

Pondělí 17. srpna 2009 v 15.15 z Netína, v úterý v 6.30 z Velkého Meziříčí atd.

Severozápadní proud:

v neděli 16.8. 2008 z Radešínské Svratky do Vítochova, v pondělí 17. 8. v 12.00 z Vítochova přes Vír do Olešnice na Moravě atd.

Jihozápadní proud:

v pondělí 17. srpna 2008 v 15.00 z Vranova nad Dyjí do Znojma atd.

Severní proud:

ve středu 19. 8. v 7.00 z Olomouce z kláštera na Dolním náměstí do Kojetína atd.

Severovýchodní proud:

začíná v Novém Jičíně a po nedělních etapách se putuje přes Sv. Hostýn a Štípu na Slovácko.

Východní proud:

v sobotu 22. 8. ve 4.00 od klášterního kostela v Uherském Brodě na Velehrad.

Jihovýchodní proud:

v pátek 21. 8. v 7.00 z Ostrožské Lhoty přes Klimentek do Buchlovic.

Jižní proud:

v pátek 21. 8. v 7.30 z Ratíškovic do Boršic,

v sobotu 22. 8. v 8.00 vycházíme z Buchlovic nebo z Boršic, 10.00 – 11.00 přicházíme na Velehrad

12.00 slavná mše svatá v basilice.

P. Jan Peňáz

Z kroniky našich farností
11. května až 14. června 2009

Výročí svěcení slaví:

1. 7. P. Miroslav MAŇÁSEK – administrátor v Českém Dubě 25. výročí svěcení

27. 8. Msgre. ThDr. Josef KOUKL – emeritní biskup litoměřický 20. výročí biskupského svěcení

25. 9. Miroslav KLOZ, trvalý jáhen – Liberec 15. výročí svěcení

Významné životní jubileum slaví:

28. 9. P. Česlav Jaromír PLACHÝ OP – děkan v Jablonném v Podještědí 65. narozeniny

Křtem byli mezi nás přijati:
Farnost děkanství Rochlice
Michal Andrš
Farnost Ruprechtice
Anna Švermová
Terezie Hochová
Šimon Adamec
Farnost Dlouhý Most
Vojtěch Josef Cink

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice
Vladimír Melka (1923)

duchovní správci

Některé změny ustanovení ve farnostech:

■ P. Česlav Jaromír PLACHÝ OP – od 1. 5. 2009 jmenován se souhlasem řeholního představeného na další období s platností až do odvolání, při zachování všech dosavadních povinností, děkanem farnosti děkanství Jablonné v Podještědí ve vikariátu českolipském, rektorem baziliky minor Sv. Vavřince a Zdislavy v Jablonném v Podještědí, stráž-

reprint z knihy „Svatý růženec, mocný prostředek duchovního růstu, záchrany a spásy“, vydaný za totality Křesťanskou akademií, Řím 1983, kam byla Alfonsova kniha vložena jako jedna z kapitol.

„Bude mi velkou odměnou a útěchou, přinese-li český překlad knihy tak drahé srdci Alfonsovu ono požehnání českému katolickému životu, které sledoval svatý spisovatel „Vznešeností Marie Panny“ Dr. Stanislav Špůrek CSsR.

3. Mladý Stalin

Montefiore Simon Sebag

Info a běžná cena: Váz., 456 str., 170 mm × 220 mm, 499 Kč

Vydal Pavel Dobrovský – Beta

Rok vydání: 2009 (1. vydání)

ISBN: 978-80-7306-374-0

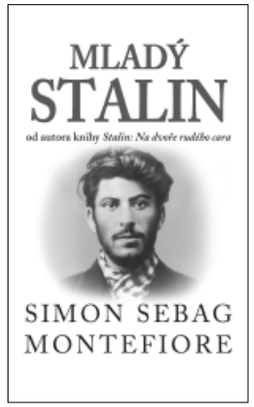

Stalin – stejně jako Hitler – zůstává zosobněním zla, ale také jedním z tvůrců dnešního světa. V jeho poutavém životopisu, který můžeme zároveň směle nazývat strhujícím thrillerem, odhaluje Simon Sebag Montefiore temnou dobrodružnou pouť, která dovedla syna gruzínského ševce na trůn rudého cara.

Co Stalina utvářelo? Tento charismatický, ale nebezpečný chlapec se narodil v chudobě, v dětství byl zastrašován, navzdory tomu ve škole vynikal, proslavil se jako romantický básník a studoval v semináři na kněze – své poslání však nalezl v roli fanatického revolucionáře. Stal se mistrem bankovních loupeží, vydírání za ochranu, travičství, pirátství a vraždění, ale byl jedinečný – napůl intelektuál a napůl bandita. Kupodivu se také projevil jako skandálně plodný milenec, který za sebou nechával milenky (od školaček po šlechtičny) a nemanželské děti. Krutá genialita tohoto arcispiklence a mistra útěků na Lenina tak zapůsobila, že z něj udělal svého hlavního pobočníka. Stalinovým přirozeným prostředím bylo paranoidní podsvětí terorismu ve stylu Josepha Conrada. Montefiore zde ukazuje, jak vražedné kavkazské banditství a politická zločinnost ve spojení s nelítostnou ideologií předurčilo Stalina k tomu, aby se stal pánem Kremlu a stvořil Sovětský svaz v jeho pokřivené podobě.

Ohlášky do Obrázku

V sobotu **12. září 2009** v 18.00 hodin v arciděkanském kostele Sv. Antonína Velikého skrze modlitbu a vzkládání rukou litoměřického biskupa Msgre. Jana Baxanta přijmou svěcení trvalých jáhnů tito kandidáti:

Mgr. Jan HEDVÍK (Česká Kamenice)

MUDr. Pavel JURÁK (Liberec 4)

Ing. Milan RICHTER (Liberec 6)

Přijměte srdečné pozvání k účasti na této radostné události.

Do jáhenské služby vyprošujeme novým jáhnům hojnost Božích milostí.

40. diecézní setkání mládeže s otcem biskupem se koná **11. – 16. srpna 2009** v Příchovcích. Zveme všechny kněze, aby přijeli doprovodit mládež při setkání a také posloužit při udělování svátosti smíření. Děkujeme!

FARNOSTI FRÝDLANT, JABLONEC A LIBEREC POŘÁDAJÍ ZÁJEZD

Medžugorie

11. – 17. 10. 2009

Duchovní vedení: P. Oldřich Kolář

Cena: doprava: 2 000 Kč

ubytování: 28 Euro

Odjezd: Frýdlant, náměstí 13.00 h

Liberec, kostel Sv. Antonína 13,45 h

Jablonec, Horní nám. kostel 14.30 h

Cestovní pojištění si hradí každý sám.

S sebou: cestovní pas, léky které berete, růženec, zpěvník.

Přihlášky:

Frýdlant : M. Bartošová tel.: 482 311 871, 721 154 471

Jablonec: M. Kasíková tel.: 732 531 229

Liberec: I. Lanková tel.: 485 152 702, 731 563 604

Vážení přátelé, dovolujeme si Vás pozvat na již 25. benefiční koncert v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově, který se koná

Památka Neposkvrněného Srdce Panny Marie

Den po Slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova oslavujeme památku Neposkvrněného Srdce Panny Marie. A srdce je vždycky symbolem lásky. Jako u Krista je zvýrazněním jeho vykupitelské lásky ke všem lidem, tak i u Marie je výrazem její nedělitelné lásky k Synovi a Bohu vůbec, ale i její vpravdě mateřské lásky ke všem lidem, které Ježíš Kristus svou smrtí na kříži vykoupil.

A hluboká byla její láska k Bohu; nechala se jí formovat a vést. Hluboká byla i její láska k Synovi; cele se podílela na jeho vykupitelském poslání. A hluboká je i její láska k lidem; miluje všechny bez rozdílu, jež Ježíš vykoupil, a chce je všechny přivést k Bohu.

Tomu nasvědčují všechna mariánská zjevení v posledních dvou stoletích. Všude se sklání Maria jako matka ke svým dětem a nabádá je k pokání a polepšení života, k životu podle evangelia. Vidět, jak opravdu žije a soucítí se všemi, které ježíš Kristu vykoupil a svěřil jí z kříže, když řekl Janovi: „Hle tvá matka!“ Všechna má ráda, o všechny s mateřskou láskou pečuje a hrozí se z toho, že by některé z jejích dětí mohlo věčně zahynout.

Proto jí zasvěcovali poslední papežové země i národy, ba i celý svět (Pius XII. 31. 10. 1942 uprostřed hrozné 2. světové války). Do její mateřské ochrany kladli osudy této země. Jí, nejsvětější mezi svatými, odkazovali řízení světa s prosbou, aby jej vedla k pokoji a naplňovala stále více duchem Kristovým.

Ale stejně o to samé usiluje i ona, Královna míru. Stále nabádá lidstvo k vzájemnému odpouštění a smíření. Neboť v srdcích musí být ten pravý pokoj, který se pak odráží i navenek v celé lidské společnosti. Nebyl-li by v srdcích, nebyl by vůbec.

A právě o to máme všichni – pobízeni samotnou Matkou Boží – usilovat. Bez toho se totiž lidstvo stále nachází na pokraji propasti, na pokraji svého vlastního zničení.

A tak tedy prosme, aby ta láska Boží Matky k nám nacházela stále větší odezvu v lidských srdcích. Aby bylo stále víc těch, kdo Pannu Marii ctí a milují, následují její příklad, a pokračují na své cestě k Bohu i k blažené věčnosti.

Ať je nám v tom všem právě ona největší pomocnicí a ochranitelkou. Ať nás stále povzbuzuje a vede. A ať co nejvíce z nás jich přivede k sobě na své Neposkvrněné Srdce, do blaženosti věčné.

Buďme jen vždy jejími věrnými ctiteli a následovníky, neboť „pravý mariánský ctitel nezahyne“.

Amen.

P. František Opletal, arciděkan liberecký

Foto - Neposkvrněné Srdce Panny Marie Fatimské, oroduj za nás

BENEDIKT XVI. PŘIJAL PRESIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY VÁCLAVA KLAUSE A POTVRDIL SVOU NÁVŠTĚVU U NÁS

Vatikán. Benedikt XVI. dnes, 30. 5. 2009, přijal na audienci presidenta České republiky, Václava Klause. Tiskové středisko Svatého stolce při té příležitosti oficiálně potvrdilo termín a místo letošní třetí zahraniční cesty Svatého otce. Papež Benedikt XVI. přijal pozvání presidenta republiky a České biskupské konference a vykoná apoštolskou cestu do České republiky ve dnech 26. až 28. září letošního roku. Během těchto tří dnů navštíví Prahu, Brno a Starou Boleslav.

Průběh setkání s Benediktem XVI. popsal novinářům přímo president Václav Klaus:

„Tato návštěva byla příležitostí k velmi obšírnému a nikoli pouze zdvořilostnímu rozhovoru o dění v dnešním světě, dnešní Evropě, v naší zemi, v církvi i mimo. Papežovým názorům na mnoho věcí rozumím, a třebaže to pro někoho může být překvapením, jeho názory nejsou tak nekonečně vzdálené od těch, které v těchto věcech zastávám já. Věřím, že přijede do České republiky s jasným poselstvím, které bude zřetelné a slyšitelné pro všechny a na to se opravdu velmi těšíme.“

Praha bude Benedikta XVI. hostit po celou dobu návštěvy. Předpokládá se, že mši svatou bude sloužit v neděli v Brně a na poutním místě ve Staré Boleslavi, která je místem umučení a prvního hrobu knížete Václava:

„Návštěva Svatého otce bude třídenní a je do jisté míry vázána na svatováclavské oslavy, takže papež bude právě v tento den sloužit mši ve Staré Boleslavi. Pokud jde o organizační složitost, papežská návštěva nepochybně není úplně standardní, ale také to není úplně první návštěva tohoto typu. Přípravy jsou už velmi daleko. Vedeme o tom už řadu měsíců velice pečlivý dialog s biskupskou konferencí. Program návštěvy má už jasné obrysy a dolaďují se jen poslední detaily.“

Soukromý rozhovor v papežově knihovně trval asi 20 minut. President Klaus se ale s Benediktem XVI. nesetkal poprvé:

„Už při prvním kratičkém rozhovoru s papežem Benediktem XVI. při jeho inauguraci, kdy jsme mu blahopřáli k jeho zvolení, jsem byl překvapen, jak moc toho o naší zemi ví. Byl přece biskupem v Mnichově, což není od nás daleko. Byl jsem tedy nyní opět pozitivně překvapen tím, jak sleduje vývoj v naší zemi, včetně i jakéhosi cítění toho, kdo je kdo a co zastává za názor a jaké posice zaujímá. V tomto smyslu byla návštěva věcná a pragmatická a rozhovor nebyl výměnou zdvořilostí, ale věcnou diskusí, která doufám bude v Praze pokračovat.“

Po soukromém rozhovoru s Benediktem XVI., následovala další část audience, během níž president Václav Klaus představil Svatému otci nejprve manželku Livii a potom členy svého doprovodu z presidentské kanceláře a z velvyslanectví ČR při Svatém stolci. Zcela mimo oficiální protokol papežské audience pak Benedikt XVI. osobně pozdravil také jednotlivé novináře z České republiky, kteří byli přítomni.

President České republiky se setkal také s vatikánským státním sekretářem, kardinálem Tarcisio Bertonem. S ním hovořil o vztazích obou zemí a dosud neuzavřené smlouvě mezi Českou republikou a Svatým stolcem.

„Pokud jde o mezinárodní smlouvu České republiky, konstatovali jsme spolu s kard. Bertonem, že je to problém, který lze dořešit, za předpokladu, že zmizí jeho ideologický nádech a bude řešen prakticky a já jsem připraven k tomuto praktickému dořešení přispět. Myslím si, že je to dosažitelné, ale bude zapotřebí, aby parlament byl uspořádán tak,

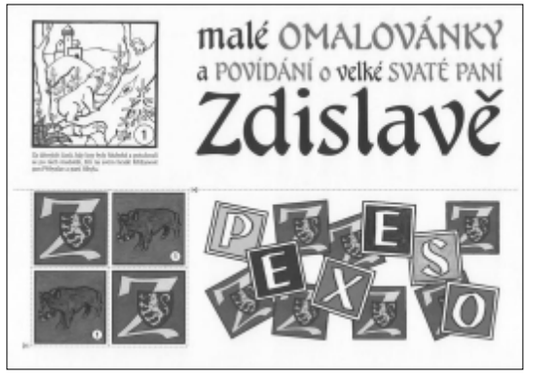

z Lemberka připravily pro děti sestry dominikánky.

2. Vznešenosti Panny Marie

Alfons Maria de Liguori

Info a běžná cena: Brož., 2 svazky 216 a 264 str., 470 Kč

Vydala Matice cyrilometodějská

Rok vydání: 2009

Objednací číslo: MCM0466

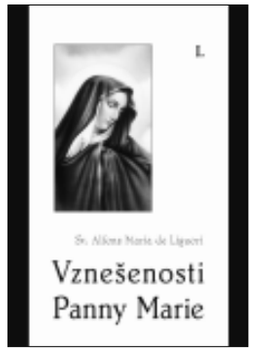

Jedinečná pomůcka mariánské úcty napsaná zakladatelem kongregace redemptoristů sv. Alfonsem de Liguori (* 1696 – † 1787). „Vznešenosti“ mají probudit v duších důvěru k Matce Boží a naučit je modlit se k ní. Pro svou rozsáhlost bylo dílo rozděleno do dvou svazků. První svazek pojednává o modlitbách k Panně Marii a obsahuje také texty vroucích modliteb některých světců. Druhý svazek nabízí úvahy o sedmi hlavních slavnostech Panny Marie, o jejích sedmi bolestech jednotlivě a o ctnostech nejblahoslavenější Panny. V závěru najdeme pojednání o různých způsobech pobožností k Panně Marii a texty různých modliteb k Matce Boží. Jako dodatek je připojen seznam hlavních autorů, které uvádí sv. Alfons ve „Vznešenostech“.

Komentář k novému vydání

Od posledního vydání této knihy uplynulo víc než půlstoletí. Tři žijící generace věřících už znají tuto základní učebnici a perlu mariánské úcty jen z doslechu nebo z knihovního archivu. Nové vydání „Vznešeností Panny Marie“ je mimořádným darem všem mariánským ctitelům, katolické církvi a vděkem Bohu a Panně Marii i samotnému sv. Alfonsovi, od jehož kanonizace uplyne 170 let.

K vydání byl použit překlad redemptoristy dr. Špůrka, vydaný Exercičním domem ve Frýdku r. 1939. Cílem tohoto vydání není pouhý reprint, ale nové vydání po stránce jazykové, šetrně aktualizované, které by mariánskou úctu podalo současníkům v přístupnější formě, neboť jazyk Špůrkova překladu poněkud zastaral. Toto vydání je však identické se Špůrkovým, není novým překladem. Zjištěné dobově podmíněné věcné neshody (např. starý odpustkový řád aj.) byly opraveny novými poznámkami (*). Poznámky vložené dr. Špůrkem a uvedené ve zkratkách vycházejí z posledního italského vydání z r. 1936, přístupného na internetové adrese http://www.intratext.com/ixt/itasa0013. Poznámky byly přeneseny z praktických důvodů z konce jednotlivých částí přímo na příslušnou stránku, kde je na ně odkaz.

V textu byly nahrazeny (pokud to nemělo vliv na smysl nebo záměr Alfonsova díla) biblické úryvky z ekumenického překladu Bible (novozákonní citace) a z Bognerova překladu, užívaného v liturgii.

S Písmem svatým souvisí i pro současného člověka neobvyklý způsob výkladu. Nikdo z nás jistě nepopírá inspirovanost Písma Duchem Svatým, víme, že „všecko, co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení“ (Řím 15, 4). Sv. Alfons to ale vidí důsledněji. Uvádí např. slova Pís 4, 12: „Zahrada zamčená jsi, sestro má, nevěsto, v zahradě zamčené pramen na pečeť“, ale říká, že jsou to přímo slova Ducha Svatého k jeho panenské Snoubence (Nevěstě), Panně Marii. Je-li každé slovo Písma svatého inspirováno Duchem Svatým, pro sv. Alfonse je přímou řečí Ducha Svatého. Často to formuluje: Bůh říká; Duch Svatý volá ústy proroka apod. Sv. Alfons Boží Slovo prožívá jako živou řeč, ne jako historický text určený k rozborům. Je to překvapující a pro nás, křesťany 21. století, jistě podnětem k zamyšlení nad naším chápáním slova Božího obsaženého v Písmu.

Za samostatné vydání nelze považovat

odvedl tehdejší liberecký purkmistr Joachim Jakobitz.

[5]) Také v tomto případě se jasně ukázala prozíravost kostelních otců, kteří již v roce 1605 – 1606 investovali necelé 2 kopy grošů do stavby vlastní vápenice. Díky výnosům za prodané vápno se jim, potažmo farnosti investice velmi brzy bohatě vyplatila.

[6]) Příjmy za slad a pivo představovaly daleko nejvyšší část veškerých obecních příjmů, ve sledovaném období to bylo téměř pět šestin městského rozpočtu. Proto není divu, že také pro kostelní pokladnu byly zmíněné tovary pravým požehnáním.

[7]) Tato položka je zmíněna pouze v účetním roce 1609 – 1610 ve výši 9 kop a 42 grošů.

[8]) I nadále byl kantor odškodňován příspěvky mimo pevný plat. Když se v účetním roce 1604 – 1605 správce libereckého kůru ženil, obdržel od kostelních otců 1 kopu 2 groše 4 peníze.

[9]) Demutha osobně poctil liberecký purkmistr v roce 1613 – 1614 2 kopami grošů, nepochybně jako odměnu za zmiňované partitury.

[10]) Tak chudý pohořelý zedník získal 4 groše, stejně postižený písař z Oldřichova dostal o několik let později 6 grošů.

[11]) Nejstálejšími dlužníky byli Christoph Hentschel a Adam Pechinsky, jejich dluh se však díky postupnému splácení zmenšoval. Christoph Leder jako kostelní otec požíval i v této oblasti jistých výhod, v účetním roce 1604 – 1605 mu byl za jeho namáhavou službu odpuštěn roční úrok z vypůjčených peněz.

Petr Kozojed

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1a. Čeští svatí

Omalovánky s krátkým životopisem světců
Marie Škvařilová, ilustrace Česlava Talafantová OP

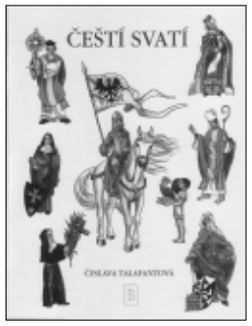

Info a běžná cena: Brož., 35 str., 30 Kč
Vydalo Kartuziánské nakladatelství
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: JBR0076

1b. Paní z Lemberka

Vojtěška Mazálková, ilustrace Česlava Talafantová OP

Brož., 149 str., 148 Kč
Vydalo Kartuziánské nakladatelství
Rok vydání: 2007
Objednací číslo: JBR0053
Životopis sv. Zdislavy pro celou rodinu. Text hojně doplněn ilustracemi

1c. Malé omalovánky a povídání o velké svaté paní

Jana Valentová, ilustrace Česlava Talafantová OP
Info a běžná cena: Seš., 8 str., 45 Kč
Vydalo Kartuziánské nakladatelství
Rok vydání: 2007
Objednací číslo: JBR0050
Pexeso a omalovánky o životě sv. Zdislavy

aby nemohla nastat patová situace 100 : 100 a mohla vzniknout většina, která je schopná něco prosadit, takže já to vidím positivně. Pokud jde o tento problém v souvislosti s mým dnešním rozhovorem se Svatým otcem, potvrdilo se, co jsem očekával, že totiž tento problém je pod hranicí toho, čím by se papež zabýval. Jemu jde o věci mnohem zásadnější, hlubší fundamentálnější a v tomto smyslu je tato smlouva o jedno patro jinde, takže o smlouvě jsme nevyměnili ani jedno jediné slovo. S panem kardinálem jsme o této otázce, samozřejmě, mluvili, a máme jistotu, že po další fázi našich politických soubojů u nás doma bude prostor k tomu tuto otázku vyřešit, bude-li na všech stranách ochota. Já jsem připraven tomu napomoci."

Po návštěvě ve Vatikánu se president Klaus sešel také s velmistrem Svrchovaného řádu Maltézských rytířů Robertem Matthewem Festingem a navštívil českou papežskou kolej Nepomucenum, kde se konala neformální diskuse se studenty. President také hned po příjezdu položil květiny na hrob kardinála Josefa Berana, jakož i k hrobu Jana Pavla II.

www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11315

III. PASTÝŘSKÝ LIST K PŘÍPRAVĚ NÁVŠTĚVY SVATÉHO OTCE BENEDIKTA XVI.

Milovaní bratři a sestry,

při svátku svatých apoštolů Petra a Pavla se celá církev obrací k Římu. V tento den si vždy připomínáme svou jednotu a dva pilíře stavby, která není stavěna z kamene, ale z živých lidí, kteří církev vytvářejí. Tentokrát, kdy uzavíráme Rok sv. Pavla, vystupuje před námi postava toho, kdo dovedl oslovit mnohé národy, hájit a hlásat ryzí evangelní zvěst. Právě tím je i dnes naším velkým vzorem.

Nám v českých a moravských diecézích tento svátek připomíná i blížící se návštěvu Svatého otce Benedikta XVI., Petrova nástupce.

Jsme rádi, když se dozvídáme, jak vážně a s radostí k této přípravě přistupujete. Jistě Vám to přináší mnoho cenných poznání. I nám, kteří se spolu s Vámi vnitřně připravujeme, se otvírají nové pohledy a také jasněji vidíme, co bylo zastřeno a bývá trochu přehlušeno chvatem současného dění. Napsali jsme Vám již o víře a dnes chceme promluvit o naději.

Sám svátek sv. Petra a Pavla hovoří o ní jas-

ně. Kolik protivenství, kolik vln pronásledování, kolik vnitřních nebezpečí již církev přečkala. Kolik chyb a lidských nedokonalostí muselo být vyváženo Božím milosrdenstvím. Kdyby se nenaplňovalo slovo Kristovo *ty jsi Petr, skála, a na té skále založím svou církev a pekelné brány ji nepřemohou* (Mt 16, 18), kdyby stále a beze změny neplatil jeho slib *já jsem s Vámi po všechny dny až do skonání světa* (Mt 28, 20), nemohla by církev žít.

Víra, kterou vyznáváme, plodí naději, v níž žijeme a která se tolikrát naplnila a bude se naplňovat i nadále až k úplnému dovršení.

Celý svět dnes volá po naději. Klademe si otázku, proč tomu tak je. Každý člověk přece v něco doufá. Proč tedy tolik zklamání a obav z budoucnosti? Odpověď je zde jediná. V co doufají ti, kteří tak zoufale volají po naději? Lidé bez víry a úcty k Bohu doufají ve své vlastní síly, nebo v jiné, mocné lidi a touží po majetku, úspěchu, moci, požitcích. Tato iluse nevede k naplnění života, často rychle a uboze mizí, protože neobsahuje trvalou hodnotu. Předmětem naší naděje je spása. Doufáme v Boha a klademe ho na první místo ve svém životě. Nežijeme mimo realitu a dovedeme se radovat z pozemského dobra, ale řídíme se přitom Kristovou radou a výzvou *hledejte nejprve Boží království a jeho spravedlnost a všechno ostatní*

vám bude přidáno (Mt 6, 33). Nejsme sobci, kteří by chtěli cokoli uchvátit jen a jen pro sebe. Proto se naše naděje naplňují a díváme se s odvahou i do obtížných úseků budoucnosti.

Naděje se, bratři a sestry, nejvýrazněji projevuje na vztahu k budoucnosti a ten se nejjasněji ukazuje na vztahu k dětem. Současná společnost nemá dost naděje a zdálo by se, že proto má málo dětí. Platí to však i obráceně, sobecká společnost má málo dětí, a proto nemá naději a dokonce ztrácí i budoucnost. Ideologové současného konsumního životního stylu přinášejí spousty argumentů proč a kdy nemít děti. My křesťané, opření o víru, máme naději, a proto budeme bez ohledu na výtky, posměch a často i přímý nátlak jednat jako rozumní lidé. Nebudeme se stavět proti životu. Nejsme nezodpovědní a víme, že někdy zájem o život a jeho ochrana žádají kázeň a zdrženlivost. Nebudeme si to usnadňovat antikoncepcí, která poškozuje zdraví ženy, ani potraty, které jsou zabitím. Budeme si vážit rodičů s více dětmi a pomáhat jim, aby nepocítili nouzi. Se stejným laskavým zájmem se budeme obracet k potřebám těch, kdo touží po dětech a nemohou je mít.

Děti přijmeme jako dar a úkol. Budeme se jim obětavě věnovat a budeme je vychovávat: k práci, střídmosti, vděčnosti a úctě. Ukážeme jim, kde leží smysl života a pravé štěstí člověka. Ve svých rodinách budeme tvořit ostrůvky toho života, který by všichni chtěli, ale mnozí ho nemají proto, že pro něj nechtějí nic obětovat.

Povedeme své děti k pravdě a budeme jim ukazovat, jak ji mají hájit. Bude to nesnadné a možná i velmi těžké. Ale nebudeme-li mít pro budoucnost mravně vyspělé lidi, bude společnost hynout. Chceme si zachovat a společnosti vrátit cosi zásadního: matky a otce, šťastné děti a rodinný život.

Stojíme, bratři a sestry, na prahu doby dovolených a prázdnin. Využijme ji k tomu, abychom si odpočinuli a hlavně se potěšili tím, že budeme zejména v našich rodinách mít více času pro sebe navzájem. Je to příležitost být spolu.

K tomu všemu Vám žehnáme.

Vaši biskupové Čech a Moravy

Příloha ACEL 06/2009
Foto
- Česká rodina – opora církve i národa.
Fotil nejstarší David,
nejmladší Prokop dosud nenarozen

12. května 2009
N. 0328

DEKRET APOŠTOLSKÉ PENITENCIÁRIE, JÍMŽ SE UDĚLUJÍ ZVLÁŠTNÍ ODPUSTKY U PŘÍLEŽITOSTI *ROKU KNĚŽÍ*, KTERÝ BYL VYHLÁŠEN KE CTI SV. JANA MARIA VIANNEYE

Jak již bylo oznámeno, Svatý otec Benedikt XVI. se rozhodl vyhlásit zvláštní „Rok kněží“ u příležitosti 150. výročí úmrtí svatého faráře z Arsu Jana Maria Vianneye, zářného příkladu pastýře, plně zasvěceného službě Božímu lidu.

Během Roku kněží, který bude zahájen 19. června 2009 a zakončen 19. června 2010, se bude udělovat dar zvláštních odpustků podle dnes zveřejněného Dekretu Apoštolské Penitenciárie.

URBIS ET ORBIS
DECRETUM

O dar posvátných odpustků se obohatí zvláštní pobožnosti, které se budou konat během Roku kněží, vyhlášeného ke cti sv. Jana Maria Vianneye.

Den, v němž si připomeneme 150 let od zbožného odchodu do nebe sv. Jana Maria Vianneye, faráře z Arsu je významný. Sv. Jan Maria Vianney byl zde na zemi obdivuhodným příkladem pravého pastýře ve službě Kristova stádce.

Jeho příklad je vhodný k tomu, aby povzbuzoval věřící, a zejména kněze, k napodobování jeho ctností, proto Svatý otec Benedikt XVI. ustanovil, že se při této příležitosti bude slavit od 19. června 2009 do 19. června 2010 v celé církvi zvláštní Rok kněží, během něhož se budou kněží stále více upevňovat ve věrnosti Kristu zbožnými meditacemi, posvátnými úkony a dalšími vhodnými skutky.

Toto posvátné období bude zahájeno o slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, v den posvěcení kněží, kdy bude papež slavit nešpory před posvátnými relikviemi sv. Jana Maria Vianneye, které do Říma přiveze biskup z Belley-Arsu. Svatý otec zakončí Rok kněží na náměstí sv. Petra v přítomnosti kněží z celého světa, kteří obnoví věrnost Kristu a pouto bratrství.

Kněží budou modlitbami a dobrými skutky usilovat o získání milosti od Nejvyššího a Věčného Kněze Krista k tomu, aby vyzařovali víru, naději a lásku i další ctnosti a ukazovali duchovních z redernských panství, a náklady na čištění a zametání kostela.

Zdaleka nejvyšší sumy plynuly na **opravy a stavby**, především kostela, ale i školy a fary, čas od času také hřbitova. V roce 1603 – 1604 se přistavovaly ke kostelu po obou bočních stranách předsíně, o částku 36 kop 9 grošů a 1 peníze se podělili kameníci, zedníci, pomocníci a povozníci. V letech 1605 – 1606 se důkladně opravoval kostel i věž, stavbyvedoucím byl zedník Peter Schnitter ze Zhořelce. V roce 1606 – 1607 získal interiér farního chrámu nové empory, opět se plechem pobíjela počasím těžce zkoušená věž. Zdaleka nejvíce peněz investovali kostelní otcové do obnovy požárem zničené fary a školy, v letech 1607 – 1614 šlo o astronomickou sumu přes 771 kop grošů. Můžeme tedy rozpoznat míru poškození obou objektů a zároveň i míru odpovědnosti farnosti za tyto budovy. Jakousi podmnožinou stavební agendy byly platby řemeslníkům. Truhláři se přirozeně zabývali nejčastěji výrobou kostelních lavic, méně okenních rámů, truhlic, stolů, v roce 1605 – 1606 zhotovili nový dřevěný kříž v ceně 16 grošů. Rovněž zámečníci a kováři konali práce v rámci svých řemeslných dovedností, dodávali desítky kop hřebíků, stále nové klíče, petlice a zámky, klempíři takřka permanentně opravovali poškozené střešní plechy na věži. Tesaři kromě oprav krovů často pracovali pro faráře, plot kolem fary i tesařské prvky v interiéru musely representovat sociální status duchovního správce.

Obecné (provozní) výdaje jsou jistě nejzajímavější, protože jde o nejobsáhlejší a nejkonkrétnější účetní položku. V této době se výrazněji objevují výdaje na kulturní život farnosti, representovaný především duchovní hudbou. Několikrát získali odměnu muzikanti či adjuvanti (pomocníci), buď ve formě hotovosti či možná ještě příjemnějšího soudku dobrého piva. Hned v roce 1602 – 1603 byly téměř za 2 kopy grošů pořízeny pro kantora partitury známého skladatele a zároveň libereckého rodáka Christopha Demutha.[9] Přece však častěji se groše utrácely za prkna, provazy, práci nádeníků, za vosk a olej do kostela. Čím dál více prostředků plynulo ve prospěch potřebných, ať již žebráků či živelnými pohromami postižených jednotlivců.[10]

Dále pokračovala praxe půjčování účetního zůstatku důvěryhodným lidem, síť uchazečů o půjčky se stabilizovala. Největšími dlužníky farní pokladny byli liberecký purkmistr Christoph Hentschel, dlouholetý kostelní otec Christoph Leder, Mathias Grabis a Adam Pechinsky, jejichž roční půjčky šly do desítek kop grošů.[11]

Na závěr jako obvykle uvádím jména jednotlivých kostelních otců, právě na počátku 17. století se tato personálně kdysi tak stabilizovaná funkce poněkud rozkolísala a střídání jednotlivých osob bylo daleko častější. V letech 1602 – 1605 kostelní účty spravovali Christoph Leder a Hans Zimmermann, v letech 1605 – 1608 Christoph Gertner a Martin Keil, v letech 1608 – 1612 Christoph Gertner, Martin Keil a Elias Ehrlich, v roce 1612 – 1613 Elias Ehrlich, Hans Sieber a Christoph Leder, a konečně v roce 1613 – 1614 Hans Sieber a Christoph Leder.

V příštím pokračování skutečně dokončíme průzkum kostelních účtů předbělohorského období posledním, čtvrtým svazkem z let 1615 – 1624. Dostaneme se tak na práh pobělohorské rekatolizace, která bude hlavním tématem několika dalších pokračování. Ještě dříve se však pokusíme zhodnotit luteránské období v libereckých duchovních dějinách, jeho nezpochybnitelné úspěchy i tušené stíny.

---

[1]) Abych seznámil dnešního čtenáře s tehdejšími cenovými relacemi a přiblížil mu trochu skutečnou hodnotu uváděných sum, zmiňuji možný nákupní košík předbělohorského libereckého měšťana. Za husu zaplatil 4 – 6 grošů, za 60 vajec 5 grošů, za kilogram sádla 4 groše, za dobré boty 1 kopu 15 grošů, za bečku piva 2 kopy grošů, kůň stál 16 – 18 kop grošů, jednoduchý mužský plášť 16 grošů. Plat tesaře se pohyboval na úrovni 3 grošů denně.

[2]) Zatímco dříve bylo z výše nedělních sbírek jasně poznat, zda jde o velký svátek či běžnou neděli, od počátku 17. století farníci přispívali v průběhu roku stále zhruba stejnými částkami okolo 1 kopy grošů každou neděli.

[3]) Znovu připomínám, že právě v této oblasti velmi záleželo na ekonomických schopnostech kostelních otců. Bylo jen na nich, kolik farních pozemků dokáží pronajmout, případně směnit za výhodnější parcely, a tedy o kolik zvýší zisk církevní pokladny.

[4]) Konkrétně se jednalo o 104 kop grošů a za patrně již zesnulého Mathese Knoblocha je

Dělníci na vinici

Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (15)

Ačkoli jsem v minulém díle sliboval ukončení průzkumu kostelních účtů a uzavření předbělohorského období, musím tento svůj slib porušit. Účetní zápisy z prvních dvou desetiletí 17. století jsou pro dějiny liberecké farnosti natolik důležité, že je nemohu odbýt jen stručným komentářem. V tomto pokračování nám bude výhradním pramenem a průvodcem třetí svazek kostelních účtů, vedený konkrétně mezi léty 1602 až 1614.

Právě od počátku 17. století dosáhlo vedení kostelních účtů vrcholné úrovně, z formálního hlediska se dotvořily jednotlivé účetní položky a celkově se zpřehlednila výdajová a příjmová stránka hospodaření kostelních otců. Abych byl práv popisované oblasti, poněkud hlouběji čtenáře seznámím s finanční situací liberecké církve, a to za pomoci nejpřesnějších ukazatelů – čísel. Celková suma příjmů za sledovaných 13 let (1602 – 1614) se vyšplhala na závratných 1710 kop 25 grošů 2,5 peníze.[1] Při bohoslužbách se vybralo 711 kop 41 grošů 5 peněz, přičemž maximem byl účetní rok 1608 – 1609 s částkou přes 73 kop grošů. Mohu říci, že právě na sklonku prvního desetiletí 17. století liberečtí věřící opakovaně odevzdávali přes 70 kop grošů ročně, a dlouhodobě byli největšími přispěvateli do farní pokladny.[2] Tzv. Erbegelde se jako instituce stále více rozšiřovaly, a logicky tedy i jejich finanční podíl narůstal.[3] Celkově získali kostelní otcové za propachtované církevní pozemky 383 kop 33 grošů 3 peníze. Zatímco v letech 1602 až 1607 šlo o jednotky kop grošů, od roku 1608 se roční výnos pohyboval kolem 40 až 50 kop grošů. Významné místo si získaly odkazy zbožných měšťanů ve prospěch farního kostela, s růstem bohatství města se navyšovaly i tyto příspěvky. Z celkové částky 241 kop 48 grošů 5 peněz přispěl téměř polovinou Mathes Knobloch[4], ostatní dárci nejsou bohužel v účtech jmenováni a musíme se tedy spokojit se souhrnným číselným vyjádřením. 113 kop a 15 grošů se vybralo za pronajatá a poskytnutá kostelní místa. O tomto zajímavém způsobu předplatného „místenek" jsem hovořil již v minulém díle, zde jen upozorním, že od počátku 17. století tento systém fungoval naplno a do kostelní pokladny přinášel značné prostředky. Poměrně různorodou skupinou byly zisky za různé zboží, popřípadě z postoupení práv a privilegií, vyčíslené za sledovanou epochu na téměř 110 kop grošů. Opakovaně kostelní otcové prodávali vápno z vlastní vápenice[5], palivové dříví z farních lesů, největší přínos, celých 80 kop grošů, ovšem znamenal sladový urbář[6] a obchody s touto surovinou, důležitou pro vaření piva. Jako ojedinělá se jeví položka „příjmy z přifařených obcí"[7], u níž nejsem schopen určit ani přispívající vesnice, jejich podíl ani konkrétní důvod odvodů. Další účetní kapitoly představovaly výrazně nižší částky, byly důležité spíše kvůli pravidelnosti než vzhledem k výnosu. Úroky z vypůjčených kostelních peněz se účtovaly pochopitelně každoročně, v naprosté většině případu v jednotkách kop grošů. Příjmy za vykonané pohřby nebyly sice každoroční, zřejmě se po určitém období sčítaly, nicméně celkově vynesly přes 13 kop. Velice rozsáhlá účetní agenda se skrývala pod označením dary a příjmy od věřících. Dary byly buď obecné, nebo zaměřené na konkrétní účel, jako v případě příspěvku purkmistra Joachima Jakobitze na důkladnou obnovu fary. Víceméně formální a bezvýznamné byly stodolní daně, nárazově se objevuje také ukládání pokut, bohužel opět bez bližšího upřesnění.

Výdajová stránka farního hospodaření doznala na počátku 17. století největší proměny, nejvíce se tu projevila specializace a obecně vyspělost kostelních otců. Od roku 1605 totiž výdaje členili do přesně určených kategorií, vesměs na obecné (provozní) výdaje, agendu staveb a oprav, nákup vína a hostií pro bohoslužby, platy zaměstnanců farnosti a případná nahodilá vydání.

Za **víno a hostie** bylo z farní pokladny vydáno téměř 70 kop grošů, což je oproti srovnatelným časovým úsekům v 16. století nárůst o několik set procent. O příčině tohoto jevu však můžeme bez pramenných podkladů pouze spekulovat.

O **platech farních zaměstnanců** jsem se zmiňoval již v minulém díle, zde musím znovu opakovat, že mzdy kantora[8] i písaře stagnovaly. Po celé předbělohorské období se udržely na 3 kopách grošů ročně, písař ještě dostával proplaceno sepisování závěrečných účtů a psací potřeby. Do této agendy byly nově zahrnuto cestovné pastora Heische na frýdlantské kon-

vali způsobem života i navenek, že se plně věnují duchovnímu dobru lidu; to církvi vždy velmi leželo na srdci.

K lepšímu dosažení vytouženého cíle velmi poslouží dar posvátných odpustků, který Apoštolská Penitenciárie tímto Dekretem, vydaným v souladu s přáním papeže, laskavě uděluje během Roku kněží:

A. – Kněžím, kteří opravdově litují svých hříchů a kteří se v kterýkoliv den budou zbožně modlit alespoň ranní chvály nebo nešpory před Nejsvětější svátostí vystavenou k veřejné úctě nebo ve svatostánku a po příkladu sv. Jana Maria Vianneye se budou ochotně a velkoryse věnovat slavení svátostí, zejména svátosti smíření, budou v Bohu milostivě uděleny *plnomocné odpustky*, které budou moci získat i pro zemřelé spolubratry formou přímluvné modlitby, pokud v souladu s platnými předpisy přistoupí ke svaté zpovědi a ke svatému přijímání a pokud se pomodlí na úmysl Svatého otce. Kněžím budou mimoto uděleny *částečné odpustky*, které budou moci získat i pro zemřelé spolubratry, kdykoli se zbožně pomodlí řádně schválené modlitby pro vedení svatého života a pro svaté plnění úřadů, které jim byli svěřeny.

B. – Všem věřícím, kteří opravdově litují svých hříchů, v kostele nebo kapli se zbožně účastní mše svaté a obětují za kněze církve modlitby Ježíši Kristu, Nejvyššímu a Věčnému Knězi, a jakýkoliv dobrý skutek, učiněný v ten den, aby je posvětil a přetvořil podle svého srdce, budou uděleny *plnomocné odpustky*, pokud se vyznali ze svých hříchů ve svátosti smíření a pomodlili se na úmysl Svatého otce: v den zahájení a zakončení Roku kněží, v den 150. výročí zbožného odchodu sv. Jana Maria Vianneye, dále pak první čtvrtek v měsíci nebo v jiný den stanovený místními ordináři ve prospěch věřících.

Bylo by velmi vhodné, aby v katedrálních a farních kostelích kněží, pověření pastorací, vedli tyto pobožnosti, slavili mši svatou a zpovídali věřící. Starým a nemocným lidem a všem, kteří z oprávněných důvodů nemohou vycházet z domova, s duší zbavenou jakéhokoliv hříchu a s úmyslem splnit tři obvyklé podmínky, jakmile to bude možné, budou rovněž uděleny *plnomocné odpustky* v jejich vlastním domě nebo tam, kde kvůli okolnostem budou, ve výše uvedených dnech, pokud se pomodlí za posvěcení kněží a v důvěře obětují své nemoci a životní obtíže Bohu skrze Marii, Královnu apoštolů.

Konečně *částečné odpustky* budou uděleny všem věřícím, kdykoli se zbožně pomodlí pětkrát *Otčenáš*, *Zdrávas Maria* a *Sláva Otci* nebo jinou schválenou modlitbu ke cti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova za to, aby byli kněží zachováni v čistotě a svatosti života.

Tento Dekret platí po celou dobu trvání Roku kněží. Jakékoliv opačné ustanovení není překážkou.

Vydáno v Římě, v sídle Apoštolské Penitenciárie dne 25. dubna, o svátku sv. Marka, evangelisty, léta od Vtělení Páně 2009.

kard. JAMES FRANCIS STAFFORD
vrchní penitenciář (na snímku)
✠ GIANFRANCO GIROTTI, O. F. M. Conv.
titulární biskup z Mety, regent

„Přijmeš-li Boha do svého srdce, budeš tam mít hosta, který tě nenechá v klidu“

Moje cesta k 1. svatému přijímání

Dne 31. května jsem měl spolu s dalšími kamarády přistoupit k 1. svatému přijímání. Tři týdny před tím nás čekalo duchovní cvičení v Jablonném v Podještědí. V pátek 8. května jsme se my děti spolu s Danou Glaserovou sjeli v klášteře dominikánů, kde jsme měli následující dva dny bydlet. Přivítal nás otec Česlav. Během víkendu jsme si zažili různé zajímavé činnosti, přiblížili jsme si atmosféru poslední večeře Pána Ježíše, vytvářeli jsme obrazy z přírodních materiálů, z kamenů a květin. Většina z nás si zde prožila svou první svátost smíření. Z výletu jsme si všichni přinesli vodu ze Zdislaviny studánky a zbyl nám i čas na hry v klášterní zahradě. Nejvíc se mi líbila prohlídka podzemních prostor basiliky a sestup k hrobu sv. Zdislavy. Velkým klíčem jsme si otevřeli starodávné dveře do podzemí a tam dole to

byla trochu vyšší a rozšířená i o starší farníky.

Pomalu připravujeme program na další rok, jeho hotová verze bude k disposici na nástěnce v kostele Sv. Kateřiny a postupně i v Obrázku. Rádi mezi sebou uvítáme i nové tváře.

Tak po prázdninách nashledanou!

Mirka Šímová

ní, co běžně jezdíme“, přes řidiče – profesionály jezdící denně, řidiče sanitek a policejních vozů, závodníky až po formuli 1. Když si koupíte slušné CD od renomovaného souboru, je to jako byste se podívali na seriál mistrovství Evropy v rallye, pak se třikrát nerozjedete na křižovatce, odřete blatník při couvání do garáže, od renomovaného odborníka se dozvíte, že „kdo to neumí, tak do toho nemá sedat“ a pověsíte to na hřebík.

Nicméně jezdíme nakonec skoro všichni.

Protože jsem se sám několikrát ocitl u rozjezdu nějakého gregoriánského zpívání při liturgii a s dalšími úspěšnými kouči se znám, dovolím si vám, milí liberečtí, nabídnou takový návod. Jestli to podle něj vyzkoušíte, použijete jiný návod nebo hodíte flintu do žita, to už je jen na vás.

1.

Tedy nejprve je třeba najít kostel (pozn. red.: otec arciděkan by souhlasil s kostelem Nalezení sv. Kříže), kněze, který by byl ochoten a termín. Termín vlastně navíc, aby se nebralo věřícím jejich „Ejhle, oltář Hospodinův září“. Ideální je sobota večer a mše svatá s nedělním formulářem (a nedělní platností).

2.

Jako druhé je třeba začít, a to pravidelně. Nejdelší interval, kdy to má vůbec smysl je jednou za 14 dní. Pro delší interval je škoda práce vůbec začínat. Delší interval neposkytuje nutný dojem pravidelnosti, mnoho zkoušek na jedno „provedení“ nedělá dobrotu a ať budete zkoušet sebepilněji, stejně se dovednosti načerpané při minulé mši zapomenou.

3.

Jako třetí je třeba stanovit termín od kdy (pro Liberec a tuto roční dobu bych doporučoval od září). A pak začít, zatnout zuby a vydržet jeden rok. Dříve se neohlížet vpravo vlevo a nehodnotit. Začít jednoduše, s graduale simplex, s jednoduchým ordinariem, v pěti lidech ve schóle, s nulovým publikem, s poskoky při rozjíždění a chcípáním motoru. Ale začít.

4.

Zkoušejte si, kdy chcete a jak chcete, ale před mší se na hodinku sejděte. Nejraději v teple, blíží se zima. Pak teprve přijde na řadu výuka latiny, ale jen pro ty, kteří usoudí, že ji potřebují. Další semináře s dobrými lektory (Jirka i Jitka jsou dobří a cestu si k vám už našli). Navázání kontaktu s podobnými blázny jinde, kde to už funguje.

Nevěřím, že pokud se vám podaří splnit výše napsané body, nebudeme si moct odedneška za rok zapíchnout na chorální mapu republiky další barevný špendlík do Liberce.

Leží však na vás i velká odpovědnost. Pokud se do toho liturgického chorálování pustíte a neuspějete, zavaříte to na mnoho let dalšímu, kde by se o podobné chtěl v Liberci pokoušet. „Jo, takové jsme tady už měli!“ Takže važte. Podle mého názoru popsané body představují návod na vaše počítání vojska (Lk 14, 28-32).

A abych přihodil něco do placu, za sebe i za Společnost pro duchovní hudbu, slibuji podporu informacemi, materiálem i občasnou osobní přítomností.

Jiří Kub

Zpráva ze Stráže nad Nisou

S končícím školním rokem se úplně nabízí rekapitulace našeho „akademického roku“. Pokud bychom shrnuli posledních deset měsíců do jakéhosi vysvědčení, tak by na něm mohlo stát: Prospěli.

Díky trpělivosti a vytrvalosti o. Pavla Macha jsme prošli úskalími historicky ne příliš vydařených epoch církevních dějin. Účast na setkáních byla nízká, ale stabilní a zvídavá. Návštěvnost filmových večerů bylo tajuplné a zvláštní. Ještě jsem na takovém místě nebyl.

Za tři týdny po příjezdu domů, v neděli 31. května, o slavnosti Seslání Ducha svatého jsme přistoupili k našemu 1. svatému přijímání. Kostel byl plný lidí. Otec Antonín přivítal nás deset slavnostně naladěných dětí a začala mše svatá. Na jejím konci jsme se dočkali toho, na co jsme se tak dlouho chystali, přijali jsme Pána Ježíše. Prožili jsme s našimi rodinami krásný den, na který nezapomeneme.

Napsal a fotografoval
Filip Kout, jeden z těch, kteří to zažili.

RODINA A ŠKOLA

Otázky (12)
P. Josef Dobiáš

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Politiku bez zásad, bohatství bez práce, požitky bez kontroly, vedení bez charakteru, obchod bez morálky, nevázanou svobodu bez povinnosti, sobeckou sebelásku, nihilismus odrostlé mládeže vychované bez Boha.

Když jsme začátkem r. 1950 byli nechvalně známou prokurátorkou Luc. Brožovou v tehdejší kruté Stalinově době odsouzeni do žaláře, snili jsme už tenkrát předčasně o rozpadu komunismu, že z toho rozpadu může vzejít něco positivního. Dočkali jsme se, ale nečekali jsme po 40 „věčných“ letech, že naše unavená duše se dočká dalšího zpustošení, resignace, vzrůstu beznaděje. Následovalo zklamání, které vedlo k dalším pádům. Doba se nestala otevřenou pro dotek síly křesťanství a možnost regenerace. Mohli bychom si připomenout jistý morální étos Václava Havla, ale ten byl právě kritizován kvůli morálnímu kýči. Dostojevský psal, že v každém člověku je nějaká posvátná jiskra, citlivá struna, je jen otázkou, zda se ji podaří naladit. V jeho románech jsou postavy, které tu šanci dostaly. Ale i takové, které ji promarnily. Velká část lidu toto naladění víry v Boha vlastní vinou promarnila. K víře v Boha se v totalitě nedostala, spíš opačně a proto dnes k ní stojí zády.

Od samého začátku „sametové revoluce“ byl politický systém založen na sebediskreditaci. Každý veřejně se angažující činovník byl do něčeho namočen, a jako takový dostal šanci k postupu. Tunelováním namamonily se majetky, které se zajišťovaly s morálně zaostalým tvrzením, že takový majetek je solí v očích jen pro lidskou závist. Tento pojem byl chápán jako národní folklor. Bránil tak mnohým lidem uvádět důkazy o poctivosti získaného majetku, a protože nechtěli být zaškatulkováni do sféry závistivých lidí, raději mlčeli. A ti kteří rychle zbohatli bez dlouhodobé práce, jsou dodnes jisti, že se jim nikdy nemůže nic stát. Buduje se úplatkářská společnost s právem silnějšího a mocnějšího. Úplatek je brán jako norma. A kdo v politice transparentně „nebere“, je vlastně divný.

Restituce a smlouva s Vatikánem schválená parlamentem po letech nejsou uzavřeny k hanbě českého národa. Nemoudré a nicotné je myšlení, že je nutno trpělivě čekat a že tyto představy krize jsou jen tajůplné zauzlení dějin. Nelze v krátkozrakosti vidět dobu ze zorného úhlu sebezájmu, amorálnosti a sobectví.

Když se svět stal šikmou hrací plošinou satana, musí ji především křesťané vyrovnávat. Nebudeme-li mít k tomu vůli a odvahu, pak nikdy se nestanem kvasem, který by prolnul základní strukturu české společnosti.

2. Jaké navrhujete řešení?

Jako katolický kněz neznám jiné řešení než návrat k prastarému Desateru Božích přikázání, k deseti krátkým větám napsaným všem lidem všech časů. To jsou základní kameny lidské společnosti všech dob, na nichž spočívá snesitelný, spořádaný a šťastný lidský život. Zřekne-li se lidstvo navždy Desatera, očekává ho rozklad. Totalita vychovala davového člověka se znaky sobeckosti a závisti, patolízala, nenávidějícího katolickou církev jako Alois Jirásek v Temnu. Církev není opium lidstva, vždyť ukazuje ne jed, ale med mravnosti, morálku přes dva tisíce let. Nechce, aby pravda a spravedlnost se zametaly pod koberec, společnost nesmí opustit tribunu pravdy a vyklidit bojiště nepřátelům Boha a Krista, neboť lež je strůjce špatných zákonů a zlořádů. Křesťanství s pomocí Desatera formovalo tisíc let náš národ, který přežil čas zlořádů a nepokoje. Snažme se obnovit kulturní funkci státu, která dbá na dodržování pravidel, které si společnost sama

dala, a zajistit to, co někteří nazývají „lidskými právy“. Nevěřme žádnému demokratickému principu bez Boha, který vzniká poslušností a plněním podřízenosti k nově zrozené rase politických bankéřů, financujících EU bez křesťanských zásad.

Řecký myslitel Plato a jeho žák Aristoteles došli k poznání, že Bůh stvořil svět. Na našich školách pokroku se žáci neseznamují s těmito mysliteli a jejich místo zajal počítač a internet s jeho výukou. Smysl mladých zeje duchovní prázdnotou. Proto stoupá kriminalita s brutalitou. Nenechávejme výchovu mládeže jen znamenitým salesiánům. Vírou musí každý křesťan žít a nebát se hlásat pravdu, za kterou pak musí následovat činy, jinak je prázdnou nádobou. Bez Desatera a jeho propagace nemůže existovat šlechetnost člověka.

Práce pro mravní a duchovní obrodu národa musí začínat náboženskou výchovou dnešní mladé generace. Tím položíme základy k nastolení nové epochy. Rébus zla, který způsobil zmatek společenský i politický v naší současnosti, vyluštil Dostojevský promptně citací: „Není-li Boha, pak je u lidí všechno možné.“ Volejme k Bohu slova žalmisty:

„Ty nejsi Bůh, kterému by se líbila nepravost, zlý u tebe prodlévat nesmí ani rouhači před tebou neobstojí. ... Ale všichni, kdo se k tobě utíkají, ať se veselí, ať jásají bez přestání, chraň je, ať se radují v tobě, kdo milují tvé jméno“ (Ž 5).

P. Josef Dobiáš

Foto

Fjodor Michajlovič Dostojevskij

Lidovců sjezdové bloudění

Pověřil mě bratr Felix nesnadným úkolem – napsat po pravdě, co si myslím o výsledcích Vsetínského sjezdu KDU-ČSL (30. – 31. května 2009). Když upřímnost, tak hned v druhé větě: žádná sláva to nebyla, z výsledku nijak nadšený nejsem. Ale mohlo to vůbec dopadnout jinak? A co vlastně takový výsledek znamená?

Předsjezdová nervozita

Předsjezdové napětí bylo zřetelně cítit již od počátku roku 2009. Ale začalo již brněnským sjezdem (2006), kdy byl předsedou zvolen Jiří Čunek. V Brně byli navoleni i noví místopředsedové strany, širší vedení – celostátní výbor – zůstalo ovšem nezměněno. KDU-ČSL se od té doby zmítala v soupeření dvou názorově-mocenských center. Od určité doby se soupeření personifikovalo na spor Čunek vs. Kalousek, který záhy přerostl hranice strany. Nejméně poslední půlrok dávali Čunkovi lidé nahlas najevo, že „kalouskovci“ nemají ve straně co pohledávat. Vymysleli si pro ně termín „liberální pragmatici“. Miroslav Kalousek se ve sporu také příliš zpátky nedržel a Čunkovy spojence začal nazývat socialisty chodícími do kostela.

Od doby, kdy se předsednictvo KDU-ČSL pokusilo z vlády odvolat ministra financí Kalouska – a v přímém přenosu předvedlo, že toho není schopno – zuřil boj naplno.

Dnes se již obtížně hledá, kdo za spor může více. Faktem je, že před sjezdem se podařilo vyhrotit situaci tak, že M. Kalousek začal veřejně přemýšlet o založení nové strany. A s KDU-ČSL se vnitřně rozešel.

Jak bylo na sjezdu

Pokud někdo čekal, že se veškeré napětí minulých měsíců bude koncentrovat ve sjezdovém jednání, byl pravděpodobně zklamán. Pravda, Jiří Čunek ve zprávě o činnosti strany i ve svém kandidátském projevu vykresloval obraz zápasu o křesťanskou tvář KDU-ČSL, vypadalo to však, že soupeří jen se svoji utkvělou představou. Předsedou strany byl na další čtyři roky zvolen Cyril Svoboda, pragmatik v plném významu tohoto slova. Delegáty se snažil oslovit projevem založeném na myšlence bratrství (z hesla „volnost, rovnost, bratrství“) a disciplíny. Odmyslíme-li tradiční Čunkovo chaotické řečnění, byl Svobodův projev v porovnání s projevy dalších kandidátů poměrně slabý. Po obsahové

[5] http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/cz-pres:-genderova-konference-58408/

[6] http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Presidential-Proclamation-LGBT-Pride-Month/

[7] http://www.onenewsnow.com/Perspectives/Default.aspx?id=560346

[8] http://www.christianpost.com/article/20090609/christian-attorneys-ask-high-court-to-stop-aclu-s-attack-on-mojave-desert-cross/index.html

[9] http://www.kath.net/detail.php?id=23107

[10] http://www3.varesenews.it/comunita/lettere_al_direttore/articolo.php?id=143360

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Slavnost Těla a Krve Páně v Jablonci nad Nisou

V neděli 14. června jablonecká farnost oslavila slavnost Těla a Krve Páně mší sv. v 9 hodin a následně slavnostním veřejným průvodem.

Od loňského roku je o to hezčí, že jsou na prostranství před farou a kostelem připraveny tři oltáře. První s obrazem Narození Páně připravily rodiny, druhý s obrazem Ukřižování Páně mládež a třetí Vzkříšení Páně připravili senioři. Avšak určitou zvláštností je i to, že na oltářích nebyly jen svícny se svícemi, plátno a květiny, ale také různé předměty denní potřeby – to, co jednotlivé skupiny chtějí obětovat Bohu. Překládají mu v těchto předmětech nejen své díky, ale také prosby a oběti. Takže na oltáři rodin bylo možno vidět hračky, kuchařku, hrnec apod., u mládeže zase mobil, počítač, sešity nebo učebnice a senioři donesli literaturu, brýle, léky nebo i hole. U každého oltáře pak byla krátká pobožnost zakončena požehnáním.

Nakonec jsme se vrátili do kostela a společně děkovali Bohu chvalozpěvem Te Deum. Veřejně jsme se tak toho dne přihlásili ke Kristu Pánu v eucharistii.

Michal Chrvala

Gregoriánský chorál v současném Liberci – pokračování

S velkým zájmem jsem si v Obrázcích č. 5 a č. 7 přečetl o tom, jak Liberečtí koketují s gregoriánským chorálem. Zejména srovnání názorů a dojmů jednotlivých účastníků v „sedmičce“ je velmi poučné a má širší, než jen místní, platnost.

Dovolil bych si shrnout dojem, který ve mě přečtené vyvolalo, slovy: „Bylo by to krásné, ale zdá se, že na to nemáme.“ Dovolil bych si tomu názoru rovnou oponovat: nesetkal jsem se ještě s člověkem, který by byl dobrý zpěvák ať už kancionálového či hosanového repertoáru, chorál ho oslovil, líbilo se mu to a přitom na jeho zpěv „neměl“. To ovšem neznamená, že pokus „začít u nás s chorálem“ nemůže ztroskotat. Není to však způsobeno nadměrnou složitostí a náročností gregoriánského chorálu, ale nezájmem, nepřízní mocných (tj. farářů a farních rad) a nebo nedostatečným sebevědomím. Tím posledním nejčastěji.

Rád, a domnívám se, že i výstižně, přirovnávám náročnost zpěvu chorálu k řízení automobilu. Podobností je více, Právě tak, jako řízení, se chorální zpěv skládá z několika jednoduchých, snadno pochopitelných a lehce zvládnutelných činností, které můžeme přirovnat k točení volantem, řazení, šlapání (a hlavně pouštění) spojky, řazení a sledování provozu i dopravních značek. Potíž je v tom, že všechny tyto jednoduché činnosti je třeba vykonávat bez velkého uvažování a hlavně všechny najednou. Druhá podobnost spočívá v tom, že dosažitelná úroveň dovedností je nedohledná. Začíná to u právě po absolvování autoškoly poskakující slečny s vytřeštěnýma očima, přes „nás ostat-

své newyorské kanceláři může postavit i Duhovou kuličku od českých dětí. Anebo si ji může postavit na stůl ve své kanceláři člena Irské rady University of Notre Dame[4]. Na otázky, které si nyní v duchu jistě kladete, neznám odpověď. Každopádně se zdá, že už jen málo věcí je takových, jaké by měly být. A útok je veden i na naše děti. Proti našim dětem.

„Česká republika uspořádala v rámci předsednictví Radě Evropské unie 27. května v Praze mezinárodní konferenci zaměřenou na sdílení zkušeností k odstraňování genderových stereotypů. Konference upozornila na to, že klíčové je dosáhnout změny vnitřních postojů veřejnosti.“[5] V Číně či komunistické Koreji pro tyto účely už desítky let provozují „převýchovné tábory“, morálně liberální elity na Západě o „změnu vnitřních postojů“ usilují v rukavičkách: zejména ve školách a sdělovacích prostředcích. Nebo vyhlašováním všelijakých svátků a následně pak veřejných akcí k jejich vyjádření. Ve Spojených státech například prezident Obama prohlásil červen „měsícem hrdosti“.[6] Na co? Na bašty dobyté v kulturní válce.

Celé toto tažení logicky směřuje ke konfrontaci s křesťany, kteří jsou hlavními nositeli „tradiční morálky“. Říkat, že Bůh stvořil člověka jako ženu a jako muže, to už včera volalo po prohlášení takového mluvčího „bigotním“ a zítra to bude znamenat kriminalizaci, jak varuje například Robert Knight[7].

V roce 1934 byl v kalifornské poušti vztyčen kříž na znamení Lásky Božího Syna ke sto sedmnácti tisícům Američanů, kteří padli v letech 1917 až 1918. Před osmi lety se pan Frank Buono rozpomněl, že kříž se dotýká jeho náboženského přesvědčení, a společně s komunistickou ligou za „občanská práva“ (ACLU) se pustil do právní bitvy o kříž. V roce 2004 prvoinstanční soud rozhodl, že kříž musí zmizet. Kongres se tehdy pokusil spor vyřešit tím, že půdu, na které kříž stojí, dostalo jedno sdružení válečných veteránů, avšak místní soud předání zablokoval a kříž byl zakryt dřevem. Nyní bude rozhodovat Nejvyšší soud.[8]

Jakou vyčíslitelnou cenu má lidský život u německé justice? Nepřežeňte své odhady. Pouhý jeden tisíc eur. K takovému trestu byla odsouzena vedoucí düsseldorfského Wellness Centra za to, že ve sporu nakopla svou zaměstnankyni, která byla v požehnaném stavu a o dítě v důsledku útoku přišla. Pro soud však šlo jen o „způsobení újmy na zdraví“.[9]

Neúcta k Bohu, neúcta k člověku. Když přemýšlím nad proměnami paradigmat, vtírá se mi do toho obraz člověka, jenž se z nějakého podivného důvodu rozhodne žít se zavřenýma očima. Každou chvíli vrazí do překážky na cestě. Uhodí se, cítí bolest, nic nemůže najít, nikoho nepoznává, nerozpozná směr … A přece sveřepě drží víčka zavřená. Místo toho, aby je otevřel a těšil se ze světla poznání, snaží se vyrobit si přístroje, které mu informaci o světě okolo přes nějaký hardware a software zprostředkují. Jak je to nesmyslné, tak je to i moderní.

Na závěr, milý čtenáři, mám pro Tebe jednu dobrou zprávu. Ve volbách do Evropského parlamentu byl v Itálii zvolen pan Magdi Cristiano Allam[10]. Jeho jméno Ti pravděpodobně mnoho nepoví, o to více do něj vkládám naději, že o něm brzy uslyší celá Evropa. Jestli si pan Obama přeje slavit červen jako měsíc zvrácené hrdosti, pan Allam bude z Bruselu a Štrasburku všem Evropanům, také českým dětem, připomínat, že na pokřtěnou Evropu mohou být velmi hrdí ne jeden měsíc v roce, ale každý den. Každou vteřinu!

Tomáš Beran, 11. 6. 2009

Foto

- Tento kříž vadí, i když je na poušti (Mojave v Kalifornii).

Komu kdy začne vadit kříž na Ještědu?

---

[1] http://prazsky.denik.cz/ostatni_kultura/nejlepsim-spotem-je-mnichovska-dohoda20090604.html

[2] http://www.duhovakulicka.cz/vyherci-detska-porota#1

[3] http://investing.businessweek.com/research/stocks/people/person.asp?personId=130491&ric=IPG

[4] http://www.nd.edu/~ois/Locations/Dublin_Ireland/documents/FinalDublinHandbookFall2009.pdf

stránce zahleděný do sebe, po stránce rétorické zdaleka nedosahoval kvalit jiných Svobodových vystoupení.

Vítězství Cyrila Svobody nebylo nijak triumfální – potřebnou nadpoloviční většinu přesáhl asi jen o 6 hlasů. Pokud je pravdou, že někteří z „Kalouskových lidí“ záměrně volili Svobodu, aby měli čím legitimizovat svůj odchod ze strany, jak se o tom mezi delegáty otevřeně hovořilo, ukázal by se Svobodův mandát jako nejistý.

Po Svobodově vítězství se několik „pravicových“ delegátů ze sjezdu potichu vytratilo, jiní stáhli své kandidatury do celostátních orgánů. I z těchto důvodů proběhly další volby podle Svobodových představ, a tak si mohl na tiskové konferenci pochvalovat jednotnost předsednictva a „mandát jako řemen“.

KDU-ČSL v nejbližší měsících

Nový předseda Cyril Svoboda dal jasně najevo, že diskusi napříště připustí jen na vnitrostranických fórech, navenek však, že bude vyžadovat disciplínu. „Kdo bude říkat jiné věci, sám sebe vyloučí.“ Lze očekávat, že v nejbližších měsících bude KDU-ČSL skutečně mluvit jedním hlasem. Část Svobodových kritiků stranu opustí spolu s Miroslavem Kalouskem, a ti, kteří zůstanou, budou držet basu alespoň do mimořádných voleb. Straně jde o přežití a nikdo nechce být označen za viníka neúspěchu.

Ačkoliv nová první místopředsedkyně strany Michaela Šojdrová prohlásila, že výsledek sjezdu neznamená posun KDU-ČSL na levici, obávám se, že opak je pravdou. Určitým indikátorem může být výrok Cyrila Svobody na propagačním předvolebním videu, podle kterého je třeba prosazovat „v souladu s učením církve progresivní zdanění“. Tato slova nám sdělují dvě zásadní informace: 1) Cyril Svoboda je pro progresivní zdanění (tedy čím víc vyděláváš, tím větší procento z příjmů odváděj státu). 2) Cyril Svoboda se nebojí zneužívat autority církve pro politický prospěch. (Nechť předloží nějaký relevantní dokument církevního magistera odsuzující rovnou daň a volající po progresivním zdanění. A co říká na to, že na Slovensku s konceptem rovné daně přišlo jako první Křesťansko-demokratické hnutí?)

KDU-ČSL v dlouhodobé perspektivě

Dlouhodobý trend KDU-ČSL je nesporný. Strana pomalu vyklízí svoje posice. Zatím je to zřetelné na krajské úrovni. Přibývá krajů, ve kterých KDU-ČSL není schopna překročit pětiprocentní práh a zapojit se do krajské politiky. Přibývá také krajů bez jediného lidoveckého poslance.

Na posici lidové strany ale také negativně dopadá názorové sbližování – a přitom verbálně agresivní souboj – obou největších stran. Posice ve středu se hledá obtížně, když se o ni ucházejí jak ČSSD tak ODS.

Odchod Miroslava Kalouska pravděpodobně stranu o voliče příliš neochudí. S jeho odchodem však může stranu opustit řada schopných lidí – a také lidé s vazbami na podnikatelský svět.

***

Členové KDU-ČSL mají tendenci vzhlížet ke stranickým strukturám s určitou až nábožnou bázní. Je možné, že tento faktor pomůže překonat lidové straně obtížné období a poskytne ji prostor pro vygenerování nové generace politiků. Ten samý faktor ale může způsobit, že se strana zakonservuje ve svém živoření a postupném skomírání.

Mám-li být upřímný: sám nevím, co je lepší.

Jakub Kříž

předseda Mladých křesťanských demokratů

POSTŘELMOV: ŽIVOT JEDNÉ OBYČEJNÉ KATOLICKÉ FARNOSTI – K DISKUSI

Žiji v Postřelmově, okres Šumperk.

Ale abych odněkud začala, začnu od našeho kněze. Jmenuje se Vladimír Jahn a je velice zbožný a obětavý.

Kromě pravidelných bohoslužeb každý první pátek v měsíci navštěvuje nemocné a ty, kdo nemohou chodit. Vyzpovídá je, podá jim svaté přijímání. Každou první sobotu v měsíci koná mariánské večeřadlo: začíná se zpěvem písně, následuje modlitba růžence, čtení ze života Panny Marie, prosby kněze i jednotlivých věřících, píseň č. 422 z kancionálu a mše svatá. Třetí sobotu v měsíci bývá podobná pobožnost k Duchu svatému. Místo čtení o Panně Marii se čte z knihy Žít jako královské dítě, navíc je zde krátký růženec k Duchu svatému, každý desátek je na určitý úmysl. A každý třetí pátek v měsíci slouží „dětskou“ mši, při níž zpívá malá schola. Máme ovšem i velkou scholu, pěvecký sbor dospělých.

Náš nynější pan farář zavedl na svátek Božího Těla průvody po vesnici, dřív byl průvod jen uvnitř v kostele.

Pod jeho vedením loni 26 lidí z naší farnosti absolvovalo seminář Život v Duchu, letos tento seminář vedl v Olomouci a v Čechách.

Podle potřeby připravuje i dospělé lidi ke svátosti křtu a na přijetí svátosti manželství.

Míváme první svaté přijímání dětí, letos k němu přistoupí pět dětí, v kostele jsou už teď vystaveny jejich fotografie, aby věřícím připomínaly, za koho se mají modlit.

Letos bude u nás mít primiční mši svatou novokněz Miroslav Jáně ze Sudkova, vedlejší vesnice spadající do naší farnosti.

Nyní v květnu náš kněz koná po každé nedělní večerní mši svaté májovou pobožnost. Ve všední dny, kdy není mše svatá, tyto pobožnosti konají jednotliví laici.

V postní době bývají křížové cesty vedené buď knězem, nebo laiky.

Laici také vedou před každou mší svatou modlitbu růžence, každý čtvrtek se jich tak kolem desítky, i víc schází na modlitbu nového růžence světla, jak jej zavedl papež Jan Pavel II.

Několik žen patří k hnutí Modlitba matek, pravidelně se scházívají v malé skupince v bytě a modlí se za děti. Jsou to většinou starší ženy, ale ty mladší se také scházívají a modlí za rodiny a za děti.

O mládež v naší farnosti se stará animátorka, jezdí s mladými na různé sportovní akce a soutěže, připravuje dětský den, dětské karnevaly, duchovní víkendové soustředění, prázdninový tábor.

Organizují se pouti na různá mariánská místa. Tak loni jsme byli na Svatém Hostýně, v Hustopečích nad Bečvou (tam jsme navštívili kromě kostela i masokombinát pana Váhaly). Letos se chystáme na Velehrad a do zoo v Lešné, o prázdninách poputujeme do Medjugorje k moři, pod stan, v říjnu pak se staršími už jenom do Medjugorje. (Samozřejmě jen pokud se sejde dostatek zájemců.)

Několikrát jsme se sešli na posezení na faře nebo na farní zahradě, pobavit se při různých příležitostech (dojídání beránka, svatodušní vaječnicový táborák, výroba adventních věnců, výroba vánočních ozdob ...).

Různých akcí bývá dost, ale účast by myslím mohla být větší; většinou se setkávají pořád stejní lidé. A stejní lidé také pomáhají při opravách fary, úklidu a zdobení kostela.

Milada Šanovcová / http://www.sklenenykostel.net/j15/index.php?option=com_content&view=article&id=1703:ivot-jedne-obyejne-katolicke-farnosti&catid=14:t-spiritu&Itemid=8

HISTORIE

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (8 – DOKONČENÍ)

Ve školním dějepisu je oprávněně kladen důraz na vysvětlování pojmů, a proto by jedním ze stavebních kamenů při výkladu komunismu mělo být osvětlení způsobu, jak s pojmy pracovali lstiví komunističtí propagandisté. Mezi jejich nástroje patřilo používání „nové mluvy“, která upravovala realitu podle (momentálních) představ a potřeb stranických ideologů, jejíž podstatnou součástí bylo přiřazování nesprávných významů k pojmům již zavedeným. Takto „upravené“ pojmy, zcela se lišící od původní definice, pak byly intensivně používány s cílem „materializovat“ fatu morganu nereálného obrazu světa a pomocí hypnotických hesel přesvědčovat veřejnost o její ryzí pravosti.

Ve sborníku Historické inspirace, vydaném ASUD v roce 2000, upozornil na tento jev Lubomír Lipták. Definoval čtyři typy pojmů užívané komunistickou historiografií, filosofií a ekonomikou, z nichž jeden – platné pojmy – byl realistický a tři – již zmíněné deformované (záměrně zneužívané) pojmy, prázdné (smyšlenky) pojmy a tabuizované (záměrně neužívané) pojmy – byly manipulativní. Podle Liptáka mezi tabuizované patřily pojmy „elita“, „stalinismus“ nebo „reforma“, prázdné byly pojmy „dekadentní kapitalismus“ nebo „rozvíjející se socialismus“. Na hranici mezi prázdným a deformovaným je nadužívaný pojem „třídní boj“. Rozbor skutečného významu klíčových deformovaných pojmů, které plnily funkci propagandistických strašáků –„fašismus“, „imperialismus“, „kapitalismus“ – a způsobu, jak je používali komunističtí ideologové, je učebnicovým příkladem rafinované manipulace.

Používáním pojmu „kapitalismus“ se v tomtéž sborníku zabýval Milan Myška. Kapitalismus je podle něho platným pojmem[1] pro označení specifického systému hospodářství, které je charakteristické pro moderní společ-

bo stanovit podmínky, jež musí splnit ti, kteří chtějí uzavřít manželství.“ Dále: „Poněvadž však přirozené právo v tomto případě nezavazuje pod trestem neplatnosti, tedy manželství, snad uzavřené v rozporu s občanským právem je platné (zvláště kdykoli je dovolené); a proto civilní autorita může tomuto manželství upřít občanské důsledky oddělitelné, nikoliv však neoddělitelné.“

Slovenský zákon tedy stanoví překážku *improprie dictam*, totiž zakazuje manželství tohoto druhu a trestá ty manžele, kteří by se opovážili uzavřít manželství v rozporu s tímto zákonem. Mimoto ministerstvo vnitra může ve výjimečných případech a z vážných důvodů dovolit i tato.

Podle článku 38 vládního nařízení mladí náležející k židovské rase nejsou vyloučeni z oněch škol, kde mohou získat nutnou výuku pro svůj náboženský život. Podobně také není zakázáno katolíkům židovského původu, aby se účastnili náboženských manifestací, mše svaté, poutí, procesí, mariánských družin atd.[33]

---

[30]Ministr vysvětluje důvod rasového zákonodárství a dává falešná ujištění: „ ... Židé na Slovensku až do 14. března ovlivňovali hospodářský, kulturní, politický a společenský život země a nebylo možno proti nim radikálně postupovat, aniž by se neporušila rovnováha a nevyvolaly těžké škody...“ Upřesňuje: „ .. Nemyslete si, že někdo nás k tomu přiměl. Upřesňuji, že z německé strany nám k tomu nebyl dán žádný příkaz. Zcela dobrovolně a s přesvědčením se zabývám s židovskou otázkou, abychom ji radikálně vyřešili.“

[31] *Actes,* VIII, č. 368, s. 527-528.

[32] *Actes* VIII, č. 382, s. 541.

[33] *Actes,* VIII, č. 383, s. 541-544.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (12)

Počátkem června se ve Zlíně uskutečnil festival filmů pro děti, na který tvůrci přihlásili přes sto děl. Mou pozornost zaujal jistý detail v celém tom moři informací o složitě strukturované akci. V rámci festivalu proběhla rovněž „Mezinárodní soutěž etických reklamních spotů“, o udělení ceny „Duhová kulička“ pak rozhodovala porota složená z dětí ze zlínských škol. A jejich rozhodnutí, jak pořadatelé napsali do tiskové zprávy, překvapilo i předsedkyni poroty Jitku Vysekalovou. „První místo děti udělily televiznímu spotu, který upozorňuje na důležitost HIV testů v boji proti AIDS. „Děti nás stále překvapují. Původně jsem si myslela, že tento spot děti vůbec neosloví, ba že mu ani nebudou rozumět, ale nakonec tato reklama vyvolala naprosto vážnou diskusi na téma AIDS jako světového problému. A to mezi dětmi od 10 do 14 let,“ popsala Jitka Vysekalová.“[1)]

Podíval jsem se na oceněnou práci[2)] a nemohu než konstatovat, že není tím, za co ji tisková zpráva vydává. U dětí totiž zvítězily tři krátké reklamní filmy ušité na jedno kopyto, všechny tři mluví o desítkách pohlavních styků vždy dvou lidí. Ve dvou případech heterosexuálních a v jednom homosexuálních. Muž vždy použije preservativ a pak časem absolvuje test HIV. Skrytým předpokladem smysluplnosti takového testování je samozřejmě promiskuita.

Škoda, že žádná zpráva z festivalu nerozebrala obsah oné „vážné diskuse na téma AIDS jako světového problému“. Moc bych si totiž přál vědět, jestli nějaké dítě z poroty nepoložilo prostou otázku: A k čemu jsou preservativy a testy, když se muž a žena milují? Cožpak ti dva nejsou „jeden“? Cožpak je zde ještě někdo „třetí“, někdo HIV positivní, kdo mezi ně vstoupil?

Další otázkou, kterou by dítě (předpokládejme nepokřtěné) mohlo položit, samozřejmě je: Proč ti dva muži dělají něco tak ohavného, jako je předstírání lásky pro vlastní uspokojení?

Trojici reklamních klipů vyrobila agentura McCann Ericsson pro francouzský Institut prevence a ochrany zdraví. Ředitelka tohoto institutu Thanh Le Luongová je poradkyní ministryně zdravotnictví Bachelotové. V čele agentury McCann Ericsson, která patří do skupiny Interpublic Group of Companies Inc., stojí jako CEO John J. Dooner Jr. Loni si tento pán podle Businessweeku[3)] vydělal 1,4 milionu dolarů. Nyní si na stůl ve

nóty (v prosinci) se odeberou do Říma a také pověřenec Svatého stolce Msgre. Burzio v rozhovoru s předsedou vlády byl téhož názoru, že místo výměny formálních nót by bylo daleko lepší jednat ústně o problému postavení Židů na Slovensku a ihned podat přesná vyjasnění o různých a jednotlivých otázkách věci.

Z různých důvodů byla cesta pana předsedy vlády do Říma nejprve odložena na leden 1942 a pak na březen.

Avšak mezitím došlo ke změně řešení židovské otázky. Mezi slovenskou vládou a vládou německou došlo k jednáním o řešení židovského problému v Evropě a dospělo se k závěru, že vystěhování slovenských židů je pouze součástí celkového rozsáhlejšího plánu. Nyní bude půl miliónu židů posláno z Evropy do Východní Evropy. Slovensko bude prvním státem, jehož obyvatelé židovského původu budou Německem přijati. Současně se uskutečňuje vystěhování židů z Francie (obsazené části), z Holandska, z Belgie, z Protektorátu, z území Říše. Tak také Maďarsko dalo najevo, že je připraveno poslat pryč 800 000 Židů, jak pravil ve svém projevu ministerský předseda Dr. Kallay 20. dubna tohoto roku.

Slovenští židé budou usazeni na různých místech v okolí Lublina, kde trvale zůstanou. Árijské obyvatelstvo bude z oněch území vystěhováno a na jejich místě bude zorganizována výhradně židovská oblast s vlastní samosprávou, kde židé budou moci žít společně a vlastní prací si obstarávat obživu. Rodiny zůstanou spojeny. Jistý poplach vznikl ze skutečnosti, že nějaká židovská dívka a někteří muži židovského původu práceschopní byli. donuceni se vystěhovat před svými rodinami; ale toto opatření bylo zapříčiněno pouze důvodem, aby připravili potřebné záležitosti pro ostatní židy, zvláště pro ženy, staré lidi, nemocné a děti. Vystěhování zbylých členů židovských rodin už začalo, takže v krátké době všechny židovské rodiny budou spojeny. Všichni židé budou pod ochranou Říše (Schutzbefohlene). Získali jsme slib od vlády Říše, že křesťané židovského původu budou umístěni na odděleném území.

Podle našeho zákona jsou považováni za křesťany židovského původu ti, kteří byli pokřtěni před 10. zářím 1941, totiž předtím, než vešel v platnost židovský zákon. Tato výjimka se tedy nevztahuje na Židy nedávno pokřtěné, neboť přijali křest z důvodu jistého oportunismu. Že tyto křty, přijaté právě v předvečer vystěhování byly zdůvodněny hmotnými zájmy, vidíme z následující statistiky: v Žilině pokřtil jistý kalvínský farář Štefan Puskas v jednom dni 180 židů, následující den 110 a třetí den 40, tedy celkem 330 Židů bylo pokřtěno během tří dnů. Ten dostal od každého žida tisíce a tisíce slovenských korun. Ve farnosti Vrútky bylo pokřtěno 86 a ve Zvolenu 160 židů. V Nitře pokřtil jiný protestantský pastor 80 židů. V Bratislavě během jednoho dne bylo od jednoto protestantského pastora pokřtěno 276 židů. V Trenčínu pokřtil protestantský farář během jednoho dne 50 židů, v Ružomberoku 28, v Prešově 46, ve Spišské Nové Vsi 87, v Trnavě 107, v Hlohovci 29. Většina byla pokřtěna protestantský mi pastory. Ze strany německé vlády nám bylo sděleno, že s židy bude zacházeno lidsky.,

Zvláštní velvyslanec a plnomocný ministr u Svatého stolce Karol Sidor ústně sdělil během své nedávné návštěvy v Bratislavě, že Svatý stolec prý získal informace, podle nichž slovenská vláda prý dala příkaz pochytat všechny dívky židovského původu a přepravit je na vojenskou frontu a pak je dát k volné dispozici německým vojákům. Něco podobného se nikdy nestalo a ani v budoucnu k tomu nemůže dojít, poněvadž podle norimberských zákonů je takový čin přísně trestný. Úředně nám bylo sděleno, že někteří němečtí vojáci, kteří měli styk s ženami židovského původu, byli od vojenského soudu odsouzeni k zastřelení.

Na Slovensku po nynějším vystěhování Židů zůstane z nich jen malá menšina, takže námitky vyjádřené v řečené nótě snad nebudou aktuální ani v jediném manželském případě. Nakolik se týká 9. článku vládního nařízení, jenž zakazuje manželství mezi Židy a árijci, dovolujeme si upozornit na knihu kardinála Gasparrziho: *Tractatus canonicus de matrimonio* - uveřejněnou 1932, pars I, str. 143, kde praví:

„Zákonodárce (Princeps) smí v mnohých okolnostech z důvodu obecného dobra přirozené právo manželství na čas zakázat ane-

nosti a jehož znaky jsou existence kapitálu, existence podniků produkujících pro trh, zbožnětržní ekonomika a přítomnost specifické mentality hospodárnosti a touhy po zisku, alespoň u části populace. Komunisté však (podle něho) do pojmu vložili mnohem širší obsah, když jím označovali celý politický systém, který navíc identifikovali s hodnotově negativně zabarvenými pojmy jako např. „vykořisťování“.

Správný význam pojmu „imperialismus“ připomněl tamtéž Lipták, který upozornil na to, že ač jej „zřejmě mnozí pokládají za marxistický výmysl“, vznikl již ve třicátých letech 19. století jako označení přívrženců Napoleona a jeho impéria a poté byl přenesen jako hanlivý přívlastek na stoupence Ludvíka Bonaparta. Později se „imperialismu“ zmocnili Angličané, kteří jím označili svoji snahu o teritoriální zisky a prosazování obchodních zájmů pomocí zahraniční expanse, kterou považovali za legitimní a positivní. Platný význam tohoto pojmu tedy je „označení určitého historického druhu expanse“ a není důvod jej jako takový nepoužívat. Komunistické deformovali tento pojem nejprve Leninovou charakteristikou „imperialismu jako posledního stadia kapitalismu“ – tj. umírajícího kapitalismu a následně jeho užíváním při osočování západních demokracií ze snahy o rozpoutání válečných konfliktů a o světovládu.

Lipták se dále zabýval také používáním pojmu „fašismus“, jehož původní a správný význam jako označení konkrétního politického hnutí v Itálii, zrozeného po 1. světové válce, se brzy rozšířil na „druhový pojem pro určitý typ pravicového radikalismu[2]“. Tento pojem byl po 2. světové válce komunisty záměrně deformován a stal se ideologicko-propagandistickou municí nejtěžšího kalibru, když v něm byly sloučeny negace, které vzbudil Hitlerův národní socialismus s deformovanými významy slov „kapitalismus“ a „imperialismus“. Největší absurditou zůstává to, že u komunisty deformovaných pojmů platí princip „zloděj křičí chyťte zloděje“, protože všechny negativní konotace přisuzované třem charakterizovaným pojmům (vykořisťování občanů, snaha o světovládu, tyranský režim) jsou prokazatelnými znaky komunistického režimu.

Podle jednoho z našich největších znalců válečných dějin Sovětského svazu, historika Stanislava Auského (v rozhovoru s autorem tohoto textu), „zaměnili sovětští propagandisté nacismus s fašismem s cílem deklarovat ‘boj proti fašismu‘ jako heslo k ovládání mas. Toto heslo nemohlo být zpochybněno na rozdíl od ‘boje proti nacismu‘ dřívějším spojenectvím s nacistickým Německem ani vžitým ruským nacionalismem. Nebylo také spojeno se socialismem jako německý nacionální socialismus, k jehož zavedení ve vlastním podání sovětská propaganda směřovala, a zároveň dobře sloužilo k označení jakéhokoliv zvoleného nepřítele, zejména z řad politické pravice a majetných vrstev obyvatelstva“. Pojmy fašismus a nacismus zaměňují ještě dnes někteří čeští publicisté a historikové, což je jak důkazem schopností sovětských agitpropčiků, tak i vysvědčením o strnulém myšlení současníků[3].

V podobném duchu se vyjádřil i hispanista Vít Urban v Revue Prostor (č. 33, Bohemia – Hispania infelix): „Fašismus vznikl v Itálii a jeho protagonistou byl bývalý socialista Benito Mussolini. Podle některých pramenů sahají kořeny tohoto aktivistického politického hnutí (zaměřeného na přestavbu křesťanské Evropy) až do 18. století. Jiný autentický fašismus neznáme – na rozdíl od komunistů a marxistů pro něž byly vždy ‘fašistické‘ a ‘imperialistické‘ všechny státy, myšlenková hnutí či jednotliví lidé, kteří se neřídili instrukcemi Moskvy, nešli na ruku tzv. socialistickému táboru a nehlásili se k bezvěreckým pokrokářům. Fašismus byl svého času všude[4], kam nevstoupila Rudá armáda, anebo kde se jejím potřebám nevycházelo alespoň ‘mírotvorně‘ vstříc“.

Nezbytným doplněním výkladu pojmů, letopočtů a událostí jsou příběhy, které dokáží přivést k pozornosti i podřimující studenty, případně vyvolat živou diskusi. Tři takové, s jejichž pomocí by se dal srozumitelně vrstvit výklad, následují. Představu o absurdní tragice doby může, společně s dalšími údaji o běsech padesátých let, poskytnout soudní proces, o němž se zmínila na konferenci Únor 1948 v Československu historička Kateřina Lozoviuková a který proběhl v padesátých letech minulého století na Liberecku. Místní příslušníci StB, motivovaní k hledání třídního nepřítele, si tehdy vymysleli obvinění, že skupinka venkovských spiritistů (vesměs v důchodovém věku) veřejně šíří „pomluvu“, jejímž zdrojem je údajně jedna ze seancí respektive při ní vyvolaná bytost.

Věta, která byla označena za pomluvu a kterou si vymysleli příslušníci tajné policie „Duch

zrádného Miloty se vtělil do Klementa Gottwalda“ je nezapomenutelná. Mezi příslušníky StB byl zřejmě vzdělanec, který přišel k „firmě“ za lepším živobytím a disponoval vědomostí, že Milota z Dědic byl český šlechtic, který údajně zradil krále Přemysla Otakara II. v bitvě na Moravském poli. Úsměvné, nebýt ovšem skutečnosti, že spiritisté byli odsouzeni k mnohaletým nepodmíněným trestům odnětí svobody. Ve shodě s tradiční českou uštěpačností dodejme, že do Gottwalda se nejspíše vtělil duch mnohem zákeřnější.

Na studenty a žáky jistě mohou zapůsobit i další dva šokující příběhy, které se odehrály o mnoho let později. Byly zachyceny v krátkých televizních dokumentech uvedených 25. 2. 2008 v pořadu České televize Reportéři.

K osmi měsícům nepodmíněného trestu odnětí svobody byla v roce 1980 odsouzena Hana Petrašová za to, že na společenském večírku v roce 1974 pustila gramofonovou desku zpěváka Karla Kryla Bratříčku, zavírej vrátka. Přes dobu šesti let, která uplynula od „spáchání“ tohoto „trestného činu pobuřování“, byla vzhledem k „vysoké společenské nebezpečnosti“ uvězněna. Pikantní na tomto případu je ještě soudobý dovětek – vyšetřovatel, který podával žalobu konstatující onu společenskou nebezpečnost, dnes (psáno v roce 2008) přednáší právo (!) na vyšší odborné škole.

Třetí příběh se již netýká nevinných obětí, ale potrestání „násilníka a útočníka“. Ondřej Stavinoha ovšem v Příbrami nezaútočil na komunistické funkcionáře ani na jejich ozbrojené složky, ale na sochu Klementa Gottwalda. Nemohl se totiž už dále dívat na monolit Stalinova českého pobočníka a tak pod ním umístil a odpálil třaskavinu. Byl odhalen a v roce 1979 odsouzen k devítiletému nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Za tento svůj „teroristický“ čin má dodnes v záznamech tzv. zbytkový trest, a tudíž nemá právo na odškodnění za dlouhé roky strávené ve vězení. Jednalo se v tomto případě skutečně o terorismus, o vandalství nebo o (odvážnou – byť snad lehkomyslnou) občanskou angažovanost?

Dějiny komunismu nabízejí bezpočet podobných tragických příběhů vypovídajících přesvědčivě o podstatě ideologie, která se stala zdrojem legitimity moci fanatiků, snílků, sadistů a kariéristů terorizujících a ohrožujících miliony lidí. Závěrem lze konstatovat, že péče o historickou

paměť společnosti vztahující se k období komunismu v České republice je proces, který přes všechny tvůrčí útrapy probíhá mnohem intensivněji než odhalování a trestání pachatelů komunistických zločinů. Snad i proto, že není závislý jen na aktivitě a posvěcení oficiálních institucí, ale především na osobním nasazení občansky a eticky motivovaných jednotlivců, ať již působí jako historikové, publicisté, umělci, pedagogové nebo jsou pouze prostými pamětníky předávajícími svoji zkušenost „jen“ svým blízkým.

Jan Cholínský
http://www.cs-magazin.com/

---

[1] I když pojem kapitalismus se jednotlivě a navíc v různých významech vyskytl již dříve, první jeho vlastní a to masové užití je v Marxově a Engelsově Kapitálu (více než 2 600 výskytů); je tak nesmyslný, jako celá marxistická teorie. Proto se domníváme, že by neměla být vyvíjena snaha soudruhům pomoci a pojem přesněji definovat, ba právě naopak: neměl by být vůbec používán.

[2] Protože určení takového „typu“ je zcela proměnlivé a jako takové je proto propagandisticky zneužíváno i v současné době, domníváme se, že užití pojmu fašismus by mělo zůstat omezeno na původní význam italský.

[2] Tomuto se věnoval již dříve David Jech v roč. 4, č. 9, 11. 8. 2006, s. 14; srov. též roč. 6, č. 4, 9. 3. 2008, s. 13n.

[4] Srov. masový výskyt pojmu fašismus v našich médiích – nejde-li nyní o sovětskou propagandu, jaká mocnost ji v tomto křivení dnes zastupuje?

Redakce
Foto
- Socha Klementa Gottwalda po akci Poláka a Stavinohy

Československo a Vatikán během 2. světové války

Slovenský štát, Svatý stolec a židé (6)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Slovenská vláda zřejmě záhy zareagovala na list slovenských biskupů. Ministr Mach si svolal novináře, aby je informoval o židovské otázce na Slovensku. V archivu státního sekretariátu je relace, kterou jí předal italský diplomat Babuscio Rizzi s datem 16. dubna 1942 přes italské vyslanectví u svatého stolce. Ve vatikánském vydání byla otištěny pouze nejdůležitější prohlášení a vynechána malicherná obvinění oproti slovenským židům:

> Ve 12 hodin dnes ráno novináři spojeneckých zemí a tiskoví pověřenci byli svoláni na předsednictvo vlády ministrem Machem, aby byli informováni o židovské otázce na Slovensku, především v souvislosti s mnoho navzájem si odporujícími hlasy, jež se šíří mezi obyvatelstvem.
>
> „Židovská otázka na Slovensku - začal ministr - musí být rozřešena totalitním způsobem a musí dovést k vyloučení všech židů ze slovenského života. [...][30]

Konečné rozhodnutí o úplném rozřešení židovské otázky bylo učiněno ve Státní radě, také, neříkám proti vůli, nýbrž námitkám některých členů Rady. Dal jsem ujištění, že se Židy vyhnanými ze Slovenska a poslanými na již určená místa se bude zacházet lidsky. Rodiny budou sjednoceny. Ostře odmítám hlasy, jež připisovaly zadrženým židovským ženám určeni charakteru „sexuálního“, stejně tak jako nelidské zacházení, jemuž budou židé podrobeni. Najdou v místech, pro něž jsou určeni prostředky k práci a k životu.

Opakuji, že ženy, jež zůstaly s dětmi, jakmile to bude možno, dostihnou manžela.

Podal jsem ujištění na námitky, jež mi byly učiněny, že Židé, kteří odejdou ze Slovenska, totiž všichni, už se nikdy nenavrátí. Mezinárodní smlouva to zaručuje v tomto smyslu. Konstituční zákon nám dovoluje odňat občanství židům, kteří budou vyvezeni. Ti, kteří se pokusí vyhnout opatřením jež probíhají tím, že se budou snažit skrýt, budou uvězněni.

Nebereme žádný zřetel na všechny křty, udělené jistými církevními osobami v této nedávné době. Pokřtění či nikoliv, všichni židé budou muset odejít. [...][31]

Msgre. Burzio zaslal kardinálu Maglione 23. května 1942 překlad zákona, který stanovil vyvezení slovenských židů s poznámkou:

> Aby se nějakým způsobem uzákonila těžká opatření proti židům, slovenská vláda dala parlamentu odhlasovat ústavní zákon, jímž se povoluje vyvezení židů z území republiky, zbavuje je slovenského občanství a nařizuje zabavení jejich majetku
>
> Na přiloženém listě spěchám zaslat Vaší nejdůstojnější Eminenci překlad zmíněného zákona, vyhlášeného 15. tohoto měsíce. Pouze dvě skupiny osob jsou vyňaty z vyvezení: ty, jež se staly členy nějakého křesťanského vyznání před 14. březnem 1939 a ty, které uzavřely platné manželství s nežidovskou osobou před 10. zářím 1941 (datum zveřejnění „židovského zákoníku“, jenž taková manželství zakazuje). Přirozeně nepodléhají vyvezení Židů ti, kteří získali od presidenta republiky milost „diskriminace“.
>
> Bohužel, jak jsem byl ujištěn, i někteří kněží, poslanci parlamentu, hlasovali pro zákon, jiní se zdrželi, ale nikdo nehlasoval proti.[32]

Téhož dne 23. května předal v Římě slovenský velvyslanec Sidor kardinálu Maglione obsáhlou nótu, jíž se jeho prostřednictvím snaží slovenská vláda ospravedlnit a vysvětlit rasové zákonodárství:

> Podepsaný velvyslanec a plnomocný ministr Slovenské republiky u Svatého stolce má čest sdělit Jeho nejdůstojnější Eminenci kardinálu státnímu sekretáři Jeho Svatosti, že ministerstvo zahraničních věcí Slovenské republiky v odpovědi na nótu Státního sekretariátu Jeho Svatosti č. 8355/41 z 12. listopadu 1941[1] svou nótou z 8. května 1942 č. 8325/1/42 oznámila naší legaci následující prohlášení: Odpověď na nótu Státního sekretariátu Jeho Svatosti z 12. listopadu 1941 č. 8355/41 nemohla být dána ihned z následujících důvodů: Řešení židovské otázky je velmi vážný problém, jemuž zodpovědní představitelé Slovenského státu museli. věnovat vší svou pozornost. Plánovalo se, že předseda vlády a ministr zahraničních věcí po obdržení zmíněné ústní

sousedního stolu objednal pro všechny rundu piv. „Dáváme, Loudo, dáváme!“, chechtal se stárek. „Protože si na to vyděláme!“

„Ale kdybyste nebyli hloupí, vydělávali byste si i na rum“, řekl Louda. „A japa to?“, podivil se mládek, protože byl Zezplzně. „Kdybyste se tady s pekařskejma dali dohromady a založili si, no řekněme – Svobodný svaz pracujících v lehkém průmyslu nebo tak nějak – tak byste mohli zatlačit na pekaře i na mlynáře, aby vám přidali. Stejně mají dost.“

„Ále, to jsou blbý řeči“, povídá pekařský tovaryš. „My musíme pracovat, my na takový pitomosti nemáme čas.“

„Ale já ho mám,“ povídá Louda. „Když to necháte na mně, budete dělat co vám řeknu a budete mi dávat pět procent z toho, co vám vyjednám navíc, tak na tom budeme všichni dobře.“ Těch pět u vedlejšího stolu dalo hlavy dohromady, počítali, počítali a nakonec si s Loudou plácli.

„Tak fajn“, povídá Louda. „Vy, mlynářský, zítra nepůjdete do práce.“ „Co blbneš?“, rozčílil se stárek. „Musíme mlejt, pekař potřebuje mouku! A když nebude mouka, nebudou housky. A ty já rád! Slaný a mákem sypaný nejradši. “

„Hele,“ povídá Louda, „neříkej mi, že mlynář nemá namleto do foroty! ... No tak! A pozítří už zase budete mlejt. Ale za lepší plat!“

Ráno v šest hodin chodil pan otec po dvoře sem a tam a pilně se zlobil. V sedm hodin už v něm hlodaly obavy, že se personálu snad něco strašného přihodilo. Ale o půl osmé se objevil Louda. „Co tady chceš, lenochu?“, pozdravil jej pan otec.

„No, tak to prrr, pane otče. Já jsem tady jako representant Svobodného svazu pracujících a zastupuju vaše zaměstnance. Které tak mizerně platíte. Proto jejich jménem předkládám požadavek na zvýšení jejich mezd o deset procent a to od dneška.“

O mlynáře se pokoušela mrtvice. Brunátný šermoval pěstí Loudovi pod nosem a funěl jak býk v aréně. Ale s Loudou to nehlo.

„Ale no tak! Mějte rozum, pane otče. Když vám dají výpověď, kdepak seženete tak kvalifikovaný personál, he?! A takhle nahonem! Tak vidíte! A těch deset procent vás nezabije. My máme dávno zjištěno, kolik na jednom metráku mouky trhnete!“

Pan otec se pomalu uklidnil a začal počítat. „Dvě procenta bych jim mohl přidat!“ „Osm!“ „Tři.“ „Víte co? Domluvme se na pěti, plácneme si a ráno tu máte personál plný chuti do práce jako vždycky.“ A tak si plácli.

Za slabou hodinku potom se Louda vynořil z pekárny. Spokojeně si pohvizdoval a s rukama v kapsách se loudal domů.

Zatím si pan otec sedl v mlejnici, naslinil tužku a na pytlíku od housek složitě počítal. Pak se vydal přes most za pekařem. „Hele, pekaři,“ povídá, „všecko podražilo. Obilí je dražší, personál si vynutil vyšší mzdy, nedá se nic dělat, mouka bude od zejtřka o deset procent dražší.“

Pekař zamrkal. „Zbláznil ses, mlynáři? Copak kradu? To to tady raděj zavřu!Už tak musím personálu platit pět procent navíc!“, ječel pekař. „A z čeho budeš živ, trumbero? ... No dobře. Ze staré známosti půjdu dolů na osum procent.“ „Na pět.“ „Sedum a půl.“ A tak si plácli.

Pekař si sedl k válu, ofoukl mouku, naslinil tužku a na pytlíku na housky začal počítat.

Ráno přišel prášek pro housky. Jako vždycky. „Housky podražily!“ vletěl s vyvalenýma očima do mlýnice. „Vo deset procent! Ale pekař říkal, že jsou víc solený a je na nich víc máku.“

„Ále, kašli na to, dostali jsme přidáno, tak co?“, řekl stárek a zálibně si prohlížel nové boty, co si díky lepšímu platu koupil na dluh u Liebermana.

A když se rok s rokem sešel, seděl Louda v hospodě v zelené vestě, stříbrným řetězem přes celý pupek a popíjel kontušovku. Od sousedního stolu členů Svobodného svazu jej stárek zasmušile pozoroval.

„Hele, Loudo! Přemejšlím, zač tě vlastně tak královsky platíme! Všecko podražilo, Liebermanovi platím krvavý úroky, pomalu mi nezbude ani na to pivo!“

„Klídek“, povídá Louda. „Hned zejtra to zmáknu!“ A objednal členské základně rundu rumů.

Od pozítří znovu podražila mouka, i housky, i Lieberman.

A jestli už všichni neumřeli, zdražují tam dodnes.

http://www.zvedavec.org/naokraj/2008/11/2852-pohadka-pro-dospele.htm

Dokument

Já z opice nepocházím

Text, který jako bomba vpadl do české občanské společnosti letos na jaře – vystoupení Petra Hájka, římského katolíka, zástupce vedoucího Kanceláře presidenta republiky, na semináři CEP „Darwin a darwinismus – věda, nebo ideologie?“ Praha, 20. dubna 2009. Na internetu je toto vystoupení opatřeno velikým počtem komentářů souhlasných i nesouhlasných.

Nevím, jak vy, ale já z opice nepocházím. Vím to tak jistě, jakože je živý Bůh nade mnou. Říkám to jako premisu u vědomí tématu dnešního semináře, neboť si myslím, že je správné dát bez zastírání jasně najevo, jakým směrem můj diskusní příspěvek míří. Pokládal jsem proto za užitečné podložit současně své tvrzení absolutním důkazem, který je ze své podstaty nevyvratitelný. Jsem si při tom vědom, že navzdory tomu s mým závěrem někteří nebudou souhlasit a pokusí se možná proti němu argumentovat důkazy nekonečně slabší síly. Před nějakými dvěma sty lety by se nic takového nestalo. Pokusím se vysvětlit, že právě v tom spatřuji velkou část problému současného lidského bloudění, ne-li přímo jeho deskripci.

Dnešní seminář Centra pro ekonomiku a politiku inspiroval fakt, že uplynulo dvě stě roků od narození významného vědce a současně sto padesát let od vydání jeho základního díla, kterým, jak se mnozí domnívají, byl změněn svět. Karel Marx by dodal – poté, co čas oponou trhl.

Nezmiňuji kontroversního sociálního visionáře v této souvislosti náhodou. Hnutí, která svým dílem oba vědci a reformátoři přivedli na svět – darwinismus a marxismus – mají totiž mnoho společného. Nejen dobou ve které tato údajně pokroková hnutí vznikla, ale především filosofickou a společenskou bází na které se dodnes pohybují i cílem, který sledují. V neposlední řadě pak rovněž metodami, kterými své radikální ideologie ve společnosti prosazují, či přesněji řečeno již prosadili, a nyní je v bojových formacích brání, ve snaze udržet v našem civilizačním okruhu ničivé paradigma, na jehož vzniku se zásadně podílely. Nikoli náhodou v něm pramenily totalitní režimy dvacátého století, zvláště pak ten sovětský, jehož místní versi mnohým z nás bylo dáno čtyři desetiletí nedobrovolně sdílet.

Navzdory jeho zhroucení však ideový fundament nezmizel. Je tu s námi a jeho jedovatý pramen napájí nová, respektive do moderních karosérií metamorfovaná hnutí poháněná původním motorem. I ten je ovšem modernizovaný a vylepšený, doplněný o různé sofistikované pomůcky, především o mediální turbodmychadlo, jehož mystifikační síla, umocněná technologickými možnostmi, jsou nejdůležitější zbraní dnešních evolucionistických revolucionářů. Ti již obsadili řídící centra prakticky všech hlavních společenských a přírodovědných oborů, od ekonomie přes medicínu až k ekologii či klimatologii, abych jmenoval alespoň ty momentálně z nejpopulárnějších.

Jejich nejnovějším politickým hitem je rappový popěvek „Yes, we can!“, ve skutečnosti nic jiného, než nová karoserie již poněkud výběhové série nákladáku „Ó zazni písni vznešená, o práci, která vrozená, příčinou lidstva jest!“ V Písni práce, hymně sociálních dobrodruhů, je ještě zjevné – Óda na radost je přesně ze stejného ideového kadlubu – co je v hymnách současných euroamerických

sociálních revolucionářů cudně zakryto: V jejich pozadí vlaje prapor takzvaného vědeckého darwinismu, jako symbol počátku dlouhé cesty do tmy, v níž dnes naše civilizace stále bezmocněji tápe.

Nebohý Charles Darwin s tím vším má pochopitelně jen velmi málo společného. Otec zakladatel novověkého evolucionismu nemohl ani v nejtemnějším snu tušit, že právě jeho jméno – především jeho jméno – bude jako znak a symbol levičáckými darwinisty využito a zneužito a stane se akademickým kladivem proti křesťanské civilizaci, jíž marxisté komplementárně přiloží na krk svůj zahnutý nůž – srp.

Darwin a darwinismus jsou dvě zcela odlišné kategorie, které nespojuje vůbec nic, kromě podobného zvuku, který při vyslovování těchto slov vydáváme. Jsou stejně tak protikladné jako pojmy evoluce a revoluce, stejně mystifikačně zaměňované a znejasňované, až jedno může nahradit druhé, respektive se stát vzájemně synonymem.

Darwin byl úctyhodný pozorovatel přírody, vědec, který ve vší početnosti podlehl, jak se stalo mnohým před ním i po něm, ilusi Objevu. Jeho doba v tehdy moderním mechanistickém antropocentrickém pohledu na svět právě opět nosila pod srdcem vyvíjející se plod nikterak nového paradigmatu Všemocného Člověka. To tady už předtím samozřejmě mnohokrát bylo. Neúspěšná výstavba Babylónské věže byla tímtéž problémem, stejně jako řada podobných událostí, o nichž informuje Starý zákon. Všechny dopadly stejným krachem. Ale po nějaké době člověk opět zapomněl na tragédie, které způsobil, oklepal se a zkusil znovu a znovu stát se Bohem a ovládnout svět, jenž mu byl propůjčen.

Entou řadu tohoto stereotypního seriálu právě žijeme. Započala Descartesem a jeho populárním bonmotem, že o všem lze pochybovat – kromě tohoto tvrzení ovšem. Darwin, který k němu napsal oscarový díl O původu druhů, sám však ještě ani zdaleka o všem nepochyboval. Stejně jako Descartes neměl především nejmenší pochybnost o jsoucnosti Boží. Proto Darwina také ani nenapadlo, že by člověk mohl vzniknout jinak než stvořitelským aktem Božím. Narozdíl od darwinistů všeho druhu, pohlaví, rasy či vyznání. Darwinistická ideologie nezná hranic. Darwin je ještě znal. Ve svém základním díle proto všehovšudy uvažuje, že „život mohl být původně vdechnut Stvořitelem do několika forem či pouze do jedné."

Nicméně omámen vědeckou pýchou, projevující se pravidelně riskantním hryzáním do pozemského obrazu Jablka poznání, se jako mnozí před ním a po něm domníval, že sestrojil dílčí Teorii Všeho. A když pohlédl na své dílo, uviděl, že všechno, co učinil, jest velmi dobré. A byl večer a bylo jitro, den šestý.

Nejinak to od té doby líčí a jako dogma fixují vědecká kněžstva ateistického náboženství. Jenže ani tak to nebylo. Darwin sám byl v průběhu let postaven před řadu problémů, s nimiž se jeho teorie neuměla vyrovnat – a neumí dodnes, dodávám – což v dalších vydáních O původu druhů či jiných svých děl poctivě připouštěl.

Nikoli darwinismus. Ten dodnes slepě a hluše opakuje četné nesmysly a exaktními důkazy překonané evolucionistické mantry, jako nedotknutelná tabu. Nejde mu totiž primárně o vědecká zjištění, jak klamně tvrdí, ale o ideologii, jejíž cíle jsou úplně jiné než jen vědecké – ať již teologické či positivistické – poznávání světa a jeho zákonitostí.

Rovnost šancí

Na výzvu vládního zmocněnce pro lidská práva se šel Jano přihlásil do kursu pro piloty. Jeho kamarádi čekali venku, že by se taky přihlásili. Ale už po půl hodince vyšel Jano ven. Kamarádi se ptají: „Tak co, jak to tam vypadá?"

„Ale, naštval mě taký grafolog."

„Co ti říkal."

„Že podle rukopisu jsem násilník a rváč." „A co ty na to?" „Co. Rozbil jsem mu hubu."

Většina má pravdu

Co se to František nedozvídá? Jeho kamarád je v blázinci! Hned ho šel navštívit.

„Prosím tě," ptá se, „jak ses sem dostal?"

Přítel pokrčil rameny. „Však to znáš," pokračoval, „rozpor v mínění. Já tvrdím, že všichni lidi se mýlí, oni ale říkali, že na omylu jsem já – přesila vyhrála."

Karel Korous, Miroslav Kloz a ústní podání
Ilustrace
Oldřich Krupička

POHÁDKA PRO DOSPĚLÉ

Bylo nebylo ... kdysi stával nad řekou mlýn. Hned vedle mostu. A ve mlýně pan otec se stárkem, s mládkem a s práškem mleli obilí, které pan otec nakupoval od okolních sedláků.

Hned za mostem, skoro naproti mlýnu, měl dílnu pekař a tam, s tovaryšem a s učedníkem, pekli housky a uždibovali kousky. Z mouky, kterou nakupovali od pana otce. Každé ráno pak ty ještě teplé a voňavé housky chodil prášek nakupovat pro všecky ze mlýna.

A protože všeho do třetice, na kopci nade mlejnem, hned pod lesem, bydlel chalupník Louda. Moc píle mu sudičky do kolíbky nedaly, tak často neměl co do huby. Jen když se mu podařilo něco v lese upytlačit a prodat Židovi Liebermanovi, bylo v pastoušce hej! To pak zbylo i na pivo ve vorařské hospodě. A tam závistivě nad jedním zvětralým pivem koukal, jak si mlynářští a pekařští dávají za vydělané peníze do nosu.

„No, to si dáváte do nosu, dělničtí troupové, co?", řekl jednou stárkovi, když ten furiantsky u

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Po eurovolbách

Evropské byrokracii se konečně podařilo dopadnout českého presidneta Václava Klause a ihned ho sežrala. Jako prorok Jonáš putuje Klaus zažívacím traktem obludy a koho to nepotká? Topolánek, Paroubek, Zaorálek, Bursík, Čunek, Kalousek ...

S údivem se jich ptá: „Jak to, vás všechny taky sežrala?

„Ne, my jsme přišli zadem.“

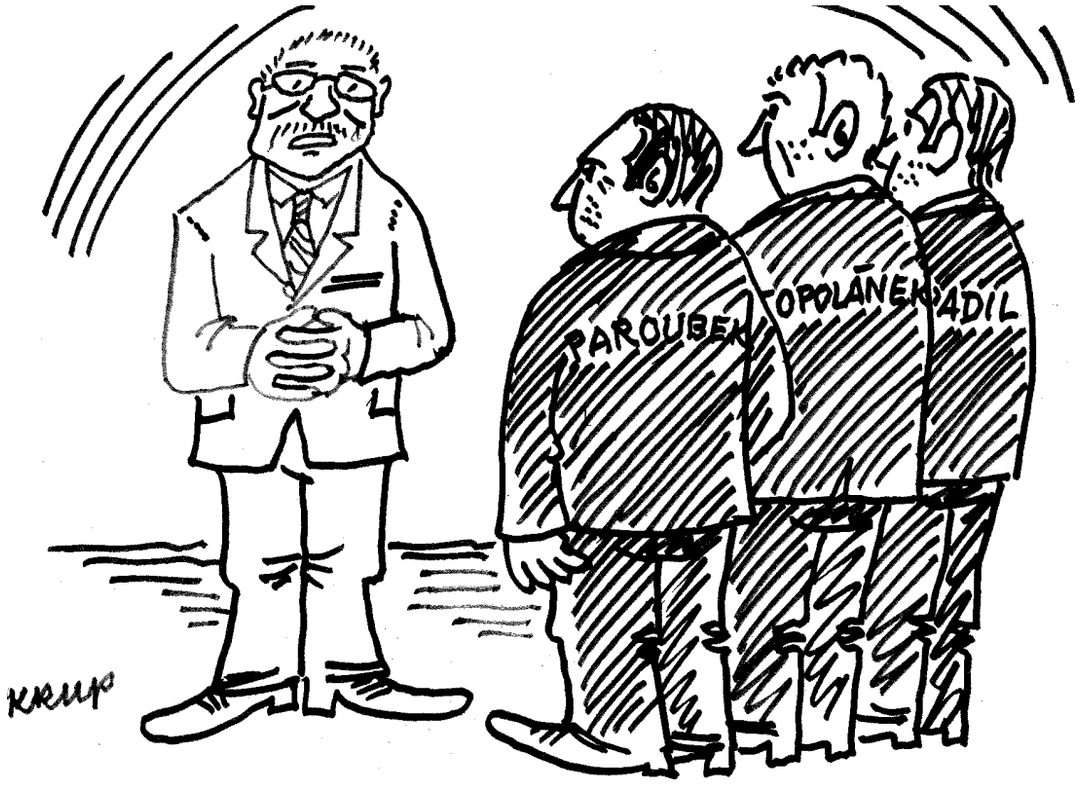

Lékař: „já usmrcuji a já oživuji“

Jeden takhle divoce utíká ulicí. Najednou vrazí do nějakého známého. Ten mu říká:

„Co blbneš, kam letíš?“

„K doktorovi. Žena se mně nelíbí.“

„Neblbni. To běžím s tebou. Moje se mně nelíbí už dávno.“

Tato mystifikace, v níž dávno nejde o Darwina a jeho teorii, probíhá již bezmála sto padesát let. Nejpozději od roku 1864, kdy T. H. Huxley použil poprvé termín „darwinismus“, je tato ideologie instalována do mozků stále většího počtu lidí od kolébky až do hrobu. Děje se tak s mylnou darwinistickou vírou, že stálým opakováním nepravd, za současného odříznutí jiných informačních zdrojů, dojde k mutacím DNA a konečně poprvé vznikne vytoužený nový druh: Člověk, pokládající sám sebe za výsledek náhodného evolučního procesu, člověk, jehož existenční a mravní obzor je omezen pozemskou „zárodečnou polévkou“, onou vlažnou louží, v níž život údajně vznikl a v níž také skončí, neboť předtím, ani potom nic nebylo a nebude. Člověk snadno ovladatelný, protože v oné zárodečné polévce se rozhodně žádné vyšší principy nelouhovaly, takže veškeré absolutní maximy lidského jednání jsou pouze nadstavbovým luxusem relativistické společenské organizace. Jaká má být její ideální či optimální podoba nám včas řeknou majitelé přísně racionalistických pravd – materialističtí vědci a politici. Řečeno s excelentním teologickým myslitelem Michailem Fjodorovičem Dostojevským: „Není-li Bůh, je dovoleno vše.“

Toto zčásti implicitní a zčásti explicitní spiknutí máme ostatně příležitost pozorovat ve „zmutované podobě“ denně v médiích takřka v přímém přenosu. V opakovganých experimentech s lidskou individualitou a svobodou nešlo a nejde o nic jiného, než odtržením člověka od jeho přirozených kořenů získat „lidský materiál“ pro sociální manipulaci. A mnozí skuteční vědci v této hře dnes nevědomky hrají, řečeno Leninovým slovníkem, roli „užitelných idiotů“.

Podstata Darwinovy teorie – i když je sporné dokonce i to, zda můžeme v pravém smyslu hovořit o teorii – je proto dnes všeobecně známá a lze ji shrnout zhruba do trojdílné premisy: 1) Všechny živé organismy jsou modifikovaní potomci jednoho společného předka. 2) Základním mechanismem modifikace je přírodní výběr fungující na principu akumulace náhodných odchylek. 3) Neřízené procesy stačí k vysvětlení všech vlastností živých organismů.

Není zde samozřejmě čas a tedy ani prostor k věcné hluboké kritice tohoto bludu, který za sto padesát let své existence vyprodukoval ke svou verifikaci jak celé systémy podbludů, tak i jednotlivé vědomé podvrhy podvody, a které pak zafixoval jako nezvratné pravdy. Existuje o tom rozsáhlá literatura „popíračů“, kteří bod za bodem dokonce uvnitř daného vědeckého paradigmatu dokazují opak. Jen jejich práce téměř nikde neuvidíte, v novinách ani odborných časopisech se o nich prakticky nedočtete, jejich vědecká zjištění a exaktní důkazy jsou ignorovány a oni sami často pronásledováni – nejen odborně a karierně, ale , především v dnešní Americe, také existenčně. Z tisíců argumentů proto jen letmo a s vědomím, že na samé hranici únosného zjednodušení zmíním spíše pro ilustraci alespoň tři takříkajíc z nejpopulárnějších:

Evolucionistická teorie se například od počátku neuměla vyrovnat s takzvaným Principem nezjednodušitelné složitosti. V Původu druhů o něm sám Charles Darwin poznamenal: „Kdyby se ukázalo, že existuje jakýkoli složitý orgán, který by nemohl být vytvořen početnými a postupnými malými modifikacemi, moje teorie by šla úplně ke dnu.“ Takový orgán je například oko, které, jak Darwin připouštěl, pro něj představovalo vážný problém. Pozdější rozvoj biochemie jeho obavu potvrdil: Nejen na anatomické úrovni, ale především v biochemických procesech, jež jsou vlastní podstatou vidění, musel být tento orgán od počátku

kompletní, neboli nemohl se vyvinout z jednoduššího ke složitějšímu. Prostě oko, aniž bych se pouštěl do složitějšího výkladu – oko v jakékoli versi – zde jako orgán vidění muselo být od počátku a kompletně hotové. Kdyby se moderních biochemických závěrů Darwin dožil, už jen na tom by musel svou teorii „poslat ke dnu“, jak říkal. Co by platilo pro Darwina však samozřejmě neplatí pro darwinisty.

Přesvědčivou a vlastně půvabnou ukázkou skutečného podvrhu, jenž stojí odedávna na přední příčce takzvaných důkazů o vývoji druhů z jediného společného předka, jsou ranná vývojová stádia různých obratlovců. Naprostá většina lidí se stále ještě mylně domnívá, že dítě během svého vývoje v matčině těle prochází jakousi „pamětí evoluce“, že počínaje rýhováním vajíčka je postupně podobno rybě, pak obojživelníku, plazu a ptáku – až konečně se z něj stane člověk.

I Darwin podlehl této mystifikaci, která byla původně postavena na záměrném evolucionistickém překroucení takzvaného von Baerova zákona, jemuž dodal přesvědčivou obrazovou – dnes bychom řekli televisní – „verifikaci“ v šedesátých letech devatenáctého století německý kreslíř Ernst Haeckel. Tento přesvědčený darwinista nakreslil notoricky známé obrázky vývojových stádií lidského embrya, které si prostě z lásky k evolucionismu vymyslel či přizpůsobil, ale které byly od té doby nicméně přetištěny do stamiliónů učebnic biologie. Až v roce 1997 se o jeho mystifikaci ve váženém vědeckém časopise Science odvážil Michael Richardson potichu špitnout: „Zdá se, že se z toho vyklubal jeden z největších podvrhů v biologii.“

Do třetice připomenu ještě alespoň takzvanou Kambrickou explosi, která popřela samotný princip slavného Darwinova Stromu života, který máme většinově také nesmazatelně vypálený do paměti. Nejde totiž o nic menšího než „speciaci“ jádro celé teorie, postupný vývojový přechod jednoho druhu do jiného, vyššího.

Fosilní nálezy z geologického období zvaného kambrium prokázaly něco pro darwinisty šokujícího. Jakoby zničehonic se na počátku kambria na scéně světa objevila většina hlavních živočišných kmenů – a v jejich rámci i mnohé hlavní třídy – náhle a společně a již dokonale vytvořené. Dnes se tomuto období nepřesně říká biologický Velký třesk. Fakt je, že i Darwinem tyto fosilní nálezy otřásly, takže byl nucen prohlásit: „Jde o vážný problém, který v současnosti neumíme vysvětlit. Může jít skutečně o platný argument proti mým názorům.“

Navzdory tomu, že stále další a další objevy dokládají i na mikrobiologické úrovni, že kambrická explose byla ještě rychlejší a rozsáhlejší, než se zprvu zdálo, darwinisté ji samozřejmě bagatelizují, anebo nejlépe zcela ignorují. Nelze se jim ani moc divit. Pokud by se jí s vědeckou nezaujatostí zabývali, přivedlo by je to zjednodušeně, k tomu, že slavný Strom života by nakonec asi museli obrátit. Neboť rozčlenění na živočišné kmeny, o němž Darwin předpověděl, že mělo probíhat jako poslední, se podle důkazů ve fosilních nálezech objevilo jako první. Prostě místo aby teoretická evoluce probíhala pěkně odspoda nahoru, rozvíjela se nanejvýš opačně, odshora dolů. Kambrická explose je tak jedním z mnoha přesvědčivých důkazů, že vývoj druhů podle Darwinovy evoluční teorie se nikdy nekonal. Vážené dámy a pánové, nepocházíme z opic.

Bylo by možné uvádět nesčetné další a další více či méně zábavné příklady a důkazy, které z Darwinovy teorie již před delší dobou učinily toliko poučný pomník vědeckého zbloudění. To ještě neznamená, že řada biologových metodických po-

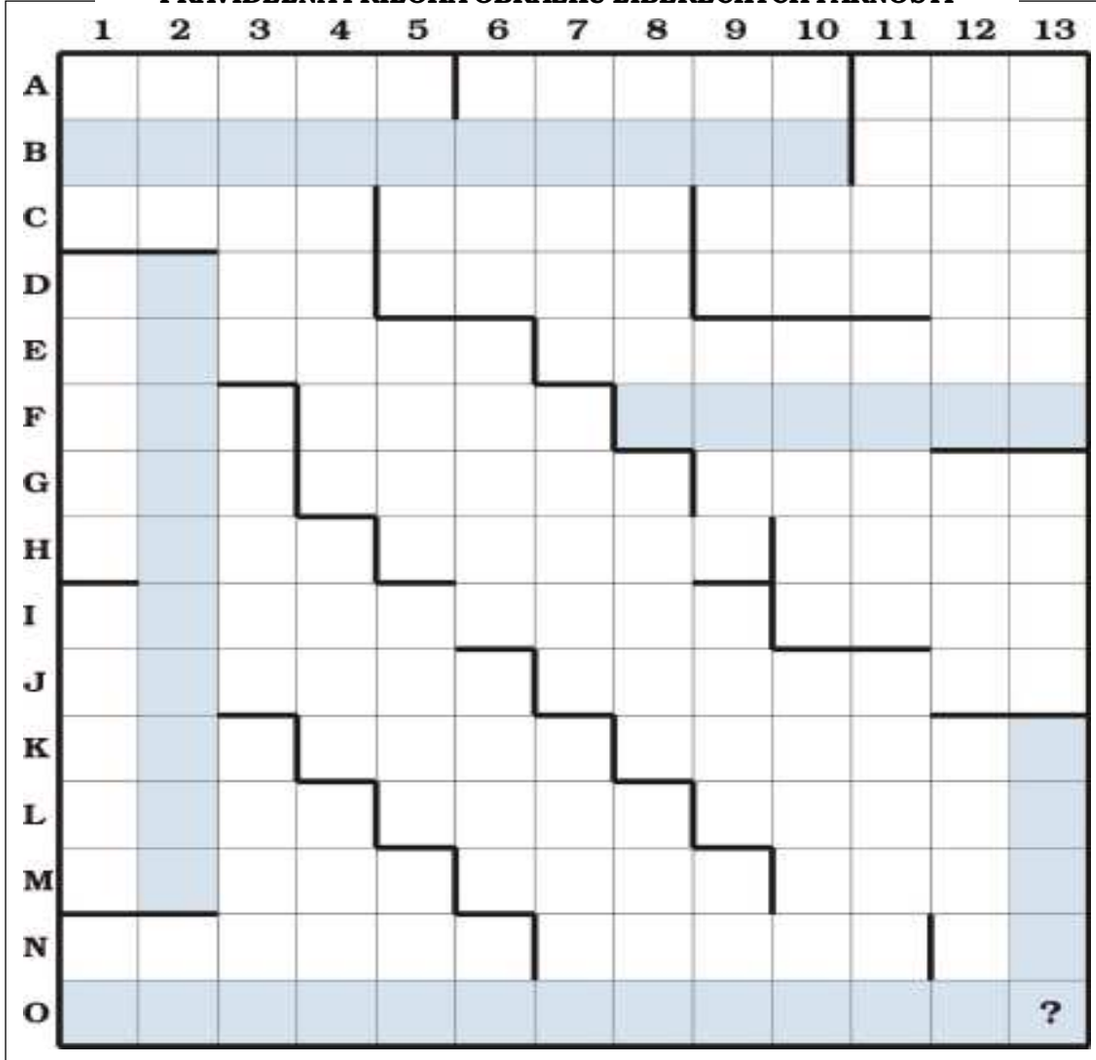

pronikavý zvuk; podlý člověk; otrok, nevolník (zast.). - 8. Souhrn plovoucích vodních částic; velšský mnich, který se r. 895 stal biskupem v Sherborne († 908/909); slovensky 'Ladislav'. - 9. Evropský nábytkářský gigant; menší ptačí dravec; jeden z rozměrů lásky (viz encyklika Deus caritas est, Obrázek roč. 4, č. 11, 7. 10. 2006, s. 19; osmanský hodnostář. - 10. Žlab na chytání ryb; neteř († 1250, oslava 20. 3.) sv. Kláry z Assisi, kterou sv. Klára zázračně uzdravila a která nato, stejně jako Balvina, další neteř sv. Kláry, vstoupila ke klariskám – obě neteře je třeba přidat k příbuzným sv. Kláry, které byly jmenovány v Klářině životopisu v Obrázku roč. 4, č. 9, 11. 8. 2006, na s. 4; mající potřebu spánku (oni). - 11. Sezónní sportovní soutěž; otec Noema (pravopis podle sv.. Lukáše); tavením umístit. - 12. Zjištění stavu měřicího přístroje; skládací cylindr; jinak (zast.). - 13. Dolní čelist; šat z bílého lnu, dlouhý až na paty, stažený na bocích páskem, užívaný jáhny a kněžími při bohoslužbách, který pochází z tuniky, již Řekové a Římané nosili samostatně nebo pod dalšími oděvy (v roce 830 Lev IV. předepsal k církevním obřadům roucho odlišné od běžného, takže když občané přestali nosit tuniku, byl tento šat zachován v liturgii a stala se bohoslužebným oděvem); **5. díl tajenky**.

Pomůcka: asno, Asser, fino, seston a Obrázek roč. 2, č. 9, 2. 8. 2004, s. 9.

Ladislav Martinča

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky byla z Mk 16, 18 a zněla: „Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo však neuvěří, bude zavržen. Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: ve jménu mém budou vyhánět zlé duchy, budou mluvit novými jazyky, budou brát hady (do ruky), a **když vypijí něco smrtelně jedovatého, neuškodí jim to**; na nemocné budou vkládat ruce, a uzdraví se."

Jak slovům o těch zázracích rozumět? Jedni se po takových zázracích pídí, jiní těmto evangelním slovům nevěří. Ale naše cesta by měla být úplně jiná. Podívejme se na příklad sv. Pavla ve Sk 28. Dostal se na Maltu a u ohně se mu zakousla do ruky zmije (v. 3). Domorodci čekali, že „opuchne a najednou padne mrtvý" – vždyť byli sžiti s přírodou a dobře věděli, co normálně následuje. Ale „Pavel toho hada setřásl do ohně a nic zlého se mu nestalo." Domorodci proto „říkali, že je to nějaký bůh." Jako kdyby se Pavel na uštknutí hadem nějakou dobu pečlivě připravoval, jako je to třeba v hnutí Snake handling (dotýkání se hadů) některých rádoby křesťanských skupin v USA. Ti se odvolávají právě na toto místo v Markově evangeliu. Ale má to být právě naopak. Snad víme, jak Pavel žil, jak věrně, usilovně a moudře sloužil Kristu Pánu. A ani když se mu to s hadem stalo, vůbec tomu nevěnoval pozornost. Podobně víme, jak sv. Benedikta chtěli otrávit závistiví spolubratři. Jako kdyby se sv. Benedikt na to nevíme jak dlouho připravoval! Vůbec ne. On měl na mysli něco úplně jiného – kvalitní řeholní život. A jed na něho nezapůsobil. Nebo někteří i katolíci říkají, že dnes nikdo neumí nikoho tělesně uzdravit vložením ruky – pokud se tedy nezajímají o orientální čarování, reiky apod. – v Obrázku jsme o tom psali. Nic takového. Usilujme o vlastní svatost, žijme svatě, a určitě budeme svědky zajímavých věcí. Ale o ty zajímavosti nedbejme. Dbejme o to, abychom se líbili našemu Pánu.

Pozn.: Dnes na Maltě vůbec žádní jedovatí hadi nejsou. Vyhynuli. Malťané to připisují právě sv. Pavlu. Jak je vidět, zázraky se „dají dělat" i po smrti.

Dnešní úkol: Jak byste vyložili slova Pána Ježíše z tajenky? Nápověda: čte se o 12. neděli v mezidobí.

VODOROVNĚ: A. Zvuk při jídle; výklenek u lodi basiliky (lat.); lístek loterie. - B. **1. díl tajenky**; běloveská kyselka. - C. Sherry vonící po mandlích; západorománská podoba jména Anežka (od Agnes); jedno ze dvou jmen biskupa Kočiše. - D. Bod v džudu; držet něco rukama a jít s tím; indiáni Severní Ameriky. - E. Součást polského kroje; estragon, silně aromatická bylina. - F. Koně (kniž.); hudební dílo; **4. díl tajenky**. - G. Záhrobí, onen svět (zast.); domácky Anna; golfový důlek. - H. Český název pro Edrei (Der'a), hlavní město Bašanu (srov. 4 Mojž 21, 33) a podle Ptolemaia jedno z 18 měst pohanského Desetiměstí (např. v Mt 4, 25); eskná touha; bájný švýcarský protihabsburský lučištník. - I. Utvrdit se; israelský krutý král, syn velitele vojska a zakladatele Samaří. - J. Velitel setniny; automobil zn. Aero (hovor.). - K. Výzva k tichu; dříví vkládané do kamen; ruské město na Donu u Azovského moře. - L. Asociace pacientů s Touretteovým syndromem (s pohybovými a hlasovými tiky; zkr.); předmět zbožnění; noční odpočívání na lůžku. - M. Palička k třecí misce; koňské plemeno; středověký nájezdník. - N. Španělská měna zrušená eurem 1. 1. 2002; zušlechtěná železa; chemická značka mědi. - O. **2. díl tajenky**.

SVISLE: 1. Mezinárodní jazzový festival (zkr.); náboženský obraz namalovaný na dřevě; narkotizovat (před operací); iniciály architekta Parléře, pracujícího pro císaře Svaté říše římské Karla IV.. - 2. Římskými číslicemi 52; **3. díl tajenky**; jeden z Judových synů. - 3. Prvorozený syn Davidův; úřední jazyk státu Israel; neúplně zachované sochařské dílo. - 4. Zbraň podobná halapartně; španělsky ‚osel'; krátký divadelní útvar. - 5. Adamův prvorozený syn; prudce jedovatý tropický strom; seknouti; kód rakouského šilinku, který byl v oběhu do 1. 1. 2002 a který platí do 1. 3. 2012. - 6. Kožní onemocnění adolescentů; špatní, ničemní lidé (hanl.); Kodská jeskyně v Českém krasu; latinská dvojhláska. - 7. Ostrý

zorování a z nich plynoucích zjištění není z různých hledisek cenná. Nebýt ideologie darwinismu a darwinistů připomínali bychom si dnes výročí úctyhodného vědce, podobně jako si občas s úctou ale kriticky připomínáme třeba odkaz Isaka Newtona. A tak to nepochybně půjde stále po spirále dále, ad infinitum. Schopnosti a možnosti lidského poznání jsou nepochybně obrovské, ale současně smysluplně omezené, a z definice proto zůstanou vždy jen velmi relativní

Prastará pravda: Jedinou správnou metodou je racionální pokora před jevy a zákonitostmi, které možnosti a schopnosti člověka dalece převyšují. Kdybychom byli evolučně poučitelní, museli bychom rázně odmítnout třeba genetické inženýrství. Tato nebezpečná a slepá cesta, přímá linie pokušení v darwinistickém paradigmatu – snaha šťourat se diletantsky Pánu Bohu v kuchyni Stvoření, by pro nás byla jen dalším výstražným znamením, že se opět riskantně a záškodnicky snažíme vystoupat k nebesům po stupních aktuální kopie Babylónské věže. Její vratké základy před sto padesáti lety z významné části začali hloubit právě darwinisté.

Ve starém klasickém americkém filmu o takzvaném Opičím procesu, natočeném podle skutečné události, nabízí v závěrečné scéně tolerantní a smířlivé řešení darwinistického problému nezapomenutelný Spenser Tracy. Je zde v roli obhájce, který čelí federálnímu soudci. Ten má rozhodnout, zda učitel, jenž o své vůli vyučuje na veřejné škole bludnou Darwinovu teorii, se tím provinil proti zákonu.

Je to film o době, kdy ještě v Americe nebylo protizákonné učit o původu člověka Stvořitelským aktem Božím. Dnes, po krátkém intermezzu, způsobeném sice slabým, ale aspoň vůbec nějakým odporem presidenta George W. Bushe, probíhají v obamovských Spojených státech již opět naplno velmi nefilmové procesy, které naopak vyučování jiné než darwinistické evoluční teorie ve veřejných školách pod trestem zakazují. I v kolébce moderní demokracie jsou darwinisté již tak silní, že umějí mohou a smějí prosadit, aby se děti o původu člověka v Bohu – třeba jen jako přípustné možnosti – vůbec ve škole nesměly dovědět. Yes, we can! De javu z mého vlastního dětství v komunistickém Československu.

V Opičím procesu učitel prohraje, i když fakticky zvítězí. Soudce, hluboce věřící tolerantní muž, ho pouze formálně odsoudí k jednomu dolaru pokuty. Symbolizuje člověka, který byl ještě oddaný původní ideji demokracie, že vůdčím principem, z něhož se všechno ostatní odvíjí, je princip lidské svobody a názorové plurality. A tak zatímco darwinisté slaví vítězství, které se stane trampolínou jejich budoucího tažení za ovládnutím lidské duše, Spenser Tracy, se naposledy vrátí do opuštěné soudní síně. Je tu ticho, které ostře kontrastuje s vřavou venku.

Na soudcovském stole leží dvě knihy, o které se tady několik týdnů dramaticky a vášnivě bojovalo. Bible a Darwin. Soudce uchopí Bibli a odchází. Po několika krocích se však zastaví, vrátí se, vezme Darwina, položí si ho symbolicky na svou Bibli, a teprve potom s oběma knihami definitivně odejde ze scény. Ze scény mizejícího světa, v němž svobodný člověk, aniž by se vystavil v lepším případě jen nebezpečí dehonestujícího posměchu, ještě mohl s jistotou srdce prohlásit: Nevím, jak vy, ale já z opice nepocházím. Jakože je nade mnou živý Bůh.

***Petr Hájek** / www.cepin.cz/cze/clanek.php?ID=896*

Test pro děti

1. Proč se Slavnost Těla a Krve Páně slaví až v měsíci květnu nebo v červnu?
a) Protože je pěkné počasí pro slavné průvody.
b) Protože musí být šedesát dní po Zmrtvýchvstání Páně.
c) Protože Velikonoční triduum (třídení) a velikonoční doba prakticky neumožňují její slavení.

2. Kdy se tato slavnost koná?
b) Buď ve čtvrtek, kdy připomíná Zelený čtvrtek, nebo následující neděli.
c) Kterýkoli den v týdnu.
a) Zásadně ve čtvrtek, protože v tento den Ježíš vstoupil na nebesa.

3. Kdy se má katolík připravit k svatému přijímání?
a) Až je schopen trvale žít bez těžkého hříchu.
b) Co nejdříve po křtu.
c) Když nabyl užívání rozumu (zpravidla školní věk) a dokáže rozeznat Kristovo Tělo od obyčejného pokrmu.

4. Jak často je povinen katolík přistupovat k svatému přijímání?
a) Aspoň jednou za rok v době velikonoční.
b) Aspoň každou neděli.
c) Vždy, když je na celé mši svaté.

5. Jak často můžeme přijímat Tělo Kristovo?
a) Pokaždé, když jsme na mši svaté, dokonce i na druhé mši svaté v ten samý den, pokud se jí celé zúčastníme.
b) Každý pátek a každou neděli.
c) Pokud vedeme klidný život a nemáme problémy s našimi bližními, pak i každý den.

6. Je možné, aby někdo přijímal eucharistii v jednom dni potřetí?
a) Může se to stát knězi, který slouží třetí mši svatou, nebo vážně nemocnému či umírajícímu člověku.
b) Takto může přijímat jen kněz, který slouží třetí mši svatou, nikdo jiný.
c) Takto může přijímat jen řeholník nebo řeholnice.

7.Co v překladu znamená slovo eucharistie?
a) díkuvzdání
b) dobrá zpráva
c) velká láska

8. Letos končí rok sv. Pavla. Jak je tento Ježíšův učedník nazýván?
a) Apoštolem národů, protože hlásal evangelium i v pohanských zemích a za jejich národy podnikal namáhavé cesty.
b) Hlasem volajícím na poušti, protože mnoho času strávil v modlitbách v nehostinných krajinách.
c) Miláčkem Páně, protože po svém obrácení, zakoušel neustálou lásku Krista Pána a pokoj srdce.

9. Jak sv. Pavel sám sebe nazývá?
a) Mistrem Páně, protože získal vysoké rabínské vzdělání a později dosáhl také vysokého poznání v křesťanské víře.
b) Posledním z apoštolů a nedostatečně vyvinutým člověkem, protože kdysi pronásledoval křesťany a bez milosti Boží by nebyl nic.

v poslední době se velmi vzývá Boží milosrdenství, ale nelze přehlížet, že Bůh je sice nejvýš milosrdný, ale současně i nevýš spravedlivý.

9. Proč kněz před sv. přijímáním láme kousek proměněné hostie do kalichu?

Podstatný obětní úkon spočívá v proměňování. K uskutečnění oběti se vyžaduje dvojí konsekrace nejen proto, že ji Kristus při Poslední večeři vykonal, ale také proto, aby svátostným způsobem znázornila reálné oddělení Kristova těla od jeho krve, které nastalo při oběti na kříži. Vpouštění malého úlomku hostie do kalicha symbolizuje opětovné spojení při zmrtvýchvstání. Tento druhý obřad ovšem není k platnosti nezbytně nutný a lze jej v mimořádných případech vynechat; je pouze církevního původu.

10. Co to je Vulgáta, Neovulgáta a syrská Pešita?

Latinská bible užívaná před Vulgatou, obecně známá jako **Vetus Latina** neboli starolatinský překlad, nebyla výsledkem práce jednotlivce. Jednotlivé knihy byly přeloženy v různé kvalitě a stylu.

Vulgata je latinský překlad Písma svatého, v jehož základu stojí překlad většiny biblických knih do latiny od církevního Otce sv. Jeronýma z přelomu 4. a 5. století. Podnět k tomuto překladu dal papež sv. Damasus I. Název tohoto překladu pochází ze spojení versio vulgata, tedy lidové vydání. Překlad byl pořízen do běžné latiny, aby mu jeho posluchači rozuměli, a záměrně se nesnažil o klasickou vyšperkovanost jazyka Ciceronova. Pro křesťanský Západ byla Vulgata v podstatě na dva tisíce let v liturgii užívaným překladem Bible pořízeným přímo z původních jazyků, zejména řečtiny a hebrejštiny, které sv. Jeroným skvěle ovládal, vždyť kvůli tomuto překladu se přestěhoval do Palestiny. V průběhu staletí byl i Jeronýmův překlad vylepšován, takže konkrétně např. Klementinská Vulgata (Vulgata Clementina) z r. 1592 se stala standardním vydáním Bible pro latinsky hovořící západní církev až do 60. let 20. století. Vulgata má pro vývoj kultury a umění ve středověku jedinečné postavení. Byla biblickým překladem, který sjednocoval celé západní křesťanstvo. Dodnes se můžeme v různých dílech – a nejen církevních – s ní setkat.

Současným oficiálním latinským překladem římskokatolické církve je **Nova Vulgata** (též **Neovulgata**). Její překlad svěřil roku 1907 papež sv. Pius X. benediktinům v Římě. Trvalo však několik desetiletí, než překlad dokončili. Hlavní rozdíl mezi Klementinskou a Novou Vulgatou spočívá ve využití současného poznání biblistiky. Nova Vulgata se také liší v překladu slov, kde se její překladatelé domnívají, že sv. Jeroným špatně pochopil význam slov původních.

Pešita (pešíttá – syrsky „snadná“) je jeden ze starých syrských překladů Bible. Je dodnes používána jako standardní a oficiální překlad v syrsky hovořících (východních) církvích. Překlad Starého zákona vznikl pravděpodobně během 1. a 2. století po Kr. Nejedná se o překlad jednotný, pravděpodobně se na něm nezávisle podílelo více překladatelů, z nich někteří byli křesťané, jiní židé. Ve 3. století již byla většina hotová, neboť se znalost Pešity promítá do starosyrského překladu evangelií. Starý zákon Pešity nemá žádnou návaznost na aramejské **targúmy** (o nich v roč. 5 Obrázku č. 12, 31. 10. 2007, v příloze na s. 5, otázce 4).

Septuaginta (z lat. septuaginta sedmdesát – překladatelů a překladatelských dnů; odtud často označovaná pouze římskou číslicí LXX) je překlad Starého zákona do řečtiny a vůbec nejstarší zachovalý překlad Starého zákona, který vznikal v Alexandrii přibližně od 3. do 1. století př. Kr. V Obrázku jsme o LXX psali víckrát, podrobně např. v roč. 7, č. 4, 15. 3. 2009, v příloze na s. 6, otázce 2.

br. Felix OFM

6. Jaký je symbolický význam číslic v Písmu svatém? Např.: 1, 3, 7, 12, 77, 99, 100, 144 000 ...?

Čísla nemají v Bibli jen obvyklý smysl, ale mají také „skrytý význam“, symbolickou hodnotu. Pro přenesený význam mnohých číselných údajů a pro tento jejich symbolický charakter je někdy nemůžeme chápat, jako by popisovaly skutečnost či odpovídaly na otázku: „Kolik?“ Na jedné straně dával biblický člověk číslům hlubší smysl, ale na druhé straně se varoval používat „posvátná čísla“, jak to bylo běžné v Babylónii.

Především uveďme, že číslice hebrejština neznala, takže číselné hodnoty se udávaly písmeny hebrejské abecedy. Není možno předložit celou tabulku, a tak jen v krátkosti:

1 – On je jediný.

3 – číslo dokonalosti a vztahu k Bohu. Bůh volá třikrát Samuela. Bůh je třikrát svatý: V Novém Zákoně Kristus Pán je třikrát pokoušen na poušti, třikrát předpovídá své utrpení, třetího dne vstal z hrobu. On je Trojjediný.

4 – číslo světa. Čtyři ramena řeky v zahradě Edenu. Čtyřnásobný soud.

7 – číslo plnosti. Počet světových stran. Počet dnů v týdnu a sedmidenní Boží dílo stvoření. Počet darů Ducha svatého. Počet obřadů v chrámu. V knize Zjevení sv. apoštola Jana čteme o sedmi pečetích knihy, sedmi soužení a sedmi andělech.

10 – číslo ukončení dějinných událostí. Počet ran, které zasáhly Egypt.

12 – číslo potomstva a vyvolení. Počet Jakubových synů, malých proroků, apoštolů. Stejnou úlohu mají také násobky dvanácti, jako např. 24 – čtyřiadvacet trůnů, a na nich sedělo čtyřiadvacet starců. 144 000 vyvolených znamená 12 krát 12 000, jde tedy o všechny vyvolené.

40 – je číslo generací a označuje i časový úsek. 40 dní trvala potopa, 40 dní byl Mojžíš na hoře Sinaji a 40 let putoval Izrael pouští. David a Šalomoun vládli 40 let, Eliáš putuje 40 dní k hoře Choreb. Město Ninive má 40 dnů, aby činilo pokání. V Novém zákoně se Ježíš postí 40 dní. Po 40 dnech vstupuje Ježíš Kristus na nebe.

Kromě svého číselného významu, který poskytuje čtenáři konkrétní údaj, a kromě symbolického významu mají čísla v Bibli ještě další význam. Někdy v Písmu nacházíme základní „číselné hry“ – šifry, které zasvěcené informují a nezasvěceným zahalují pravý smysl čísla, které se stává těžko pochopitelným. U některých takových číselných šifer se podařilo odhalit jejich pravý smysl, mnohé však nedokážeme přesně objasnit. Pro odhalování a zkoumání smyslu čísel v Písmu sv. existuje metoda, která se nazývá „gematrie“.

7. Příklad: Kněz přijíždí do farnosti jen jednou za 14 dní. Lidé z této farnosti se však mohou účastnit mše sv. každou neděli v jiné farnosti, kde je mše sv. každou neděli. Chodí však jen na mši sv. pouze jednou za 14 dní ve své farnosti. Je to hřích?

Jde o to, jak náročná je ona účast na této druhé mši sv. V době, kdy v naší zemi bylo všude křesťanství, platilo pravidlo, že povinná je účast, která nevyžaduje víc než jednu hodinu pěší chůze; věřící však obyčejně chodili i do vzdáleností mnohem delších. V dnešní době je na uznání samotného věřícího, co je pro něho (zejména zdravotně) únosné. Pokud jsou obě farnosti v témže městě nebo je zde běžná doprava, nebo je možná doprava vlastním autem, a v jedné farnosti není nedělní mše sv., nemohou bez dalšího důvodu věřící tuto mši sv. vynechat. Účast na mši sv. v neděli a v některých jiných dnech je stanovena v 1. církevním přikázáním.

8. Říká se že hříšníci jsou blízko Bohu. Co tomu říkáte?

Bůh nechce smrt hříšníka, ale chce, aby se hříšník obrátil a žil. Přitom ale je těžkým hříchem opovážlivé spoléhání se na milosrdenství Boží. Je pravda, že

c) Velkým apoštolem, který překonal v počtu kázání a v počtu obrácených na víru všechny ostatní apoštoly.

10. Jakou smrtí svatý Pavel zemřel?

a) Byl ukřižován hlavou dolů, proto je zobrazován s obráceným křížem.

b) Byla mu useknuta hlava, proto je zobrazován s mečem.

c) Přirozenou smrtí ve vysokém a požehnaném stáří, proto je zobrazován s dlouhým vousem.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. V listech sv. apoštola Pavla jsou občas různé zajímavé prvky, které poukazují na to, že sv. apoštol Pavel asi nepsal všechny své listy sám. Např. 2 Sol 3, 17; Gal 6, 11 atd. Jak tedy chápat autorství 14 listů sv. apoštola Pavla?

2. Bible je kniha mj. o Boží lásce k člověku. Proč jsou ní však tzv. proklínací žalmy? Např. Žl 137 (136), 9; Žl 3, 8; Žl 58 (57), 7; Žl 109 (108), 7 – 20 atd.

3. Z Písma sv. by se mohlo usuzovat na to, že apoštol Jidáš byl vlastně tzv. obětním beránkem, jakoby musel zradit Krista. Bez jeho zrady by přece Ježíš nemohl vykoupit svět. Ve své Velekněžské modlitbě navíc Kristus jasně říká, že nikoho neztratil, kromě toho, o kterém to Písmo předpovědělo. Měl tedy „chudák“ Jidáš vůbec nějakou šanci, když byl ke zradě předurčen?

4. Co to bylo Kainovo znamení?

5. Kdo byla sv. Brigita ze Švédska, patronka Evropy? Víme o ní již něco z Obrázku.

6. Jaký je význam slova Encyklika a k čemu tato věc slouží?

7. Víte něco o hnutí Make love not war? Souvisí toto hnutí nějak s Církví?

8. Jaké známe nejstarší archeologické doklady o křesťanství?

9. V obrázku jsme několikrát zmínili slovo Leviatan? Existoval nebo existuje anebo je to něco vymyšleného?

10. V Písmu sv. se často vyskytuje sousloví „židé a pohané“. Jak se dívali na svět židé a jak pohané? Byli jedni nebo druzí blíže k pravdě?

P. Ing. Antonín Sedlák

ODPOVĚDI NA OTÁZKY TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Jak byste vyložili Sir 30, 17 „Lepší je smrt než trpký život a věčný pokoj než trvalá nemoc.“? Je to výzva k euthanasii?

Zdá se, že dnes, v éře, kdy každý má svou pravdu (relativismus), lze téměř každý výrok z Písma sv. vyložit po svém – i tak, jak nebyl myšlen. Tak i v tomto případě, kdy Sirachovec myslel na život v Božím království. Ale uvažme i jiné místo v Písmu sv. – „chtěli bychom raději opustit domov tělesný a odebrat se do domova k Pánu“ (2 Kor 5, 8). Také sv. Pavel o sobě říká: „... nevím, co bych měl volit. Přitahuje mě totiž obojí: mám touhu zemřít a být s Kristem – a to je věc mnohem, mnohem lepší; ale pro vás je zase nutnější, abych zůstal ještě naživu“ (Flp 1, 22b – 24). Čtenář nebo čtenářka může ale namítnout: Co když je někdo postižený, nemohoucí, co když nejen že „pro nikoho není nutný“, ale dokonce když „nějací lidé jsou nutní“ pro něho? Není to přímo výzva k euthanasii? Jak by asi sv. Pavel odpověděl? Přímo ho slyšíš, jak volá silným hlasem: „Nedělej si nic zlého“ (Sk 16, 28b)! Kdy se objevila myšlenka euthanasie? Dočítáme se, že tento „problém“ se objevuje“ od 18. století. Skoro by se chtělo říct: od doby, kdy se v dosud křesťanské společnosti začala objevovat a šířit dnešní neslýchaná bezbožnost. Cožpak utrpení moderního času jsou větší, než po celý dřívější tisíciletý věk? V době utišujících prášků a medicíny tomu je spíše naopak.

Nebo k tomu nebyli „technicky vyspělí“? Nebo lidi předchozích mnoha staletí tato myšlenka nenapadla? Lze se skutečně domnívat, že sice by toho technicky schopní byli, ale že jim to na mysl vůbec nepřišlo. Protože ve skutečnosti je myšlenka euthanasie bláznivá. Na utrpení se lze totiž dívat i z druhé strany – a Pavel to naznačuje: jako na službu. Na službu ošetřujícím lidem a na službu Bohu, na bohoslužbu. Také poslední papežové tuto myšlenku dnešnímu sebevědomému člověku stále opakují. Ano církev hlásá to, co bylo dříve každému zcela jasné: přinášet sama-samu sebe jako oběť Bohu velmi příjemnou. A tak snad i chápeme, že euthanasie, tento euthanasijní krok, byť v bolestech a neschopnosti provedený, může být i jakousi poslední tichou vzpourou v životě člověka proti Bohu. S otázkou souvisí i jiné záležitosti: např. to, že Bůh utrpení nestvořil, ale dopustil, že tu není jen dobrý Bůh a dobří andělé a svatí, ale i zlé duchové svobodné bytosti, a také to, že člověk nemá vyhledávat samoúčelná utrpení. Zdá se, že i takové věci byly lidem dříve jasnější než jsou dnes.

2. Je život v klášteře nebo život kněze, který nesmí požívat všech „radostí“ života, sebepožkozováním? Proč?

Vlastně to souvisí i s předchozí otázkou. Dnešní člověk hodně vyzdvihuje prožitek. Už se tolik neptá, zda to či ono je pravdivé a dobré, ale klade důraz na přitažlivost, zajímavost. Je smutné, že jako sebezápor bývá považováno, jako by šlo o nějaký výkon, určitý čas se „nedívat na televizi“ nebo odepřít si walkmena. S prožitkem souvisí dokonce i to, že dnes vždy má přednost „kázání životem“ před kázání slovy. Člověk upřednostňuje „duchovní zážitky“ před neprožitkovými duchovními hodnotami. V katolickém prostředí to má už i svůj název: „tea party catholics“ – katolíci čajových dýchánků a podobných sešlostí. Takže je vlastně šokující, že v souvislosti s nepožíváním všech „radostí“ života je tu vysloveno slovo sebepoškozování. Jaká moderní absurdita!

3. Kdo to je sv. Pachomius?

Sv. Pachomius byl opatem v Thébách. Pocházel z chudé hornoegyptské rodiny (Théby, viz Obrázek roč. 7, č. 1, 8. 12. 2008, příloha s. 7, otázka 10), narodil se asi roku 292. Jako rekrut se setkal s křesťany, k nimž se po propuštění z armády vrátil. Přijal křest, stal se mnichem a později zakladatelem cenobitského mnišství, které na konci jeho života mělo kolem osmi tisíc bratří. Cenobita je slovo značící společný život a na rozdíl od jiných mnichů žijí tito uzavřeni ve své komunitě. Až do té doby egyptští poustevníci žili jednotlivě (tzv. anachoreti). Pachomius sestavil první klášterní pravidla. Také byly zbudovány dva ženské kláštery, v prvním z nich byla i Pachomiova rodná sestra, která chtěla žít stejným způsobem, jako on. Mniši pracovali na poli, vyráběli rohožky, tkali koberce a pletli koše. Tak si opatřovali obživu a měli i na dobročinnost. Pachomius se stal uznávaným otcem

egyptského mnišství a byl obdařen i dary zázraků a proroctví. Asi koncem roku 347 vypukla morová nákaza, která zasáhla i některé mnichy. Mezi nimi onemocněl i Pachomius a udává se, že zemřel 9. května 348. 9. května se proto slaví jeho připomínka. Atributy: Mnich v hábitu, mnich plavící se přes Nil na hřbetě krokodýla.

Modlitba: Bože, Tys vedl svatého Pachomia na poušť, aby Ti tam sloužil postem a modlitbou a ukazoval jak žít podle evangelia; na jeho přímluvu pomáhej i nám, ať dovedeme ovládnout sami sebe, abychom vytrvali v Tvé službě a nade všechno Tě milovali. Skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

4. Co bylo hlavním cílem návštěvy Benedikta XVI. na Blízkém východě?

Dejme slovo přímo Svatému otci. Před odletem na Blízký východ řekl:

„Během několika dnů budu mít to privilegium navštívit Svatou zemi. Pojedu jako poutník pokoje. Tato země narození, smrti a zmrtvýchvstání našeho Pána je posvátná pro tři velká monoteistická náboženství, a přece již více jak 60 let trpí násilím a nespravedlností. Vedlo to ke vzniku všeobecného klimatu nedůvěry, nejistoty a obav, kdy často stojí soused proti sousedovi, bratr proti bratrovi. Připravuji se nyní na tuto důležitou cestu a prosím vás, abyste se spojili se mnou v modlitbě za všechny národy Svaté země a celého tamnějšího regionu. Kéž se jim dostane daru smíření, naděje a pokoje.“ Připomeňme, že Stát Israel vyhlásil nezávislost 14. května 1948, tedy před oněmi 60 lety.“

Po skončení své pouti Svatý otec mj. prohlásil:

„Základní dojmy jsou tři: první je ten, že jsem nalezl všude, ve všech prostředích, muslimském, křesťanském, židovském – rozhodnou vůli k mezináboženskému dialogu, k setkání, ke spolupráci mezi náboženstvími. Je důležité, abychom v tom všichni spatřovali nejenom nějaký čin, inspirovaný politickými důvody dané situace, ale plod samotného jádra víry, protože věřit v jediného Boha, který nás všechny stvořil, věřit, že Bůh je láska a chce, aby láska byla dominantní silou světa, předpokládá a zahrnuje v sobě toto setkání, tuto nutnost setkávání, dialogu, spolupráce jakožto požadavku samotné víry.

Druhým dojmem je to, že jsem nalezl povzbuzující ekumenické klima. Měli jsme mnohá velmi srdečná setkání s pravoslavným světem; mluvil jsem také s představitelem anglikánské církve a dvěma luteránskými představiteli, a je zřejmé, že právě toto klima Svaté země je pro ekumenismus povzbuzením.

Třetí dojem se týká velikých těžkostí, které zde jsou – víme o nich, viděli jsme je a cítili. Viděl jsem však, že tu u všech lidí existuje hluboká touha po pokoji. Těžkosti jsou více patrné a neměli bychom to skrývat. Existují a musí se vyřešit. Není ovšem tolik viditelná ona společná touha po pokoji a mám za to, že bychom měli povzbuzovat všechny v této vůli, aby byla nalezena řešení těchto těžkostí.

Přišel jsem jako poutník pokoje. Pouť je podstatným prvkem mnoha náboženství. Je jím v islámu, v židovském náboženství, v křesťanství. Přišel jsem jako poutník a doufám, že se mnozí vydají po těchto stopách a tak povzbudí jednotu národů Svaté země a stanou se posly pokoje.“

5. Proč pravoslavní křesťané používají k proměňování kvašený chléb, když Kristus použil při Poslední večeři nekvašený chléb? Je takový způsob proměňování platný?

Kristus Pán použil při Poslední večeři chléb nekvašený, ovšem v křesťanském starověku se po celé církvi brzy přešlo na chléb kvašený. Pravoslavní u toho zůstali, církev západní-latinská se vrátila od 8. stol. k praxi dosvědčené Písmem sv., tj. k nekvašenému chlebu. Platnost svátosti není dotčena, používá-li se ten nebo onen. Jen je třeba aby chléb byl pšeničný, což se obecně má za podmínku platnosti.

s dopředu danou zaujatostí. Mají utkvělou představu, definičně shodnou s politiky levicového zaměření, že svět je tu pro to, aby ho měnili. K lepšímu samozřejmě. To, co je to „lepší“, vědí výhradně oni a na ně napojené intelektuální a politické skupiny. Pokud si „lid“ myslí něco jiného, je nutno ho osvítit a přivést na správnou cestu.

U politiků je takový postoj jedině možný a – paradoxně – se v současnosti vytrácí. Proto mluví často o konci pravo-levých ideologií a myslí tím rozmazání ideovosti až k nečitelnosti, které nakonec ústí v absurdně těsných volebních výsledcích – ať již jde o typy voleb presidentských (USA), nebo parlamentních (Německo). U novinářů je však takový postoj tragédií.

Naproti tomu pravice – v mediálním smyslu slova – takové cíle mít nesmí. **Pro ni musí platit konservativní zásada: Svět je dost.** Popisujme ho, reportujme (v původním slova smyslu, tedy „přenášejme“), pátrejme, zda věci jsou, jak se jeví, ze stejné posice jevy a události komentujme – ale nechme ho být! Nevytvářejme vlastní politické alternativy a struktury skryté za neutrálně spolkovým označením REDAKCE.

Už se (naštěstí) nikdy nedovím, zda tento jednoduchý předpoklad moji tehdejší zamýšlení spolupracovníci pochopili, ani zda a jak by jej byli s to svou prací naplnit. Jedno však vím bezpečně. **V tomto slova smyslu je naprostá většina našich médií a žurnalistů – až na výjimky, které potvrzují pravidlo – jednoznačně levicová**, bez ohledu na to, jaký politický směr vědomě či polovědomě podporují.

Je zajímavé přečíst si Goldbergovu knihu a vřele to každému doporučuji. Ač tak není zamýšlena, je o soumraku médií. Ta však tkví ve své době, fungují spíše jako viditelný vřed, pouhý příznak hluboko ukryté zákeřné choroby, která má snahu infikovat i nás, čtenáře, posluchače a diváky, občany dosud ještě svobodných demokracií. Jsem přesvědčen, že se soumrak nemusí proměnit v noc, že tento systém má stále ještě dostatek samočisticích mechanismů, aby nákazu zvládl. Pokud se však mýlím a médiím v původním slova smyslu opravdu začíná zvonit hrana, pak se neptejme, komu zvoní.

Oprava k poslední větě doporučení knihy Mladý Stalin v minulém čísle Obrázku: V této větě je třeba nahradit slovo: stvořil slovy: dále přetvořil. Sovětský svaz byl totiž „stvořen“ už Leninem a jeho soudruhy, stejně zločinnými, jako Stalin. Chyba vznikla nepozorným převzetím tohoto omylu z nakladatelské recense.

Z kroniky našich farností
15. června až 7. července 2009
Křtem byla mezi nás přijata:
Farnost Vratislavice nad Nisou
Eliška Máchalová
Srdečně blahopřejeme.

Svátost manželství přijali:
Farnost Vratislavice nad Nisou
Pavel Mašek a Jana Schäferová
Srdečně blahopřejeme.

Václav Vaněk

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 8 (70) / Ročník 7
Datum vydání: 12. 7. 2009

Foto na titulní straně:
Novicka Andrea před začátkem inscenované četby pavlovských listů.
Jan Heller

Uzávěrka dalšího čísla: 28. 7. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

12. 7. 2009 / Číslo 8 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Rok sv. apoštola Pavla ne-skončil, novicka Andrea 3

PASTORACE

Benedikt XVI. zakončil Rok sv. Pavla, www.radiovaticana.cz 5

RODINA A ŠKOLA

S almárkou na zádech – Šebestián Kubínek, P. Josef Dobiáš 8
Šťastné děti, Radomír Malý 10

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války
– Slovenský štát, Svatý stolec a židé (7) 11
– Pronásledování židů
v jihoevropských státech, Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 12

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (13), Tomáš Beran 15

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Zprávy z Liberce, br. Radim OFM / Zprávy z provincie sv. Václava 17

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (16), Petr Kozojed 18
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 20
Z kroniky našich farností 15. června až 7. července 2009 24

PŘÍLOHA

O příčinách vítězství komunistů
v únoru 1948, rozhovor Jana Cholínského s historikem Vítem Smetanou

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Karel Korous; Miroslav Kloz; Oldřich Krupička

náře musí nezbytně nejprve napadnout: To si autor teprve po čtvrt století věrné služby své televizi všiml, že hlavní americká média nejsou nestranná, že jsou zaujatá, zaměřená levicově? Opravdu mu musel otevřít oči až dělník, příslovečný muž z lidu, anebo jde o „tendenční levicovou" figuru, kterou se ze své spoluzodpovědnosti chce vyvázat?

Aby nedošlo k omylu: Neútočím na autora, jehož text pokládám za zajímavý, potřebný a věrohodný. Jen chci upozornit, že on sám je ve svém příběhu trochu jinou postavou, než patrně zamýšlel. A to je z hlediska problému, který líčí, příznačné a současně limitující.

Vtip knihy – jak si sám autor uvědomuje – nespočívá v tom, že odhaluje v americkém mediálním světě „spiknutí levičáků". O tom nejpozději od šedesátých let a „vítězství" amerických médií nad USA ve vietnamské válce nikdo soudný nepochybuje. Její hlavní přínos spočívá částečně v tom, že vše popisuje „odpadlík", který, řečeno jeho slovy „porušil zákon omerty (mafiánský zákon mlčet)", částečně pak v popisu technologie a metod, jimiž „mediální mafie" pracuje. Jen okrajově se však zabývá tím nejdůležitějším – motivací. Proč jsou média převážně levicová?

A tady se dostáváme k zásadní otázce, která má obecný přesah do celého demokratického světa a tedy i k nám. Moje odpověď na danou otázku zní: Média jsou převážně levicová z definice, ze své podstaty.

Po roce 89 si musel každý náš občan všimnout, že v demokraciích mají média obrovskou politickou moc. Je to moc nevolených elit, majitelů či zaměstnanců soukromých firem zprostředkujících události a vyrábějících informace. V našich českých, resp. evropských souvislostech pak vše ještě komplikují tzv. „veřejnoprávní média", která jasně definovaného vlastníka nemají a jsou v podstatě v družstevním držení majitelů-zaměstnanců. Tvrdím, že naprostá většina těchto lidí si svou politickou moc uvědomuje a vědomě s ní pracuje. Dokonale ilustrativní ukázkou byla v českém případě tzv. „televizní krize" na přelomu tisíciletí. Tato „tisíciletá voda", která se ničivě přehnala celou zemí a na demokratickém systému po sobě zanechala nevyčíslitelné škody, z nichž jsme se dosud zcela nevzpamatovali, byla pouze kabaretní ukázkou toho, co umí „mediální mafie" rozpoutat, cítí-li se ve své neohraničené a nekontrolované moci sebeméně ohrožena.

Jenže to ještě neodpovídá na otázku, zda tato moc je levicově orientovaná, a pokud ano, proč. K odpovědi je třeba si nejprve ujasnit sám pojem „levicovosti" v médiích, i kvůli významovému posunu který v Goldbergově knize vzniká použitím pojmu „liberální". Zjednodušeně však lze říci, že to, co je v Americe sporem konservativně-liberálním, je v evropském prostoru střetem pravicovo-levicovým.

Když jsem se před časem pokoušel (neúspěšně) založit „liberální" deník, při rozhovorech s potenciálními zaměstnanci jsem je nezakrytě informoval, že hledám žurnalisty pro *pravicové* noviny. Většinou na mě vykulili oči. Jednak byli šokovaní, že jim to říkám na rovinu – měl jsem přece použít „korektní" termín *nezávislé* (v americkém mediálním newspeaku – podle George Orwella v knize 1984 je to primitivní jazyk plný frází určený k manipulaci mas – *středové*), jednak se okamžitě domnívali, že tím myslím podporu nějakých politických stran. Naprosto charakteristické a zcela ve shodě s Goldbergovým „popisem"! Musel jsem dokola opakovat základní tezi: **Levicová média jsou pro mě ta, která přistupují k realitě**

Publikace vydávaná nyní Karmelitánským nakladatelstvím je specifická tím, že ji napsali tři kněží – duchovní synové otce Pia, kteří tohoto chudého bratra z Pietralciny velmi dobře znali. Nevydávají přitom pouze své osobní svědectví, ale provádí zejména hlubokou duchovní studii, pronikají do tajů spirituality otce Pia, do jeho pojetí kněžství a mystiky. Stigmata se na těle otce Pia objevila náhle v roce 1918 v jeho jednatřiceti letech, aby ho provázela po dalšího půl století. Bylo to přitom vůbec poprvé v dějinách, co se stigmata objevila na těle kněze. Otec Pio se stal velmi brzy mediálně známou osobností, zástupy věřících však k němu přitahovala zejména jeho opravdovost a neustálý kontakt s Bohem. Kromě svého osobního poselství a prožitku zanechal otec Pio dalším generacím i nemocnici nazvanou Domov pro úlevu v utrpení. Jan Pavel II. poděkoval Pánu za to, že nám daroval otce Pia právě v minulém století plném pýchy a z ní plynoucího utrpení. Jeho poselství představuje balzám vlitý do ran našeho neklidem zmítaného věku. Na přelomu tisíciletí byl blahořečen a vzápětí potom i svatořečen. Jeho medailonek zveřejníme někdy příště.

O osobnosti Padre Pia – Otce Pia, možná nejpopulárnějšího světce 20. století, bylo napsáno již téměř pět stovek knih a studií. Kromě této knížky karmelitáni ještě nabízejí:

Gabriele Amorth, Otec Pio, Karmelitánské nakladatelství 2005; Gianluigi Pasquale, 365 dní s otcem Piem, Karmelitánské nakladatelství 2008; DVD Mezi nebem a zemí, Paulínky 2007; Don Nello Castello, Pater Pio ikona ukřižovaného, Cesta 1994; DVD Pater Pio, Mido film 2006.

3. Jak novináři manipulují

Bernard Goldberg

Info a běžná cena: Brož., 232 str., 20,5 cm × 14,5 cm, 299 Kč

Vydalo nakladatelství Ideál

Rok vydání: 2005

ISBN: 80-901017-8-X

Kniha reportéra stanice CBS a nositele sedmi prestižních ocenění EMMY odhaluje, jak média zkreslují zprávy. Bernard Goldberg pracoval pro CBS téměř 30 let a za tu dobu nasbíral dost nelichotivého materiálu o žurnalistických praktikách: například čemu se novináři věnují a čemu se nevěnují a proč, kde

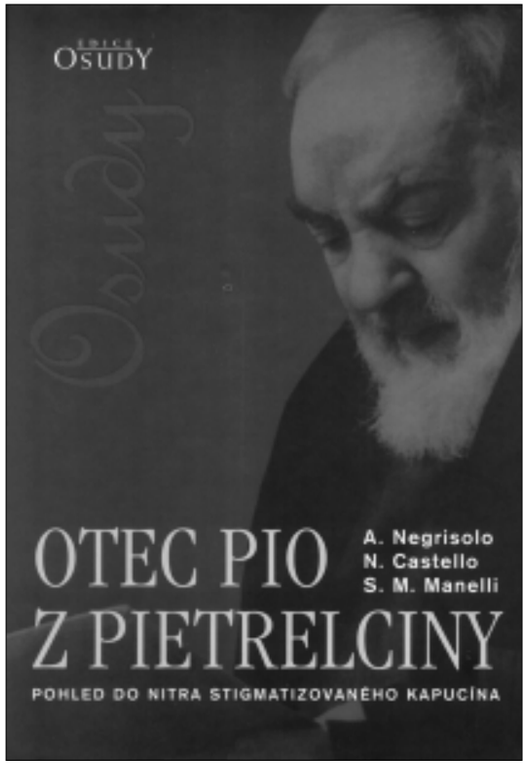

končí jejich ochota analyzovat skutečnost, jak svůj osobní prospěch nadsazují prospěchu obecnému. Goldberg sice píše o Americe a především o televizi, ale jeho závěry a jedinečná odhalení platí i u nás. Předmluvu ke knize napsal Petr Hájek. Vyjímáme z ní:

Kniha Bernarda Goldberga je svého druhu „opožděnou reportáží". Její nedávný úspěch ve Spojených státech je stejně málo překvapivý jako příznačný a svým způsobem do této „reportáže" také patří.

Američané jsou právem hrdi na svobodu a demokracii (zde vždy ale záleží na tom, jak se tato dvě slova chápou), jejímž prvním atributem je svoboda slova – a tedy médií. Někdy mají až tendence vydávat obojí za svůj „produkt", a občas podléhají nebezpečnému pokušení tuto vzácnou květinu pod značkou made in USA vyvážet do celého světa, bez ohledu na podmínky, v nichž by měla zapustit kořeny a růst. Při takovém zacházení však vzniká riziko, že rostlina nepozorovaně mutuje, přijme cizorodý gen a přes to, že na jejím vnějším vzhledu se nic nemění, její metabolismus již může produkovat jedovaté látky.

Právě do této oblasti míří Goldbergova reportáž. Jenže má svá Jenže. Poučenějšího čte-

ROK SV. APOŠTOLA PAVLA NE-SKONČIL

Rok apoštola Pavla skončil, řekne s oddechem ten, kdo se s Pavlem během tohoto roku setkal jen proto, že „musel". „Nic se nekončí, apoštolské dobrodružství trvá!", snad zvolá duše, která v Pavlovi objevila nečekaného průvodce pro život ve víře v 21. století. Ať tak jako tak, sv. Pavel k nám bude nadále promlouvat skrze své listy během liturgie a kdo zůstal hluchý v jeho jubilejním roce, bude je možná dál považovat za „výplň" mezi 1. čtením a evangeliem. Kdo se s Pavlem skutečně setkal a našel v něm svého duchovního otce a učitele, bude jím doprovázen i nadále. To byl smysl Roku apoštola Pavla: „Pro nás Pavel není postavou minulosti, na níž s úctou vzpomínáme. Je i naším učitelem. Je apoštolem a hlasatelem Ježíše Krista i pro nás." (Benedikt XVI. při zahájení Roku sv. Pavla, 28. 6. 2008).

■■■

A co přinesl tento rok pražské komunitě paulínek?

Tento rok se stal pro nás velkým darem. Jsme velmi vděčné papeži, že se rozhodl obrátit pohled celé církve k velkému apoštolu národů. Sv. Pavel nebyl žádný „svatoušek", ale náročná osobnost. Proto se ani nezrodila rozšířená lidová úcta k němu. Tím lépe! Kdo ho chtěl v tomto roce skutečně poznat, nemusel se „brodit přes nánosy", ale mohl hned jít ke zdroji.

Podobnou cestu jsme učinily i my v naší pražské komunitě. Možná si některá z nás na začátku myslela: „Co se ještě mohu naučit nového o tom, o kterém slýchám a čtu od začátku svého řeholního života?!" Ale ať už to byly naše denní meditace či sdílená rozjímání, pravidelná komunitní setkání nad katechesemi Benedikta XVI. o Pavlovi, četba nových knih, které vyšly (v italštině), měsíční rekolekce na svatopavelská témata připravené sestrami z generálního domu, účast na mezinárodním semináři o apoštolu Pavlovi a jeho pokračovatelích dnes anebo pouť po italských stopách tohoto apoštola národů (v září s mládeží, v květnu společně celá komunita), stále jsme žasly, jak v tom starém známém Pavlu nacházíme nové a nové inspirace pro svůj duchovní, komunitní i apoštolský život!

■■■

Pro mě osobně byl tento rok rokem noviciátu a tak jsem v Pavlovi měla toho nejlepšího průvodce. V Římě bydlíme nedaleko míst, kde on žil a do Basiliky sv. Pavla za hradbami jsem „nakoukla" po každé, když jsem šla na metro nebo na autobus. Jako novicky jsme po celý měsíc byly přítomné s knihami v kostele, kde žil a vyučoval po svém příchodu do Říma. S otevřeným Písmem jsem zde denně naslouchala jeho slovům. A snad ještě raději jsem se procházela po Appia Antica a rozjímala o jeho lásce k národům, které se ještě o Kristu nedoslechly a v blízkosti místa jeho mučednictví na Tre Fontane jsem mu svěřovala všechny těžkosti, se kterými má pražská komunita „bojovala" při přípravě nového knihkupectví. Vůbec totiž nepochybuji o tom, že sv. Pavel má svou mocnou přímluvou i podíl na otevření nového knihkupectví v srdci pražské metropole (tak jako on vyhledával velká města a dopravní křižovatky jsme i nyní my v podobném místě, kde tepe život, ale kde ještě Boží slovo není plně přijato).

Je to jeho duch, který nás denně vede při setkání s mnoha návštěvníky, kteří k nám zajdou, a láska ke Kristu – tak jak on nám ji ukázal a jí učil – je naší silou v okamžicích, kdy bychom to – v knihkupectví anebo v redakci – lidsky nejraději vzdali (neprošel mnoha podobnými situacemi právě i apoštol Pavel?).

Je ještě mnoho, čemu se od sv. Pavla máme učit. Letos jsme si uvědomily, jak je důležité učit se od Pavla spolupráci mezi sebou navzájem a s dalšími lidmi v církvi. Umět zapojit a ocenit své spolupracovníky – to Pavel znal a pokračoval v tomto úsilí i tam, kde to nebylo snadné a když některými tzv. křesťany byl zklamán. Do svého dalšího života si nesu jeho dvojí touhu: být už spolu s Pánem, ale zároveň zůstat zde na zemi a vydávat svůj život po kapkách v apoštolské službě druhým.

■■■

Pro paulínky tedy nic nekončí. Přesto jsme však pozvaly naše přátele, abychom za

celý rok poděkovaly a nechaly Pavla promluvit. Stalo se tak v sobotu 27. června v kostele u Panny Marie Sněžné v Praze (tedy tam, kde máme své knihkupectví a kde jsou doma i bratři františkáni) při mši svaté a následném pásmu četby z listů sv. Pavla.

Při mši svaté byly s chlebem a vínem přineseny k oltáři také dvě knihy. Ta první obsahovala ručně přepsané pavlovské listy: každý ze zákazníků knihkupectví se po dobu Jubilejního roku sv. Pavla mohl zastavit u otevřené Bible a opsat jeden verš z jeho listů. Rovněž byla přinesena kniha sestavená z „lectio divina" uživatelů komunitního webu Signály.cz, kteří týden po týdnu přečetli za jubilejní rok všechny pavlovské listy a na web napsali svůj postřeh či modlitbu (paulínky stály u zrodu tohoto projektu). Tak společenství okolo oltáře netvořili jen přítomní návštěvníci knihkupectví a přátelé Dcer sv. Pavla, ale i všichni lidé, kteří se na oněch knihách podíleli.

Ke konci mše svaté zaznělo, že v roce sv. Pavla šlo o Slovo, které šířil, a protože to Slovo je pořád živé, můžeme jej stále rozjímat a zakoušet ve svém životě. Konec ještě neznamená oddych, ale nový nádech pro Slovo. Tím nádechem byla druhá část programu. Inscenované čtení z listů sv. Pavla. Zvláštností tohoto čtení bylo, že k ambonu přistupovali čtenáři nesoucí jeho jméno. Setkání se sv. Pavlem – v postavě apoštola – provázel herec Pavel Šimčík. Zvláštní výmluvnosti přednášenému a čtenému slovu dodávaly zhudebněné úryvky pavlovských listů (autor: Václav Hálek, zpěv: Pavla Kšicová, housle: Vítezslav Ochman).

V soustředěném tichu kostela získala Pavlova slova zvláštní sílu. Jakoby nemluvil světec dva tisíce let starý, ale současník člověka 21. století. Tak aktuálně působily jeho výzvy k životu v lásce, k pomoci slabším a trpícím, k spolehnutí se na Pána a úplném nasazení se pro hlásání evangelia. Když zazněla závěrečná slova – úryvek z Listu Efesanům: „Klekám na kolena před Otcem, od něhož mají původ všecky rody na nebi i na zemi, a prosím ho: ať vám ze své bohaté božské slávy dá to, že ve vás mocně zesílí skrze jeho Ducha vnitřní člověk, aby Kristus vírou přebýval ve vašem srdci …" (Ef 3, 14 – 17) – byl to sám apoštol národů, kdo se modlil za všechny přítomné. Naší odpovědí bylo tiché „amen" v srdci a společná modlitba litanií k sv. Pavlovi, jíž se celý slavnostní večer zakončil.

Proč třeba něco podobného – i mimo jubilejní rok – společně nepřipravit i v Liberci?

Druhý list Libereckým

Tak jako jsem před rokem použila slova sv. Pavla, abych vám napsala „list Libereckým" (loňský Obrázek č. 10, 14. 9. 2008, s. 4n.), dovolím si podobně i skončit. Představme si, že se přece jen s námi apoštol Pavel loučí. Ví, že brzy zmizí z prvních stránek katolického tisku, z nedělních homilií, z papežových katechesí … A proto povolává naposledy k sobě zástupce církevních obcí Liberecka a takto k vám promlouvá:

„Neopomenul jsem nic z toho, co by vám bylo k užitku, ale hlásal jsem vám to a učil vás tomu v kostele i po domech. Vážně jsem vám kladl na srdce, abyste se obrátili k Bohu s vírou v našeho Pána Ježíše. Vím, že se blíží konec, ale můj život nemá vůbec pro mě cenu, jen když dokončím svůj běh a úkol, který jsem přijal od Pána Ježíše: vydávat svědectví pro evangelium o Boží milosti. Nic jsem nezameškal, ale zvěstoval jsem vám všechno, co rozhodl Bůh. Dbejte na sebe i na celé společenství, kterému vás Duch svatý poslal sloužit (farář, farní rada, ministranty, varhaníci, kostelníci, akolyté …). A nyní vás tedy odporoučím Bohu a slovu jeho milosti …" (srov. s loučením sv. Pavla se staršími z církevní obce v Efesu ve Sk 20, 19 – 32).

Putování po cestách Božího království už zde na zemi po příkladu sv. Pavla tedy nekončí. Svatý Pavel nám bude nadále po boku v každé chvíli, kdy nalistujeme v Písmu sv. jeho listy a kdy mu budeme naslouchat při liturgii (obyčejně ve 2. nedělním čtení).

Dobrou cestu vám všem za Dcery sv. Pavla přeje

novicka Andrea!

Pozn.: K jubilejnímu Roku sv. Pavla vznikl tematicky web, který i nadále bude existovat. Národní knihovna ČR ho vybrala k archivaci jako součást českého kulturního dědictví. Autorkou webu a téměř všech článků je má spolusestra Anna: http://svatypavel.paulinky.cz/

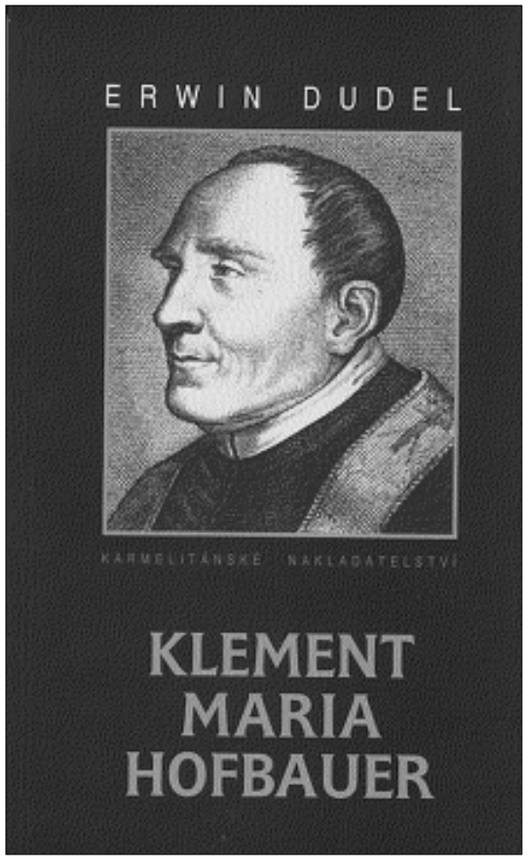

následovat Ježíše Krista, hlásat Jeho evangelium slovem i životem a takto přibližovat člověku nebe.

Sv. Klement Maria Hofbauer velmi toužil po kněžské službě, protože věděl, že jako kněz může nejlépe pomáhat lidem nalézat Boha. Byl rozeným misionářem a Božím řízením se dostal právě do misijní kongregace redemptoristů. Právě pro svoji neúnavnou a výjimečnou misijní činnost je nazývám apoštolem Varšavy a Vídně, kde působil po většinu svého života. Zde proslul sv. Klement jako výborný duchovní správce a zároveň misionář. Rozsah jeho služby byl úžasný – od starosti o kostel až po posledního chudáka na periferii. Sami věřící nazývali jeho působení „ustavičnou misií". Kostel Sv. Bennona se za působení sv. Klementa ve Varšavě (1787 – 1808) proměnil ze skladiště na krásný dům Božím a stal se jakýmsi náboženským, vzdělávacím střediskem, ohniskem víry a církevního života.

Ve všední dny začínal program v kostele již v 6.00. Na pořadu byla mše sv. s lidovým zpěvem, katechese, mše sv. s doprovodem gregoriánského chorálu, výklad úryvku z Písma sv., slavnostní bohoslužba s doprovodem profesionálních hudebníků, návštěva Nejsvětější svátosti, odpolední kázání, křížová cesta, další pobožnosti … Zpovědnice byly obleženy po celý den a na závěr přicházeli lidé na společné nešpory – 150 let před tím, než k tomu vybídl poslední koncil. To vše v polském, německém a někdy i francouzském jazyce. O nedělích a svátcích se začínalo už v 5.00 ráno a program byl ještě bohatší. Do kostela Sv. Bennona se vešlo asi 1000 lidí, kteří se v něm střídali prakticky po celý den. Nedalo se procházet jedněmi dveřmi, proto jedním vchodem vycházeli, druhými do kostela vycházeli.

Takové dílo nemohl, a ani nechtěl, konat Klement sám. Do služby Bohu a člověku dokázal zapojit lidi různé národnosti, postavení či vzdělání, každého podle jeho schopností. Ve Varšavě začínal jen s dvěma spolubratry, krajanem P. Tadeášem Hýblem a řeholním bratrem E. Kuzmannem. Přidávali se ale další a další, kteří chtěli tímto způsobem pracovat a žít. Příklad a osobnost sv. Klementa lidi povzbuzovala a přitahovala, takže se nebáli, že v životě o něco přijdou a dávali se podobně jako on k disposici Bohu i bližním. Pochován je ve Vídni v kostele Maria am Gestade, Panny Marie Na nábřeží. Je patronem pekařů, cukrářů a vinařů.

O jeho fantastických životních osudech se lze dočíst i ve dvou jiných knížkách, než v té, kterou zde doporučujeme: Josef Heinzmann, Svatý Klement Maria Hofbauer, Řím 1989; Wilhelm Hünermann, Pekařský učedník ze Znojma, Karmelitánské nakladatelství 2008.

V České republice oslavujeme sv. Klementa v den jeho svatořečení 20. 5., ale rozdílně na Moravě (jako památku) a v Čechách (jeho nezávaznou památku).

2. Otec Pio z Pietrelciny

Pohled do nitra stigmatizovaného kapucína

A. Negrisolo, N. Castello, S. M. Manelli
Info a běžná cena: Váz., 240 str., 229 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2003
Objednací číslo: 10866

A tentokrát splatíme ještě jeden dluh: o slavném otci Piovi z Pietrelciny byla dosud v Obrázku jen jediná náhodná zmínka.

[6]) Místa v kostele se nejen kupovala od kostelních otců, ale mohla se i směňovat a prodávat mezi jednotlivými věřícími. Například v roce 1615 koupil Christoph Prade z Ruprechtic místo ve farním chrámu od Martina Hausera za 9 grošů, Hans Gertner od Joachima Jakobitze získal za 15 grošů a 3 peníze dokonce polovinu lavice.

[7]) Mimořádné příjmy je terminus technicus samotných kostelních otců, v jejich mateřštině to byly „*extraordinarii Einnahmen*".

[8]) V roce 1619 – 1620 přispěli na varhany 4 kopami řezníci, 2 kopami krejčí, 2 kopami truhláři, 3 kopami kováři a rovněž 3 kopami tkalci.

[9]) 36 kop věnoval purkmistr Michael Klösel Hansi Sigmundovi, 8 kop 52 grošů bylo získáno prodejem plechů, 50 grošů 4 peníze prodejem svící do zámecké kaple a vosku do Rýnovic. Konečně 7 kopami 33 grošů 4,5 penězi přispěl Jonas Ullmann na plat kaplana.

[10]) Decker samozřejmě získal i tehdy obvyklé pocty v podobě truňků piva, a z kostelní pokladny 3 kopy 9 grošů na svou svatbu.

[11]) Nebyla to nijak levná záležitost, za samotné převzetí varhan získal zhořelecký varhaník 10 kop 17 grošů a 1 peníz, dalších téměř 7 a půl kopy padlo na úhrady jeho cesty a pobytu v Liberci.

[12]) Šindel patřil mezi vůbec nejdražší stavební komodity, přesto na něm kostelní otcové nijak nešetřili.

[13]) Tato klasifikace je do jisté míry mým badatelským konstruktem pro zpřehlednění a snazší pochopení organizace liberecké farnosti, v dobových pramenech se tito muži nikdy podobnými termíny neoznačovali.

[14]) Tschirhen byl vskutku neúnavným a neocenitelným zaměstnancem, s trochou nadsázky konal za relativně malou odměnu práce všeho druhu.

[15]) V účetním roce 1616 – 1617 zemřel kantor Gottfried Tugemann, jeho nástupcem se stal Hans Christoph Horn. Kostelní otcové se zachovali velkoryse a půlroční mzdu vyplatili vdově po Tugemannovi, zatímco druhou polovinu již novému vládci liberecké kruchty Hornovi.

[16]) Troufne si laskavý čtenář odhadnout, kdo by mohl být oním měchošlapem? Odpověď není překvapující, Christoph Tschirhen se ochotně ujal i této funkce.

Petr Kozojed

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Klement Maria Hofbauer
Dudel Ervín
Info a běžná cena: Brož., 247 str., 195 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2001
Objednací číslo: 10394

Bylo velkým nedostatkem Obrázku, že v 69 dosud vydaných číslech ani jednou nebyl zmíněn světec, kterému je věnována tato kniha, a který se narodil v naší zemi. Snad to tímto doporučením aspoň trochu napravíme. Doporučujeme knihu, která „je přesně o dnešku".

Životní příběh Klementa Marii Hofbauera (* 26. 12. 1751 Tasovice u Znojma – † 15. 3. 1820 Vídeň) je všechno jiné, jen ne nudný život katolického světce doby osvícenství. Tento muž přijal dobu, do které se narodil, jako výzvu a bohatě svůj život naplnil službou evangeliu. Není náhodou, že o něm jeden z jeho nepřátel a později nadšených spolupracovníků prohlásil: Mezi žijícími lidmi znám jen tři opravdové osobnosti: Napoleona, Goetha a Hofbauera ...

V tomto roce si navíc připomínáme 100 let od jeho svatořečení. Byl redemptoristou a misionářem stejně jako o několik desetiletí po něm sv. Jan Nepomucký Neumann (o něm v roč. 5, č. 2 Obrázku, 31. 10. 2007, viz na s. 25 doporučenou knížku Nový muž pro nový svět: vůně divokých dřínů a přílohu s. 6n., odpověď 8). V životě nedostal nic zadarmo. Představíme krátce jeho způsob pastorace, tzv. „ustavičné misie", a zároveň dnešní „lidové misie" redemptoristů v naší republice.

Misijní Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele (redemptoristé), byla založená svatým Alfonsem Maria di Liguori roku 1732. Jde o řeholní, misionářský, klerikální institut papežského práva a rozličných ritů. Do této kongregace vstupují kněží, jáhni i laici, kteří chtějí spolupracovat na spáse své i bližních a žít v bratrském společenství. Jejich posláním je

BENEDIKT XVI. ZAKONČIL ROK SV. PAVLA

Páni kardinálové,
Vážení bratři v biskupské a kněžské službě,
Ctění členové delegace ekumenického patriarchátu,
Drazí bratři a sestry,

Každého co nejsrdečněji zdravím. Zejména kardinála archipresbytera této basiliky a jeho spolupracovníky, zdravím opata a mnišskou benediktinskou komunitu; zdravím také delegaci ekumenického patriarchátu z Konstantinopole. Rok připomínky narození svatého Pavla se dnes končí. Shromáždili jsme se u hrobu apoštola, jehož **sarkofág, uchovávaný pod papežským oltářem, byl nedávno podroben pozorné vědecké analýze**: do sarkofágu, který během tolika staletí nebyl nikdy otevřen, byl učiněn malý otvor, aby tam bylo možné zavést speciální sondu, jejímž prostřednictvím byly odhaleny stopy vzácné lněné purpurové tkaniny, lemované zlatem a tkaninou modré barvy se lněnými vlákny. Byla zjištěna přítomnost velkých zrn rudého kadidla z proteinových a vápencovitých látek. Kromě toho maličké kostní fragmenty, které podrobili radiokarbonové zkoušce vědci neznalí jejich původu, kteří došli k tomu, že patřily osobě z doby 1. či 2. století. To se zdá potvrzovat jednomyslnou a nikdy nevyvracenou tradici, že jde o ostatky apoštola Pavla. To vše naplňuje naši duši hlubokým pohnutím. Mnoho lidí během těchto měsíců, sledovalo cesty apoštola – zevnější a ještě více ty vnitřní – kterými prošel během svého života: cesta do Damašku vedoucí na setkání se Zmrtvýchvstalým; cesty středomořím, kterými procházel s pochodní evangelia, setkávaje se s odporem i přijetím, až k mučednictví, díky němuž patří navždy k římské církvi. Jí také adresoval svůj nejdelší a nejdůležitější list. Rok svatého Pavla se končí, ale být osvěcováni a proměňováni spolu s Pavlem, – a s ním a díky němu poznávat Ježíše a jako on být osvěcováni a proměňováni evangeliem – to bude vždycky součástí křesťanské existence. A vždycky i mimo okruh věřících zůstane také učitelem národů, který nese poselství Zmrtvýchvstalého všem lidem, protože Kristus je všechny poznal a miluje; byl usmrcen a vstal z mrtvých pro ně všechny. Chceme mu naslouchat také nyní, kdy zahajujeme slavnost dvou apoštolů, vzájemně spojených těsným poutem.

Součástí struktury Pavlových listů je to, že – vždycky ve vztahu k místu a zvláštní situaci – vysvětluje především tajemství Krista, učí nás víře. Potom v druhé části následuje aplikace na náš život: co vyplývá z naší víry? Jak utváří naši každodenní situaci? V listu Římanům začíná tato druhá část 12. kapitolou, v jejichž prvních dvou verších apoštol shrnuje podstatné jádro křesťanského života. Co v této pasáži říká svatý Pavel nám? Nejprve jako základní věc prohlašuje, že s Kristem začal nový způsob uctívání Boha, nová bohoslužba. Ta spočívá v tom, že živý člověk sám se stává adorací, „obětí" ve svém vlastním těle. Bohu už neobětují nějaké věci. Samotná naše existence se má stát chválou Boha. Ale jak k tomu dojde? Ve druhém verši je nám dána odpověď: Nepřizpůsobujte se už tomuto světu, ale změňte se a obnovte svoje smýšlení, abyste dovedli rozeznat, co je vůle Boží ..." (12, 2). Dvěma rozhodujícími slovy tohoto verše je „změňte se" a „obnovte". Musíme se stát novými lidmi, proměněnými na nový způsob existence. Svět stále hledá novost, protože je právem nespokojen s konkrétní realitou. Pavel nám říká: svět nemůže být obnoven bez nových lidí. Jedině budou-li noví lidé, bude i nový svět, svět obnovený a lepší. Na počátku je obnova člověka. Platí to pro každého jednotlivce. Jedině staneme-li se novými, stane se novým svět. To také znamená, že nestačí přizpůsobit se aktuální situaci. Apoštol nás vybízí k non konformismu. V našem listě se praví: nepodřizujte se schématu aktuální doby. Vrátíme

k tomuto bodu, až budeme přemýšlet o druhém textu, o kterým chci dnes spolu s vámi rozjímat. Apoštolovo „Ne“ je jasné, a také přesvědčivé pro kohokoli, kdo pozoruje „schémata“ našeho světa. Jak se však obnovit? Jak to učinit? Jsme toho opravdu schopni? Slovem obnovit Pavel naráží na vlastní konversi, na své setkání se vzkříšeným Kristem, setkání, o kterém ve druhém listu Korinťanům říká: „Když se tedy někdo stal křesťanem, je to nové stvoření. To staré pominulo, nové nastoupilo“ (5, 17). Pro něho bylo toto setkání s Kristem natolik otřásající, že o tom říká: „Umřel jsem“ (Gal 2, 19; srov. Řím 6). Stal se novým, jiným, protože už nežije pro sebe a sám sebou, ale pro Krista a v Něm. Během let však také viděl, že tento proces obnovy a změny trvá celý život. Obnovujeme se, pokud se necháváme uchopit a zformovat novým Člověkem Ježíšem Kristem. On je po výtce Člověk nový. V Něm se nová lidská existence stala realitou a my se můžeme opravdu obnovit, pokud se odevzdáme do jeho rukou a od Něho se necháme utvářet.

Pavel činí tento proces „přetavení“ zřetelnějším, když říká, že **se stáváme novými proměnou našeho způsobu myšlení**. Tím, co bylo přeloženo jako smýšlení, je řecký výraz nous. Je to komplikované slovo. Lze jej přeložit jako „duch“, „cítění“, „rozum“ anebo právě „smýšlení“. Náš rozum se musí obnovit. To nás překvapuje. Možná bychom čekali, že se to týká nějakého postoje: toho, co bychom v našem jednání měli změnit. Ale nikoli: obnova musí sahat až na dno. Nás způsob vidění světa, chápání reality, veškeré naše myšlení se musí změnit, počínaje jeho základy. Myšlení starého člověka, obecné smýšlení směřuje obvykle k vlastnění, blahobytu, vlivu, úspěchu, pověsti atd. V tomto smyslu má však velmi omezený dosah. Takto v posledku zůstává středem světa vlastní „já“. Musíme se naučit myslet hlouběji. Co to znamená, nám říká svatý Pavel v druhé části věty: je třeba se naučit rozumět vůli Boží tak, aby utvářela naši vůli. Abychom my sami chtěli to, co chce Bůh, abychom uznali, že to, co Bůh chce, je krásné a dobré. Jedná se tedy o obrat v naší základní duchovní orientaci. Bůh musí vstoupit do horisontu našeho myšlení: to co On chce a způsob, podle něhož On pojal svět i mne. Musíme se naučit mít podíl na myšlení a chtění Ježíše Krista. A tak budeme novými lidmi, v nichž se vyjeví nový svět.

Stejnou myšlenku nezbytné obnovy naší existence lidské osoby Pavel ilustroval později ve dvou úryvcích listu Efesanům, u nichž se chceme ještě krátce zastavit. Ve čtvrté kapitole tohoto listu nám apoštol říká, že s Kristem musíme dosáhnout věku zralosti, dospělého lidství. **Nemůžeme zůstávat „malými dětmi**, nechat se zmítat a strhovat větrem kdejakého učení …“ (4, 14). Pavel si přeje, aby křesťané měli zodpovědnou víru, „zralou“ víru. Výraz „dospělá víra“ se v posledních letech stal rozšířeným sloganem, který je často chápán jako postoj toho, kdo už nenaslouchá církvi a jejím pastýřům, ale vybírá si autonomně to, co chce věřit a nevěřit – tedy víra „udělej si sám“. A je to presentováno jako „odvaha“ vyjádřit se proti magisteru církve. Ve skutečnosti k tomu však není třeba odvahy, protože tu je vždycky jistota veřejného aplausu. Odvahu chce spíše přilnutí k víře církve, i když odporuje „schématu“ soudobého světa. A to je onen non konformismus víry, který Pavel nazývá „zralou vírou“. A jako dětskou víru označuje naopak chození po větru a proudu doby. Takto je součástí zralé víry například zasazovat se za nedotknutelnost lidského života od jeho prvního okamžiku a odporovat tak radikálně principu násilí právě při obraně nejbezbrannějších lidských tvorů. Součástí dospělé víry je uznávat manželství mezi mužem a ženou na celý život jako instituci Stvořitele, obnovenou Kristem. Dospělá víra se nenechá vláčet sem a tam jakýmkoli proudem. Staví se proti větrům módy. Ví, že tyto větry nejsou vanutím Ducha svatého; ví, že Duch Boží se vyjadřuje a projevuje ve společenství s Ježíšem Kristem. Nicméně, také zde Pavel nezůstává jenom u negace, ale vede k velkému „Ano“. Opisuje zralou víru, opravdu dospělou v positivním smyslu slova pomocí výrazu: „žijme podle pravdy v lásce“ (srov. Ef 4, 15). **Nový způsob myšlení, který nám byl dán vírou, se obrací především k pravdě.** Mocí zla je lež. Mocí víry, mocí Boha je pravda. Pravda o světě a o nás samých se stává viditelnou, hledíme-li k Bohu. A Bůh se stává viditelným nám v tváři Ježíše Krista. Hledíme-li na Krista rozpoznáváme další věc: pravda a láska jsou neoddělitelné.

čitě hovoří zápisy o nasměrování finančních prostředků, zakoupené vápno, kameny, dříví, latě a hřebíky byly jistě využívány na vylepšování vzhledu fary, školy a především kostela. Zánovní věž si žádala stále nové opravy, také šindel[12] na střeše chrámu vinou povětrnostních podmínek musel být často vyspravován či přímo nahrazován novým.

Nadále nemohlo chybět v náplni práce kostelních otců pořizování **liturgického vybavení** a dalších nezbytností ke konání bohoslužeb. Za víno a hostie zaplatili 66 kop 27 grošů a půl peníze, mimo vosku kupovali i hotové svíce, snad to bylo výhodnější a jednodušší. Záznam o praní kostelního prádla se objevil jen v účetním roce 1622 – 1623, zato však si tato očista vyžádala celých 6 kop grošů. Nově se objevuje také jakási instituce osob, věnujících se dlouhodobě různým pracím v rámci farnosti, dnes bychom je moderně označili jako farní „pracovní četu“.[13] Jejich úsilí bohužel ve většině případů není konkretizováno, takže mohu čtenářům nabídnout jen jména. Christoph Tschirhen[14] se snad nejvíce blížil postu kostelníka, jak ho známe dnes. Caspar Rufen a Hans Sieber vykonávali zřejmě kvalifikovanější a pochopitelně také daleko lépe honorovanou řemeslnickou práci.

Nezanedbatelnou hotovost pohltily také příspěvky pomocníkům kantora na kruchtě, tzv. **adjuvantům**. Léty prověřený zvyk vyplácet jim odměnu v naturáliích, konkrétně tedy v podobě půl bečky či celé bečky piva, byl k oboustranné spokojenosti zachován i v posledních předbělohorských letech. Kantor disponoval kromě zdatných zpěváků také stále se rozrůstajícím notovým materiálem, v roce 1616 – 1617 např. přibylo do archivu hudebnin několik duchovních motet.

Když jsem již zmínil kantora[15], musím doplnit i ostatní zaměstnance farnosti. Kantor i písař dostávali 3 kopy grošů ročně a z tohoto pohledu patřili mezi nejhůře honorované v rámci liberecké církve. Podstatně lépe na tom byl **varhaník**, od roku 1620 je doložen Jakob Sachs. Za dva a půl roku si přišel na 50 kop 57 grošů, příjmy svého nadřízeného, kantora, tedy převýšil téměř sedmkrát. Dokonce i kalkant (měchošlap)[16], dodávající varhanám vzduch, si vydělal více než kantor, celé 4 groše týdně. Příčiny této platové nerovnosti jsou však zahaleny tajemstvím a bez podrobnějšího pramenného doložení bychom nad nimi jen spekulovali.

Kostelními otci byli v letech 1615 – 1618 Christoph Schmid a Abraham Tugemann, v letech 1618 – 1620 Georg Posselt a Joachim Zimmermann, v letech 1620 – 1621 Joachim Zimmerman a Christoph Hoffmann, a v letech 1621 – 1624 hospodaření liberecké farnosti uzavřeli Christoph Schmid a Christoph Hoffmann.

Rokem 1624 ovšem skončil dosavadní poklidný běh událostí v liberecké církevní obci, což se přirozeně odrazilo i na účetnictví. Jakkoli se formální podoba vedení kostelních účtů nezměnila, jejich obsah byl zcela jiný a vyvíjel se ve zcela jiném prostředí. Proto tuto kapitolu uzavřeme a vrátíme se ze suchého světa čísel do vzrušené epochy bělohorské a pobělohorské. Dříve než tak učiníme, pokusíme se zhodnotit luteránské období v libereckých duchovních dějinách.

---

[1]) Tak například značné sumy byly obětovány na opravy vojskem poškozených domů. Není specifikováno, která z protivných stran tuto zkázu způsobila, ostatně postiženým měšťanům to jistě v tomto případě bez ohledu na osobní sympatie mohlo být jedno. Několikrát se také vyskytla jakási almužna či kulantněji řečeno „cestovné“ pro nábožensky postižené osoby.

[2]) Městské hospodaření bylo v knihách kostelních účtů ukryto pod výmluvný název *Rejstřík příjmů a vydání pana N., purkmistra*. Oním N, tedy libereckým purkmistrem byl v letech 1614 – 1618 a 1621 – 1622 Michael Klösel, v letech 1618 – 1620 Elias Ullrich a v letech 1623 – 1627 Georg Ginzel.

[3]) Absolutně rekordní byl účetní rok 1619 – 1620, kdy Erbegelde přinesly do farní pokladny 177 kop a 40 grošů.

[4]) Rekordní suma 155 kop 46 grošů 6 peněz byla dosažena v účetním roce 1623 – 1624. Zajímavostí přitom je, že tento „rok“ byl ve skutečnosti pouze pololetím, kostelní otcové vedli finance od 20. srpna 1623 do 18. února 1624. Zisky o jednotlivých nedělích narůstaly geometrickou řadou, od 2 – 3 kop v září 1623 až k téměř 13 kopám o neděli 18. února 1624.

[5]) Příjmy za pohřby jsou bohužel v účtech této doby vždy uváděny sumárně a není tedy možné zjistit sociální statut jednotlivých rodin podle výše platby za poslední rozloučení. Jména jednotlivých nebožtíků se objevují až po roce 1625, toto období však nyní není předmětem našeho zájmu.

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBERECTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (16)

V tomto pokračování naposledy nahlédneme do předbělohorských kostelních účtů, hospodaření farnosti dovedeme až do zlomového roku 1624. Finanční problematikou také zakončíme celé předbělohorské období v libereckých duchovních dějinách, napříště se vrátíme více k vlastnímu tématu seriálu.

Zatímco období let 1615 – 1624 bylo v Českém království epochou velice dramatickou, v liberecké farnosti panoval klid. Kostelní otcové byli jistě lidmi své doby a jestliže oni nevzrušeně vedli církevní pokladnu, jistě i ostatní farníci mohli vyhlížet do budoucna s opatrným optimismem. Chci tím naznačit, že jednotlivé položky účetnictví se nijak neměnily, jejich rozčlenění i přibližná výše zůstávaly stejné. Teprve po roce 1620 se začínají pomalu objevovat dříve neobvyklé výdaje, které rozhodně nepatřily a neměly by patřit do církevního prostředí v normálních časech.[1] Snad je to zapříčiněno skutečností, že ve sledovaném období se v knihách věnovaných doposud výhradně farním výdajům začíná objevovat i zpracování městského hospodaření.[2] To je agenda velice zajímavá a jistě by stála za podrobnější zpracování, v našem specializovaném seriálu jí však nemůžeme popřát místa. Ač lákáni tajemnem obecní pokladny, musíme se vrátit k suchým číslům kostelních účtů a zdánlivě nevzrušivé všednodennosti liberecké farnosti.

Příjmová stránka se skládala z dlouhodobě prověřených a výnosných položek, na nichž nebylo nutno nic měnit. Zisky z propachtované církevní půdy, tzv. **Erbegelde**[3], si nadále podržely primát, v letech 1615 – 1624 přinesly 860 kop a 50 grošů. Velice zdatně jim však sekundovaly pravidelné **sbírky**[4] mezi věřícími, kteří byli ke svému kostelu stále štědřejší. V letech 1615 – 1624 věnovali sumu 804 kop 15 grošů 5,5 peněz, roční průměr tedy dosáhl téměř 90 kop grošů. Dalšími stabilními příjmovými položkami byly **odkazy ke kostelu** (243 kop 25 grošů 5 peněz), **příjmy za pohřby**[5] (50 kop 24 grošů 1 peníz), **úroky z vypůjčených peněz** (32 kop 51 grošů), **příjmy za místa v kostele**[6] (20 kop 25 grošů 1 peníz) a **stodolní daně** s výnosem 1 kopy 4 grošů. Nezanedbatelné sumy získali kostelní otcové z agend, které bych označil jako mimořádné příjmy a nahodilé příjmy. **Mimořádné příjmy**[7] byly účtovány pouze v letech 1618 – 1621, nepochybně v souvislosti s velice nákladnou stavbou nových varhan. Byly to dávky, popř. přeplatky na daních, zčásti zacílené přímo na pořízení varhan[8], zčásti věnované k libovolnému použití. Za tři roky přinesly do pokladny 394 kop 44 grošů 3 peníze, největší část, celých 200 kop grošů, poskytla liberecká vrchnost. **Nahodilé příjmy**[9] jsou opravdu ojedinělé a bezvýznamné, celkově dosáhly výše 53 kop 16 grošů 1,5 peníze. V celkovém úhrnu tedy kostelní otcové za léta 1615 – 1624 získali 2461 kop 16 grošů 3 peníze.

Tyto sumy však kostelní otcové nehromadili zbytečně a pro vlastní potěšení, nýbrž je uvážlivě investovali k dobrému farníků i farního chrámu. Zdaleka největší investicí bylo pořízení nových **varhan**, práce byla svěřena českolipskému varhanáři **Davidu Deckerovi**. Smlouvu s Deckerem uzavřela městská rada 10. dubna 1619, objednala si *„zcela nový varhanní stroj se zadním positivem s 45 klávesami, s rozsahem od velkého C k trojčárkovému c, s pěti měchy.“* David Decker získal na počátku roku 1619 66 kop 21 grošů, v účetním roce 1619 – 1620 453 kop 6 grošů, v roce 1620 – 1621 137 kop 6 grošů 1 peníz, úhrnně 656 kop 33 grošů 1 peníz. To však byla pouze jakási základní mzda[10], další sumy plynuly na dovoz varhanářova nářadí z České Lípy do Liberce a přirozeně zejména na materiál ke stavbě varhan. Na celé zakázce se podíleli také místní řemeslníci, Möller z Hanychova zhotovil lavici k varhanám, truhlářské práce odvedl Caspar Beier, Martin Tedel vyzdil místo pro varhany na kruchtě. Farníci chápali varhany opravdu jako královský nástroj, vždyť k jejich převzetí (dnes bychom řekli kolaudaci) pozvali odborníka na výsost povolaného, varhaníka ze Zhořelce.[11]

Značné výdaje se nárazově vázaly také na **Erbegelde**, na jejich nákup a nutné úřední poplatky s tím spojené. Tak kostelní otcové vydali za pořízení později pronajímaných pozemků téměř 400 kop grošů, druhou největší částku v této kapitole.

Samozřejmě nejpočetněji je zastoupena **agenda stavební**, jakkoli celkový úhrn vynaložených prostředků nebyl srovnatelný oproti výše uvedeným položkám. Bohužel velice neur-

V Bohu jsou obě nerozlučně jedno: a právě to je podstata Boha. Proto jsou pro křesťany pravda a láska vždy spolu. Láska je důkazem pravdy. Stále znovu musíme být měřeni podle tohoto kritéria, kdy se pravda stává láskou a láska nás činí pravdivými.

Ještě další důležitá myšlenka se objevuje v tomto verši sv. Pavla. Apoštol nám říká, že podle pravdy v lásce přispíváme k tomu, že všechno – universum – roste směrem ke Kristu. Pavel se na základě své víry nezajímá pouze o naši osobní spravedlnost, ani ne o pouhý růst církve. **Zajímá se o universum**: ta pánta. Poslední cíl Kristova díla je universum, přeměna universa, veškerého lidského světa, celého stvoření. Kdo spolu s Kristem slouží pravdě v lásce, přispívá k velkému pokroku světa. Ano, zde je zcela jasné, že Pavel zná ideu pokroku. Kristus, jeho život, utrpení a vzkříšení, byl opravdovým velkým skokem v rozvoji lidstva, světa. Nyní však universum musí růst ve vztahu k Němu. Kde roste přítomnost Krista, tam je pravý pokrok světa. Tam se člověk stává novým a tak se stává novým tento svět.

Tutéž věc nám Pavel ozřejmuje ještě v jiné souvislosti. Ve třetí kapitole listu Efesanům mluví o **nezbytnosti „zesílení vnitřního člověka“** (3, 16). Tím přebírá argument, o kterém předtím v situaci soužení pojednával v druhém listu Korinťanům: „Tělo nám sice chátrá, ale duše se den ze dne zmlazuje“ (4, 16). Vnitřní člověk musí zesílit – to je imperativ velmi vhodný pro naši dobu, v níž lidé tak často zůstávají vnitřně prázdní a proto se musí uchylovat ke slibům a narkotikům, které pak mají za následek další růst prázdnoty v jejich nitru. Vnitřní prázdnota – slabost vnitřního člověka – je jeden z velkých problémů naší doby. Musí být posílena niternost – vnímavost srdce, schopnost vidět a rozumět světu a člověku zevnitř, srdcem. Máme zapotřebí rozumu osvěcovaného srdcem, abychom se naučili jednat podle pravdy v lásce. To se však neuskuteční bez niterného vztahu k Bohu, bez života modlitby. Potřebujeme setkání s Bohem, který se nám dává ve svátostech. A nemůžeme mluvit k Bohu v modlitbě, pokud jej nenecháme, aby On sám mluvil nejprve k nám, pokud mu nenasloucháme v jeho slovu, které nám dal. Pavel nám k tomu říká: „Kristus vírou přebývá ve vašem srdci, abyste zakořeněni a upevněni v lásce byli schopni pochopit – jako všichni křesťané – celou tu šířku a délku, výšku a hloubku, poznat Kristovu lásku přesahující všechno poznání“ (Ef 3, 17). Láska vidí dále než pouhý rozum – to nám Pavel chce říci těmito slovy. A říká nám také, že jedině ve společenství se všemi svatými, tzn. ve velkém společenství všech věřících – a nikoli proti nebo bez něho – můžeme poznat rozsáhlost tajemství Krista. Tuto rozsáhlost nám opisuje slovy, která chtějí zachytit dimense kosmu: šířku a délku, výšku a hloubku. Tajemství Krista má kosmický rozsah: Nepatří jen nějaké určité skupině. Ukřižovaný Kristus objímá celé universum ve všech jeho dimensích. On bere svět do svých rukou a nese jej vzhůru k Bohu. Počínaje sv. Irenejem z Lyonu – tedy od 2. století – spatřovali otcové ve slovech šířka a délka, výška a hloubka Kristovy lásky narážku na kříž. Láska Kristova objala v Kříži nejhlubší hlubinu – noc smrti – i nejvyšší vysokost Boha samého. A do svých rukou vzal šíři a rozsáhlost lidstva a světa ve všech jeho vzdálenostech. On stále objímá universum – nás všechny. Modleme se, aby nám Pán pomohl rozpoznat něco ze šíře jeho lásky. Prosme jej, aby se jeho láska a jeho pravda dotkli našeho srdce. Prosme, aby Kristus přebýval v našich srdcích a učinil nás novými lidmi, kteří budou jednat podle pravdy v lásce. Amen.

www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11453, 28. 6. 2009
Foto
Paulínky přinášejí obětní dary (u františkánů v Praze, Panna Maria Sněžná)
novicka Andrea Hýblová

S almárkou na zádech
Šebestián Kubínek

Dne 1. 1. 1799 v Blažovicích u Brna hluboce zbožným rodičům přibyl k 11 dětem synáček, který dostal při křtu jméno Šebestián. Z jeho sourozenců se však dospělosti dožili jen tři.

Šebestián se narodil do doby, která se mu hluboce vryla do paměti. Byla to napoleonská válka, zvláště bitva u Slavkova, jež zasáhla do života blízkých Blažovic. Francouzská vojska způsobila lidem velké utrpení a bídu. Nadaný Šebestián Kubínek se ve škole naučil brzy číst a počítat, takže musel učitele často zastupovat, když byl tento zaměstnán různými písemnými pracemi. Ani potom, co vychodil školu, nebylo ještě ve světě pokoje. Když čeledín Kubínkova otce musel k vojsku, nastoupil na jeho místo 14-tiletý Šebestián. Vozil s povozníky obilí pro vojsko do Mikulova, Jihlavy a Kolína. Způsob života jeho kolegů začal ho zatahovat do svých sítí, ale dobré jádro přece v něm neudusil. Raději se modlil než světačil. Čtení nábožných knih ho přitahovalo více, než vysedávání s pijany a karbaníky. V neděli raději chodil na bohoslužby než k zábavám.

Když mu otec statek zbídačený válkou postoupil, Šebestián ho užíval ve prospěch chudých. Za nocí nosil dříví, slámu, chléb těm, kteří trpěli v nouzi, ale styděli se žebrat. Vždy to dělal tajně, aby nevěděla levice, co dělá pravice. Zůstal svobodný a nabídky vdavekchtivých žen rázně odmítal. Domácnost mu vedla sestra. Kubínek byl představeným růžencového bratrstva v Blažovicích a byl jeden z nejhorlivějších v boji proti pití pálenky. Jeho vlivem takřka celá obec se zavázala v spasitelný slib proti jejímu pití. Palírna byla prodána za školu.

Úspěchy, s nimiž se setkala apoštolská Kubínkova horlivost v Blažovicích a blízkém okolí, přivedly ho na myšlenku rozšířit pole působnosti. Vždyť bez jednoho oráče zůstane ještě dost na konání těchto prací. Prodal svému synovci statek za tři tisíce zlatých a tak se odpoutal od hospodářství, aby měl k zvěstování evangelia volnější mysl. Kubínek byl přesvědčen, že pro křesťanské rodiny, aby se povznesly k nebesům, nemůže být nic

důležitějšího, než rozšiřovat dobré náboženské knihy. A svůj program začal ihned plnit. Stává se moravským písmákem a horlivým šiřitelem dobrých knih. S almárkou na zádech chodil 35 let od vesnice k vesnici a prodával a rozdával chudým české knihy – přepočteno na dnešní měnu více než za tři miliony korun – a získal na tisíce členů různých vzdělávacích ústavů. Kubínek byl zjev neobyčejný, již za jeho života se o něm mluvilo a psalo.

Rozloučil se v Blažovicích modlitbou a čtením Písma sv. a opatřil si almárku na knihy. Byla zeleně natřená, uvnitř s přihrádkami, a s ní na zádech procházel našimi kraji a roznášel knihy. Almárka byla 70 cm vysoká, takže pojala těžký náklad knih, který zvlášť ve stáří tížil. Kromě knih nosíval Kubínek též harmoniku, hrál na ni a prozpěvoval nábožné písně. Na dědinách ho obklopovala mládež i dospělí. Vždy došel k nějakému kříži či soše, složil almárku, poklekl a hrál na harmoniku nebo předčítal něco vzdělávacího. Přítomní se přidali k jeho zpěvu a zpívali s ním do pozdní noci. Kubínek byl k lidem laskavý, zvlášť děti ho měly rády. Když však jednou v Brně poklekl na Hlavním náměstí k soše Panny Marie a za-

z Institutu pro výzkum rodiny děti adoptované homosexuály trpí často.[13]

Tomáš Beran, 3. července 2009

[1] http://www.ct24.cz/domaci/59549-terezinska-deklarace-ukotvila-vznik-institutu-dedictvi-holokaustu/

[2] http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/bulletin/bulletin21.pdf

[3] http://euobserver.com/9/28403

[4] http://www.rp.pl/artykul/2,172537.html?page=1 (Pozn. red.: je to úplně stejná situace, jako před posledními presidentskými volbami v USA. Mnozí varovali, že katolická církev v USA a její představení svou tichou a často i zjevnou podporou demokratického kandidáta Obamy, známého příznivce potratů a jiných zel, připravují konflikt mezi tamní katolickou církví a Obamovou vládou. Nebyli vyslyšeni, Obama byl zvolen vinou hlasů katolíků a propukl konflikt, který nabývá děsivých rozměrů. V rámci „Evropské unie“ se schyluje k něčemu podobnému.)

[5] http://7thspace.com/headlines/312945/presidents_of_commission_and_parliament_meet_european_philosophical_non_confessional_organisations.html

[6] http://dictionary.kasahorow.com/sw/all/sw/maafa

[7] http://www.jillstanek.com/archives/2009/06/new_film_maafa.html

[8] http://www.blackgenocide.org/negro.html

[9] http://www.youtube.com/watch?v=WgpaKkrZex4

[10] http://cei.org/news-release/2009/06/24/epa-suppresses-internal-global-warming-study

[11] http://www.theregister.co.uk/2009/06/24/met_office_ukcp/

[12] http://joannenova.com.au/globalwarming/skeptics_handbook_2-1.pdf

[13] http://www.christiannewswire.com/news/7829810803.html

Zprávy z Liberce

Proti předchozím zprávám se zdravotní situace bratří – zřejmě v očekávání změn po provinční kapitule – všeobecně stabilizovala, dokonce i bratr Tomáš už „vidí“ střídavě přes silnou lupu a díky písmenům zvětšeným bratrem Felixem. Pokapitulní „čabakra“ (=čas banánových krabic) proběhl vcelku poklidně, nejdříve sondoval situaci 7. máje nový provinciál bratr Jeroným a po kapitulním kongresu se přijel hukázat 20. téhož měsíce nový kvardián bratr Bartoloměj, jenž by měl nastoupit v červenci.

Nejčastěji zatím vidíme nového litoměřického biskupa Jana Baxanta, který se nechal pozvat do Vratislavic s podmínkou, že to bude „jen tak“ na obyčejnou neděli, což podle letitých zkušeností odmítali věřící pochopit a stále se vyptávali, koho bude biřmovat či co bude světit. A když pak opravdu přijel na „obyčejnou“ neděli mezi Nanebevstoupením Páně a Sesláním Ducha svatého (na rozdíl od nich ovšem autem) a vstoupil (ještě) do zimní kaple Vzkříšení, místo vůně kadidla jej přivítala neméně intenzivní vůně cibule linoucí se z podzemní kuchyně, kde se chystal tradiční guláš na oběd. Jako syn hoteliéra pak udělal biskup malou přednášku o guláši (jak mu chutnal, nevím) a na začátku mše vyslovil své unešení množstvím batolat i větších dětí a doporučil zřídit školku (ta už tu ovšem před časem na jeden den v týdnu byla). Po mši následovala beseda s farníky a zmíněný guláš, a na závěr byl administrátorem Václavem Vaňkem povožen po Liberci právě v čase jeho nejkrásnějšího rozkvětu rododendronů.

Další návštěva biskupa Jana se chystá na pouť v Hanychově o patrociniu sv. Bonifáce 6. června při příležitosti 90. výročí posvěcení kostela, kde má světit nové varhany a další kostelní vitráže, a současně konkurovat tradičnímu dětskému dni U obrázku.

Doufám, že tímto příspěvkem do Zprzpr se loučím a předám je napříště novému kvardiánovi.

O anticipovaném sv. Medardu na přelomu máje a června

br. Radim OFM /
Zprávy z provincie, roč. 12, č. 2, 25. 6. 2009

„Plánované rodičovství“ zakládala jistá paní Sangerová, jež černochy pokládala za lidský „plevel“, který je potřeba „vyhubit“.[8)] Dnes jsou kliniky smrti rozesety po celých USA: Alabama (7), Alaska (5), Arizona (11), Arkansas (2), California (119), Colorado (17), Connecticut (11), Delaware (4), District Of Columbia (6), Florida (71), Georgia (13), Hawaii (3), Idaho (3), Illinois (21), Indiana (9), Iowa (7), Kansas (4), Kentucky (3), Louisiana (7), Maine (4), Maryland (20), Massachusetts (9), Michigan (37), Minnesota (7), Mississippi (1), Missouri (3), Montana (7), Nebraska (2), Nevada (7), New Hampshire (4), New Jersey (28), New Mexico (4), New York (85), North Carolina (15), North Dakota (1), Ohio (17), Oklahoma (3), Oregon (11), Pennsylvania (21), Rhode Island (2), South Carolina (3), South Dakota (1), Tennessee (10), Texas (50), Utah (3), Vermont (3), Virginia (18), Washington (23), West Virginia (2), Wisconsin (6), Wyoming (1). Paní Sangerová je dodnes mezi americkými levičáky uctívaná postava, vzhlíží k ní třeba Hillary Clintonová. V minulosti se jiní pokrokáři ohlíželi zase po pánovi, jenž se jmenoval George Bernard Shaw. V časopisu Listener ze 7. 2. 1934 tento „myslitel“ vyslovil přání: Chemici by měli vyvinout plyn, který bude zabíjet lidi bezbolestně, *humánní plyn*. V koncentrácích to pak prakticky aplikovali nacisté.[9)].

A teď chvilku o boji statečných španělských rytířů s větrnými mlýny „globálního oteplování“. Jako člověk, který se už nějaký ten pátek maličko zajímá o astronomii, chápu, jak neskutečně těžký je úkol sestrojit počítačový model klimatického systému naší planety, který by se aspoň trochu potkával s realitou. Do určité míry si onu obtížnost lze odvodit z modelů, jimiž meteorologové počítají pravděpodobný vývoj povětrnostní situace. Devadesátiprocentní platí pro desítky hodin, pak pravděpodobnost padá. Na klimatický systém působí kromě stovek už nějak popsaných i faktory, jejichž zbádání je v plenkách, anebo které jsou jen tušeny. Kosmické záření třeba. Ale o tom nechci psát. Chci říct, že vliv člověka na klima je absolutně nepochybný, co je však vrcholně pochybné, je ohromná míra, jež je mu připisována skupinou vědců a zejména lidí, kteří formují veřejné mínění. A jde to už tak daleko, že v odborných orgánech státní správy jsou potlačovány projevy jiných názorů. Například v americké EPA.[10)] Evropská unie si pak rovnou předepíše do Lisabonské smlouvy závazek, že na mezinárodní úrovni bude EU domnělý „boj s oteplováním“ prostě prosazovat. Hypotéza o vlivu lidských emisí oxidu uhličitého na vývoj klimatu je vědecky neprokázaná, z čehož vyplývá, že může být i vyvrácena. Evropská unie nejenom, že si politiku postaví na něčem, co není prokázáno, ale nezabývá se ani tím, že by si třeba voliči v některém členském státu mohli přát mít vládu, která by byla proti utrácení stovek miliard eur na pošetilé omezování emisí. Zpráva o politickém znásilňování vědy přišla minulý měsíc také z Velké Británie. Tamní vládní meteoprognostici ohlásili, že spočítali nový, mnohem podrobnější model konsekvencí změn klimatu a že to vypadá s lidstvem tuze špatně. Chtělo by se volat Bravo!, kdyby … Kdyby to nepočítali na počítačích, o nichž nedávno říkali, že toho nejsou schopny.[11)] Proč je „boj s oteplováním“ (na základě hypotézy o vlivu lidských emisí) marný, docela názorně popsala ve své „Klimaskeptické příručce“ Joanne Nova.[12)] Za zvlášť výmluvné pokládám obrázky na straně čtvrté, které umožňují srovnání, jak by to mělo v atmosféře teplotně vypadat podle oteplovacích modelů, a jak to tam vypadá podle naměřeného.

Na závěr zaznamenejme jednu americkou „inspiraci“ pro naši vládní Radu pro lidská práva. No, „inspiraci“, spíše varovný příklad. Rada se hodlá zasazovat za uzákonění „práva“ adoptovat děti pro zaregistrované homosexuálně obcující dvojice osob. Varování přichází ze Spojených států: Policie zatkla homosexuála (důležitého činitele z universitního medicínského střediska), jenž adoptovaného malého kluka znásilňoval a jeho znásilnění nabízel dalším. Podle doktora Camerona

čal podle harmoniky zpívat, jak dělával na venkově, dostavil se strážník, vyzval ho, aby

se klidil a když stále hrál a zpíval, strážník ho vyzval, aby šel s ním do šatlavy. Kubínek se nepolekal, nýbrž oslovil tu čeládku směle: „Zdá se mi, že se málo modlíte, sic byste se sem nedostali, klekněte si a pomodlíme se růženec!“ Trhani vypukli v rozpustilý smích. Když slyšeli muže s příkladnou vroucností se modlit, ponenáhlu začali jeden po druhém se modlit až do konce. Po růženci se Kubínek opět ozval: „Myslím, že málo chodíte na kázání, proto vám přečtu evangelium z minulé neděle.“ Četl a pak vykládal evangelium jako kněz na kazatelně. „Teď vám přečtu život svatého, jehož památka připadá na dnešní den, abyste měli příklad, jak máte správně žít.“ Po kázání vykládal ještě umučení Páně a pak zanotil jednu píseň po druhé. „Bylo to od Boha dobře, že mne zavřeli, abyste si jednou vzpomenuli, že máte vést lepší život.“ Když mu páni po výslechu zakázali vést tento způsob modlitby v Brně a domlouvali mu, proč to dělá, řekl na to Kubínek: „No, a nač máte tu sochu tady?“ A bylo po soudu.

S almárkou na zádech zachovával Kubínek přísný způsob života. Nasvědčoval tomu i jeho zevnějšek. Nosíval šaty z hrubého lněného plátna, na nohou velké těžké boty s podkůvkami a cvoky, na hlavě černý klobouk a v ruce poutnickou hůl. Vypadal jako starozákonní prorok. Jeho podobu známe z fotografie, když páter Kosmák ho přinutil, aby se dal vyfotografovat. Když byl pozván hostiteli na nocleh a posloužil si i večeří, Kubínek, který maso nejedl, vytáhl nůž, z almárky chléb a sůl, rozevřel nějakou knihu, dal ji před sebe a tak večeřel tělem i duchem. Když byl s večeří hotov, poklekl na kolena, modlil se a zpíval, dokud domácí byli vzhůru. Když mu nabízeli postel, nechtěl se tomu podvolit, žádal si jen zhlavec, ležel jen na holém slamníku a to tak oblečený, ani boty nevyzul. Kdysi se děti dívali klíčovou dírkou do pokoje, kde on nocoval a prý viděly jakousi zář a Kubínka uprostřed světnice klečícího na modlitbách. Spisovatel Kosmák popisuje jeho asketický život v kukátku „Mučenky“.

Kubínkovi šlo hlavně o to, aby získal nejvíce rodů, protože tak bylo zajištěno, že dobrá četba v rodinách bude neustále doplňována. Říkal, že ten, kdo zapsal svůj rod do Dědictví katolického, učiní lépe, než kdyby své rodině koupil panství. Když viděl, že někde dcera po klekání doma není, vyčinil matkám: „Že nemáte všechny slepice doma, to víte, ale že dcera doma není, o tom nevíte?“ Tak jak ve svém mládí nerad slýchával neslušné řeči, tak i později dbal, aby se v jeho přítomnosti tak nemluvilo. Hospodáře vybízel, aby zvláště čeládce takových řečí netrpěli.

Knihy, to byla Kubínkova radost. Tisíce prošlo jeho rukama, sám píše ve svých pamětech: „Já jsem čtenář a milovník čtení a vím, že křesťan má být živ ze čtení svatého, nikdy nezbývá u mne ani den abych nečetl. A věř, čtenáři, že lepší lahůdky neznám v světě pro ducha svého.“ Vydával pro lid také Deník, v němž informoval o seznamu a obsahu knih vydávaných katolickým Dědictvím. Přirovnával knihy k řece Jordánu, u kterého kázal sv. Křtitel Kristův. Plynou po našich vlastech a jako řeky protékají krajinami a všechny nás zavlažují, očišťují a ducha oblažují. Vydal poutní knihu k Panně Marii Křtinské a poutnickou knihu z Brna do Maria Zell. Tam putoval s brněnskou poutí, aby poděkoval za šťastné vysvobození města Brna od Švédů. Složil několik poutních písní, které se někde dosud zpívají. Celou svou činnost provázel modlitbami za Boží požehnání, aby „símě, které rozsévám ústně a které se dostává mému národu dobrými knihami, neslo stonásobný užitek v rodinách a obcích.“ Pěkně charakterizuje Kubínka Václav Kosmák v Kukátku: „Vytkl si za úkol rozšiřovat mezi lidmi dobré knihy a tím pravou osvětu. Této myšlence věnuje své síly, celý svůj život.

On je světlonošem, jenž prochází bez odpočinku krásné Země koruny svatováclavské. On je muž apoštolský, jeden z nejšlechetnějších mužů, které zrodila Morava. Čest mu budiž i dlouhý život!“

Ačkoli Kubínek po celý život žil tak přísně, dočkal se vysokého stáří. Do poslední chvilky si nedopřál odpočinku. Dva dny před smrtí klesl na dlažbu blízko nemocnice v Brně a byl do ní hned dopraven. Tam měly s ním ošetřovatelky kříž, neboť nechtěl vyjít ze světnice, řka: „Já jsem k vám přišel umřít?“ Zaopatřen svátostí nemocných, zemřel tiše v Pánu, kterého velice miloval, 18 července 1882 ve věku 83 let. Morava a zvlášť Blažovice u Brna na něj nezapomínají. Na jeho rodném domě č. 30 je zasazena deska s tímto nápisem: „V tomto domě narozen 1. ledna 1799 Šebestián Kubínek, neúnavný rozšiřovatel dobrých knih. Budiž jemu čest na zemi a sláva v nebesích.“

P. Josef Dobiáš

Slovo úvodem k souboru CD „Šťastné děti“

V Obrázku jsme se dozvěděli, že Institut sv. Josefa vydal čtyři CD s názvem „Šťastné děti“ (a další se k vydání připravují). Mezi rodiči, a samozřejmě i mezi dětskými posluchači je to překvapivě úspěšný vydavatelský počin, který vůbec není omezen na tradicionalistickou základnu institutu, jak jste o ní možná někde slyšeli. Koupi CD vřele doporučujeme.

redakce

Tato čtyři CD přibližují mládí některých světců, mužů i žen, ale také malých mučedníků a mučednic, rovněž tak i osudy dětí, které se nedožily dospělosti a předčasně zemřely. Všechny tyto osobnosti prožily krásné a šťastné dětství, rozhodně šťastnější než mnohá dnešní mládež, jež si k chvilkovému pocitu štěstí pomáhá nejen až příliš rozpustilou zábavou, ale někdy dokonce drogami, alkoholem nebo diskotékami s podivnou hudbou, nemluvě o sexu, který leckdy okoušejí čím dál mladší ročníky. Uvedené nahrávky ukazují příklady dětí, které nebyly závislé ani na blahobytu často typickém pro současnou mládež – a přesto byly jaksi přirozeně šťastné, a to navíc trvale, protože své štěstí čerpaly z Krista a toho, čemu je on učil.

Život s Ježíšem Kristem je, jak při poslechu těchto pásem děti poznají, opravdu krásný život – a to zejména samotných dětí. Na cédéčkách se dozvídáme o dětech spokojených právě díky víře v Krista, dětech od starověku až po 20. století. Mladičká Anna de Guigné, opravdu radostné dítě a dítě, které radost kolem sebe i rozdávalo, jejíž život byl naplněn opravdovou láskou ke Kristu a modlitbou, se raduje, maminko, tatínku, divte se, i ve chvíli, kdy umírá, neboť ví, že se setká s milovaným Ježíšem, zdrojem veškeré radosti. Mladí japonští mučedníci v 17. století neztrácejí svoje štěstí ani tehdy, když jdou na popraviště. Svatost velkých a známých světců, jakými byli sv. Josef Kalasanský nebo sv. František Saleský, vyrůstala – a zdá se, že je to pravidlem – právě z jejich šťastného dětství.

Šťastné děti

(Recenze)

Protikatolická propaganda často používá argumentu, že prý katolická víra vychovává ke skrupulositě, k neustálému strachu před věčným zatracením v pekle a vůbec ke stresovému životu. To se prý projevuje už v životě malých dětí.

Skutečnost je ovšem opačná. Tam, kde jsou děti vychovávány v pravé, autentické katolické víře, prožívají naopak radostné dětství a mládí. Jejich život je totiž od útlého věku zakotven v Bohu, konkrétně ve vtěleném Bohu, Ježíši Kristu, který vždycky byl a je zdrojem nefalšované radosti.

Co v médiích nebylo (13)

Vítám čtenáře své rubriky! Otevřu ji dnes slovy našeho nového premiéra Fischera, jimiž mi udělal radost: „Schopnost rozeznat spravedlnost od nespravedlnosti je nám dána všem do vínku, když se narodíme. Pokud tuto schopnost nedokážeme správně využívat, každý z nás může skončit v takové situaci, v jaké se kdysi octli Židé či Romové: Zbaveni svých práv.“[1] Říct, že člověk má cosi od svého narození dáno do vínku, dnes už totiž pomalu zavání „reakcionářstvím“. Možná proto se také tato slova neobjevila v komentářích novinářů k Terezínské deklaraci, při jejímž přijímání padla.

Po svém prvním a posledním summitu Evropské unie, který řídil, Jan Fischer „s nadsázkou“ zhodnotil úspěšnost zvládnutí předsednické role České republiky slovy: „100 % s odchylkou plus minus 5 %“.[2] A to už mi radost neučinilo, protože si tak náš premiér pochválil i své dojednání unijního slibu Irsku, že některé jeho specifické zájmy nebudou Lisabonskou smlouvou dotčeny. Obrana nenarozeného života například. Možná to zní podivně, že ho kritizuji za něco dobrého, ale logika celé té věci je „mnichovská“: *Vy nám dáte Sudety a my vás už pak necháme být.* Ti, kteří nové uspořádání Unie podle Lisabonské smlouvy prosazují, jsou v morálních otázkách převážně relativisté, zbylí stoupenci by možná relativisty být nechtěli, ale svým mlčením, řekněme, nehašením, když ti první plamen vznítí, pak budoucímu spálení „společného evropského domu“ napomáhají. To jednak. Druhak: Irové už o Lisabonu hlasovali. Když do Bruselu dorazila z Dublinu nóta s jejich NE, posel si odnášel papírek s odpovědí: „*Váš ratifikační proces ještě neskončil, referendum si zopakujte. A ať je výsledek jiný!*“ Dost přesně to pojmenoval bývalý spolupracovník Margarety Thatcherové z Konservativní strany, kterou po nástupu Johna Majora opustil, Nigel Farage: „Pan Barroso a jeho kumpáni nechápou, co slovo NE znamená.“[3] Loni pan Farage poskytl rozhovor polské Rzeczpospolité, v němž čtenáře varoval, že Charta základních práv, která je k Lisabonské smlouvě přišita, zakládá risiko proražení hradeb Jeruzaléma: „Unie je silně zlaicizovaná instituce, jež nerespektuje náboženská přesvědčení lidí ani společností a snaží se jim vnutit různá (eticky) liberální řešení. Jsem si jist, že někdy v budoucnosti se Římskokatolická církev v Polsku dostane do konfliktu s Evropskou unií.“[4]

Když říkám, že někteří by si možná přáli nebýt relativisty, mám na mysli třeba předsedu europarlamentu Pötteringa. Nominálně křesťanského demokrata (katolicky křesťanského a evropsky rozvedeného). A prakticky? 26. června společně s předsedou eurokomise Barrosem přijal delegaci svobodného zednářstva a ateistů z několika evropských států, aby se poradili, kam by bylo dobré přilít do základů EU beton „humanismu“, aby ten domek pevněji stál.[5]

19. červen je ve Spojených státech slaven jako „Den emancipace“. 19. 6. 1865 Texas zrušil otroctví. 19. 6. 2009 společnost Life Dynamics představila dokumentární film Marka Crutchera s nesrozumitelným názvem „MAAFA 21“. Slovo „maafa“ je ze svahilštiny[6] a v Tanzánii ho použili třeba při pojmenování březnové hrůzy, když v Bagamoyu vyhořely dva hotely. Svahilštinu neznám, ale tuším, že to slovo je silnější, že má mnohem blíže k pojmu „šoa“, než aby se jím dal popsat ráz nějaké lokální tragédie. „MAAFA 21“ je film o vyvražďování černošské populace ve Spojených státech v minulém století, přesněji o zabíjení nenarozených černošských dětí. Ale jak při presentaci filmu ve Washingtonu, na kterou přišel i kongresman Trent Franks z Arizony, řekla doktorka Kingová, zrušení otroctví bylo důležité, jenže zápas pokračuje: V ohrožení je právo všech Američanů na život.[7] Téměř 80 % „klinik“ amerického potratářského koncernu „Plánované rodičovství“ sídlí v prostředí menšinových společenství, černoši reprezentují 12 % americké populace, ale podíl černošských matek na umělých potratech činí 35 % (každý den je zabito v průměru 1 452 černošských dětí).

6. Maďarsko

Až do roku 1944 bylo asi 750 000 židů žijících v Maďarsku uchráněné „konečného řešení“. V Maďarsku sice platily protisemitské zákony, ale valná část židů byla povinna vykonávat pouze nucené práce. Výhodou bylo, že se nucené práce konaly v uzavřených armádních sborech. Patřilo k nim asi 80 000 mužů. Byli částečně nasazeni na východní frontě a utrpěli těžké ztráty.

Dvě antisemitské akce se uskutečnily v letech 1941 a 1942. V srpnu 1941 vydalo Maďarsko židy, kteří se na jeho území utekli z Galizie německým Einsatzkomandům činným na bývalém sovětském území a v lednu 1942 došlo k hromadným popravám v Novém Sadu.

Ačkoliv byl na Maďarsko vyvíjen tlak z nejvyšších německých míst, nikdy nevydalo souhlas k vřazení maďarských židů do německého „konečného řešení“. Situace se změnila až v březnu 1944. Pod německým nátlakem se ustavila nová kolaborantská nacistická vláda. Místně ustanovené německé Dienststellen pod vedením nového velvyslance a vrchního zplnomocněnce Veesenmayera tam prakticky převzaly moc. Byly tam nasazeny sbory Vyšší policie a zvláštní komando pod vedením Eichmanna. Ihned byla ustavena v Maďarsku židovská rada a maďarská vláda se rozhodla zavřít židovské obchody a zabavit židovský majetek. Následovalo zavedení nošení židovské hvězdy a vytvoření ghetta. Již v dubnu odjížděly první transporty do Osvětimi Systematické vyvážení židů z celé země způsobilo neklid v maďarské vládě.

Počátkem července 1944 sdělila vláda velvyslanci Veesenmayerovi, aby vyvážení židů bylo zastaveno. Důvodem proto byl strach, aby se nedostaly informace z nepřátelského židovského odboje do zahraničí, což by mohly vést k celosvětovým protestům a k protiopatřením Spojenců. Až v říjnu 1944, když se prostřednictvím Wehrmachtu dostal k moci vůdce nacionálně socialistické organizace Pfeilkreuzler, začalo se znovu s deportacemi. V onom okamžiku již pronikla sovětská armáda hluboko do země a dopravní spojení byla přerušena válkou. Zbývající židé byli buď donuceni pochodovat pěšky na říšské území, nebo jich bylo použito k budování opevnění, nebo byli internován v táborech v budapešťském prostoru. Nucené pochody si koncem října vyžádaly řadu obětí. Více než 120 000 židů zůstalo v Budapešti a byli osvobozeni Rudou armádou v únoru 1945.

7. Itálie

Itálie učinila protižidovská opatření v roce 1938. Italští židé byli integrováni do italské společnosti a mnozí byli naklonění fašismu. Byli oddáleni ze státních služeb a z vedoucích hospodářských pozic, byli podrobeni majetkovým omezením a omezením při vykonávání jistých povolání a jiným diskriminacím. I přes tato opatření reagovala fašistická vláda negativně na německé pokusy doporučit vládě německá opatření jako příklad.

Situace se ovšem změnila kapitulací Itálie, která vstoupila do tábora Spojenců, a po obsazení země německým vojskem v září 1943. Ihned byl zřízen početný SS- a policejní aparát a začalo vyvážení italských židů.

16. října bylo v Římě zatčeno přes 1 000 židů německými policejními silami a posláno do Osvětimi. Většímu počtu římských židů – asi 7 000 se podařilo ukrýt. Také v severní Itálii, kde pokračovalo zatýkání, se velký počet italských židů mohl vyhnout pronásledování.

Když v prosinci 1943 italský zákon stanovil soustředění všech židů v koncentračním táboře, policejní aparát nyní už nacionálně socialistické vlády podnikl další opatření, aby byl zákon uplatněn v plném rozsahu. Mezi dubnem a říjnem bylo přes 7 000 židů z těchto táborů vyvezeno do Osvětimi

Vlády států spřátelených s Německem anebo jeho satelitní státy tak zaujímaly různá stanoviska. Maďarsko se například vyvezení židů bránilo až do obsazení země německými vojsky v roce 1944.

ství, z toho, že okusili už v raném věku trvalou radost, kterou dává Pán.

Životní příběhy jednotlivých „šťastných dětí“ jsou podány poutavě, živě a pro děti přitažlivě. Nebyl by to ale Institut sv. Josefa, kdyby se děti současně nedozvídaly přístupnou formou podané myšlenky z katolického katechismu, věrouky i mravouky. Je podivuhodné, jak jsou tato praktická poučení v harmonii s rozvíjejícími se příběhy, které ta která postava prožívá. Příběhy jsou citlivě namluvené a krásnou hudbou doprovázené. Přitom jsou tak poutavé, že si je s dětmi prožijí i rodiče.

Malou nevýhodou je, že zájemci si musejí tato CD sami objednat, a to na adrese Institut sv. Josefa, Karlštejnská 36, 252 28 Solopisky, nebo e-mailem na institut@chello.cz . Přitom je ale jejich cena stanovena jen jako **dar v dobrovolné výši**, určený na výrobu dalších dílů (navíc není třeba posílat peníze předem, s objednanými CD obdržíte složenku).

Hezky a užitečně strávený čas malým i velkým zájemcům přeje

Radomír Malý

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Slovenský štát, Svatý stolec a židé (7)

K tomu Msgre. Tardini poznamenal: „Vráceno Svatým otcem 3-6-42.“

Dne 19. června 1942 napsal mj. Msgru. Burziovi kardinál Maglione:

> Svatý stolec přijal nová těžká opatření slovenské vlády proti neárijcům s živou nevolí., a je to tím těžší, neboť by se zdálo podle toho,. co sdělujete, že zmíněný zákon byl vyhlášen s účastí některých kněží, poslanců parlamentu.[34]

Několik dní poté, 21. června, dostal státní sekretariát od italského vyslanectví další zprávy:

> Odhlasování ústavního zákona pro vyhnání Židů ze Slovenska nemělo příznivé ohlasy u většiny veřejného mínění. Neudělalo vlastně nic nového, než že uzákonilo jednání, jež už dávno bylo v proudu ... Církevní kruhy jsou však stále podstatně nepřátelské vůči protižidovským opatřením a k zákonu nejen z mravních důvodů, ale i proto, že považují za absurdní, že taková opatření byla učiněna ve státě, jehož hlavou je kněz.[35]

Na státní sekretariát proudily z celého světa žádosti o zákrok u slovenské vlády ve prospěch tamních židů, zvláště od osobností představitelů židovských organizací.[36] Snad k těmto žádostem se váže odpověď státního sekretariátu anglickému velvyslanci, že Svatý stolec opětovaně podniká kroky v tomto smyslu u slovenské vlády.[37] Na okraji návrhu na odpověď je poznámka Msgra. Tardiniho: „Potíž je, že presidentem Slovenska je kněz. A že Svatý stolec nemůže zkrotit Hitlera, všichni chápou. Ale že nemůže udržet na uzdě jednoho kněze, kdo to může pochopit?“[38]

Dne 29. září 1942 předal italský diplomat komendátor Babuscio informace, které zaslalo do Říma italské vyslanectví v Bratislavě 26. září, jež obsahuje informace o pronásledování židů na Slovensku:

> Během letních měsíců se udál násilný odvoz Židů ze Slovenska podle plánů stanovených vládou a aniž došlo k nepokojům. Od 25. března do poloviny srpna bylo vyvezeno asi 70 000 jednotlivců. Zůstává ještě v zemi od 16 do 20 000 Židů, počet z velké části složený z diskriminovaných na základě zákona z 15. května tohoto roku, a totiž: pokřtění před 14. březnem 1939; ženatí nebo vdané s osobou náležející k árijské rase před 10. zářím 1941; nezbytně nutní (dočasně) na svém pracovišti; vyňatí z vyvezení na základně rozhodnutí presidenta republiky. [...]

O antisemitském projevu Tisově z 15. srpna zpráva dodává:

Kdo netleskal prohlášení presidenta byly církevní kruhy. Pro ně je nepochopitelné, jak Monsignor Tiso může tvrdit, že láska vůči sobě je Boží přikázání. Z úst katolických kněží se obvykle slyšívá chvála lásky k bližnímu. Dále se vyčítá presidentovi, že si slouží náboženskými slavnostmi, aby činil k lidu, který se tam shromáždí ve velkém počtu, politické projevy a prohlášení podobná tomu, na které si stěžují a jež vytvářejí zmatek v nitru posluchačů, kteří už nevědí, mají-li věřit tomu, co říká jejich farář anebo tvrzení svého presidenta-kněze. Monsignor Tiso nevěří v upřímnost obrácení židů. Od doby kdy byl farářem v Bánovcích až do počátku protisemitské agitace, totiž po 18 let, nebyl jediný žid, který by požádal o křest, zatímco měl potěšení obrátit na katolictví 18 protestantů. Dnes je v Bánovcích mnoho židů, kteří žádají o křest. V Nitře došlo v posledních dobách k hromadnému obracení židů ke kalvinismu. Pastor Šedivý byl napomenut, aby přestal se křty, jež uděloval, aniž by novokřtěné podrobil jakékoliv náboženské přípravě a pouze z důvodu zisku. Když odmítl (křty dosáhly počtu 717), byl vyhnán a hlídán.

Když byl dotázán kvalifikovanou osobou, jaký důvod měli Židé pro přechod ke křesťanství v okamžiku, kdy to už nestačilo, aby byli diskriminováni, bylo odpověděno, že to činil z pouhé spekulace, totiž v naději, že být pokřtěn by mohl být důvod, aby mohli požádat o diskriminaci presidenta. […][39]

K tomu poznamenal Msgre. Tardini: „29-9-42. Od kom. Babuscio. Viděl Svatý otec."

[34] *Actes,* VIII, č. 400, s. 561 – 562.
[35] Tamtéž, pozn. 2.
[36] Tak např. požádal o pomoc 2. června vrchní rabín britského impéria Joseph Hermann Hertz. Sr. *Actes,* VIII, č. 389, s. 551.
[37] *Actes,* VIII, č. 426, s. 598.
[38] Tamtéž, s. 597.
[39] *Actes,* VIII, č. 492, s. 664 – 665.

Pronásledování židů v jihoevropských státech

1. Jugoslávie

V jihovýchodní Evropě žilo na počátku 2. světové války asi 1,6 miliónu židů. Jejich postavení se měnilo od země k zemi. Židé v Řecku a v Srbsku, které obsadili Němci v roce 1941, se stali oběti nacistického vyvraždění. Částečně to bylo součástí odvetného opatření za partyzánskou válku. Ta postihla nejen židy, ale také komunisty. V pozdním létě 1941 byly zřízeny dva sběrné tábory v Bělehradě a Sabaci.. Následovaly masoví vraždy. Ty měly také nepřímo potlačit partyzánské hnutí. Od listopadu 1941 byly popravovány plynem v uzavřených vozech také ženy a děti zavražděných židů, komunistů a cikánů. Také v části Jugoslávie obsazené maďarským vojskem došlo k hromadnému vraždění. Maďarský velitel nařídil v srpnu 1942 hromadnou popravu tisíců židů a Srbů v Novém Sadu. Tři z těchto zodpovědných osob utekli do Německa, kde žili pod ochranou gestapa a kde jim Hitler poskytl asyl.

2. Řecko

V části Řecka, obsazeného německými vojsky žilo asi 55 000 židů, většinou v Soluni. V únoru 1942 byla zavedena povinnost nosit na šatech židovskou hvězdu. V červenci 1942 byli židé povoláni na nucené práce. Pak došlo k hromadným transportům do Osvětimi, které skončily v květnu 1943.

Současně Německo nutilo Italy, aby na svém obsazeném území židy buď vyvezli, nebo internovali. Teprve po kapitulaci Itálie v létě 1943 a po převzetí těchto Italy obsazených území přišla i tato židovská skupina pod německou kontrolu. Asi 5 000 židů bylo pak spolu s několika sty albánských židů deportováno. Podobně došlo k vyvezení na ostrovech Korfu, Rhodu a Krétě po obsazení německou armádou.

3. Chorvatsko

Tento satelitní stát byl zřízen v ducnu 1941. Jeho vláda nechala povraždit statisíce Srbů. Protižidovskou politiku prováděla podle německého vzoru. Většina 30 000 chorvatských židů bylo během roku 1941 pohnáno k nuceným pracím v koncentračním táboře. Na sklonku roku 1941 chorvatská vláda svolila k jejich vyvezení do Německa. K tomu došlo mezi pozdním podzimem 1942 a rokem 1944. Hlavním organizátorem byl německý vyslanec Kasche. Odvoz byl dohodnut mezi německým policejním attaché a orgánem chorvatské policie. V září 1943 byla do tohoto programu pojata i území jež dotud byla pod italskou kontrolou. V dubnu 1944 prohlásil německý policejní attaché, že židovský problém byl v Chorvatsku zcela rozřešen, vyjma jistých skupin chráněných chorvatským státem.

4. Rumunsko

Zatímco většina 300 000 židů žijících v Rumunsku byla ušetřena, ti, kteří bydleli na územích v roce 1940 odstoupených Sovětskému svazu a pak Maďarsku, byly z velké části vyvražděni. Bylo to asi 150 000 židů z Transylvánie a židovské obyvatelstvo Bukoviny a Besarabie, které čítalo asi 275 000 lidé a kvůli sovětským deportacím jeho počet se zmenšil asi o 100 000 osob.

Po postoupení rumunských východních území Sovětskému svazu v létě 1940 se rumunská vláda přimkla k Německu a převzala protižidovské zákonodárství. V lednu 1941 nacionálně socialistické „Železné gardy" během pokusu o puč zorganizovaly v Bukurešti pogrom, při němž přišly o život stovky židů. Počátek války s Ruskem Rumunsko jako spojenec Německa zostřilo protižidovská opatření. Akce přesunu židů z východních rumunských pohraničních území na západ stála tisíce životů. Pogrom v Jasi si vyžádal nejméně 4 000 obětí.

Těmto židům z bývalých rumunských území, kteří se změnou hranic octli na sovětském území, nyní po jeho dobytí německými vojsky v Bukovině a Besarabii způsobily mnoho utrpení německé Einsatzgruppen D a rumunská armáda a policie. Ti, kdo přežili, byli internováni v koncentračních táborech. Pak je Rumuni vyvezli přes řeku Dniestr, zpět na východ, kde bylo na západ před řekou Bugem vytvořeno území nazvané Transnistria, kde ti, kteří přežili transport byli drženi v koncentračních táborech a ghettech a tam ponecháni osudu. Jedna jejich část byla dopravena za řeku Bug na Ukrajinu, kde německé Einsatzkommanda je hromadně vraždila. Z deportovaných 160 000 zbylo naživu v roce 1943 asi 50 000.

Ačkoliv i z území starého Rumunska byli deportováni někteří židi na východ, přece většina z nich zůstala tohoto osudu uchráněna. Němci tlačili na vývoz všech rumunských židů do Polska. Ačkoliv byly vyřešeny všechny technické otázky odvozu v létě 1942, Rumuni se postavili k německému přání váhavě, a pak odmítavě. Dokonce v roce 1944 převezli zpět deportované židy z Tansnistrie.

5. Bulharsko

Bulharsko mělo z přátelského vztahu k mocnostem Osy velký prospěch v letech 1940 a 1941. V září 1940 mu bylo slíbeno rumunské území a po skončení balkánského tažení mohlo zvětšit své území o jugoslávskou Makedonii a řeckou Thrákii. Zatímco Němci očekávali odvoz všech židů z těchto nově získaných území, Bulhaři byli ochotni je vydat, ale zaváhali, když šlo o 50 000 židů, žijících na území starého Bulharska. Byli ochotni pouze zavést omezení stejná jako na jiných německých územích, podrobit je diskriminací a zcela je zbavit majetku. Až v pozdním létu 1942 byla jim zavedena povinnost nosit židovskou hvězdu a začaly první odvozy ze Sofie. V únoru 1943 bylo dosaženo dohody o vyvezení 14 000 makedonských a thráckých židů a mimo ně také mělo být vyvezeno 6 000 židů ze starého Bulharska. Válečné události však zřejmě ovlivnily neochotu Bulharů, kteří dokonce propustili oněch 6 000 internovaných a jejich vyčkávací politika byla nakonec úspěšná.

Prorodinný balíček: otcovská dovolená

Zkroušený muž telefonuje v úterý odpoledne dětské lékařce:

„Paní doktorko, žena o víkendu odjela do lázní, jsem na otcovské dovolené a starám se o syna. Dělám s ním všechno, jak mi to před odjezdem vypsala:

Chodím s ním na procházky, koupu ho, převlékám. Převažuji ho, ale nějak ztrácí na váze. Včera pořád křičel a dneska je zase jakýsi mátožný."

„Tak to nevím. A čím ho krmíte?"

„Moment, hrůza – na to jsem zapomněl!"

Miroslav Kloz; Karel Korous; ústní podání
Ilustrace
Oldřich Krupička

Dokument

O příčinách vítězství komunistů v únoru 1948

Rozhovor Jana Cholínského s historikem Vítem Smetanou

PhDr. Vít Smetana, PhD. je pracovníkem Ústavu soudobých dějin AV ČR, kde se zabývá dějinami mezinárodní politiky a diplomacie a britsko-československými vztahy za druhé světové války a v první fázi války studené. Přednáší moderní dějiny na Fakultě sociálních věd UK a je autorem knihy *In the Shadow of Munich. British Policy towards Czechoslovakia from the Endorsement to the Renunciation of the Munich Agreement (1938 – 1942)* (Karolinum 2008) a spoluautorem knih *České země v evropských dějinách*, IV. – od roku 1918 (Paseka 2006) a *Draze zaplacená svoboda. Osvobození Československa 1944 – 1945* (Paseka 2009).

Mgr. Jan Cholínský je sociální pedagog, zabývá se politickou činností českých exulantů po roce 1948 a současnou českou kulturní identitou. Je autorem knihy *Poutník Josef Kalvoda. Život a dílo historika a ideologa protikomunistického odboje v exilu* (Nakladatelství Dílo 2001) a v letošním roce připravuje k vydání knihu *Češi v bojích o minulost 1989 – 2009. Potýkání s komunistickými zločiny a spory o moderní českou státnost.*

I.

1939 – 1945

J. Ch:

Byl únor 1948, kdy komunisté získali v Československu neomezenou moc, nevyhnutelným důsledkem mezinárodněpolitického vývoje na sklonku druhé světové války – tj. začlenění Československa do sféry vlivu komunistického Sovětského svazu podle dohody Sovětského svazu s Velkou Británií a Spojenými státy –, jak to v převažující míře prezentuje současná česká historiografie a žurnalistika?

V. S:

Únor 1948 určitě nelze označovat za nevyhnutelný důsledek mezinárodněpolitického vývoje za druhé světové války ani vývoje v jejím posledním stadiu. Je potřeba hledat silné domácí příčiny procesů, které vedly k únorovému rozuzlení roku 1948.

Nebyl zde tedy ani žádný předem dohodnutý a respektovaný „vliv" vítězných spojenců na jimi osvobozovaná území a jejich poválečné vnitropolitické uspořádání?

Pokud se to týká mezinárodněpolitického pozadí, tak jistě k jakémusi souznění nebo porozumění pro to, že vítězné mocnosti budou mít po druhé světové válce v oblastech, které osvobodí, asi ne zcela rovný vliv na tamní dění, v rámci velké trojky došlo, ale rozhodně to nelze interpretovat tak, že se Sovětský svaz na jedné straně a Velká Británie a Spojené státy na straně druhé někdy dohodly, že po Plzeň nebo Rokycany to bude patřit Spojeným státům a od Rokycan dál na východ Sovětskému svazu. To samozřejmě nemá nejmenší logiku a nemá to oporu v pramenech ani tehdy, pokud bychom tuto hranici posunuli na šumavské hřebeny.

Existovaly nějaké specifické dohody v tomto ohledu uzavřené například na často zmiňované Jaltské konferenci v únoru 1945?

Co existovalo, bylo určité přesvědčení na Západě, že na základě Deklarace o osvobozené Evropě, která byla přijata jako jeden z hlavních výsledků Jaltské konference, bude na všech osvobozených územích umožněno provést svobodné volby a tamním národům umožněno zvolit si takové politické a sociální uspořádání, jaké si samy vyberou. To byl hlavní výsledek „Jalty", a nikoli nějaká údajná dohoda o rozdělení Evropy.

Z čeho vycházely a kam směřovaly představy západních spojenců o poválečném evropském, resp. světovém uspořádání?

Byl to zejména americký universalismus, který posiloval představy, že skutečně nějaké takovéto řešení (viz Deklarace o osvobozené Evropě) mezinárodněpolitických sporů a situací v jednotlivých osvobozených zemích bude možné. To bylo řešení, které vyznával dlouhodobě Státní department (Ministerstvo zahraničí Spojených států) a jakákoliv dohoda o sférách vlivu byla toho antitezí, která by byla zcela nepřijatelná nejen pro americké voličstvo, ale i pro naprostou většinu amerického politického establishmentu.

Můžete stručně definovat americký universalismus?

Americký universalismus byla představa, velmi silná ve Státním departmentu, ale i v celém politickém establishmentu, že všechny národy by měly mít možnost hovořit víceméně do všech světových záležitostí prostřednictvím nějaké světové organizace, konkrétně Organizace spojených národů tak, jak se v roce 1944 její základní kontury začaly rýsovat nebo jak byly v roce 1945 narýsovány. Samozřejmě to mělo určitá „ale“.

Jaká?

Málokdo byl tak naivní, aby si myslel, že by Velká Británie měla hovořit do ukrajinských nebo pobaltských záležitostí stejně jako Moskva. To samozřejmě nikoli, a i americký universalismus jako takový měl svou významnou výjimku, a tou byl americký kontinent, kde se celkem nepředpokládalo, že by do politického uspořádání jednotlivých latinskoamerických zemí měl mít kdo hovořit více než Spojené státy. Ty ostatně prohlásily už v roce 1823 v Monroeově doktríně, že to budou právě Spojené státy, a nikoli evropské mocnosti, kdo bude rozhodovat o amerických záležitostech.

Na konci 2. světové války zde však byla také „doktrína“ sovětského diktátora Stalina – byť nepsaná – o tom, že kam vkročí noha sovětského vojáka, tam bude také výhradní sovětská sféra vlivu. Jak na tuto Stalinovu optiku hleděli západní představitelé?

Samozřejmě realističtější politikové si uvědomovali, že sovětský vliv na osvobozených územích nebo na územích, kam dojde Rudá armáda, bude dominantní, a že je potřeba zajistit tam pro Západ alespoň něco. Tady směřuji k proslulé „procentní“ dohodě o vymezení „míry odpovědnosti“ na Balkáně z října 1944 v Moskvě, kterou – a je to známo již z Churchillových pamětí – sepsal Winston Churchill a předal ji na známém papírku Stalinovi. Tato dohoda byla ale motivována především snahou zajistit pro Británii a pro Západ alespoň určitou míru vlivu na územích osvobozených Sovětským svazem, a nikoli tím některé země odepsat docela. Vlastně to odpovídalo postupně se rýsující americké koncepci „otevřených sfér vlivu“, podle které sice země osvobozené či obsazené Rudou armádou určitě do budoucna neměly mít možnost dělat politiku jakkoli nepřátelskou vůči Moskvě, což by ale nijak nebránilo jejich hospodářským, kulturním a koneckonců i politickým kontaktům se Západem.

Jakých států se tato Churchillova snaha o rozmělňování předpokládaného sovětského vlivu dotkla a byla v tomto případě řeč také o Československu?

Například je zřejmé, že na situaci v Řecku Británii záleželo více než na situaci v Rumunsku, a realisticky nebylo možno se na to dívat jinak. Tento britský zájem na Řecku byl tak velký mimo jiné proto, že na jaře 1941, když na Řecko zaútočila německá vojska, tam Britové vyslali z Egypta expediční sbor, který měl Řekům pomoci, a tím vlastně snížili obranyschopnost Egypta, což umožnilo Rommelovi stanout před branami Alexandrie. Ten zájem tam pak samozřejmě na konci války byl mnohem větší než v případě Rumunska či Bulharska. Ovšem to už tak docela neplatilo například o Polsku, na jehož obranu Británie v září 1939 vstoupila do války a kde také žádná dohoda o sférách vlivu uzavřena nebyla, a tím méně pak o Československu, které skutečně podle veškerých dokumentů, které máme k dispozici, se nikdy nestalo předmětem nějakého dohadování

Splňte si u nás své sny: pohodlně a bez starostí!

„Smím se vás zeptat, na co pijete?“ dotazuje se uctivě číšník chlapíka, který stále objednává rundu pro celou hospodu.

„Na dluh, příteli, na dluh!“

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Chuť hrůzy: přímo ze studia

Naše mediální společnost uspořádala pro redaktory vaší oblíbené stanice výjezdní rekreaci autobusem na vysokohorskou boudu. Řidič však v ostré zatáčce nezvládl řízení a plně obsazený autobus se zřítil do propasti.

Tam jej objevil místní rolník. Ihned vykopal patřičnou jámu a všechny oběti tam pohřbil.

Mezitím se do pátrání zapojila policie. Začala ohledávat boudu, která hlásla, že redaktoři nedorazili, i přístupové trasy k ní. Po čase v údolí zajistila zcela zdemolovaný vrak autobusu, avšak prázdný. Hlídce se pak ale podařilo vypátrat horala, který obětem neštěstí prokázal poslední službu lásky.

Ten vypověděl celou pravdu:

Ptají se ho: „A byli všichni už mrtví?“

„Někteří teda křičeli, že nejsou, že jsou novináři, ale znáte to, věřte novinářům!“

Už je to tady: Nejsme jako oni!

Starší paní přišla na úřad a povídá k úředníkovi:
„Čest práci, soudruhu!“
Úředník jí opraví:
„Babičko, vy jste si spletla dobu!“
Paní odpoví:
„Dobu možná, ale tebe ne!“

o „desítkách procent“ vlivu, jako se dělo v případě zemí Balkánu a Maďarska v jednáních, jež po Churchillově předání onoho papírku Stalinovi následovala mezi Edenem a Molotovem.

[Krátce po okupaci českých zemí nacistickým Německem v březnu 1939 zahájil někdejší president Československa Edvard Beneš ve Spojených státech zahraniční akci za osvobození českých zemí a za obnovení meziválečného československého státu. Postupně získal podporu jak amerických krajanů, tak i bývalých československých diplomatů, politiků, příslušníků zpravodajské služby a vojáků v exilu. V červenci 1940 vytvořil v Londýně tzv. Prozatímní státní zřízení Československé republiky v emigraci sestávající z presidenta, vlády a Státní rady, které podřídil svému silně autoritativnímu presidentskému vedení. Beneše a jeho prozatímní státní zřízení plně uznaly spojenecké velmoci Sovětský svaz (18. 7. 1941), Velká Británie (18. 7. 1941) a Spojené státy (26. 10. 1942) za představitele československého státu. Toto uznání *de iure*, jemuž předcházelo omezené uznání Československého národního výboru Francií (14. 11. 1939), Velkou Británií (20. 12. 1939) a britskými dominii tj. Austrálií, Novým Zélandem a Jihoafrickou unií (1940) a uznání československé prozatímní vlády Velkou Británií (21. 7. 1940), se však v případě Velké Británie a Spojených států na rozdíl od Sovětského svazu ani v letech 1941 resp. 1942 nevztahovalo na Benešovu teorii jeho tzv. presidentské kontinuity a na stanovení poválečných československých hranic. Někteří čeští (někdejší poslanec František Schwarz, armádní generál Lev Prchala, historik František Dvorník aj.) a slovenští (někdejší premiér Milan Hodža, diplomat Štefan Osuský, žurnalista Peter Prídavok aj.) politikové a aktivisté nesouhlasili s linií, kterou Beneš vymezil – s jeho autoritativním vůdcovstvím, s úsilím o prioritní zahraničněpolitickou orientaci na komunistický Sovětský svaz a s představou o vztahu Čechů a Slováků v osvobozeném státě, ale jejich vliv na politiku Prozatímního státního zřízení byl marginální. Dodatečná pozn. J. Ch.]

Je tomu skutečně tak, že president Edvard Beneš jako vůdce československého zahraničního odboje a výhradní tvůrce zahraniční politiky během druhé světové války sice prohlásil, že jeho zahraničněpolitická orientace směřuje z padesáti procent na Západ a z padesáti na Východ, ale byl ve skutečnosti prioritně orientován na Sovětský svaz?

Takovouto formulaci asi lze akceptovat. Edvard Beneš se potom na počátku roku 1944 snažil tento vliv vyvažovat formou nějakých výrazů sympatií ze strany Západu, konkrétně třeba dohodami o správě osvobozeného území. Bohužel Západ nebyl vůbec ochoten toto s ním podepsat, protože se neočekávalo – na počátku roku 1944, kdy ještě nedošlo k invazi –, že by se západní vojska mohla dostat do Československa. Ale ony výroky vyjadřující sympatie vůči Československu se potom objevily. Britský ministr zahraničí Anthony Eden vystoupil s takovým prohlášením na počátku srpna 1944, i když předtím v jednom záznamu pro úředníky Foreign Office uvedl: „Moc se mi to nezdá a myslím, že byste dostali pár pěkně nepříjemných dodatečných otázek.“ Československo nebylo podle Edena oblíbené v žádné části britského parlamentu a někteří dokonce považovali Dr. Beneše za Stalinova šakala. Bylo tomu tak na základě roztržky kolem československo-sovětské smlouvy v roce 1943, po které Eden – jakkoli do té doby československou věc podporoval, ne-li seč mohl, pak rozhodně velmi vehementně – už byl zdrženlivější a Československo už nebylo tak vysoko na žebříčku věcí a záležitostí, které chtěl podporovat, jako tomu bylo do té doby. Orientace na Sovětský svaz od roku 1943 je asi jednoznačná, jakkoli to neměl být jenom Sovětský svaz. Přátelství se Západem bylo součástí Benešovy politiky, ale zdaleka ne prioritní. Vzhledem k tomu, že Beneš si samozřejmě svoje západnictví v sobě nesl dál, je o to překvapivější, co potom byl schopen do konce války pronést před sovětskými politiky za výroky na účet Západu.

Jaký byl postoj Britů a Američanů k uzavření československo-sovětské smlouvy v roce 1943 a k celkové Benešově orientaci vůbec?

V kostce mohu říci asi tolik, že v červnu 1943 zavládlo na britské straně překvapení, že Beneš něco takového chce, následovala snaha mu to rozmluvit, v říjnu 1943 smíření s tím, jakkoli zde (na konferenci ministrů zahraničí tří velmocí v Moskvě) Eden jednal proti rozhodnutí britského kabinetu. Potom přichází představa, že by Československo mohlo mít nějakou svobodu s tím, že bezpečnostní otázky svěří Sovětskému svazu, nebude vystupovat na mezinárodní scéně proti němu, ale svou suverenitu si zachová, rozhodně ve vnitřních záležitostech. Československo pak začíná být v roce 1944 považováno za lakmusový papírek sovětské důvěryhodnosti a snahy spolupracovat s někým, koho Moskva sama nedosadila. Tak to je vnímáno v první polovině roku 1944. Pak ovšem přicházejí signály, které to problematizují, tj. otázka vlažné sovětské pomoci Slovenskému národnímu povstání a snaha Moskvy minimalizovat pomoc ze Západu (i když to nebylo tak markantní jako v případě Varšavského povstání), otázka nové polské, tzv. lublinské vlády, jejíž vznik bez ohledu na instrukce z Londýna veřejně přivítal československý velvyslanec v Moskvě Zdeněk Fierlinger a nebyl za to odvolán, a potom otázka sovětského postupu na území Podkarpatské Rusi a také Masarykova poslušně prosovětského vystupování na zakládající konferenci OSN. To už jsou signály, že nepůjde jen o bezpečnostní vázanost, ale že Československo se z vlastní vůle stává státem, který bude poslušně vykonávat vše, co mu z Moskvy přijde jako požadavek. Ještě je zajímavé, že Britové a Američané se vlastně v prognózách na začátku roku 1944 shodovali v tom, že Československo by mohlo mít – nebo vlastně svým způsobem má – na rozdíl od Poláků své mezinárodněpolitické postavení vyřešeno, a pokud bude mít nějaké problémy, tak ve vnitřní sféře, jako je otázka národnostní – jestli se podaří provést transfer obyvatelstva, ale zejména v česko-slovenských vztazích. Na tom se shodovali třeba analytikové Foreign Office; nejnověji jsem to četl v materiálech Hamiltona Fishe Armstronga, což byl šéfredaktor Foreign Affairs a člověk velmi příznivě nakloněný Benešovi, v podstatě jeho přítel, který mu v květnu 1939 zajistil přijetí u presidenta Roosevelta.

Co soudíte o názoru, že československo-sovětská smlouva z roku 1943 – jako produkt strategie orientované na Sovětský svaz – byla již stvrzením a nejen jakýmsi předznamenáním dobrovolného vřazení Československa do poválečné „sovětské sféry“, což byl také jediný „dobrovolný případ“ ve střední a jihovýchodní Evropě včetně Polska?

Byla to cílená Benešova politika zajištění československé bezpečnosti před opakováním německé hrozby. K tomu, k té nutnosti hledat oporu v Sovětském svazu, dospěl už na počátku, v pomnichovských měsících, což myslím historik Milan Hauner zdokumentoval dostatečně jednoznačně. Samozřejmě období 1939 – 1941 bylo zvláštní dobou, ale na rozdíl od Poláků Benešovy kontakty se Sovětským svazem nebyly nikdy zcela přetrženy.

Polská exilová vláda v Londýně však před rokem 1941 a ani po něm o obdobnou „spolupráci“ se Sověty jako Beneš nestála. Na sklonku války byla z tohoto důvodu odstavena a na její úkor byla v Polsku, pod tlakem Sovětů (s podporou Beneše), jimž neodporovali Američané a nakonec i za souhlasu Britů, dosazena v roce 1945 prosovětská vláda národní jednoty.

Když se někdy klade paralela mezi polskou a československou cestou, poukazuje se na to, že kdyby Beneš nedělal vůči Sovětskému svazu takovou politiku, jakou dělal, že by dopadl jako Poláci, to znamená, že by se on a jeho vláda do Československa nevrátili. Jeho vláda se nakonec nevrátila, protože víme, že podala demisi a byla nahrazena vládou sestavenou v Moskvě, ale on se vrátil jako jediný článek exilového prozatímního státního zřízení a kontinuita jeho presidentství tak byla zachována. Je potřeba asi říci, že tady se vlastně srovnává nesrovnatelné. Československo se nikdy nedostalo do takové pozice vůči Sovětskému svazu jako Polsko. Neexistoval tu ani obrovský územní spor o desítky tisíc kilometrů čtverečních, ani jednotky NKVD nepostřílely tisíce českosloven-

SVISLE: 1. Předložka se 4. pádem; opisy pořízené na psacím stroji; samci psovitých šelem. - 2. **3. díl tajenky**. - 3. Asijské ovoce s hrbolatou slupkou; indické město; deska na ruční praní prádla. - 4. Evropské sdružení volného obchodu; elektrárna Temelín (zkr.); nádoba na mytí nádobí; rozpouštěti se (o ledu). - 5. Odebrat; hodnostář často oprávněný k volbě papeže; ryby právě vylíhlé. - 6. Český dirigent (* 1908 – † 1973); kromě toho; pobídka tažných zvířat k chodu. - 7. **4. díl tajenky**; anglicky ‘výlet‘; obec na Vysočině. - 8. Mužské barokní paruky; slaná chuť; franc. ‘plán‘ (ve složeninách, např. pro místopis). - 9. Roztavená nerostná hmota; cena jako vyjádření kritiky; přírodovědecká fakulta (zkr.). - 10. Vodní stavba s kolem; domácky Uršula (21. 10.); vlastní molům; římskými číslicemi 1003. - 11. Co někdy věřící vztahují k Bohu; kudrny; zařízení k drcení obilí (ob.). - 12. **2. díl tajenky**; citoslovce ozn. tíkot vrabce. - 13. Celní doklad; zablesknutí (bás.); zkr. dřív. jedn. tlaku (atmosféra technická absolutní).

Pomůcka: airon, CMR, male, ORD, promyk, YTO.

Ladislav Martinča

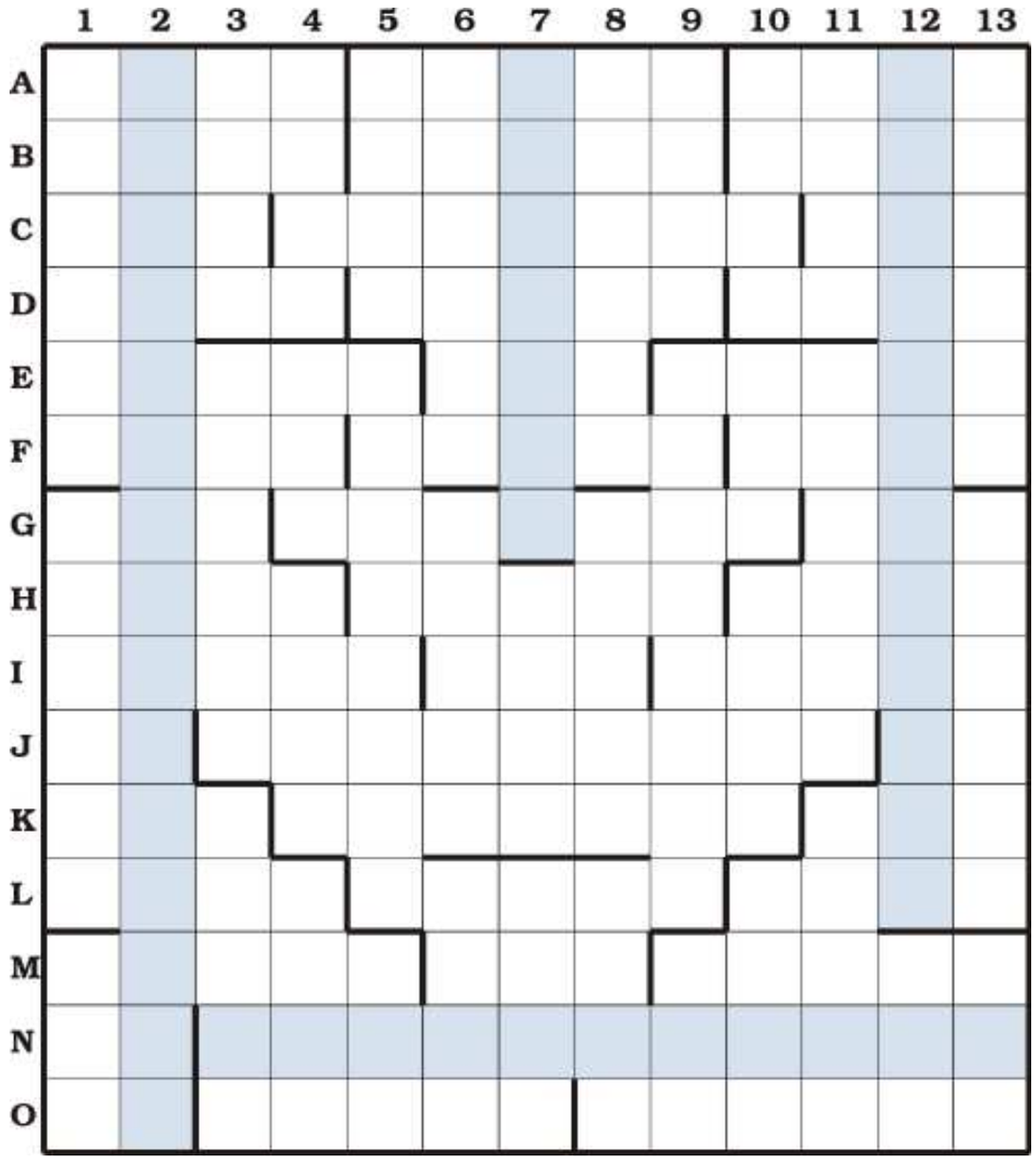

na moravském Hostýně), přičemž význam jejich aktivit zůstal jen v rovině morální a nemohl na situaci již nic změnit. Komunisté nyní neprodleně zahájili druhou fázi své již po válce započaté revoluce, převzali veškerou moc do svých rukou, rozpoutali teror proti skutečným i potenciálním odpůrcům a pod dohledem sovětských poradců se jali uskutečňovat rozsáhlé společenské reformy inspirované ideologií marxismu-leninismu. Edvard Beneš i Jan Masaryk zůstali i za nových okolností a se souhlasem komunistů ve svých funkcích, ale ani jednomu z nich nebylo souzeno dožít se zběsilého teroru padesátých let a dalších katastrofálních důsledků celospolečenského dosahu. Beneš zemřel 3. 9. 1948 na následky dlouhodobé nemoci, ale ještě před svou smrtí se vzdal presidentské funkce ze zdravotních důvodů. Masarykův pád z okna 10. 3. 1948 zůstal dodnes neobjasněn. Dodatečná poznámka J. Ch.]

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky byla z Mk 4, 40 a zněla: »A vítr ustal a zavládlo úplné ticho. **Jim pak řekl: „Proč se bojíte? Pořád ještě nemáte víru?“**«

Čemu ale měli věřit? V Obrázku jsme už psali o rozdílu mezi vírou-věřit a důvěrou-důvěřovat.

1. Důvěřovat něčemu, někomu znamená spoléhat se na dobré vlastnosti něčeho, někoho.

2. Naproti tomu věřit něčemu, někomu znamená pokládat něco, něčí tvrzení za pravdivé, a to tak, že to nestojí na našem vlastním úsudku.

3. Zvláštní sousloví je ale věřit v něco, v někoho. To zahrnuje jednak věřit „tomu, že něco, někdo existuje“, jednak věřit „tomu, jaké toto něco nebo tento někdo je“. A navíc, jde-li o někoho dobrého, také věřit mu (ad 2.) a důvěřovat mu (ad 1.).

Pozn.: Víra může být přirozená nebo nadpřirozená – viz roč. 6 Obrázku č. 4, 9. 3. 2008, příl. s. 9, odp. 2 (stejně tak i důvěra – ta ale sídlí ve vůli a souvisí s nadějí; víra sídlí v rozumu).

Takže co se vlastně Pánu Ježíši na učednících nelíbilo?

ad 1. Možná se báli se, protože nedůvěřovali „jeho moci, dobrotě apod.“. Také nedůvěřovali „jemu“, tj. nespolehli se na tyto jeho dobré vlastnosti.

ad 2. Báli se, protože nevěřili, „že s Pánem Ježíšem na palubě jsou v bezpečí apod.“, báli se, protože „mu“ nevěřili, že mu na nich záleží („Mistře, je ti to jedno, že hyneme?“ v. 38b) apod.

ad 3. Ale hlavně, báli se, protože **v něho** nevěřili, tj. kromě bodu (1. a) 2. nevěřili, „že je Pánem nad ‘větrem a mořem‘ (v. 41b)“, krátce: nevěřili, „že je Bohem, Božím Synem“.

Navíc – toto všechno neměli mít přirozeně od nějakého člověka, ale přímo od Něho „jakožto Božího Syna“, tj. měla je k tomu vést **nadpřirozená** ctnost víry.

Říká-li proto Pán učedníkům „pořád ještě nemáte víru?“, je to sice jen několik mírných slov, ale pozor: tato slova nejsou jen povzdechem. Jsou velice závažná! Pro křesťany znějí Pánova slova jako známá, ale ostatní lidé často vůbec neví, jak jim rozumět; jsou jim cizí. Proto bychom měli umět je vysvětlit a tak být schopni evangelizace.

Dnešní úkol: Vyložte slova Pána Ježíše z tajenky! Nápověda: čte se o 17. neděli v mezidobí.

VODOROVNĚ: A. Lat. ‘špatně‘; osoba donucená k poslušnosti; přírodní proměnlivý útvar na nebi. - B. Pták zmiňovaný v Knize Job; taková, která zná nějaký obor; společenská sběř, chátra. - C. Muž obstarávající mytí něčeho; týkající se víčka; mez. kód Kamerunu. - D. Zeměpisný soused Pensylvánie; výhry v lotynce; reklamní světlo. - E. Domácky Tomáš; průměr střely, kalibr (řidč.); veřejný prodej. - F. Představený mužského kláštera; klíč. Reaganův poradce (Obrázek 9/2006, 8/2008), ; plachta cirkusu. - G. Mez. kód letiště Chicago O‘Hare; ženské jméno (podle mučedníka 12. stol.); složitá polovodičová součástka. - H. Šermířská zbraň; ptáci tesající do dřeva stromů; krejčovské měřítko. - I. Muži, kteří lžou; zkr. souhvězdí Drak; běh, průvod, kurs, směr, Korsičan (it.). - J. Semitsky ‘Bůh‘; nákladní parní automobily; název retoretné souhlásky ‘m‘. - K. Pták s korunkou z peří na hlavě; prostor za oponou; bělavé vodní páry. - L. Bylinný výtažek; zapadlá vesnice (žert.); ocasatý obojživelník. - M. Ježíšův soudce; mez. kód letiště Toronto; sousoší Panny Marie oplakávající Krista. - N. Inic. ukrajin. mučedníka bl. Lukače,† 22. 8. 1964; **1. díl tajenky**. - O. Římská dvojka; to, které zdvihá, velebí, velebící (řec.); ofina (zdrob.).

ských důstojníků jako v polském případě. A koneckonců ve stejné době, kdy byl tento děsný zločin prováděn, propustila sovětská strana několik prvních desítek československých vojáků, aby mohli jaksi recyklovaně vyrazit do boje proti Hitlerovi.

Jednalo se o internované československé vojáky, příslušníky prvních jednotek vznikajícího protinacistického odboje formujících se pod velením generála Lva Prchaly v Polsku, které po napadení Polska Sovětským svazem v roce 1939 během svého přesunu do Rumunska padly do sovětského zajetí?

Lvu Prchalovi se podařilo uprchnout na Západ. Mám na mysli oněch asi 800 vojáků bývalého „polského legionu“, vedených podplukovníkem Svobodou, kteří byli internováni v SSSR. Několik desítek jich bylo v březnu až dubnu 1940 ve dvou transportech vyvezeno na Západ, dalších asi 140 osob v době pádu Francie na Střední východ, kde se formovala československá jednotka v Gedeře. Poté se sovětská strana k dalším transportům po dlouhé měsíce neodhodlala. Na přelomu zimy a jara 1941 však nová jednání vyústila v převoz 500 československých vojáků v osmi transportech, přičemž Britové s Churchillovou osobní autorizací hradili veškeré náklady. Takže kvalita vztahů se Sověty byla oproti Polákům dramaticky odlišná. Asi se to skutečně nedá srovnávat. Myslím si, že zde byl prostor – a to jsem napsal už několikrát – pro rozhodně důstojnější politiku vůči Sovětskému svazu namísto té snahy vyjít mu vstříc často ještě předtím, než nějaké sovětské požadavky byly vůbec vysloveny.

Vy jste také psal o tom, že po uzavření československo-sovětské smlouvy se Churchill v roce 1944 snažil pragmaticky použít Beneše pro jednání s Poláky, aby obrušoval jejich protisovětské naladění.

To se samozřejmě vůbec nemohlo podařit, protože Beneš na počátku roku 1944, kdy se Churchill a Eden snaží tuto kartu hrát, pro polské politické vedení už nebyl seriózní partner, protože Poláci měli pocit, že je prostě odepsal a že mu jde v první řadě o spolupráci se Sovětským svazem. S tím Sovětským svazem, který s Poláky vypověděl diplomatické styky a který nechal postřílet jejich důstojníky – o tom už Poláci nepochybovali, nikdo z nich. Že by tam Beneš mohl nějak moderovat, to byla iluze.

Uvědomoval si Edvard Beneš a ti, kteří s jeho prosovětskou politikou souhlasili, že taková politika může v budoucnu znamenat ohrožení nezávislosti státu a hrozbu jeho zbolševizování?

Ti, kteří byli autory teze, že jedinou záštitu před Německem do budoucna představuje Sovětský svaz, v čele s presidentem Benešem, se zároveň domnívali, že závislost na Sovětském svazu v oblasti bezpečnosti a potažmo i zahraničněpolitickou „koordinaci“ bude možné kompenzovat sovětským nezasahováním do vnitřních záležitostí Československa. To se posléze ukázalo jako názor zcela naivní. A navíc samozřejmě, když procházíme relevantní dokumentaci důkladně, narazíme na několik příkladů, kdy sami českoslovenští představitelé navrhovali do této doktríny nezasahování do vnitřních záležitostí určité průlomy.

Máte zřejmě na mysli aktivity, jako byla například žádost presidenta Beneše, aby sovětští představitelé trvali na potrestání vůdčích politiků Slovenského státu?

Přesně tak, viz Beneš a provinivší se slovenští politikové, o jejichž poválečné potrestání žádal československý exilový president v prosinci 1943 překvapeného Vjačeslava Molotova.

Jak se dívali britští a američtí představitelé na sklonku války nebo i krátce po ní na tezi, že Československo bude i do budoucna ohrožováno Německem, zdůvodňující Benešovu „prosovětskou kartu“? Vždyť bylo zřejmé, že Německo bude po prohrané válce v troskách a cílem Západu nakonec bylo, na rozdíl od situace po první světové válce, pomoci mu k vývoji směrem k demokratickému a na míru zainteresovanému státu.

To bylo cílem Západu i po první světové válce, jen se zásadním způsobem lišily představy, jak toho dosáhnout. Západ samozřejmě neměl představu, že svět, který vzejde z druhé světové války, se bude podobat tomu „poprvoválečnému“, naopak se chtěl poučit z těch chyb, které už jej jako by dvakrát vytrestaly. To jest z takových aliancí, kde jeden je vázán na druhého, a když ten třetí něco provede, tak nejen ten druhý, ale i ten první musí provést něco jiného na základě toho, že to má smluvně dáno tím, k čemu už se zavázal. To jako by selhalo jak za první světové války, tak v podstatě i po roce 1939. Britští představitelé měli pocit, že garance, které Británie udělila v roce 1939, ji vlastně vtáhly do války na obranu Polska, přičemž možnost ovlivnit polskou situaci se vlastně postupně vytrácí, což začalo být zřejmé, a že tuto situaci v Polsku nemá možnost ovlivnit ani vojenským zásahem, ani ničím jiným. Chtěla proto celou oblast mezi Sovětským svazem a Německem stabilizovat nějakým novým uspořádáním. Britové dospěli k závěru, že nejlepším způsobem, jak toho dosáhnout, bude vytvoření silných (kon)federací, ve kterých se zdroje malých národů střední a jihovýchodní Evropy spojí, aby byly schopny čelit jak německé, tak i sovětské hrozbě.

Proto se tedy po určitou dobu snažili prosazovat polsko-československou konfederaci, dokud tuto myšlenku nezavrhl Sovětský svaz a pod jeho vlivem také president Beneš?

Tento model konfederací byl živý v letech 1940 – 1942, v druhé polovině roku 1942 začal postupně odumírat a definitivně dospěl ke svému krachu na moskevské konferenci ministrů zahraničí, tj. Cordella Hulla, Anthonyho Edena a Vjačeslava Molotova, v říjnu 1943. Eden tam o své vlastní vůli souhlasil s uzavřením oné československo-sovětské smlouvy, jakkoli do té doby Britové tento zahraničněpolitický cíl, který byl od začátku roku 1943 pro československou diplomacii zcela prioritní, presidentu Benešovi velmi vehementně rozmlouvali. Rozmlouvali mu ho z několika důvodů. Jednak proto, že si mysleli, že československá pozice je dobrá, či spíše velmi dobrá, že je partnerem jak západních spojenců, tak má i velmi dobré vztahy s Moskvou, a nemá tudíž zapotřebí své postavení do budoucna kodifikovat jedním aliančním závazkem vůči jedné straně a proklamovanou politiku „mostu mezi Východem a Západem“ převážit směrem k posilování východního pilíře. Ovšem druhý důvod byl ten, že takováto exkluzivní smlouva nabourávala právě možnost vytvoření oněch konfederací, což začalo být vlastně čím dál zřetelnější zhruba od poloviny roku 1942, kdy Sověti začali dávat najevo, že něco takového si nepřejí a že by to vnímali jako vytvoření nového cordon sanitaire – to znamená sanitního kordónu, který by měl eliminovat sovětský vliv v Evropě a jeho pronikání na Západ.

Jen pro upřesnění – druhá plánovaná konfederace měla být vytvořena na Balkáně?

Ano, byla to řecko-jugoslávská konfederace. Projekty různých politologů a plánovacích oddělení třeba ve Foreign Office apod. uvažovaly o všech možných konfederacích, propojení těchto konfederací atd. Někdy to zní trošku jako taková hudba z Marsu... Překonání národnostních rozporů, třenic a animozit zdaleka nebylo tak jednoduché, jak si tito plánovači na papíře představovali. Ale československo-polský projekt určitě reálný byl. Reálné možnosti měl, pokud by se několik věcí odehrávalo jinak, než jak se nakonec odehrály. Slábnoucí zájem československých představitelů měl přitom samozřejmě klíčový význam.

Vraťme se ještě k Německu – byla československá teze o nebezpečí hrozícím v budoucnu z Německa skutečně racionální? Nejednalo se spíše o iracionální představu, která byla jen krycím manévrem ospravedlňujícím příklon k Sovětskému svazu?

Co se týče Německa a jeho poválečné obrody, tak tam se samozřejmě postoje velmocí lišily. Stalin měl jasno a jeho politika v tomto směru byla konzistentní, tj. chtěl, aby slabé Německo, pokud možno neutralizované, snadno podléhalo revolučním náladám podle marxistických představ, které by byly oprášeny, a v těch nejrozvinutějších zemích v čele s Německem by se mohla konečně odehrát řekněme z autentických zdrojů vyplynuvší re-

On je o to nežádal, samozřejmě. Například britský velvyslanec Dixon hovořil s národními socialisty na plesu, který oni pořádali 20. února, a ti ho tam ubezpečovali, že mají všechno pevně ve svých rukou, že komunisté jsou diletanti a že demokracie vydrží, protože je pevná a oni mají klíčové mocenské páky stále pevně ve svých rukou. Hodnotili tu situaci na bázi platných zákonů a podcenili schopnost komunistů využít mimoústavní a mimoparlamentární síly a metody. Po víkendu se samozřejmě nestačili divit, když zjistili, že v pondělí ráno nemohou do práce, protože mají své sekretariáty obsazené akčními (tj. komunistickými) výbory Národní fronty. Ovšem Západ, jak říkám, vůbec nestačil zareagovat, Steinhardt se do Československa vrátil paradoxně o den později, než sem dorazil sovětský zvláštní vyslanec Valerian Zorin. Monitoroval situaci, podával o ní zprávy, ale to je všechno, co americký velvyslanec udělal. Dixon urgoval nějaké zvláštní vyjádření sympatií ze strany Británie nebo ministra Bevina. Tato jeho iniciativa nebyla odmítnuta, nicméně než stačil Bevinova slova tlumočit, tak už došlo ke známému rozuzlení pětadvacátého února. Západ prostě nestačil na tuto situaci reagovat.

Ač je zřejmé, že v únoru 1948 zde nebyla nějaká československá zakázka s žádostí o pomoc, je možné, že by v případě občanské války či napadení Rudou armádou vstoupily západní velmoci do hry a začaly vzdorující nekomunistické síly v Československu nějakým způsobem podporovat?

Z československé strany skutečně nepřicházel žádný signál, který by volal k americké a britské straně o pomoc. Českoslovenští politikové nedávali najevo, že by se Západ měl o osud Československa nějak výrazně zasazovat. Jejich vystupování na mezinárodní scéně bylo jednoznačné, a jestli někde mezi řečí Masaryk něco řekl západním diplomatům, tak to většinou byla slova o tom, že on bohužel nemůže dělat takovou politiku, kterou by rád. Tohle říkal už od pětačtyřicátého a po Marshallově plánu to říkal znova: v listopadu 1947 řekl státnímu tajemníkovi Georgi Marshallovi, že má obdiv pro jeho plán, ale on že bohužel nemůže dělat jinou politiku než takovou, jakou dělá. – Na tom už se pak nic nezměnilo. Ještě 4. března 1948 zdůrazňoval v projevu k důstojníkům československé armády, že Německo je naším odvěkým nepřítelem a jedinou záštitou před ním je spojení se Sovětským svazem, přičemž naše místo je po jeho boku. „Musíme být vděční, dovolí-li, abychom tam byli.“ Přesně v půli cesty mezi komunistickým vítězstvím a vlastní smrtí tak Jan Masaryk bezděky vytesal epitaf za mezinárodním směřováním Československa ve čtyřicátých letech, jež se završilo „v bezpečí“ pod křídly Sovětů. –

[Dne 25. 2. 1948 přijal president Edvard Beneš demisi podanou dne 20. 2. 1948 dvanácti nekomunistickými ministry (celkový počet ministrů byl šestadvacet) stran národně socialistické, lidové a slovenské demokratické, k nimž se dodatečně 25. 2. připojili ještě dva sociální demokraté, protestujícími proti personální politice komunistického ministra vnitra Václava Noska, jejímž nenaplněným cílem mělo zřejmě být vyhlášení předčasných parlamentních voleb. Komunistický vůdce a předseda stávající vlády Klement Gottwald měl již připraven návrh sestavy nové vlády doplněné přizpůsobivými – tj. s komunisty kolaborujícími – politiky příslušných stran, který Beneš schválil zároveň s přijetím demise. President tak pod nátlakem komunistů – spočívajícím ve zneužití policejních složek, v rozhlasové a tiskové propagandě, v organizování lidových manifestací, v ovládnutí odborového hnutí, v nezákonném vyzbrojení dělnických milicí a v podpoře sovětského náměstka ministra zahraničí Valeriana Zorina – vyřešil vládní krizi v jejich prospěch. Nové vládě vyslovili důvěru na zasedání parlamentu 11. 3. 1948 také poslanci, nepřítomno bylo z různých důvodů sedmdesát poslanců z celkového počtu tří set, proti nebyl nikdo. Nikdo z nekomunistických politických vůdců se během kritických dnů neodhodlal k protestu či protiakci, nepočítáme-li ovšem jejich protest „nohama“, tj. kvapný odchod do emigrace nebo pokus ministra Prokopa Drtiny o sebevraždu. Jediným výrazným veřejným projevem nesouhlasu s politickým vývojem byly dva studentské pochody na Hrad 23. a 25. 2. 1948, uskutečněné ovšem s chimérickou nadějí, že president Beneš bude komunistům odporovat. Svůj nesouhlas s poměry začali nadále dávat najevo pouze jednotliví občané nebo tajně vznikající skupiny (snad s jedinou výjimkou shromáždění členů katolické tělovýchovné organizace Orel v srpnu 1948

Alternativa existovala v pokračování režimu lidové demokracie. Jestli by byla potom po volbách, které měly proběhnout na jaře 1948, možná změna ustanovení o Národní frontě atd. a rozšíření politické soutěže, to je otázka. Tady je potřeba vidět, že předákům povolených stran samozřejmě ta situace vyhovovala, protože oni své volební zisky navýšili. Na druhou stranu ale nelze zcela nevidět, že potrestání (zákaz) těch stran, které se v očích velké části veřejnosti a v té atmosféře, která se utvořila v roce 1945, jaksi provinily kolaborací s Němci, a poválečné politické uspořádání měly poměrně velkou podporu. Nemáme přesně průzkumy toho, kolik lidí si přálo obnovení agrární strany, ale rozhodně nějaké protesty proti zákazu její činnosti nebyly – nemáme o nich nějaké výraznější doklady.

Veřejné mínění můžeme ale posuzovat obtížně, když byla od května 1945 zavedena censura. Faktem zůstane, že se něco jako „zklamání většiny liberální demokracií vedoucí k pochopení pro lidovou demokracii“ nedá příliš prokázat.

Nevím, zda to byli všichni nebo většina, kdo si toto přáli – to je otázka. Každopádně však bílé lístky v květnových volbách roku 1946 odevzdalo 0,35 % voličů... Zahraniční pozorovatelé měli pocit, že československá společnost je liberální do té míry nebo téměř v takové míře jako v meziválečném období. Vycházejí knihy všech autorů, censura tisku prvoplánová nebyla a navíc v meziválečném období tu byla taky. Samozřejmě je potřeba vidět, co se censurovalo, ale ta censura existovala. Když si naopak přečtete poválečný Peroutkův Dnešek nebo Svobodné noviny, tak to je tisk místy velmi kritický. Že by někdo censuroval Svobodné slovo na základě toho, že psalo proti komunistům, tak to není, tam se psalo svobodně o komunistickém teroru. A nakonec lidé jako třeba Ladislav Karel Feierabend a někteří další po válce našli své místo v povolených politických stranách. Ale samozřejmě v případě agrární strany to bylo nejkontroverznější. To bylo rozhodnutí, které bylo šokující právě třeba zrovna pro Feierabenda, stejně tak jako rozhodnutí, že vlastně všichni představitelé nejen protektorátních vlád, ale i těch druhorepublikových, se budou muset soudně očišťovat a že po roce 1945 budou označeni podle Košického vládního programu za přinejmenším „sprosté podezřelé“.

Nicméně kdyby nějací občanští nebo političtí aktivisté začali po květnu 1945 protestovat, tak by zřejmě byli smeteni revolučním násilím, které probíhalo pod taktovkou komunistů a za přitakávání ostatních členů Národní fronty.

To máte pravdu. I když by s největší pravděpodobností stále nešlo o doslovné násilí, jaké známe z doby po únoru 1948.

Lze se domýšlet, jak by se Západ zachoval vůči případné snaze československých politiků postavit se počátkem roku 1948 rázně proti komunistické ofenzívě, hypoteticky například tehdy, kdyby president Beneš povolal na pomoc armádu a začala občanská válka či při vojenském napadení Československa Sovětským svazem?

Nad tím nemá smysl spekulovat. To jsou opravdu jen hypotetické možnosti, pro které Beneš neměl vůbec žádné předpoklady. On se tak nikdy nezachoval – vždy hledal až do konce kompromisní řešení a snažil se takzvaně zachránit, co se dá. (Co však zachraňoval ještě po 25. únoru svým dlouhým setrváváním ve funkci, to věru nikdo netuší...) A z dokumentů publikovaných Galinou Muraško víme, že to byl naopak Gottwald, kdo ve dnech krize žádal ze sovětské strany alespoň nějakou demonstraci síly na československých hranicích, ale jeho žádost byla odmítnuta. K čelnímu střetu nekomunistů s komunisty, jakkoli ne ozbrojenému, došlo v únoru 1948 a tam Západ už nestačil vůbec žádným způsobem reagovat. Ani Steinhardt, ani Dixon, tedy americký a britský velvyslanec, se s Benešem v době krize v těch několika dnech nestačili vůbec sejít.

On je ale o to ani nežádal.

voluce. On si jako řešení představoval každopádně slabé Německo, které by už nikdy nepředstavovalo, ať už by tam došlo k revoluci nebo ne, jakoukoliv hrozbu pro Sovětský svaz. Tady nelze podceňovat to, že Německo bylo považováno za věčnou hrozbu pro Sovětský svaz, to je zjevné, stejně jako v případě Československa. Na druhou stranu představy Západu se lišily. Britská politika nebyla v otázce budoucího přístupu k Německu vyhraněná a americká politika byla zcela nesourodá a prodělala několik velmi zásadních zvratů. V kruzích americké administrativy existovalo několik vyhraněných skupin. Na jedné straně lidé ze State Departmentu, kteří si mysleli, že hlavní chybou po první světové válce bylo příliš tvrdé nakládání s Německem a že je potřeba naopak Německo zapojit a jeho hospodářské zdroje využít pro poválečnou rekonstrukci Evropy. Vedle toho ovšem stála skupina kolem ministra financí Henryho Morgenthaua, který přišel s nápadem na velmi tvrdé nakládání s Německem, s jeho přetvořením na pasteveckou zemi, zničení jeho průmyslových kapacit a tak podobně. To byla teze, která byla americkému presidentu Rooseveltovi velmi blízká. On byl germanofob par excellence, on v Německu na konci devatenáctého století chodil do školy a vytvořil si vůči všudypřítomné velmocenské aroganci a militarismu silnou averzi. Morgenthauův plán mu tudíž konvenoval. Na druhé quebecké konferenci v září 1944 byl tento plán dokonce parafován ze strany Roosevelta i Churchilla. Když tam potom ovšem přijel o několik dní později Anthony Eden, tak se zděsil – uvědomil si, co by to znamenalo –, takže jak Churchill, tak i Roosevelt se od svého souhlasu s Morgenthauovým plánem postupně distancovali. Samozřejmě pak začala získávat navrch představa Státního departmentu, která se promítla už do výsledků jaltské konference.

Jak se na tento výsledný západní postoj ke snaze obrodit Německo díval Stalin?

Ovšemže to jenom podporovalo Stalinovu podezřívavost ohledně reálných záměrů Západu. Tady je potřeba říci, že se to zajímavým způsobem snoubilo s tím, co se Stalin dozvídal prostřednictvím svých spolupracovníků od presidenta Beneše, který ho vlastně opakovaně varoval, že po této válce přijde další a že v ní Západ použije Německa pouze jako odrazového můstku ke svému útoku na SSSR a že Československo coby věrný spojenec Sovětského svazu půjde samozřejmě s tímto svým spojencem. Toto konkrétně říkal Beneš v červenci 1944 v Londýně sovětskému velvyslanci Lebeděvovi a podobnými slovy v březnu 1945 v Moskvě Vjačeslavu Molotovovi. Jakkoliv do Stalinovy mysli nevidíme a dokumenty, které by to nějakým způsobem prokazovaly, nemáme (nějaký jeho deník nebo něco takového neexistuje nebo to není každopádně k dispozici), je evidentní, že Stalinova paranoia, která byla analyzována už v mnoha pracích, byla s největší pravděpodobností Benešovými závěry jen posilována.

Asi by se zde ale dalo hovořit také o Benešově paranoie z Německa?

Ono to nějaké racionální jádro z té Benešovy strany také má, protože mnichovská zkušenost byla pro něho skutečně otřesná. (A je potřeba brát v potaz i povahu německé okupace se vší brutalitou, o níž mělo exilové vedení v Londýně dostatek zpráv.) Je však otázka, jestli člověk, který žil jednou událostí minulosti, která pro něj byla tak traumatizující, že jejím prizmatem potom viděl všechny další záležitosti, skutečně byl tak prozřetelný a tak prozíravý, za jak prozřetelného a předvídavého sám sebe považoval a za jakého ho považovala i většina jeho spolupracovníků.

[Benešovy názory mohou být interpretovány jako iracionální, pokud za jejich základ budeme považovat důvěru v to, že Stalin zajistí vnější svobodu a bude respektovat i vnitřní svobodu obnoveného Československa. Tato důvěra se zdá být dokonce extrémně iracionální s ohledem na to, že Beneš byl seznámen s marxisticko-leninskou filozofií a ideologií jakožto základní doktrínou sovětské vnitřní i zahraniční politiky, znal fakta o Sovětském svazu a jeho meziválečném režimu, stejně jako o jeho vpádu do Polska, Finska a Rumunska a anexi pobaltských států na počátku druhé světové války. Dodatečná pozn. J. Ch.]

II.

1945–1948

V dubnu 1945 bylo v Košicích oficiálně stvrzeno politické uspořádání obnoveného Československa přijetím tzv. Košického vládního programu. Přijali jej zástupci Benešova exilového londýnského prozatímního státního zřízení, čeští a slovenští komunisté dlící v moskevském exilu a zástupci povstalecké Slovenské národní rady. Program fakticky nahradil předválečnou ústavu, přičemž politickou moc převzaly politické strany sloučené v tzv. Národní frontě – podle používané terminologie byla demokracie liberální nahrazena demokracií lidovou, která ovšem limitovala politickou soutěž, zpolitizovala justici a omezila svobodu slova. Tento program „právně" ukotvil závislost státu na Sovětském svazu a rovněž deklaroval kolektivní vinu politické pravice a příslušníků německého a maďarského etnika za rozbití státu a spolupráci s nacistickým režimem. Byl navržen komunisty a přijali jej již v březnu 1945 v Moskvě „demokraté" z londýnského exilu, přičemž komunistům přenechali nejvýznamnější vládní posty. Cožpak tito tzv. demokraté netušili nebezpečí?

Nekomunističtí politikové na řadu pastí, které na ně komunisté nastražili, velmi ochotně skočili. To bylo ze znění Košického vládního programu patrné zcela jednoznačně. Co se týče tohoto programu, je třeba vidět, že komunistická strana byla jediná schopná vygenerovat nějaký vlastní a pro ostatní relativně přijatelný politický program. Národní socialisté v exilu vytvořili jenom pár tezí, které jako vládní program vlastně zafungovat nemohly. Sociální demokraté s nějakým návrhem (konkrétně akčním programem) přišli, ale Zdeněk Fierlinger, pod jehož silným vlivem v Moskvě jednali, se zasloužil o jeho eliminaci, takže se nestal tím základem, na němž jednání v Moskvě v březnu 1945 probíhala. Když se těchto jednání účastnili jen přestavitelé čtyř stran plus ještě Slovenské národní rady, vycházelo se z komunistického programu a ten byl většinou jenom tak glosován a občas místy trochu pozměňován. Jinak ale samozřejmě odpovídal komunistickým představám, tj. zajistit si co nejsilnější pozice, ale zároveň uchovat zdání toho, že došlo vlastně jen k určité modifikaci demokratických pořádků a že se vlastně nic tak dramatického neděje a soutěž politických stran dále pokračuje. Do určité míry nepochybně pokračovala.

Nicméně budeme-li nahlížet na komunisty připravený Košický vládní program kriticky, musí nás logicky napadnout otázka: Je snad omluvou pro nekomunistické politiky, kteří v Moskvě jednali, že nedokázali předložit alternativu?

Určitě ne. Ať už se tady historik snaží být sebenestrannější, nelze než uvést velmi kritické hodnocení tohoto přístupu k vnitropolitickým jednáním, té nepřipravenosti, té ústupnosti komunistům, sedání na lep atd.

Je to možné vysvětlit tím, že členové londýnské vlády a Státní rady byli zvyklí souhlasit vždy s názory presidenta Beneše, který vždy vše vygeneroval a poté jim jen předkládal ke schválení jako hotovou věc?

Beneš skutečně vystupoval jako hegemon exilového uspořádání – on označoval sám sebe za jediného demokratického diktátora v exilu atd. –, ovšem potom, v březnu 1945, se stáhl do ústraní a nechal předáky demokratických stran, ať jsou vystaveni sešikovaným a velmi dobře připraveným komunistům, kteří navíc tento vládní program procházeli – to dnes víme – s Georgim Dimitrovem, tj. do roku 1943 šéfem Kominterny a poté člověkem, který si tuto svou agendu zachoval v rámci oddělení mezinárodních informací ÚV VKS(b). Takže komunisté byli připraveni vynikajícím způsobem. Naopak například za lidovce přijeli do Moskvy Šrámek a Hála. Šrámek se vůbec jednání o poválečném uspořádání nezúčastňoval, on se nejvíce staral, aby měl dostatek vína pro svou osobní potřebu, a brzo na to Benešovi vzkazoval, ať si ta zahraničněpolitická jednání, která vedl s Molotovem a spol., tolik nebere a ať si raději lehne jako on, že to je nejlepší a bude mu

asi není třeba jim je dávat k dispozici, což vedlo k zastavení jednání o plánovaných rozsáhlých půjčkách a čerpání půjček jiných.

Sdíleli tuto prosovětskou linii československé zahraniční politiky a vystupování na mezinárodní scéně všichni v Národní frontě?

Když procházíme tiskoviny z let 1945 až 1948, je někdy až neuvěřitelné, jak vlastně i lidé, kteří jsou dnes vnímáni jako prozápadně orientovaní, prosovětsky, někdy až slepě, vystupovali a kritizovali Západ, a to třeba i za snahu o zalátání trhlin z let druhé světové války. Mám kupříkladu na mysli Churchillovu vizionářskou řeč o potřebě vzniku Spojených států evropských s Radou Evropy coby prvním krokem, kterou přednesl v září 1946 v Curychu. Tento jeho projev byl v československém tisku kritizován, konkrétně třeba Hubertem Ripkou, paradoxně jako nový protisovětský intervencionismus, a to jen na základě toho, že Churchill volal po francouzsko-německém smíření a zapojení hospodářství Německa do spolupráce s Francií. Tento jeho postoj byl dáván do kontrapozice k jeho ostře protiněmecké politice předválečné, proti appeasementu atd. Na druhou stranu nepřijetí Marshallova plánu v roce 1947 samozřejmě bylo považováno za velký předěl a veřejnost (jak víme z četných zpráv) tu klade rovnítka mezi cestou československé delegace do Moskvy a řešením v roce 1938 – že to je nový Mnichov, jen tentokrát z východní strany.

Je pro posouzení možnosti zamezit bolševizaci Československa relevantní – s ohledem na specifický středoevropský prostor, ale také prosovětskou zainteresovanost presidenta a všech předních politiků – příklad Finska, které se dokázalo z poválečného ohrožení komunismem vymanit?

Samozřejmě ta paralela možná je, ale vždy jen do určité míry. Finsko bylo pochopitelně v jiné situaci, která byla dána historicky. Finsko bylo okupováno více než sto let Ruskem, bylo součástí carské říše a protisovětské, resp. protiruské resentimenty tam byly pochopitelně silné. Naopak my jsme tady vždycky věřili na slovanské bratření a nemalá část českých intelektuálů v době, kdy jsme takzvaně úpěli pod Rakouskem, viděla právě jako nějakou spásu možnost opřít se o mocné Rusko. Takže to jsou historické rozdíly. Nebezpečím v případě Finska byli Rusové, v našem případě to byli Němci. Druhý rozdíl tkvěl samozřejmě ve výsledku voleb. V Československu komunisté vyhráli na celé čáře, naopak postavení finských komunistů bylo slabé. Zatímco Československo nebylo poraženo, Finové poraženi byli a existovala tam spojenecká kontrolní komise v čele s panovačným Ždanovem, takže situace tam samozřejmě byla jiná. Určitou úlitbou Sovětům sice byl post komunistického ministra vnitra, ale jinak samozřejmě komunisté tam tak silní nebyli.

Byly ve Finsku nějak omezeny volby jako u nás lidovou demokracií, nebo proběhly v liberálně demokratickém duchu?

Ne, nebyly omezeny, což jen potvrzuje, že komunisté si u nás úspěšně razili cestu k moci především díky naivitě, hlouposti a neschopnosti ostatních politických představitelů, nikoli na základě nějaké domnělé velmocenské dohody.

V Československu byly ovšem výsledky voleb předurčeny právě omezením počtu politických stran v rámci dominující Národní fronty.

Ovšem, Národní fronta ano, ale na druhou stranu v rámci Národní fronty ještě existovala soutěž politických stran, jakkoli jenom těch povolených, a nebylo to tak, že byla jednotná kandidátka. Ještě ale k Finsku. Stalin se nakonec většinou zastavil tam, kde cítil vážný odpor. A samozřejmě vzpomínka na sto čtyřicet tisíc padlých v zimní válce 1939 – 1940 byla dostatečně odstrašujícím prvkem proti tomu, aby se snažil o nějakou násilnou sovětizaci. Naopak v případě Československa tato sovětizace zase tak násilná nebyla.

Existovala tehdy v Československu proti nastolení komunistické nadvlády, k níž od počátku roku 1948 vše směřovalo, nějaká vnitropolitická alternativa, tj. možnost nějakého rázného odporu nekomunistických politiků a veřejnosti? Kdo a jak ji mohl prosadit?

taková ta jablka sváru, že však existuje vůle je vyřešit. Třeba odškodnění západních firem – československí vyjednavači uzavřeli s americkými i britskými některé konkrétní kauzy a potom už se jen čekalo na posvěcení celou vládou, ke kterému ovšem už nedošlo. Ale na počátku roku 1947 se vývoj v Československu na rozdíl od všech ostatních zemí regionu zdál vypadat jako poměrně dost slibný.

Pak ale přišel Marshallův plán.

Ano, potom již bylo patrné, že po kauze Marshallův plán možnost vzdorovat ze strany „demokratů“ nebo prozápadněji orientovaných politiků byla velmi omezena.

Nepřijetí hospodářské pomoci Spojených států v rámci Marshallova plánu bylo tedy pro západní politiky a diplomaty rozhodujícím ukazatelem o cestě Československa směrem ke komunismu?

Je zjevné, že poté byla československá situace považována za mnohem horší, ale ještě ne za zcela beznadějnou. Zejména Britové přišli potom s velmi zajímavou iniciativou, když britský ministr zahraničí Ernest Bevin vyslal na počátku roku 1948 do Československa jako nového velvyslance svého osobního tajemníka a blízkého spolupracovníka Piersona Dixona s osobním poselstvím pro Beneše, s nabídkou pomoci v takové míře, jaké je Británie schopna – „ať nám náš společný přítel“ (teď cituji téměř doslova), míněno Beneš, „řekne, co můžeme udělat pro jeho zemi, aby uchovala své současné postavení mezi Východem a Západem alespoň do určité míry...“. Měl nabídnout posílení vzájemného obchodu a jakoukoli jinou pomoc, jíž byla Británie schopna, a dále vyřídit, že vůči Československu nikdy nepanovaly takové sympatie jako v současnosti. Dixon se dostal k Benešovi – ve smyslu soukromého rozhovoru – s více než třítýdenním zpožděním, vlastně dva týdny před únorovými událostmi, a v tomto rozhovoru Beneš zcela vyloučil jakékoliv nebezpečí, které by mohlo československé demokracii hrozit, a pokud se týče oné nabízené britské pomoci, tak řekl, že nejlepším způsobem bude právě to navýšení obchodní výměny. Jako by se prostě nějakou ambicióznější žádostí bál provokovat Stalina. Tady ty limity jsou celkem jasné.

Nakolik byly postoje Západu vůči Československu v celém období 1945–1948 ovlivněny jeho poválečnou zahraniční politikou – ať již se jedná například o vystupování v OSN či dodávky uranu Sovětskému svazu –, která mimochodem příliš neodpovídala proklamované snaze být mostem mezi Východem a Západem?

Západ si už od roku 1944 začal uvědomovat, že Československo bude z vlastní volby patřit do oblasti zemí, kde sovětská zahraniční politika bude hlavním vodítkem. Nicméně už v roce 1944, poté, co se samozřejmě zhroutil již zmiňovaný plán konfederací atd., se to posunulo někam jinam. Totiž že tyto země, které osvobodí Rudá armáda, budou mít sice zahraniční politiku přátelskou vůči Sovětskému svazu, ale bude možné, aby v jejich zemích existovaly demokratické pořádky atd. Že je to vlastně jakési možné řešení problému střední Evropy – řešení nikoli ideální, ale řekněme něco jako druhé nejlepší po modelu konfederací. Potom, v letech 1945 až 1947, se situace začala vyvíjet tak, že Československo začalo na mezinárodní scéně vystupovat v podstatě jako sovětský vazal, že vlastně o nějaké československé zahraniční politice se téměř nedalo hovořit a místy to překračovalo i ty nejhorší představy z let války. Něco jako neprovozování protisovětské politiky, jak si původně představovali Britové a Američané, se určitě nemělo rovnat slepému následování sovětské politiky i tam, kde se dostávala do stále častějších sporů se Západem. Lze zmínit Masarykovo vystupování na zakládající konferenci Organizace spojených národů v San Franciscu v roce 1945, je možné zmínit mírovou konferenci v Paříži v srpnu 1946, kde českoslovenští delegáti freneticky tleskali slovům Andreje Vyšinského o americkém dolarovém imperialismu, přičemž tomuto představení byl přítomen tehdejší státní tajemník James Byrnes. Ten reagoval okamžitě telegramem do State Departmentu, že pokud se tedy Čechoslováci tolik bojí vlivu amerických dolarů, tak

nejlépe. To skutečně máme zaznamenáno v deníku Eduarda Táborského, který je uchován v archivu Hooverova institutu na Stanfordské universitě v Kalifornii.

Bylo posílení levicových názorů a stran po druhé světové válce celoevropským jevem? Pokud ano, lze to uvádět jako jeden z hlavních argumentů ospravedlňujících vznik režimu Národní fronty, který z politické soutěže vyloučil střed a pravici?

Posílení levicových názorů bylo samozřejmě celoevropským trendem, ovšem je podstatný rozdíl, zda se tak dělo v rámci standardních a stále platných demokratických mechanismů a ústav, předpokládajících střídání vlády a opozice, anebo zda se tak dělo v politickém systému, který byl vlastně vychýlen ze své předchozí rovnováhy jako v případě Československa, kde potom bylo pro komunisty o to snazší ho zneužít. V západních demokraciích samozřejmě nic takového nebylo, tam nic podobného Národní frontě neexistovalo. Třeba v Británii (a tak bychom mohli brát jednu zemi po druhé) zvítězila sice levice, ale v dalších volbách zvítězila pravice a tahle politická soutěž prostě probíhala nerušeně dál. V tomto smyslu je třeba model Národní fronty a demokracie bez opozice a stejně tak proklamovaný zákaz některých výroků určitě kritizovat. Nezapomeňme na to, že Beneš před volbami roku 1946 řekl, že o některých věcech, jako je třeba přátelství se Sovětským svazem, se nepovede diskuse atd. Mně se samozřejmě také omezení politické soutěže nelíbí, ale na druhou stranu ve srovnání s ostatními zeměmi střední a jihovýchodní Evropy pořád ještě jakási soutěž probíhala.

Další argument v souvislosti s celoevropským vývojem „doleva“, s nímž se v současné české historiografii často setkáváme, je ten, že s autoritativním režimem Národní fronty a také s jeho příklonem k Sovětskému svazu souhlasila většina obyvatel v Československu. Je na místě ono zásadní rozhodnutí stran Národní fronty o omezení politické soutěže takto ospravedlňovat?

Samozřejmě, že to ze strany nekomunistických stran byla politika naprosto krátkozraká a byla vedena snahou o eliminaci jejich do té doby tak mocných politických soupeřů. Bohužel oni si neuvědomili, že po těchto redukcích a při redukcích dalších může samozřejmě dojít i na ně. Zároveň chci říci, že pokud se smíříme s tím, že byly nějaké strany, které směly kandidovat, a ostatní ne, pak soutěž v rámci povolených politických stran demokratická byla – tady nelze zpochybnit to, že komunisté prostě získali nejvíc. A tyto volby byly svobodnější než kterékoliv jiné volby ve všech zemích tohoto regionu (snad s výjimkou prvních maďarských voleb v listopadu 1945). Ale tím nijak nechci zdejší situaci idealizovat a nastiňovat ji jako optimální. Fakt je ten – a je vždy dobré podívat se na sebe zvnějšku –, že zahraniční pozorovatelé měli pocit, že československá společnost je liberální téměř v takové míře jako v meziválečném období.

Režim Národní fronty je také legitimizován souhlasem, ba dokonce nátlakem k podobnému řešení ze strany domácího protinacistického odboje (z něhož však byli a dodnes nepochopitelně jsou vyloučeni národní demokraté, k nimž patřil například Ladislav Rašín či studenti popravení po událostech 17. listopadu 1939, agrárníci i představitelé protektorátní správy). Lze však považovat mínění domácího odboje, což byla nepochybně jen menšina obyvatelstva, za rozhodující v tak významných změnách, k nimž v obnoveném státě došlo?

Odboj sice byl záležitostí menšiny, ovšem připusťme, že krátce po válce s tou nejvyšší reputací. Je také otázka, jestli toto byla priorita pro většinu obyvatelstva. Troufl bych si tvrdit, že nebyla. Tady fungovala zásadní traumata – vedle Mnichova především hospodářská krize – a to se bohužel promítlo do mentální mapy obyvatelstva tak silně, že dokud tady nějaké volby mezi jednotlivými stranami probíhaly, nevnímali to lidé vesměs jako tu nejdůležitější otázku. Samozřejmě že v případě agrárníků tady možná jakýsi stesk po nich byl, ale ty další strany, které neměly možnost se politické soutěže účastnit, měly mezi obyvatelstvem příliš marginální podporu na to, aby se proti novému nastavení politického systému vzedmula vlna odporu – vždyť se podívejte na volební výsledky.

Nahlédneme-li do volebních výsledků posledních předválečných voleb v roce 1935, bylo to celkem 39,6 % pro strany pozdější Národní fronty proti 27,3 % pro strany ostatní. Ovšem nepočítáme-li komunistické a fašistické radikály, činí to 29,3 % proti 25,3 %, což je nepříliš výrazná převaha nekomunistických stran Národní fronty nad pravicovými stranami. A bez započtení slovenské lidové strany a německých a maďarských stran, o nichž si jistě nelze myslet, že by převažoval jejich příklon k politice Národní fronty. A to se volby v roce 1935 uskutečnily ještě pod vlivem světové hospodářské krize.

K omezení politického systému bych znovu řekl, že to prostě nebyla prioritní záležitost – třeba ve srovnání s tím, že za velké vítězství bylo naprostou většinou českého obyvatelstva považováno odsunutí či vysídlení Němců; to většina považovala za spravedlivý trest. Lidé to brali tak, že situace se u nás mění, to je pravda, ale je to něco za něco, půjdeme prostě doleva, Západ jde taky doleva... Ty drobné nesrovnalosti, jako např. že zde není nastaven pro všechny stejný kvalifikační limit, tj. nějaká volební klauzule, a že jsou povoleny jenom konkrétní strany, to se po válce a po tom, čím česká společnost prošla, považovalo za záležitost ne asi úplně prioritní. Co se v tom skrývá si většina lidí prostě neuvědomovala. A nebylo to kritizováno ani těmi nejprozřetelnějšími – viz Peroutka a spol. A slovenská lidová strana... Nemáte skutečně pocit, že přinejmenším kvůli holocaustu (nezapomeňme navíc, jak své Židy Němcům prodali na likvidaci!) si svůj zákaz zasloužila? A nemyslíte, že Demokratická strana na Slovensku byla pro bývalé voliče Hlinkovy strany docela přijatelnou alternativou?

Asi do jisté míry byla. Nicméně občané Slovenska se k přijatelnosti této alternativy nemohli svobodně vyjádřit a nezávislý slovenský soud nemohl provinění slovenské lidové strany nezávisle posoudit. Peroutka po válce souzněl jak s režimem Národní fronty, tak i se sblížením se Sovětským svazem. Těžko ale předpokládat, že by členové a příznivci stran předválečného středu a pravice souhlasili se zesocializováním politického systému. Svoboda obnovená porážkou nacismu musela přece být inspirativní jak pro socialisty, tak i pro nesocialisty (mj. podnikatele, živnostníky, křesťany). Že by chtěli dobrovolně znárodnit svůj majetek, ztotožnit se s levicovými principy a bratřit se se Sovětským svazem, se zdá být více než nepravděpodobné. Stejně obtížná je podle mého názoru i odpověď na otázku, jaká část obyvatelstva skutečně věřila Benešovi a jeho vizím o socializující demokracii a přátelství se Sovětským svazem...

K Vašim námitkám bych řekl asi následující: Hlinkova slovenská ľudová strana se zdiskreditovala zcela jednoznačně – zejména v závěrečné fázi války v míře ne nepodobné NSDAP, která ostatně také nemohla v Německu působit už bezprostředně od skončení války. Za majetek znárodněný podle příslušných presidentských dekretů byla vlastníkům přislíbena náhrada; že v naprosté většině případů nebyla nikdy vyplacena, je věc druhá. Navíc počet vlastníků továren s více než 500 zaměstnanci byl z hlediska volebních výsledků zanedbatelný. Příznivci pravicových stran podpořili v českých zemích většinou stranu národně socialistickou, případně lidovou (o niž ostatně nebyli křesťané nijak ochuzeni) a na Slovensku, jak už jsem zmínil, celkem bez problémů středopravou Demokratickou stranu. A „bratřit se“ se Sovětským svazem chtěla pod dojmem osvobození (v součinnosti se smluvně zakotvenou zásadou nezasahování do vnitřních záležitostí) a po zkušenostech z roku 1938 alespoň v otázkách bezpečnostních naprostá většina zejména českého obyvatelstva. To je teze, o níž můžeme pod vlivem pozdějších racionalizací vést spory, můžeme s ní nesouhlasit, ale to je – zcela v cimrmanovském duchu – asi všechno, co se s takovýmto faktem dá dělat... Pokud se týká presidenta Beneše: Velká část českého národa mu věřila, to je rovněž jednoznačné, a když se budete bavit se starší generací, s přemýšlivějšími lidmi z řad pamětníků těch dob, tak to primární, co

uslyšíte, je: národ stál za Benešem. Popularita presidenta Beneše v roce 1945 převyšovala popularitu kohokoliv jiného včetně Gottwalda a všech ostatních politiků dohromady.

Lze ovšem také namítnout, že odpůrci Beneše a jeho politiky se tehdy nemohli veřejně vyjádřit a že jiní pamětníci, potažmo ti tehdy postižení (retribuční soudy, znárodnění bez náhrady), mají odlišný názor. Vezmeme-li tedy v úvahu omezený prostor Národní fronty, skutečně tam nebyl nikdo, kdo by se Benešově popularitě přiblížil?

Možná určitou výjimkou byl Jan Masaryk, ale to byl člověk, který přinejmenším nebyl nikdy schopen se Benešovi a jeho interpretacím mezinárodní situace a jeho politice nějakým způsobem postavit nebo i vzepřít. Na to prostě neměl a byl si vědom svých limitů.

On se ale zjevně ani vzepřít nechtěl…

Asi nechtěl, i když přitom náznaky, že s Benešem nesouhlasil, existují, ale nikdy mu to neřekl otevřeně. Pokud například jde o československo-polskou konfederaci, což byl projekt, jemuž Masaryk věřil daleko víc než Beneš, pak fakt, že pod sovětským nátlakem, který nejdříve nebyl formulován jako ono pověstné „veto“, ale byl jenom signalizován, Beneš od tohoto projektu velmi rychle a ochotně odstoupil, Masarykovi vůbec nešel na rozum. S tím nesouhlasil, on měl mezi Poláky přátele a věřil jim. Ale nakonec se stejně jako vždy podrobil.

Jak po válce Západ, tj. zejména velmoci – Velká Británie a Spojené státy –, pohlížel na československý model lidové demokracie, resp. na autoritativní režim v podání Národní fronty?

Samozřejmě demokracie bez opozice nebyla něčím, co by západním politikům a diplomatům konvenovalo. Avšak na druhou stranu je pravda, že národně-frontovní Československo se ještě z těch zemí, které osvobodila Rudá armáda, vyvíjelo z hlediska Západu jednoznačně nejsympatičtěji. A to tím spíše, že v roce 1947 (a už v roce 1946) začalo být stále patrnější, že zde existuje reálná opozice vůči stále evidentnějším hegemonistickým snahám komunistů, a to v podání národních socialistů, části lidovců a v některých fázích i slovenských demokratů, a že ač všechny strany jsou sdruženy v Národní frontě, opozice se tady prostě profiluje. Nicméně tato forma demokracie pochopitelně nebyla považována za ideální, ale jedním dechem je třeba dodat, že byla považována za ideálnější než ve všech zemích kolem Československa – na severu i na jihu. Není moc známo – a myslím si, že je to velmi zajímavé –, že v červnu 1947, těsně před kauzou Marshallův plán, jinak velmi rozumný britský velvyslanec Philip Nichols označuje (sice v rozhovoru s Benešem, ale podle svého vlastního záznamu) Československo za zemi, která od roku 1945 z těch malých zemí Evropy udělala největší pokrok – s jedinou výjimkou, za kterou označil Belgii. Hodnocení, že jsme druzí po Belgii, je pro mě zajímavé, ale bohužel jsem se zatím nedopátral, z čeho pramenilo.

Západní politikové tedy měli ještě v roce 1947 za to, že Československo může zůstat svobodné?

Ten vývoj směrem k nějakým demokratickým pořádkům atd. byl považován ještě v polovině roku 1947 nemalou částí západních diplomatů za relativně zdravý, i když samozřejmě vždycky se našlo „něco“ – nějaké vady na kráse. Zejména v případě moci státní policie, před kterou byl Beneš Nicholsem varován s tím, že pod komunistickou taktovkou evidentně někdy překračuje své pravomoci. Beneš na to řekl, že si toho je vědom a že se tomu bude věnovat. Nichols potom psal do Londýna, že si myslí, že se na tento problém president Beneš soustředí se svou typickou vehemencí a že lze očekávat, že tady dojde k nějakým posunům k lepšímu. Že by tedy třetí republiku a její politické uspořádání Západ odsuzoval, to se říci nedá, ale některé její rysy samozřejmě byly kritizovány. Vývoj počátkem roku 1947 byl považován za velmi nadějný, a to nejenom britskou diplomacií, ale i diplomacií americkou, s tím, že sice nadále tu jsou některé problémy,

4. Smrt ve středu
Petr Hájek
Info a běžná cena: Váz., 254 str., 20,5 cm × 13,5 cm, 265 Kč
Vydalo Dokořán
Rok vydání: 2009 (1. vydání)
Objednací číslo: DKR0177
ISBN: 978-80-7363-269-4

Proč je situace taková, jak výše popsáno? Tato kniha nedávno vyvolala v České republice velkýohlas. Karmelitánské nakladatelství sice píše, že kniha „není skladem“, avšak Kosmas, od kterého naše knihkupectví bere produkci, ji má: Je dnešní svět opravdu takový, jak se nám jeví, protože jsme již vzali za svůj obraz, který nám o něm – a o nás – předkládají média? Odehrál se například útok z 11. 9. 2001 tak, jak jsme ho viděli v televizi, nebo jsme se stali předmětem cílené mystifikace? A pokud ano, proč? Má volební porážka republikánů v USA a „mesiášský“ nástup Baracka Obamy něco společného s krizí politické pravice v naší zemi? Je projekt Evropské unie jen pokračováním staré německé imperiální politiky a přípravou vzniku Čtvrté říše? A – žijeme období rozkvětu demokracie, nebo prožíváme její poslední dny za hlubokého soumraku naší civilizace? A je z toho nějaká cesta?

To jsou jněkteré otázky, které spojují texty v knize. Autor je klade otevřeně a opouští vymleté břehy tzv politické korektnosti a se stejnou otevřeností na ně hledá odpovědi v naší a evropské současnosti a nedávné historii. Objevuje často až „detektivní“ souvislosti, které spoluurčují povahu a zdroje naší doby a nabízí např. i metodu, jak se bránit mediálním mystifikacím a manipulacím. A proč nám hrozí smrt právě ve středu? O tom je tato kniha. A kdyby se zdálo, že kniha „není“, lze ji objednat zde: http://www.kosmas.cz/knihy/146742/smrt-ve-stredu/

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ
8. ČERVENCE AŽ 12. SRPNA 2009

Dnem 1. 8. 2009 nastupuje do farnosti Vratislavice nad Nisou nová pastoračí asistentka **Mgr. Marion Remestová**. Přejeme jí mnoho sil, trpělivosti a pomoc Ducha svatého.

Křtem byla mezi nás přijata:
Farnost Ruprechtice
Sarah Matlachová
Srdečně blahopřejeme.

Svátost manželství přijali:
Farnost Ruprechtice
Radek Matlach a MUDr. Silvie Zeithamlová
Zlatou svatbu oslavili:
Farnost Ruprechtice
Jarmila a Karel Těmínovi
Josefa a Josef Chudobovi
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice
Miroslav Chotěbor (1931)
Marie Jechová (1948)
Markéta Seilerová (1920)
Margita Janečková (1914)
Farnost Vratislavice nad Nisou
Markéta Přibylová (1919)

duchovní správci

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 9 (71) / Ročník 7
Datum vydání: 21. 8. 2009

Foto na titulní straně:
P. Bartoloměj Pavel Černý OFM – liberecký kvardián bratří františkánů a administrátor Farnosti Ruprechtice

Uzávěrka dalšího čísla: 2. 9. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

21. 8. 2009 / Číslo 9 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Povzbuzení od nového provinciála bratří františkánů, br. Jeroným ofm 3

PASTORACE

IV. pastýřský list k přípravě návštěvy Svatého otce Benedikta XVI. 4

RODINA A ŠKOLA

Otázky (13), Petr Mach – předseda Svobodných 5
KDU-ČSL ještě jinak, Zdeněk Cvejn – člen městského výboru KDU-ČSL v Liberci 5
KDU-ČSL podruhé, Jakub Kříž 6
O jazyce (0; 1), Jiří Novák; redakce; Petr Bahník 7
Sigrid Undsetová, P. Josef Dobiáš 10

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války – Informace o Německu ve Velké Británii a USA (1), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 12

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (14), Tomáš Beran 16

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Bratři františkáni v Liberci – přehled, z dokumentů Provincie bratří františkánů 18

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Bratr Bartoloměj se představuje 18
Holubická výročí, redakce 18
Program setkání ve Stráži nad Nisou pro podzim roku 2009, Mirka Šímová 19
Farnosti Frýdlant, Jablonec nad Nisou a Liberec pořádají zájezd do Medugorje 20
Slavnostní zahájení provozu výtahu, Iva Šimková – asistentka řed. OCH Liberec 20
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (17), Petr Kozojed 21
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 23
Z kroniky našich farností 8. července až 12. srpna 2009 24

PŘÍLOHA

Mnichovská zrada, nebo pražský krach? Nečasova mise a rozpad Československa v roce 1938 (úplné vydání, 1. část ze 2), Jan Cholínský

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Karel Korous; Miroslav Kloz; Oldřich Krupička

[5]) Neprůhledné účetnictví a leckdy přezíravý postoj k přispívajícím věřícím panuje bohužel v české katolické církvi i nadále, jakkoli je to v moderní společnosti zpozdilé a vlastně kontraproduktivní. Jen málo čestných výjimek potvrzuje toto smutné pravidlo.

Petr Kozojed

Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

V letošním Obrázku č. 6, 15. 5. 2009, jsme v poznámce (9) o „Cestě k národní svobodě“ srovnali známost děl Jaroslava Durycha (*2. 12. 1886 Hradec Králové – † 7. 4. 1962 Praha) a Karla Čapka. Není to ale jen známost čtenářská, je to i dostupnost na knižním trhu. V nabídce Knihkupectví U sv. Antonína jsou jen tři původní Durychova díla, jinde není situace lepší. Je také vhodné zamyslet se nad příčinami tohoto stavu. Redakce proto tentokrát doporučuje:

1. Jarmark života
Jaroslav Durych
Info a běžná cena: Váz., 394 str., 78 Kč
Vydal Road Praha (zaniklo, Ing. Jaroslav Coufal)
Rok vydání: 1993
Objednací číslo: KNA00076

Soubor dvou prozaických a dvou veršovaných částí psal autor v letech 1913 až 1925.Obsáhlý obraz milosti a protivenství plných životů příslušníků dvou generací v pohádkově krásné krajině středověkých lesů, hor a měst je jeho první cyklické dílo, epicky rozsáhlé a lyricky hluboké.

2. Bloudění
Větší valdštejnská trilogie
Jaroslav Durych
Info a běžná cena: Váz., 624 str., 140 mm × 205 mm, 189 Kč
Vydal Atlantis
Rok vydání: 1993 (8. vydání)
Objednací číslo: ATL0019; ISBN: 80-7108-037-3

Příběh Čecha prožívajícího v pobělohorské době hlubokou krizi a provázeného láskou dívky španělského původu, která mu přináší zvěst o zakotvení v pravdivé víře. Historický román, který vyšel v roce 1929. Děj se odehrává od popravy českých pánů na Staroměstském náměstí. Hlavními postavami jsou: páže Albrechta z Valdštejna Jiří, je to protestant a ztělesňuje český národ. Zamiluje se do Andělky, která je Španělka a ztělesňuje katolickou církev. Jiří umírá po boku svého pána Albrechta a Andělka čeká dítě, symbol naděje nového pokolení.

Užívá se zde velké množství metafor, což vytváří tajemno. Jde o rytmickou prózu, mnoho drastických scén z války. Hlavní metafora: bloudění nejen vojáků po bitevním poli, ale i postavy a duchové bloudí. Volným pokračováním je sbírka tří povídek z roku 1930 Rekviem; ta není na sladě.

3. Děti
Jaroslav Durych
Info a běžná cena: Váz., 49 str., 79 Kč
Vydal Trinitas
Rok vydání: 1998
Objednací číslo: KNA00213

Próza vyšla r. 1934 a zavádí čtenáře do roku 1622 ke křesťanům v japonské Nagasaki. Předznamenala autorovu tetralogii Služebníci neužiteční. Tato drobná próza může být prvním nahlédnutím do rozsáhlé Durychovy tvorby, prvním seznámením se s osobností velkého českého prozaika i básníka slova.

pastorů, ale přinášely také kontakt s širším protestantským světem.[2] Nepochybně negativním prvkem této na první pohled žádoucí péče bylo podřízení duchovenstva vrchnosti jak po teologické, tak po ekonomické stránce.[3]

Když jsem již zmínil ekonomiku, to je nepochybně sféra nejmarkantnějších rozdílů mezi protestantskými konfesemi a katolickou církví. Již významný německý myslitel Max Weber se domníval, že protikladný přístup k majetku je něco protestantům a katolíkům takříkajíc „vrozené“, něco, co je dáno samotnou podstatou jejich víry.[4] Nejsem sociolog a nehodlám se pouštět do obsáhlých rozborů, nicméně jako historik znající dobové prameny musím přiznat Weberově tezi značnou míru oprávněnosti. V libereckém prostředí to byli právě luteráni, kteří jako první zavedli podrobné účetnictví. Napříště měli farní pokladnu na starost kostelní otcové, kteří pečovali o zajištění příjmů, hospodárnost ve výdajích i vypracování pravidelných účetních závěrek. Samo pojetí a podrobnost účetních knih vypovídá o důkladnosti kostelních otců. Systém účetnictví převzali v době pobělohorské katolíci, kteří ovšem finanční operace zaznamenávali dosti neúplně a liknavě. Částečně je jistě omlouvá vzrušená pobělohorská doba, základní limity poněkud laxního přístupu k majetku však dlouhodobě nedokázali překročit.[5]

Pozorný čtenář si jistě povšiml, že dosud jsem přičítal luteránům samá positiva. Je to však právě takový obrázek, který nabízí pohled do dějin protestantské správy liberecké farnosti. Jisté je, že vývoj duchovní oblasti v Liberci byl úplně nepodobný vývoji v Českém království. Zatímco na panství Biberštejnů a později Redernů panoval klid, v jiných oblastech náboženská rozrůzněnost vyvolávala spory a potyčky často s tragickým koncem. Důvodem odlišnosti byl jednoduchý fakt, že celé liberecké panství bylo konfesionálně jednotné, naprosto zde dominovalo učení Martina Luthera. Zdejší měšťané se tedy nemuseli vymezovat proti „papežencům“, případní katolíci by neměli šanci proti národnostně a nábožensky homogenní společnosti.

Toto konstatování nás ovšem přivádí ke znepokojujícímu zjištění. Jak je možné, že katolická církev, která byla církví tradiční a v českých zemích dlouhodobě monopolní, právě na Liberecku tak rychle vyklidila posice? Změna vyznání snad byla nařízena administrativně biberštejnskou a posléze potvrzena redernskou vrchností, to ovšem nevysvětluje úplné vytracení katolického živlu z rozsáhlých oblastí severních Čech. Znamená to, že katolická víra tu byla vírou sice tradiční, ale jen formální a vyprázdněnou? A naopak, nemohlo snad v naprosté většině německé obyvatelstvo přijmout novou „německou“ konfesi jen jako něco „domácího“ a srozumitelného, bez zamyšlení nad skutečným obsahem Lutherova učení?

Podle pobělohorských událostí se zdá, že Liberečané skutečně své protestantství brali vážně, byli ochotni pro ně podstoupit značné risiko a bohužel se i dopustit značně nemorálního, v některých případech pak přímo zločinného jednání. To by však nemělo přehlušit vcelku kladný dojem, který ve střízlivě uvažujícím člověku „luteránské století“ na Liberecku zanechává.

V příštím pokračování se budeme věnovat událostem bělohorským a raně pobělohorským, které jsou úhelným kamenem celých staletí dalšího vývoje.

---

[1]) Kaplani se v dobových pramenech luteránské provenience označují také jako diakoni. Zdá se, že kromě péče o chudé a potřebné vykonávali také, alespoň v jisté etapě, funkci dvorního kaplana při liberecké zámecké kapli Svaté Kateřiny.

[2]) Všechny tyto prvky se v jistých obměnách objevily i v organizační struktuře katolické církve, luteráni však správní reformy přivedli k dokonalosti leckdy až absurdní.

[3]) Ve sledovaném období se katolická církev a protestantské konfese v tomto bodě příliš nelišily. Zatímco však katoličtí duchovní byli podřízeni svým vrchnostem víceméně násilně a z nezbytí po husitských bouřích, luteránští pastoři přijímali autoritativní ochranu od svých patronátních pánů nepochybně smířlivěji.

[4]) Mám na mysli závěry, obsažené v dnes již klasické Weberově práci Protestantská etika a duch kapitalismu. Zatímco průměrný katolík je představen jako nepraktický snílek, zahleděný k příslibu věčného života, protestant se podle Webera snaží jako pilná včelička přičinit o maximální zpříjemnění již pozemského bytí.

POVZBUZENÍ OD NOVÉHO PROVINCIÁLA BRATŘÍ FRANTIŠKÁNŮ

Milí bratři a sestry z libereckých farností,

zdravím vás a přeji pokoj a dobro! Když jsem byl požádán, abych vám napsal pár slov, bylo to pro mě v prvé řadě příležitostí ke vzpomínce na mé působení v Liberci – je to už

14 let, kdy jsem přímo ze slunné Itálie (byl jsem tam na jazykovém kurzu), ještě plný jižního slunce, jel v krátkých kalhotách a sandálech na své první místo po studiu – bylo to někdy koncem září, zrovna docela nevlídné a sychravé počasí a tak není divu, že se na mě spolucestující s podivením dívali, kam že jsem se to takhle vypravil.

I když toto přijetí bylo chladné, v naší komunitě i farnostech jsem byl přijat naopak moc hezky a přívětivě a přestože jsem v Liberci zůstal jen jeden rok, často na tu dobu vzpomínám, určitě mě hodně ovlivnila a velmi jsem si vaše město oblíbil, rád se do něj vracím a mám zde dosud i přátele s nimiž jsem v kontaktu.

A druhou věcí, nad níž jsem začal uvažovat, bylo naše působení – tedy působení nás, bratří sv. Františka v Liberci a jeho okolí. Možná víte, že právě zde bylo jedno z center obnovy života naší provincie v době totality – vznikly zde jedny z prvních komunit, ve kterých se bratři, kteří přestáli pronásledování a temnotu padesátých let, snažili žít své povolání – a to ve společenství, i přes nebezpečí, které to pro ně znamenalo. Ukazovali tím, jak právě tato skutečnost, společný, komunitní život je podstatnou součástí charismatu našeho řádu. Bratři žili ve skrytosti, v rodinných domech (ve dvou z nich bydlí i dnes a určitě je dobře znáte), chodili do práce a zároveň studovali, modlili se, snažili se naplňovat své poslání a povolání v daných možnostech.

Převrat v r. 1989 přinesl obnovení i vnější podoby řeholního života – a zároveň také možnost pastoračního působení. Bratři odpověděli na potřeby církve a přijali farnosti, ve kterých slouží i dnes. A u této skutečnosti bych se rád zastavil. Je možné, že ze svého pohledu je vnímáte především jako kněze, působící ve farnosti, faráře. Je to pochopitelné, protože tak se s nimi nejčastěji setkáváte – když vysluhují svátosti, starají se o kostely ... to, že jsou oblečeni v hnědém asi není zas tak podstatné.

Ale přesto zde je podstatný rozdíl. Jako řeholníci, františkáni, jsme se rozhodli dát Kristu zvláštním způsobem, s rozhodnutím víc mu patřit. Smyslem řeholního života je ukazovat jasněji na to podstatné, čím má být naplněn i život věčný – totiž bytí s Bohem, který „sám stačí“, což sv. František vyjádřil později svým „můj Pán a mé všecko“. Život lidí je naplněn mnoha věcmi, pracemi, úkoly, vztahy, zábavou ... to není špatné, ale jen málo z toho obstojí ve chvílích, kdy jde opravdu „do tuhého“, kdy se potřebujeme opřít o smysl, kdy se setkáváme se skutečnostmi, které právě ten náš pozemský život přesahují – a to v dobrém i v tom těžkém. Řeholní život se právě toto snaží vyjádřit, už nyní žít to podstatné, co bude naplněním toho Života, který nekončí. A ukázat to i těm okolo, dát naději, posilu.

A tak vás prosím o pochopení – někdy není jednoduché spojit tyto dva úkoly – věnovat se lidem a farnosti a současně i žít ve společenství, zachovávat denní řád, snažit se být věr-

ným synem sv. Františka. Bratři se o to snaží a děkuji jim za jejich službu, která přinesla už své plody, která se projevuje právě v oživených a opravených kostelích. Děkuji za vytrvalost, s níž v ní dlouhá léta pokračovali. Děkuji i za ochotu předat své úkoly zase dál – mladším – i s tím, že jim zůstanou pomocí a oporou. Děkuji i všem, kdo v našich farnostech i komunitách pomáháte – bez vás by to vše bratři nemohli zvládat.

Nežijeme v jednoduché době, je třeba stále znovu oživovat a bojovat za víru, za vytrvalost ve svém povolání. Věřím, že si v tom můžeme všichni navzájem pomáhat – každý na tom místě a v povolání, které mu svěřil Bůh, v církvi, která má mnoho údů, ale je přitom jedním tělem.

Kéž nám všem dá Pán k tomu své světlo a pomoc, velkorysé srdce a také schopnost radovat se a smát. Vždyť jsme děti Boží.

Ať vám dá Pán své požehnání!

br. Jeroným ofm

PASTORACE

IV. PASTÝŘSKÝ LIST K PŘÍPRAVĚ NÁVŠTĚVY SVATÉHO OTCE BENEDIKTA XVI.

Milovaní bratři a sestry,

katolíka, který rok co rok prochází svátky liturgického roku, tyto svátky vždy znovu a znovu nově inspirují. Prožíváme letos přípravu na návštěvu Sv. otce Benedikta XVI. a v době, kdy slavíme dva významné svátky, svátek Proměnění Páně a slavnost Nanebevzetí Panny Marie, chceme se společně s Vámi zamyslet nad třetím tématem papežské návštěvy, nad ctností lásky.

Za oběma svátky, kdy jsme zahleděni do nebeské slávy, objevujeme lásku Boží i lidskou. Jsou to dokonce obrazy vrcholné lásky. Mariinu přijetí do nebe a povznesení k její důstojnosti nebeské Královny předcházelo její panensky čisté mateřství. S obrazem Královny nanebevzaté je spojen obraz matky s dítětem v náručí. Všem lidem všech dob je tento obraz srozumitelný. Životodárná láska Boží a pečující láska pozemské matky jsou silou tohoto symbolu. Život a láska jsou jedno.

Zjevení Božské podstaty Krista mělo posílit apoštoly, Petra, Jakuba a Jana pro chvíle jeho vykupitelské oběti, smrti na kříži. Tou vešel Kristus provždy do své slávy, kterou třem apoštolům na okamžik poodhalil. Kristův kříž je obrazem, který by mnoho lidí chtělo odsunout. Smrt a bolest budí strach a děs a bylo by příjemné se jim vyhnout. Smrt i bolest však k životu patří. Kristova smrt byla hrozná, ale byla jedinečným způsobem jiná. Kristus svůj život daroval, a proto ho neztratil. Ukázal i nám, že kdo život z lásky daruje, neztrácí ho, ale získává. Bůh mu otvírá život věčný. Proto láska a oběť k sobě patří a dávají podstatný smysl a cíl našemu životu.

Obracíme se především k mladým lidem, ale i ke všem ostatním s výzvou: Hledejte a objevte lásku a chraňte ji! Jako zlé znamení smrti visí nad námi to, že láska je degradována na tělesnou rozkoš. Kult poživačnosti brání plodnosti a nabízí náhražky skutečné lásky, často nechutné až zvrhlé. Vám, mladí přátelé, chtějí vzít krásu, kouzlo, ducha, radost a sahají na Váš život. O křesťanech říkají, že mladým lidem berou štěstí přirozenosti a nakládají na ně břemena, která je neurotizují. Nebudeme se s nimi hádat, ale nepřestaneme Vás před nimi varovat. Nabízejí Vám přirozenost zvířat vylepšenou bystrostí chladného citu zbaveného rozumu. Cenou za tuto zvláštní svobodu je ztráta lidské důstojnosti. Člověk není soustavou fungujících žláz a láska znamená mnohem víc než pouhý sex. Písmo sv. říká, že „Bůh je láska“ (1 Jan 4, 8).

Kdosi vyslovil poetickou myšlenku, že především křesťané mají za úkol uhájit sličné a tajemné zahrady lásky proti nestoudným vandalům, kterým stačí trpké plody popadané pod planými stromy. Je a bude to nelehký úkol, ale poneseme ho věrně, protože jsme pochopili výzvu apoštola Pavla: „V tom ve všem skvěle vítězíme skrze toho, který si nás zamiloval“ (Řím 8, 37). Víme, komu jsme uvěřili.

Svět bez lásky žije jen pro sebe a ztrácí naději, nemá budoucnost. Vše se však může změnit k lepšímu, jestli se lidé naučí opravdově milovat, žít pro dobro druhých. Jako křesťané jsme poznali Lásku a uvěřili jsme v ni. Je tedy našim úkolem dát lidem kolem nás poznat Boha, který je láska.

K tomuto společnému úsilí vám všem ze srdce žehnají Vaši

biskupové Čech a Moravy.

Příloha ACEL 06/2009

provoz výtahu-zdvižné plošiny v Domově pokojného stáří v Chrastavě.

Pro nás byl tento den výjimečný a proto jsme pozvali i výjimečné hosty: oslovili jsme starostu města Chrastavy, Ing. Michaela Canova, ředitelku Diecézní charity Litoměřice Růženu Kavkovou, ředitelku Oblastní charity Liberec Ing. Marii Jandíkovou, dárkyni pani Mgr. Emilii Zedníčkovou, P. Tomáše Genrta OFM, Ing. Karla Korouse CSc., Stanislava Vohlídala a Zitu Václavíkovou, naše příznivce.

Otec Tomáš Genrt, jehož farnosti byl dar určen, slavnostně posvětil výtah a požehnal všem uživatelům Domova. Odvolal se při tom na Pánova slova „cokoliv jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali.“

Pan starosta popřál uživatelům Domova, aby bylo víc takových radostných důvodů k setkání, jako je tento, kdy jsou zlepšeny podmínky života uživatelů Domova. Pani Mgr. Zedníčková jménem dárců projevila přání, aby se zlepšily podmínky i pro personál v přímé péči a abychom dokázaly dostavět podkroví, kde by měli pracovníci své zázemí (šatna, sprcha). Poukázala přitom také na náročnost jejich služby.

Všichni hosté byli s dostavěným dílem spokojeni a popřáli „novému výtahu“ mnoho bezpečných jízd a jeho uživatelům pevné zdraví a spokojené stáří.

Co k tomu dodat? Přání, aby každý našel ve svém srdci místo pro slabé a nemohoucí a pokud mu Pán požehná schopnostmi a on prací získá nějakou tu hřivnu, umět se o ni dobrovolně rozdělit s potřebnými.

Iva Šimková
asistentka ředitele OCH Liberec

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (17)

V posledním příspěvku jsem si vytkl nelehký úkol popsat v tomto pokračování luteránské období duchovních dějin v celistvosti, zhodnotit jeho přínosy a poukázat na případné slabiny. Předem přiznávám, že následující řádky budou spíše mým osobním komentářem než přísně vědeckým pojednáním dané problematiky. Ostatně dá se vůbec něco tak neuchopitelného jako je lidská víra vědecky poměřovat a hodnotit, oslavovat či odsuzovat jen na základě leckdy subjektivních a neúplných pramenů?

Nechci se zabývat věroučnými rozdíly mezi katolicismem a luterstvím, ostatně nejsem teolog a nemám k tomu potřebnou kvalifikaci. Spíše se zaměřím na praktickou, každodenní podobu života libereckých farníků, jejich úspěchy i nepřekročitelné limity. Zvídavý čtenář si jistě udělá obrázek na základě svých vlastních znalostí a zkušeností, můj článek mu může být maximálně nevtíravým průvodcem.

Jistě největším přínosem luteránské epochy libereckých dějin bylo vybudování nového farního kostela Svatého Antonína Velikého. O podrobnostech této rozsáhlé akce jsem se zmiňoval již v předešlých dílech seriálu, zde mi jde o postižení velikého významu stavby v rovině faktické a symbolické. Liberec získal důstojnou renesanční dominantu, která spolu s novou radnicí zdůrazňovala prestiž rozvíjejícího se města. Místní farníci a jejich duchovní pastýři se pak modlili k Bohu v důstojném stánku, v němž se ve stejné míře pojila střízlivá praktičnost vybavení a vznešená sakrální architektura. Jenom nedostatek archivního materiálu nám zabraňuje poznat skutečný vzhled chrámu. Ostatně člověk dnešní doby plné nabubřelosti a arogantní velkoleposti za každou cenu by jen velmi obtížně dokázal přijmout a pochopit prostorové a estetické cítění lidí renesanční doby.

V druhé polovině 16. století se v liberecké farnosti objevila instituce kaplana jako farářova, respektive pastorova pomocníka při správě církevní obce. V luterském prostředí měl vyhrazeny charitativní služby, méně se angažoval v samotném liturgickém provozu.[1] Po polovině 17. století kaplani vymizeli a trvale se do Liberce vrátili až na počátku 18. století, to již ovšem v jiném prostředí a s jiným posláním.

Ostatně tyto dva nejdůležitější přínosy byly nejen umožněny, ale nepochybně také podpořeny samotnými správními mechanismy v církevní oblasti na redernských panstvích. Vrchnost vydala tzv. Kirchenordnung (ve volném překladu církevní zřízení), zavedla jako nejvyšší dohlédací a disciplinární úřad instituci superintendanta. Jako velice zásadní příspěvek ke vzdělávání a formování se prosadily pravidelné půlroční synody či konventy, které nebyly jen prostým setkáváním jednotlivých

Farnosti
Frýdlant, Jablonec nad Nisou a Liberec
Pořádají zájezd do

Medugorje

11. – 17. 10. 2009
Duchovní vedení: **P. Oldřich Kolář**
Cena:

doprava 2 000 Kč
ubytování 28 Eur

Odjezd:
Frýdlant, nám. 13.00 h
Liberec, kostel Sv. Antonína 13.45 h
Jablonec, kostel Nejsvětějšího Srdce Páně 14.30 h

Cestovní pojištění si hradí každý sám.
S sebou:
cestovní pas, léky které berete, růženec, zpěvník
Přihlášky:
Frýdlant: M. Bartošová, tel.: 482 311 871, 721 154 471
Jablonec nad Nisou: M. Kasíková, tel.: 732 531 229
Liberec: I. Lanková, tel.: 485 152 702, 731 563 604

Slavnostní zahájení provozu výtahu | Dne 15. 7. 2009 byl slavnostně zahájen

Otázky (13)
Petr Mach

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Lidé jsou stále více ochotní smiřovat se s tím, že za ně rozhodují politici. Uspokojeni relativním blahobytem se občané zbavují odpovědnosti, a tím i svobody. Politici a byrokraté toho využívají a přivlastňují si neustále nové pravomoci rozhodovat za občany. Stát se vyvinul v nástroj k prosazování osobních zájmů. Prostřednictvím státu si jedni přivlastňují výhody na úkor druhých. A společnost to v principu schvaluje. Zatímco ukrást majetek sousedovi je vnímáno jako hřích, získat sousedův majetek prostřednictvím zákona se považuje za morálně přijatelné. Obě formy zcizení majetku mají ale stejné morální a ekonomické devastující důsledky.

2. Jaké řešení navrhujete?

Proč je jinak vnímána krádež a jinak odebrání peněz na základě zákona? Z čeho pramení tento morální rozpor? Proč církve v kostelích káží, že krádež je hřích, a nekáží, že přerozdělování je stejný hřích? Společenská pravidla typu „nepokradeš“ se osvědčila staletími jako pravidla správná. Společnosti, které taková pravidla nepřijaly, nejspíš zanikly. Obstojí tedy v následujících desetiletích naše společnost založená na neomezeném přerozdělování, k němuž stačí většina hlasů ve sněmovně? Neobstojí, pokud si neosvojí uplatňování osvědčených etických pravidel obsažených v deseti Božích přikázáních i na fungování státu.

Církve, rodina, školy či skautské spolky vštěpují lidem morální zásady, které udržují společnost funkční. Utvářelo se tak po staletí lidské svědomí, které pomáhá lidem rozlišovat dobro od zla. Rodina, škola ani církve však neříkají lidem, že přerozdělovat majetek skrze stát se nemá. Pouhých sto let existence přerozdělovacího státu dnešního typu (založeného na všeobecném volebním právu) nestačilo zatím k tomu, aby vznikly instituce, které by do svědomí lidí vštěpovaly odsudek státem legalizované krádeže. Pro dlouhodobý úspěch naší společnosti potřebujeme, aby lidé vzali za svůj jakýsi dovětek k 8. a 10. přikázání: „Nevyužiješ zákona k okradení bližního svého!“ V posledních desetiletích začínají u nás i v zahraničí vznikat osvětové spolky (think tanky), které upozorňují na morální a ekonomický hazard státního přerozdělování. Objevují se jednotlivci v politice i církvích, kteří obhajují základní morální principy proti jejich relativizaci. Je to práce na dlouho, ale jiné řešení než morální obroda neexistuje.

Ing. Petr Mach, Ph.D., ekonom, předseda Svobodných (dosud známá jako Strana svobodných občanů, SSO)

KDU-ČSL ještě jinak

V předminulém čísle Obrázku libereckých farností vyšel článek předsedy Mladých křesťanských demokratů Jakuba Kříže, komentující současnou situaci v KDU-ČSL, který vyznívá značně skepticky. Proto bych rád, aby nezůstal bez ohlasu a nabízím ještě jiný názor.

KDU-ČSL je politickou stranou, která má poměrně dlouhou tradici, má širokou členskou základnu a snaží se být stranou křesťanskou, jak to proklamuje ve svém názvu. Křesťanská politická strana vychází ve svém programu a činnosti z křesťanských hodnot. Ty se nám z naší společnosti a z politiky vytrácejí a důsledky pociťujeme všichni. Svatý otec Benedikt XVI. ve své nové sociální encyklice mimo jiné říká, že je zapotřebí charakterních jedinců v politice. Kdo jiný má být tímto jedincem, ne-li křesťan, který cítí svou odpovědnost vůči Bohu a lidstvu, které tvoří jedinou rodinu. Takový člověk může chápat svou roli v politice jako službu a může být v této roli opravdu užitečný, protože dokáže spolupracovat s Božím záměrem s lidstvem.

KDU-ČSL jako každá lidská organizace prochází různými krizemi, její představitelé a funkcionáři jsou někdy lepší a jindy horší,

jsou někdy úspěšní a někdy se dopouštějí chyb. Ve straně mají své příznivce a odpůrce, vznikají názorové proudy a střety. Naštěstí ale máme širokou členskou základnu a dlouhou tradici. A tady bych rád, abychom nepřehlédli tu řadu poctivých a pracovitých lidí, kteří v KDU-ČSL pracovali a pracují a opravdu slouží. Na komunální úrovni odvedli spoustu dobré práce skromně a v duchu služby a místní obyvatelé to dokáží ocenit a stojí za nimi. Ale i na celostátní úrovni jsou lidé, kteří svědčí například i svými rodinnými poměry o tom, že není mamon jejich vše. Je tu řada lidí, kteří obětovali práci v KDU-ČSL opravdu hodně, myslím například na Josefa Luxe.

Ve straně fungují mechanismy, které umožňují do určité míry ovlivňovat politické špičky zdola. Probíhá diskuse a tříbení názorů a demokratické volby orgánů strany i kandidátů do zastupitelstev na všech úrovních. Proto také někteří funkcionáři, kteří prosazují politiku, která je pro většinu členů strany nepřijatelná a nebo jdou za svými osobními zájmy, ztratí při příštích volbách šanci stranu representovat a nebo za ni kandidovat na vysoké státní posty. A to je podle mého názoru také skutečný důvod, proč někteří členové v této době stranu opustili. Ostatní jimi uváděné důvody jsou (nikoli jen dle mého názoru) pouze zástupné.

Na sjezdu ve Vsetíně někteří řečníci vyzývali k tomu, abychom opustili pravolevé vidění. Myslím si, že to, zda budeme mít rovné nebo progresivní zdanění, není klíčová otázka, která by nás měla dělit na pravé a levé křesťany. Důležité je, abychom, pokud se budeme v politice jako křesťané angažovat, měli na mysli dobro všech a hledali cesty k tomu, abychom zde na zemi mohli žít jako jedna rodina. V dobré rodině si přece nejsou všichni rovni, ale také není nikdo vylučován.

V naší republice je nás křesťanů málo. Pokud se nechceme vzdát jakéhokoli vlivu na věci veřejné, podpořme tuto naši politickou stranu ve volbách a také se za naše politické představitele modleme. Možná se nám na ní leccos nelíbí. Je možné se angažovat, aby se to změnilo k lepšímu.

Zdeněk Cvejn – člen městského výboru KDU-ČSL v Liberci

KDU-ČSL PODRUHÉ

Oponovat článku pana Zdeňka Cvejna „KDU-ČSL ještě jinak“ není příliš jednoduché. Píše v něm o jediné lidské rodině, dobru všech, poslední encyklice Svatého otce, o charakterních a obětavých politicích a o Josefu Luxovi. Kdo by se opovážil nesouhlasit?

Ano, s mnoha věcmi souhlasím: v politice potřebujeme charakterní jedince; KDU-ČSL má dlouhou tradici a širokou členskou základnu; v politice je třeba mít na mysli dobro všech; křesťan má chápat politiku jako službu všem. Naznačuje pan Cvejn, že lidovečtí politici jsou právě takoví? Přemýšlivý čtenář Obrázku nevhodí na podzim do volební urny lístek s kandidátkou KDU-ČSL jen proto, že jí kdysi předsedal Josef Lux či Jan Šrámek. Bude se zajímat, zda jsou jednotliví kandidáti – a především ti v Libereckém kraji, protože těm dává důvěru – charakterními osobnostmi. Ovšem nejen charakterními, ale i kompetentními (neschopný dobrák není ideálním prototypem politika). Jistě jej budou zajímat i názory na konkrétní témata: ochrana lidské důstojnosti, postavení rodiny ve společnosti, školství ve službě rodině (nikoliv naopak), ochrana osobní svobody před nadměrnými státními zásahy, postoj k celoevropskému antidiskriminačnímu šílenství, nesocialistická sociální politika atd. atd. (Je až překvapující kolik „křesťanských politiků“ nemá pod záminkou nevhodnosti pravo-levého vnímání světa na tyto problémy názor.) A pak se jistě také bude kandidátů ptát, co konkrétního pro prosazování proklamovaných postojů již udělali, či zda někdy v minulosti neprosazovali něco opačného. Zda jejich zbožnost, upřímnost a obětavost nejsou jen předvolební maskou. (S takovým dotazem je jistě třeba obrátit se např. i na propagátorku evropského rozvodu Janu Hybáškovou[1], se kterou KDU-ČSL uzavřela předvolební kvasikoalici.)

Tyto otázky jsou zcela legitimní a nemělo by nás urážet, že jsou kladeny i směrem ke KDU-ČSL. Nikdo nemá nárok na automatickou politickou podporu jen proto, že pokleká na správné koleno nebo že si do svého vývěsního štítu vymaloval slůvko „křesťanská“. Je možné, že politici KDU-ČSL ve výše naznačeném testu uspějí. Coby člen této bych si to jistě přál.

Pokud jsem v minulém příspěvku psal, že

ného rádi vzpomínají, vyslovují mu vřelý dík za celoživotní práci pro církev a vyprošují mu Boží požehnání do budoucna.

Pokoj a dobro.

redakce
Foto
Pavel Kozojed

PROGRAM SETKÁNÍ VE STRÁŽI NAD NISOU PRO PODZIM ROKU 2009

8. 9. Pouť v abrahámovských náboženstvích
22. 9. Židovství
6. 10. Islám
20. 10. Pouť v náboženstvích východu
3. 11. Buddhistické kláštery
24. 11. Buddhismus
1. 12. Hinduismus
15. 12. Křesťanské kláštery a řády

Vždy v úterý v 19 hodin v kapli na místní faře (Charitní dům sv. Anny).

Mirka Šímová

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Bratři františkáni v Liberci

Přehled

Na volebním zasedání provinční kapituly bylo dne 23. dubna 2009 zvoleno nové vedení provincie v tomto složení:

Provinciál:
br. Jeroným František Jurka
Provinční vikář:
br. Jan Maria Vianney Dohnal
Provinční definitoři:
br. Dominik Daniel Valer
br. Didak Robert Klučka
br. Augustin Jiří Zatloukal
br. Bartoloměj Pavel Černý

Kapitulní kongres, na němž se sešel 18. května 2009 generální vizitátor, br. Cyril Brázda, s novým vedením provincie, zvolil nové obsazení úřadů v provincii:

Konvent Liberec
Kvardián:
br. Bartoloměj Černý
Vikář:
br. Lukáš Bradna

V libereckých domech působí nyní tito bratři:

Ruprechtice:
Bartoloměj – kvardián a spolupracovník animátora povolání
Tomáš
Antonín
Felix

Pelikán:
Lukáš – vikář domu
Radim

O souvisejících pastoračních změnách jsme informovali v Kronice předminulého Obrázku.

Z dokumentů
Provincie bratří františkánů

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Bratr Bartoloměj se představuje

Do Liberce s radostí přicházím znovu po několika letech. Působil jsem zde již v Rochlici a v Ruprechticích. V obojím případě ale jen krátce, vždy asi jeden rok. I přes tuto krátkou dobu rád vzpomínám na různá setkání, na mše sv. pro děti, návštěvy nemocných, vyučování náboženství i na opravy kostela.

Nyní jsem působil v Plzni. Františkáni tam mají komunitu na sídlišti Lochotín, které má asi 60 tis. obyvatel. Služba tam byla velmi podobná zdejší. Společná činnost s rodinami, návštěvy nemocných v LDN, spolupráce se skauty …

Br. Lukáš Bradna, který nyní působí v Rochlici, přišel také z Plzně. A tak někteří z plzeňských farníků projevili zájem o menší liberecko-plzeňskou spolupráci. Tak třeba se něco podaří utvořit.

Po mém kněžském svěcení v roce 2001 jsem byl ustanoven farním vikářem v Praze u kostela P. Marie Sněžné. Pocházím z Uherského Hradiště na Slovácku, kde také několik let sloužil P. Antonín Kejdana. Tam jsem maturoval v r. 1990 na ekonomické škole. V Uherském Hradišti jsem se seznámil s františkány a v roce 1994 jsem vstoupil do noviciátu v Moravské Třebové. Novicmistrem byl v té době P. Jan M. Vianney Dohnal, který se stal později provinciálem.

Mám ještě 3 mladší sourozence – dva bratry, a před rokem jsem své sestře křtil malou Klárku.

Jsem rád, že jsem se do Liberce mohl vrátit a těším se na všechny nadcházející dny s Vámi.

br. Bartoloměj OFM

Holubická výročí

12. července si Holubičtí připomněli jubileum 80 let tamního chrámu Sv. Václava. Zde slaví bohoslužby někdejší vikář libereckého vikariátu P. Josef Dobiáš. Slavnou výroční mši svatou celebroval bývalý farní vikář v Pozořicích, nyní světící biskup českobudějovický Msgre. Pavel Posád.

Dalším významných jubileem v Holubicích jsou 90. narozeniny P. Josefa Dobiáše, jemuž jsme vděčni za pěkné příspěvky do našeho časopisu. Liberečtí farníci na

členové KDU-ČSL mají tendenci vzhlížet ke stranickým strukturám s určitou až nábožnou bázní, stojím si za tím. Právě tato bázeň vytváří bariéry pro kladení nepříjemných otázek, a tím i pro sebeočišťující mechanismy. Politikové KDU-ČSL pak mívají sklon pokládat sami sebe za velvyslance křesťanského světa v politických záležitostech.

O tom svědčí i poslední odstavec reakce pana Cvejna. Píše, že nás křesťanů je málo, a proto bychom se měli semknout kolem KDU-ČSL a podpořit ji ve volbách. Krom toho, že jsem členem KDU-ČSL, jsem také katolíkem. Toho druhého si cením více. A proto mě podobné zneužívání víry pro politické cíle znepokojuje. Vždy jsem bránil svobodu katolíků v časných politických otázkách, protože se jedná o jeden z pilířů, na kterých je křesťanská víra vystavena.

Papež Benedikt XVI. ve své knize Ježíš Nazaretský píše, že „Ježíšovo království se nesmí ztotožňovat s žádným politickým útvarem“ neboť „cenou za splynutí víry a politické moci je nakonec vždycky to, že víra začne sloužit moci a poddá se jejím měřítkům.“

Nechť politici KDU-ČSL soutěží o hlasy křesťanů a přesvědčí je, že jsou pro ně správnou volbou. Ať ale nabízejí argumenty, ne pohádky o tom, že také chodí do kostela.

---

[1] Více informací zde: http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/jana-hybaskova.php?itemid=4899.

Jakub Kříž

O jazyce (0)

Pan **Jiří Novák** zaslal redakci tento text:

„Dobrý den, jsem rád , že Obrázek vychází. Několik drobných přání následuje:

1. Aby se používal běžný pravopis, tj. například „konzervativní“ a nikoli „konservativní“. Druhý způsob je určený jen pro speciální texty (tím by neměl být Obrázek) – viz http://pirucka.ujc.cas.cz/?slovo=konzervativn%C3%AD&Hledej=Hledej

2. Pokud se v čísle 7 referuje o svěcení nových varhan v Hanychově, nemělo by být v čísle 8 upozornění na jejich budoucí svěcení. (Radimův článek se mohl o poslední tři odstavečky zkrátit.)

3. V čísle 7 byla chybně uvedena uzávěrka příštího čísla. Dále se domnívám, že by byl nejlepší pravidelný rytmus vydávání.

4. V čísle 8 jako Zprávy z farností je historie liberecké farnosti v 17. století, vhodnější by bylo nazvat to např. Liberecké farnosti v minulosti.“

Děkujeme Jiřímu Novákovi za kontakt s časopisem. Připomínky 2. až 4. jsou opravdu drobné. Článek otištěný ze Zpráv z (františkánské) provincie jsme převzali celý tak, jak tam byl publikován. Je pravda, že byl otištěn s určitým zpožděním, na druhé straně byl článek z tohoto interního zpravodaje františkánů převzat do Obrázku poprvé. Myslíme si, že bude vhodné v přetiskování článků ze Zpráv – podle jejich významu pro Liberec – pokračovat a budeme se snažit o jejich aktuálnost.

Dotyčný časový údaj o uzávěrce byl opomenutím. Obrázek je vydáván bez jakýchkoliv dotací (popravdě řečeno je ani nechceme, abychom si uchovali nezávislost), cena za něj je jen doporučená a spíše symbolická a proto si nemůžeme dovolit placené členy v redakci – např. korektora, vedoucího vydání apod. Jsme plně závislí na dobrovolných darech čtenářů a příznivců a ty nejsou velké. Proto ani nelze zajistit naprosto pravidelné termíny vydání. Za úspěch považujeme to, že dosud jsme vydali 70 čísel a zatím jsme nevynechali ani jediný měsíc. Ten, kdo žije s církví a v církvi si také ohledně „nepravidelnosti“ dávno všiml, že každé číslo Obrázku oslavuje některého světce – barvou i datem vydání. Např. toto číslo je vydáváno k oslavě sv. Pia X., papeže: tomu odpovídá barva časopisu i datum 21. 8., i když číslo bude k disposici již delší dobu předtím.

Pokud jde o Zprávy z farností, myslíme si, že zde nejde jen o zprávy (o) nás, nyní na zemi žijících, ale i o zprávy o našich předcích, kteří nás třeba pozorují už z věčného království. Dejme i jim jejich místo. Problém tu je ale jiný, než uvádí pan Novák. Někdy, zvláště o prázdninách, se zdá, že v našich farnostech jakoby život ustal. Svátostný život pokračuje, i my křesťané se modlíme jako jindy, ale zdá se, že „není o čem psát“. Berme to ale nejen jako povzbuzení dopisovatelům-čtenářům k psaní (vždy pokud možno kvalitních) příspěvků, ale také jako příležitost podívat se trochu po světě. Vždyť už jsme takto absolvovali patero prázdninových období, toto je šesté. O prázdninách tak lze otisknout kvalitní články, na které by jindy místo nebylo.

Z připomínek Jiřího Nováka ale považujeme za nejdůležitější jeho přání ohledně pravopisu. To je téma důležité a je potřeba je podrobněji objasnit.

Především k právní stránce námětu: Žádný zákon závaznost Pravidel českého pravopisu (zatím?) nestanoví. Pravopisná zvyklost (norma) češtiny je ustavována a sjednocována, především ale měněna (jinak by nebylo co ustavovat a sjednocovat) hlavně Ústavem pro jazyk český a školskou soustavou. Ústav pro jazyk český vydává doporučující publikace (mj. Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny, Akademický slovník cizích slov) a provozuje jazykovou poradnu pro veřejnost. Příslušné státní ministerstvo (i to se stále mění, nyní je to Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) je obvykle schvaluje pro užívání ke školní výuce češtiny, případně závazně vyžaduje respektování těchto zásad při výuce češtiny ve školách. Pravidla doporučovaná Ústavem pro jazyk český jsou obecně považována za oficiální.

Jak tomu ale v praxi je? Někteří odborníci říkají, že jazyk se stále vyvíjí a je třeba se tomuto vývoji neustále přizpůsobovat. A tak se změní některé personální obsazení a už je tu nová myšlenka na takové přizpůsobení. Co už bylo vydáno různých směrnic a pravidel! Jen za posledních 10 let devět pravopisných příruček. A nebyly to vždy jen pouhé reprinty předchozích vydání. A za předchozí desetiletí bylo těchto vydání dokonce 14. Podívejme se na internetovou stránku, kterou doporučuje pan Novák. Ano, je tam slovo konzervativní psáno se z. Ovšem co je ihned dodáno? „Naposledy změněno 28. října 2008.“ Co bylo předtím? Nevíme. A jak dlouho? Opět nevíme. Podíváme-li se tam na odkaz „Pravopis a výslovnost přejatých slov se s – z“, jsme konfrontováni s obrovským seznamem slov, tzv. dublet, kdy se jednou dává přednost výslovnosti, jindy ne, jindy se ponechávají obě možnosti rovnocenné. Kdo a proč o tom rozhoduje? Změní se úředník a je tu změna, ano, on už je zastáncem té změny ještě před svým jmenováním. A tak v Obrázku povolujeme řídit se také podle pravidla, které je platné na věky: Pokud slovo přichází z latiny, lze se řídit podle latiny; to je případ konservatismu, nyní „konzervatismu“ (členové redakční rady Obrázku pozorují v tuto chvíli na obrazovce počítače srovnání příkladů, které označuje za chybu kontrola pravopisu programů word 2000 a word 2003; říkáme si, „jak to asi bylo ve wordu 95 a jak je to ve wordu 2007?“ – počítačová firma Microsoft tyto neustálé změny ráda vítá, ona z nich žije, protože má další důvod pro nepřestávající vylepšování a tedy i pro prodej nových versí svých programů – vše letí stále vpřed a vzhůru – šrotovné počítačových programů existovalo už před 20 lety, ale neplatili je daňoví poplatníci), před pár roky ale „konzervatizmu“, a před tím zase nekonservativně nějak jinak. Pokud slovo přešlo do latiny z řečtiny, je možné se řídit řečtinou; to je případ organizovat: před lety ale všichni museli psát „organisovat“. Obrázek je interní, nikoliv oficiální tiskovina, takže pokud bude zrušeno dvojí i, tj. i – y (už to bylo na spadnutí, ale dotyční neuspěli a čekají dál na svou hvězdnou hodinu), nebo až bude zakázáno (věřme, že zase jen přechodně) přechylování ženských příjmení podle genderových teorií, doufejme, že svou svobodu uhájíme.

S jazykem nelze nakládat tak, jako jednají celebrity s loňským módním oblečením. Jazyk je něco skoro posvátného, něco, co je v základech – v paměti národa, a národ se nemění, je tu a trvá. Proto jsme se také rozhodli v několika pokračováních otisknout článek Mgr. Petra Bahníka „O jazyce“.

redakce

O JAZYCE (1)

Sami sebou

Jednou z nejvážnějších krizí, kterou je nám jako příslušníkům západní civilizace souzeno dnes a denně zakoušet, je prohlubující se krize naší vlastní identity. Tato krize je důsledkem i katalyzátorem nesčetného množství proměn, vývojových trendů a tendencí moderních dějin Západu (nacismem či komunismem počínaje a antikoncepční revolucí konče).

Je obtížné ptát se po její historii. Co stojí na počátku této krize? Je to dávná ztráta věroučné jednoty? Rozpad tradiční agrární společnosti? Osvícenství? Hekatomby mrtvých nedávno uplynulého 20. století? Těžko

Lidový dům vydal v polovině července prohlášení k postupu občanských demokratů v Evropském parlamentu, inženýr Paroubek cítil potřebu zostudit nově ustavenou europarlamentní frakci, která přinejmenším podle jména je konservativní. Mezi členy má i polskou stranu Právo a spravedlnost (PiS), o které Lidový dům tvrdí, že „proslula svou militantní homofobií a antisemitismem“.[8] Je pravda, že PiS se už několikrát dokázala postavit militantní homomanii, takže nepřekvapí, když ji protivná strana osočuje z „militantní homofobie“, avšak té „proslulosti antisemitismem“ nerozumím. Poslal jsem proto do Lidového domu dotaz, čím mohou doložit pravdivost tohoto tvrzení. Už jsem si s úředníky ČSSD vyměnil asi patnáct dopisů, jenže doklad pořád nikde, jsem však trpělivý. Podobně jako Jiří Paroubek u nás zaútočil na předsedu oné nové europarlamentní frakce Michala Kamińského britský ministr zahraničí Miliband, proti čemuž se ohradil komentátor Rzeczpospolity Bronisław Wildstein: Bezdůvodně lát pravicovým konkurentům do antisemitů znamená ohrožovat Židy skutečným antisemitismem. A také urážet Polsko.[9]

Americká vláda nedávno prosadila v Kongresu soubor právních předpisů, na jejichž základě bude stát rozdávat stovky miliard dolarů způsobem, o němž si strůjci tohoto šílenství myslí, že v krizi pomůže ekonomice a omezí sociální propad. Televize Fox News, na kterou se – mimochodem – rád dívával nedávno zesnulý zpěvák Waldemar Matuška, odhalila, pro koho se také nějaké ty dolary najdou: Národní nadace pro umění je v San Francisku přidělí na pornografickou zábavu.[10]

I česká veřejnost se má na co těšit: TV Nova oznámila, že už na podzim se z éteru vyřine kultura hudební televize MTV. V Televizních novinách Novy dokonce mladá zpěvačka Ewa Farna 4. 8. vyjadřovala radost nad tím, jak tato ohavnost[11] rozšíří české mediální spektrum. Přitom ještě v dubnu v Magazínu Lidových novin na otázku Aleny Plavcové „Prý máte ve smlouvě s agenturou, že všechno bude probíhat podle křesťanských zásad. Co si pod tím mám představit?“ slečna odpovídala: „Já vlastně tu smlouvu tak dobře neznám, podepsal to taťka – jakožto můj zákonný zástupce. Ale myslím, že tam fakt je, že nebudou žádné hnusné podvody, žádné zlodějiny, že musíme uctívat svého Boha …“[12]

A závěrem tu mám ještě dvě zprávy ze světa. Špatnou a lepší: Transsexuálové jsou v pracovních vztazích ve Spojených státech diskriminováni, tvrdí tamní homosexuální aktivisté: Senátor Kennedy ale už chystá nový zákon.[13] Irské Timesy otiskly varování Richarda Greena, že Lisabonská reformní smlouva otevře v Irsku dveře k uzákonění možnosti zabíjet nenarozené děti.[14]

Tomáš Beran, 6. 8. 2009

---

[1] http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=644168

[2] http://zpravy.idnes.cz/osm-procent-zen-nechce-byt-matkou-ubyva-i-tech-ktere-planuji-druhe-dite-1md-/domaci.asp?c=A090802_192953_domaci_abr

[3] http://www.clarionledger.com/apps/pbcs.dll/article?AID=2009908020318

[4] http://www.die-glocke.de/gl/cgi/news/shownews.php?id=14849

[5] http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4527337,00.html

[6] http://www.aim.org/aim-column/bill-ayers-and-the-threat-to-education/

[7] http://www.aim.org/aim-column/the-chicago-way-and-tenured-radical-bill-ayers/

[8] http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/media/tiskove-zpravy/archiv/2009-07-15_stanovisko-predsedy-cssd-k-postupu-ods-v-evropskem-parlamentu.pdf

[9] http://blog.rp.pl/wildstein/2009/08/03/kampania-oszczerstw-przeciw-kaminskiemu/

[10] http://www.foxnews.com/story/0,2933,535608,00.html

[11] http://www.victoriaadvocate.com/news/2009/jul/30/ab_m3_mtv_birthday_073109_59807/?features&local-entertainment

[12] http://www.lidovky.cz/kdo-neveri-spatne-skonci-08h-/ln_noviny.asp?c=A090430_100004_ln_noviny_sko&klic=231318&mes=090430_1

[13] http://www.ontopmag.com/article.aspx?id=4330&MediaType=1&Category=26

[14] http://www.irishtimes.com/newspaper/opinion/2009/0714/1224250637985.html

Co v médiích nebylo (14)

Vítám čtenáře!

„Už je nás v Evropské unii skoro půl miliardy," zaradoval se počátkem srpna server Aktuálně.cz[1] nad zprávou Eurostatu: Rodí se víc dětí! Noviny to přešly jen krátkými sloupky. Nikde jsem nenašel pořádnou analýzu těch čísel a jejich kontextu. Napsala mi na ale můj blog do komentářů nedávno jedna dívka pár vět, které vydají za tu neprovedenou analýzu: **„Já jsem ještě školního věku, takže děti nemám, ale doufám, že najdu manžela a že nás Bůh obdaruje mnoha dětmi. Toužím po pěti a více potomcích, které vychováme a kteří pomohou nám ve stáří. Když ovšem řeknu kamarádkám, že chci být matka a kolik dětí toužím vychovat, tak jim přijdu jako šílenec. Navíc se domnívají, že k výchově tolika dětí budu potřebovat extrémně bohatého muže."** Umím si v duchu představit takový dívčí hlas propadající se do opovrhující intonace: „Ty chceš být *matka*?!" „Ano, já chci být matka, kterou miluje pět dětí, a ty nechceš být obklopena láskou?" mohlo by se odpovědět.

Jak je možné, že nějaké dítě, patrně adolescentní, nedokáže spatřit krásu přímo v jejím mateřském lůně? Zdá se mi, že v tomto případě správnou odpovědí asi bude to, že děti se ve škole, ale nejen tam, prostě neučí správnou geometrii a matematiku a že právě proto jejich očím uniká „zlatý řez". Deník MF Dnes přinesl 3. 8. zprávu[2] o tom, že roste počet žen, které se rozhodly nikdy v životě nemít děti, a citoval několik *expertů*, kteří čtenářům toto stanovisko obhajovali. „Je dobře, že takové ženy jsou, které jsou cíleně bezdětné," prohlásil psycholog Petr Šmolka: „Řada žen se zodpovědně rozhodne, že když ony měly problémy ve své rodině, tak to nechtějí opakovat a nechtějí být jako svoje (tak!) matka. Vědí, že neumí být jiné, tak raději volí cestu nemít žádné dítě."

Tisíce a spíše desítky tisíc českých dívek se právě od doktora Šmolky dozvěděly, že lze být neschopen lásky, že je možné to vědět a že je správné se rozhodnout v souladu s tímto věděním. Pokládám to za jednu z největších obludností, jakou jsem v MF Dnes kdy četl. Televize Prima o den dříve poskytla ve Zprávách prostor genderistkám, aby divákům vysvětlily, že když otcové nevychovávají děti podle genderistických představ, je to špatně. Genderistky si totiž přejí, aby se z možnosti „otcovské dovolené", kterou v lednu nabídl právní pořádek, stal „národní" model.

Nemyslím si, že doktor Šmolka je nějaký „hlavní pachatel", ten už jenom přizvukuje, neboť pouze špatně vysvětluje, proč se dějí špatné věci. Klíče nacházím v rodině a ve škole. Deník The Clarion-Ledger z Mississippi otiskl zamyšlení paní Debry Anderson, která pojmenovala kořen problému způsobem, jaký v našich médiích nenacházím: Děti se ve škole v sexuální výchově učí o spermiích a smrtelných pohlavních chorobách, jenže koncepce výuky prakticky zůstává na „biologické" úrovni. O sexu se mluví, jako kdyby nebyl posvátný, jako kdyby neměl jinou než fysickou hodnotu.[3]

To je ona „špatná geometrie", o které jsem říkal, že neumí zaměřit zlatý řez. Dospívající člověk se prostě nedovídá, co činí člověka člověkem. Pro život ho škola ale vybaví širokým poučením. O žaludečních kyselinách.

Německá agentura DPA přinesla zprávu[4] z Münsteru o práci tamních katolíků z Caritas: Pečují o skoro tisíc sedm set nezaopatřených dětí, je jich už tolik, že Caritas musel zvýšil počet zaměstnanců skoro osmkrát na 1 324. Přitom Spolkový statistický úřad v červenci oznámil, jak v Německu roste počet bezdětných žen: V r. 1993 bylo dvacet procent žen ve věku 34 let bez dětí, loni už šlo o pětatřicet procent.[5] (Pozn. red.: Takovémuto Německu stojí v čele stejně tak bezdětná kancléřka.) Německé zprávy naznačují totéž, co české: Čím vzdělanější ženy, tím méně dětí. Není však vzdělanost, která člověka vede do slepé uličky, nějak úchylná? Je to skutečná „vzdělanost"?

Nad stavem amerického školství, které „vzdělávání" svěřuje bývalým teroristům, jako je Bill Ayers, jenž pokládal bomby pod státní úřady, jenž věří v komunismus, se zamyslela Mary Grabarová na serveru Accuracy in Media.[6] Cliff Kincaid tamtéž psal o poměrech na Illinoiské universitě, kde Bill Ayers působí.[7]

říci. Odpověď přenecháme odborníkům budoucnosti. Krize, o níž je řeč, tady nicméně je a zcela nepřehlédnutelným způsobem se projevuje v nejrůznějších oblastech života.

Je to hluboká krize víry, etiky i estetiky. Krize racionality i emotivity. Krize, jež západnímu člověku dneška brání pochopit a přijmout sebe sama, své vlastní kulturní kořeny, a následně také pochopit a přijmout okolí. Naše sebe-vědomí je rozbité. Hodnoty, zvyky a sociální vzorce, které utvářely naši národní a náboženskou identitu, erodovaly natolik, že naše společnost se podobá ze všeho nejspíše uzavřenému pavilonu psychiatrické léčebny, v němž nic rozumného nemůže uspět, a naopak, nic není dostatečně bláznivé, aby se to někdo z chovanců nepokusil zrealizovat.

Identita každého člověka je strukturovaným celkem, jež je definován především poměrem jednotlivce k různým skupinovým identitám, daným pohlavím, původem, výchovou, vzděláním, sociálním postavením apod. Krize identity západního člověka je tedy osudovou neschopností „západňanů" počátku dvacátého prvního století přirozeně přijímat a harmonizovat v sobě tyto různé složky vlastní svébytnosti. Smířit se s tímto stavem nelze. Kdybychom tak chtěli učinit, stane se náš život živořením. A to bez ohledu na míru hmotného luxusu, jíž si můžeme či nemůžeme dopřát.[1]

K resuscitaci onoho dnes tak vzácného umění „být (vědomě a rád) sám sebou" patří v neposlední řadě také pochopení role, jakou při formování každého z nás sehrává identita národní. Ta česká byla historicky utvářena třemi faktory: genetickým a kulturním dědictvím „zaalpských barbarů" (tj. usedlých Keltů, Germánů a Slovanů), křesťanstvím, jež ve střední Evropě působilo také jako nositel antické tradice (ať již latinské či byzantské), a českým jazykem, který navzdory všem historickým turbulencím přetrval věky. Následující článek se svým způsobem dotkne všech tří těchto faktorů, zejména se však bude věnovat jazyku, který dnes lze považovat za hlavní příznak české svébytnosti a který se stal také konservujícím nositelem vlivu obou zbývajících činitelů, neboť v jeho lexiku (spisovném i nářečním), ale třeba i v mluvnické skladbě zůstává „zakódována" genealogie, psychologie i duchovnost minulých generací.

Na počátku bylo Slovo

Obraz kříže bývá čas od času vykládán jako symbolický průsečík vertikály s horizontálou, božského s lidským. Primárně je to pochopitelně odkaz na spojení božství a lidství v osobě Pána Ježíše Krista, sekundárně však lze v tomto obraze spatřovat také připomínku spojení duše a těla v každém z nás. Spojení, jež je základem identity lidské bytosti a zdrojem křesťanského životního realismu.

Na pomyslné vertikále a horizontále tohoto kříže si pak můžeme představit celou řadu hodnot, jimiž je určován duchovní i hmotný život křesťana. Na horizontále ony hodnoty, jež se vztahují spíše k hmotnému světu a k přirozeným ctnostem, jako je pracovitost, rozum, vazba k rodině, stavu, vlasti apod., na vertikále pak hodnoty nadpřirozené, zejména dogmata víry, ale i křesťanský universalismus (tj. otevřenost Církve lidem všech stavů a národů) nebo třeba bezpříkladný závazek lásky k nepřátelům.

V životě křesťana se tak spojuje ona symbolická vertikála a horizontála, duše a tělo, ctnosti přirozené i nadpřirozené. Právě vědomí tohoto spojení, jež lze nazvat legitimizací hmotného, umožnilo v minulosti onen úžasný rozvoj umění a vzdělanosti, jehož odlesk nám dodnes uchovávají památky křesťanské Evropy, a zároveň zajistilo respekt k jednotlivým „národním kulturám", které utvářely barvitý obraz středověké *Christianitas*. Církev se nebála vyjít vstříc lidské přirozenosti „až na hranici hříchu", jako se sám Kristus nebál tuto přirozenost přijmout. Této šťastné ochotě či odvaze Církve vděčíme za mnohé. Česká a moravská lidová kultura je bez ní nepředstavitelná.

V oposici proti takovému sepjetí duše a těla stojí stoupenci dualistických náboženských nauk (například většina gnostiků). Ti považují duši a tělo za nesmiřitelné metafysické protiklady. Tvůrcem duše je v jejich pojetí Bůh, zatímco tvůrcem těla (a všeho hmotného) ďábel.[2] Soudobá krize identity je vlastně jakousi „světskou verzí" takového dualistického odstupu od „nečisté hmoty". Středověcí gnostikové, tzv. kataři, oprávněně kritizovali zesvětštělý život části tehdejšího duchovenstva, na základě této kritiky však potom demagogicky „dokazovali" svým věří-

cím nebezpečnost jakékoli „kolaborace s tělem“ a vytvářeli v nich odpor vůči hmotě a celému stvoření.[3] Lidé, kteří dnes tzv. „mají problém“ s tím či oním ve vlastní kulturní identitě, také často vycházejí z odstrašujících příkladů „zesvětštění“ či hodnotového vyprázdnění a s pocitem spravedlivé kritiky pak, jak se říká, vylévají s vaničkou dítě. Typickým příkladem tu může být povýšenost některých moderních katolíků vůči tzv. „růžencovým babkám“, nebo odstup mnoha intelektuálů vůči nedělním obědům či vánočním svátkům.

Je to škoda.[4] Přijetím tradic, pokorným zapojením se do jejich proudu, může totiž člověk mimořádně autenticky rozeznat kořeny kultury, kterou je formován, a prožít pak zvláštní dobrodružství, kdy v mysli zaklapne jakoby poslední dílek skládanky a člověk objeví smysl důvěrně známých věcí a slov, jimž dosud nerozuměl a jež byly uloženy kdesi hluboko v jeho mysli. Je to ono napojení se na mocný proud společenství minulých a budoucích, které může být člověku mimořádnou posilou, protože ukazuje k hodnotám nejvyšším. Jiným způsobem téže zkušenosti je hmotné dědictví. Zdědím-li cestu s alejí lip, kterou sázel děda, jako by ke mně on sám přes propast let promlouval. Ale co více: Když on ty stromy sázel, nemohl si ještě užít jejich stín, ten je tu až pro mě. To je pozoruhodná výpověď o přirozené etice, o lidském údělu, čase a věčnosti.

Zcela mimořádným „druhem“ tradice je ovšem bezesporu jazyk. Nelze jej chápat jako pouhý nástroj komunikace mezi lidmi. Jazyk je něčím daleko významnějším. Zprostředkovává člověku realitu, určuje a formuje jeho pohled na jevy kolem i uvnitř sebe sama. Hraje zásadní roli při lidském poznávání světa, ba v jistém smyslu lze s nadsázkou říci, že je to svět sám. Na počátku totiž bylo Slovo.[5]

---

[1] Koneckonců, je starou historickou zkušeností, jež ve světle vývoje soudobé ekonomiky nabývá hrozivé aktuálnosti, že úpadek hodnot nehmotných je vždy předzvěstí pádu hodnot hmatatelných.

[2] Popřípadě jakýsi polobůh (Démiurgos), se skutečným Bohem nesouměřitelný.

[3] Pokud tuto „ryzí duchovnost“ přijal, byl zavázán mj. i přísným zákazem plození potomků. Protože ale bylo mezi sektáři jen málo lidí ochotných k celibátu, doporučovali vůdci katarů svým věřícím různé nepřirozené sexuální praktiky, u nichž bylo jisté, že nemohou vést k početí. Tak se gnostická pseudoaskese nakonec paradoxně zvrhla ve hrubozrnné „otročení“ duše tělu.

[4] Šílenství v supermarketech, přejídání se či přehnané nároky na úklid domova mohou celkem oprávněně někoho znechucovat, tyhle karikatury ale přece nejsou správnou podobou našich tradičních zvyků. Jenže uspořádat všechno tak, aby to opravdu bylo, jak má být, dá dost práce. Mnozí proto na tyhle „komerční tradice“ nehrají a nonkonformně vyrazí 23. prosince třeba na výlet na Seychely.

[5] Je známo, co znamená hebrejština pro židovské vzdělance, kteří soudí, že pojmenováním věci si člověk danou věc již jakoby přivlastňuje. Adam podle tradice obdržel vládu nad všemi tvory v důsledku toho, že jim dal jména. Kolem slov, jmen, písmen hebrejské „abecedy“ a jejich číselných ekvivalentů pak ve středověku v judaistickém prostředí vznikla celá mystická nauka známá jako Kabala. Onen proslulý šém, jímž kabalista rabbi Löw ovládal bájného golema, nebyl ničím jiným než slovem, jménem.

(pokračování příště)

Petr Bahník / Te Deum 2009

SIGRID UNDSETOVÁ

Je to už skoro pět let, co v Obrázku roč. 3, č. 1, 5. 12. 2004 byl na s. 7 citát o milující mamince, jejích dětech a o prožitém krásném dni. Byla to Michaela Freiová, které se líbila knížka Šťastné dny od Sigrid Undsetové (* 20. 5. 1882 Kalundborg, Dánsko – † 10. 6. 1949 Lillehammer, Norsko), citovala z ní a tento citát se pak objevil na internetu i v našem článku. Nádherná knížka samozřejmě není na trhu, naposledy vyšla ve Vyšehradu roku 1990. Trilogii Kristina Vavřincovoá, o které píše P. Josef Dobiáš, mohou zájemci ještě sehnat[1], ne však v Liberci. Jméno slavné spisovatelky se ale v Obrázku ještě neobjevilo nikdy.

redakce

Evropy v XVI. <sic> století se neviděla vraždění tak systematická a bezcitná, a prováděná v tak velké míře, ba ani blízko tak obrovským rozměrům.

A to je jen začátek. Bída a nemoci půjdou v zkrvavených patách Hitlerových obrněných vozů ... Ocitli jsme se tváří v tvář neslýchanému zločinu. [2]

Dnes panuje všeobecná shoda, že v době, kdy pronesl Churchill tento projev, neměl ještě ujasněn židovský problém a spojoval nacistické zločiny s tvrdým sovětským odporem a s celkovým průběhem války. 24. srpna neměl ještě v ruce dostatečné dešifrované informace o vyvražďování židů na sovětském území. Ony zprávy dostával až po tomto dni.[3]

Během „holocaustu“„ měla britská tajná služba ještě jiný zdroj informací o vraždění na sovětském území. Zprávy dodával zaměstnanec německé tajné služby Abwehr Pavel Thümmel, který pracoval pro československou londýnskou exilovou vládu a koncem července 1941 sdělil, že německé síly na Ukrajině řešily radikálně židovský problém a udal konkrétní případy. Zdrojem jeho informací byl řidič pražského šéfa gestapa. Československá vláda předala informace Britům. [4]

I přesto, že ve zprávách zachycených z Německa, se udávala čísla o popravených židech, která dosahovala desetitisíců, britští dešifrátoři a analyzátoři se domnívali, že jsou přehnaná a přijímali je s jistým skepticismem, zdali ve všech případech šlo skutečně o židy, ale nepochybovali o tom, že jde o skutečné vyvražďování. Nicméně se domnívali, že důvod být židem byl pro nejvyšší německé autority přijatelnější důvod pro jejich popravu.

13. září Daluege nařídil Höheren SS- und Polizeiführer, aby už nezasílali zprávy o střílení židů. Zdůvodnil to takto:

„Skutečnost, že policie zabíjí všechny židy, jež se jí dostanou do rukou, by mělo být nyní dostatečně jasné. Navrhuje se tedy nepokračovat v zasílání výslovných zpráv o těchto hromadných vraždách, pokud o ně nebude výslovně požádáno.[5]

Tedy britská tajná služba v podstatě věděla o německých záměrech, týkajících se židů ve východních územích tři měsíce předtím, než byly zahájeny hromadné popravy ve vyhlazovacím táboře a více než čtyři měsíce před konferencí ve Wansee.

Je však pochopitelné, že v době, kdy Hitler se zmocnil celé evropské pevniny a Velká Británie prožívala dobu intensivního německého bombardování, Spojené státy dosud nevstoupily do války, hlavním úkolem tajné služby nebylo sledovat vyvražďování civilního obyvatelstva, nýbrž získávat a zpracovávat informace vojenského charakteru.

Ačkoliv Daluegeho příkaz velmi omezil zprávy o popravách, ty zcela nezmizely. Objevila se však v nich nová fráze: „akce podle válečných zvyklostí (*Aktion nach Kriegsgebrauch*) a udáním čísel. Zde byl smysl pro britské odborníky jasný. Když však se objevil v Himmlerově příkaze výraz „čistka“, kterou měla provést 2. brigáda SS, analyzátoři vyložili obsah výrazu v jiném smyslu. Také jinde se dopustili podobných omylů.[6] Angličanům se též podařilo sledovat stopy jedné deportace židů na Východ.[7]

---

[1] Tato kapitola se opírá především o nejnovější a nejúplnější dílo profesora Americké university ve Washingtonu Richarda Breitmana, odborníka na „holocaust“, který mohl použít nedávno zpřístupněné státní archivy ve Velké Británii a v USA. Jeho obsáhlá monografie vyšla ve Spojených státech v roce 1998 s názvem *Official Secrets.* Zde je citováno dílo z úplného italského překladu, který vyšel s názvem *Il silenzio degli Alleati. La responsabilitá morale di inglesi e americani nell Olocausto ebraico* v Miláně v roce 1999. Pozn. red.: česky nevyšlo; znovu doporučujeme základní dílo o příčině holocaustu J. HORNÍK: Proč holocaust. Hitlerova vědecká mesianistická vražda, Praha 2009 (viz letošní Obrázek č. 5, 5. 4. 2009, s.26.

[2] Cit. BREITMAN, s. 114.

[3] Tamtéž, s. 116. Breitman udává jednotlivá data a počet zavražděných židů.

[4] O Thümmelovi tamtéž, s. 117.

[5] Citát přebírá Breitman ze spisu: D. CESARANI, *Secret Churchill Papers,* s. 226, tamtéž, s. 331.

[6] BREITMAN, s. 121.

[7] Tamtéž, s. 122

Jaroslav V. Polc

rozsáhlá činnost střediska tajné služby v Bletchley Park nedaleko Woburn. Tam během 2. světové války pracovali odborníci také na základě úspěchů získaných jinde.

V roce 1939 se polské tajné službě podařilo napodobit složitý německý šifrovací přístroj nazvaný Enigma. Návštěva britských odborníků ve Varšavě a převezení přístroje do Bletchley bylo velkou pomocí.

Od 10. května 1940 Winston Churchill žádal, aby mu pravidelně byly zasílány dešifrované německé radiogramy spolu s výkladem analystů.

110 Angličané začali pravidelně číst zprávy Ordnungpolizei v září 1939, a když se stal Churchill předsedou vlády, dešifrovali také ruční systém Orpo. Němci obvykle uvedli na začátku adresu zprávy a na konci podpis. Rozluštění zpráv nebylo obtížně, když se opakovalo den po dni.

Mimo jiné daleko více signálů zachycovaly francouzské radiové stanice, takže v únoru roku 1940 vyslali Britové do Francie skupinu odborníků, která pracovala s francouzskou tajnou službou ve vesnici La Ferté-sous-Jaouarre.

Záhy bylo jasné, že radiogramy policie se netýkaly tak vojenské taktiky, jako spíše podrobného popisu toho, co se dělo v Německu a na obsazených východních územích. Také vyjevovaly, s jakými obtížemi se setkávala Říše, z čehož mohli Spojenci těžit ve svůj prospěch.

111 Když v květnu Němci napadli Francii, tamní odborníci uprchli přes Bordeaux do Velké Británie. Některá německá hlášení z tohoto prvního období se ve válečném zmatku ztratila. Přestože v té době se Němci naučili vynalézat nové složitější systémy a adresy vkládali doprostřed textu, britští odborníci měli dosti zkušeností, že i tehdy měli úspěch. Během posledních pěti měsíců roku 1940 zachytili 16 000 zpráv a hlášení, které se podařilo dešifrovat během 26 dní.

Mnoho zpráv se týkalo obsazení Polska, ale vybrané a přeložené úryvky hovořily také o přesunech Poláků a židů v novém polském „General Gouvernement“, o rozkazu podat hlášení o jistých popravách jakémusi Höherer SS und Polizeiführer a o výměně jakýchsi skupin obyvatelstva mezi Němci a Rusy, kteří byli tehdy jejich spojenci. Britští odborníci zjistili také, že deportace židů do okolí Lublina ztížila repatriaci volyňských Němců ze Sovětského svazu. V březnu 1940 už britští odborníci pochopili, že úkolem Ordnungspolizei bylo udržovat kontrolu nad podrobenými národy a že měla provádět přesuny skupin lidí na Východě, imigraci německých skupin z baltických států a deportaci Poláků a židů.

Po napadení Sovětského svazu se změnily také komunikační systémy Ordnungpolizei. Jednak se změnil šifrovací systém a změnila se vysílací frekvence, což způsobilo britským odborníkům nové obtíže. Zpočátku se jim podařilo vzhledem k minulosti přečíst pouze polovinu zpráv, ale

113 některé z nich obsahovaly cenné informace, některé vojenského rázu. Díky předchozí práci, odborníci věděli, že němečtí socialisté často v hlášeních užívali eufemismy a zakrývající výrazy, když hovořili o krutých opatřeních. Pochopili např. 14 července 1941, když německé autority žádaly o pomoc pro policejní oddíly pro „zvláštní úkoly“. Stejně tak jim neuniklo, že pro policii „pacifikace“ nějakého kraje znamenalo postřílení nepřátel. Ačkoliv si nemohli vytvořit celkový přehled, přece zachycené zprávy na podzim 1941 obsahovaly nepochybná hlášení o masových vraždách přikázaných od Höheren SS- und Polizeiführer a provedených od Ordnungspolizei a Waffen SS. Britská tajná služba předávala dešifrované radiogramy policie Winstonu Churchillovi.

Existuje několik důkazů o prvních reakcích Churchillových, i když mnohé otázky zůstávají bez odpovědi. Tak v rozhlasovém projevu z 24. srpna 1941 ministerský předseda pravil:

> „Útočník je překvapen, ohromen, zklamán. Poprvé ve své zkušenosti musí přiznat, že hromadné vraždění se nevyplácí. Páchá odvetná opatření a dopouští se těch největších krutostí. Jak postupují jeho vojska, celé kraje jsou srovnány se zemí. Desítky a desítky tisíc – doslova desítky a desítky tisíc – ruských vlastenců, kteří brání rodnou zem je chladnokrevně postříleno muži německé policie. Od dob mongolských vpádů do

Letos v červnu jsme si připomněli 60. výročí od smrti této proslulé norské a velké katolické spisovatelky. Narodila se v měšťanské rodině a vyrůstala v přísném luteránském prostředí. Otec byl známý severský archeolog a měl na ni silný vliv. Své mládí prožila v Oslu, potom se v roce 1912

provdala za norského malíře Anderse Svarstada. Manželství však bylo roku 1924 prohlášeno za neplatné z důvodu překážky manželského svazku (církev neuznala Svarstadův rozvod s jeho předchozí ženou). Mezitím se Sigrid narodily tři děti: Anders (padl v boji proti Němcům roku 1940), Maren Charlotte (byla mentálně postižená stejně jako jeden ze synů z prvního Svarstadova manželství, zemřela ve svých 20 letech roku 1939) a Hans, který také bojoval na frontě proti Němcům; sama Undsetová musela před nimi utéci do USA. Zpět do Norska se přestěhovala v roce 1945.

Do literatury vstoupila počátkem minulého století nově pojatými romány o citovém a erotickém životě tehdejší ženy, které v Norsku způsobily značný rozruch. Opravdového úspěchu a světového významu však dosáhla dvěma široce pojatými romány ze středověku „Kristna Vavřincová“ a „Olav Audunsson“ (ten u nás vyšel před válkou a pak ještě za komunismu, ne však během posledních 20 let), za něž v r. 1928 obdržela Nobelovu cenu.

Kristina Vavřincová je příběh velké tragické lásky. Sleduje život a citový vzrůst a bloudění zemanské dcerky až do sňatku s okouzlujícím, ale neukázněným Erlandem. Pro tuto lásku mladičká Kristina dovede těžce hřešit. Když pozná Erlandovu nerozvážnost a nespolehlivost, z její lásky vyprchává pocit štěstí a prohlubuje se vědomí o odpovědnosti za oba. Z děvčete se teď stává paní na panských dvorcích, které mění v kvetoucí hospodářství. Ale Erland svou neukázněností přijde o rodinné jmění i o moc a hrozí mu trest smrti. Kristinina hrdá a vzpurná láska se přetaví v lásku smírnou a pokornou a nakonec zachrání Erlanda před katastrofou. V Undsetové trilogii „Kristina Vavřincová“ se objevují všechny stránky života a četbě porozumí a jí se povzbudí jen člověk hluboké víry a milující Krista. V jejích románech se šťastně snoubí hluboká znalost lidské duše se skvělým vyprávěčským uměním. Tato trilogie je překládána do mnoha jazyků, protože má nadčasovou hodnotu. Také další díla byla přeložena do češtiny – vycházely vlastně před válkou a za komunismu, ne nyní.

V jednom ze svých dopisů Undsetová takto popisuje chvíli, kdy se rozhodla přejít do

katolické církve: „To, co mne spojuje s mými milovanými přáteli z okruhu umělců, není už nejdůležitější; začala jsem si to uvědomovat pomalu v posledních letech. Na jaře se mi dostalo, že jsem po probdělé noci u jedné ze spisovatelek šla přímo na ranní mši svatou. A právě tehdy, kdy jsem opustila společnost pánů a dam, kteří dokázali sedět od osmi večer do šesti ráno a hovořit o divadle a svých proměnlivých náladách, jsem jako nikdy před tím jasně procítila rozdíl mezi sněním a skutečností. Odešla jsem odtud do kostela, kde jsem na kolenou prožila mši svatou u oltáře – bylo to jako probuzení do reality střízlivého, rozumného a pořádného lidského života.“[2]

1. listopadu 1924 nacházíme Sigrid Undsetovou na kolenou před oltářem sv. Thorfinna v Hamaru (na pobřeží největšího norského jezera Mjosa), jak drží v rukou evangelium sv. Matouše otevřené na šestnácté kapitole a nachází známá slova Pána Ježíše: „Ty jsi Petr – Skála – a na té skále zbuduji svou církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou“ a veřejně vyznává svou víru. Obrácení Sigrid Undsetové působilo na Nory jako blesk z modrého nebe. (Anglická wikipedie mluví o skandálu v Norsku.) Nejznámější norská spisovatelka zavrhla náboženství mnoha staletí svého národa, aby přijala „nevolnické jařmo papeženství“. 7. března 1928, tři roky po smrti Anderse Svarstada, složila sliby dominikánské terciářky. (V české wikipedii o tom není nic.) Za svého patrona přijala národního světce Norů, krále Olafa. Dobrovolně se podřídila přísné řeholi, rozdala přátelům všechny své šperky. Život, který zvolila, nebyl lehký. Vytrvale měnila řadu svých špatných zvyků, nejednou musela skousnout hořké duchovní porážky.

Zemřela náhle na zánět ledvin. Její smrt byla pro všechny stejným překvapením jako její konverse před více než 20 lety.

P. Josef Dobiáš

(„Osobně jsem zamilován do Undestové Kristiny Vavřincové, poprvé jsem ji četl jako mladíček s pláčem, beru si tuto trilogii vždycky do nemocnice a na Štědrý večer se modlím její štědrovečerní modlitby.“)

---

[1] Milada Malá – Chvojkovo nakladatelství
Hlivická 427/2
181 00 Praha 8-Bohnice
tel.: 283 853 094
mob.: 606 358 389
e-mail: chvojkovo@seznam.cz
Původní cena tří svazků byla 570 Kč, prodává se se slevou.

[2] Pozn. red.: Citaci upřesníme v příštím čísle.

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války

Informace o Německu ve Velké Británii a USA (1)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

1. Německá komunikační síť.[1]

Když šlo o vykonání příkazů Hitlerových, které se opíraly o základní body nacistické ideologie, Himmler, Heydrich a Daluege osobně dohlíželi na jejich splnění. V létě a na podzim 1941 často byli v obsazených sovětských územích, kde kontrolovali činnost policie. Potřebovali však získávat pravidelně zprávy a být s policií v neustálém styku.

Způsob komunikace Heydricha je znám. Einsatzkommandos posílaly informace o vraždění a jiné činnosti na Einsatzgruppen, jejichž velitelé předávali hlášení RSHA a Heydrichovi do Berlína. Během prvních měsíců sovětského tažení Einsatzgruppen zasílaly šifrované zprávy denně krátkovlnným vysílačem. Aspoň jednou měsíčně byla zasílána obsažnější zpráva. Heinrich Müller na RSHA sbíral tyto zprávy a dodával je určeným důstojníkům. 1. srpna 1941 Müller informoval velitele Einsatzgruppen telegraficky, že Hitler byl informován pravidelně o jejich činnosti, a žádal je, aby připojili visuální materiál ke svým zprávám.

70 Také Höheren SS- und Polizeiführer měli neustále dodávat zprávy. Důstojníci závisející na Himmlerovi, používali jiných kanálů, aby byli ve styku se svým šéfem. Daluege také potřeboval pravidelná hlášení od oddílů Ordnungpolizei.

Některé komunikační prostředky byly bezpečné, jiné méně. telefonicko-telegrafická síť na sovětském území utrpěla vpádem německých vojsk a nestačila. Telefonické spojení mezi Východem a Říší bylo velmi omezené. V Ordnungpolizei pouze Daluege, vedoucí ústředních úřadů, velitelé Orpo a velitelé generálního štábu byli oprávněni používat telefonické sítě na Východ a z Východu, a to museli rozlišovat mezi výjimečnými, nutnými a běžnými rozhovory. Užívat telegrafní sítě bylo o něco snadnější. To byla situace počátkem roku 1942. Na různých místech německá armáda umístila vysílací stanice.

Od počátku Himmler a jeho štáb si byli vědomi důležitosti radiokomunikace. Himmler sám měl u sebe vždy radiovysíkač na krátké a dlouhé vlny. Měl také ústřední úřad radiotelegrafie, který spojoval všechna velitelství SS a policie, která na něm závisela. Tento úřad byl ve spojení s generálním štábem Himmlera, s nejvyššími autoritami v Berlíně a s veliteli připojených organizací prostřednictvím dálnopisu. Ve svém hlavním stanu ve východním Prusku měl Reichsführer SS mimoto radiotelegrafické oddělení se sto osobami a když cestoval svým zvláštním vlakem, Himmler měl k disposici generátor, telefon, telegraf a vysílací stanici na krátké a dlouhé vlny. Také ostatní organizace, které s ním měly udržovat spojení byly podobně vybaveny.

Radiogramy, které docházely Himmlerovi z fronty, přicházely různými cestami. Různé složky útvarů užívaly různý způsob komunikace: různé typy přístrojů, jiné vlnové délky a odlišnou šifru. Všechny zprávy však procházely komunikačním systémem Daluegovy Ordnungpolizei. Pracovaly v něm většinou starší osoby, které konaly radiotelegrafickou službu už během 1. světové války. To byl asi důvod, proč jejich šéf Robert Schlake užíval systém, s nímž byl jeho personál obeznámen. To snad byl důvod proč neužíval daleko složitější šifrovací přístroj, zvaný Enigma, který užíval RSHA a armáda. Užíval systém ruční šifry, jehož užívali Angličané během 1. světové války.

Od července do září 1941 Ordnungpolizei užívala složitějšího systému a od 1. listopadu anglického systému dvojitého Playfair, poměrně jednoduchého, ale obměněného. Zvláštní kurýři doručovali jednotkám klíčová hesla. Když byla po ruce hesla a když jak kryptografové a příjemci byli obezřetní, systém fungoval. Šifrování a odesílání však vyžadovalo značný čas, a proto odesílané zprávy byly stručné. Systém Playfair však nebyl příliš bezpečný, když se Němcům během 1. světové války podařilo číst britské šifry. Dvojitý Plaifair, ač složitější, také mohl být rozluštěn. Podle analystů britské tajné služby, Němci si zřejmě tento nedostatek neuvědomovali.

Himmler byl velmi opatrný při užívání své radiovysílačky. O delikátních problémech hovořil jen ústně, a proto také tak často cestoval. Mnoho zpráv, které dostával, prostřednictvím těchto komunikačních prostředků, byly též hlášení o popravách židů, Rusů, banditů a partyzánů v dobytých územích. Často však pro tuto činnost byly užívány eufemismy.

2. Britská tajná služba a německá hlášení.

108 Během 2. světové války byla Velká Británie úspěšnější než Německo v rozluštění šifrovaných systémů nepřítele. Hitler byl arogantně přesvědčen o rasové i vojenské nadřazenosti Říše, že nepochopil jakou důležitost má špionáž a protišpionáž a podceňoval své protivníky. Angličané naopak se octli od počátku v svízelné situaci, a proto nutně potřebovali znát úmysly a pohyby nacionálních socialistů a jak využívali svých možností.

Některé informace získané dešifrováním německých depeší se ocitly na stolech nejvyšších státních představitelů. Ministerský předseda Winston Churchill, který přišel do styku s touto činností již dříve, znal její užitečnost z doby 1. světové války.

109 V době mezi oběma válkami Velká Británie úspěšně rozluštila šifry Itálie, Sovětského svazu, Japonska, Španělska, Portugalska a Spojených států. V roce 1937 byli britští odborníci stejně úspěšní při rozluštění některých radiových zpráv německého letectva a policie. Tak byla zahájena

„Dá se říci,
že svěží multikulturní impulsy
obohatily svou rozmanitostí
nudně zkostnatělou evropskou kulturní poušť“ *(www.eurabia.cz).*

Dokument

Mnichovská zrada, nebo pražský krach?
Nečasova mise a rozpad Československa v roce 1938

Jan Cholínský ((úplné vydání, 1. část ze 2))

Dvacáté století v českých dějinách je možné nazvat nejen stoletím osmiček (a devítek) podle datace přelomových událostí, ale také stoletím manipulace veřejného mínění, vytváření propagandistických legend a zakořenění mylných myšlenkových stereotypů. Jedním z nich je sklon svalovat vlastní chyby na jiné, který se zrodil při zániku tzv. první republiky, když její president prohlásil „Západ nás zradil“ (načež abdikoval a odletěl na Západ).

Dne 16. září 1938 přiletěl do Paříže zvláštní vyslanec československého presidenta Edvarda Beneše s tajným posláním. Jeho úkolem bylo kontaktovat předsedu francouzské socialistické strany Léona Bluma a předat jeho prostřednictvím poselství francouzské vládě. Obsahem tohoto poselství byla žádost presidenta Beneše, aby Francie a Velká Británie jako tajní zprostředkovatelé nabídli Adolfu Hitlerovi a jeho nacistickému Německu československé pohraniční území o rozloze 4 – 6 tisíc kilometrů čtverečních přibližně s jedním a půl až dvěma miliony československých Němců. Oním zvláštním poslem byl Jaromír Nečas, československý ministr sociální péče, který – přes osobní nesouhlas s obsahem poselství – jako Benešovi oddaný politik a loajální ministr svůj úkol splnil.

Překvapený Blum o věci neprodleně informoval předsedu francouzské vlády Édouarda Daladiera. Po následných jednáních zástupců Francie a Velké Británie a britského předsedy vlády Nevilla Chamberlaina s Hitlerem byla československá vláda mezi 19. a 29. zářím opakovaně Francií a Velkou Británií vyzývána k odstoupení pohraničního území ve prospěch Německa. Po přijetí poslední z těchto výzev, známé jako *Mnichovská dohoda*, Československá republika 1. 10. 1938 po dvaceti letech své existence fakticky zanikla. Jaromír Nečas během 2. světové války zemřel a jeho rodina tragicky zahynula v osvětimském koncentračním táboře. President Beneš až do konce svého života o Nečasově misi mlčel a klamal československou i mezinárodní veřejnost nepřesným vylíčením „mnichovských“ událostí.

Ve své zprávě sepsané v roce 1943 uvedl Jaromír Nečas, tehdy již někdejší ministr a někdejší Benešův stoupenec, svoje svědectví o pařížské misi následovně: „Dva týdny před Mnichovem jsem byl zavolán presidentem Benešem z jeho úřadu. Vzpomínám si, jak jsem byl šokován naším rozhovorem při této příležitosti a trvalo několik minut, než jsem se vzpamatoval. V tomto telefonickém hovoru mně president Beneš důvěrně oznámil, že při své příští návštěvě v Paříži bych měl prodiskutovat otázku postoupení části Československa, aby se zabránilo jeho úplnému zničen.í“ Před svoji cestou do Francie obdržel Nečas presidentem Benešem vlastnoručně psané instrukce:

„I. min. Nečas:

1.) Nikdy nepřipustit, aby se mohlo říci, že plán pochází od Českosl.

2.) Musí být krajně tajně držen, nesmí býti nic publikováno.

3.) Musil by býti umluven tajně mezi Francií a Anglií po přesném našem vymezení rozsahu území, které bychom my postoupit mohli, neboť je nebezpečí, že ve chvíli, kdy připustíme princip, na konec oni ustoupí Hitlerovi a dají všecko.

4.) Pak by musel býti celý plán už hotový Hitlerovi jako poslední koncese s jinými koncesemi vnucen.

5.) Znamenalo by to, že by se Německu dostalo tolik a tolik tisíc km² (já sám nevím, ale bylo by to asi 4 – 6000 km² – v té věci se nevázat) pod podmínkou, že by si vzal aspoň 1,500.000 až 2,000.000 německého obyvatelstva. Znamenalo by to tudíž přemísťování obyvatelstva, při čemž by demokraté, social. židi zůstali u nás.

6.) Jiné řešení by nebylo možné, poněvadž by jinak se postavila otázka prostého dělení republiky. Proto celá myšlenka je krajně nebezpečná a kdyby se ležérně pustila, byla by to katastrofa.

7.) Dejte také pozor – mohli by Vám provést s tím nějakou neloyálnost – člověk nikdy neví.

8.) Při plebiscitu uveďte, že nás chtějí dostat do situace, aby President Beneš vydal několik set tisíc demokratů, social. židů do masakru, jaký byl v Rakousku a jinde, do barbarství antisemitického vraždění a hanobení a do koncentračních táborů. To on neudělá. A kdyby je chtěli přece jen nějak zachránit, že tvoří nový problém národnostní. Jakmile by totiž bylo známo, že bude plebiscit, tož všichni demokraté, social. židi atd. z území toho utečou, my budeme míti vnitřní emigraci a nad to problém národnostní řešen nebude. – Plebiscit je prostě technicky a právně nemožný. Ukázat také na mapě, jak by po plebiscitu náš stát svou formou a posicí Německa vypadal.

1.) Neříci, že to pochází ode mne.

2.) Neříci nic Osus. a žádat, aby s ním nebylo o tom mluveno.

3.) Tyto papíry zničit."

Podtržené pasáže v originálu instrukcí zvýraznil president Beneš. S těmito pokyny obdržel ministr Nečas i mapu, na níž bylo vyznačeno území připadající v úvahu, která se však nedochovala.(1)

Je Nečasova pařížská mise, označovaná také jako „pátý Benešův plán", významným nebo jen podružným faktem pro poznání tzv. mnichovské problematiky? Jaké důvody přiměly Beneše k tomu, že nabídl Německu část československého území a proč se o tom nikdy veřejně nezmínil? Jak vlastně pravda o uskutečnění tohoto plánu vyšla najevo? Proč česká historiografie strká před tímto i dalšími Benešovými lapsy hlavu do písku? Skrývá tragický osud Jaromíra Nečase ještě některá další tajemství? Následující text vychází z předpokladu, že vřazení Nečasovy mise do správného kontextu mnohovrstevnaté problematiky tzv. mnichovské krize přispěje k pochopení podstatných aspektů tehdejších událostí, ale i jejich příčin a pozdějších následků. Pokouší se také nastínit odpověď na otázku, zda a za jakých okolností bylo Československo ve svých hranicích stvrzených mezinárodně v roce 1919 jako mnohonárodnostní stát udržitelné.

Mnichovské dny aneb co bylo a co nebylo

Československá republika či tzv. první republika zanikla de facto *30. září 1938 přijetím výzvy Německa, Velké Británie, Francie a Itálie k odstoupení českého pohraničního území ve prospěch nacistického Německa. O přijetí podmínek této výzvy (Mnichovské dohody) rozhodli v rozporu s platnou ústavou, tj. bez účasti parlamentu, president Edvard Beneš, vedoucí představitelé českých politických stran a (loutková) vláda generála Jana Syrového. V říjnu 1938 pak bylo na konferenci v Berlíně již s česko-slovenskou účastí rozhodnuto o rozšíření území předaných Německu a o odstoupení Těšínska Polsku a v listopadu 1938 na konferenci ve Vídni o odstoupení jižního pohraničí Slovenska s jihem Podkarpatské Rusi Maďarsku. Zmenšený stát, který je dnes nazýván druhá republika, byl přejmenován na Česko-Slovensko, přičemž Slovensko a Podkarpatská Rus zavedly vlastní autonomní správu. Po necelých šesti měsících se Slovensko osamostatnilo, Podkarpatská Rus byla připojena k Maďarsku a české země, které obsadila německá armáda, se staly součástí Velkoněmecké říše a byly přejmenovány na Protektorát Čechy a Morava. Co těmto událostem předcházelo?*

V roce 1938 se Československo dostalo do vážné vnitropolitické krize, která byla důsledkem dlouhodobé nespokojenosti českých (tzv. sudetských) Němců s národnostní politikou státu(2) a která byla bezprostředně vyhrocena stupňovanými požadavky radikální Sudetoněmecké strany (SdP) pod vedením Konráda Henleina. Národnostní složení obyvatelstva bylo velkým vnitřním problémem Československa již od vyhlášení tohoto státu v říjnu 1918. Jeho vlády, tvořené až na výjimky výhradně Čechy, však nedospěly ani po dvaceti letech k takovému řešení této problematiky, které by bylo akceptovatelné pro sudetské Němce a dostálo původní dohodě se Slováky.(3) Henleinova SdP v roce 1935 zvítězila v parlamentních volbách, když jí volila dvoutřetinová většina z více než třímilionového sudetoněmeckého etnika v Československu, a získala dokonce více hlasů než nejsilnější česká strana – strana agrární. Henlein a spol. veřejně prosazovali nejprve legitimní autonomistické požadavky uznání sudet-

„Rabi, pokládáte se za čestného a slušného člověka?"

„Samozřejmě."

„Rabi, takže to znamená, že kdybyste našel milión korun, tak byste je vrátil majiteli?

„Pokud by patřily nějakému chudému člověku, tak určitě!"

Nový životní styl

Rozhořčená moderní matka nadává své dceři:

„Je ti 14, jsi sama a lítáš si celé noci bůhví kde. To my jsme byli dva a museli jsme být ve tvém věku do jedenácti doma.

To ty ale ne. Tebe zajímají jen kluci a že má maminka 30. narozeniny, na to si ani nevzpomeneš!"

Problém TV managementu

Personalistka známé televizní stanice jde na konsultaci k expertovi:

„Jako redaktoři se nám hlásí různí lidé. Jak máme ale rozpoznat, že uchazeč o práci, který jinak vypadá úplně normálně, na to prostě nemá?“

„Snadná pomoc. Naše expertní společnost má za tím účelem pro vás v nabídce speciální otázky.“

„Výborně. Uveďte, prosím, příklad.“

„Český horolezec Novák dvakrát vystupoval na vrchol Erciyes poblíž Kayseri v Turecku. Při jednom z těchto výstupů spadl a zahynul. Otázka zní: Při kterém?“

„Dobře, ale jak to ten člověk může vědět, když se třeba zpravodajství o horolezectví začne věnovat až u nás?“

Miroslav Kloz; Karel Korous;
ústní podání
Ilustrace
Oldřich Krupička

Rozděluje, dává chudým, jeho štědrost potrvá navždy

Ptá se Kohn svého rabína na radu:

ských Němců jako rovnoprávného státního národa, uznání němčiny za státní jazyk vedle češtiny a slovenštiny a zavedení samosprávy v pohraničních oblastech obývaných převážně občany německé národnosti. Stále více se však dostávali pod vliv nacistického Německa, až se stali pouhým nástrojem Hitlerovy dobyvačné politiky, a jedinou alternativou pro ně zůstalo připojení československého pohraničí k Německu. Tak se postupně sami připravili o legitimitu i o legalitu v rámci československého právního řádu.(4)

Tím, že Hitlerovo Německo vstoupilo do tehdejší situace a pasovalo se za ochránce údajně utiskované německé menšiny v Československu, se z vnitropolitického problému stal problém mezinárodněpolitický, jehož vyřešení bylo spojováno se zachováním míru v Evropě a který dramaticky kulminoval ve druhé polovině září 1938. Vzhledem k Hitlerově rétorice a jeho v roce 1938 již zcela zjevné snaze zmocnit se československého pohraničí a k mezinárodní isolaci Československa ve střední Evropě, která byla důsledkem jeho neprozíravé zahraniční politiky(5), měl pro Československo vedle připravenosti vlastní armády zásadní význam postoj Francie – jeho klíčového spojence a domnělého patrona, který byl ovšem vůči tomuto problému nejednoznačný. Československý president Beneš a premiér Milan Hodža se proto na domácí politické scéně „pět minut po dvanácté“ pokoušeli neúspěšně realizovat čtyři tzv. plány na urovnání československo-sudetoněmecké krize, a proto se o následné pařížské misi ministra Nečase hovoří také jako o pátém plánu (realizovaném tajnou diplomacií na scéně mezinárodní).

Francouzský předseda vlády Daladier se o Nečasově misi a Benešově návrhu dozvěděl ještě před svým odletem do Londýna, kam se chystal s ministrem zahraničí Georgem Bonnetem k rozhodujícím politickým rozhovorům ve věci československo-sudetoněmecké krize, sjednaným na 18. 9. s představiteli francouzského klíčového spojence – Velké Británie. Francie měla podle smlouvy uzavřené v roce 1924 a dohody z roku 1925 poskytnout Československu v případě „nevyprovokovaného napadení Německem“ vojenskou pomoc. Francouzští političtí představitelé však byli v otázce této pomoci proti případnému německému útoku (jehož deklarovanou motivací by byla pomoc Německa utlačovaným sudetským Němcům) nejednotní nebo nerozhodní, což lze říci i o francouzském veřejném mínění. Jednoznačně proti vojenskému angažmá a za revisi smluv byli důrazní odpůrci války a ti, kteří byli přesvědčeni, že Francie nemá takový vojenský potenciál, aby byla schopna závazku dostát. Velký vliv zde měl i kontinuální postoj Velké Británie, která dávala najevo svou neochotu jít po boku Francie do případné války proti Německu za udržení Československa v jeho hranicích stvrzených mírovou konferencí, jež se konala po skončení 1. světové války v Paříži v roce 1919.

Francouzské protikladné názory z roku 1938 výstižně representují výroky dvou tamních významných právníků. Joseph Barthélémy vznesl v tisku otázku, zda je nutné, aby kvůli zachování formy československého státu, který je politickým agregátem několika národů, byl rozpoután světový konflikt a zda je nutné, aby kvůli tomu, že tři milióny Němců zůstanou pod pražskou vládou, zahynuly tři milióny Francouzů. Odpověděl si na ni sám konstatováním, že Francie není povinna vést válku jen proto, aby udržela Sudety v područí Prahy. Oproti tomu Émil Giraud vypracoval pro Daladierovu vládu rozsáhlou analýzu, v níž uvedl: „V naší současné krizi by bylo tím nejhorším možným řešením obětování Československa skryté i nepokryté. To by umožnilo Hitlerovi nejen dosáhnout svého krátkodobého cíle, ale ve svém důsledku v letech 1939 nebo 1940 rozpoutat válku proti Anglii a Francii, kterou by mohl vyhrát.“ Tento názor zastávali (včetně některých ministrů) nejen ti, kteří stejně jako Giraud věřili, že obětování Československa by mohlo v budoucnu ohrozit samotnou Francii, ale také ti, pro které bylo dodržení závazků samo o sobě věcí cti.(6)

Nicméně po Nečasově misi, která byla ještě nepřímo stvrzena zprávou francouzského vyslance v Praze Victora de Lacroix o jeho rozhovoru s Benešem, měli Daladier s Bonnetem při setkání s Brity v rukou silný argument a zároveň politické alibi, které jim usnadnily rozhodování a ospravedlňovaly jejich souhlas, který byl nyní také přijatým stanoviskem francouzské vlády, s odtržením sudetského pohraničí od Československa a pasivitu Francie při německém nátlaku na toto řešení v souladu s britskou politickou linií smířlivou vůči Německu. Beneš se totiž kromě vyslání Nečase do Francie v podobném smyslu vyjádřil také v uvedeném rozhovoru

s vyslancem de Lacroix, když se zmínil o tom, že již v roce 1919 byl pro přenechat Německu území o rozloze osm tisíc čtverečních kilometrů obývané 800 – 900 tisíci sudetských Němců. Následně se francouzští politikové na jednání v Londýně dozvěděli ještě o Benešově rozhovoru s britským vyslancem Newtonem, který měl podobný obsah.(7)

Velká Británie s Československem žádnou podobnou smlouvu jako Francie neměla a její političtí vůdcové nehodlali pro vzdálené Československo riskovat životy britských vojáků. Někteří z nich naivně věřili, že tradičními diplomatickými prostředky a zdrženlivou politikou tzv. appeasementu (smířlivosti) vůči nacionálně socialistickému Německu dokážou udržet evropský mír. Jiní, mezi něž patřil i Winston Churchill, se však stavěli proti vyjednávání s Hitlerem.(8) Na britské politické úsilí ve třicátých letech dvacátého století včetně filosofie appeasementu lze pohlížet i jinou optikou, než je tomu běžně zvykem. Přesvědčivě to dokládá britský historik Peter Neville v nedávno vydané knize *Hitler a appeasement, britský pokus zabránit druhé světové válce*, kde upozorňuje zejména na to, že appeaseři se skutečně upřímně snažili udržet mír a zabránit krveprolévání a rovněž i na to, že svými snahami vlastně pokračovali v britské linii politiky nevměšování vůči střední Evropě. Mnozí britští politikové a publicisté zastávali názor, že po 1. světové válce bylo „přidělení“ území s početným německým a maďarským obyvatelstvem Československu chybným rozhodnutím pařížské mírové konference. Poukazovali na to, že Československo nesplnilo sliby svého tehdejšího zástupce a současného presidenta Beneše o vnitřním uspořádání státu a kritizovali československou smlouvu se Sovětským svazem z roku 1935.(9) K problematice československo-sudetoněmecké krize se mj. vyjádřil také proslulý historik Arnold J. Toynbee v roce 1937 ve vlivných listech The Economist a The Times v tom smyslu, že česká politika vůči sudetským Němcům není demokratická a její součástí jsou mnohé přehmaty a nedostatky. Mimo jiné přirovnal situaci sudetských Němců v Československu k situaci Walesanů ve Velké Británii a vznesl při tom otázku, co by se asi přihodilo, kdyby Anglie spatřovala hrozbu v tom, že se ve Walesu mluví walesky, a kdyby tam poté v rámci ochrany vyvážela anglické listonoše a výhybkáře.(10)

V srpnu 1938 vyslala britská vláda se souhlasem Prahy do Československa misi v čele s finančníkem a bývalým ministrem lordem Walterem Runcimanem, která měla vyhodnotit situaci a přispět k mírovému urovnání problému podle britských představ. Runciman dospěl k názoru, že československé úřady za posledních dvacet let sice sudetské Němce aktivně neutlačovaly, ale „vyznačovaly se netaktností, nedostatkem porozumění, malichernou nesnášenlivostí a diskriminací do té míry, že nespokojenost německého obyvatelstva nutně musela vést k revoltě.“ Ve své zprávě dále konstatoval po neúspěšných jednáních po již čtvrtém „plánu“ na zlepšení situace předloženém československou vládou, že vinu za momentální přerušení těchto jednání mají sice radikálové z Henleinovy strany, ale zároveň doporučil, aby okresy, v nichž mají sudetští Němci většinu, byly neprodleně postoupeny Německu. Pro československou vládu nyní již bylo pozdě dále vyjednávat o míře sudetoněmecké autonomie – SdP pod vlivem Hitlera už o ni nestála a Britové začali podporovat separatistické požadavky SdP.(11)

Dne 15. 9. navštívil hlavní představitel politiky appeasementu, britský ministerský předseda Chamberlain, v německém Berchtesgadenu Hitlera a přislíbil mu podporu ve věci získání československého pohraničí pro Německo. Hitler, který připravoval vojenský vpád do Československa, byl překvapen jeho prohlášením, že pokud opravdu nechce víc než sudetské oblasti, může je mít. Odpověděl, že o víc mu nejde, což byla lež, která ale zároveň znamenala jisté oddálení vojenské agrese Německa vůči Československu. O Chamberlainově chystané cestě byl československým vyslancem v Londýně Janem Masarykem dne 14. 9. informován Beneš a vstoupil zvláštním způsobem do této mezinárodněpolitické hry o československé pohraničí prostřednictvím Nečasovy mise. Zároveň 14. 9. a 17. 9. v již zmíněných soukromých rozhovorech sděloval vyslancům Velké Británie a Francie, že již na mírové konferenci v roce 1919 byl pro, aby část pohraničí připadla Německu. Z následujících porad francouzských a britských diplomatů zahájených 18. 9. v Londýně pak vznikla diplomatická nóta z 19. 9., která československou vládu žádala o předání „oblastí převážně obývaných sudetskými Němci v rámci hra-

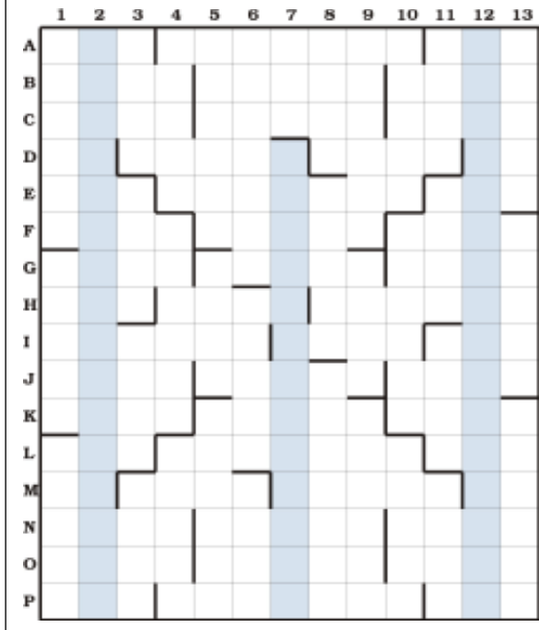

SVISLE: 1. Pytlácká drátěná smyčka; pouzdro chránící čepel šavle; capání. - 2. **Začátek tajenky**. - 3. Bál; asijský strom s pružným dřevem; mající barvu surového hedvábí; hořekovat (knuž.). - 4. Jméno architekta kostela Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze-Vinohradech Plečnika; chvalozpěv z první části mše sv.; rakouský skladatel chrámové hudby (* 31. 3./1. 4. 1732 Rohrau – † 31. 5. 1809 Vídeň). - 5. Bezpečnostní trhavina; zdravotnický institut v Praze-Krči; která pozbyla platnosti. - 6. Po kapkách nalít; souzvuk tří nebo více tónů; tenisový turnaj. - 7. Latinsky 'modlím se'; **konec tajenky**. - 8. Schopnost esteticky hodnotit; žíla (zdrob.); indosament. - 9. Být připoután kotvou; letadlo; ustanovovací právní akt. - 10. Výklenek u lodi basiliky (lat.); necita, otrlý člověk; mravně čistí. - 11. Německy 'bůh'; vnuk Norkův (1 Mojž 10, 22), po něm též jméno země, z níž vyšel Abram (1 Mojž 24, 10); pitím vstřebat; dětský létající výrobek (je-li větrno). - 12. **Střed tajenky**. - 13. Kůly zaražené do dna řeky; hájek; symfonie J. Suka nazvaná podle tzv. anděla smrti vybájeného judaismem a islámem.

Pomůcka: absis, CCU, dalba, ecru, kermes, lamie.

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Jó, takový duch vane, kam chce

Nový vězeňský kaplan se byl představit svěřencům ve velké věznici. Vězni se všichni sešli a na duchovním bylo pronést úvodní řeč. Měl ji pečlivě připravenou, ale najednou chtěl ještě příznivěji zapůsobit. A tu neví, jak začít:

„Moji nejmilejší bratři,“ – na tohle oslovení si ale ani za dnešní otevřenosti netroufl. Chce se vrátit k tomu, co si připravil. Ale jak to tam bylo?

„Vážení spoluobčané,“ – asi ne.

„Milí spoluvězni,“ taky asi ne. A tak začal:

„Pozdrav Pán Bůh. Jsem rád, že nás je tady tolik!“

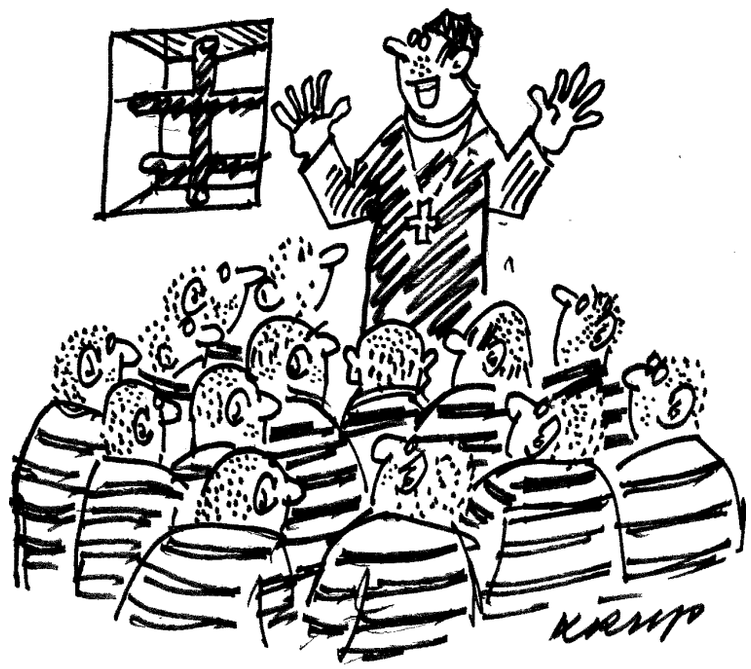

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky byla z Jan 6, 15 a zněla: „Ježíš poznal, že **chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho prohlásili za krále**. Proto se zase odebral na horu, úplně sám.**“**

Tato slova evangelia sv. Jana následují po zázračném nasycení lidí. Výklady tohoto místa téměř vždy – a správně – říkají, že Ježíš se šel na horu modlit. Měl ale právě teď nějaký zvláštní důvod k modlitbě? Ano, měl. Proč nechtěl být prohlášen za krále? Nelze se spokojit s výkladem, že věděl, co ho na Golgotě čeká, že tam měl přinést svůj lidský život jako oběť. To přece mohl (si nechat) nějak udělat i jako král. Vysvětlovat jeho odmítnutí tím, že tito jeho příznivci toužili „po chlebě pozemském“, zatímco „měli“ toužit po království nebeském, je sice pravda, ale také to nestačí. Mohli spojovat obojí – a navíc touha po Božím království mohla za Ježíšova kralování doslova kvést. Vládci tohoto světa se starají o svůj lid i co do jeho pozemských potřeb.

Pán Ježíš by jistě přijal i úlohu pozemského krále, ale za jedné „strašné“ podmínky: že by vládl lidem, kteří samostatně nacházejí pravdu a umějí se samostatně rozhodovat pro dobro. Řekneme-li to populárně, nechtěl kralovat konformním, nekritickým lidem, které by musel pořád vést za ručičku. To by bylo naprosto pod jeho důstojnost, kdekomu říkat „je to takhle,“ „není to takhle,“ „to udělej, to nedělej.“ A nejen pod jeho důstojnost, ale i pod důstojnost jeho podřízených. Na takovém vládnutí se nemohl podílet. Pán Ježíš má naprosto jinou představu o člověku. Člověk má při poznávání pravdy a při konání dobra být sám sobě pánem, od malička má směřovat k samostatnosti. Člověk je vpravdě sám svého štěstí strůjcem. Uvědomujeme si to ale? On, Ježíš-Bůh člověku k tomu dává kritický rozum a svobodnou vůli i nadpřirozeně milost, pomáhající a posvěcující, nadpřirozenou pomoc a nadpřirozenou spásu.

Srovnejme si to ale s tím, jak vládnou pozemští vládcové. Ti naopak přímo touží po tom, aby s jejich názory kdekdo třeba bezmyšlenkovitě, třeba podvědomě souhlasil, aby jejich dirigování kdekdo třeba otrocky plnil. To jim působí potěšení a tak kazí i jim poddaný lid. Dnešní doba je dobou papouškování mediálních frází, nesamostatnosti občanů. Přitom každý si o sobě myslí, že je kritický, že je svobodný. Můžeme to poznat na jednoduchém příkladě. Pán říká: „Moje ovce slyší můj hlas.“ Ale kdo Ho dnes slyší a kdo si jen namlouvá, že ho slyší? Média stvoří celebritu, uměleckou, sportovní, politickou, a dav má – tohoto svého pána.

Aby pokušení být takovým vládcem takovým lidem Pán bezpečně čelil, odešel „úplně sám“.

Dnešní úkol: Odkud je úryvek z Písma svatého v tajence? Nápověda: bude se číst 22. neděli v mezidobí.

VODOROVNĚ: A. Oddíl tělesně postižených (zkr.); sorta raných třešní; kód řecké drachmy (do 31. 12. 2001). - B. Ruská ves; jméno cestovatele a obchodníka Pola (* 15. 9. 1254, ostrov Korčula nebo Benátky – † 8. 1. 1324, Benátky); střevíc. - C. Ženské jméno (od 'Anežka'); dát podkovy (koni); způsob provedení uměleckého díla. - D. 5 Mojž; jiný název pro Choreb; záře; iniciály našeho kanovníka svatoštěpánského I. Baláže, děkana ve Varnsdorfu - E. Spravedlivý v Sodomě; romsky 'papež'; pobídka. - F. Zakladatel nejstaršího východoslovanského státu – Kyjevské Rusi († po 912); upravovat výšku tónů podle normálu; velký dravý pták. - G. Cepín (horol. slang); Vetus Latina (předminulý Obrázek, příl. s. 11, otázka 10) vzniklá v Itálii; záhady (kniž.). - H. Menší strana s některými pravicovými cíly po převratu 1989 (zakl. Pavel Bratinka); dobytčí nápoj se zamíchanou moukou; surovina k výrobě karmazínu. - I. Drobná bělavě kvetoucí bylina; vyšší anglický šlechtický titul; pobídka tahounů. - J. Hmotné předměty; opak 'sucho'; autor výpravných básní. - K. Svatozář; prudký tok vody; povlak na peřinu. - L. Mez. kód letiště Kalkata; poetismus vytvořený Májovci; výraz opovržení. - M. Zn. technické atmosféry; zeměpisný soused Thajska; až do té doby; citoslovce drnčivého zvuku. - N. Bodné dřevcové zbraně; lyžařský vlek; autor oslavného díla Dětství soudruha Stalina (srov. Mladý Stalin v předminulém Obrázku s. 26). - O. Moucha sající dobytku krev; starořecká obdoba české polednice; pronárod (hanl.). - P. Teplem se rozpouštět; větší volné městské prostranství; sloní zub.

nic československého státu“ Německu. Tuto nótu nejprve československá vláda premiéra Milana Hodži odmítla a v její odpovědi z 20. 9. mj. stálo, že „vláda československá nemůže z důvodů ústavních učiniti rozhodnutí, které se týká hranic“ (podle tehdejší československé ústavy mohl takovéto rozhodnutí učinit jen parlament).

Z francouzské strany však přišla překvapivá a dnes již ne příliš známá informace o tom, že ještě 20. 9. večer si Hodža s vědomím Beneše objednal u Francie a Velké Británie prostřednictvím vyslance de Lacroix nátlakové „ultimátum“, aby vše naoko vypadalo jako tuhý diplomatický boj a aby tak přijetí podmínek odstoupení území bylo pro československou veřejnost stravitelnější. Hodža, podle depeše francouzského vyslance odeslané z Prahy do Paříže 20. 9. večer, argumentoval tím, že československá vláda, její president a armádní velení se potřebují krýt před vlastním obyvatelstvem a tato forma intervence je prý jedinou možností, jak zabránit sebevražednému střetnutí s německou armádou a zachránit mír.(12) Vyslanci tedy se souhlasem svých vlád údajné Hodžově žádosti vyhověli a oním požadovaným „nátlakem“ se stala jejich návštěva u Beneše v brzkých ranních hodinách 21. 9. na Pražském hradě, která ovšem podle jejich verse byla jen diplomatickou šarádou. Během této návštěvy je Beneš požádal o písemné znění požadavků jejich vlád a to od nich ještě téhož dne také dostal. Jakékoliv své i Hodžovo objednání ultimáta však poté vždy popíral a návštěvu vyslanců líčil dramaticky jako hrubý nátlak. Zůstává zde tedy tvrzení proti tvrzení a z hlediska historiografie není tato otázka dosud zcela vyjasněna.(13) Pro francouzskou versi ovšem hovoří existence depeše vyslance de Lacroix, kterou odeslal do Paříže po svém rozhovoru s Hodžou 20. 9. ve 21 hodin 45 minut, a nepřímo také několik dní předtím uskutečněná Nečasova mise a pozdější Benešova snaha misi popřít. Ještě týž den, kdy vyslanci navštívili Beneše s ultimátem (21. 9.), vydala Hodžova vláda prohlášení, že „přinucena okolnostmi, ustupujíc neobyčejně naléhavým domluvám“ přijímá podmínky na odstoupení pohraničního území, které odpovídaly požadavkům britsko-francouzské nóty, aniž by rozhodnutí projednala v parlamentu.

Následující den, 22. 9., dostal Beneš telegram od československého vyslance v Paříži Štefana Osuského, který ho informoval o setkání několika ministrů francouzské vlády s Daladierem. Osuský psal, že někteří ministři protestovali proti nátlaku a konstatovali, že jsou pro, aby Francie i za cenu ztrát na životech uhájila svou čest a Československo neopouštěla. A dále také to, že Daladier jim řekl, že Beneš si sám francouzský postoj vyžádal, aby se kryl, načež po něm ministři chtěli, aby to prohlásil veřejně a očistil tak Francii z obvinění, že Československo zradila. Daladier jim odpověděl, „že by pak presidenta Beneše zabili“ a že si vše ještě rozmyslí. Osuský žádal Beneše, aby mu obratem poslal vyjádření, že tato obvinění jsou „nejsprostší kalomnie“.(14) Beneš odpověděl 23. 9. a uvedl, že odmítá jakékoliv ničemné obvinění v tomto smyslu, že nátlak, který měl ráz ultimáta, pokládal za strašlivý a že oběma vyslancům řekl, že „celá ta věc je jedinečná v historii“ a že „zůstane navždy potupou Francie a Anglie“.(15)

Tím ovšem politická hra o československé pohraničí neskončila. Jednak proto, že proti odstoupení území se v Československu zorganizoval silný občanský odpor a Hodžova vláda musela 22. 9. odstoupit, a rovněž proto, že Hitler, který nyní cítil převahu, své požadavky ještě zvýšil. Když Chamberlain přicestoval 22. 9. na schůzku do německého Bad Godesbergu, aby Hitlerovi s potěšením oznámil, že československá vláda souhlasí s odstoupením sudetského pohraničí, Hitler mu odpověděl, že ho to velice mrzí, ale o tohle řešení již nemá zájem, že nyní chce okamžité odstoupení širšího území a uznání následných československých hranic podmiňoval urovnáním vztahů Prahy s Polskem a Maďarskem, což znamenalo odstoupení dalších pohraničních lokalit těmto státům. Chamberlain mu vytkl, že porušuje své slovo a po následném Hitlerově vysvětlujícím monologu bylo jednání přerušeno. Chamberlain neprodleně informoval o situaci britská a francouzská místa včetně britského vyslance v Československu, který dostal pokyn předat československé vládě vzkaz, v němž mj. stálo: „Dohodli jsme se s francouzskou vládou informovat československou vládu, že obě vlády nemohou nadále brát odpovědnost radit Československu, aby nemobilizovalo.“ Rozladěný Chamberlain tehdy napsal Hitlerovi ze svého hotelu, že britské veřejné mínění není nakloněno tolerovat jeho nové požadavky, ale zároveň ho požádal, aby tyto požadavky sepsal formou memoranda. Poté se

oba znovu sešli, avšak během tohoto setkání se již dozvěděli o československé mobilizaci, načež Hitler prohlásil, že tím to tedy končí, ale ještě předal Chamberlainovi memorandum požadující mimo jiné, aby československé pohraniční území vyznačené na přiložené mapě bylo 1. 10. připraveno k předání Německu včetně neporušených vojenských, dopravních a hospodářských zařízení, přičemž o dalším sporném území mělo rozhodnout lidové hlasování. Hitler ještě Chamberlainovi na rozloučenou řekl – přičemž opět lhal –, že toto je jeho poslední územní požadavek v Evropě.

Když si Beneš přečetl anglo-francouzský vzkaz se zmínkou o mobilizaci, byl mimořádně rozrušen. V domnění, že se postoj velmocí náhle neočekávaně obrací ve prospěch Československa, řekl „ano, ano, to je válka“ a souhlasil s vyhlášením mobilizace.(16) Ta byla poté 23. 9. vyhlášena a vcelku úspěšně provedena, rychle narukovaly zálohy a československá armáda zaujala obranné posice. Vojenští velitelé i mobilizovaní civilisté byli odhodláni i přes nepříznivou situaci bránit hranice své vlasti. Ač již bezprostředně po vyhlášení mobilizace očekávali českoslovenští političtí a vojenští představitelé útok německé armády, k jejich překvapení k němu nedošlo. Dne 25. 9. tedy dodala československá vláda Chamberlainovi stanovisko k Hitlerovu memorandu, v němž stálo, že „požadavky pana Hitlera v jejich nynější formě jsou naprosto a bezpodmínečně nepřijatelny.“ Nová československá vláda pod vedením bývalého legionáře generála Jana Syrového se stala pro nespokojené občany příslibem obrany vlasti a vyhlášená mobilizace tyto naděje ještě prohloubila. Očekávání veřejnosti bylo však jen ilusí, protože Syrový a spol. nejenže nezrušili souhlas Hodžovy vlády s odstoupením území z 21. 9., ale byli jen vykonavateli rozhodnutí presidenta Beneše a českých politických vůdců, přičemž rozhodující slovo v zásadních otázkách měl president.

Hitler překvapivě vyčkával a provedl pozoruhodný taktický tah, když prostřednictvím britského vyslance v Německu Nevila Hendersona předal Chamberlainovi anglické přepisy telefonických rozhovorů československého vyslance v Londýně Jana Masaryka s jeho ministerstvem zahraničí a s presidentem Benešem. Tyto rozhovory, které v průběhu září zachytila německá zpravodajská služba, měly cenu nejen informační, ale také kompromitační. Masarykovo (ne)diplomatické vyjadřování totiž zahrnovalo hrubé výrazy, jimiž častoval britské politiky a diplomaty. Nazýval Chamberlaina „starým volem“, o vládě Velké Británie prohlásil, že „jsou to jen pitomci, kteří mají patnáct křižníků a bojí se, že o ně přijdou,“ premiérova blízkého spolupracovníka tituloval „ta svině Horace Wilson“, o Chamberlainovi po jednání s Hitlerem referoval, že „Němci z něho udělali takovou fašírku, že dnes ráno nebyl schopen ani koktat“ atd.(17) Není známo, jak reagoval britský premiér při četbě těchto materiálů, ale s Masarykem ani s Benešem se již nikdy nesetkal a svůj postoj k Československu vyjádřil zorganizováním později nechvalně proslulé mnichovské konference.

Chamberlainův poradce Wilson při své návštěvě u Hitlera dne 26. 9. znovu opakoval, že vše lze stále vyřešit jednáním, ale Hitler nyní trval nekompromisně na splnění požadavků ze svého godesberského memoranda. Večer téhož dne pak pronesl v berlínském Sportpalastu řeč ostře namířenou proti Československu a zejména osobně proti Benešovi, v níž prohlásil, že jeho trpělivost je již u konce, že nebude dál přihlížet, jak šílený Beneš týrá tři a půl milionu Němců a že je nyní na Benešově rozhodnutí, zda bude válka nebo mír – podle toho, zda přijme podmínky z Bad Godesbergu. Následující den vydal směrnice k zahájení vojenského útoku v rámci plánu *Fall Grün* na 30. 9. a odeslal Chamberlainovi dopis, v němž stálo, že mu jde jen o Sudety a že se německá armáda po vstupu na československé území zastaví na národnostní hranici. Chamberlain mu odpověděl 28. 9., že „vše podstatné může dostat bez války“ a zároveň požádal italského diktátora Benita Mussoliniho, aby pomohl zorganizovat konferenci vrcholných zástupců velmocí v Mnichově. To se stalo a Mussolini, Chamberlain a Daladier byli pozváni k narychlo připravenému jednání do Mnichova. Ještě předtím však Britové (27. 9.) i Francouzi (28. 9.) znovu apelovali na Prahu, aby Československo dostálo souhlasu Hodžovy vlády a připravilo se k předávání Německem požadovaného území.(18) Stanovisko „nedoporučující nemobilizovat“ vyjádřené jako bezprostřední reakce na Hitlerovy stupňující se požadavky bylo v tomto ohledu již nepodstatné.

vysídlení velké části německého obyvatelstva z Československa do Německa a jeho povinnost vysídlence přijmout. 4. Plán neměl absolutně žádnou souvislost s 2. světovou válkou – byl vypracován dokonce ještě před Mnichovem. 5. Za 2. světové války se stal východiskem řešení, na němž se Beneš jako představitel londýnského nekomunistického exilu dohodl s vedoucími činiteli československých komunistů v Moskvě v prosinci 1943. Beneš k nim nemluvil o válce jako o 'příčině', ale jako o 'příležitosti'. Celá výše citovaná pasáž z jeho proslovu zní takto: 'Porážka Německa bude takovou, že to skýtá jedinečnou historickou příležitost k radikálnímu očištění našeho státního území od německého živlu. Budoucí republika bude státem Čechů, Slováků a Karpatských Ukrajinců.' Zápis Benešova jednání s československými komunisty v Moskvě byl v Praze publikován již před více než čtyřiceti lety (*Cesta ke Květnu. Vznik lidové demokracie v Československu*, Díl 1. Praha 1965, s. 55). Dnes se k němu žádný státní historik nevrací. Bylo by ovšem velmi zajímavé vědět, jak by vysvětloval, že slova 'příčina' a 'příležitost' znamenají obsahově totéž.“ Historik Robert Kvaček se ve svých současných publikacích a veřejných vystoupeních o Nečasově misi kupodivu nezmiňuje ani tehdy, když téma k posouzení této události přímo vybízí. Například v článku „Glosy o Mnichovu v historiografii“ (in: *Mnichovská dohoda, cesta k destrukci demokracie v Evropě*, Praha 2004, s. 243 – 251), v učebnici pro střední školy (*České dějiny II.*, Praha 2002) nebo ve svých vystoupeních na konferencích v září 2008 (*Co předcházelo Mnichovské dohodě* a *Mnichovské desatero*). Kvačkův postoj následují také někteří historikové mladší generace, ač je jisté, že o Nečasově misi vědí, stejně jako o ní ví už od roku 1958 Kvaček (viz Robert Kvaček: *Osudná mise*, Praha 1958, s. 188). Tehdy ve své knize *Osudná mise* (pojednávající o misi Waltera Runcimana) právě o Benešově plánu a Nečasově cestě napsal: „Šlo vlastně o poslední pokus československých buržoasních vládních kruhů 'zachránit' nějakým způsobem stát. Je nutno říci, že to byl pokus nejen nereálný, ale i hluboce protiústavní, k jehož realizaci bylo nutno parlamentem schválené změny ústavy, a jenž v situaci, kdy byl navržen, se vlastně pohyboval na hranicích zrady státu. V jak slepé uličce však už československá zahraniční politika byla – a dohnala ji do ní egoistická třídní politika západní i naší velkoburžoasie a pak stále ještě vehementně zastávaná orientace na západ – když bylo nutné nabídnout část československého území, za nějž v těch dnech s henleinovskými tlupami bojovali a umírali prostí čeští vlastenci, jako 'řešení' sudetoněmecké otázky!“ Na Benešův „pátý plán“ si Kvaček o mnoho let později vzpomněl ještě v článku „Evropa a ČSR ve třicátých letech“ zařazeném do „státní“ publikace *Rozumět dějinám* vydané v roce 2002, kde píše: „Byla to resignace na princip historických hranic, vycházející ale z poznání, že s ohledem na bezpečnost státu je nutné snížit počet Němců v ČSR. Zároveň se ale v Benešově hlavě rodil i plán kombinace vnějšího (tzv. kompenzačního) odsunu části německé menšiny za hranice státu a vnitřního transferu, tedy vytvoření uzavřených německých oblastí uvnitř Československa.“ Vzhledem k tomu, že Kvaček je mezi českými historiky považován za uznávanou autoritu, jsou jeho metamorfózy v náhledu na Nečasovu misi poněkud zarážející. Historik Zdeněk Kárník píše ve třetím díle své rozsáhlé práce o první československé republice, že Benešův „pátý plán nikdy k žádnému adresátovi nedošel a nestal se předmětem žádného jednání“ (*České země v éře první republiky, 1918 – 1938*, *Díl třetí*, s. 576). Tato interpretace je zavádějící, protože Benešův návrh ke svým adresátům došel – nejprve k předsedovi francouzských socialistů Léonu Blumovi, poté od Bluma k předsedovi francouzské vlády Édouardu Daladierovi a následně od Francouzů k Britům, tj. k Chamberlainovi a jeho vládě. Historik Jindřich Dejmek ve své biografii presidenta Beneše sice oproti tomu uvádí, že francouzští a britští politikové byli s obsahem poselství seznámeni, ale dodává, že tento „odvážný, ba značně riskantní – a formálně jistě neústavní – krok však spád událostí podstatněji neovlivnil“ (*Edvard Beneš, Politická biografie českého demokrata, část druhá,* Praha 2008, s. 147 – 148). Toto tvrzení je rovněž zavádějící, protože Nečasova mise v nachylujícím se vyvrcholení zářijové krize nepochybně ovlivnila francouzský postoj a zároveň stvrdila již započatý britský postup v daných intencích (Chamberlainovo jednání s Hitlerem).

(29) Wenzel Jaksch: *Cesta Evropy do Postupimi*, s. 189 a 191.

(30) Viz Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti I*. *Mnichovské dny*. Kromě tohoto obsáhlého textu „pamětí“ vyjádřil Beneš své stanovisko (reálné souvislosti více mlžící než vysvětlující) k problematice „mnichovské krize“ zejména v dopisu poslanci Ladislavu Rašínovi v listopadu 1938 a v parlamentní řeči z 28. 10. 1945 nazvané *Zpráva národu* (oba texty jsou publikovány in: Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti III*, *Dokumenty*).

(dokončení příště)

presidentu Wilsonovi, aby president se postavil proti začlenění tohoto území, poněvadž kdyby to udělal on sám (tj. Masaryk, pozn. J. Ch.), dostal by se do obtížné situace se svými kolegy (všichni významní představitelé české politiky byli pro vymezení vznikajícího státu českými historickými hranicemi a české státní právo před válkou na rozdíl od Masaryka dlouhodobě prosazovali, pozn. J. Ch.). Pan Wilson brzy zjistil, že Francouzi trvali na včlenění pokud možno co nejvíce Němců do Československa, aby tím zeslabili Německo a aby tím byly získány silnější vojenské hranice proti nim. Mohl tudíž udělat velmi málo." Masaryk k prosazení svých cílů použil tajné diplomacie a jeho tehdejší „trik" zopakoval v roce 1938 v mnohem větším měřítku a také v závažnější situaci Beneš. Kalvoda v citovaném článku rovněž připomíná výrok gen. Lva Prchaly, pronesený v exilu po únoru 1948, že největší chybou jeho života bylo, že po Mnichovu nezastřelil Beneše, a konstatuje: „Kdyby byl (Prchala, pozn. J. Ch.) věděl během mnichovské krize o Nečasově misi, je pravděpodobné, že by to udělal. Můžeme ovšem jenom spekulovat, zda a jak by tento výstřel změnil běh historie". V celkovém pohledu na mnichovskou problematiku Kalvoda dospěl k následujícím závěrům: „Mnichov se stal symbolem apíserské politiky Francie a Anglie a tato politika ústupků agresorovi je všeobecně a plným právem odsouzena. Francouzští a britští politikové nesprávně odhadli Hitlera, když se domnívali, že ústupky na účet Československa ho uspokojí a že tím bude zachován ‚mír v naší době (...) Ústupky agresorům se nevyplácejí. Ti respektují jen vojenskou sílu. V roce 1938 Hitler neměl dostat od Československa ani jeden čtvereční kilometr! Nelze ovšem svalit všechnu vinu jen na západní demokracie, protože to byl Benešův nápad předat některá pohraniční území Německu. Tedy i on byl apíserem. Navíc, odtržením Sudet bylo Československo zbaveno pohraničních opevnění, čímž se stala druhá republika neobhajitelnou. Beneš tedy jednal proti nejdůležitějším životním zájmům svého vlastního státu, na rozdíl od Francie a Anglie, kterých se to tehdy přímo netýkalo. (...) Kdyby se vzbouřila armáda proti Benešovi na podzim roku 1938, odpor proti hitlerovskému Německu mohl být krátký a mohl skončit vítězstvím. Ne proto, že by čs. armáda byla nepřemožitelná (žádná armáda není nepřemožitelná), ale následkem vnitřního vývoje v Německu, v němž by protihitlerovská oposice odstranila Hitlera. Tím by bylo zabráněno 2. světové válce. Tehdy rozhodnutí jít do války mohlo válce zabránit. Národ jako celek nemusel ztratit svoji duši a nemusel být vystaven posměškům, jako byl onen vznesený Mussolinim, podle něhož národ, který není ochoten za svoji svobodu bojovat, si ji nezaslouží."(Mnichov: Beneš a vojáci, in: *Z bojů o zítřek III.*, Kladno 1998). Historik Milan Churaň komentuje Benešův plán z jiného úhlu pohledu než Kalvoda a vychází při tom i z jiných hodnotících priorit, tj. z kritiky českého politického myšlení, které bylo (a je dosud) podle Churaňova názoru ovládáno nacionalismem 19. století. Ve své knize *Postupim a Československo* (Praha 2001, s. 30 – 31), vyslovil v souvislosti s Nečasovou misí názor: „Dvacetiletý odpor uznat Němce v Československu za rovnoprávný státní národ nakonec vedl k záměru zlikvidovat je jako významnou národnostní menšinu" a upozornil, že tento Benešův plán znamenal „zásadní obrat v dosavadní československé národnostní politice", že tento plán vznikl rok před 2. světovou válkou, což „vyvrací neustále opakovaná tvrzení, že poválečné nucené vysídlení Němců má příčinnou souvislost s 2. světovou válkou". V článku „Pátý plán presidenta Beneše" z roku 2007 Churaň píše: „Československé politiky tehdy obzvláště znepokojovaly návrhy v zahraničí, aby se problém postavení Němců v Československu vyřešil plebiscitem, v němž by se němečtí obyvatelé Československa vyjádřili, zda chtějí, aby území, jež obývají, zůstalo v Československu nebo se připojilo k Německu. Tento problém se týkal především českých zemí. Ty obývalo na 10 milionů obyvatel a měly rozlohu téměř 79 tisíc km^2. Benešův plán rozhodně odmítal plebiscit – nelze vůbec pochybovat o tom, jak by v roce 1938 dopadl – a navrhoval, aby Německo bylo mezinárodně donuceno přijmout od Československa zhruba 5 až 7,5 % území českých zemí, ale 15 až 20 % jejich obyvatel (...) Benešův plán ze září 1938 se po 2. světové válce uskutečnil v mnohem horší podobě – z českých zemí nebyla násilně vysídlena polovina až dvě třetiny německých obyvatel, ale jejich drtivá část včetně 'několika set tisíc demokratů a social. Židů', pokud ovšem přežili holocaust. Nynější česká státní ideologie to vykládá kausálně, jako důsledek událostí za 2. světové války. Tento výklad se zrodil již v době komunistického režimu, ale je to výklad nepravdivý jako skoro všechny komunistické interpretace dějin. Z nepravdivosti jej usvědčuje také Benešův „pátý plán", a to z těchto důvodů: 1. Plán nebyl důsledkem krachu československé zahraniční politiky a orientace na Západ, (...) ale dlouholeté neschopnosti Československa řešit vnitropoliticky národnostní poměry ve státu. 2. Plán na vnitropolitické řešení již zcela resignoval a spoléhal se – zcela nereálně v té době – na nátlak cizích mocností na Německo. 3. Plán předpokládal nucené

Mnichovskou konferenci, která se uskutečnila 29. 9., zahájil Hitler ve 12 hodin 45 minut a přitom prohlásil, že „existence Československa v jeho nynější podobě ohrožuje mír v Evropě." Chamberlain souhlasně konstatoval, že „československá otázka je evropskou otázkou a její vyřešení je pro velmoci nejen právem, ale i povinností." Následně bylo ustanoveno, že Německo obsadí československé území s německou většinou ve dnech 1. 10. až 10. 10. a že o dalším sporném území rozhodne mezinárodní výbor složený ze zástupců účastníků konference a Československa. Konečný text dohody měl osm bodů a několik dodatků včetně garance nových československých hranic Francií a Velkou Británií proti nevyprovokovanému útoku. Byl podepsán 29. 9. v pozdních večerních hodinách Hitlerem, Mussolinim, Chamberlainem a Daladierem a oznámen československým diplomatům Hubertu Masaříkovi a Vojtěchu Mastnému přizvaným až 30. 9. v půl druhé ráno. Poté byl ještě ráno v 6 hodin15 minut oficiálně předán československé vládě německým vyslancem v Praze Andorem Henckem.

President Beneš, vláda a vůdcové vládních politických stran (s výjimkou strany Národní sjednocení) mnichovský ortel ještě týž den – 30. 9. – přijali s odůvodněním, že osamocená válka proti Německu by byla národní sebevraždou. Toto rozhodnutí však bylo znovu porušením československé ústavy, podle níž mohl o změně státních hranic rozhodovat pouze parlament. Bylo velkým zklamáním pro armádní velení a československé občany, kteří projevili v době mobilizace odhodlání k obraně státních hranic. Od té doby vedou Češi odborné i laické spory o to, zda kapitulace byla nezbytná a také o to, jak by se situace dále vyvíjela v případě odmítnutí mnichovského diktátu. To lze však jen obtížně odhadovat. Posudky vojenských odborníků hovoří o tom, že německá armáda by patrně po několika týdnech prorazila československé obranné posice, když předtím by německá letecká převaha mohla způsobit velké škody ve vnitrozemí, byť Hitler v Mnichově přislíbil, že v případě československé neústupnosti nebudou německá letadla útočit na civilní cíle. V neprospěch Československa je třeba vzít v úvahu také nepřátelské postoje Maďarska a Polska, států, které měly vůči němu rovněž (a nikoliv zcela neoprávněné) územní požadavky.

Do situace však mohly zasáhnout ještě i jiné faktory než pouhá vojenská síla. V Německu mohlo dojít k vojensko-politickému převratu, protože část generality armády válku proti Československu neschvalovala a měla připraven plán na svržení Hitlera v případě, že vydá povel k útoku.(19) V Československu se ovšem mohla situace také zkomplikovat a mohlo zde rovněž dojít k politickému převratu, případně i k rozsáhlým občanským nepokojům. Většina Slováků se hlásila k politickému programu Hlinkovy slovenské lidové strany (HSĽS) vedené knězem Andrejem Hlinkou, která dlouhodobě neúspěšně usilovala o (Čechy přislíbenou) autonomní správu Slovenska a nesympatizovala s pražskými centristy, jejichž hlavním představitelem byl Beneš. Není tudíž zcela jasné, jak by se vyvíjela v případě války s Německem situace na Slovensku.(20) Dále je možné uvažovat o tom, že Francie by již na začátku vojenského střetu zveřejnila fakta o Nečasově misi, aby se vyvinila z nedodržení spojenecké smlouvy. Důsledkem by vedle pádu Beneše byla pravděpodobně i krize politického systému. Do mocenských posic se tak mohli dostat nejen rozhodní zastánci obrany státu a s nimi i proradní komunisté ve službách Stalinova Sovětského svazu, ale v případě nepříznivého vývoje vojenského konfliktu i politikové se vstřícným vztahem k Německu.

Uvedené hypotézy následného vývoje jsou však spekulativní nejen ze své podstaty, ale také vzhledem k tomu, že v tehdejší situaci s jednoznačnou vůdčí posicí presidenta bylo rozhodnutí o vojenské obraně státu téměř vyloučeno. Pokud by totiž Beneš po 15. 9. rozhodl proti vůli Francie o obraně státu, pak jedině s risikem, že Francie odtajní jeho tajné návrhy na odstoupení území. V emociálně vypjaté situaci v Československu by se po takovémto odhalení jeho tajné diplomacie jistě musel obávat nejhoršího. Když tedy prohlásil, že za daných okolností nepovede národ na válečná jatka, chránil nejen národ před zcela jistě obrovskými ztrátami (k nimž ovšem později stejně došlo – na 360 tisíc obětí), ale i sám sebe před politickým pádem. Zároveň si osočováním Západu ze zrady vytvářel alibi a připravoval výchozí posici pro svou další politiku. Jeho vůdčí postavení mu umožňovalo kontrolovat situaci a jeho názory byly respektovány většinou funkcionářů ve vedení většiny českých politických stran včetně nejsilnějších

agrární a sociálně demokratické. Jako jediná možnost někdejší obrany státu se tedy jeví vojensko-politický převrat, o němž uvažovali někteří méně významní politikové s několika významnými vojenskými veliteli, ale ke kterému nedošlo, čehož později ve svém doživotním exilu veřejně litoval generál Lev Prchala.

V září 1938 zde byli také proradní komunisté, kteří sice halasně podporovali vojenskou obranu státu, ale jejichž skutečným cílem vždy bylo co nejvíce oslabit a rozložit politický systém a připravit podmínky pro revoluci a vlastní převzetí moci. Kromě toho je všeobecně známo, že byli řízeni Moskvou a nehájili zájmy československé, ale zájmy mezinárodního komunistického hnutí, tj. zájmy Sovětského svazu. V této souvislosti připomeňme ještě ilusorní pseudospojenectví Československa se Sovětským svazem pod krutovládou Josefa Stalina, stvrzené smlouvou z roku 1935, jako jeden z omylů československé předválečné zahraniční politiky. Pro Stalina a spol. bylo hlavním strategickým mezinárodně-politickým cílem rozpoutání světové komunistické revoluce, respektive prosazení sovětské moci všude tam, kde to jen bylo možné. Komunisty později proklamovaná nabídka vojenské pomoci Sovětského svazu Československu v roce 1938 byla jen součástí jejich propagandy. O jakou pomoc ze strany Sovětů se ve skutečnosti mělo jednat, ukázaly poválečné tři roky a následné půlstoletí „bratrské spolupráce“, která byla faktickou a posléze i komunistickým parlamentem právně stvrzenou sovětskou okupací.

Této – již druhé – okupaci Československa ovšem otevřela dveře „pomnichovská“ československá zahraniční politika během 2. světové války a po jejím skončení, jejímž hlavním architektem a vykonavatelem byl znovu Edvard Beneš podporovaný svými přívrženci a vlastní prosovětskou propagandou. Ve zjevné touze po zadostiučinění po předešlém krachu, po naplnění svých mocenských ambicí a po realizaci svých sociálně-inženýrských vizí o autoritativním socializujícím politickém systému(21) se Beneš (a s ním i jeho přívrženci, tj. zejména čeští národní socialisté, sociální demokraté a lidovci a slovenští „čechoslovakisté“, ale také významní „nestraníci“, tj. diplomaté, státní úředníci, vojáci a zpravodajští důstojníci) během války odvrátil od západních demokratických tradic, přimkl se ke Stalinovi a spojil se s československými komunisty. Po válce pak nastolili v obnoveném Československu diktaturu tzv. Národní fronty potlačující nejen principy tradiční liberální demokracie a politická práva občanů, ale i neoddiskutovatelná přirozená práva lidská. Problematika Národní fronty a cesta komunistů k neomezené moci je však již samostatným na „Mnichov“ navazujícím a rovněž značně spletitým tématem české moderní historie.(22)

Jedním z prvořadých cílů Národní fronty se stalo vysídlení a vyvlastnění sudetských Němců z obnoveného Československa. Ze zde žijících tří miliónů příslušníků tohoto etnika byl tento cíl naplněn u přibližně dvou miliónů a sedmi set tisíc. Tento akt byl odůvodněn jako odplata za zradu československého státu, kolaboraci s nacistickým Německem a zároveň jako opatření, díky kterému se předejde obdobnému nebezpečí do budoucna. Zároveň byl nacionalistickými hesly nadšeně oslavován obnovený a „nyní očištěný“ slovanský národní stát. Faktem je, že Henleinově SdP daly svůj hlas na dvě třetiny českých Němců. Ne všichni její členové a příznivci ovšem vítali stupňující se radikalizaci strany a ne všichni byli přívrženci Hitlera či aktivními nacisty. Naopak připomeňme, že za zachování státu se veřejně a aktivně postavili sudetoněmečtí sociální demokraté. Proti státu se nepochybně provinili a potrestáni měli být vůdcové SdP, kteří se dali do Hitlerových služeb a pronacističtí sudetoněmečtí extrémisté. Avšak princip tzv. kolektivní viny, tj. odsouzení všech českých Němců k vysídlení a vyvlastnění na základě jejich etnické příslušnosti, je nesmyslný jak z hlediska právního, tak z hlediska mravního. Způsob, jakým bylo vysídlení provedeno, je odsouzeníhodný, a to od vyzývání představitelů státu k násilí až po beztrestně páchané a poté ještě amnestované násilí na sudetoněmeckých civilistech včetně žen a dětí.(23)

Úsloví „hanebná zrada Západu“ se stalo zaklínadlem českých moderních dějin v podání komunistických, ale i současných historiků a je součástí české národní historické identity. Ještě po šedesáti letech v jubilejním roce 2008 presentovali preferovaní historikové a politologové na odborných konferencích i v médiích „mnichovskou“ problematiku jednostranně v obdobném smyslu, aniž by adekvátně analyzovali také problematické aspekty samého vzniku Československa, československé národnostní a mezinárodní politiky či Nečasovu misi a dostupné údaje ve věci tzv. objednaného ultimáta československé vládě související stejně jako kapitulace 21. 9.

ekonomickou politiku, Robert Kvaček, Jan Kuklík, Jan Dobeš), *ČSL a Mnichovská dohoda* (30. 9. 2008, KDU-ČSL, Parlament ČR, Michal Pehr, Miloš Trapl, Jaroslav Šebek), *Mnichov 1938 a česká společnost* (18. 9. 2008, Ústav pro studium totalitních režimů, Václav Kural, Robert Kvaček, Miloš Trapl). Jediná zmínka o Nečasově misi padla na konferenci *Mnichovská dohoda – sedmdesát let poté.* Historik a pedagog na postsametovém výsluní Robert Kvaček zde presentoval analýzu předmnichovského období, kořeněnou kritickým náhledem na politiku Francie či zmínkou o jiskérkách naděje na obranu vlasti poté, co se zadrhlo jednání Chamberlaina s Hitlerem, ale o Nečasově misi se nezmínil. Až v odpovědi na dotaz z řad posluchačů byl nucen připustit, že tato Benešova tajná diplomacie už značně předjímala rozhodnutí o kapitulaci a že ony jiskérky naděje na obranu byly spíše chimérické.

(25) Viz Josef Harna-Rudolf Fišer: *Dějiny českých zemí II.* (Fortuna, Praha 1998), Jana Burešová: *Dějepis 9* (Prodos, Olomouc, 2000), Jan a Jan Kuklíkovi: *Dějepis 4 pro gymnázia a střední školy* (SPN, Praha 2005) a *Dějiny 20. století* (SPL-Práce, Praha 2000), Vratislav Čapek – Jaroslav Pátek: *Dějepis pro střední odborné školy* (Scientia, Praha 2001), Robert Kvaček: *České dějiny II.* (SPL-Práce, Praha 2002) atd. Pojetí výkladu událostí v září 1938 v uvedených učebnicích navazuje na učebnice publikované v devadesátých letech 20. století, z jejichž interpretací lze vyvodit, že „Mnichov byl vyvolán jistou konstelací sil [tj. „zradou Západu“, pozn. aut.], v níž malý stát neměl sám o sobě možnost situaci řešit a nutně se stal její obětí“ (Zdeněk Beneš: Mnichov v československých a českých učebnicích dějepisu, in: *Mnichovská dohoda, cesta k destrukci demokracie v Evropě*, s. 292).

(26) Francie usilovala o oslabení a ponížení Německa po jeho kapitulaci v 1. světové válce prostřednictvím záborů území, vysokých válečných pokut, vojensko-politických omezení a v neposlední řadě o získání vlivu ve středu Evropy prostřednictvím spojenectví s více než oddaným Československem, jehož hranice pomohla prosadit na pařížské mírové konferenci. Důsledkem této politiky bylo zbídačení Německa a nepřímo tak i příprava podmínek pro nástup Hitlera k moci.

(27) Kromě negativ zahraniční a národnostní politiky se v dnes tolik oslavované československé „první“ republice vyskytovaly takové negativní jevy, jako je propagandistické formování veřejného mínění spojené s neúctou k náboženské a stavovské tradici a naopak s pěstováním kultu presidenta Masaryka, vytvoření „hradní“ mocenské kliky financované ze státních peněz samým oslavovaným Masarykem, zbytnění moci politických stran a stranickost (zkorumpovanost) státní správy, skandální případy politického zneužívání moci soudní nebo politická tisková censura. Viz zejména zlomová práce české historiografie moderních dějin – Antonín Klimek: *Boj o Hrad I.* a *II.* (Praha, 1996 a 1998). Významnou změnou s ohledem na stále rozbujelé jednostranně oslavné presentování meziválečného Československa byla i část zaměření a obsahu tematického bloku České televize (ČT 24, 28. 10. 2008) u příležitosti devadesátého výročí vzniku Československa.

Beneš a Nečas aneb kdo koho vlastně zradil

(28) První český historik, který se začal vážně zabývat okolnostmi a souvislostmi Nečasovy mise, byl Josef Kalvoda (1923 – 1999) v americkém exilu. Kalvoda upozorňoval na méně známá fakta a důležité souvislosti Benešova „pátého plánu“ a kriticky poukazoval na Benešovo machiavelistické pojetí politiky neohlížející se na etické principy, které Beneše dovedlo až k „jednání proti nejdůležitějším životním zájmům svého vlastního státu“. Ve studii „Mnichov: Beneš a vojáci“, publikované v roce 1984, shrnul svá předchozí pojednání na mnichovské téma. Úvodem píše, že když „v zářijových dnech roku 1938 v rozhovorech s britskými a francouzskými diplomaty Beneš poukazoval na to, že on sám byl ochoten na pařížské mírové konferenci v roce 1919 odstoupit některá území převážně obydlená Němci, aby snížil jejich počet v novém státě“, připomínal tak nikoli svůj, ale Masarykův plán z roku 1919. Beneš jako Masarykův žák a spolupracovník, tehdy prosazoval Masarykovu politiku včetně snahy o odstoupení části českých historických hranic Německu. Masaryk byl jako jeden z mála českých politiků před 1. světovou válkou v otázce státních hranic zastáncem přirozeného (tj. národnostního či sebeurčovacího) práva oproti právu historickému a ještě před mezinárodním uznáním Československa tajně navrhoval americkému presidentu Woodrowu Wilsonovi prostřednictvím Herberta Hoovera, aby na mírové konferenci prosadil včlenění západní pohraniční části českého historického území do Německa. Kalvoda připomíná Hooverovy paměti (Hoover, který se později stal presidentem Spojených států, byl na mírové konferenci v Paříži členem americké delegace), kde stojí, že v Paříži za ním přišel Masaryk a žádal ho, „aby navrhl

uzná-li se, že je to nemravné, nesociální a nakonec protistátní a protinárodní, je to pak otázkou volby prostředků, jak získat nápravu. Je to možno provésti (…) násilnou revolucí, je však také možno jíti **postupně, vývojově, empiricky a vědeckým hospodářským plánováním, bez katastrof a bez násilností, dohodou a spoluprací. Jsem pro tuto druhou cestu (...) Jsem pro ni také proto, že jsem demokrat“** (s. 257). Beneš, protože byl „demokrat“, hodlal vyvlastnit majetek bohatých nikoliv jako Robin Hood, ale za pomoci vědeckého plánování dohodou a spoluprací – tj. vydat zákony legitimované „vývojem“, na jejichž základě bude bohatým lidem jejich majetek „demokraticky“ odebrán. Beneš dále vyvozoval, zjevně pro případ, že by vyvlastnění nebyli přístupni „dohodě a spolupráci“, že někdy jsou revoluce přece jen nutné, aby poté znovu zopakoval: „Ale jako demokrat chci vyčerpat všecky cesty smírné, všecky prostředky dohody a všecky prostředky spolupráce“ (tamtéž). O politické pluralitě a legitimitě moci Beneš soudil: „Ale jsem toho mínění, že **budoucí demokracie, jako bude omezovat nebo regulovat svobodu majetkovou a hospodářskou, bude musit také více regulovat některé způsoby a projevy dřívějšího svobodného demokratického života politického. Vývoj k socialisaci moderní společnosti a k plánování všeho druhu nese to sám sebou“** (s. 311). Podle Benešova mínění: **„Nemá tudíž v kontinentálních demokraciích přenecháno jako dosud úplné volnosti občanů a jejich svobodnému rozhodnutí, aby se politické strany zakládaly, budovaly a organizovaly** bez předchozích zásadních konstitučních ustanovení a bez předchozího zákroku demokratické moci zákonodárné (…), jak tomu bylo v demokraciích až dosud“ (s. 312; pozn. red.: citace je přesná, i když gramaticky chybí sloveso). Tyto politické vize Edvard Beneš prosadil v obnoveném Československu po 2. světové válce prostřednictvím tzv. Národní fronty. Zvýraznění provedl autor.

(22) Národní fronta „benešistů“ a komunistů usurpovala politickou moc, zakázala oposici, vysídlila a vyvlastnila sudetské Němce, zavedla censuru a znárodnila rozsáhlý soukromý majetek. Během tohoto revolučního procesu skandálním způsobem degradovala právo v procesech před tzv. Národním soudem a retribučními soudy, kde se nerozhodovalo na základě viny, ale s ohledem na politickou objednávku. Mezi nejkřiklavější případy křivd v procesech Národního soudu patří odsouzení předsedy agrární strany Rudolfa Berana a generála Jana Syrového k dvacetiletému těžkému žaláři. Běžné představě spravedlnosti, ale i lidskosti, se zcela vymyká zatčení a týrání těžce nemocného protektorátního presidenta Emila Háchy. Z tisíců tzv. retribučních vězněných, ať již viníků nebo nevinných, byli mnozí ve věznicích a zřizovaných táborech krutě týráni spodinou společnosti přijatou do státních služeb, a to vesměs bez vyhlídky na jakékoliv zastání. Problematikou politického systému Národní fronty se zabývají například následující práce. Karel Kaplan: *Pravda o Československu 1945 – 1948* (Praha 1990), Emanuel Mandler: Jeden díl permanentní revoluce v Čechách a na Moravě I. – III. (in: *Střední Evropa*, *.č.* 58, 59, 73, 74, Praha 1996), Milan Drápala: *Na ztracené vartě Západu, Antologie české nesocialistické publicistiky z let 1945 – 1948* (Praha, 2000). Jan Cholínský: Československo 1945 – 1948 (in: *Poutník Josef Kalvoda*, Kladno 2002). Vladimír Bystrov: Svobodná nesvoboda (Praha 2006). K problematice tzv. retribučního soudnictví viz Mečislav Borák: *Spravedlnost podle dekretu, Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě* (Ostrava, 1998). K problematice vězeňství viz Tomáš Staněk: Retribuční vězni v českých zemích 1945 – 1955 (in: *Vězeňské systémy v Československu a ve střední Evropě*, Opava 2001) a *Tábory v českých zemích v letech 1945 – 1948* (Šenov u Ostravy, 1996). Pozn. red.: Myšlenka ustavit Národní frontu vznikla při kontaktech Beneše a komunistů během války. Definitivní podobu získala na jednáních v Moskvě v březnu 1945. Národní fronta a její politický systém byly pak stvrzeny přijetím Košického vládního programu v Košicích 5. dubna 1945. Zakládajícími členy Národní fronty byly: Komunistická strana Československa (KSČ), Československá strana lidová (ČSL), Československá strana národně socialistická (ČSNS) a Československá strana sociálně demokratická (ČSSD). Tito „otcové zakladatelé českého bolševismu“ pak pohlcovali další a další subjekty.

(23) O násilnostech během vysídlení sudetských Němců viz Tomáš Staněk: *Perzekuce 1945* (Praha 1996) a *Tábory v českých zemích v letech 1945 – 1948* (Šenov u Ostravy, 1996). Otřesná svědectví postižených byla publikována v měsíčníku *Střední Evropa* (1990, .č. 14 – 16 a 2000, .č. 100). Násilí páchané nebo tolerované státními zaměstnanci, „soudem ulice“, samozvanými „Revolučními gardami“, loupeže a krádeže legalizoval *Zákon .č. 115/1946 o právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků* z 8. 5. 1946.

(24) Jedná se o konference *Mnichovská dohoda – sedmdesát let poté* (25. 9. 2008, Centrum pro

a 30. 9. s krizí ústavnosti a zákonodárné moci.(24) Ve školních učebnicích se žáci a studenti o těchto aspektech ani o Nečasově misi rovněž nedočtou, ale dozvědí se jen to, že Československu připravili politickou porážku ti, jimž věřilo, a dokonce také jeho přímý spojenec Francie, že Francie nedodržela spojeneckou smlouvu a dokonce naléhala, aby Československo Hitlerovi vyhovělo, že o Československu se rozhodovalo v zahraničí, že mise lorda Runcimana nebyla nestranná a že díky těmto okolnostem snahy československé vlády vyzněly naprázdno.(25)

Připomeňme tedy ještě, že v případě Velké Británie o žádnou zradu Československa nešlo a ani jít nemohlo, protože zde neexistoval smluvní závazek. V případě Francie rovněž není zcela na místě hovořit o zradě, přihlédneme-li k tomu, že konečnému francouzskému rozhodnutí předcházely aktivity československého presidenta a premiéra směřující k odstoupení pohraničního území a koneckonců i oficiální dvojnásobný (21. 9. a 30. 9.) souhlas československé vlády s vydáním pohraničí. Pokud však již chceme být vůči Západu kritičtí, měli bychom hovořit o chybné sázce na francouzskou kartu ve středu Evropy a o Francii jako o špatně zvoleném klíčovém spojenci. Tato ambiciósní velmoc zde po 1. světové válce bez rozpaků převzala politický vliv a v opojení z možnosti potupit Německo(26) nebyla schopna provádět prozíravou a zodpovědnou politiku. Mnohem lepší by však bylo sebekriticky uvažovat o vlastních chybách, s nimiž bylo spojeno již samo založení Československa v roce 1918 i jeho následná existence. Mezi ně patřily nemístné velikášství a nedostatek velkorysosti české, resp. čechoslovakistické vládnoucí oligarchie vůči národnostním tužbám českých Němců a Slováků i nedostatek prozíravosti při tvorbě nového státu a již zmíněném „vývozu“ zájmů zahraniční politiky mimo střední Evropu.(27)

Beneš a Nečas aneb kdo koho vlastně zradil

President Beneš se ve svých veřejných proslovech během 2. světové války a po válce a ani ve svých pamětech o Nečasově misi nezmínil – nezapadala totiž do jeho vysvětlení „mnichovských“ událostí. Jako zkušený pragmatický politik věděl, že tato jeho diplomatická aktivita je z hlediska udržení vlastní důvěryhodnosti pro veřejnost „nevysvětlitelná“. V případě zveřejnění mise během války by těžko mohl získat vedoucí místo v zahraničním odboji a v případě zveřejnění po válce by byla ohrožena jeho další politická kariéra, byť již byla zajištěna diktátem Národní fronty a omezením svobod v oblasti sdělovacích prostředků. Nepochybně by se rovněž rozplynul pracně vybudovaný mýtus o Benešovi jako o presidentu „Budovateli“.

Hypotéz o tom, proč Beneš udělal v září 1938 tak výraznou politickou chybu a zároveň diplomatický nonsens, když vyslal Nečase do Francie, je v podání českých historiků několik. Autor knihy o cestě Československa do komunistického područí *Role Československa v sovětské strategii* Josef Kalvoda poukazuje na to, že Beneš vysláním Nečase do Francie v podstatě zopakoval postup Tomáše G. Masaryka, který chtěl část západního území patřící do českých historických hranic podstoupit prostřednictvím tajné diplomacie po 1. světové válce Německu. Kalvoda konstatuje, že zatímco Masarykovu tajnému návrhu zabránila v roce 1919 protiněmecká politika Francie, Beneš se v roce 1938 chytil do pasti vytvořené z jeho tajné diplomacie a neetických, ale i protiprávních politických postupů – nabídl Hitlerovi prst a on si vzal celou ruku. Milan Hauner, autor rozsáhlého doplňujícího komentáře k nejnovějšímu vydání Benešových pamětí, v němž upozorňuje na Benešovy lapsy a snahy o jejich utajení, ve věci příčiny Nečasovy mise přejímá Benešovo stanovisko, tak jak je psáno v pokynech pro ministra Nečase, a zastává názor, že cílem mise bylo korigovat Hitlerovy požadavky poté, co se Beneš dozvěděl o chystaném jednání Chamberlaina s Hitlerem. Autor studie o konferenci vítězných velmocí konané po 2. světové válce *Postupim a Československo* Milan Churaň naopak presentuje tuto Benešovu aktivitu jako snahu využít situace a při presentování této problematiky klade důraz především na Benešovu snahu zbavit se zároveň s odstoupením pohraničí maximálního počtu nepohodlných sudetoněmeckých občanů, kteří nejenže představovali ohnisko napětí ve státě, ale zároveň byli z pohledu českého nacionalismu cizorodým prvkem v národním společenství. Jiní historikové Nečasovu misi opomíjejí (Robert Kvaček), desinterpretují (Zdeněk Kárník) nebo bagatelizují (Jindřich Dejmek).(28)

Někdejší známý sudetoněmecký pročeskoslovenský politik, sociální demokrat Wenzel Jaksch, vyslovil ve své knize *Cesta Evropy do Postupimi* názor: „Benešova myšlenka, že situaci lze zachránit částečným odstoupením území, byla absurdní," ale „vytvořila most ke kapitulaci." Podle Jaksche Beneš od poloviny září už nebojoval za zachování Československa, ale pouze za své osobní alibi. Pochopil, že jeho zahraničněpolitické koncepce selhaly a že území získaná pro Československo v roce 1919 nejsou velmoci ochotny pro tento stát dál hájit, a vykonstruoval legendu o zradě Západu. Jeho cílem bylo udělat z Československa a ze sebe sama oběť této údajné zrady.(29)

Ve své knize pamětí *Mnichovské dny*, která je ovšem více propagandistickým než vzpomínkovým textem, sám Beneš napsal, že se po zralé úvaze rozhodl ustoupit nátlaku Francie a Velké Británie, protože předpokládal, že Německo se nespokojí jen s pohraničím a napadne i zmenšené Československo, na jehož stranu se pak přece jen přidají Francie s Velkou Británií a s nimi Sovětský svaz, a po porážce Německa bude odstoupené pohraniční území navráceno Československu.(30)

POZNÁMKY:

Mnichovské dny aneb co bylo a co nebylo

(1) Nečasova mise je historiograficky prokázanou událostí. Viz Milan Hauner: Mnichovské dny a Edvard Beneš *(*in: Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti I*. *Mnichovské dny*, Praha 2007, s. 8, 10, 21 – 23, 45). Zachovaly se ručně psané pokyny presidenta Beneše pro ministra Nečase (Archiv Ústavu T. G. Masaryka, Edvard Beneš, karton 248; viz Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti III*. *Dokumenty*, Praha, 2007, s. 187 – 188), dále Nečasova anglicky sepsaná zpráva z roku 1943 o vykonání mise (*Remarks about the Political Events Before and After Munich [Poznámky k politickým událostem před Mnichovem a po něm]*, Hoover Institution Archives, Stanford University, Osuský, box 47; korespondence mezi Nečasem a Benešem (Hoover Institution Archives, Stanford University, Osuský, box 47), poválečná svědectví francouzských diplomatů a politiků (vyšetřování parlamentního výboru na konci 2. světové války, svědectví Édouarda Daladiera atd.) a někdejšího československého vyslance ve Francii Štefana Osuského (*Na lži se budoucnost národa budovat nedá*, in: Novina, Chicago, 1967, .č. 1). Podrobnou studii o této problematice vycházející z Nečasovy anglicky psané zprávy publikoval Jonathan Zorach v *East Central Europe*, .roč. 16, 1989, .č. 1 – 2, s. 53 – 70. Datum Nečasova příjezdu do Francie 16. 9. 1938 je v tomto článku uvedeno podle údaje Zorachovy studie, zatímco někteří další autoři uvádějí datum 17. 9. 1938. Citace slov někdejšího ministra, přesvědčeného socialisty a Benešova stoupence Jaromíra Nečase z úvodu článku viz jeho zpráva *Poznámky k politickým událostem před Mnichovem a po něm*. Kompletní znění Benešových ručně psaných pokynů je citováno podle Haunera.

(2) Československo poté, co bylo v říjnu 1918 vyhlášeno a v roce 1919 mezinárodně uznáno nejen na základě sebeurčovacího práva Čechů a Slováků, ale zároveň ještě na základě historického státního práva českého, pojalo v tzv. historických hranicích zemí Koruny české (svatováclavské) i třímilionovou „menšinu" českých Němců (přibližně od dvacátých let 20. století byla tato menšina označována jako sudetští Němci) sídlící převážně v pohraničí, která utvořila přibližně čtvrtinu československého obyvatelstva. Další početnou menšinou byli Maďaři, jichž žilo na Slovensku (které náleželo z hlediska historického státního práva – v tomto případě mezinárodně nereflektovaného – a historických hranic ke Koruně uherské, svatoštěpánské) – převážně v jižním pohraničí – více než 700 tisíc. Početně následovali Rusíni (Podkarpatská Rus byla přiřazena k Československu na žádost její politické representace), Židé a Poláci. Československo bylo budováno jako národní stát národa československého (Češi 6, 7 milionů, Slováci 2 miliony), a nesplnilo tak sliby, které učinil jeho zástupce Edvard Beneš na pařížské mírové konferenci v roce 1919, že politický systém nového státu bude s ohledem na národnostní rozmanitost obdobou systému švýcarského. Teorie jednoho československého národa – tzv. čechoslovakismu – propagovaná T. G. Masarykem a Benešem byla však umělá a politicky motivovaná konstrukce, s níž se neztotožnila většina Slováků a ani část Čechů. Státním jazykem byla čeština a slovenština, čeští-sudetští Němci a příslušníci ostatních národností měli pouze dílčí jazyková práva. Čeští Němci žili po staletí v hranicích zemí Koruny české, ale po skončení 1. světové války se za daných okolností nechtěli připojit k Československu. Odvolávali se přitom na právo národů Rakousko-Uherska na sebeurčení, propagované po válce zejména

československých generálů a politiků nedal německé armádě pokyn k útoku a soustředil se na agresi „diplomatickou".

(20) Na Slovensku byla nejsilnější politickou stranou Hlinkova lidová národní strana podporovaná katolickou většinou tamního obyvatelstva. Jejím dlouhodobým programem bylo získání autonomní slovenské správy tak, jak byla v květnu 1918 deklarována v *Pittsburské dohodě* uzavřené ve Spojených státech mezi zástupci Čechů (podpis T. G. Masaryka je na prvním místě) a Slováků. Znění této smlouvy nebylo během trvání „první republiky" naplněno, a proto byla loajalita Slováků vůči Československu v roce 1938 do značné míry podmíněna přiznáním slovenské autonomie. Když v červnu 1938 přijel na návštěvu Slovenska předseda Slovenské ligy ve Spojených státech Peter Hletko, zúčastnil se stotisícové demonstrace svolané u příležitosti výročí podpisu *Pittsburské dohody* a nadšený dav tehdy skandoval „Hletko, Henlein, Hlinka – to je jedna linka." Viz Antonín Klimek: *Velké dějiny zemí Koruny české, sv. XIV*. *1929 – 1938*. Praha 2002.

(21) Z citací Benešem formulovaných vizí o státním politickém systému poměrně jasně vyplývá, že Beneš od počátku své politické kariéry až do jejího konce nebyl příznivcem demokracie v tom smyslu, jak ji chápeme dnes, nýbrž příznivcem autoritativního socialisticky orientovaného režimu (který nazýval „nová-hospodářská-socializující demokracie"). Ač se prohlašoval za demokrata, nebyla demokracie pro Beneše institucionálním zajištěním vyvážené správy společnosti (dělba státní moci, svobodné volby, přirozená lidská práva, tržní hospodářství), ale nástrojem k prosazení ideologie, ostatně stejně jako pro komunisty, kteří se za demokraty prohlašovali také. Proto a také vzhledem k jeho příchylnosti k mocné totalitní říši nejsou příliš překvapivé „vědecké závěry" jeho pozorování (přesněji pseudoargumentace) publikované v knize *Demokracie dnes a zítra*, kde hájil sovětský tyranský režim, předpovídal jeho směřování k západní demokracii a sbližování se Západem. Již během svého působení na pařížské mírové konferenci v roce 1919 Beneš zaslal do Československa dopis s vlastním návrhem vnitropolitického uspořádání státu. V něm mimo jiné psal, že podle něj je moderní společnost hnána kolektivistickými tendencemi a **žádal vytvořit levicový blok socialistických stran, který by se stal rozhodující politickou silou a který by disponoval teorií třídního boje.** Chtěl vytvořit teorii socialistického aktivismu a uplatňovat socialismus v praxi, přičemž vycházel z přesvědčení, že „socialistický empirism je koneckonců jediná skutečně jistá base, na základě které jest možno situaci ve společnosti měniti a zlepšovati." Připouštěl existenci dalších „státních"(!) bloků, ale **zcela vyloučit chtěl extrémní reakcionáře, za něž považoval monarchisty a politizující katolíky, tj. podstatnou část občanů**. Viz Antonín Klimek: *Boj o Hrad I*, Praha 1996, s. 50 – 51. Ve svém myšlení byl Beneš konsistentní a o šestnáct let později napsal: „Domnívám se, že **demokracii nelze ztotožňovat ani s liberálním parlamentarismem** v dosavadní jeho formě. Demokracie nejsou jen instituce a institucionalismus, demokracie je filosofický a mravní názor, demokracie usiluje o uskutečňování svobody, rovnoprávnosti, práva, spravedlnosti a bratrství – politicky, sociálně a hospodářsky (…) **Nesmíme celou demokracii směšovat s vnějšími demokratickými formami, v nichž se projevuje** (…) **Je právě úkolem politiků, jak nejlépe a nejúčinněji organizovat formálně i věcně společnost.** (…) Nepopírám, že **je třeba, aby se dosavadní demokratické zřízení vyvíjelo a přizpůsobovalo novým společenským potřebám**. Naopak prohlašuji to za důležitý úkol a sám o něm stále přemýšlím. Upozorňuji neustále, že **vývoj spěje k demokracii hospodářské**. V tom smyslu dostává se dostiučinění socialismu, který předvídal a domýšlel hospodářské důsledky demokratických principů (…) **V hospodářské demokracii chce stát jen [!, pozn. aut.] vést, spravovat a určovat hlavní linie hospodářského života**." Viz Ministr Beneš o dynamičnosti demokracie (Program, Demokratický střed I, 1935, s. 1 – 2, in: *Mnichovská dohoda, cesta k destrukci demokracie v Evropě*, s. 196 – 197). Během 2. světové války napsal Beneš knihu *Demokracie dnes a zítra* (dále bude citováno ze 4. vydání, Praha 1946). V pasáži, kde se snažil vysvětlit svůj pohled na rozdíly mezi individualistickou demokracií, k níž se hlásil, a kolektivistickým socialismem, uvedl: „Pro praktickou politiku mi to nevadí přijímati sociální a hospodářská opatření velmi kolektivistická – v zájmu blaha a nejvyššího, ve společnosti moderní možného stupně svobody individua" (s. 252 – 253). „Demokracie (…) jsou na cestě k dalšímu vývoji, který může vésti velmi daleko v budování beztřídní společnosti, kde (…) by kapitalistická 'volná hra hospodářských sil' ve výrobě i v distribuci statků byla nahrazena vědeckým hospodářským plánováním (…) Uzná-li se však jednou zásada, **že se neomezené majetnictví výrobních prostředků a získávání soukromého zisku ve výrobě a v distribuci statků zneužívá sociálně v té míře, jak to provádí moderní kapitalism,**

někoho jiného a zeslabit všecku svou zodpovědnost za Mnichov.“ Jan Kuklík a Jan Němeček: *Hodža versus Beneš* (Praha 1999, s. 130 – 131, dále 132 – 133). Jak ovšem dokládá Hauner, autentičnost zmíněného telegramu byla potvrzena (*Edvard Beneš, Paměti III.,* s. 199 – 200, Haunerovy poznámky .č. 106 – 107) a z toho vyplývá, že Beneš měl zprávy nepřesné nebo si je sám vymyslel. Hodža byl během 2. světové války v exilu jedním z Benešových oponentů, ale Beneš se přesto z této věci usilovně snažil Hodžu vyvinit. Důvody pro to měl dva – podle publikované de Lacroixovy depeše Hodža jednal i jménem presidenta a objednané ultimátum mohlo přivést pozornost i k Nečasově misi. Žádal Hodžu, aby znění tohoto telegramu dementoval, což Hodža učinil v několika protokolárních prohlášeních mezi 17. 2. a 15. 3. 1941, kde mj. tvrdil, že v rozhovoru s vyslancem de Lacroix nepoužil výraz ultimátum (tamtéž). Slovenský historik František Vnuk však zastává názor, že Hodža byl připraven o ultimátum žádat, a upozornil na to, že již v červnu 1938 hovořil v podobném stylu s britským vyslancem v Praze Newtonem. (*Slovenská otázka na Západě v rokoch 1939 – 1940*, Cleveland 1974, s. 364 – 365).

(14) Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti III. Dokumenty*, Praha 2007, s. 217 – 218.

(15) Tamtéž, s. 221 – 222.

(16) O telegramu adresovaném československé vládě, v němž stálo, že „britská a francouzská vláda nemohou nadále bráti odpovědnost, aby radily Československu nemobilizovat“, a o Benešově reakci se zmiňuje s poukazem na svědectví Prokopa Drtiny například Václav Kural (*Češi, Němci a Mnichovská křižovatka,* Praha 2002).

(17) O předání přepisů odposlechů píše Hauner, že je prokázáno, že ještě před zahájením mnichovské konference dodala německá strana Britům „anglický přepis rozhovorů mezi Prahou a Londýnem, obsahující řadu velice šťavnatých termínů z úst Masarykových“. Dále uvádí, že není bohužel zaznamenána Chamberlainova reakce na Masarykovy výrazy, ale dá se o ní předpokládat, že „jeho sympatie k Československu a československým představitelům určitě nevzrostly,“ protože až do konce svého života už žádného nepřijal. Hauner konstatuje, že tento problém „nebyl dosud zahrnut do historických interpretací Mnichova.“ Hauner také v souvislosti s odposlouchávaním uvádí, že „třebaže nemohl znát detaily, Hitler byl informován o Nečasově misi odposlouchávaním telefonních linek mezi Paříží, Londýnem a Prahou.“ (Mnichovské dny a Edvard Beneš, s. 22, pozn. 41 a *Edvard Beneš, Paměti I., Mnichovské dny*, s. 356, Haunerova pozn. .č. 58). Citace z těchto přepisů jsou zde převzaty z knihy Johna Irvinga (*Hitlerova válka a válečná stezka let 1933 – 1945*, Brno 2000, s. 147 a 154). Viz též Günther W. Gellerman: *A naslouchali pro Hitlera, Odposlouchávací centrály Třetí říše* (Brno 1995).

(18) Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti III. Dokumenty*, Praha 2007, s. 238 – 239.

(19) O plánu německé generality na svržení Hitlera v případě, že dá povel k útoku na Československo, se zmiňuje Josef Kalvoda (Mnichov: Beneš a vojáci, in: *Z bojů o zítřek III.*, Kladno 1998, s. 98 – 99) a uvádí, že vysocí němečtí důstojníci, kteří si byli vědomi nebezpečí plynoucího z Hitlerovy agresivní politiky, připravovali proti Hitlerovi puč a byli připraveni odstranit ho třeba i násilím. Odkazuje přitom na podrobné zpracování tohoto tématu v publikacích Gerharda Rittera (*The German Resistance*, London 1961, s. 80 – 112) a Hanse Rothfelse (*The German Opposition to Hitler*, 1958, s. 56 – 63). V publikaci Pavla Šrámka a kol. *Když zemřít, tak čestně*, (Brno 1998, s. 93) je uvedeno, že do plánovaného spiknutí v roce 1938 byl vedle jiných vojenských hodnostářů zapojen také náčelník štábu německé pozemní armády gen. Franz Halder. Zdeněk Kárník (*České země v éře první republiky*, *díl třetí*, s. 570 – 571) uvádí bez uvedení pramenů, že „Hitlerova dobrodružná politika vzbuzovala v části říšských špiček, zvláště mezi generalitou, stále větší pochybnosti“, a dále, že se proti němu formovala vážná oposice, k níž náleželi „nejvýše postavení generálové, např. náčelník generálního štábu Ludwig Beck, pozdější náčelník generálního štábu Franz Halder, zapojen byl i generál Walter von Brauchitsch, šéf armádní špionáže a kontrašpionáže, tj. Abwehru, admirál Wilhelm Canaris, Carl Goerdeler (vyhlédnutý při druhém spiknutí za kancléře po Hitlerovi), přimkl se i finanční genius Hjalmar Schacht, z šéfů diplomacie von Weizsäcker ad.“, a že „stanoveno bylo dokonce i datum připravovaného puče na 28. září. 1938 (tj. na první z plánovaných dnů útoku na Československo)“. Kárník dále uvádí, že nešlo jen o konspiraci, ale že oposice předložila prostřednictvím Becka Hitlerovi memorandum varující před zahájením války. Hitler chtě nechtě musel brát na generály ohled, a proto se snažil vyvíjet psychologický nátlak na západní velmoci, přičemž se pohyboval na velmi tenkém ledě. Ke Kárníkovu příspěvku dodejme, že touto situací lze zřejmě mj. vysvětlit i to, proč po vyhlášení československé mobilizace Hitler k údivu

na Spojenými státy a jako svůj cíl vyhlásili připojení k Rakouskému Německu. Pohraničí proto bylo ještě na sklonku roku 1918 obsazeno českou, resp. československou armádou. Tak bylo v samém počátku soužití Čechů a Němců v novém státě navázáno na národnostní spory, které propukly ve druhé polovině devatenáctého století ještě pod střechou Rakousko-Uherska. Po rozhodnutí mírové konference, která žádostem českých Němců nevyhověla, se situace postupně stabilizovala. Politika českých Němců se rozdělila na aktivistickou (sociální demokraté, křesťanští sociálové, agrárníci), která usilovala o prosazování požadavků v rámci Československa a negativistickou (nacionalisté a nacionální socialisté), která setrvávala na postojích neztotožňujících se s vřazením do tohoto státu a orientovala se na koncepce státu velkoněmeckého. Většina sudetoněmeckých občanů (3 : 1) podporovala ve volbách až do roku 1935 strany aktivistické, ale po neúspěších aktivismu v zásadních otázkách, po dopadech hospodářské krize v československém pohraničí a s nástupem Hitlera k moci se v roce 1935 poměr sil změnil (1 : 2) ve prospěch nové populistické Sudetoněmecké strany, která vznikala v letech 1933 – 1935 po zákazu nacionalistických stran a snažila se sjednotit české Němce (po vítězných volbách v roce 1935 se jí mj. podařilo absorbovat i křesťanské sociály a agrárníky).

(3) Slovensko se stalo součástí Československa na základě jednání českých a slovenských politiků v zahraničí během 1. světové války a jejich tzv. *Pittsburské dohody*, na základě rozhodnutí Slovenské národní rady v tzv. *Martinské deklaraci* a mezinárodně uznaného práva Slováků na sebeurčení. *Pittsburskou dohodu* podepsali ve Spojených státech v květnu 1918 za českou stranu představitelé Čechů v čele s Tomášem G. Masarykem a zástupci krajanských skupin Českého národního sdružení a Národního svazu českých katolíků, a za slovenskou stranu představitelé Slovenské ligy v Americe v čele s jejím předsedou Albertem Mamateyem. V textu, jehož autorem byl Masaryk, bylo výslovně uvedeno, že „Slovensko bude mít svou vlastní administrativu, svůj sněm a svoje soudy.“ Druhým významným aktem bylo přijetí *Martinské deklarace* v říjnu 1918, v níž zástupci slovenských politických stran deklarovali, že „Slovenský národ je součástí česko-slovenského národa“ a žádali pro tento národ „neomezené právo na sebeurčení na základě úplné nezávislosti“. V prvním československém jmenovaném parlamentu však Slováci získali jen neadekvátní zastoupení a nemohli ovlivnit podobu přijímané ústavy. Československo se nestalo „druhým Švýcarskem“, jak slibovali jeho zástupci na mezinárodní scéně, a nepřijalo ani jinou formu federace, a tak Slováci smluvně zaručenou autonomii nezískali. Masaryk prohlásil, že v Pittsburgu se jednalo pouze o lokální dohodu mezi americkými Čechy a Slováky a že dokument podepsal jen proto, aby ukonejšil „malou slovenskou frakci, která snila o bůhvíjaké samostatnosti Slovenska“. Viz Josef Kalvoda: *Genese Československa* (Praha 1998, s. 264 – 265). Proti této Masarykově interpretaci a proti tomu, že česká politická elita požadavek slovenské autonomie v jakékoli podobě odmítala, protestovali až do roku 1938 neúspěšně představitelé výrazně nejsilnější slovenské politické strany – Hlinkovy slovenské lidové strany.

(4) Sudetoněmecká strana, která žádala nejprve autonomní správu pohraničí, vstoupila prokazatelně pod přímý politický vliv Hitlerova Německa nejpozději na podzim 1937, přičemž část jejích funkcionářů byla nepochybně pod vlivem nacionálně socialistické ideologie již mnohem dříve. V následujícím roce, již v intencích této „spolupráce“, se její předáci snažili předkládat československé vládě nesplnitelné požadavky a návrhy vlády na řešení situace odmítali jako nedostatečné. Československý president a vláda nakonec přistoupili na přiznání plné autonomie a jazykové rovnoprávnosti, ale jednání byla přerušena po nepokojích vyvolaných v severomoravském pohraničí členy Henleinovy strany. K dalším nepokojům vyvolávaným v pohraničí sudetoněmeckými extrémisty došlo 11. – 13. září, načež vláda vyhlásila stanné právo a 16. 9. byla Sudetoněmecká strana zakázána. Na území Německa se začali sdružovat členové a příznivci strany, kteří v důsledku předchozích událostí opustili Československo, do dobrovolnických jednotek Freikorps, vyzbrojovaných nacistickou armádou, a podnikali násilné výpady do československých pohraničních okresů. Proti těmto aktivitám statečně vystupovala sudetoněmecká sociálně demokratická strana, která se veřejně stavěla za obranu Československa, a jejíž členové a příznivci dokonce utvořili občanský dobrovolnický sbor Republikanische Wehr s programem právě opačným, než měly jednotky Freikorps.

(5) Názory francouzských právníků jsou citovány podle studie francouzského historika Antoina Marese Mnichov a Francie (in: *Mnichovská dohoda, cesta k destrukci demokracie v Evropě*, Praha 2004, s. 68 – 79). Tamtéž jsou uvedeny i „předmnichovské“ názory francouzských politiků a žurnalistů.

(6) Československo se stavělo záporně k užší spolupráci se sousedními středoevropskými státy a mělo s nimi, převážně z vlastní viny, dlouhodobě nestabilní vztahy (arogantní přístup k jednání s Polskem ve věci Těšínska, odmítnutí umožnit transport zbraní pro polskou armádu přes československé území po napadení Polska Sovětským svazem, vměšování do vnitřních záležitostí Maďarska a hrozby vojenským vpádem v souvislosti s tamními snahami o restauraci uherské monarchie). Československo také za pomoci Francie zabránilo vzniku hospodářské unie mezi Německem a Rakouskem během hospodářské krize na počátku třicátých let. Hlavní architekt československé meziválečné zahraniční politiky Edvard Beneš se namísto prozíravější „středoevropské politiky" odpovídající možnostem a zájmům státu pokoušel realizovat velikášské a následně krachující vize. Nejprve se orientoval na projekt Společnosti národů (jako garanta dosavadního stavu a věčného míru v Evropě), přičemž prosazoval význam spojení Francie a Československa jako úhelného kamene (mezi Německem a Sovětským svazem) kolektivního bezpečnostního systému (jištěného proti Maďarsku balkánskými státy Jugoslávií a Rumunskem), a zároveň se snažil navázat vztah se Sovětským svazem jako „protiněmeckou pojistku". Po krachu této politiky v roce 1925 na mezinárodní konferenci v Locarnu, kde velmoci garantovaly pouze západní hranice Německa s Francií a Belgií, a politickém vzestupu Německa Beneš usiloval pragmaticky o navázání užšího vztahu s komunistickým Sovětským svazem. Tuto snahu se mu vzhledem k odporu české pravice podařilo realizovat až v polovině třicátých let, kdy přišel s teorií o Československu jako mostu mezi Západem a Východem a smluvil – prakticky bezcennou – trojstrannou smlouvu o vojenské pomoci mezi Československem, Sovětským svazem a Francií. Viz např. Josef Kalvoda: *Role Československa v sovětské strategii* (Kladno 1999, s. 46 – 67). Jak se brzy ukázalo, Západ o takovýto most nestál, a jak se ukázalo o něco později, nestál o něj (poté co po něm na sklonku 2. světové války přešel do střední a jihovýchodní Evropy) dlouhodobě ani Sovětský svaz.

(7) Hauner uvádí, že jak president Beneš, tak ministerský předseda Hodža ve dnech 14. – 17. 9. 1938 „zkoušeli reakci západních diplomatů tím, že se vraceli několikrát k myšlence územních úprav ve prospěch Německa" (Mnichovské dny a Edvard Beneš, s. 20). O rozhovorech Beneše s vyslanci Francie a Velké Británie v tomto smyslu píše rovněž Kalvoda (Mnichov: Beneš a vojáci, in: *Z bojů o zítřek III.*, Kladno 1998, s. 95), který mimo jiné poukazuje na telegram britského vyslance Newtona o rozhovoru s Benešem ze 14. 9. 1938, v němž mu Beneš sdělil, že by nebyl proti odstoupení některých částí pohraničí (tamtéž, s. 100 – 101). Současní přední čeští historikové se oproti tomu ztotožňují s vysvětlujícím komentářem samého Beneše. Například Jindřich Dejmek považuje poněkud nelogicky presentaci Benešova rozhovoru s vyslancem de Lacroix za snahu francouzských politiků ospravedlnit vlastní postup. Podle Dejmka se jednalo jen o účelově přibarvené tvrzení francouzského ministra zahraničí Bonneta, který chtěl Československu „podrazit jeho k odporu se zapírající nohy", když ve francouzských politických kruzích od 19. 9. 1938 šířil tvrzení, že sám československý president připouštěl možnost odstoupení části území. V následujícím odstavci si však Dejmek protiřečí, když přiznává, že postavení ČSR v Paříži bylo oslabeno Benešovým „pátým plánem", tj. Nečasovou misí. (*Edvard Beneš, Politická biografie českého demokrata, část druhá*, Praha 2008, s. 154). S tímto „plánem" byli francouzští představitelé seznámeni nejpozději 17. 9. 1938. Vyplývá z toho, že účelové zabarvení má spíše současný výrok Dejmků, než někdejší Bonnetovo tvrzení, že československý president souhlasí s odstoupením části pohraničí. V poslední publikaci na „mnichovské" téma vydané komunistickým státním aparátem, *Československý rok 1938* (Praha 1988, s. 194), uvádějí autoři textu Robert Kvaček a Aleš Chalupa k Benešovým aktivitám: „Neočekávanou záminku [pro přenechání československého pohraničí Hitlerovi, pozn. aut.] nabídl Francouzům sám Beneš: ve snaze odvrátit nebezpečí plebiscitu (…) naznačil tajně do Paříže, že by se Československo mohlo vzdát určité části svého pohraničí. Daladier a Bonnet se o tom dozvěděli těsně před odletem do Anglie, kde měli vyslechnout Chamberlainův referát o jednání s Hitlerem a domluvit společný postup vůči Československu. Benešova stanoviska okamžitě využili k odůvodňování a krytí svého chování na poradě s Brity."

(8) Wenzel Jaksch (srov. *Cesta Evropy do Postupimi* s. 62 – 63) poukazuje na to, že již na mírové konferenci v roce 1919 byl postoj Britů včetně premiéra Lloyda George vůči začleňování Němců (a Maďarů) obývajících příhraniční oblasti do nově vznikajících států záporný na rozdíl od mínění francouzských diplomatů v čele s premiérem Georgesem Clemenceauem, které bylo v souladu s československými požadavky prosazeno. Dále pak uvádí (s. 142 – 143), že názory britských politiků,

diplomatů, žurnalistů i veřejnosti ve třicátých letech zásadně ovlivnila kniha diplomata Harolda Nicolsona *Peacemaking 1919* (v letech 1933 – 1937 vyšla ve Velké Británii v pěti vydáních), která zasvěceně rozkrývala ne vždy lichotivá fakta a souvislosti poválečných procesů v režii válečných vítězů. Nicolson byl na pařížské mírové konferenci v roce 1919 britským delegátem a členem klíčové komise pro vytyčení nových státních hranic. Podobný a pro Československo nepříznivý ohlas mělo podle Jaksche (s. 157 – 159) v roce 1935 vydání *Deníku* amerického účastníka konference Huntera Millera, jehož díly XIII. – XV. se dotýkaly československo-sudetoněmecké problematiky (Hunter mj. publikoval Benešova tajná memoranda, viz pozn. 9) a také publikování práce Lloyda George *The Truth About The Peace Treaties* (*Pravda o mírových smlouvách*).

(9) Na pařížské mírové konferenci v roce 1919 přednesl Beneš celkem jedenáct memorand souvisejících se vznikem Československé republiky a jejími hranicemi, v nichž uváděl nepravdivé údaje a také později nesplněné sliby. Například v *Memorandu. .č. 3* počet obyvatel německé národnosti v pohraničí a ve vnitrozemí nového státu „upravil" z reálných tří milionů na jeden a půl milionu. Tamtéž dále vyhlašoval, že Němci budou mít v Čechách stejná práva jako Čechoslováci, že němčina bude druhým zemským jazykem, že proti Němcům se nikdy nebude používat žádných potlačovacích prostředků a že státní režim bude podobný režimu švýcarskému. *Memorandum .č. 1* (*Čechoslováci*) a *Memorandum .č. 3* (*Problém Němců v Čechách*) publikoval v plném znění časopis Střední Evropa (1992, r. 8, .č. 25, s. 9 – 21). Tamtéž (s. 7) napsal v průvodním komentáři politolog Rudolf Kučera: „Všechna Benešova memoranda se dají bez nadsázky označit za snůšku polopravd či dokonce lží." O Benešových memorandech a jejich vyznění se zmiňují např. Josef Kalvoda (*Genese Československa*, Praha 1998, s. 408 – 409) nebo Wenzel Jaksch (*Cesta Evropy do Postupimi*, s. 67, 77 – 80), ale opomíjí je kupodivu Zdeněk Kárník v rozsáhlé publikaci o meziválečném Československu (*České země v éře první republiky, Díly I. – III.*, Praha 2000 – 2003). Na kritické postoje britských politiků a vlivných ministerských úředníků vůči československé zahraniční politice přátelské k Sovětskému svazu poukazuje Peter Neville (*Hitler a appeasement, britský pokus zabránit druhé světové válce*, Praha 2008).

(10) Wenzel Jaksch: *Cesta Evropy do Postupimi* (s. 375 – 376).

(11) Runcimanova zpráva Chamberlainovi a Benešovi (in: Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti III. Dokumenty*, Praha 2007, s. 211 – 214).

(12) O objednání ultimáta československou stranou psali svým vládám vyslanci Francie (21.45 hodin) a Velké Británie (22.45 hodin) ve svých depeších z 20. 9. 1938. Hlavním zprostředkovatelem, na něhož se údajně s žádostí o ultimativní nátlak obrátil premiér Hodža, byl francouzský vyslanec de Lacroix, z jehož depeše pochází uvedená citace. Viz Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti III. Dokumenty*, Praha 2007, s. 199 – 201. Současná česká historiografie o objednání ultimáta až na výjimky (např. Vladimír Nálevka, Vít Smetana či citovaný Milan Hauner) mlčí nebo je presentuje v souladu s jeho Benešovým popřením jako francouzský výmysl a depeši francouzského vyslance v souladu s Benešovým tvrzením považuje za falsifikát. Hauner však konstatuje, že text de Lacroixovy depeše „byl dodatečně ověřen experty-paleografy edice DDF jako autentický (tamtéž, s. 199, Haunerova poznámka .č. 106). V již citované komunistické publikaci (*Československý rok 1938*) uvádějí Kvaček a Chalupa: „Už z rozmluvy s Benešem 19. září 1938 odpoledne si vyslanci Francie a Velké Británie odnášeli dojem, že president se přes všechnu hořkost kloní spíše k přijetí britsko-francouzské nóty" (s. 198). Dále pak autoři bez podrobnějšího komentáře uvádějí, že „bylo do Paříže a Londýna naznačeno, že odpověď nemusí být považována za konečnou – pokud Francie zcela zřetelně dá najevo, že v případě války Československu nepomůže" (tamtéž).

(13) Hauner ve svém komentáři k Benešovým pamětem naznačuje, že objednání ultimáta Hodžou (a Benešem) je nejspíše historickou realitou a že Benešovo usilovné popírání této věci bylo jen snahou zahladit stopy stejně jako mlčení ve věci Nečasově (Mnichovské dny a Edvard Beneš, s. 17 – 19). Beneš událost presentoval jako intriku – snahu svalit vinu za „Mnichov" na československé politiky – francouzského ministra zahraničí Bonneta, který údajně dal vyslanci de Lacroix pokyn, aby československého premiéra Hodžu vyprovokoval k podobnému prohlášení. K večernímu telegramu vyslance de Lacroix z 20. 9. 1938 (publikovaném v roce 1940 ve francouzském tisku), v němž vyslanec o objednaném ultimátu informoval, se Beneš vyjádřil: „Dle mých zpráv Bonnet telegramy ještě pro své účely falšoval, aby ovlivnil členy vlády a veřejnost. Ti zrádci a ničemové v Paříži chtějí přesunout všecku svou vinu za zradu na

v Liberci uzavřeli svátost manželství Ing. Katarína Goldírové, nar. 24.4.1982, pokřtěna ve farnosti Bukovce, trvalé bydliště: Svidník, ul. Karpatská 743/4, a Vladislav Řeháček, nar. 20.04.1980, nepokřtěný, trvalé bydliště: Jablonec nad Nisou, ul. U Tenisu 4675.

P. Ivan Semotjuk

Kronika Řeckokatolické farnosti Liberec 31. září 2008 až 13. září 2009

Křtem byli mezi nás přijati:

Liberec
kostel Nalezení sv. Kříže
Igor Vasyltsiun (29. 3. 2009)
Vilém Guba (25. 4.)
Jurij Borysenko (16. 5.)
Denis Hafynec (31. 5.)
Daniel Javorčak (19. 7.)
Nikoleta Peterová (23. 8.)
Jablonec nad Nisou
kostel Nejsvětějšího Srdce Páně
Kristián Milan Hádek (26. 10. 2008)
Karina Suchoparková (4. 1. 2009)
Luboš Kysela (28. 3.)
Andrej Samobrský (17. 5.)
Žaneta Charčijová (21. 6.)
Srdečně blahopřejeme.

Svátost manželství přijali:

Ing. Petr Štěrba a Ing. Martina Migová (20. 6. 2009)
Maťas Maroš a Martina Grivňová (27. 6.)
Antonyuk Igor a Vasyltsiun Oksana (8. 8.)
Ing. Katarína Goldírové a Vladislav Řeháček (15. 8.)
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Josefína Németová (1924, 7. 11. 2008)
Anna Říčná (1928, 12. 11. 2008)

P. Ivan Semotjuk

Ze změn ustanovení ve farnostech

■ P. Česlav Jaromír Plachý OP – 14. 9. 2009 na žádost řeholního představeného v souvislotí s asignací do řeholního domu v Uherském Brodě uvolněn z funkce děkana (faráře) Římskokatolické farnosti-děkanství Jablonné v Podještědí ve vikariátu českolipském, rektora basiliky minor Sv. Vavřince a sv. Zdislavy v Jablonném v Podještědí, strážce hrobu sv. Paní Zdislavy, a excurendo administrátora in spiritualibus Římskokatolické farnosti Jitrava, Římskokatolické farnosti Rynoltice – obě ve vikariátu libereckém a Římskokatolické farnosti Žibřidice ve vikariátu českolipském, a z litoměřické diecéze vůbec.

■ P. Ignác Petr Bürgl OP – 14. 9. 2009 na žádost řeholního představeného jmenován děkanem (farářem) Římskokatolické farnosti-děkanství Jablonné v Podještědí ve vikariátu českolipském, rektorem basiliky minor Sv. Vavřince a sv. Zdislavy v Jablonném v Podještědí, strážcem hrobu sv. Paní Zdislavy, a dále excurendo administrátorem in spiritualibus Římskokatolické farnosti Jitrava a Rynoltice ve vikariátu libereckém a Římskokatolické farnosti Žibřidice ve vikariátu českolipském.

■ P. Pavel Eduard Mayer OP (* 10. 5. 1962, ord. 28. 6. 1992) – 14. 9. 2009 na žádost řeholního představeného jmenován farním vikářem ve farnosti – děkanství Jablonné v Podještědí ve vikariátu českolipském.

ACEL2009_07

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 10 (72) / Ročník 7
Datum vydání: 16. 9. 2009

Foto na titulní straně:
Diecézní biskup Msgre. Jan Baxant nám vysvětil dva jáhny: Ing. Milana Richtera a MUDr. Pavla Juráka
Ing. Vítek Richter

Uzávěrka dalšího čísla: 30. 9. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

16. 9. 2009 / Číslo 10 / Ročník 7

Obrázek

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Papež – hlasatel a záruka svatosti církve.
Je církev svatá? Lenka Fuchsová / Distance 4/2008 3

PASTORACE

V. pastýřský list k přípravě návštěvy svatého otce Benedikta XVI. 4
Papež, P. Josef Dobiáš 6
Papežské tituly a insignie, www.wikipedia.cz 7

RODINA A ŠKOLA

Hnutí Pro život ČR se vyslovuje proti Lisabonské smlouvě, http://prolife.cz 8
O jazyce (2), Petr Bahník 9

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války Informace o Německu
ve Velké Británii a USA (2), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 10

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (15), Tomáš Beran 12

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Zveme Vás na letošní Transitus, br. Bartoloměj OFM 13
Františkánská obnova pro mládež, sestra Maxmiliána OSF 13

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Podrobný program návštěvy Benedikta XVI.
v České republice, www.radiovaticana.cz; www.navstevapapeze.cz; www.hrad.cz 15
Přehled výuky náboženství (1) 15
Farnost Vratislavice nad Nisou oznamuje, Václav Vaněk 16
90. výročí posvěcení kostela Sv. Bonifáce, Zdeněk a Radovan Skaličtí 16
Koncert v Hanychově, Zdeněk a Radovan Skaličtí 17
Významné dny v Řádu sv. Lazara Jeruzalémského, Ing. Antonín Schauer KCLJ 17
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (18), Petr Kozojed 18
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 21
Z kroniky našich farností 13. srpna až 13. září 2009 23
Z Řeckokatolické farnosti Liberec, P. Ivan Semotjuk 23
Kronika Řeckokatolické farnosti Liberec
31. září 2008 až 13. září 2009, P. Ivan Semotjuk 24
Ze změn ustanovení ve farnostech 24

PŘÍLOHA

Mnichovská zrada, nebo pražský krach? Nečasova mise
a rozpad Československa v roce 1938 (úplné vydání, 2. část ze 2), Jan Cholínský

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi na otázky testu pro dospělé z červnového čísla, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Karel Korous; Miroslav Kloz; Oldřich Krupička

argumentace proti materialistickému ateismu není na Kantovi závislá a tudíž jeho spoléhání se na Kanta její přínos neničí.

V závěru D'Souza popisuje ústřední zvěst křesťanství: konkrétní člověk v dějinách byl Bohočlověk. Jak to víme? Jako jediný přemohl smrt: byl zabit, ale pak vstal z mrtvých. Pět set lidí jej vidělo po jeho zmrtvýchvstání. Porazil-li však On smrt, tuto možnost otevřel i nám; dobrou zvěstí křesťanství tudíž je: „Nezoufejte, biologickou smrtí váš život nekončí, máte možnost vstoupit do život věčného, v němž vás přivítá On."

Dokazovat toto tvrzení už není ambicí D'Souzy; rozumem jej dokázat ani nemůže. Autor „jen" objasnil, co rozumem objasnit šlo, totiž že křesťanství je rozumné. Eventuální krok poslední – akt víry – je již na každém osobně.

Roman Joch / Kavárna Mf Dnes, 15. 8. 2009

Z kroniky našich farností
13. srpna až 13. září 2009

Výročí svěcení slaví:

27. 8. Msgre. ThDr. Josef KOUKL, emeritní biskup litoměřický – 20. výročí konsekrace 18. litoměřického biskupa

25. 9. Miroslav KLOZ, trvalý jáhen – Liberec, 15. výročí svěcení

Srdečně blahopřejeme.

Křtem byla mezi nás přijata:
Farnost Ruprechtice
Magdaléna Barsová
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost děkanství Rochlice
Eva Olachová (1961)
Farnost Ruprechtice
Jan Bukovanský (1924)

duchovní správci

Z Řeckokatolické farnosti Liberec

21. září 2008 se v Řeckokatolické farnosti v Liberci slavil chrámový svátek Povýšení svatého kříže. Liturgii spolu s místním duchovním o. Mgr. Ivanem Semotjukem slavil apoštolský exarcha-biskup Msgre. Ladislav Hučko. Ve své homilii se věnoval otázce přijímání utrpení a křížů v našem životě. Zpěvem liturgii doplnil sbor z Berlína pod vedením Dr. Groennera. Na hojně navštívené liturgii poprvé k svatému přijímání přistoupilo sedm dětí. Po liturgii následovalo společné přátelské posezení.

V listopadu 2008 se věřící liberecké farnosti rozloučili se svou farnicí paní Annou Říčnou, kterou si Pán povolal k sobě ve věku 80 let. Paní Anna, bezdětná vdova, byla po mnoho let dobrou duší naší farnosti. Pomáhala nejen při bohoslužbách, pekla prosfory, ale hlavně díky své přátelské a optimistické povaze pomáhala spoluvytvářet liberecké společenství. Stále byla tam, kde bylo něco potřeba. Vždy se starala o to, aby kostel byl pěkně ozdobený a čistý. Říkala: „Jsem šťastná, že máme Cerkvu a že jsem s vám." Když byla nemocná, nikdy to nedávala na sobě znát a svým úsměvem a žertem to zakrývala. Kdo jí znal, říkal: „Ona byla pro mě vzorem, svatého života na tomto světě. Vičnaja pamjať!"

Druhou adventní neděli na svátek sv. Mikuláše jsme s našimi dětmi z nedělní školy navštívili Jedličkův ústav v Liberci. Koledovali jsme a zpívali, děti vlastnoručně vyrobily drobné dárečky a jejich rodiče a další dárci nakoupili hračky, sladkosti nebo přispěli finančně. Myslím, že setkání bylo obohacující a důležité pro obě strany a doufám, že naše kontakty budou i nadále pokračovat.

Ing. Martina Migová, nar. 15. 6. 1982, trvalým bydlištěm Kapišová 20, 090 01 (SR), vyznání řeckokatolického, a **Ing. Petr Štěrba,** nar. 18. 7. 1982, trvalým bydlištěm Drahelka 342, Brodec nad Jizerou, 294 73 (ČR), bez vyznání, se zúčastnili příprav na manželství. Přípravy vedl duchovní liberecké farnosti o. Ivan Semotjuk. Svátost manželství byla uzavřena dne 20. 6. 2009 v Kapišově na Slovensku.

Maťas Maroš, nar. 31. 10. 1975, trvalým bydlištěm Bardějov, vyznání řeckokatolického, a **Martina Grivňová**, nar. 8. 8. 1978, trvalým bydlištěm Bardějov, vyznání řeckokatolického, se zúčastnili příprav na manželství. Přípravy vedl duchovní liberecké farnosti o. Ivan Semotjuk. Svátost manželství byla uzavřena dne 27. 6. 2009 v Bardějově na Slovensku.

V sobotu 8. 8. 2009 v kostele Nalezení sv. Kříže v Liberci uzavřeli svátost manželství Antonyuk Igor, nar. 4. 2. 1986 v Zabolotově na Ukrajině, náboženství řeckokatolického, bydlištěm Vratislavice nad Nisou, Dopravní 542, a Vasyltsiun Oksana, nar. 19. 5. 1987 v Ilnyci na Ukrajině, náboženství řeckokatolického, bydlištěm Vratislavice nad Nisou, Dopravní 542.

V sobotu 15.8.2009 v kostele sv. Kříže

Dinesh D'Souza (* 1961) je naturalizovaný Američan indického původu; dva roky pracoval Reaganově Bílém domě, působil na několika think-tankcích, je autorem bestsellerů. Česky už vyšel jeho životopis Ronalda Reagana.

D'Souza polemizuje s autory jako Richard Dawkins, Sam Harris a Christopher Hitchens. To nejsou ateisté, kteří věří, že vědí, že Bůh neexistuje, a proto jsou v klidu, nýbrž zuřiví antiteisté vedoucí proti Bohu vyhlazovací válku.

D'Souza tvrdí, že budoucnost lidstva bude více religiosní než současnost již z demografických důvodů: věřící mají více potomků („Ateismus je trochu jako homosexualita – není jisté, jak zapadá do teorie přirozeného výběru"; s. 24).

Křesťanství je základem západní civilizace a původcem omezení státní moci, které je podmínkou všech našich svobod. Přišlo s koncepcí rovnosti lidí a důstojnosti každého člověka. Křesťanství, zvláště katolické, vždy kladlo důraz na rozum a jeho schopnost poznat pravdu o Bohu, člověku a světě. Úžasný rozmach přírodních věd stál na křesťanské teologické premise: vesmír je racionální, neboť rozumný Bůh stvořil svět rozumně, vložil do něj rozumem poznatelné zákony, jež rozumný člověk může poznávat.

D'Souza se vrací k mýtu o Galileovi; poukazuje na fakt, že z vědecké teorie vzniku vesmíru velkým třeskem vyplývá Boží stvoření; pojednává o antropickém principu, podle něhož nepravděpodobnost náhodného vzniku vesmíru s parametry, jež umožňují lidský život, svědčí o inteligentním plánu kosmu, stejně jako i Darwinova evoluční teorie. Uvádí rovněž, proč jsou zázraky možné, jakož i reprodukuje slavnou Pascalovu sázku, podle níž pokud nevíme, zda Bůh existuje či ne, je racionálnější předpokládat, že existuje.

D'Souza v části o etice rozebírá údajné i reálné zločiny křesťanů (křížové výpravy, inkvisice) a ukazuje, že počet jejich obětí byl mnohonásobně nižší než počet obětí ateistů – nacistů a komunistů.

Reprodukuje i důkaz, proč je materialistická teorie reality rozporná, tudíž neplatná. Nejen že z pozorování materiální reality neplyne, že žádná jiná (duchovní) realita neexistuje, ale pokud by člověk byl pouze materiální bytostí, žil by ve sféře kausality a tudíž jeho názory by byly předem určeny. Pak by nemohl poznat, zda jsou pravdivé, tudíž by nemohl poznávat realitu, jaká je. Ti přírodní vědci, kteří na základě empirických věd tvrdí, že člověk je pouze materiální bytost, zároveň nevědomky vyvozují, že není důvod tomuto názoru věřit: „Jestliže mé duševní pochody určuje výhradně pohyb atomů v mozku, pak nemám důvod se domnívat, že moje názory jsou správné ... a tudíž nemám důvod se domnívat, že můj mozek se skládá z atomů." (s. 213.) Aby člověk mohl poznávat realitu, musí být volní bytostí, tj. duchem vtěleným v hmotě. Z toho plyne existence duchovní reality nezávislé od hmoty, např. objektivního a universálního morálního zákona. Tento zákon nelze z hmoty (přírody) odvodit, stejně jako z ní nelze odvodit kategorie „krutost" či „šlechetnost".

Ti, kdo konkrétní křesťany v dějinách obviňují ze zločinů, skládají křesťanství vlastně velkou poklonu: ty zločiny jsou odsouzeníhodné právě na základě křesťanských kritérií, neboť právě křesťanství hlásá, že určité činy jsou objektivně a universálně špatné! Kdyby nebyly špatné objektivně a universálně, nebylo by ani co a koho odsuzovat. Tato norma však není odvozena z materiální částí reality; je tudíž součástí reality jiné než hmota, leč neméně reálné.

A když rozumové argumenty proti Boží existenci neobstojí, proč ateisté na Jeho neexistenci tak zarputile trvají? Podle D'Souzy mají subjektivní pohnutku: „Většina současných ateistů se od křesťanství distancuje kvůli sexu ... Když ateista složitě obhajuje, že Bůh neexistuje a tradiční morálka je iluse, nejspíš u toho myslí na své pohlavní ústrojí. Nebýt onoho jediného přikázání ‚nesesmilníš', byl by Západ možná stále křesťanský ... Dnešní sekulární svátostí je orgasmus ... Jestliže se sex vymkne ze svých starých morálních mezí, přijdou nechtěná těhotenství. Tím se dostáváme k druhé ateistické svátosti, totiž k potratu ... Ateismus není primárně revoltou intelektuální, ale morální. Bůh pro ateisty není ani tak neviditelný, jako nežádoucí" (s. 232 – 34).

Vůči D'Souzově knize mám jednu výhradu: nekriticky přijímá Kantovu teorii poznání. Rozpor, jež platí pro materialistickou teorii reality a lidského poznání, platí i pro Kantovu teorii poznání: podle ní realitu poznáváme zkresleně, po filtraci našimi smysly. V tom leží rozpor, neboť Kant považuje svou teorii poznání reality za objektivně správnou – jako kdyby on realitu poznával nezkresleně. Naštěstí D'Souzova hlavní

PAPEŽ – HLASATEL A ZÁRUKA SVATOSTI CÍRKVE

JE CÍRKEV SVATÁ?

„Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev …", vyznávají jednotně katolíci každou neděli při bohoslužbě. Z pohledu víry je pravda o svatosti církve něčím nezpochybnitelným – jistým. Proč? Církevní autorita předkládá tuto pravdu (že církev je svatá) jako závazný článek víry. A katolík z víry ví i o kompetenci církve rozhodovat o platnosti – pravdivosti jejího učení, může se zde spolehnout na neomylnost církve ve věcech víry a také tuto pravdu přijmout jako jistou.

Z pohledu novodobého učence je to ovšem nepochopitelné, naivní. Jisté poznání na základě víry? K smíchu. Vždyť „dnes už přece víme," že ani rozum není schopen poznat něco s jistotou; natožpak nedospělá víra. Svatost církve? Té církve, co „světí" zbraně, upaluje nevinné, vede křížové výpravy proti jinak smýšlejícím atd.? Vždyť i katolík ochotný odložit růžové brýle musí uznat, že zkušenost s jednáním členů církve v dějinách mluví v tomto ohledu jednoznačně proti svatosti církve. Samu tuto zkušenost nelze rozumně popřít. Proč se tedy nezbavit tak pochybného článku víry, který navíc vyvolává zbytečné kontroverse a znesnadňuje společenské uznání, o které přece církvi, jak tvrdíš novodobý učenče, hlavně běží?

Námitka proti svatosti církve se zdá být smrtící. Sílu tomuto argumentu z té části zkušenosti, která je negativní, která vyznívá proti svatosti církve, dodává i soudobé chápání zkušenosti jako ne-li jediného, tak alespoň nejvěrohodnějšího – nejjistějšího zdroje poznání. Naproti tomu víra jako zdroj poznání bývá ponižována na pouhý subjektivní, libovolný postoj. O nějakých automatických jistotách vzešlých z víry nemůže být řeč.

Po tomto předložení můžeme formulovat konflikt, který, zdá se, nemá řešení. Víra *versus* zkušenost. Dva způsoby poznání, dva různé závěry, které si odporují a není, kdo by je rozsoudil. Původní otázka se tím stává nezodpověditelnou, problém neřešitelný a pohled víry ve výsledku oslabený, neboť jen zarytý fundamentalista by popíral evidenci zkušenosti.

Je tím téma „svatosti církve" vyčerpáno? Ptejme se: skutečně neexistuje způsob, jak vzniklý paradoxní rozpor rozsoudit? Co rozumí sama církev pod pojmem „svatost církve"? Je obsahem pojmu „svaté" i jednání členů církve, jak vnucuje námitka ze zkušenosti? Na tyto otázky bychom mohli znát odpověď. Hledaná definice pojmu „svatost" a následně i pochopení toho, co se rozumí „svatostí církve", by mohlo být řešením zmíněné zkušenostní námitky.

Vyjděme z rozsahu pojmu svatost. Komu (čemu) tento pojem přidělujeme? Svatými např. nazýváme ty, kdo si nějak zaslouží naši úctu. Proč někomu prokazujeme úctu? Protože oceňujeme jeho kvality, např. dobrotu, „bezchybnost". Když nějaký aktivní jedinec nepostrádá nic z toho, co by měl mít, říkáme, že je dokonalý (dokonalý tenista, dokonalé auto ...). Pojem dokonalosti asi nejlépe přibližuje obsah pojmu svatý. Dokonalý je ten (to), komu (čemu) nechybí žádný požadovaný, odpovídající klad. Bohu (chceme-li bezrozporně myslet Absolutno jako původce všeho stvořeného) musíme smysluplně přidělit veškerou plnost bytí, veškerý klad, neboť je způsobující příčinou všeho dobra. Vše ostatní – stvořené se na Boží (absolutní) dokonalosti (svatosti) podílí. Proto ve vlastním smyslu slova jen Bohu přísluší přívlastek svatý. Podobně pak náleží svatost i stvořeným skutečnostem (lidem, církvi, věcem) a to potud, pokud se kladně vztahují k Bohu. Svatý člověk se například může podobat (vztahovat) Bohu „svatým" jednáním. To je ale vždy podmíněné, neboť žádný člověk není dokonalý – bezchybný.

V jakém smyslu je tedy církev svatá? Kdo namítá proti svatosti církve tím, že hodnotí morálku jejích členů, pohlíží na církev jaksi zdola. To znamená, že rovnou odhlíží od víry, která o svatosti církve učí. Nebere tedy v potaz nadpřirozené hledisko církve. Toto hledisko však nemůže, postupuje-li logicky, předem vyloučit jako alespoň možné. Nemůže ho vyloučit ani poukazem na mravní nedostatečnost členů církve, protože případné nadpřirozené obsahy a součásti církve nemusejí zaručovat naprostou bezhříšnost věřících. Pro náš problém je tedy třeba zpřesnit,

co církev v sebepojetí pokládá ve své realitě za nadpřirozené, a v jakém smyslu mluví o své svatosti. Nadpřirozená stránka církve vychází najevo z hlediska jejího původu a cíle. Tato hlediska už nejsou dostupná zkušenostnímu pohledu; jsou přístupná toliko víře.

Co je prvořadým úkolem církve? Je to snad charita, zakládání náboženských spolků, péče o umělecké památky? Hlavním cílem a posláním církve je zprostředkovat lidem zjevené pravdy a svátostný život – život vedoucí k Bohu. Svatost církve znamená především neomylné sdělování Bohem zjevených pravd, které zajišťuje autorita apoštolů, Kristem k tomu povolaných a určených. Tato autorita zaručuje, že se v dějinách zprostředkovávají stále tytéž, a tedy lidskou omylností či hříšností neporušené, pravdy víry; Pravdy, které jsou nutné ke spáse a které se týkají i Bohem daných prostředků, jež k ní nejúčinněji vedou. Učitelský úřad církve a svátosti jsou tedy onou nadpřirozenou vlastností církve, kvůli níž mluvíme o její svatosti – jsou důvodem svatosti.

Právě nedostatek Bohem stanovené autority znamená nepřítomnost svatosti jiných náboženských společností. Tím samozřejmě není míněno, že by např. evangelíci museli být v mravním smyslu nutně méně „svatí“ než katolíci. Něco takového pravda o svatosti katolické církve neříká. Říká však, že ostatní křesťanská společenství vedou své členy ke Kristu jen potud, pokud se podílejí na pravdách církve. Autorita vybavená mocí od Boha totiž může být jen jedna; vylučuje rozmanitost protichůdných nauk.

Příklad nepřítomnosti božské autority, a tedy i svatosti, můžeme nalézt v mylném přístupu k Písmu sv.:

Společně s protestanty předpokládáme, že toto Písmo je Božím sdělením, a to sdělením životně rozhodujících pravd. Protestanti dále předpokládají, že tyto pravdy si lze osvojit samostatným studiem. Písmo pokládají za jediný pramen poznání Božího sdělení, neboť je prý výkladově soběstačné. Písmo ale bývá interpretováno velice různě. Znamená to snad, že Bůh nechtěl nebo nedokázal lidem dokonale sdělit a svěřit k hlásání tak důležité pravdy o životě? Nedokázal snad zajistit možnost jejich bezchybného předávání? To je nemyslitelné. Proto není rozumně myslitelné, aby Bůh stanovil způsob předávání víry tak, jak předpokládají ti, kdo isolují Písmo jako jediný zdroj zjevených pravd.

Námitka proti svatosti církve se nejčastěji odvolává na výstřelky členů církve v dějinách. Uváděné historické případy (inkvisice, upalování čarodějnic, tmářství církve aj.) však bývají obvykle hrubě zkreslovány. To svádí k obranářství, které přednostně soustředí pozornost na opravování záměrně klamné manipulace s historií. Účinněji a lépe však logice námitky odpovídá postup, v němž klidně uznáme pro církev nepříjemná dějinná fakta a poukážeme na fakt, že nedokazují to, co se snaží namítající dokázat – nesvatost církve. Kristus přece svým následovníkům neslíbil a nezajistil bezhříšnost a neomylnost celého jejich poznání během pozemské existence. Právě to však neoprávněně předpokládá ten, kdo špatnou historickou zkušeností argumentuje proti svatosti církve (ohledně pojmu církev srov. Odpovědi na otázky týkající se některých aspektů nauky o Církvi, Dokument Kongregace pro nauku víry v Obrázku roč. 5, č. 9, 2. 8. 2007, příloha s. 7nn. – pozn. red.).

Lenka Fuchsová / Distance 4/2008

PASTORACE

V. PASTÝŘSKÝ LIST K PŘÍPRAVĚ NÁVŠTĚVY SVATÉHO OTCE BENEDIKTA XVI.

Milovaní bratři a sestry,

návštěva Svatého otce Benedikta XVI. se již velmi přiblížila. Poslední dva týdny před jeho příjezdem se budeme muset starat o mnoho organizačních věcí a praktických příprav. Času k usebranosti pak už bude málo. Proto Vás dnes zveme k novéně, devítidenní intensívní modlitbě a závěrečné duchovní přípravě na setkání s hlavou naší církve. Šli jsme s Vámi po celou dobu přípravy a také pro tento její poslední úsek jsme Vám připravili potřebný materiál. Brožurka nazvaná *Novéna k přípravě na setkání se Svatým otcem* Vám bude dobrým vodítkem. Doufáme, že ji máte.

6. 2. 2007, s. 17n.; o Kongregaci pro evangelizaci národů v roč. 4, č. 6, 8. 5. 2006, s. 15; a o Carlo Caraffovi v roč. 4, č. 11, 7. 10. 2006, s. 14 a 16, roč. 5, č. 5, 1. 4. 2007, s. 21 a srov. i roč. 6, č. 9, 10. 8. 2008, s. 8.

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Jak jsme připomněli v minulém čísle, v letošním Obrázku č. 6, 15. 5. 2009, jsme v poznámce (9) o Kalvodově „Cestě k národní svobodě“ psali o neznalosti děl některých předních českých spisovatelů. O Jaroslavu Durychovi jsme psali minule. Zjistili jsme, že Matice cyrilometodějská vydala v roce 1998 ***Paměti Jiřiny a Jaroslavy Durychových***, krásné vzpomínání spisovatelových dcer. Kniha je ovšem, jak jinak, vyprodána a je jen k vypůjčení v knihovnách. Na začátku září mají poslední jediný výtisk k prodeji pražské Paulínky.

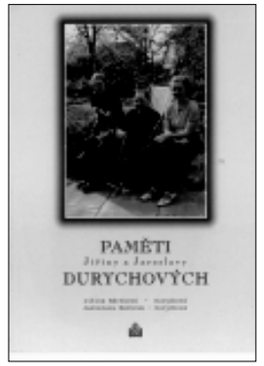

Dnes si všimneme dvou dalších slavných autorů. Od Jana Zahradníčka dodává Karmelitánské nakladatelství do Liberce pouze dva tituly (z nich knihu Ze země pana Nikoho jsme již doporučili letos v č. 4). Podobně špatná situace je s knihami Jana Čepa. Liberec může dostat jediný jeho titul. Redakce tentokrát doporučuje:

1. Mezi nás prostřena noc ...

Dopisy z vězení ženě Marii

Jan Zahradníček
Info a běžná cena: Váz., 333 str., 398 Kč
Vydalo CDK Brno
Rok vydání: 2008
Objednací číslo: CDK0382

Předkládaná edice obsahuje 250 dopisů, které Jan Zahradníček napsal z vězení své ženě Marii. Vypovídají o zápase víry s beznadějí, vůle s resignací, mísí se v nich prožitky, dojmy, sny, nálady. Dočítáme se o zoufalství člověka, který byl násilně vzdálen od svých blízkých, mezi řádky tušíme drama básníka, který musí své básně potajmu zaznamenávat nebo uchovávat v paměti. Je to však v prvé řadě příběh lásky, již nedokázalo oslabit ani devět let odloučení. To vše činí z těchto dopisů jedinečný celek, který se bezpochyby zařadí mezi nejobdivovanější korespondenční soubory v dějinách českého písemnictví.

2. Zápisky Jiljího Klena

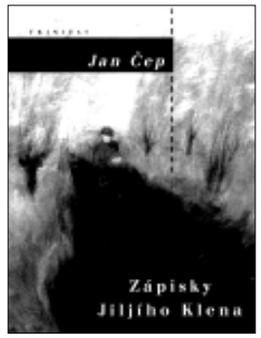

Jan Čep
Info a běžná cena: Brož., 134 str., 159 Kč
Vydalo Trinitas
Rok vydání: 2007
Objednací číslo: TRI0100

Častým tématem próz Jana Čepa je řešení životní krize intelektuála uprostřed venkovské pospolitosti v době tragického duchovního rozvratu moderní společnosti. Tato charakteristika platí i pro Zápisky Jiljího Klena.

3. Křesťanství a ateismus úplně jinak

Dinesh D'Souza
Info a běžná cena: Váz., 314 str., 21,5 cm × 15 cm, 300 Kč
Vydalo Vydavatelství Ideál
Rok vydání: 2009 (1. vydání)
ISBN: 978-80-86995-11-3

Bůh existuje. To dá rozum

Požitek z knihy „Křesťanství a ateismus úplně jinak“ bude mít každý, kdo obdivuje dobré a logické myšlení. Není to náboženský traktát argumentující vírou, nýbrž filosofická disputace vedená rozumem.

V příštím pokračování se budeme věnovat konkrétním událostem v rámci české katolické církve. Důkladně si připomeneme imposantní postavu pražského arcibiskupa Arnošta Vojtěcha kardinála z Harrachu, jeho správní reformy i vlastní přístup ke katolickým kněžím, tedy oněm „dělníkům na vinici“.

---

[1]) Samotné pojmenování epochy nastolení katolického náboženství jako jediného přípustného je předmětem sporu historiků. Arciže se sváří na základě své konfesní orientace, což poněkud odvádí jejich snažení od podstaty věci. Protestanti hovoří většinou o **protireformaci**, aby zdůraznili její zpátečnický princip vůči positivnímu přínosu reformace. Katolíci, zejména v 19. století, upřednostňovali termín **katolická reforma**, resp. **katolická reformace**, neboť v jejich očích šlo o návrat k tradiční víře, spojený s vnitřní proměnou a upevněním katolické církve. V současné době převládá obecně pojem **rekatolizace**, který podle mého soudu nejlépe vystihuje skutečnou podstatu.

[2]) Zvláště problematická byla panství při hranicích se Saskem, neboť saský kurfiřt Jan Jiří bral své luteránské souvěrce v Českém království pod ochranu. Jako jeden z nejdůležitějších spojenců Habsburků ve středoevropském prostoru měl ve Vídni značné slovo, a proto museli císařští komisaři postupovat proti kurfiřtovým chráněncům velice obezřetně.

[3]) Poeticky řečeno byl **Majestát na náboženskou svobodu** nemilovaným dítětem rozpačitého konce vlády císaře Rudolfa II. (1576 – 1611). České protestantské stavy si jej vynutily na těžce zkoušeném panovníku, který se stále více uzavíral do světa své rozjitřené mysli. Není divu, že katolické šlechtě byl takto vzniklý dokument trnem v oku. Nejvyšší kancléř Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic nikdy zákon nepodepsal, ač to byla jeho zákonná povinnost.

[4]) Po roce 1620 došlo hned ke třem konfiskačním vlnám – po bitvě na Bílé Hoře, po saském vpádu v roce 1631 a konečně po zavraždění Albrechta z Valdštejna v roce 1634. Nejrozsáhlejší byla první vlna, postiženo v ní bylo 289 šlechtických rodů, v přepočtu 557 jednotlivých rodin.

[5]) Dnes se tento kuriální úřad nazývá **Kongregace pro evangelizaci národů**. Archivy Kongregace obsahují nejúplnější sbírku dokumentů k provádění rekatolizace v rámci celé Evropy, vždyť tento úřad již brzy po svém vzniku vybudoval znamenitou informační síť po celé Evropě. Dokonalý obrázek o náboženské situaci v Čechách nabízejí zejména kapucínské relace.

[6]) **Ludovico Ludovisi** byl ve dvacátých letech 17. století jedním z nejvlivnějších příslušníků papežské kurie, ostatně k tomu měl jako synovec papeže Řehoře XV. (1621 – 1623) rodové předpoklady. V letech 1623 – 1632 byl jako kardinál předním representantem rekatolizačního úsilí papeže Urbana VIII. (1623 – 1644).

[7]) **Carlo Caraffa (1584 – 1644)** byl nepochybně nejvýznamnějším nunciem na vídeňském dvoře, právě pro své mimořádné angažmá v rekatolizaci Českého království. V roce 1626 ovšem pro neustálé spory mezi papežskou kurií a vídeňským dvorem svůj post opustil. Nedočkal se ani vytouženého kardinálského klobouku, a tak svůj pozoruhodný život dožíval v roztrpčení a zapomnění.

[8]) Nejznámějšími jesuitskými misionáři byli **Albert Chanovský z Dlouhé Vsi** a **Adam Kravařský**. V roce 1623 byla také založena samostatná česká provincie jesuitského řádu.

[9]) Nejtvrdším způsobem donucování byly tzv. **dragonády**. V domech vzdorujících měšťanů byla ubytována vojenská posádka, kterou museli živit. Že o loupeže a násilí nebyly v těchto případech nouze, je nepochybné. Nechvalně proslulý těmito metodami byl především Martin de Hoeff-Huerta.

[10]) Šlo o to, že universita byla odevzdána jesuitům a měla se změnit v typickou řádovou akademii. Pražský arcibiskup býval velkým kancléřem vysokého učení, Harrach by tedy v tomto případě de facto uznával převahu jesuitů. Navíc odmítal monopolizaci školství a podporoval naopak myšlenkovou soutěž. Také proto založil vlastní seminář s gymnasiem, kde se po určitou dobu udílely akademické tituly. Celý spor skončil kompromisem v roce 1654. Kancléřem university zůstal kardinál Harrach a vysoké učení se těšilo značné dávce autonomie.

Petr Kozojed

Poznámka redakce:

O některých záležitostech této doby jsme v minulosti psali podrobněji: o Rudolfově Majestátu srov. roč. 4, č. 10, 16. 9. 2006, s. 10, č. 12, 5. 11. 2006, s. 13, a roč. 5, č. 3,

Novéna byla vyhlášena na dobu od 8. do 16. září. Začala na svátek Narození Panny Marie a skončila na svátek sv. Ludmily. Obě dvě ženské postavy, Panna Maria a sv. Ludmila, mají jednu společnou vlastnost. První z nich je branou, kterou k celému lidstvu přišel Boží Syn. Panna Maria stojí u okamžiku počátku nové éry, éry Evangelia. Druhá stojí u počátku nové éry dějin v životě našeho národa. Sv. Ludmila přijala zvěst svatých Cyrila a Metoda, kteří otevřeli život z Evangelia našim předkům a celému Slovanstvu. Vložme tedy svou touhu po obnově tohoto daru do jejich ochrany.

Do času novény spadaly též svátky Povýšení Svatého Kříže a Sedmibolestné Panny Marie. Tyto dva liturgické dny říkají mnoho k našim tématům víry, naděje a lásky. Svatý Kříž je zároveň znamením, které vyjadřuje naši identitu, a jeho smysl jsme si chtěli více ujasnit a připomenout.

K novéně jsme Vám podali několik myšlenek, k nimž jsme sami v průběhu příprav došli. V úvahách, které vedeme, jsme přemýšleli o dvou trojicích. Trojice Božích darů, které nazýváme božskými ctnostmi, tvoří přímo v nás opěrné body křesťanské osobnosti, která se přímo vztahuje k Bohu. Ten, i když jediný, žije v trojici osob. Člověk víry, naděje a lásky je vskutku člověkem k obrazu Božímu. Je člověkem, jakého měl Bůh na mysli, když ho stvořil. Naše víra se obrací k Otci, naší nadějí je zmrtvýchvstalý Kristus, naše láska je plodem Ducha Svatého, který je vylit do našich srdcí (srov. Řím 5, 5). Náš život se tak stává novým, jiným, silnějším, plnějším a krásnějším. Jestliže ve víře posloucháme Otce, pevně důvěřujeme v jeho Syna, našeho Pána, Ježíše Krista, a milujeme láskou Ducha svatého, stáváme se opravdovými lidmi.

Úvahy o víře, naději a lásce nás přivádějí k poznání, v čem spočívá lidská důstojnost. I ta stojí na jisté trojici. Mnozí nám dají za pravdu, když řekneme, že spočívá v lidské svobodě. Ta ovšem přichází jedině tam, kde je vnitřní kázeň. Slovo kázeň se už lidem líbí méně, ale my o ni budeme usilovat, i když je to těžké. Mnozí budou souhlasit, když řekneme, že spočívá v rozumnosti, ale nebudou ji chtít uplatňovat, když by to mělo pobourat jejich lživé sny a ukázat jim reálný stav věcí. Určitě nám přitakají, když řekneme o lidské důstojnosti, že jejím vrcholem je láska, ale nebudou chtít převzít zodpovědnost za dobro druhých, bez které se láska rychle mění v sobectví nebo i loupežné násilí.

Svět a možnosti lidské společnosti se rychle vyvíjejí. Vstupujeme do světa nových možností a to, podle našeho soudu, vyžaduje trochu jiné, zralejší lidi, lidi ukázněné, rozumné a zodpovědné. Nová doba klade před lidskou společnost velké a nové úkoly a ty žádají nové lidi. V žádném případě nejsme jediní, kdo si to uvědomují a chtějí pro to něco udělat. Po tomto zralém lidství touží mnoho lidí, ale často si nevědí rady. My víme dobře, že první, čeho je třeba, je pracovat na sobě, a máme k tomu nejen potřebné předpoklady, ale i Boží pomoc. Neukážeme-li cestu, nepozdvihneme-li se z únavy a mravní defensivy, těžce se proviníme. Zlo dnes útočí na lidskou důstojnost, na samu podstatu lidství. Chce z lidí udělat bezduché otroky konsumních systémů, kteří se změní v šelmy a vytvoří na zemi peklo. Stůj co stůj tomu chceme zabránit. S Boží pomocí se to podaří, vždyť, jak říká verš žalmu: *Bůh povstává, jeho nepřátelé se rozptylují, ti kdo ho nenávidí, prchají před ním.* (Žl 68, 2). Buďte proto dobré mysli. *Je-li Bůh s námi, kdo*

proti nám? (Řím 8, 31). Se sv. Pavlem opakujeme: *Radujte se stále v Pánu opakuji: Radujte se … Pán je blízko.* (Flp 4, 4n.).

Za to jsme prosili v novéně, kterou jsme začali minulé úterý.

Tak žehnáme Vám, Vašim rodinám a přátelům, tak žehnáme celé naší vlasti.

Vaši biskupové Čech a Moravy.

Podle přílohy ACEL 06/2009

Foto
- Olej na plátně ze zač. 20. stol., který nechal namalovat prelát Pauly, a jde o kopii autora prof. Ferdinanda Velce. Je nyní umístěn ve Vrábské kapli basiliky Sv. Václava ve Staré Boleslavi, poblíž místa umučení knížete.

Papež

Nelze chápat církev bez papeže, jako nelze chápat tělo bez hlavy, společnost bez jejího vedení. Někteří tvrdí, že církev je vedena Kristem a dost. Jistě, ale v jeho neviditelné přítomnosti by se mohl kdekdo postavit na jeho místo. V Římě byli dva konsulové, kteří v těžkých dobách vládli střídavě každý jeden den. A když se stát rozšířil, byla ustavena monarchie pod trestem smrti. Sotva se malá křesťanská obec rozšířila, židovské synedrium (velerada) začalo hledat, jak by ji zahubilo. Jak? Uvěznili nejprve Petra, pak ostatní apoštoly, aby je zabili. Některé z nich se podařilo zabít, ale Petr jim unikl. Jejich slavný učitel Gamaliel řekl židovským učitelům Zákona, co dnes doporučujeme, aby slyšeli všichni slepí nepřátelé církve: „Nechte tyto lidi a pusťte je. Pochází-li totiž tento záměr nebo toto dílo od lidí, samo se rozpadne. Pochází-li však od Boha, nepodaří se vám ty lidi zničit."

Od té doby při pronásledováních církve hledí ti, kteří si předsevzali její likvidaci, zasáhnout první cíl, nejvyšší cíl, Petra, totiž papeže. Není na světě muže, který by byl předmětem větší lásky a větší nenávisti. Sv. Kateřina ze Sieny nazvala papeže „sladkým Kristem na zemi" a Luther opakoval až do konce šílenou hrozbu nenávisti: „Pestis eram vivus, moriens mors tua, Papa!" (Za života jsem ti byl morem, umíraje budu tvou smrtí, papeži!). Každý lajdák se domnívá, že je jeho povinností, aby na něj naplil, jak to doslova dělali na Ježíše. Velkohubí lživlastenci zas vytrubovali až do ochraptění zločiny papežů, kterých sami měli až nad hlavu. Nebo že papežství bude co nevidět postiženo katastrofou. „Je pro vás lépe, když jeden člověk umře za lid, než aby zahynul celý národ," mumlali vůdcové israelských fariseů, a moderní fariseové to dětinsky opakují ve zprávách ze zahraničí. A tak má papež své čestné místo u Boha, dobrých andělů i u milujících lidí a první místo v hanobení u jiných andělů a lidí. To je důsledkem toho, že totéž se dělo i Kristu. Boj za bezbožectví, vždy s novým odhodláním, že „nám se to už konečně podaří," že „naši předchůdci byli amatéři v hubení církve," je namířen nejprve k papeži. Zasáhnout ho znamená zasáhnout církev. Odstraňte církev! – vykřikují vždy nové generace zblázněných fanatiků – a uvidíte, jak se rozdrobí v dobrodružné tlupy odsouzené k hanbě a záhubě.

Církev nezemřela, ani když měla několik set učedníků a z dvanácti apoštolů jeden Krista Pána zradil. Není možno říci, že na dvanáct papežů připadá jeden zrádce církve. Ba i člověk nedůsledný by měl vlastně obdivovat papežství právě pro tyto zrádné úkony, které by byly zahubily každý jiný organismus. A Alexander Borgia …! Kdykoliv chtějí zviklat obdiv pro papežství, hodí nám pod nohy jako úklad tohoto urozeného Španěla, který spojil své jméno s korupcí své doby. Nyní snad možno připustit, že ta legenda byla především jen formou hrubého historického hanobení: spíše neukázněně užívá barev při malbě jeho portrétu. Jeho případ je navíc výjimečný v dlouhé řadě papežů a potvrzuje, že církev má v sobě tolik božské svatosti, že dovede vyvrhnou i jed Borgiů, aniž by na něj zemřela. Církev rychle vyrovnala rod Borgiů velkým světcem, který z tohoto rodu vzešel: sv. František Borgiáš, pravnuk Alexandra VI. To by měli vědět. Světec z téhož rodu a z téhož půlstoletí. Ve dvaceti stoletích nebylo ani jednoho papeže, jenž by byl upadl do kacířství, papežové nikdy nevyvolali bludné učení, ale nejedno uvedli na správnou cestu (pozn. red.: srov. úvodník). Božskost papežství je vlastností církve a vyplývá z božské přirozenosti Zakladatelovy: je-li Ježíš Bůh, je jeho církev božská. Ježíšovo působení v církvi nikdy nepřestává. Po Nanebevstoupení

království do lůna katolické církve? Pokusím se alespoň v hrubých obrysech naznačit události raně pobělohorské, aby si mohl čtenář utvořit odpovídající představu o tomto přelomovém období.

Již 23. listopadu 1620 byla zrušena platnost **Majestátu**, který od roku 1609 zaručoval svobodu náboženského vyznání. Byl to akt spíše symbolického než faktického dopadu, neboť již před Bílou horou nepožíval tento zákon přílišného respektu.[3] V březnu 1621 byli ze země vypovězeni kalvínští a českobratrští duchovní, v prosinci 1621 pak stejný osud postihl všechny nekatolické duchovní a kazatele v Praze a v královských městech *„jakožto přestupníky a rušitele dobrého řádu a obecného pokoje."* Konečně dekretem ze září 1623 vypověděl Ferdinand II. nekatolické duchovní z celého Českého království. Tyto kroky byly z hlediska vítězné strany nejdůležitější, bylo nutno zbavit protestantské obyvatelstvo duchovní opory.

Na jaře 1624 další patent nařizoval, aby za měšťany byli přijímáni jen katolíci, v lednu 1626 se zakazovalo oddávat nekatolíky. V dubnu 1626 dostali nekatolíci dvouměsíční lhůtu, aby přestoupili ke katolickému náboženství. Pakliže tak neučinili, měli prodat svůj statek a vystěhovat se ze země. Výnos byl znovu opakován v květnu 1627.

Nejobezřetněji postupovali císařští úředníci proti šlechtě, ta jediná měla možnost bránit se jako samostatná korporace. Aby dokázala Vídeň zlomit moc urozených jako celku, přistoupila k rozsáhlým majetkovým **konfiskacím**.[4] 31. července 1627 vyšel patent, jímž panovník přikazoval nekatolickým příslušníkům vyšší i nižší šlechty buď přestup ke katolické víře, nebo odchod z Českého království.

Všechna tato nařízení měla pochopitelně dalekosáhlé důsledky, skutečnou tragédii jednotlivých osudů si patrně málokdo dokáže představit. Všechny patenty, dekrety a nařízení však byly zároveň jen kusem papíru, pouhou direktivou, kterou musel někdo vykonat. Jestli tak činil v intenci nařízení či podle vlastní (své)vůle je otázkou, na kterou patrně nikdy nebudeme znát odpověď. Chci tím říci, že zákonné akty byly jistým ideálem, od kterého se realita nutně lišila. O provádění rekatolizace měl vlastní představy panovník, jeho dvůr, armáda, katolická církev i zahraniční spojenci Habsburků. Nás bude přirozeně zajímat především představa katolická církve a jednotlivých jejích osobností o tom, jak by mělo být obyvatelstvo navráceno k pravé víře.

Podstatnou roli hrála **papežská kurie**, zvláště její nová, v roce 1622 založená **Kongregace pro šíření víry**.[5] Právě jejím prostřednictvím se realizoval universální program rekatolizace v Evropě a v širších souvislostech i evangelizace mimoevropských národů. Kardinál **Ludovico Ludovisi**[6] jako hlavní expert na „českou otázku" vydal pro vídeňského nuncia **Carla Caraffu**[7] rozsáhlé instrukce. Církev měla vybudovat kvalitní katolické školství od university až po semináře a koleje, pečovat o zvýšení počtu katolických farářů, jejich formaci a pravidelnou kontrolu, získat tiskárny k šíření katechismu a kvalitních duchovních knih, a v neposlední řadě usilovat o restituci církevního majetku.

Jedním z rozhodujících činitelů byl nepochybně **jesuitský řád**, disponující mimořádným mezinárodním vlivem a širokými kontakty, zároveň však poskytující neúnavné misionáře a skutečné světce všedního dne.[8] Svým výsadním postavením, jistou dravostí a nepříliš diplomatickým vystupováním ovšem vyvolávali jesuité určitý odpor, a to dokonce i v řadách české katolické církve.

Zcela mimořádnou a dodnes nedoceněnou osobností je 13. pražský arcibiskup **Arnošt Vojtěch z Harrachu**. Přes své mládí byl nepochybně vyzrálou osobností, jasně si uvědomující přehmaty světské i církevní moci při provádění rekatolizace. Zásadně protestoval především proti vojenskému nátlaku vůči nekatolíkům[9], dlouhodobě zápasil s jesuitským řádem o budoucí koncepci školství v Českém království[10], s vídeňským dvorem bojoval o hmotnou nezávislost církve a větší míru autonomie v duchovních otázkách.

Relativně rozumně přistupovali k provádění rekatolizace representanti domácí politické scény, zejména místodržitel **Karel z Lichtenštejna**. Především s ohledem na nejistou domácí i zahraniční politickou situaci doporučoval mírnější variantu, spíše poučovat a vysvětlovat než vyhrožovat a trestat. Tato benevolence však byla dána spíše obavami z možných reakcí spojenců, po velkém vítězství v první fázi třicetileté války se Habsburkové přiklonili k tvrdšímu postupu.

Na odpoledním setkání v zámku převzali záslužné kříže, udělené jim JCKV Ottou von Habsburg, za celoživotní dílo akademický malíř Adolf Born a historik dr. Štěpán Rak. Setkání na nás hluboce zapůsobilo svou duchovní hloubkou a je další inspirací pro naši práci.

Dalším velikým impulsem a posilou byla pro nás audience u J. E. Msgre. Jana Baxanta, sídelního biskupa litoměřického. Ta se uskutečnila již následující den, 27. dubna, v biskupské residenci. Delegaci řádu tvořil velkopřevor, bailli, velitel Severočeské delegace a P. Miloš Raban, biskupský vikář. Uvítáni a uvedeni k otci biskupovi jsme byli jeho sekretářem P. Martinem Davídkem, který také pořídil výbornou fotodokumentaci celého setkání. Při jednání, které otec biskup z dvornosti k velkopřevorovi vedl částečně v dokonalé francouzštině, jsme měli možnost představit historii a spiritualitu Řádu. Otec biskup byl potěšen úsilím Řádu o obnovu Mariánského sloupu jako symbolu duchovních kořenů nejen Českých zemí. Zdůraznil i naši úlohu nositelů tradice a služby. Jednání pokračovalo i při neformálním obědě, kde se zejména zásluhou P. Miloše Rabana rozproudila zanícená diskuse k současným ekonomicko-politologickým otázkám z hlediska křesťanství a to nejen u nás. P. Raban bude o této problematice přednášet na půdě Křesťanské akademie v říjnu.

Když jsme se po třech hodinách rozcházeli s požehnáním otce biskupa nám i naší činnosti, domluvili jsme se, že pokud jeho nabitý kalendář dovolí, budeme naše setkávání opakovat. Rozcházeli jsme se s krásným pocitem, že naše rozloučení „sbohem“ znamená i „nashledanou“. Nyní je naším úkolem, a to nejen naší delegace, ale celého Českého velkopřevorství, abychom naději otce biskupa nezklamali.

Ing. Antonín Schauer KCLJ
velitel Severočeské delegace OSLJ

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (18)

V minulém pokračování jsme formálně ukončili luteránské období v libereckých dějinách rokem 1620. Tento letopočet je ovšem mezníkem politických, nikoliv duchovních dějin. Takzvaná rekatolizace[1] nezačala 8. listopadu 1620 na bělohorské pláni, ani ve dnech a týdnech následujících. Jako výsostné politikum musela být usměrňována zákony, nařízeními i jejich skutečným prováděním. Jakkoli měla být realizována centrálně a jednotně, situace na jednotlivých panstvích se velice lišila. Jinak postupovali císařští komisaři na vlastních panovníkových statcích, jinak na katolických doménách a zcela jinak na državách protestantských vrchností.[2] Do posledně jmenované skupiny patřil rovněž frýdlantský a liberecký statek pánů z Redernu. Proto se zde mohli luteránští pastoři udržet s přestávkami až do konce třicetileté války, poslední zmínky konkrétně z Liberce je připomínají v letech 1648 – 1649. Přesto však bylo období po roce 1620 kvalitativně jiné, můžeme hovořit o přechodném nuceném spolužití katolíků a protestantů. Takový stav byl dlouhodobě neudržitelný, přinášel rozmrzelost, potyčky a nenávist z obou stran.

Nuže, jaký tedy byl právní rámec pomalu se rozbíhající rekatolizace? Jakými zákony chtěl panovník se svými rádci navrátit České

pení církev pokračuje v Petrovi podle přesného slibu: „Ty jsi Petr – Skála – a na té skále zbuduji svou církev.“ Pokud by nějak šlo strhnout základ-papežství, zřítila by se církev jako kterákoliv budova. Přitom žádnému bludaři ani žádnému zakladateli „církve“ neřekl Pán Ježíš: No tobě postavím svou církev.

Když odešel z Jerusaléma, plahočil se Petr světem a přišel zemřít do Říma. I jeho smrt v Římě byla opakovaně popírána. Otázku víry i zde zredukovali na popíračský výkon, ale i toto popírání se rozbilo o kameny archeologie, které se objevily. Z cařihradského rozkolu (schismatu) vytryskl islám, který, jak říká Solovjev, byl trestem za něj. Lepší turecký turban než latinská tiára, říkali admirálové a neposlušní mniši, kteří vydali Cařihrad tlupám Mohameda II. Ale Řím měl posloupnost od svatého Petra, čímž řídil celou obec věřících.

A tak uvidíme tento měsíc i my bělovlasou hlavu otcovu, skrze něho dostaneme správnou orientaci a poznáme se zase navzájem skrze něho, i když nás bláto časem zohavilo. Pod jeho vedením začneme znovu tam, kde pekelní duchové provedli dílo zmaru v naší zemi.

Čím je papež pro křesťana? V papeži vidíme náměstka Kristova, který zastupuje Ježíše Krista, Nejvyššího pastýře, viditelného vůdce celé církve. Neviditelnou hlavou zůstává Kristus. V papeži vidíme Nejvyššího velekněze, prvního biskupa, který má moc nad všemi biskupy a nad všemi věřícími, ať již jednotlivě nebo společně, aniž by byl povinen utíkat se k prostředníkům. Jeho teritoriem je celý křesťanský svět, je pravomocným a katolickým otcem věřících. Je volen a jmenován na doživotí v konkláve. Své úřední listiny podepisuje mj. jako „Servus servorum Dei“ (Služebník služebníků Božích). U států je zastoupen nunciem, který udržuje diplomatické styky. Katolíci z něj nedělají nadlidskou, nadzemskou bytost, papež je běžným smrtelným člověkem, tedy i hříchu schopným. Katolíci jej teplým a pietním oslovením nazývají „Svatý otec“. Kolik úcty a důvěry dávají najevo těmito dvěma slovy. A modlí se za něj.

Není na světě stát, v němž by řeč i dějiny a vnější příslušnost jednotlivých lidí, jejich vnitřní a duševní rozmanitost byla tak velká jako v naší církvi. A přece každý křesťan ulpí a utkví na jednom středu: na zástupci Kristově – na papeži.

P. Josef Dobiáš.
Foto
- Opravdový Borgia:
sv. František Borgiáš při exorcismu
Francisco de Goya

PAPEŽSKÉ TITULY A INSIGNIE

Tituly papeže: Episcopus Romanus, Vicarius Christi, Successor principis apostolorum, Caput Universalis Ecclesiae, Summus Pontifex Ecclesiae Universalis (Pontifex Maximus), Patriarcha Occidentis (unus ex quinque patriarchis antiquis: Roma, Constantinopolis, Alexandria, Antiochia, et Hierosolyma; hanc titulationem Benedictus XVI. in Annuario Pontificio 2006 omitti constituit), Primas Italiae, Archiepiscopus et metropolitanus provinciae ecclesiasticae Romanae, Princeps sui iuris civitatis Vaticanae, Servus Servorum Dei.

Česky: římský biskup (biskup Říma), vikář Kristův, následník prvního z apoštolů, hlava všeobecné církve, nejvyšší velekněz

universální církve, patriarcha Západu (jeden z pěti starobylých patriarchů: Řím, Konstantinopol, Alexandrie, Antiochie a Jerusalém; tento titul vypuštěn Benediktem XVI. v Papežské ročence roku 2006), primas italský (primas Itálie), arcibiskup a metropolita Římské církevní provincie, suverén Vatikánu, služebník služebníků Božích.

Dva další tituly dříve užívané: vikář Apoštolského stolce, vikář Petrův.

Papežské insignie: Annulus piscatoris, Camaurus, Fanon, Flabella, Insignia episcopalia (mitra, baculus, pectorale, annulus praeter id), Mantum Papale, Pallium, Sedes gestatoria, Subcinctorium, Tiara (Trireg-num) a Papa Paulo VI. abrogata).

Česky: rybářský prsten, papežská čepička, papežský humerál, vějíř, biskupské insignie (mitra, biskupská berla, pektorál, biskup má biskupský prsten), papežský plášť (pluviál), petrské palium, papežský trůn, manipulus (na levou ruku), papežská tiára (zrušená papežem Pavlem VI.).

www.wikipedia.cz

RODINA A ŠKOLA

Hnutí Pro život ČR

HNUTÍ PRO ŽIVOT ČR SE VYSLOVUJE PROTI LISABONSKÉ SMLOUVĚ

Hnutí Pro život Česká republika hájící právo na život člověka od početí do přirozené smrti se staví odmítavě k Lisabonské smlouvě. Domnívá se, že tato smlouva prostřednictvím Charty základních práv EU otevírá možnost, aby Brusel plošně reguloval citlivé etické normy týkající se potratů a euthanasie a upřel toto právo národním státům a národním parlamentům. V Chartě práv se sice tento bod výslovně nezmiňuje, ale Evropský soudní dvůr v rámci extensivního výkladu charty a svého následného judikátu může „právo na potrat“ nebo „právo na euthanasii“ de facto uzákonit pro celou Evropskou unii.

Tuto obavu sdílí Hnutí Pro život ČR společně s irskými organizacemi a vyjadřuje solidaritu irským občanům v jejich odporu k Lisabonské smlouvě. Hnutí Pro život ČR chce upozornit na to, že takzvané záruky Irsku nemají dostatečnou legislativní váhu, protože mají pouze právně nezávazný, deklaratorní charakter. Pokud Irsko mělo dostat reálné záruky, muselo by to být formou právně závazných protokolů k Lisabonské smlouvě, které by tuto smlouvu novelizovaly. To by si vyžadovalo opakování ratifikace smlouvy ve všech členských státech.

Právě proto, že si Hnutí Pro život ČR uvědomuje, jak velkou roli sehrála otázka ochrany lidského života od početí v irském „Ne Lisabonu“, cítí potřebu upozornit nejen irské občany na to, že „záruky“ poskytnuté Evropskou radou Irsku jsou bezcenné a právně nezávazné. Irsko tedy rozhoduje nyní jak o budoucnosti své země, tak i o tom, zda celoevropské normy rozšíří možnosti útoků proti lidskému životu v členských zemích Evropské unie včetně České republiky.

V této souvislosti upozorňujeme i na shromáždění, na něž zve www.akce-dost.cz/svobodaproirsko.pdf

---

Hnutí Pro život ČR je neziskovým občanským sdružením s cílem šířit a prosazovat úctu k lidskému životu od početí do přirozené smrti, především k životu nenarozených dětí, starých, postižených a nevyléčitelně nemocných lidí, podporovat rodinu a ve spolupráci s odborníky šířit odborné poznatky o souvisejících tématech.

Občanské sdružení Hnutí Pro život ČR díky své otevřeně kritické posici vůči státu a vládní ideologii nebylo nikdy příjemcem státních dotací. Veškerá činnost je hrazena z darů obyčejných lidí. Díky této situaci má Hnutí Pro život ČR plnou nezávislost a tím i svobodu ukazovat pravdu a odhalovat lež.

http://prolife.cz/?a=4&id=652

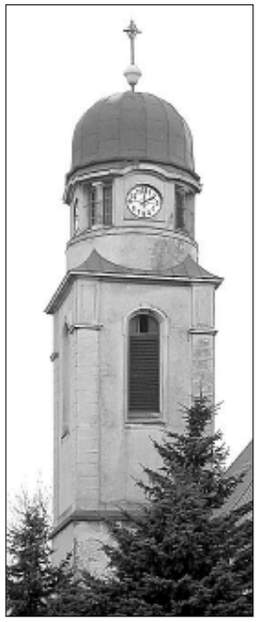

Ještědem vypracovala studentka Gymnázia Jeronýmova Liberec Kateřina Machová. Studentka za tuto práci obdržela cenu Učené společnosti České republiky v Praze. V těchto dnech bude také možné vystoupit po menších skupinách na věž kostela s výhledy na Ještěd, město Liberec a Jizerské hory. Každou celou hodinu zahraje zvonkohra na kostelní věži vybranou melodii. V kostele bude i výstava „Biskupové litoměřické diecéze“ a výstava o provedených opravách tohoto kostela. Bude tu také možné zakoupit si pohlednice, duchovní a turistickou literaturu, kalendáře a svíčky. Kostelem bude znít reprodukovaná vážná a duchovní hudba.

Nenechte si ujít tuto prohlídku.

V neděli 20. 9. 2009 v 18 hodin na závěr se uskuteční již 26. benefiční koncert.

Srdečně zvou

Zdeněk a Radovan Skaličtí

KONCERT V HANYCHOVĚ

Vážení přátelé,

dovolujeme si Vás pozvat na již 26. benefiční koncert v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově v neděli 20. 9. 2009 v 18 h.

Zazní skladby autorů J. S. Bacha, G. F. Händela, B. A . Wiedermanna, A. Dvořáka, M. Duruflé, E. L. van Webera,G. Verdiho, W. A. Mozarta.

Učinkují:

Boris Joneš – varhany

Luděk Vele – zpěv

Adéla Velová – zpěv

Vstupné dobrovolné.

Výtěžek koncertu je určen na opravy kostela Sv. Bonifáce.

Koncert se koná se souhlasem litoměřického biskupství.

Změna programu vyhrazena.

Nemůžete-li se zúčastnit a chcete přispět na opravy našeho kostela, můžete svůj dar zaslat na farní účet č. 1047506142/5500 variabilní symbol 777. Pokud budete chtít na Váš dar vystavit potvrzení, uvádějte prosím celou adresu.

Srdečně zvou

Zdeněk a Radovan Skaličtí

VÝZNAMNÉ DNY V ŘÁDU SV. LAZARA JERUZALÉMSKÉHO

Členové řádu se již tradičně účastnili Audience u císaře blahoslaveného Karla I. Habsburského, která se uskutečnila již po deváté v Brandýse nad Labem, tentokrát v roli spolupořadatelů. Audience se konala ve dnech 24. až 26. dubna za skutečně císařského počasí, které dalo vyniknout historickým uniformám účastníků z Českých zemí, Rakouska i Maďarska. JCKV Otto von Habsburg se na letošních slavnostech omluvil a dal se zastupovat svým synovcem Georgem Habsburg-Lothringen, který má rovněž vřelý vztah k našim zemím a se kterým udržujeme písemný styk. Program zahájila v pátek večer v zámku vernisáž obrazů Die Blaue Krone, inspirovaných čtrnácti obrazy zastavení křížové cesty, od akademického malíře Caesar Werner Radetzkeho. Tento významný umělec je pravnukem polního maršála Jana Josefa Václava hraběte Radeckého z Radče. Osobnost slavného maršála je dosti známá, ale za poznámku stojí zmínka o tom, že jeho prapředek Václav Radecký z Radče jako kanovník pražský řídil ve XIV. století stavbu kostela Sv. Víta a jeho poprsí je umístěno v triforiu chrámu. Výstava bude součástí výzdoby pro uvítání Svatého otce.

V sobotu dopoledne proběhlo defilé historických útvarů před arcivévodou Georgem. Přehlídka jízdních i pěších byla doprovázena posádkovou hudbou Armády České republiky z Hradce Králové a provedl ji velitel sil podpory Armády ČR brigádní generál Jaroslav Kocián. Následovalo slavnostní odhalení zrestaurované sochy maršála Radeckého před brandýským zámkem. Votivní mši sv. v kostele Obrácení sv. Pavla celebrovali P. Michal Procházka, vikář staroboleslavský, a P. Pavel Porochnavec, SChLJ, předseda duchovní rady OSLJ. V kostele byl vystaven polní oltář s ostatky blahoslaveného Karla I. Rakouského, který patří k našim řádovým patronům. Přímluvy byly pronášeny v češtině, němčině a maďarštině.

ších skupin starších dětí a mládeže je v plánu.

Farnost arciděkanství Liberec
pondělí
Dana Glaserová
příprava k 1. sv. přijímání 14.30
3. – 5. tř. 15.30
P. Pavel Mach
6. – 7. (8.) tř. 16.30
společenství mladých 19.00
úterý
Marie Nováková
8. – 9. tř. 17.00
středa
Marie Nováková
1.– 2. tř., děti, které se nebudou letos připravovat k 1. sv. přijímání 15.00
pátek
P. Pavel Mach
společenství mládeže 19.00

Farnost Ruprechtice
úterý
modlitby matek 10.00
Dana Glaserová
1.– 2. tř., děti, které se nebudou letos připravovat k 1. sv. přijímání 15.00
příprava k 1. sv. přijímání 16.00
3. – (5.) tř. 17.00
čtvrtek
P. Bartoloměj Černý OFM
od 6. tř. 16.00
Dana Glaserová
společenství dospělých – Písmo sv., modlitba „Duchovní život ve světle Janova evangelia (1× za 14 dní) 18.00
pátek
Dana Glaserová
dospívající příprava k biřmování 19.00

Farnost Vratislavice nad Nisou
středa
Marion Remestová
1. a 2. tř. 13.30
Pavel Zehnálek
3. a 4. tř. 14.30
5. – 9. tř. 18.00
čtvrtek
setkání maminek/tatínků s dětmi (školkový den) 10.00
pátek
večer chval mládeže při kytaře, po domluvě, v kapli Vzkříšení. 20.00
neděle
posezení u kafe či čaje, po mši v sále, jen když jsou mše v kapli 9.30
modlitební setkání mládeže, po domluvě, v kapli Vzkříšení 19.00

Pokud není jinak uvedeno, konají se všechny akce pravidelně každý týden na faře.

duchovní správci

Farnost Vratislavice nad Nisou oznamuje

V sobotu 12. září 2009 se od 15.30 h konalo první představení třímanuálových digitálních varhan Gloria Klassik od německé firmy Kisselbach, které byly pořízeny do kaple Vzkříšení ze sbírky ve farnosti v roce 2008.

Program: Letmý průřez varhanní hudbou posledních pěti století.

Hrál: Pavel Fišer

První setkání maminek po prázdninách se na faře uskuteční ve čtvrtek 24. září 2009 od 9.30 h. Jste srdečně zvány.

V neděli 4. října se v sále pod kaplí Vzkříšení uskuteční „Koncert italské hudby – Nikky Grigolon“.

Václav Vaněk

90. výročí posvěcení kostela Sv. Bonifáce

Kostel Sv. Bonifáce je významnou památkou v Hanychově. Tento kostel oslavil 14. září 2009 90 let od svého vysvěcení. Kostel vysvětil litoměřický biskup Msgre. Josef Gros 14. 9. 1919. Oslavy budou zahájeny slavnostní mší svatou v sobotu 19. září v 9 hodin, za účasti některých kněží, kteří v tomto kostele působili. Přijede i provinciál františkánů. Kostel bude po mši sv. přístupný toho dne veřejnosti od 10 do 18 hodin a v neděli 20. září od 9 do 18 hodin. V kostele bude k vidění menší výstava výtvarných prací žáků ZŠ Ještědská s námětem „Kostel Sv. Bonifáce“. V kostele bude podáván výklad o historii této památky a výhledu do budoucna. Bude zde také umožněno nahlédnout do ročníkové práce, kterou o tomto kostele pod

O jazyce (2
České historické intermezzo

Jazyk, jímž si v prvních letech našich životů „přivlastňujeme svět“, nazýváme jazykem mateřským. Mateřštinou autora tohoto článku je jazyk český, jemuž proto věnuje na tomto místě několik řádek.

Západoslovanský jazyk, známý středověkým akademikům jako *Lingua bohemica*, vystupuje z anonymity v osmém století, jako řeč slovanského kmene Čechů, kteří si ji od pradávna cenili natolik, že své sousedy, neznalé jejich jazyka, nazývali Němci, tj. lidé němí. Jeho prvními doklady jsou deformované podoby slovanských jmen, s nimiž se setkáváme v latinsky psaných kronikách germánských Franků. Čeština tohoto období se nijak zvlášť nelišila od jazyka, jímž mluvili ostatní slovanské kmeny ve střední Evropě, lze proto mluvit spíše o středoevropské slovanštině.

První kultivaci přinesla tomuto jazyku křesťanská misie byzantských vzdělanců Konstantina a Metoděje působících na území mladé říše slovanského knížete Rostislava, jež vešla do dějin jako Velká Morava. Byzantští misionáři vytvořili na základě balkánských slovanských dialektů nový umělý jazyk, tzv. staroslověnštinu, pro který navrhli také písmo,[6] a který pak plnil ještě téměř dvě století po pádu Velké Moravy funkci jakéhosi „spisovného jazyka“ středoevropských Slovanů, do nějž byl přeložen Nový zákon[7] a v němž vznikala samostatná literární díla (např. tzv. *První staroslověnská legenda o sv. Václavu*).

Sázavský klášter sv. Prokopa v Čechách tuto jazykovou a literární tradici rozvíjel ještě ve dvanáctém století, po nešťastném rozkolu mezi východními křesťany a Římem. Současně ale již od počátku jedenáctého století probíhal proces postupné emancipace češtiny od spojení se staroslověnštinou, k němuž patrně dochází v souvislosti s ústupem staroslověnštiny z liturgického života a dominantním postavením latiny v této oblasti. Dokladem tohoto vývoje je nejstarší českojazyčná duchovní píseň, plnící do jisté míry i roli raně středověké české hymny, *Hospodine pomiluj ny!*, dílo pražského biskupa sv. Vojtěcha, jejíž text ještě obsahuje řadu staroslověnských vlivů, staroslověnský však už není.

Ve dvanáctém století se latina stala všude v západní i střední Evropě universálním jazy-

kem liturgie a vzdělanců, vedle ní však nacházely široké literární uplatnění i jednotlivé národní jazyky, a to především v žánru hrdinské epiky (francouzský *chanson de geste*, německý *heldenlied*), z níž se později vyvinul dvorský román. Víme o působení českých autorů, pěvců Dobriety a Koiaty, v tomto období, jejichž skladby se nám bohužel nedochovaly.[8] Z doby po roce 1212, kdy se český přemyslovský stát stal dědičným královstvím, pochází další významná duchovní píseň, známý Svatováclavský chorál.

Razantní nástup českojazyčné literatury ovšem nastává až na přelomu třináctého a čtrnáctého století, kdy se domácí český živel cítí ohrožen masivní imigrací nových osadníků z německých zemí, kteří se s panovnickým souhlasem usazují zejména v pohraničních oblastech českého státu, ale stále častěji také v blízkosti jeho tradičních center. Česká šlechta, která zprvu s nadšením přijímá západní módu, a dává si podle vzoru hrdinů německého *heldenliedu* různé německy znějící přídomky[9], pociťuje poznenáhlu potřebu vymezit se vůči nově příchozím jako domácí elita, a začíná proto podporovat rozvoj literatury v českém jazyce. To vede ke zrychlení některých vývojových trendů v české mluvnici a k zásadní diferenciaci mezi češtinou a polštinou. Je to doba

vzniku staročeské *Alexandreidy* a *Kroniky tkř. Dalimila*. Doba vlády Karla IV. je pak vyvrcholením tohoto nástupu. Vznikají českojazyčné převody oblíbených literárních děl západoevropské provenience (např. *Tristan a Izolda*), původní beletristická tvorba (např. *Kronika o Bruncvíkovi*) a poprvé čeština proniká i do sféry diplomatické, objevují se první úřední listiny psané v češtině. Na sklonku čtrnáctého století pak vzniká český překlad svatých písem Starého i Nového zákona (dochované rukopisné verze jsou známé jako tzv. *Bible Drážďanská* a *Bible Olomoucká*).

Trend nástupu češtiny do umělecké i politické sféry nastoupený za vlády Lucemburků pokračoval za husitských válek. Husovi samotnému bývá připisován jazykovědný spis *O pravopise českém*, navrhující zásadní zjednodušení tehdejšího českého spřežkového pravopisu zavedením speciální diakritiky, tzv. nabodeníček, předchůdců dnešních českých háčků a čárek. Husovo autorství tohoto spisu je ovšem sporné.

Za jeden z historických vrcholů ve vývoji českého jazyka je pak považována doba nástupu humanismu u nás, označovaná podle jednoho z tehdejších vzdělanců, Daniela Adama z Veleslavína, jako doba veleslavínská. Je to období přelomu patnáctého a šestnáctého století, kdy vzniká řada českojazyčných vědeckých děl, čeština se stává samozřejmým diplomatickým jazykem a po jistou dobu dokonce plní zvláštní roli zprostředkujícího jazyka v komunikaci mezi západním světem a Ruskem.[10]

---

[6] Resp. hned dva typy písma hlaholského.

[7] Podle některých badatelů prý celou bibli.

[8] Přeloženým pozůstatkem jedné ze staročeských hrdinských písní je podle některých badatelů text vyprávění O lucké válce v *Kosmově kronice*. Viz Vladimír Karbusický, *Nejstarší pověsti české*. Praha 1967.

[9] Opravdu často jen „německy znějící", většina české šlechty té doby německy neuměla. Vznikaly tak predikáty někdy značně zkomolené.

[10] Viz Světla Mathauserová, *O Vysilueji Zlatovlasém, kralevici české země*. Praha 1982.

Petr Bahník / Te Deum 2009

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války

Informace o Německu ve Velké Británii a USA (2)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Je na místě otázka, co věděli Angličané koncem roku 1941 a počátkem roku 1942 o vyvražďování židů a jiných „nepřátel" z různých zdrojů tajné služby. Poněvadž důstojníci SS a policie zachovávali naprosté mlčení, jiných očitých svědků téměř nebylo. Přesto v říjnu 1941 pronikly na západ různé novinářské zprávy prostřednictvím židovských tiskových organizací o jednotlivých případech deportace, pogromů hromadného vraždění židů na různých místech východních území.

Koncem října se objevila ve švédském sociálně demokratickém deníku zpráva o odvozu židů z Německa do okupovaných sovětských území, kde měli být usmrceni podle plánu genocidy. Nato o deportacích židů z Německa a z Rakouska na Východ přinesly zprávy i britské deníky. Koncem října 1941 representant World Jewish Congress ve Švýcarsku Gerhard Riegner připravil pro své nadřízené velmi pesimistický obraz. Vyzval vedoucí World Jewish Congress, aby činili nátlak na Velkou Británii a na Spojené státy, aby kladly veliký důraz na tragickou situaci evropských židů. V únoru 1942 londýnská agentura World Jewish Congress zaslala na Foreign Office 160 stránkovou zprávu s titulem „Židé v nacistické Evropě: od února 1933 do listopadu 1941", kde byly přiloženy důkazy o nacistickém pronásledování.

V listopadu 1941 Richard Lichtheim z Židovské agentury pro Palestinu sdělil

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Podrobný program návštěvy Benedikta XVI. v České republice

Jde 13. zahraniční cestou jeho pontifikátu.

Sobota, 26. 9. 2009, nezávazná památka sv. Kosmy a Damiána

PRAHA

11.30 Uvítací ceremoniál na ruzyňském letišti v Praze. Svatého otce přivítá osobně pan president republiky Václav Klaus s manželkou Livií. Poté bude následovat promluva Svatého otce.

12.30 Návštěva kostela Panny Marie Vítězné – Pražského Jezulátka; pozdrav Svatého otce.

16.30 Setkání s presidentským párem na Pražském hradě.

17.00 Setkání s představiteli politického a společenského života a s diplomatickým sborem ve Španělském sále Pražského hradu; promluva Svatého otce. Poté se Benedikt XVI. zúčastní koncertu České filharmonie.

18.00 Svatý otec si prohlédne katedrálu Sv. Víta a bude slavit liturgii nešpor s kněžími, řeholníky, bohoslovci a zástupci církevních hnutí v katedrále; promluva Svatého otce.

Neděle, 27. 9. 2009, připomínka sv. Vincence z Paula

BRNO

9.20 Přistání na letišti v Brně-Tuřanech.

10.00 Mše svatá na letišti za účasti presidentského páru; homilie Svatého otce. Po mši svaté polední modlitba Anděl Páně; promluva Svatého otce.

12.45 Odlet zpět do Prahy.

PRAHA

17.15 Setkání s představiteli Ekumenické rady církví v ČR v Arcibiskupském paláci; promluva Svatého otce.

18.00 Setkání s akademickou obcí ve Vladislavském sále Pražského hradu; promluva Svatého otce.

Pondělí, 28. 9. 2009, slavnost sv. Václava, patrona České země.

STARÁ BOLESLAV

8.50 Návštěva basiliky Sv. Václava, prohlídka basiliky.

9.45 Mše svatá u příležitosti Národní svatováclavské pouti v přítomnosti presidenta republiky Václava Klause a jeho manželky Livie; homilie Svatého otce.

Po mši svaté poselství Svatého otce mládeži.

PRAHA

13.15 Oběd s biskupy v prostorách Arcibiskupského paláce.

16.45 Rozloučení s Apoštolskou nunciaturou.

17.15 Závěrečný ceremoniál na ruzyňském letišti; promluva Svatého otce.

17.45 Návrat do Vatikánu.

Benedikt XVI. je druhým papežem, který Českou republiku v průběhu svého pontifikátu navštíví. Jeho předchůdce, papež Jan Pavel II., do naší země zavítal třikrát, v letech 1990 (21 – 22. dubna; Praha, Velehrad – a Bratislava), 1995 (20. – 22. května; Praha, Olomouc – tam svatořečil sv. Jana Sarkandra a sv. Zdislavu) a 1997 (25. – 27. dubna; Praha, Hradec Králové). Slovenskou republiku navštívil Jan Pavel II. pak v letech 1995 (30. června – 3. července; Bratislav, Košice – tam svatořečil sv. Marka Križina, sv. Melichara Grodeckého a sv. Štefana Pongráca) a 2003 (11. – 14. září; Banská Bystrica, Rožňava, Bratislava – tam blahořečil mučedníky bl. Vasiľa Hopka a bl. Zdenku Schelingovú).

Papež Benedikt XVI. však naši zemi navštívil ještě jako kardinál Joseph Ratzinger, a to 30. března 1992, kdy pronesl v pražském seminárním kostele Sv. Vojtěcha přednášku Aby Bůh byl všechno ve všem: o křesťanské víře ve věčný život. 31. března pak zavítal do Bratislavy.

www.radiovaticana.cz, www.navstevapapeze.cz, www.hrad.cz

Přehled výuky náboženství (1)

Vyučování začne na arciděkanství a v Ruprechticích od 21. 9. 2008. Čas výuky v Ruprechticích je možno ještě upravit, je nutná konkrétní domluva s dalšími rodiči v uvedený čas na místě výuky. Utvoření dal-

Bratři františkáni
a Školské sestry sv. Františka
vás zvou na

duchovní obnovu

Chvála

Františkův životní postoj

KDE: Poutní dům č. 3 na Svatém Hostýně
KDY: 4. – 6. 12. 2009

Začátek: ubytováním od 17 h
v 18 h večeře

Ukončení: v neděli po obědě

S sebou: přezůvky, Bible, poznámkový blok

Přihlášky emailem:
frantiskanskaobnova@seznam.cz

Uzávěrka přihlášek: 18. 11. 2009

Kontaktní osoby:
S. Maxmiliána Bendová (tel.: 731 519 577)
S. Michaela Přibylová (tel.: 604 435 045)

Akce je určena pro účastníky ve věku 16 – 30 let.

presidentovi Židovské agentury Chaimu Weitzmannovi, že vlaky plné židů deportovaných z Německa, z Rakouska a z Protektorátu Čechy-Morava směřovaly do Lodze, některé dokonce do Minsku. Žádal o rozvinutí kampaně v mezinárodním měřítku: prohlášení státníků a zásahy neutrálních států u německých představitelů.

Na britském ministerstvu informací zaměstnanci sledující tisk, a poštovní a telegrafickou censuru, založili nový dokumentační fond „Zprávy o Židech". Tento materiál poskytoval Britům dostatečnou možnost úředně zareagovat na nacistické vraždění, aniž by bylo třeba odhalovat jiné tajné zdroje.

Žádná ze zpráv o vyvražďování však nezpůsobila silnou reakci v Londýně. Britská vláda se rozhodla pro strategii mlčení k nacistické politice, týkající se židů. Od počátku války Foreign Office byl proti myšlence zdůrazňovat nacistické násilnosti a odmítal vydávat úřední prohlášení týkající se židovských obětí. Tzv. bílou knihu vydanou v roce 1939 o nacistických antisemitských zločinech a násilnostech proti církvím považoval Foreign Office za neužitečnou, neboť by v ní viděly neutrální státy „naši otřepanou a tendenční propagandu". Oběžník ministerstva informací z listopadu 1939 týkající se propagandy určený pro Střední Východ považoval námět „pronásledování židů" za nežádoucí. V roce 1940 vláda překazila George Bernardu Shawovi vysílání rozhlasových programů, v nichž odsuzoval antisemitské pronásledování od nacistů, poněvadž by měly záporný vliv na veřejné mínění, především americké. V červenci 1941 ministerstvo informací upozornilo, že všechny hrozivé zprávy o nacistech je třeba brát s rozvahou: „Hrozivá témata ... je třeba užívat umírněně a hovoří se o nich jen, když se jedná o zacházení s osobami nepopiratelně nevinnými. Nikoliv když jde o násilné protivníky režimu. Nebo o židy ...[8]

Při jednáních o obsahu vysílání BBC pro Německo v srpnu 1941 panovala neshoda mezi přítomnými: měla se vina za válku přisuzovat Hitlerovi, nebo nacistické straně, anebo německému lidu? Měla se německému lidu dodávat naděje na budoucnost, nebo hrozby trestu? Kdyby se mělo hovořit o budoucnosti, proč připomínat nacistické zločiny? Vždyť se vědělo o tom, že německý lid měl podíl na vyvražďování židů, a to mohl být důvod o něm nehovořit.

Činitel Foreign Office A. David odmítl v červenci 1942 zveřejnit zprávu očitého svědka, který byl přítomen vyvražďování deportovaných německých židů:

> „Vůbec nechápu, jaký smysl by mělo informovat o pronásledování židů v rozhlasových přenosech určených Němcům, aby byli informováni o tom, co se děje. Domníváme se, že toho ví málo, ale hnutí je bezpochyby trpěno a dokonce mnohými povzbuzováno a je jistě známé všemu obyvatelstvu, neboť to je přinuceno se ho zúčastnit.[9]

Jiné důvody uváděné v BBC byly, že Němci jsou naprosto necitliví pro mravní argumentaci, a že součástí propagandistického programu je neobracet se na německý lid s výzvou prokazovat více pochopení pro židy.

BBC vysílala sérii přednášek, které připravil v USA spisovatel a nositel Nobelovy ceny Thomas Mann. V nich je mnoho náznaků na zločiny proti židům, ale celkový plán nacistů autorovi unikl. V září 1941 upozornil, že Himmler měl otevřeně prohlásit, že chce „fysicky a naprosto zničit" český národ. O židech prohlásil pouze, že „akce nacistů proti Polákům a židům" vstupovaly „do oněch pohnutek, pro které jistě nebude radostné být Němcem po válce." I později poukázal na nacistická zvěrstva proti židům.

V archivu BBC je dosud zachována dokumentace styků s posluchači v Německu obsazené Evropě. Z nich vyplývá, že vysílání zachytil velký okruh Němců, kteří především žádali o přesné informace o průběhu války, ale též si přáli informace o věcech málo zveřejňovaných v jejich zemi, jako např. případy euthanasie a zabavování církevního majetku. Nicméně na jaře 1942, když Moskva vysílala zprávy o německých zvěrstvech, ozvaly se vyčítavé hlasy proč Londýn mlčí.

---

[8] T. Kushner, *British Perceptions During the Second World War,* v *Final Solution: Origins and Implementation,* London 1994, s. 251. Cit. Breitman, s. 126.

[9] PRO, Foreign Office Papers 371/30900, C 7610. Cit. M. Gilbert, *Auschwitz and the Allies,* s. 53. Srov. Breitman, s. 332, pozn. 65.

Jaroslav V. Polc
Foto
- Šifrovací stroj Enigma

Co v médiích nebylo (15)

Zdravím, čtenáře!

Dnes budu osobnější. Jsem příliš mladý na to, abych si pořádně pamatoval 21. srpen roku 1969, ačkoli z roku 1968 si uchovávám v mysli obrazy dnů kolem 21. srpna velmi dobře, ale to jen proto, že jsem se náhodou vyskytl na Václavském náměstí v Praze a na vlastní oči a uši viděl a slyšel sovětské kulomety a tankové pásy. Po devětašedesátém přišel sedmdesátý, pak první, druhý … A pomalu se měnily věci okolo. I nálada. To jsem už vnímal a postupně i chápal. Na přelomu srpna a září 2009 mám pocit, že zažívám něco, co už znám. Z nastupující „normalizace".

Tím něčím je viditelná plíživost a tušená skrytá mohutnost síly, která chce vrýt do tváře české společnosti další vrásku utrpení.

„Když jsem nastoupila do funkce, rozhodla jsem se, že něco udělám pro ženy, které by hrozně chtěly mít dítě a nemůžou," vysvětlovala 2. září v České televizi ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová (do vlády ji nominovala ODS), proč otevřela diskusi o eventuelní právní normě, jež by vymezila podmínky pro „situace, kdy si bezdětný pár nechá porodit své dítě cizí ženou," jak to popsala Česká televize. „Náhradní mateřství" tomu říká paní ministryně: „Pevně věřím, že v blízké budoucnosti přijmeme právní úpravu …"[1] Některým ženám by to umožnilo podle doktorky Kovářové splnit si sen.

Už v červnu se na Konopišti konala konference „Náhradní mateřství". Tiskový výstup z ní říká: „Se současným trendem odkládání mateřství roste počet žen, které ze zdravotních důvodů (získané choroby) nemohou donosit dítě, a tím stoupá i poptávka a význam náhradního mateřství. Jako hlavní překážka pro využití této metody v praxi se jeví chybějící právní rámec, který by v ČR náhradní mateřství legalizoval."[2]

A tak se debatuje. Odborně. O tělesných orgánech a paragrafech. Trošku o ethických aspektech. Například: Ženě a jejímu manželovi se splní sen, ale co sny toho narozeného dítěte? Psal jsem tu před měsícem, že školáky ve školách neučí „správnou geometrii", takže se nenaučí přečíst zlatý řez. Myslím, že tady jde o něco podobného. V těch debatách a komentářích k „náhradnímu mateřství" neslyším to, co bych čekal jako první větu: „náhradní mateřství" nemůže existovat, protože mateřství je nenahraditelné. Myslím, že vše ostatní je až následné. Když jsem slyšel pojem „náhradní mateřství", blesklo mi hlavou pomyšlení: „A co takhle nějaký „náhradní bůh", nebyl by nějaký skladem k vydodání na fakturu do tří dnů, paní doktorko Kovářová?" Právně to přece zvládneme „ošetřit", jak říkají legislativci.

Při pohledu na sovětský kulomet pálící do Národního musea jsem netušil, že za deset let bude úplně normální říkat: „Bratrské armády nás zachránily." A že běžně uvidím stovky tisíc lidí tleskajících a mávajících pod Husákovým podiem na Letné. Dnes slyším z úst členky vlády mé svobodné země slova, která jako ty kulky před čtyřiceti lety působí veřejnou škodu a hanbu. Tehdy lidé stojící přede mnou a okolo plakali a křičeli. Dnes jsem svědkem přikyvování vážných hlav: Ano, „náhradní mateřství" je problém k řešení, splňme ženám jejich sen! A nikdo nekřičí a nepláče, že „náhradní mateřství" je zločin. Jen já. V osmašedesátém jsem to byl ale já, kdo nekřičel a neplakal, jako čtyřletý jsem byl v šoku. Ti lidé okolo dnes šok neprožívají. Jsou dospělí. K čemu to dospěli?

Dá se říci, že veřejná debata o „náhradním mateřství" u nás běží už řadu týdnů. Nevšiml jsem si, že by se příležitosti promluvit o pravé povaze lidských bytostí chopil některý z biskupů. Ani žádný dominikán to neudělal. Mají strach? Jsou líní? Zaneprázdněni formulováním argumentů pro důležitější disputace? Anebo konají, jen to není vidět?

Do značné míry obdobná debata se vede u našich severních sousedů, Lechů, kteří mají na parlamentním programu „bioethický zákon". V českých novinách se to nedočtete: Polští biskupové hovoří veřejně. Například místopředseda Polského episkopátu arcibiskup Stanislaw Gądecki oslovil v minulých dnech tisíce poutníků, kteří přišli do Mariánské svatyně v Tulcích u Poznaně. Poslance a senátory vyzval, aby nehlasovali pro oplodňování methodou „in vitro", která je nejenom nepřijatelná pro katolíky, ale která odporuje přirozenému právu. V souvislosti se svátkem narození Panny Marie arcibiskup poukázal na apokryfní legendy o Jejích rodičích, kteří se prý dvacet let nemohli dočkat dítěte. „A jako v oněch dobách se i dnes lidé někdy nemohou dočkat dítěte," řekl otec biskup: „Jenže dnes, na rozdíl od časů Panny Marie, lidé nechtějí zasvětit dítě službě Bohu. Dnes se bezdětnost ubírá docela jiným směrem. Člověk si chce dítě zařídit sám, na Boha se neohlíží."[3]

O morální nepřijatelnosti oplodňování metodou „in vitro" hovořil s polskými zákonodárci rovněž v těchto dnech siedlcký biskup Zbigniew Kiernikowski: „Nikdo nemá právo přivlastňovat si druhého člověka." Zdůraznil, že člověk, jenž není počat aktem lásky, se stává „produktem": „Zasahování do lidského genomu vede k postavení technologie nad člověka jako subjekt." V další fázi pak může následovat selekce: Ti, kteří jsou uznáni za nežádoucí, mohou být snadno eliminováni.[4]

Výběr lidí na ty hodné života a na ty nehodné života. Podle lidských měřítek. Jako ve společnosti řízené nacisty. Komunisty. A také morálními liberály.

České ministerstvo spravedlnosti se v materiálu na téma „náhradního mateřství" odvolává mj. na poměry ve Státě Izrael, který byl první zemí, jež tuto zrůdnost uzákonila: „Smlouva podléhá schválení státního orgánu a smějí ji uzavřít pouze státní občané Izraele stejného náboženství."[5]

Jak daleko se Židé už vzdálili od Hospodina a Jeho pořádku, chce se mi smutně povzdechnout. Na devět lidí, kteří v Izraeli přijdou o život při autonehodách, statisticky v této zemi připadá pět set zabitých nenarozených dětí. Ročně jde takřka o padesát tisíc dětí. Kolik let je zapotřebí k vyvraždění tolika Židů, kolik jich zavraždili nacisté při šoa?

Na první pohled to není patrné, ale to, co ministryně Kovářová provedla ve své chimérické snaze „pomoci nešťastným ženám ke štěstí", je vykročením k propasti, do které vlekl Evropu už jednou nacismus (ruku v ruce se svým bratrem komunismem, pozn. red.).

Nemám dnes z žádného internetového serveru dobrou zprávu na závěr. Jen svou prosbu o modlitby. A naději.

Tomáš Beran

---

[1] http://www.ct24.cz/domaci/65590-kovarova-s-juraskovou-oteviraji-cestu-nahradnimu-materstvi/

[2] http://www.stopneplodnosti.cz/download/Rydlova/TZ_20090715_Nahradni_materstvii.doc

[3] http://ekai.pl/wydarzenia/komentarze/x22226/katolik-nie-moze-glosowac-za-in-vitro/

[4] http://ekai.pl/wydarzenia/polska/x22187/biskup-kiernikowski-do-parlamentarzystow-o-in-vitro/

[5] http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=2375&d=309002

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Zveme Vás na letošní Transitus

V sobotu 3. října v 17.00 h v předvečer slavnosti sv. Františka bude v kostele Sv. Jana Křtitele v Rochlici slavnostní mše svatá. Hlavním celebrantem bude P. Pavel Eduard Mayer OP. Po ní Vás všechny zveme na letošní Transitus. O této pobožnosti psal Obrázek několikrát (její vysvětlení je v roč. 3, č. 11, 15. 10. 2005, s. 4).

br. Bartoloměj OFM

Františkánská obnova pro mládež

Bratři františkáni a Školské sestry sv. Františka pořádají

Duchovní obnovu pro mládež (16-30let) na téma CHVÁLA - FRANTIŠKŮV ŽIVOTNÍ POSTOJ

Termín: 4.12.-6.12. 2009 - Svatý Hostýn

Přihlášky do 18.11.2009 e-mailem: frantiskanskaobnova@seznam.cz

sestra Maxmiliána OSF

Hodnota české vlády

Liberecký důchodce jde v době finanční krize uložit do spořitelny 100 Kč. Pokladní vypíše doklad a bere od něj stovku. Vtom klient cukne a říká:

„Co když vaše pobočka krachne, nepřijdu o tu stovku ?“

„Nepřijdete, za ty peníze vám ručí republiková centrála.“

„A co když krachne celá banka?“

„Buďte bez obav, tato banka je tak velká, že za váš vklad ručí celá vláda v čele s panem premiérem!“

„A co když krachne celá vláda v čele s panem premiérem?“

„Vážený pane, to by vám snad za tu stovku stálo, ne?“

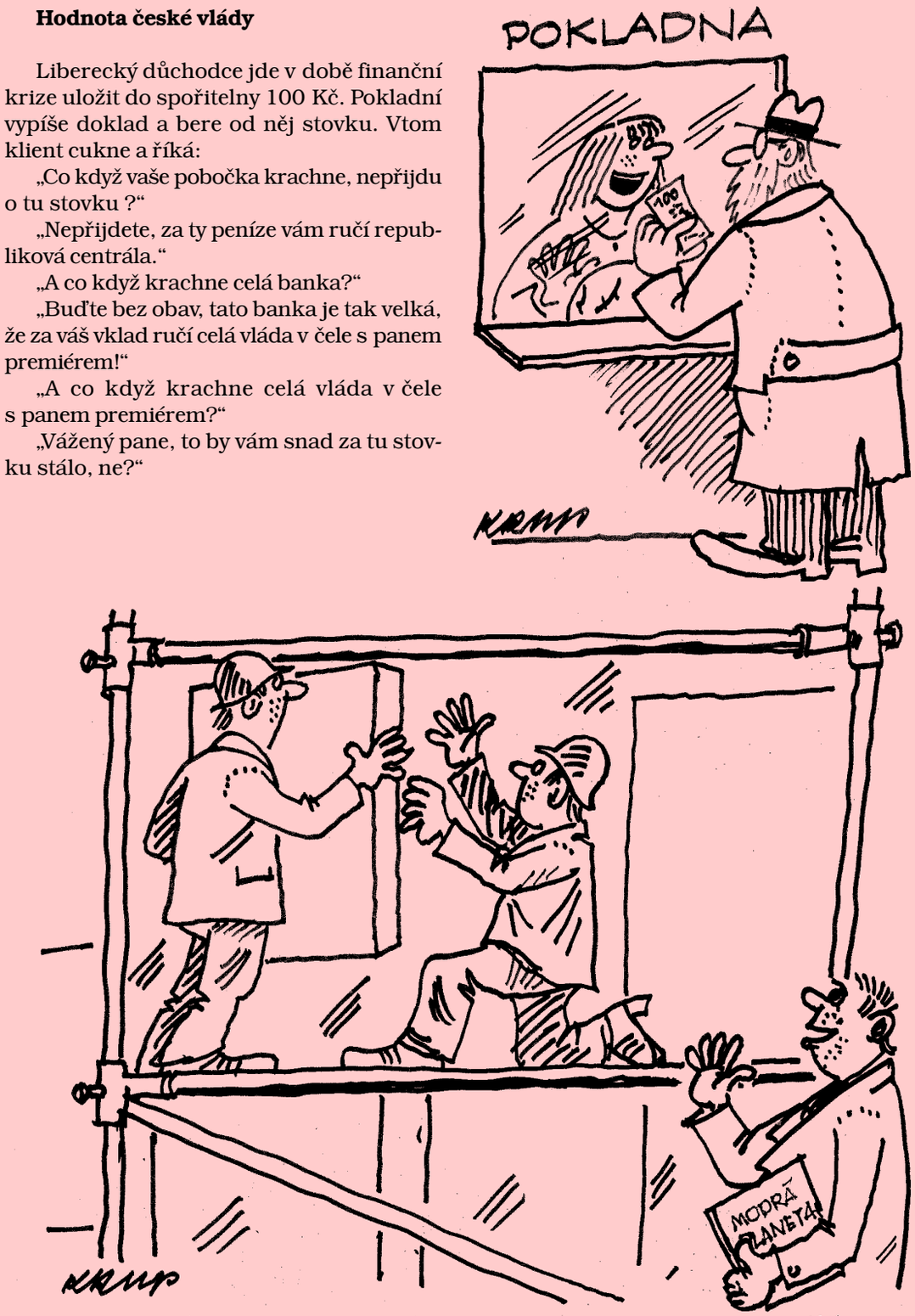

KOUKÁM, ŽE ZATEPLUJETE BARÁK! VY ASI TAKY NEVĚŘÍTE V GLOBÁLNÍ OTEPLOVÁNÍ....

Dokument

Mnichovská zrada, nebo pražský krach?
Nečasova mise a rozpad Československa v roce 1938

Dodatečná autorská oprava v předešlé části

Je třeba nahradit po tučně psaném úvodním odstavci část textu 1. odstavce; ten má vypadat tak, že místo toho, co je zapsáno kursivou a podtrženě, má být to, co je zapsáno tučně:

Dne 16. září 1938 přiletěl ... československé pohraniční území o rozloze 4 – 6 tisíc kilometrů čtverečních *přibližně s jedním a půl až dvěma miliony československých Němců* **pod podmínkou, že s tímto územím si „vezme“ jeden a půl až dva miliony československých Němců. Zároveň s odstoupením území tak měla být „přemístěna“ resp. vyysídlena podstatná část obyvatel německé národnosti z československého území.** Oním zvláštním poslem byl ...

Děkujeme za pochopení.

redakce

Jan Cholínský (úplné vydání, 2. část ze 2)

Pokud vezmeme v úvahu tato slova, můžeme hypoteticky rozšířit Jakschův názor ještě o předpoklad, že Beneš se „po zralé úvaze“ začal připravovat již ve druhé polovině září 1938 na válku a poválečnou revoluční situaci. Pak je možné pohlížet na jeho „mnichovskou“ politiku nejen jako na snahu ospravedlnit očerněním Západu krach vlastní „staré – profrancouzské“ zahraničněpolitické linie, ale zároveň jako na počátek linie „nové – prosovětské“ směřující k naplnění vlastních představ o novém vnitřním uspořádání státu a novém mezinárodním ukotvení. Tyto představy byly spojeny s úsilím zbavit se českých Němců, s plánem zavést autoritativní socializující režim a se lnutím k Sovětskému svazu jako k záštitě těchto „velkých změn“. Nečasova mise – tato v tísni improvizovaná a neúspěšná snaha vyřešit sudetoněmecký problém – se pak může jevit jako počátek nové politiky (tajného plánu).

Na Nečasovu misi a následnou kapitulaci navázal Beneš propagandou s hesly o selhání Západu, odvěkém německém nepříteli, slovanské vzájemnosti, krachu liberalismu a nezbytnosti socialismu. Konečným výsledkem po sedmi letech jeho systematické práce bylo naplnění všech tří uvedených představ v tzv. třetí československé republice. Ve spojení s komunisty a za tiché podpory sovětské armády využil se svými přívrženci – českými národními socialisty, lidovci, sociálními demokraty a slovenskými čechoslovakisty – poválečnou revoluční situaci k budování třetí republiky pod diktaturou Národní fronty. Politický systém obnoveného státu se tak stal konglomerátem Benešovy „vědecké politiky“ (jak svou pragmaticko-utopickou činnost nazýval) a cílené strategie komunistů, pro které ovšem byla součinnost s Benešem a spol. v Národní frontě jen první částí dvoufázové revoluce.(31)

Beneš nedokázal „vědecky“ správně vyhodnotit dvě podstatné věci. Nepředvídal či nepochopil, že komunisté se nebudou chtít (při uskutečňování své vědecké politiky) dělit o moc ve státě, a zároveň si nedokázal připustit, že zahlazování stop po selhání jeho předválečné zahraničně-politické koncepce a také po scestné Nečasově misi je dlouhodobě neudržitelné. Desinformace a snahy zamlžit realitu v psaných textech a ve veřejných projevech z Benešovy dílny ve srovnání s dnes známými a prokazatelnými fakty stejně jako způsob, jak se Beneš choval během války i po válce vůči svým oponentům, podávají výstižný obraz o jeho politickém a lidském profilu.

V knize *Mnichovské dny* zopakoval Beneš své stanovisko k britsko-francouzskému ultimátu z 20. 9. 1938. Popřel jeho objednání Hodžou, jakož i svou účast na něm a zároveň obvinil francouzskou stranu, že celou věc vykonstruovala, a depeši vyslance de Lacroix (oznamující žádost Hodži a Beneše o ultimátum jako politické alibi) označil za falsifikát. Připomněl také, že osobním dopisem (z 20. 1. 1939) vyslanci de Lacroix uvedl na správnou míru nevhodné

interpretace jejich rozhovoru z 16. 9., podle nichž měl činit narážky na možnost odstoupení pohraničí. Vyslanci de Lacroix v tom smyslu napsal, že o svém návrhu na odtržení pohraničních území z roku 1919 se zmínil jen „zcela náhodně a mimochodem“, čemuž ovšem snad nemohou věřit ani Benešovi skalní obdivovatelé. V tomto dopisu dále vědomě lhal (minimálně s ohledem na Nečasovu misi), když prohlašoval, že „nikdy nedal ani návrhu ani souhlasu, ať oficiálně či neoficiálně, k odstoupení československého území, až teprve, když byly Československu intervencí francouzsko-britskou pověstné noci 21. září vnuceny franko-britské návrhy“, a dále, že nikdy „jsem podobné myšlenky neměl, nikdy mi vůbec ani na mysl nepřišla, nikdy jsem o ničem takovém nemluvil ani s Vámi ani s jinými a nikdy jsem nikoho nežádal, aby vůči nám bylo postupováno tím či oním způsobem, jímž bychom měli být donuceni přijmout franko-britské návrhy“.(32)

V případě popírání nabídky pohraničí Německu Beneš úspěšně používal známou taktiku „stokrát opakovaná lež se stává pravdou“. Přímí svědkové Nečas a Hodža byli mrtvi, v poválečném Československu byla omezena svoboda slova, Daladier a spol. byli vzhledem ke svému appeaserství nevěrohodní a opora ve spojenectví se Sovětským svazem umožňovala nebrat ohled na reakce Západu. Jedinou slabinou celé Benešovy „postmnichovské“ strategie tak bylo zachování písemných instrukcí, které sám napsal pro ministra Nečase na cestu do Francie z 15. 9. 1938. V tomto dokumentu stojí psáno Benešovou rukou mj. to, že plán nabídnout Německu 4 – 6 tisíc kilometrů čtverečních území s 1,5 – 2 miliony sudetoněmeckých obyvatel musí být tajně umluven mezi Francií, Anglií a Československem a že o věci nemá být informován ani československý vyslanec ve Francii Štefan Osuský. Posledním bodem pak je pokyn pro vykonavatele mise ministra Nečase, aby tyto písemné instrukce zničil.

Jaromíru Nečasovi bylo ovšem po vykonání mise jasné, že pokud by byla prozrazena a Beneš se k ní z jakýchkoliv důvodů nepřihlásil, nebude mít v případě zničení instrukcí žádný důkaz o tom, že ve Francii plnil příkaz presidenta a že by pak on sám mohl být souzen jako vlastizrádce. Proto učinil logické a zároveň osudové rozhodnutí a Benešův rukopis si ponechal.(33) (Dodejme, že pokud by tuto písemnost podle instrukcí zničil, pak by se nejspíše ještě dodnes spekulovalo o tom, zda k misi vůbec došlo a zda byl Beneš opravdu jejím původcem, nebo zda si Francouzi vše vymysleli.)

V období tzv. druhé republiky zůstal Nečas politicky aktivní a po zastavení činnosti sociálně demokratické strany se stal předsedou poslaneckého klubu a prvním místopředsedou opoziční Národní strany práce. Po německé okupaci a vzniku Protektorátu Čechy a Morava přijal se souhlasem vznikajícího odbojového hnutí významné místo ve státní správě jako předseda Nejvyššího úřadu cenového. Zároveň byl zapojen do domácího protinacistického odboje jako člen čelní organizace Politické ústředí. Počátkem roku 1940, kdy již mu hrozilo zatčení, odešel do exilu, aby se ve Francii a Velké Británii připojil k československému zahraničnímu protinacistickému odboji. Ještě před svým odjezdem předal výbušný dokument s Benešovými pokyny pro svou pařížskou misi do úschovy manželce, která i s dcerou zůstala v Praze.(34)

Po příjezdu do Francie byl Nečas ohromen a zdrcen, když na něho Beneš začal naléhat, aby misi prohlásil za svůj vlastní nápad a soukromou iniciativu.(35) Po přemístění československého odbojového centra do Velké Británie se Benešovi podařilo odstavit své politické oponenty a poté, co se sám prohlásil za presidenta s mimořádnými pravomocemi, i sestavit v Londýně exilovou vládu. Do ní jmenoval také Nečase, jako státního ministra a po rekonstrukci této vlády v roce 1941 jako ministra pro hospodářskou obnovu. Nečas však těžce nesl, že přes veškerou loajalitu k Benešovi (až na převzetí odpovědnosti za osudnou misi) mu nebyl přidělen post ministra sociální péče, o který usiloval a nemohl tak vykonávat práci, k níž byl kompetentní a jíž byl dlouhá léta plně oddán.(36)

V exilové vládě se Nečas dostal do sporu s ministrem Eduardem Outratou, o němž získal materiály, na jejichž základě obvinil Outratu z korupčních obchodů a ten musel z vlády odejít. Následně se však Nečas stal terčem Outratou iniciovaných útoků, k nimž se tehdy připojil i

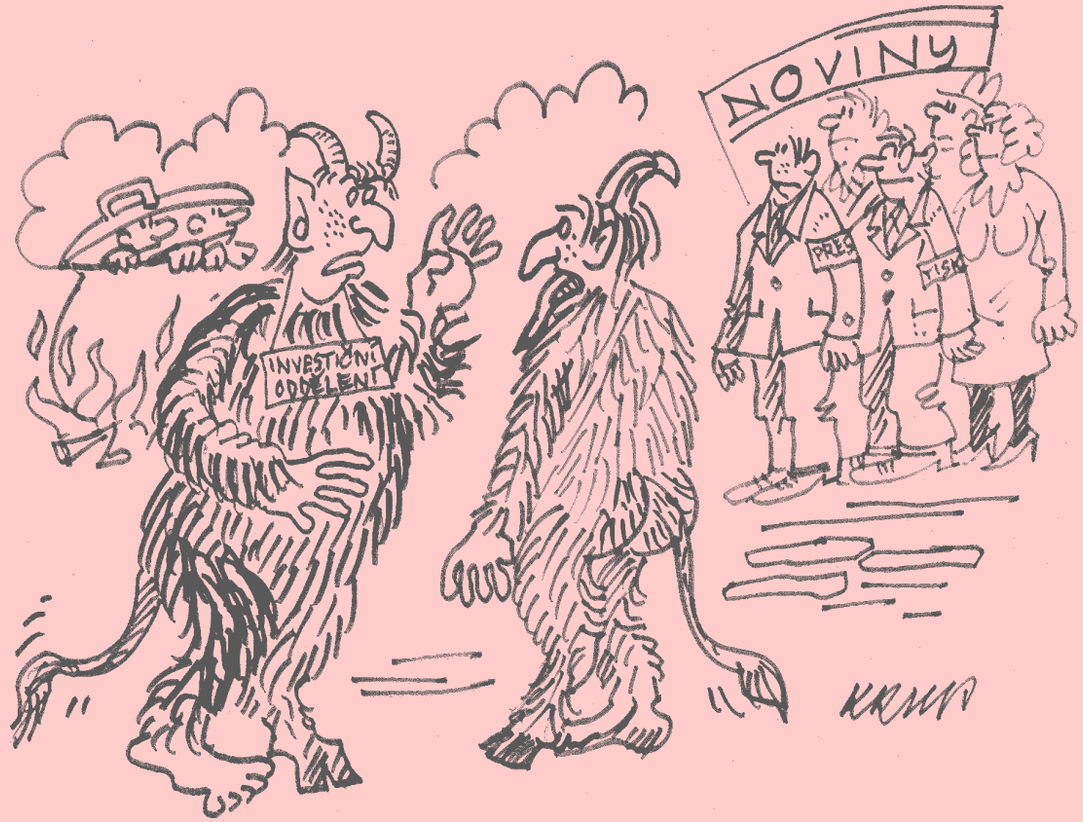

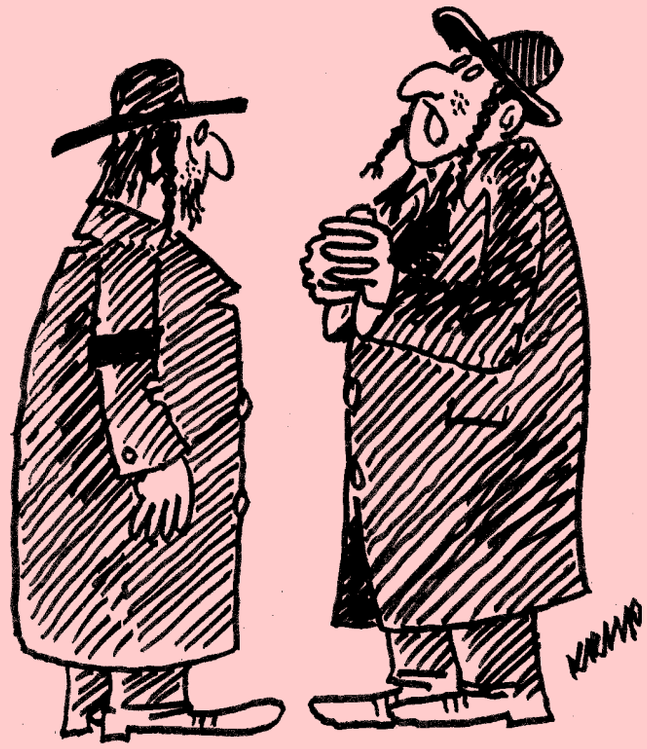

Karel Korous,
www.eretz.cz,
Oldřich Krupička
Ilustrace
Oldřich Krupička

Chvalte Hospodina v každé době

Kohn má černou smuteční pásku, když ho potká Roubíček:

„Copak, umřela jim žena?“

„Ne, tchyně.“

„Buď velebeno Hospodinovo jméno.“

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Nová auta z pohledu uživatelů

I když se u nás strašně krade, přece jen se auta nejvíc kradou v Belgii, kde se taková událost jen zaeviduje jako přestupek.

A tak se Čech, Američan a Belgičan dohadují, kdo má lepší auta. Čech: „My máme tak dobré škodovky, že když zapomenu zamknout, za pár sekund se rozhouká alarm.“ Američan: „To nic není, to když my zapomeneme zamknout auto, za pár sekund se zamkne samo.“ Belgičan: „To my jsme dál. Když zapomenu zamknout auto, tak za pár sekund nenávratně zmizí.“

S českými novináři si nevědí rady ani v pekle

Čert, vedoucí investičního oddělení v pekle, se chlubí Luciferovi návrhem nové technologie:

„Máme zámysl dotovat zde zřízení čtyř speciálních kotlů – jeden pro zloděje a podvodníky, druhý pro lháře a pokrytce, třetí pro ochlasty a neřestníky a čtvrtý pro obyčejné neznabohy.“

Lucifer se ale zachmuří:

„Běžte do háje s takovými nesmysly. Zrovna teď sem dorazila po autonehodě redakce jednoho českého média. To mám každého z nich rozčtvrtit?“

další člen vlády Jan Masaryk, a byl Benešem, který se ho odmítl jakkoli zastat, z vlády rovněž odstaven. Definitivně v listopadu 1942, kdy Beneš vládu rekonstruoval a pro Nečase v ní už nenašel místo. Bylo to mj. poté, co Nečas (ač Beneš to v Londýně znovu již podruhé navrhoval) opět nesplnil jeho přání, aby napsal o své misi zprávu a v ní písemně převzal odpovědnost za její vykonání na sebe. Ve věci svého odstavení z vlády Nečas později Benešovi napsal: „Lituji toho dále – ne tak z důvodů osobních ač i tu pochopitelně každý člověk má radost z práce a z úspěchů – že jste odstranil z veřejného života člověka Vám oddaného. Řada lidí našeho smýšlení projevovala podiv nad tím, že jste nezastavil štvanice proti mně, jimž se dal osobní odporný ráz – bylo to ve Vaší moci a byli jsme o tom přesvědčeni. Litoval jsem i v zájmu věci, že byl odstraněn z vlády – snad to v této chvíli mohu říci – socialista kvalifikovaný, který měl své zkušenosti z domova i z ciziny.“(37)

V následujícím roce (1943) se Nečas rozhodl přece jen sepsat zprávu o misi do Francie a nazval ji *Poznámky k politickým událostem před a po Mnichovu*. Proti Benešově vůli v ní ale vylíčil události tak, jak se skutečně staly včetně popisu Benešovy role. Píše zde, že před mnichovskou krizí znal osobně několik členů vlád Velké Británie a Francie a jeho osobním přítelem byl předseda nejsilnější francouzské politické strany Léon Blum, což byl důvod, proč byl několikrát vyslán jako člen vlády do Paříže a Londýna k rozhovorům o československé zahraniční politice. O inkriminované misi napsal: „Dva týdny před Mnichovem jsem byl zavolán presidentem Benešem z jeho úřadu. Vzpomínám si, jak jsem byl šokován naším rozhovorem při této příležitosti, a trvalo několik minut, než jsem se vzpamatoval. V tomto telefonickém rozhovoru mně president Beneš důvěrně oznámil, že při své příští návštěvě v Paříži bych měl prodiskutovat otázku postoupení části Československa, aby se zabránilo jeho úplnému zničení.“ Nečas dále píše, že před odletem dostal od osobního tajemníka presidenta Prokopa Drtiny papír s instrukcemi pro jednání psanými Benešem a uvádí jejich stručný obsah včetně pokynu, že tento papír má být zničen. Následně vysvětluje, proč se rozhodl instrukce nezničit, a dále uvádí, že předal Blumovi poselství v jeho venkovském sídle a že Blum „druhého dne mé návštěvy poslal bývalého šéfa kabinetu, Bluemela, k Daladierovi v 9.00 h ráno. Velice brzo po jejich rozhovoru byli Daladier a Bonnet se svým štábem na cestě letadlem do Londýna.“ Nečas v této zprávě rovněž uvedl, že před svým útěkem Benešovy písemné instrukce předal manželce a také další významnou skutečnost, že po Benešově naléhání na zapření jeho role v pařížské misi manželce ještě poslal vzkaz, aby dopis ukryla na bezpečném místě a že od ní obdržel odpověď, že tak učinila.(38) Viz též předchozí poznámky č. 33 – 35.

Ještě než se Nečas ve Velké Británii definitivně distancoval od exilové politiky, napsal Benešovi obsáhlý osobní dopis, kde bilancoval svůj vztah k němu a připomínal mu svou dlouhodobou loajalitu i jeho nevděk spojený s výše zmíněným vyloučením z exilové vlády. „Osobně jsem přesvědčen že, snad v podvědomí a přetížen mnohými starostmi, jste mi velmi ukřivdil,“ psal Nečas, ale zároveň Benešovi odpouštěl: „Tento dopis píši pro případ své smrti, abyste si nedělal výčitek. Já odpouštím a doufám, že i Bůh za jednání se mnou odpustí.“ Dále se kriticky zmiňoval o politické situaci v exilu a také uváděl pro Beneše mimořádně významnou informaci: „Nejdůležitější věci – mnichovské, má moje žena, resp. osoba, které je moje žena předala. Znáte mou ženu, zařídila jistě věci včas a dobře. Uchovatel dokumentu se dle domluvy ke mně dostaví po ukončení války“. Oněmi mnichovskými věcmi měl nepochybně na mysli Benešovy instrukce k pařížské misi.(39)

Psal také o svém socialistickém přesvědčení a o tom, jak v době první a druhé republiky Beneše a Masaryka bezvýhradně podporoval a rovněž se poctivě snažil spolupracovat s komunisty. V poslední části dopisu však Beneše před jeho plánovanou cestou do Moskvy (uskutečněnou v prosinci 1943) zrazoval od úzkých vazeb na Sovětský svaz, který je totalitním státem, a varoval před českými a slovenskými komunisty, kteří jen plní pokyny Sovětů: „Ani komunisté v Londýně, ani Gottwaldové, Vrbenští, Švermové atd. v Moskvě nemají politické rozhodující váhy (…) o všech důležitých věcech bude na konec rozhodovat Kreml.“ Dále uváděl, že má ke komunistům sociálně a hospodářsky blízko, ale nemůže se ztotožnit

s podstatou sovětského systému: „Ale já jsem demokratický socialista, hájím right of man a pro mne není ideálem stát, kde hlavní oporou je tajná policie, ať se jmenuje Gestapo nebo G. P. U.!! Nemohu podlézat komunistické straně, i kdyby mě to stálo život a musím být proti totalitnímu systému.“(40)

Beneš měl ovšem své vlastní představy, s nimiž Nečasovy názory nekorespondovaly, do Moskvy odletěl a uzavřel tam se Stalinem smlouvu o spolupráci Československa a Sovětského svazu s platností na dvacet let. Jí proklamativně zabezpečil budoucnost svobodného Československa (!!!), ale především svou vlastní politickou kariéru (jak se mělo ukázat jen na krátký čas), přičemž fakticky odevzdal Československo do sovětské zájmové sféry.(41) Nečasovi odpověděl na jeho varování v posledním ze vzájemných dopisů slovy: „Vážený kolego Nečasi, nezměníte-li svou politickou orientaci, budete v Československu nepřítelem komunistů číslo jedna a za těchto okolností by Váš návrat byl skutečně nežádoucí.“(42)

Nečas se však stejně jako jeho žena a dcera, které zahynuly v roce 1944 v koncentračním táboře Osvětim, konce války nedožil. Od „mnichovského“ období měl vážné zdravotní problémy, které se v Londýně ještě prohloubily emotivním prožíváním událostí v exilové politice. Poté, co prodělal čtvrtý těžký srdeční záchvat, a jak sám napsal, před smrtí ho zachránilo jen to, jak pokročila lékařská věda, se odstěhoval z Londýna do malé obce Bridgend ve Walesu, kde se s ohledem na své negativní zkušenosti isoloval od československých exilových kruhů. Žil zde v ústraní v malém bytě a léčil se pod dohledem místního odborného lékaře a své ošetřovatelky. Podle jejího svědectví však přece jen občas někdo z československých přátel Nečase navštívil a ani on sám se v myšlenkách od politiky zcela neodloučil – napsal zde v angličtině svůj politický testament, který nazval *Svět po 2. světové válce*. Zajímavé je sdělení ošetřovatelky, že do Nečasovy léčby se snažil zasahovat i osobní lékař presidenta Beneše, přičemž prosazoval zcela odlišné postupy než jeho britský ošetřující lékař. Poté, co se Nečas dozvěděl o smrti své ženy a dcery, a to přes snahu ošetřovatelky a přátel utajit s ohledem na jeho nemocné srdce dočasně tuto tragickou zprávu, se jeho zdravotní stav znovu zhoršil.(43)

Ing. Jaromír Nečas zemřel 30. 1. 1945 v obci Merthyr Mawr a jeho poslední vůlí bylo, aby byl zpopelněn a jeho popel byl rozprášen na místním vřesovišti. Za svou dědičku označil v závěti ošetřovatelku Howellovou a projevil pozoruhodné přání, aby se nikdo z Čechů vyjma tři příslušníky jeho rodiny (dvě neteře a synovce) nezúčastnil jeho pohřbu. Kromě věcí osobní potřeby zanechal Howellové také svůj poslední politický spis. Symbolického pohřebního aktu se ve Walesu nakonec zúčastnili jen Nečasův synovec Otakar Zoufalý s manželkou. Když je nedlouho poté Howellová přijela navštívit do Prahy, přivezla jim a předala Nečasův anglicky psaný spis *Svět po 2. světové válce*. Na letišti se ovšem objevil také redaktor tehdejšího sociálně demokratického listu *Právo* Jaroslav Vozka, který se ihned nabídl, že rukopis nechá přeložit. Zoufalý mu rukopis s důvěrou zapůjčil a poté už jej nikdy neviděl. Vozka se s ním odmítal bavit a rukopis fakticky ukradl.(44)

Co v něm stálo, to se dozvěděli kromě Vozky pravděpodobně také komunisté, protože Vozka byl spolupracovníkem Státní bezpečnosti. Není vyloučeno, že rukopis leží dosud někde mezi materiály zachovanými po tajné komunistické policii, což je jistě výzva pro správce příslušných archivů. Instrukce, které Beneš prostřednictvím svého tajemníka poslal Nečasovi, publikovali komunističtí historikové v roce 1957(45). Podle informací dostupných autorovi tohoto textu není známo, jak se komunistům tento dokument dostal do rukou. Lze tedy jen spekulovat o tom, zda to bylo v poválečné době, kdy pro ně Benešovy instrukce pro Nečase mohly být vysokým a možná rozhodujícím trumfem při jednání s Benešem nebo až v padesátých letech, kdy posloužily propagandisticky pojímané historiografii. Není vyloučeno, že i to se někdy z práce nepředpojatých historiků dozvíme.

O Nečasově misi přinesl první zmínku v zahraničním exilu časopis *Svědectví* v článku Theodora Procházky z roku 1959. Autentické a pozoruhodné svědectví o Nečasově misi podal v roce 1967 bývalý diplomat Štefan Osuský v článku *Na lži se budoucnost národa stavět nedá.* Později se Nečasovou misí a Benešovým jednáním na stránkách exilového tisku opakovaně a podrobně zabýval historik Josef Kalvoda.(46) Po roce 1989 byly v České

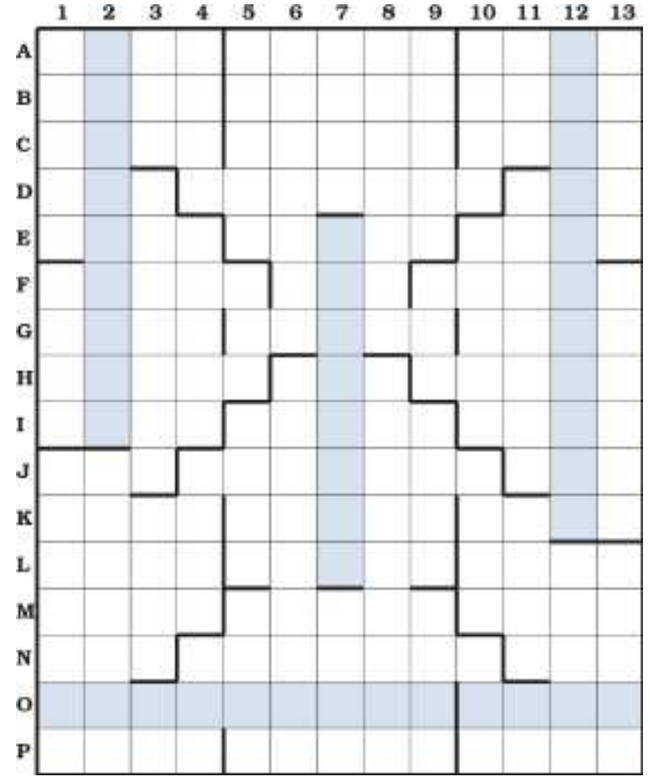

Dnešní úkol: Naopak dnešní tajenka mluví o někom úplně opačném, o někom zcela poctivém. O kom? Kde a kdy? Nápověda: bude se číst na svátek svatých Michaela, Gabriela a Rafaela, archandělů.

VODOROVNĚ: A. Muž ve vztahu ke svému dítěti; část lanoví, kt. upíná stěžeň k bokům lodi; Jméno Boha (hebrejsky – tetragram). - B. Ve svém bytě; latinsky ’otec‘; severský mořský pták. - C. Citoslovce vyjadřující různé pocity; lstivé (kniž.); laciné ozdůbky. - D. Pevné skupenství vody; kastrovaní kohouti; látka ničící organismus. - E. Elektrárna Prunéřov (zkr.); uzeniny ve tvaru válečku; slavný severočeský malíř (rokoko, obrazy s církevní tematikou; (* 1719 – † 1747). - F. Opravdoví; rumunské platidlo; kdo provádí masáž. - G. Pocházející z lamy; pro vadnost svého učení izolující se náboženské skupiny; trosky, sutiny (kniž.). - H. Nejvýš dokonalá v ctnostech; hlodavec s huňatým ocáskem; angl. nebo fran. ‘svatý’. - I. Kořistiti pro svůj osobní prospěch; anglicky ‘dveře’ (pl.); Středisko empirických výzkumů (zkr. firmy vydávající zprávy o tzv. veřejném mínění). - J. Mez. kód Alžírska; jsoucí z hrubozrnné ledové hmoty; spojka slučovací. - K. Plemeno, řada geneticky příbuzných jedinců jednoho druhu; svislá část stavby; malý ret. - L. Jakubův syn (ze Zilpy); jméno světce de Lellis (nezávazná památka 14. 7.; město v podhůří Jižního Uralu (250 000 obyv.). - M. Jeden ze sedmi darů Ducha sv.; působiště (zast.); onen svět (zast.). - N. Transitní telefonní obvod (zkr.); italsky ‘Trojice’; hustá sladká šťáva. - O. **3. díl tajenky**; **5. díl tajenky**. - P. Otázka 3. pádu; obyvatel Keni; to, čím přestává jakákoliv možnost pokání, obrácení.

SVISLE: 1. Opuchle; filc; počesávač (text.). - 2. **2. díl tajenky**; schovat se (expr.). - 3. Stepní pták se zakrnělými křídly; divadelní hry vážného obsahu; ruská vesnice; iniciály franského arcibiskupa sv. Maura (* asi 780 Mohuč – † 4. 2. 856 Winkel), jedné z největších postav 9. stol. - 4. Pevná bavlněná látka; vitím spojiti; obydlí faráře; nejmilejší písmeno sv. Františka z Assisi. - 5. Vírová oblast za lodí; arabské jméno pro Ježíše; atletické sportovní náčiní; brzda na voru. - 6. Úzký proužek látky k lemování; malý přenosný oltář. - 7. Jméno svatého biskupa z Bambergu (* 1060/1061 Mistelbach, Franconia, dnes v Bavorsku – † 30. 6. 1139 Pomerania, dnes Pomorze či Pomorskô v Polsku), kancléře Svaté říše římské; **1. díl tajenky**; (neříct) vůbec nic. - 8. Nevnucovat; vleklost (choroby). - 9. Diváky sledovaná prostranství s programem, který je má zaujmout; výběžek pevniny do moře; hybná část těla; bezbarvý hořlavý plyn. - 10. Tibetští tuři; zavalitá sladkovodní ryba; Mojžíšův výmluvný bratr; německy ‘když’. - 11. Vida; člen Tovaryšstva Ježíšova; otesaný kmen; celní kód San Marina. - 12. **4. díl tajenky**; pletený oděv s rukávy. - 13. Rakouský skladatel chrámové hudby; kdo má výrazný smysl pro rytmus; vykuřovat kadidlem.

Pomůcka: als, DZA, šrek, ujuj.

Ladislav Martinča

10. V Písmu sv. se často vyskytuje sousloví „židé a pohané“. Jak se dívali na svět židé a jak pohané? Byli jedni nebo druzí blíže k pravdě?

Tato otázka je velmi důležitá, protože se ustálilo jakési (zcela mylné) přesvědčení, že naše západní civilizace stojí na tzv. „židokřesťanských“ základech. Proč je toto tvrzení, i v některých katolických kruzích omílané, vadné? Především je zapotřebí rozlišovat pravdu a omyl. A v pravdě stáli před příchodem Spasitelovým jak někteří židé (za všechny světce Starého zákona jmenujme Abraháma a ostatní praotce, Mojžíše, Davida a mnoho jiných; Boha poznávali vírou z jeho zjevení), tak někteří pohané (za všechny jmenujme Aristotela a mnohé další řecké tzv. peripatetiky; Boha poznávali rozumem ze stvoření). A stejně tak v omylech žili jak někteří židé (o mnoha farizejích a saducejích to řekl sám Kristus Pán), tak někteří pohané (vezměme si zase jen řecké, podle své libovůle vše překrucující sofisty). A Pán Ježíš, jak doložil sv. Pavel, zbořil přehradu, která oba v pravdě stojící tábory dělila, takže pravdivě smýšlející křesťan vyznává (obohacenou) víru starozákonní i (pravdivé) rozumové poznatky řecké i jiné. Prvními byli židokřesťané, druhými pohanokřesťané. Křesťanství tedy stojí na pohanožidovství čili na židopohanství, stejně tak i naše civilizace. A stejně tak se nedá říci, že historickými centry naší civilizace jsou Jerusalém a Řím, nýbrž správně jsou to (ruku v ruce) Jerusalém a Athény. Z obojích společně pak teprve vzešel Řím. Uvedený omyl vychází z přeceňování současného židovství (sionismu), které je pouhým, v mnoha omylech vězícím monotheismem, stejně jako islám a náboženství Svědků Jehovových. O tom, jak otřesné je dnešní židovství srov. zmínku v článku Co v médiích nebylo v tomto čísle. Nejpřesnější je tedy tvrzení, že naše civilizace stojí (nebo stála?) na křesťanských základech. Přitom samo křesťanství stojí na tom nejlepším, co přejalo od předkřesťanských židů a pohanů. (Tato otázka je důležitá i historicky: kdyby byla její odpověď takto jasná revolucionářům Francouzské revoluce, neměli by žádný důvod k nesmyslnému stavění kultu rozumu proti křesťanství. Podobně je zcela zanedbávána také v diskusích se sekulárními, ale i křesťanskými socialisty, což je možná jeden z hlavních důvodů, proč se to jimi dnes v našem euroamerickém prostoru tak hemží.)

br. Felix OFM

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky byla z Mk 7, 6b a zněla: **Tento lid mě uctívá rty, ale jejich srdce je daleko ode mě.** Kristus Pán to řekl „pokrytcům“, kteří se kolem něho shromáždili, tj. „farizeům a některým učitelům Zákona“. Úplně stejný text je i v Mt 15, 8 a je adresován týmž lidem. Náš Pán navíc jen cituje dávného proroka Isaiáše (v. 29,13), takže je zřejmé, že stejné potíže a stejní pokrytci se vyskytovali v těchto kruzích už 700 let před jeho příchodem na svět. A asi nikdo rozumný nepopře, že titíž pokrytci se patrně vyskytují i dnes. Mají jednu výhodu: druzí lidé těžko proniknou do jejich pokryteckého srdce a Spasitel je dnes velmi tichý. Navenek nebývá často nic vidět. Do srdce jasně vidí jen on-Bůh. Ale je to i jejich základní nevýhoda, protože kdyby obyčejní lidé věděli o jejich pokřivenosti a kdyby se toho oni báli, patrně by se mnozí napravili, neboť by se děsili lidského odsouzení a lidských trestů. Ale pokud si myslí, že se skryjí i před tichým Beránkem, a pokud jsou okolím falešně často ujišťováni o Jeho bezbřehém milosrdenství, dvojnásob utrpí. Jednak za to, že se takto nechali oklamat od pochlebovačů, jednak za samo pokrytectví. Žalmista o nich dobře řekl, že takoví si myslí, že „Bůh nepotrestá“ a že hned potom někdy následuje jejich „Bůh není.“ Není právě popsaná situace jednou z příčin dnešního sekularismu, odpadu od pravé víry a případného příklonu k náhradním vírám? To už musejí uvážit sami pastýři. Nestačí jen naříkat nad „těžkou dobou“. Nestačí spoléhat se na to, že „Bůh má všechno ve své moci,“ že „Bůh nakonec všechno vyřeší.“ Ano, pokud jde o ně, když se nenapraví, bude to řešit po jejich smrti. I zde jim nechává jejich svobodu. Oni dobře vědí, jací jsou. A tak je třeba, aby každý uznal svou zodpovědnost za nynější stav, poznal a uvědomil si jeho příčiny a správně jednal. Jinak se dočká toho, že Bůh ho jednou opravdu „bude mít ve své moci,“ že Bůh to s ním opravdu „nakonec všechno vyřeší.“ jenže to bude v pro něho osobně „těžké době“, kdy už žádné obrácen, žádná lítost a žádné pokání nebude možné. Ale kdo bude vůbec chtít toto tady číst? Nebudou si zacpávat uši a zakrývat oči po způsobu svých dávných předchůdců?

republice publikovány Kalvodovy texty na toto téma v druhé a třetí části trilogie *Z bojů o zítřek*, Benešovy instrukce publikovala dvakrát revue Střední Evropa v článcích autora tohoto textu a historika Milana Churaně. V roce 2000 byla vydána brožura Jiřího Mikulky *Příběh téměř zapomenutého politika Jaromíra Nečase* a v témže roce vyšel článek Karla Černého v časopisu Reflex *Causa Nečas*.(47) Vyjma publicistiky se kusé zmínky o Nečasově misi objevily i v historiografických pracích, ovšem skutečně nestranný rozbor problému se odvážil publikovat až historik Milan Hauner v předmluvě a poznámkách k Benešovým pamětem v roce 2007.

Na otázky položené v úvodu článku lze tedy nabídnout následující odpovědi. Pravda o Nečasově misi vyšla najevo po válce ve Francii, v padesátých letech v Československu a poté v českých exilových časopisech. Kdy a jak se o ní dozvěděli komunisté, prozatím neví-me, stejně jako to, jak se do jejich rukou dostal list s Benešovými instrukcemi pro Nečase.

Nečasova mise je pro pochopení „mnichovských“ událostí a jejich důsledků významná, a to i navzdory mínění současných autorit z řad historiků a navzdory pravděpodobnosti, že by velmoci dospěly k „Mnichovu“ i bez této diplomatické aktivity. Nečasova mise totiž souvisí s příležitostí nahlédnout na axiomy českého historického povědomí o zradě Západu, o vzdo-rujícím ušlechtilém presidentovi a o vzorné demokracii prvorepublikového Československa realističtějším pohledem. O významu mise mimochodem svědčí i Benešova křečovitá snaha zahladit stopy po svém „pátém plánu“.

Současní čeští historikové až na výjimky zarputile opakují dogmata ospravedlňující Bene-šovo jednání a strkají hlavy do písku nejen před souvislostmi Nečasovy mise, ale také před vším, co by mohlo zpochybnit mýtus o velkém státníkovi a demokratovi Edvardu Benešovi – presidentu Budovateli. Důvodem k tomu snad je jejich zkostnatělé myšlení či oportunistické obavy ze zpochybnění politicko-akademických dogmat, jež se staly základními pilíři moderní české státnosti po pádu komunismu(48), tj. ze zpochybnění „vymožeností“ tzv. třetí republi-ky (zejména pak vysídlení a vyvlastnění sudetoněmeckého obyvatelstva), zpochybnění tzv. první republiky jako povšechně slavného obnovení české státnosti a zpochybnění chimé-rické neomylnosti Benešova učitele a předchůdce T. G. Masaryka.(49)

K otázce, zda tragický osud Jaromíra Nečase skrývá ještě nějaká podstatná tajemství, by mohla a měla přispět česká historiografie. Velmi přínosné by bylo nalézt a prostudovat Neča-sův ztracený text *Svět po 2. světové válce* stejně jako zdokumentovat okolnosti zatčení man-želky Marie Nečasové, vypátrat identitu oné osoby, které Nečasová předala Benešovy in-strukce, a zjistit, jak se tyto instrukce dostaly z jejích rukou do rukou komunistů.

Zbývá ještě zamyšlení nad otázkou kdo koho tedy v roce 1938 vlastně zradil? Beneš a Nečas nepochybně porušili ústavu, když výše uvedeným způsobem nabízeli část českoslo-venského státního území jinému státu a tím z právního hlediska zradili vlast. Beneš poté zradil Nečase, když na něho naléhal, aby cestu do Francie prohlásil za svou soukromou aktivitu, a když ho odstavil z exilové vlády. Beneš také podvedl francouzské politiky popřením Nečasovy mise a osočováním Francie ze zrady.

Pro nepředpojaté historiky a zájemce o českou moderní historii není žádným tajemstvím, že Edvard Beneš byl v politické praxi machiavelistou (přesněji řečeno intrikánem), jehož jednání neobstojí před základními etickými principy. Na mezinárodní politické scéně bylo jeho lstivé jednání známo již od pařížské mírové konference a od 2. světové války byl považován za Stalinova vlivového agenta.(50) Jaromíra Nečase, který byl znám jako politik čistých ru-kou, přivedla do Benešových služeb víra v socialismus a socialismem inspirované reformy společnosti. Pro Nečase byla politika praktickým prostředkem k tomu, jak pomáhat lidem ze sociálně slabých vrstev společnosti, k nimž měl po svých zkušenostech z 1. světové války vřelý vztah. Byl bytostně přesvědčeným demokratem, pro něhož byl ideálem stát, v němž je kromě socialistických vymožeností nezbytné dodržování základních lidských práv. Svou bez-břehou důvěrou a loajalitou k Benešovi, který v soupeření o moc a při prosazování svých politických představ nebral na tyto principy ohled, si však Nečas své politicky čisté ruce poně-kud zašpinil.(51)

PŘÍLOHA

Jaké měli představitelé západních velmocí Velké Británie a Francie oprávnění zasahovat do československo-sudetoněmeckých záležitostí? Takové, které vyplývalo z jejich velmocenského postavení a podílu na zrození Československa po skončení 1. světové války a na pařížské mírové konferenci v roce 1919. Jako někdejší tvůrci nového evropského mocensko-politického uspořádání, které se neosvědčilo, se mohli při svých aktivitách v roce 1938 odvolat na to, že informace v Benešových memorandech o počtu českých Němců a o politickém systému státu předložených na mírové konferenci neodpovídaly skutečnosti. Jejich snaha o zachování míru je pochopitelná, ale je třeba vzít kriticky v úvahu i to, že v roce 1919 akceptovali na jedné straně odtržení Slováků (a půl milionu Maďarů) od historického území Uher a na druhé straně včlenění sudetských Němců do historického území Čech a Moravy a že o národnostní problematiku v Československu se starali až tehdy, když Hitler začal řinčet zbraněmi. Pokud ovšem Velká Británie a Francie někoho zradily, tak zejména samy sebe svým smířlivým a vstřícným jednáním s německým fanatickým diktátorem.

Vůdčí představitelé českých politických stran, členové vlády a president porušili přijetím Mnichovské dohody ústavu. O tom, zda se bude Československo, které mělo dobře vyzbrojenou armádu, hraniční pevnostní systém a odhodlané vojáky, v případě napadení Německem bránit, měl rozhodnout parlament a to dávno před mnichovskou konferencí. Pakliže to neučinil z důvodu zákulisních stranických dohod a neúměrného vlivu presidenta, svědčí to o krizi ústavnosti „ostrova demokracie ve střední Evropě“, jak je tehdejší Československo často historiky a žurnalisty nazýváno. Je na místě také připomenout, že kapitulací byli Hitlerovi obětováni rovněž sudetoněmečtí zastánci státu, sociální demokraté a antinacisté. Ač je třeba souhlasit s tím, že stát má být v případě napadení bráněn armádou, potenciální obrana Československa v září 1938 se jeví jako problematická – nejen z hlediska vojenského a mezinárodněpolitického, ale zejména z hlediska vnitropolitického. Jednak Nečasova mise zjevně předjímala další rozhodnutí „rozhodujícího“ presidenta Beneše, jednak byly politicky odstředivé síly příliš slabé a zároveň je třeba vzít v úvahu, že téměř polovina československého obyvatelstva, Němci a Maďaři, většina Slováků, Rusíni a Poláci byla se svým postavením v tomto státě nespokojena(52).

Problematika zániku Československa a „mnichovské krize“ je spletitým konglomerátem mnoha příčin a vlivů. Nestranná analýza bez předsudků však vede k závěru, že shrnutí této problematiky do věty „Západ nás zradil“ není zcela adekvátní. Pokud ovšem ještě i dnes někdo prohlásí, že Západ nás nechal na holičkách také v letech 1948 a 1968, jak je to možné slýchat a číst v současných médiích, měl by pro záchranu vlastního zdravého úsudku stokrát opsat následující věty z revolučního Gottwaldova a Benešova *Košického vládního programu* (1945) a „reformního“ Dubčekova *Akčního programu KSČ* (1968). **„Vláda bude pokládat za neochvějnou vůdčí linii československé zahraniční politiky nejtěsnější spojenectví s vítěznou slovanskou velmocí na Východě [tj. s totalitním Sovětským svazem, pozn. aut.]. Smlouva československo-sovětská z 12. prosince 1943 [kterou proti vůli demokratické Velké Británie uzavřel v Moskvě Edvard Beneš, pozn. aut.] o vzájemné pomoci, přátelství a poválečné spolupráci bude určovat pro veškerou budoucnost zahraničně politickou posici našeho státu“** (*Košický vládní program*, duben 1945). **„Základní orientace československé zahraniční politiky je spojenectví a spolupráce se Sovětským svazem a ostatními socialistickými státy (…) v zápase socialistických a demokratických sil [tj. světového komunismu, pozn. aut.] proti agresivním snahám světového imperialismu [tj. západních liberálních demokracií, pozn. aut.]. Socialistické Československo bude přispívat k dalšímu rozvíjení protiimperialistické [tj. protizápadní, pozn. aut.] fronty a podporovat všechny národy bojující proti imperialismu [tj. proti Západu, pozn. aut.] a také statečný boj vietnamského lidu proti americké agresi“** (*Akční program KSČ*, leden 1968).

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

7. Víte něco o hnutí Make love not war? Souvisí toto hnutí nějak s Církví?

Hnutí Make love not war, Dělej lásku ne válku (často se přívětivě překládá Milujte se, neválčete, ovšem původní význam byl skutečně výrobní – vyrábět nebo dělat lásku) souvisí s hnutím. hippies (původ tohoto slova není znám, zase přívětivě se to popisuje jako děti květin). Toto hnutí, jak jinak, vzniklo v Zemi svobody, v USA, v 60. letech minulého století. A protože ve Spojených státech v průběhu mnoha desetiletí došlo ke znetvoření pojmu svobody, i v americkém hnutí hippies bylo od počátku znetvořeno pojetí lásky. Láskou „hippísáci“ rozuměli „volný sex“, „svoboda“ jim dovolovala volnou konsumaci drog (zvláště tzv. psychedelické LSD) a nemohlo nedojít i k deformaci pojetí války a míru. Hippies byli zapřísáhlými pacifisty, mnozí při boji proti válce kolaborovali s komunisty (známý je případ jejich sympatizantky, herečky Jane Fondové, která se nechala fotografovat v uniformě komunistických vrahů z Viet-congu). Tím se nechce říci, že všechno na hnutí hippies bylo špatné; žádný člověk žijící na této zemi není dokonale špatný – to lze říci jen o pekelných bytostech. Příhodně lze použít drsné přirovnání, že vylili dítě i s vaničkou. A tak se často odvolávali i na církve, vždyť ty lásku mají za nejvyšší ctnost, a nelze popřít, že v různých církvích našli nějaké příznivce. Kdyby je, obecně, nenašli v usedlých kruzích, nemohli by vyvolat tak mohutné a vášnivé demonstrace vedoucí až k vietnamské porážce USA. (Vatikánský rozhlas v poslední době z Vietnamu často přináší špatné zprávy – jejich příčinou je právě tehdejší vítězství komunistů.) Hnutí hippies po skončení války ve Vietnamu postupně zaniklo, ale některé pozůstatky tu jsou dodnes. Od jejich éry zaplavují Západ orientální praktiky. Pacifismus tohoto hnutí od té doby ovládl i politické struktury Západu. Současné války USA v Asii jsou už jen dílem nájemných žoldnéřů a národy to nijak zvlášť nezajímá. Příslušníci hippies by také nic nenamítali proti současnému ekologismu a popularitě vegetariánství. I nynější tendence k homosexuálnímu jednání, neplození dětí a hrozba vymírání Západu navazují na revoluční sny tehdejší „ztracené generace“. Z politických ideologií mělo hnutí nejblíže k anarchismu a dá se říci, že na ně dnes navazuje tzv. Nová levice (New Left). Nová levice sice sdílí s hippies mnohé názory na svět, avšak její stoupenci nežijí tak extrémně nespořádaným a od společnosti odtrženým životem. Svých cílů naopak dosahují nabouráváním struktur, ve kterých zůstávají začleněni. Jejich metody ilustruje např. článek v č. 1 tohoto ročníku, 8. 12. 2008, na s. 13nn., o přijetí delegace europarlamentu presidentem V. Klausem, nebo článek Zelená dálnice k totalitě v roč. 6, č. 1, 2. 12. 2007, příloha s. 1 až 4.

8. Jaké známe nejstarší archeologické doklady o křesťanství?

Nejstarší takové nálezy jsou v hrobech křesťanů. V Římě byly ve velkém počtu hloubeny tzv. katakomby od nárůstu počtu křesťanů na přelomu 1. a 2. stol. Podobně jinde – a to i u nás – jsou nejranějšími nálezy křesťanské hroby. Nedávno Vatikán potvrdil pravost hrobu sv. Pavla. Podobně tzv. Turinské plátno patří do této kategorie. Římským katakombám se časem hodláme věnovat podrobněji.

9. V Obrázku jsme několikrát zmínili slovo Leviatan? Existoval nebo existuje anebo je to něco vymyšleného?

Obluda Leviatan má původ v pohanských ugaritských básních-bájích (kolem 15. stol. př. Kr.) z Ras Šamra v sev. Fénicii. Písmo sv. nikde neříká, že by reálně existovala, ale různé nepřátelské síly k ní přirovnává. Tak v Knize Job 3, 8 se jí označuje původní chaos, ve v. 40, 25 představuje hnusného krokodýla, v Žl 103/104, 26 symbolizuje nebezpečí na moři a v Žl 73/74 14 je pohaněním Egypta a jeho vojáků, před kterými Hospodin milosrdně zachránil prchající Israelity. Stejně tak v Iz 27, 1 označuje roztahovačné starověké veleříše. Zmínili jsme se o tom už loni v č. 6, 3. 5. 2008, v příloze na s. 15, v odpovědi na otázku 1. Mylný by tedy byl názor těch, kteří by na příkladu této obludy chtěli ukazovat, že Písmo sv. snad předkládá k věření neexistující skutečnosti. Jde jen o obrazná, i hanlivá, přirovnání k pohany vymyšlenému netvorovi.

Král Magnus Eriksson věnoval Brigitě královský dvorec Vadstena u jezera Vättern a ta se rozhodla udělat z něj klášter pro řád Nejsvětějšího Spasitele (sv. Salvátora), který založila. K jeho zbudování a vysvěcení došlo až po její smrti. Její brigitské řeholní společenství se zakládalo na dvou komunitách (mužské a ženské), pro které byl zbudován jeden kostel, v němž se scházeli k bohoslužbě. Obě komunity měly mít dohromady 85 členů. Zvolila pro ně řeholi sv. Augustina, k níž přidala uctívání hořkého umučení Spasitele. On sám jí dal poznat velikost svého ztrýznění a naučil ji modlitbám, kterými může jeho rány během roku uctít. Přidal velká přislíbení pro ty, kdo po celý rok vydrží v konání oné pobožnosti s 15ti modlitbami. (Pobožnost byla později schválena a doporučena Svatou kongregací, kolegiem de propaganda fide a papežem Klementem XII.).

Brigita se r. 1349 vydala na pouť do Říma, aby nejen získala následujícího roku odpustky, spojené s milostivým létem, vyhlášeným papežem Klementem VI., ale chtěla dosáhnout i potvrzení nového řádu. Většinou šla bosa. Kardinál Ratzinger o ní napsal, že putovala ve šlépějích Boha, který vstoupil do našich stop.

Její řeholi potvrdil až papež Urban V., když se r. 1367 vrátil do Říma. Brigita zatím konala poutě a pokračovala ve svém plánu. Před svou smrtí vykonala ještě velké, roční putování do Svaté země, na něž se vydala z jara r. 1372. V Jerusalémě se u ní začalo projevovat onemocnění žaludku a po návratu do Říma zemřela. Dočasně byla pohřbena v kostele San Lorenzo v Panisperna a 13. 11. za doprovodu její Kateřiny a Birgera přepravena do švédské Vadsteny. Pro mimořádný život i množství zázraků ji papež Bonifác IX. prohlásil za svatou.

Papež Jan Pavel II. ji 1. 10. 1999 prohlásil za „patronku Evropy" a zdůvodnil to slovy: *'Svým hlubokým procítěním tajemství Krista a Církve se zapojila v mimořádně kritickém okamžiku dějin Církve do budování jejího společenství. Z Brigity vyzařuje prorocká síla. S jistou otevřeností hovoří ke knížatům a papežům. V zájmu mravní obrody křesťanstva a duchovenstva nešetří přísnými napomenutími.'*

Citace z jejích myšlenek: *'Pokušení jsou nejprospěšnější prostředky ke tříbení, očišťování a zdokonalování člověka. Ti, kdo bývají na počátku svého obrácení pokoušeni, jsou na konci života zcela pevní.'*

Předsevzetí: Přijmu od sv. Brigity pozvání k rozjímání o umučení Krista.

Modlitba: Bože, Tys dal svaté Brigitě poznat nebeská tajenství, když rozjímala o utrpení Tvého Syna; prosíme Tě, doveď i nás k blaženému patření na Tvou slávu. Skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen. *(závěrečná modlitba z breviáře)*"

6. Jaký je význam slova Encyklika a k čemu tato věc slouží?

Encyklika je papežský okružní list adresovaný původně biskupům, dnes zpravidla i kněžím a věřícím na celém světě. Slovo encyklika pochází z latinského encyclia (z řečtiny „en kykló, ἐν κύκλῳ"), což znamenalo obecný nebo obíhající. Stejný základ má i slovo encyklopedia. Obsah encykliky vychází z priorit daného papeže, který pro svá prohlášení může využít různou formu, od nejsilnější konstituce, přes encykliku, pastýřský list atd. až po kázání (homilii).

Název encykliky je zpravidla složen s prvních slov jejího znění. Adresáty mohou být všichni biskupové nebo jen někteří (např. biskupové a věřící jedné země).

Encyklika obsahuje poučení papeže o církevních zásadách v závažných otázkách víry a mravů, někdy se týká stavu církve, např. persekuce církve v Mexiku v Iniquis afflictisque nebo ve Španělsku v Dilectissima nobis anebo se týká přijetí nebo odmítnutí nějakého společenského jevu např. odsouzení komunismu v Qui pluribus. Některé encykliky pouze připomínají předchozí vyhlášení nebo události (1100. výročí od příchodu věrozvěstů sv. Cyrila a sv. Metoděje v Slavorum apostoli). Každá má dané určité téma, papež obvykle během svého působení vydá encyklik několik. Rozšířenost a počet encyklik mezi řadovými věřícími prudce vzrostla za papeže Jana Pavla II. *(podle wikipedie)*.

POZNÁMKY:

(31) Po spojení Benešova londýnského tzv. demokratického exilu s Gottwaldovým moskevským exilem komunistickým vznikla Národní fronta, první – nevolená – vláda obnoveného státu a její *Košický vládní program* spolu s Benešovými dekrety fakticky nahrazující ústavu. Komunisté měli vypracovaný vlastní koncept dvoufázové revoluce, který úspěšně realizovali s nevědomou pomocí Beneše a představitelů nekomunistických stran Národní fronty, kteří se tak stali podle komunistické terminologie „užitečnými idioty", tj. nevědomými pomocníky komunistů. První fází tohoto konceptu bylo uskutečnění „národní a demokratické revoluce", spočívající v popření a rozrušení modelu předválečného uspořádání státu (v intencích principů tradiční liberální demokracie) společnou Národní frontou, a druhou fází bylo „přerůstání v revoluci socialistickou" tj. odstavení dosavadních spojenců a uchvácení neomezené politické moci komunistickou stranou. Viz Josef Kalvoda: *Role Československa v sovětské strategii* (Kladno 1999, s. 224, 226 – 235, 240 – 245).

(32) Milan Hauner, editor: *Edvard Beneš, Paměti III, Dokumenty* (s. 288 – 290). Hauner v poznámce .č. 185 na s. 290 konstatuje, že neudržitelnost Benešových tvrzení v tomto dopisu je zřejmá.

(33) Viz český překlad Nečasovy anglicky sepsané zprávy z roku 1943 o vykonání mise *Remarks about the Political Events Before and After Munich* [*Poznámky k politickým událostem před Mnichovem a po něm*], Hoover Institution Archives, Stanford University, Osuský, box 47. Nečas zde píše: „Úkol, který mně byl svěřen, znamenal velikou odpovědnost. Obával jsem se, že kdyby se president Beneš zhroutil pod těžkým napětím, musil bych sám nést odpovědnost a mohl bych být souzen za bludnou iniciativu bez respektování dlouhodobého hlediska a uvážení následků. Z uvedených důvodů jsem dopis ukryl, předal své ženě a ještě jedné zcela spolehlivé osobě". Jak dokládá Hauner (Mnichov a Edvard Beneš, s. 21), o (ne)zničení Benešových pokynů se zmiňuje také Benešův kancléř Jaromír Smutný v krátké poznámce zachované v pozůstalosti: „Beneš si přál, aby Nečas zničil poznámky, které mu dal na cestu. Dobře, že tak neučinil" (ANM, Smutný, neinventar., kart. 2, s. 13) a ve svých podrobných poznámkách k Nečasově misi a k rozhovorům, které sám za války s Nečasem vedl (Columbia, Bakhmeteff Archives/Smutny, 3493).

(34) Český překlad Nečasovy anglicky sepsané zprávy *Remarks about the Political Events Before and After Munich* [*Poznámky k politickým událostem před Mnichovem a po něm*]. Nečas píše: „Z uvedených důvodů jsem dopis ukryl, předal své ženě a ještě jedné zcela spolehlivé osobě". Viz předchozí poznámka.

(35) Tamtéž. Nečas píše: **„Po mém útěku z Československa do Francie počátkem roku 1940 jsem měl s presidentem podrobný rozhovor o Mnichovu. Byl jsem překvapen a opravdu velmi šokován presidentovým návrhem (v domnění, že jeho dopis byl zničen), aby moje návštěva ve Francii před Mnichovem byla mým vlastním průzkumem a že jsem v Paříži jednal z podnětu a jako socialistický člen vlády. To ovšem nebyla pravda".** Dále uvádí, že v této věci znovu navázal kontakt s manželkou: „Při uskutečňování presidentova záměru dát celé věci jinou konstrukci (za předpokladu zničení mého dopisu) jsem po svém útěku napsal prostřednictvím podzemního kanálu své ženě a požádal ji, aby dopis zapečetila a ukryla na bezpečném místě. Moje žena na můj dopis odpověděla a jsem přesvědčen, že presidentův dopis, který mně způsobil tolik starostí, je bezpečně v rukou spolehlivé osoby, která mně jej vrátí při mém návratu do Československa i v případě smrti mé ženy v koncentračním táboře." Skutečnost, že Beneš naléhal na Nečase, aby pařížskou misi prohlásil za vlastní iniciativu, potvrdila historikovi Josefu Kalvodovi v osobním rozhovoru Pavla Osuská, manželka československého diplomata Štefana Osuského, který byl během války s Nečasem v úzkém kontaktu (Případ ing. Jaromíra Nečase, in: *Z bojů o zítřek II.*, Toronto 1996).

(36) Dopis Jaromíra Nečase Edvardu Benešovi z 8. 7. 1943 (s. 2 – 3). Dopis je uložen v Hooverově ústavu (Hoover Institution Archives, Stanford University, Osuský, box 47), jeho kopie je ve vlastnictví autora tohoto textu. Nečas se zde mj. zmiňuje v souvislostí se svojí dlouhodobou nemocí, že dostal srdeční záchvat, když „v zahraničí bylo dáno ministerstvo sociální péče člověku, který se v ČSR věcí nikdy specielně nezabýval a ne mně, jemuž byla věc láskou života a který měl několikaleté zkušenosti z ČSR jako min. soc. péče – i v zahraničí v tomto oboru."

(37) Dopis Jaromíra Nečase Edvardu Benešovi z 8. 7. 1943 (s. 2).

(38) Viz překlad Nečasovy anglicky sepsané zprávy *Remarks about the Political Events Before and After Munich* [*Poznámky k politickým událostem před Mnichovem a po něm*].

(39) Dopis Jaromíra Nečase Edvardu Benešovi z 8. 7. 1943.

(40) Tamtéž (s. 3 – 4).

(41) *Smlouvu o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československem a Sovětským svazem* s platností na dvacet let sjednal a uzavřel Beneš v prosinci 1943 v Moskvě přes nesouhlas Velké Británie. Tato smlouva společně se závazky, které během svého pobytu v Moskvě Beneš učinil Stalinovi a československým komunistům a nikoliv jednání jaltské konference v únoru 1945, jak je to v české historiografii a žurnalistice často presentováno, znamenala (dobrovolné) začlenění Československa po 2. světové válce do sovětské sféry vlivu. Podrobnosti viz Josef Kalvoda: *Role Československa v sovětské strategii* (s. 191 – 215) a „Jalta 1945 a vítězný únor 1948" (in: *Z bojů o zítřek III.*, Kladno 1998, s. 166 – 169). Podrobnosti k jaltské konferenci viz Václav George Panocha: *Jalta 1945* (Praha 2002). Tezi o přiřazení Československa do sovětské sféry vlivu Spojenými státy a Velkou Británií na jaltské konferenci či v závěru války odmítl a kvalifikovaně vyvrátil historik Vít Smetana: „Sféry vlivu a Československo: oběť nebo spoluarchitekt?" (in: *Československo na rozhraní dvou epoch nesvobody*, Praha 2005) a „Pod křídla Sovětů" (in: *Soudobé dějiny*, 2/2008).

(42) Z Benešova posledního dopisu Nečasovi cituje Nečasův synovec Otakar Zoufalý v článku „Politik čistých rukou – sociální demokrat ing. Jaromír Nečas" v exilovém *Právu lidu* (1984, .č. 1), vydávaném Jiřím Löwym v německém Wuppertalu.

(43) Viz přepis rozhovoru autora tohoto textu s Nečasovým synovcem Otakarem Zoufalým. Podrobnosti z posledního období Nečasova života sdělila Zoufalému ošetřovatelka Cimen Howellová při opakovaných setkáních nejprve krátce po válce ve Velké Británii a v Československu a později po Zoufalého emigraci v Německu. Otakar Zoufalý v souvislosti s Nečasovou léčbou v rozhovoru uvedl: „Po delší dobu, v místě, kde Nečas žil poslední dvě léta, jej ošetřoval plukovník Liegh, který byl lékař. Jemu jako ošetřujícímu nebo domácímu lékaři nebylo příjemné, když do léčby zasahoval několikrát také osobní lékař presidenta Beneše dr. Oskar Klinger. S jeho léčebnými postupy Liegh nesouhlasil, měl k tomu výhrady a byl k tomu vysoce, vysoce kritický. Dr. Klinger totiž nikdy ošetřujícího lékaře nekonsultoval, on vždycky rozhodoval jako člověk který je český lékař apod. Já o tom nikde nemám žádný doklad ani písemný ani jiný, ale s plukovníkem Lieghem jsme o celé záležitosti mluvili a on nebyl právě zdrženlivý ve své kritice." Na otázku, zda dr. Klinger předepisoval Nečasovi nějaké léky bez vědomí ošetřujícího lékaře, Zoufalý odpověděl: „Ano a naprosto jiné, které se nesnášely s těmi, které předepisoval dr. Liegh." V souvislosti s Nečasovou poslední vůlí Zoufalý uvedl: „Když jsme tehdy navštívili s manželkou Wales, tak mi ještě ošetřovatelka miss Howell ukazovala seznam jen asi deseti českých politiků, kterým se mělo oznámit, že zemřel, jinak se Nečas na sklonku svého života od českého exilu distancoval. Naprosto nic nechtěl mít společného zvláště s komunisty a cestou presidenta Beneše do Moskvy a s celým vývojem, který potom nastal. Od toho se naprosto distancoval, s tím nechtěl mít nic společného."

(44) Tamtéž. Zoufalý v citovaném rozhovoru o převzetí spisu a setkání s Vozkou sdělil: „Bohužel jsem to měl v ruce asi jenom půl hodiny nebo hodinu, což bylo na letišti, kde jsme jí (miss Howell, pozn. J. Ch.) vítali při její druhé nebo třetí návštěvě v Československu. To už bylo taky známo tehdy Jaroslavu Vozkovi, který byl tehdy redaktorem deníku *Práce* a když to viděl – bylo to asi tak čtyři pět centimetrů silné, psáno rukou – tak se nabídl, že to není problém, a řekl: 'Já to vezmu, nechám to v redakci přeložit, tam máme překladatele a dostanete to.' Když jsem potom urgoval knihu a ten překlad, tak mě odpověděl velmi ordinérně a nechtěl se se mnou bavit. Napsal mi, že není ochoten bavit se o podvlíkačkách pana ministra."

(45) Jan Pachta a Pavel Reiman: O nových dokumentech k otázce Mnichova (in: *Příspěvky k dějinám KSČ*, 1957, .č. 1, s. 104 – 133); *Mnichov v dokumentech, II. díl* (Praha 1958); V. Vrabec: Zrada se začala naplňovat (in: *Rudé právo*, 16. 9. 1938).

(46) Theodor Procházka: „Dvě episody z mnichovské prehistorie" (in: *Svědectví*, č. 10, 1959), Štefan Osuský: Na lži se budoucnost národa budovat nedá (in: *Novina*, Chicago, 1967, .č. 1); Josef Kalvoda: Mnichovská diskuse (in: *Nedělní hlasatel*, Chicago, 28. 5. 1989), Svědectví Dr. Osuského o Mnichově (in: *Nedělní hlasatel*, Chicago 3. 2. 1985), Mnichov: Beneš a vojáci (in: *Nedělní hlasatel*, Chicago, červenec 1984), Případ ing. Jaromíra Nečase (*Nedělní hlasatel*, Chicago, 17. 6. 1984), Dr. Beneš a Mnichov (*Hlasatel*, Chicago, 9. 4. 1982), Mnichovská problematika (*Národní politika*, Mnichov,

svatořečena 7. 10. 1391 papežem Bonifácem IX., řeholnice, zakladatelka Kongregace sester Nejsvětějšího Spasitele (brigitek), atributy kniha, poutnická hůl, klobouk, svíce a abatyše s bílým závojem, patronka Švédska, vdov, umírajících (vzývána za dobrou smrt), poutníků a Evropy (dodatečně od r. 1999). Využijeme této otázky i k tomu, abychom upozornili na kvalitní internetové stránky nazvané Životopisy svatých (http://catholica.cz/). Tam se o této sv. Brigitě píše mj. ještě toto: „[Birgitta de Suecia] pocházela z královského rodu a mívala nadpřirozená vidění. Ve 14ti letech byla provdána a měla osm dětí. Vstoupila do 3. řádu sv. Františka z Assisi a po manželově smrti žila odříkavým životem. Založila řeholní řád za účelem uctívání zmučeného Krista. Svými ctnostmi byla všem příkladem. Ke konci života ji vidíme jako kající poutnici. (Na obr. část oltáře kostela v Salemu, Södermanland, Švédsko – svislý pruh je už na oltáři.)

Místo jejího narození se nachází u Bjorkenského jezera severně od Stockholmu. Rodiče: guvernér Birger Persson pocházel rodu Folkungarů, jako švédští králové, a matka Ingeborga z královské rodiny gothské. Brigitu učili lásce k Bohu, církvi a svému národu podobně jako její mladší sestru a bratra. Brigita však již v sedmi letech začala mít vidění. Při prvním nočním vidění spatřila Pannu Marii, v dalším ukřižovaného Krista, a tato mystická zkušenost se u ní stále rozšiřovala. Asi v 11ti letech vznesla při vidění Pána Ježíše na kříži otázku: 'Ó můj milý, kdo tě takto zřídil?' a uslyšela odpověď, která hluboce zasáhla její srdce: 'Všichni ti, kdo na mne zapomínají a pohrdají mojí láskou!'Brzy po tomto zážitku zemřela Brigitě matka a otec její výchovu svěřil tetě Kateřině, která byla i její kmotrou a využila možnosti vedení biskupem Brynjolfem ze Skary.

Při dosažení 14ti let byla, jak jsme uvedli, provdána za šlechtice Ulfa Gudmarssona. Podřídila se otcovu rozhodnutí i když toužila po zasvěceném životě řeholnic. S manželem se pak dohodla na následování vzoru starozákonního páru Tobiáše a Sáry. První dva roky prožili v modlitbě, s odřeknutím si intimního soužití. V manželství s Ulfem, který byl dobrým mužem, pak měla osm dětí: Martu, Karla, Birgera, Bengta, Gudmara, Karin (či Kateřinu), Ingeborgu a Cecílii.

V 32 letech, po nástupu svého příbuzného Magna na švédský trůn, byla povolána do Stockholmu za dvorní dámu jeho mladé královny, kterou po tři léta učila a vychovávala. V té době s výchovou jejích synů pomáhal student Niels Hermansson, pozdější biskup a světec. Brigita na královském dvoře poznala také obtíže politiky a hrozbu roztříštění klasického myšlení. Pobyt její rodiny ve Stockholmu skončil s bolestnou ztrátou syna Gudmara, který zemřel asi v deseti letech.

Při snaze o stálé prohlubování duchovního života vstoupili oba manželé do 3. řádu sv. Františka. K 25. výročí manželství vykonali pouť do Santiaga de Compostela a v té době se rozhodli znovu ke zdrženlivému životu. Ulf po dvou letech vstoupil do cisterciáckého kláštera, v němž už žil jejich syn Bengt. Prožil tam s ním dva roky a zemřel. Brigita po uspořádání všech záležitostí se uchýlila do jednoho příbytku u kláštera Alvastra a dva roky v něm žila jako asketka. Vyprošovala potřebné milosti církvi a konala skutky lásky k potřebným křesťanům. V roce 1346 začala napomínat mocné tohoto světa i církevní hodnostáře a požadovala na nich nápravu života. Osobně byla i na dvoře krále a psala výzvy k ukončení letité války vladaři francouzskému i anglickému. Další výzvu papeži do Avignonu s touhou, aby se vrátil.

Jednou okolností je zapisovatelství listů a jinou autorství. Člověk může být ve stavu, kdy nemůže sám psát, ať už je to způsobeno nemocí nebo způsobem věznění nebo jinak. Obě citovaná místa svědčí o tom, že sv. Pavel takto někdy své listy diktoval. Pokud jde o autorství, někteří zkoumatelé uvažují o tom, že styl některých listů, i když je v souladu s Pavlovým myšlením, podle nich spíše ukazuje na to, že tyto listy snad pocházejí od některých z Pavlových žáků. Nejčastěji se to uvádí u Listu Židům. Přitom je ale často opomíjeno to, že každý člověk zraje, časem se u každého proměňuje styl řeči, pokud se přímo nevyvíjí i styl myšlení. A u sv. Pavla, který zcestoval obrovskou část tehdejšího známého světa a který přišel do styku s tisíci nejrůznějšími lidmi moha úplně rozdílných končin, muselo nutně také docházet k takovým proměnám. Navíc je třeba dbát i na prvokřesťanskou tradici, která o autorství sv. Pavla nepochybovala.

2. Bible je kniha mj. o Boží lásce k člověku. Proč jsou v ní však tzv. proklínací žalmy? Např. Žl 137 (136), 9; Žl 3, 8; Žl 58 (57), 7; Žl 109 (108), 7 – 20 atd.

Odpověď na tuto otázku jsme už naznačili loni v č. 9, 10. 8. 2008, v příloze na s. 13, kde jsme srovnali Starý a Nový zákon; zdá se však, že marně – bylo by dobré si ten krátký text opravdu přečíst. Tvrzení, že Starý zákon je tvrdý, kdežto Nový zákon je plný lásky, se stalo novým dogmatem, jehož variace můžeme dnes a denně slyšet i číst. Nikdo z moderních křesťanů nechce nic vědět o tom, že je lepší dostat 40 ran bez jedné, než být jednou z poloviny panen před zavřenými nebeskými dveřmi a slyšet zevnitř hlas ženicha: „Neznám vás.“ Zdá se, že mnozí jsou dnes přesvědčeni, že všichni vejdou na svatební hostinu, a že venku nezůstane nikdo. Než se pohoršovat nad proklínacími žalmy, které zobrazují vztek člověka nad nespravedlností a některé pozemské tresty, by proto asi bylo lepší aspoň trochu popřemýšlet o hrůzně „nemilosrdném“ novozákonním osudu těch tam, kde je „pláč a skřípění zubů“. Neboť jestliže je láska Starého zákona umocněna novozákonním božským Samaritánem, je i trestající spravedlnost Starého zákona děsivě zvětšena do věčnosti Božího zavržení v Novém zákoně.

3. Z Písma sv. by se mohlo usuzovat na to, že apoštol Jidáš byl vlastně tzv. obětním beránkem, jakoby musel zradit Krista. Bez jeho zrady by přece Ježíš nemohl vykoupit svět. Ve své Velekněžské modlitbě navíc Kristus jasně říká, že nikoho neztratil, kromě toho, o kterém to Písmo předpovědělo. Měl tedy „chudák“ Jidáš vůbec nějakou šanci, když byl ke zradě předurčen?

Tato otázka je spíše pro školní mládež. Dospělí totiž dobře vědí, že jestliže Písmo sv. něco předpovídá, že jestliže Bůh – a tedy i Bůh Syn – od věčností ví, co se stane, neznamená to, že by to všechno Bůh také chtěl. Nesmírně často je tomu naopak – tak, že to, co se děje, si Bůh prostě nepřeje, ale protože člověka i anděly stvořil ke svobodě, s jakousi „bolestí“, s jakousi „odvrácenou tváří“ přihlíží k činům hříšníků. Tak tomu bylo i u Jidáše, tak je tomu velice často i dnes. O dnešním osudu Jidáše nevíme, nevíme ani o osudu mnoha nedávno zemřelých. Než vyslovovat dohady, je lépe mlčet, a pokud někdo nemá jiné modlitební úmysly, má v této oblasti bohatý výběr.

4. Co to bylo Kainovo znamení?

V knize Pentateuch (Pět knih Mojžíšových; tuto skvostnou knihu jsme doporučili všem čtenářům dvakrát, naposledy v roč. 4, č. 5, 9. 4. 2006, na s. 20n.) naši přední biblisté píší: „Znamení, kterým Bůh Kaina označuje (podobně jako kožené suknice u Adama a Evy), vypovídá zcela jasně o jeho zločinu, ale je také projevem Boží ochrany, která se vztahuje i na bratrovraha. Ohledně formy tohoto znamení nelze říci nic určitého – je zde však možná souvislost s nějakým specifickým rysem kmene Kenitů, jejichž původ byl odvozován od Kaina (vysvětluje se, jak tento poznávací znak vznikl).“ Dále uvádějí, že podle starých spisů „Kain byl usmrcen kameny domu, který na něj spadl, protože on sám zabil Ábela kamenem.“

5. Kdo byla sv. Brigita ze Švédska, patronka Evropy? Víme o ní již něco z Obrázku.

Sv. Brigita (* 1303 zámek Finsta u Uppsaly – † 23. 7. 1373 Řím, svátek 23. 7., dříve 8. 10.,

březen 1980), Bojovat či nebojovat (*Hlasatel*, Chicago, 19. 10. 1979). Pro úplnost dodejme, že v roce 1958 byla vydána ve Stuttgartu v němčině kniha mladého československého exilového historika Bořivoje Čelovského *Das Münchener Abkommen 1938* [česky *Mnichovská dohoda 1938*, Šenov u Ostravy 1999], která se o Nečasově misi zmiňuje na základě francouzských pramenů a bez znalosti přesného znění Benešových instrukcí Nečasovi, protože autor ji dokončil již v roce 1956. O Nečasově misi se Čelovský vyjadřuje pouze spekulativně, nicméně z dnešního pohledu poměrně trefně, na základě svědectví Bluma a Daladiera: „Pokud je Blumova výpověď správná, mělo by to značný význam pro vznik francouzsko-britského plánu z 18., případně 19. září obsahujícího zásadu odstoupení území. Beneš svůj návrh vyřkl pod tíhou událostí (...) zřejmě v domnění, že by mohl získat západní mocnosti pro nějaký kompromis.“ Dále poukazuje na to, že „Beneš i jeho okolí o tomto údajném návrhu mlčí,“ a pozastavuje se nad tím, jak mohl Beneš později „tak kategoricky popřít francouzskému vyslanci de Lacroixovi svou údajnou iniciativu u Bluma“ (české vydání, s. 284). Čelovský se v exilu pokusil získat informace také u bývalých československých politiků: agrárník Josef Černý nevěděl nic, národní socialista Petr Zenkl „přiznal, že se o tom dozvěděl cosi nejasného“ a Ladislav Feierabend Čelovskému sdělil, že má dojem, že mu Beneš svůj souhlas s odstoupením území v Londýně během války přiznal a že Nečas mu řekl, „že byl u Bluma, ale nevyjádřil se ani o účelu své cesty, ani o žádných podrobnostech.“ Čelovský se sice mýlil, když ve věci Nečasovy mise konstatoval: „Tento bod bude asi sotva kdy uzavřen“ (tamtéž), ale jeho *Mnichovská dohoda 1938* nepochybně patří mezi nejpozoruhodnější práce českých exilových historiků za celé čtyřicetileté období. Přes více než půl století, které uplynulo od jejího vzniku, zůstává, pro přehledné systematické uspořádání složité problematiky, precisnost při vyhledávání faktografických údajů i snahu o vřazení tématu do širších mezinárodně-politických souvislostí, přínosnou a přitažlivou knihou.

(47) Jiří Mikulka: *Příběh téměř zapomenutého politika Jaromíra Nečase* (Nové Město na Moravě 2000); Karel Černý: Causa Jaromír Nečas (in: *Reflex*, 2000, .č. 23); Jan Cholínský: Mnichov 29. 9. 1938 a Praha 30. 9. 1938 (in: *Střední Evropa*, 1998, .č. 84).

(48) Moderní česká státnost je pojem používaný v historiografii, politologii, právní vědě, žurnalistice a v neposlední řadě v praktické politice. Její obsah byl formulován a je průběžně formován historiky, právníky, politology a politiky od devadesátých let 20. století. Nosnými pilíři obsahového pojetí, které v České republice převážilo a vítězí, jsou: vznik Československa po 1. světové válce a jeho dvacetileté trvání, působení prvních dvou presidentů Tomáše G. Masaryka a Edvarda Beneše, budování nově organizovaného státu po německé okupaci a zavedení liberálně demokratického systému po pádu komunismu. **Součástí pojetí moderní české státnosti jsou i právně a politicky hájené a historiografií ospravedlňované procesy v tzv. třetí republice po 2. světové válce: autoritářský režim Národní fronty, likvidace nezávislé moci soudní i zákonodárné, censura sdělovacích prostředků, likvidace pravicových stran a pronásledování jejích představitelů a příznivců, vysídlení a vyvlastnění sudetských Němců, znárodnění, tj. rozkradení soukromého majetku, atd.** Vinu za „dílčí“, dnes „progresivně“ připouštěná, negativa třetí republiky nesou podle mínění většiny českých historiků nehmotné veličiny – poválečná doba, všeobecná nálada a tzv. sovětská sféra vlivu. Viz například příspěvky na konferencích pořádaných Ústavem pro soudobé dějiny Akademie věd ČR: *Československo na rozhraní dvou epoch nesvobody* (Praha 2005) a *Únor 1948 v Československu* (Praha 2008). Uvedené procesy „socializující demokracie“ garantoval v třetí republice president Edvard Beneš svou autoritou a svými projevy pronášenými zpravidla pod dvěma portréty v nadživotní velikosti – Stalina a sebe sama. **Historik Jindřich Dejmek z Historického ústavu AV představuje ve svých odborných textech Beneše jako velkého československého demokrata a přispívá k vysvětlení ideových základů moderní české státnosti například názorem, že „historik stojící politicky na platformě moderní české státnosti“ musí dát „za pravdu tvrzení tzv. *Lex Beneš* [jak je nazýván zákon přijatý českým parlamentem, pozn. aut.], podle něhož se tento muž zasloužil o stát.“ Benešovými kritiky jsou podle něho účelově politizující historikové, ale především historizující publicisté, jimž „fakta vytrhávaná z dobového kontextu** (…) **slouží jako berlička k podepření jejich vlastních apriorních politicky motivovaných konstrukcí velmi podobně jako kdysi českým stalinistům v padesátých letech“** (*Edvard Beneš, Politická biografie českého demokrata*, Praha 2008, s. 721 – 722).

PŘÍLOHA

(49). S případným „historiografickým pádem“ Beneše se logicky vynoří otázka: Proč si jej tedy vybral tolik oslavovaný Masaryk jako svého nejbližšího spolupracovníka a nástupce? Odpověď na ni je prostá a formuloval ji již před mnoha lety v exilu historik Josef Kalvoda: **„Masaryk a Beneš byly spojité nádoby.“** Ve své monumentální knize o vzniku Československa Kalvoda tyto hlavní představitele moderní české státnosti charakterizoval: **„Oba měli tendenci zaměňovat politické iluse za realismus a střízlivost** (…). **Vnímali realitu pouze svýma vlastníma očima – na sebe a události kolem nikdy nepohlíželi jinou optikou. Upadali tak do sebestřednosti a pokrytectví, uplatňujíce v konkrétních situacích 'svatý zákon sobectví'. Oběma byla česká otázka problémem malého národa žijícího mezi východem a západem, nikoli problémem politického národa, jehož historie a tradice jsou spjaty se střední Evropou.** (…) **Oba představovali moderní politický trend, charakterizovaný politickou manipulací lidských vztahů, v níž ti, kdož se formálně hlásí k racionalismu, uměle vytvářejí atmosféru iracionality“** (*Genese Československa*, Praha 1998, s. 447).

(50) Například podle britského premiéra Lloyda George byl Beneš „impulsivní, lstivý, ale mnohem méně chytrý, zato však krátkozraký politik, který nepředvídal, že čím více uchvátí, tím méně může udržet“ (Wenzel Jaksch: *Cesta Evropy do Postupimi*, s. 162). Americký vyslanec ve Francii William Bullit psal o Benešovi ve své zprávě pro presidenta, že „každý, kdo něco znamená v politickém životě Francie a Anglie, považuje Beneše za naprosto sobeckou postavičku, která svou lacinou mazaností v drobných záležitostech a naprostým nedostatkem moudrosti ve věcech velkých umožnila rozpad své země“ (Josef Kalvoda: *Role Československa v sovětské strategii*, s. 117). Co se týče názorů na Benešovo vlivové agentství ve prospěch Stalina, například v dubnu 1943 americký diplomat Anthony J. Biddle ve své zprávě pro presidenta vyslovil názor, že „český zdroj [tj. Beneš, pozn. aut.] může být nástrojem ruské propagandy“ ve věci (ne)otevření druhé fronty na Balkáně západními spojenci a v květnu téhož roku se úředníci ministerstva zahraničí Spojených států domnívali, že při rozmluvě s americkým presidentem „dr. Beneš se pokusí vyvrátit všeobecně rozšířené mínění, že je agentem Moskvy“ (tamtéž, s. 151). K otázce Benešova „agentství“ se rovněž vyjádřili historikové Josef Kalvoda (Byl Edvard Beneš sovětským agentem?, in: *Z bojů o zítřek III.*, s. 156 – 160) a Stanislav Ausky, který v rozhovoru s autorem tohoto článku konstatoval, že během jeho výzkumů ve Spojených státech týkajících se 2. světové války se zpravodajští důstojníci, s nimiž se setkal, o Benešovi vyjadřovali jako o vlivovém agentovi Sovětského svazu.

(51) Své důvody, proč splnil Benešův pokyn a uskutečnil pařížskou misi, vysvětlil Nečas následovně: **„Vzhledem k tomu, že president Beneš řídil naši zahraniční politiku po dvacet let a také vzhledem k naší slepé důvěře v jeho vedení – věřili jsme, že nejlépe zná prostředky k odvrácení katastrofy (když náš soused byl zločinec) – pokládal jsem za svou povinnost splnit jeho instrukce.“** Viz *Remarks about the Political Events Before and After Munich* [*Poznámky k politickým událostem před Mnichovem a po něm*]. Když poté od října 1938 četl v českých novinách o zradě a kapitulaci, tížilo ho svědomí a jak napsal ve výše citované zprávě, několik týdnů po Mnichovu v důsledku toho dostal svůj první srdeční záchvat. O svých pocitech viny, které jej neopustily ani po útěku z okupované vlasti, dále vypověděl: **„Později, když jsem byl ve Francii a na všech stranách slyšel a stále četl poznámky, týkající se Mnichova, cítil jsem to vždy jako dýku v srdci.“** Po Mnichovu a na počátku války však Nečas přes své potíže zůstal vůči Benešovi bezvýhradně loajální a nejen, že nepřiznal veřejně fakta o své misi, ale ani k presidentovi neztratil důvěru. Jak si tehdy asi vykládal následující dvojsmyslný dopis, který od Beneše dostal krátce po Mnichovu? „Milý kol. Nečasi, díky za Váš milý dopis. Ano, přijde zase čas, čas nás všech, kteří jsme šli správnou cestou proti zlu a zbabělosti – a proto klidně a pevně se připravuji k další práci. A zase se sejdeme. Není jiných alternativ nežli právo, pravda, fair play – zlo, násilí, zbabělost a zrada. My šli cestou první – půjdeme jí dál. Pozdrav Vám i Vaší paní od mé ženy! Váš Dr. Edvard Beneš. Londýn 30. 10. 1938.“ To, že, po událostech dokumentovaných v tomto článku včetně neštěstí celé Nečasovy rodiny, Beneš tento dopis po válce zařadil do svých *Pamětí* s vysvětlením: „Chtěl jsem za všech okolností udržet doma dobrou morálku a naději na lepší doby“ a „jeden z takových typických dopisů zde cituji,“ svědčí velmi dobře o jeho morálním profilu (citáty viz vydání Praha 1948, s. 77).

(52) Na nespokojenost Slováků a příslušníků menšin s jejich postavením v Československu upozorňuje Churaň (*Postupim a Československo*, s. 28 – 29).

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti

1. Koncem září očekáváme Svatého otce v naší vlasti. Do kterého města nepřijede?
a) do Mladé Boleslavi
b) do Prahy
c) do Staré Boleslavi

2. K jaké příležitosti bude dne 28. září sloužit mši svatou?
a) Na den mučednické smrti svatého Václava.
b) Na den narození Panny Marie, a to blízko basiliky jí zasvěcené.
c) Na den narození svatého Václava.

3. Kde se narodil svatý Václav?
a) Na Libici.
b) Na Stochově u Libušína.
c) Na Žižkově, tehdy samostatné osadě u Prahy.

4. Jak se jmenoval jeho bratr, který mu způsobil smrt?
a) Boleslav
b) Mečislav
c) Vratislav

5. Do jakého kostela šel Václav těsně před svou smrtí?
a) Do basiliky Nanebevzetí Panny Marie.
b) Do kostela Sv. Kosmy a Damiána.
c) Do kostela Sv. Václava.

6. Kdo byli v čele církve před současným papežem Benediktem XVI.?
a) Papežové Pius XII. a Jan Pavel II.
b) Papežové s různými jmény – Pavel VI. a Jan Pavel II.
c) Po sobě dva papežové stejného jména Jan Pavel I. a Jan Pavel II.

7. A kdy tedy byl papežem Jan Pavel I.?
a) Byl papežem hned po sv. Petrovi a na jeho stolci byl poměrně dlouhou dobu.
b) Byl papežem v minulém století a to pouhý měsíc a zemřel.
c) Takový papež nikdy nebyl.

8. Kde se narodil současný Svatý otec?
a) V Itálii.
b) V Německu.
c) V Polsku.

9. Co se doporučuje tomu, kdo nepojede na mši svatou slouženou v České republice Svatým otcem?
a) Aby se díval na tuto mši sv. v televizi.
b) Aby se v té době postil (nemusí to být ale přísný půst) a pomodlil se radostný růženec.
a) Aby se v té době zúčastnil mše svaté ve své farnosti.

10. Který kostel založil sv. Václav?
a) Sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně (Karlín tehdy býval místem u Prahy s rozsáhlými rolnickými usedlostmi).
b) Sv. Mikuláše v Praze na Malé Straně.
c) Sv. Víta na Pražském hradě.

P. Pavel Ajchler

Test pro dospělé

1. Co to je terebint?
2. Proč se v Písmu sv. píše, že se Bůh hněvá, když se jinde zase říká, že Bůh je nejvýš blažený? A jak se mohl někdy tak velice hněvat Ježíš? Byl, je, nebo nebyl, není Bohem?
3. Jak může být Nový zákon pravdivý, když apoštol Petr je jednou nazván synem Janovým a podruhé, v jiném textu, zase synem Jonášovým? Na kterých místech tato nesrovnalost je?
4. Měl apoštol Petr manželku, když se mluví v Písmu sv (kde?) o jeho tchyni, a jak to bylo po této stránce s ostatními apoštoly?
5. Jaký význam měl pro Židy rodokmen, jaký význam má pro ně dnes a proč se u Melchisedecha neuvádí, když je to tak důležitá postava?
6. Kdo to byl papež Marcel I, a co o něm víme?
7. K povinnostem katolíka patří, aby chodil každou neděli do kostela. Ale má ještě nějaké jiné povinnosti?
9. Co se můžeme naučit od sv. Moniky?
10. Kdo to byl Břetislav Kavka?

P. Ing. Antonín Sedlák

Odpovědi na otázky testu pro dospělé z červnového čísla

1. V listech sv. apoštola Pavla jsou občas různé zajímavé prvky, které poukazují na to, že sv. apoštol Pavel asi nepsal všechny své listy sám. Např. 2 Sol 3, 17; Gal 6, 11 atd. Jak tedy chápat autorství 14 listů sv. apoštola Pavla?

v Římě Msgre. Josemaría Escrivá de Balaguer, zakladatel Opus Dei, známý jako průkopník apoštolátu laiků a jako neúnavný hlasatel posvěcování každodenního života uprostřed světa. Dnes je připsán do seznamu svatých – jeho data a fotografii jsme uvedli v letošním ročníku Obrázku, č. 1, 8. 12. 2008, na s. 22. Kdo to vlastně byl? Proč se chtěl stát knězem? Jak se zrodilo Dílo, jehož šíření Božím krokem prosazoval s veškerou svou energií? Jaká protivenství a jaké radosti potkával na své cestě? Tato kniha nabízí na tyto otázky odpověď a zároveň přispívá k pochopení pravé podstaty této církevní instituce a důvodů jejího rozšíření.

3. Eucharistie– naše posvěcení
Tajemství poslední večeře
Raniero Cantalamessa
Info a běžná cena: brož., 154 str., 119 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2004
Objednací číslo: 10786

Raniero Cantalamessa, italský kapucín, je prorok církve této doby. Jeho slova, postřehy a radikální požadavky obrácení vždy míří do nejskrytějších a nejbolavějších míst duše, geniálně vystihují i to, co je společnou bolestí církve dnešní doby, nekompromisně volá po nápravě. Náprava pro něj znamená pochopení struktur, liturgie a zavedených pravidel a návrat k jejich skutečnému obsahu. Jeho slova burcují a přitom nezraňují, člověk má každou chvíli chuť knihu zavřít a rychle začít uskutečňovat to, co právě přečetl. Pohybuje se mezi naukovou a duchovní četbou, tedy přesně v tom, co je pro duchovní život nejplodnější. Dává nám nahlédnout genialitu předobrazů eucharistie, souvislosti Kristovy oběti na kříži, Poslední večeře a mše svaté, význam krve Kristovy a především naléhavost Kristovy výzvy: „to čiňte na mou památku" – i my musíme dělat to, co udělal on: zcela se vydat. Čtenáře místy chytá závrať z nepochopitelné hloubky tajemství eucharistie: „Jak jsme doposud mohli přistupovat ke stolu Páně tak netečně?" Není potřeba zvlášť povzbuzovat zbožné city a předsevzetí, se čtením přijdou samy.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ
14. ZÁŘÍ AŽ 23. ŘÍJNA 2009
Křtem byla mezi nás přijata:
Farnost Ruprechtice
Michaela Hercíková
Srdečně blahopřejeme.

Svátost manželství přijali:
Farnost Ruprechtice
Jan Koťátko a Marie Tomíčková
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:
Farnost Ruprechtice
Marie Horáková (1922)
Ing. Karel Kout (1934)
Farnost Vratislavice nad Nisou
Josef Pričinský (1924)
duchovní správci

Pozn. red.: Fotografie a příp. i text k 90. výročí posvěcení kostela Sv. Bonifáce přineseme pro nedostatek místa příště.

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 11 (73) / Ročník 7
Datum vydání: 23. 10. 2009

Foto na titulní straně:
Svatý otec Benedikt XVI. se před naší vlajkou na letišti loučí s Českou republikou
Anton Frič – Res Claritatis

Uzávěrka dalšího čísla: 7. 11. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

23. 10. 2009 / Číslo 11 / Ročník 7

OBRÁZEK

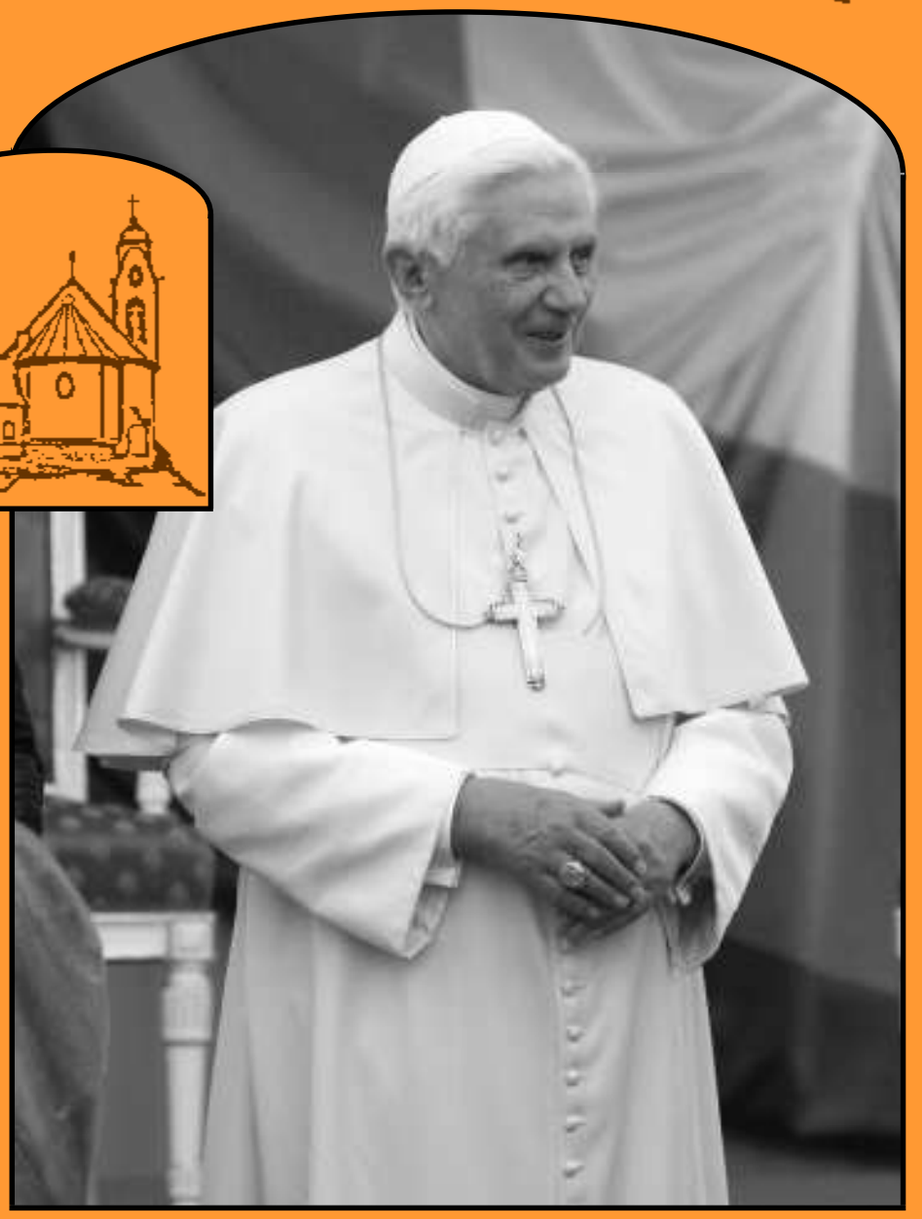

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Benedikt XVI. o své návštěvě v České republice 3

PASTORACE

Český studijní překlad Bible – o jeho vzniku a užití, Michal Krchňák; br. Felix OFM 5
Dvě zprávy z Vatikánského rozhlasu 8

RODINA A ŠKOLA

Papež Benedikt XVI. o Gregoru Mendlovi, P. Josef Dobiáš 9
O jazyce (3), Petr Bahník 10
Výstava Pronásledování římskokatolické církve 1948 – 1960 11

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války – Informace o Německu ve Velké Británii a USA (3), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 12

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Charitní dům Školských sester sv. Františka přijme … 13

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (16), Tomáš Beran 13

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Přehled výuky náboženství (2) 15
Z farnosti Vratislavice nad Nisou, Václav Vaněk 15
DMSKA pro Oblastní charitu Liberec, Iva Šimková 16
Pouť ve Stráži nad Nisou 16
Restart v Ruprechticích, Pavel Eliáš 16
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (19), Petr Kozojed 17
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 19
Z kroniky našich farností 14. září až 23. října 2009 20

PŘÍLOHA

O křesťanské víře ve věčný život, Joseph kardinál Ratzinger 30. 3. 1992 na KTF UK
O čem se začíná mluvit – otevřený dopis mladých lidí všeho věku o liturgii
Dozvuky staroboleslavské papežské mše, Ladislav Nosek / Vatikánský rozhlas

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi na otázky testu pro dospělé z červnového čísla, br. Felix OFM
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Eurointernet; Oldřich Krupička

[2]) **Karel z Harrachu** se vypracoval mezi nejpřednější šlechtice své doby a nejvlivnější representanty dvora Ferdinanda II. Kdo se těšil jeho přízni, mohl počítat s oslnivou kariérou jako například Albrecht z Valdštejna. Karel z Harrachu byl postupně jmenován tajným radou, rytířem Řádu Zlatého rouna a říšským hrabětem.

[3]) **Německá kolej** byla jednou z nejprestižnějších duchovních institucí v Římě. Založil ji roku 1552 Ignác z Loyoly jako nástroj pro budoucí rekatolizaci německých oblastí. Dá se tedy říci, že téměř každého absolventa této koleje čekala rychlá kariéra a zároveň možnost podílet se na zlomových událostech duchovních dějin.

[4]) Harrach byl kromě toho jmenován **velmistrem řádu křižovníků s červenou hvězdou**. V letech 1561 – 1694 byly posice velmistra a arcibiskupa personálně propojeny, statky křižovníků totiž tvořily podstatnou část příjmů pražských arcibiskupů. Křižovníci to samozřejmě chápali jako značné omezení své suverenity a po roce 1694 si své velmistry již vybírali sami.

[5]) Praha byla významná spíše z hlediska potenciálu pro katolickou věc, tedy jako určité misijní středisko pro rekatolizaci středoevropského prostoru. Co do hmotného zajištění patřila pražská arcidiecéze mezi chudší prebendy, a proto si také Harrach ponechal své kanonikáty z mládí.

[6]) Harrach byl v letech 1626 – 1644 kardinálem titulu Panny Marie Andělské in Thermis, v letech 1644 – 1667 Svaté Praxedy a do své smrti Svatého Vavřince in Lucina. Jen pro zajímavost; Harrach byl teprve čtvrtým „českým" hierarchou, který dosáhl kardinálského klobouku. V roce 1627 získal sice bezobsažný, zato honosný titul **primase českého**, který od té doby užívají všichni pražští arcibiskupové.

[7]) V roce 1665 byl navíc jmenován knížetem-biskupem tridentským, aby tak získal kompenzaci po odstoupení území pro nově zřízená biskupství v Litoměřicích (1655) a v Hradci Králové (1664).

[8]) Reakci Klementa IX. na smrt starého kardinála popsal papežův státní sekretář takto: *„Náš pán slyšel nerad o ztrátě nebožtíka kardinála z Harrachu, který nechť se raduje v nebi, s lítostí úměrnou jeho velkým zásluhám a úctě a otcovské náklonnosti v duši Jeho Svatosti."* Harrachovy ostatky spočívají v rodové hrobce ve vídeňském kostele Svatého Augustina.

[9]) Arcijáhenství byla dlouhodobě spíše zdrojem příjmů a předmětem zájmu kariéristických mnohoobročníků než postem zodpovědné duchovní správy a kontroly.

[10]) Abluce znamená omývání prstů a vymývání kalicha vínem a vodou po přijímání kněze, rovněž víno, které je k tomu účelu užíváno.

[11]) Agenda v této souvislosti byla kniha, popisující, jak udělovat svátosti a žehnání.

[12]) Křižmo (z latinského chrisma) je posvěcený olej, užívaný pro tzv. konsekrační mazání. Uplatňuje se tedy například při svěcení biskupů a kněží.

Petr Kozojed
Foto
- Kardinál Harrach

Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. O modlitbě

Uvedení do školy křesťanské modlitby
Romano Guardini
Info a běžná cena: Váz., 200 str., 199 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 2006
Objednací číslo: 101010

Modlitba je vnitřní potřebou, milostí a naplněním – je však také povinností, námahou a přemáháním. Existuje tedy zážitek modlitby, ale také cvičení modlitby; její živý pramen, ale také její škola.

2. Božím krokem
Francois Gondrand
Info a běžná cena: Váz., 335 str., 298 Kč
Vydala Matice cyrilometodějská
Rok vydání: 2007
Objednací číslo: MCM0432

V r. 1975 zemřel

filiálek, škol, nemocnic a chorobinců, inventáře kostelů

15) vést seznam všech duchovních a patronátních pánů

16) dohlížet, aby kostelníci účtovali aspoň jednou za rok v přítomnosti faráře a patronátního pána

17) v případě nevědomosti o zabezpečení duchovních ústavů se poradit s patrony a správci kostelů

18) zjišťovat, zda farář vybírá jen poplatky, na něž má právo

19) při velké vzdálenosti věřících od kostela zvážit zřízení nové fary

20) žádat jako roční příspěvek na arcibiskupský seminář 2 tolary od farářů, 4 tolary od děkanů, 6 tolarů od arciděkanů

21) dbát na podávání pravidelných zpráv od farářů a sami pak podávat zprávy arcibiskupovi

Harrach vikářům zároveň poskytl jakýsi manuál k zjišťování situace jednotlivých farářů, především jejich pastoračních a správních dovedností. Celkem 27 otázek zahrnovalo téměř všechna myslitelná témata. Jednotliví duchovní se museli zamýšlet nad dotazy, které ponechávám pro krásnou češtinu v dobovém znění:

1) Jak se jmenuje a jakého jazyka (národu) jest?

2) Zda se zrodil z rodičů nekatolických, kdy, a má-li prominutí k přijetí sv. kněžstva?

3) Kde a od koho byl svěcen na kněze, řádně-li či ne?

4) Je-li z cizí diecése, zdali má list propouštěcí?

5) Zdali jest na svou faru investován?

6) Umí-li sloužiti mši sv., zvláště co se týče posvěcování? Nebude škoditi, když u přítomnosti nějakého učeného muže sloužiti bude.

7) Umí-li přisluhovati svátostmi, zda zná formuli rozhřešovací?

8) Zdali nerozhřešuje kacířským způsobem hromadně, aneb zdali zpovídajícího se jen všeobecně o desateru božím přikázání rozhřešuje?

9) Má-li moc rozhřešiti od kacířství?

10) Zná-li případy vyhrazené biskupem a papežem?

11) Podává-li pod obojí způsobou?

12) Zdali podává abluci[10] z kalicha posvěceného?

13) Má-li breviář a agendu[11]?

14) Umí-li se modliti breviář?

15) Je-li dostatečně způsobilý ke kázání?

16) Má-li snad kuběnu sobě oddanou?

17) Jak často se zpovídá?

18) Koná-li křesťanské cvičení odpoledne v neděli?

19) Má-li matriky křestní a oddací?

20) Zdali se nevtírá posluhovati v jiných farnostech?

21) Zdali prohlašuje snoubence třikrát ve dnech svátečních?

22) Zdali zná všecky své ovečky, zda jdou k velikonočnímu přijímání a jak se o tom dozvěděl?

23) Zdali se kněžsky šatí, pleš neb mnišskou korunu nosí?

24) Zdali jest pijan ve veřejných hostincích?

25) Je-li řeholník, má-li dovolení od svých představených, propouštěcí list, aneb zdali od řehole odpadl?

26) Ví-li, kdy obnoviti velebnou svátost, zdali věčná lampa hoří neustále, zdali dosti činí fundacím a jiným břemenům neb úkolům svým?

27) Zdali sv. Křižmo[12] každý rok obnovuje?

V příštím pokračování si připomeneme činnost tzv. reformačních komisí a přiblížíme si konkrétněji v tomto díle zmíněnou novou územní organizaci české katolické církve. Díky tomu se vrátíme na Liberecko, tedy do vlastní oblasti zájmu našeho seriálu.

---

[1]) Harrach se v české historiografii netěší velké popularitě. Dlouho jedinou monografií byla rozsáhlá práce pražského kanovníka Františka Krásla **Arnošt hrabě Harrach, kardinál Sv. Církve Římské a kníže-arcibiskup pražský (1886)**. Tento portrét je ovšem poněkud poplatný době a osobě autora. Moderní biografie Harracha z pera italského badatele Alessandra Catalana **Zápas o svědomí (2008)** je založena na pramenech české, rakouské, německé i italské provenience a představuje rozsáhlou fresku života mimořádné osobnosti i mimořádné doby. Pozn. red.: V Obrázku libereckých farností byl tento skvělý syn naší církve svaté zmíněn nejméně jedenáctkrát. Čtenáři však nemohou neuvítat podrobné shrnuté jeho požehnaného života.

BENEDIKT XVI. O SVÉ NÁVŠTĚVĚ V ČESKÉ REPUBLICE

GENERÁLNÍ AUDIENCE Z 30. ZÁŘÍ, NÁM. SV. PETRA

Drazí bratři a sestry.

Jako obvykle po zahraničních apoštolských cestách využiji dnešní generální audienci k promluvě o pouti, kterou jsem v uplynulých dnech vykonal do České republiky. Činím tak především na poděkování Bohu, který mi umožnil tuto návštěvu uskutečnit a který ji bohatě požehnal. Byla to opravdová pouť a zároveň mise v srdci Evropy: pouť proto, že Čechy a Morava jsou více než tisíc let zeměmi víry a svatosti; mise proto, že Evropa potřebuje v Bohu a v jeho lásce opět nalézt pevný základ naděje. Není náhoda, že svatí evangelizátoři tamějšího obyvatelstva, Cyril a Metoděj, jsou společně se svatým Benediktem patrony Evropy. „Láska Kristova je naší silou" – to bylo motto cesty, tvrzení, které odráží víru mnoha hrdinských svědků z doby minulé i nedávné. Mám na mysli zejména minulé století. Především však vyjadřuje jistotu dnešních křesťanů. Ano, naší silou je láska Kristova! Síla, která inspiruje a oživuje pravé revoluce, pokojné a osvobozující, a která je nám oporou ve chvílích krize a poskytuje nám útěchu, když namáhavě získaná svoboda riskuje, že ztratí sebe samu, svou vlastní pravdu.

Přijetí, kterého se mi dostalo, bylo srdečné. President republiky, kterému vyjadřuji znovu své uznání, byl při různých příležitostech osobně přítomen a přijal mne spolu s mými spolupracovníky ve svém sídle, historickém hradu hlavního města. Celá biskupská konference, zejména kardinál pražský arcibiskup a brněnský biskup mi s velkou vřelostí dali zakusit hluboké pouto, které pojí české katolické společenství s Petrovým nástupcem. Jim také děkuji za důkladnou přípravu liturgických slavností. Jsem také vděčný všem občanským i vojenským představitelům a těm, kdo se různými způsoby podíleli na zdařilém průběhu mojí návštěvy.

Láska Kristova se začala zjevovat na tváři Dítěte. První etapa návštěvy po příjezdu do Prahy se totiž konala v kostele Panny Marie Vítězné, kde je uctíváno Jezulátko, známé právě jako Pražské Jezulátko. Ona soška poukazuje na tajemství Boha, jenž se stal člověkem, na „blízkého Boha", jenž je základem naší naděje. Před „Pražským Jezulátkem" jsem se modlil za všechny děti, za rodiče a za budoucnost rodiny. Pravé „vítězství", o které dnes prosíme Marii, je vítězstvím lásky a života v rodině a ve společnosti!

Pražský hrad, jenž je mimořádný z historického i architektonického hlediska, nabízí obecnější reflexi: do svého rozsáhlého prostoru pojímá četné památky, prostředí a instituce, takřka jako znázornění určité *polis* – obce, v níž probíhá harmonické soužití katedrály a paláce, náměstí a zahrady. Moje návštěva se tak v tomto kontextu mohla dotknout obou prostředí, občanského i náboženského, která nestojí proti sobě, ale jsou si harmonicky blízká, byť odlišná. Ve svém vystoupení před politickými a občanskými představiteli a diplomatickým sborem jsem chtěl poukázat na nerozlučný svazek, který nutně vždycky existuje mezi svobodou a pravdou. Z pravdy není třeba mít strach, protože je přítelkyní člověka a jeho svobody. Ba dokonce: jedině v upřímném hledání pravdy, dobra a krásy lze reálně nabízet budoucnost dnešní mládeži a příštím generacím. Ostatně, co jiného přitahuje tolik lidí do Prahy, ne-li její krása, krása, která není jenom estetická, ale historická, náboženská a v širokém smyslu lidská? Kdo zastává odpovědnou roli na politickém a výchovném poli musí umět čerpat ze světla oné pravdy, která je odrazem věčné Moudrosti Stvořitele, a je povolán ji osobně dosvědčovat vlastním životem. Jedině seriosní úsilí o intelektuál-

ní a morální opravdovost je hodno oběti těch, kteří za svobodu draze zaplatili!

Symbolem této syntézy pravdy a krásy je nádherná pražská katedrála, zasvěcená svatým Vítovi, Václavovi a Vojtěchovi, kde se konala bohoslužba nešpor spolu s kněžími, řeholníky, seminaristy a představiteli laiků, zapojených do církevních sdružení a hnutí. Pro společenství středo-východní Evropy jsou nynější chvíle obtížné. V důsledku dlouhé zimy ateistického totalitarismu se hromadí škodlivé účinky západního sekularismu a konsumismu. Proto jsem všechny povzbuzoval, aby čerpali stále novou energii od Zmrtvýchvstalého Pána, aby mohli být ve společnosti evangelním kvasem a zapojovat se, jak už se to děje, do charitativních, ale ještě více do výchovných a vzdělávacích aktivit.

Toto poselství naděje, založené na víře v Krista, jsem adresoval celému Božímu lidu na dvou velkých eucharistických slavnostech, které se konaly v Brně, hlavním městě Moravy, a ve Staré Boleslavi, místě mučednictví svatého Václava, hlavního patrona českého národa. Morava bezprostředně připomíná svaté Cyrila a Metoděje, evangelizátory slovanských národů, a tedy onu nevyčerpatelnou sílu evangelia, které jako řeka živé vody protéká napříč dějinami a kontinenty a přináší všude život a spásu. Nad portálem brněnské katedrály jsou vytesána Kristova slova: „Pojďte ke mně všichni, kdo jste obtíženi, a já vás občerstvím“ (Mt 11, 28). Stejná slova zazněla minulou neděli během liturgie jako ozvěna nepomíjivého hlasu Spasitele, naděje národů včera, dnes i vždycky. Vláda Kristova, vláda milosti a milosrdenství, dává výmluvná znamení v existenci svatých patronů různých křesťanských národů, jakým je právě Václav, mladý český král z 10. století, který se vyznačoval svým příkladným křesťanským svědectvím a který byl zabit svým bratrem. Václav dával přednost království nebeskému před kouzlem pozemské moci a zůstal tak navždy v srdci českého lidu jako vzor a ochránce v rozmanitých událostech dějin. Početnou mládež, pocházející také ze sousedních národů a přítomnou na svatováclavské mši, jsem pobídnul, aby v Kristu

87 777 a každý měsíc Vám bude odečtena částka 30 Kč. Oblastní charita Liberec obdrží 27 Kč.

Všem dárcům Děkujeme!!!

Více na: www.euronisa.cz, www.charitaliberec.cz a www.darcovskasms.cz

Iva Šimková
asistentka ředitele OCH Liberec

Dělníci na vinici

Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (19)

V tomto pokračování našeho seriálu se zaměříme na osobnost 13. pražského arcibiskupa Arnošta Vojtěcha hraběte z Harrachu, především na jeho oslnivou kariéru a činnost ve prospěch obnovy katolické církve v Českém království. Přiblížíme si rovněž zajímavý dotazník, zjišťující intelektuální a morální stav českého duchovenstva.

Arnošt Vojtěch z Harrachu byl nepochybně jednou z nejskvělejších postav na pražském svatovojtěšském stolci, a také proto si v rámci našeho seriálu zaslouží důkladnou vzpomínku.[1] Narodil se 4. listopadu 1598 jako syn Karla z Harrachu[2], budoucího významného rádce císaře Ferdinanda II. Po absolvování jesuitských škol nastoupil na **Německou kolej (Collegium Germanicum)**[3] v Římě. Kromě mnoha kanonikátů a proboštství zastával Arnošt rovněž neobyčejně prestižní posici tajného papežského komorníka. 9. ledna 1623 byl jmenován pražským arcibiskupem[4], a stal se tak správcem významné katolické diecéze.[5] Nutno ovšem říci, že oslnivý postup Harracha byl umožněn rozsáhlým protekčním a klientským systémem u papežského dvora. Stručně řečeno, Harrach se stal pražským arcibiskupem ve 24 letech proto, že se jmenoval Harrach, že za ním stal císař Ferdinand II. a že mu otec zajistil vlivné příznivce na papežském dvoře i v katolických oblastech Evropy. Nový pražský arcibiskup však zdaleka nebyl jen protekčním dítkem. Naopak, na svatovojtěšský stolec nastupoval jako odhodlaný a cílevědomý reformátor, vědomý si svých schopností i limitů. Jistě nebude přehnané, když jej označím za obnovitele územní a správní organizace katolické církve v Čechách. Tyto jeho zásluhy nezůstaly skryty ani papežskému dvoru, již v lednu 1626 dosáhl Harrach kardinálského purpuru.[6] Tím dospěl fakticky na vrchol církevní kariéry, neboť papeži byli již od roku 1523 výhradně Italové. Sám Harrach zpočátku považoval pražské arcibiskupství za přestupní stanici k významnějším postům[7], nakonec se mu však stalo České království celoživotním osudem. Zemřel 25. října 1667 ve Vídni na cestě z volby papeže Klementa IX.[8] Čtyřiačtyřicetiletý episkopát znamenal v českých církevních dějinách zásadní přelom, v Harrachovi odešla mimořádná osobnost katolické církve.

O Harrachových výhradách vůči násilným formám rekatolizace i o jeho sporech s jesuitským řádem ve věci budoucí koncepce školství jsem se zmiňoval v minulém dílu. Na tomto místě bych se chtěl spíše zaměřit na vnitrocírkevní činy pražského arcibiskupa a jejich dopad. Jistě nejpodstatnější byla zcela nová územně-správní organizace české provincie. Harrach zrušil starý a již nefunkční systém arcijáhenství a děkanátů[9], a na jejich místě vytvořil strukturu vikariátů. Původně existovalo 23 vikariátů, jejich počet i umístění se postupem doby dotvářely.

V roce 1631 vydal Harrach rozsáhlou instrukci pro vikáře o 21 bodech. Jako své zástupce je pověřil těmito úkoly:

1) konat dohled nad jednotlivými duchovními i církevními stavbami ve svém okrsku

2) zachovávat arcibiskupova nařízení

3) vyslýchat provinilé kleriky i laiky, v případě velkého prohřešku požádat o světskou asistenci

4) pokutovat přečiny proti nařízení arcibiskupa a jeho visitátorů

5) dbát, aby ženy mladší 40 let nebydlely na faře, v opačném případě věc vyšetřit a hlásit

6) udat kněze, který tancuje, nenosí kněžský oděv, chodí se zbraní; trestat pokutou 10 tolarů kněze navštěvující hospody, účastnící se pitek a zakázaných her

7) pokutovat ty, kdo neplní závazky vůči kostelům; zvláště tvrdošíjné pak udat

8) ihned oznámit arcibiskupovi uprázdnění beneficia, v takovém místě maximálně na měsíc ustanovit kněze k udílení svátostí

9) jednou za dva měsíce svolat vikariátní kněze k jednání, o výsledku informovat arcibiskupa

10) při úmrtí kněze vše zapečetit, pořídit inventář a zaslat jej arcibiskupovi

11) jednou za 3 měsíce provést vyúčtování kostelních sluhů

12) hlásit zcizení duchovního jmění arcibiskupovi a upomínat navrácení

13) dbát na realizaci přislíbených zbožných odkazů

14) dodat seznam a finanční zajištění far,

chu chodníků, začali jsme od 15. 10. 2009 zimní režim – na bohoslužbách se budeme setkávat v kapli Vzkříšení.

Farní charita Vratislavice nad Nisou pořádá v sobotu **7. 11. 2009** od 9.00 h na sídlišti sběr obnošeného šatstva. Darované věci umístěte za vchodové dveře Vašich panelových domů. Sraz dobrovolníků je v 9.00 na faře. Děkujeme Vám za Váš dar a pomoc.

V sobotu 28. 11. 2009 se koná adventní setkání školních dětí v kapli Vzkříšení a v sále. Začátek je v 9.30 h, ukončení nejpozději v 16.00 h. Oběd je zajištěn.

Zveme děti z libereckého vikariátu.

Kulturní akce

V neděli 15. 11. 2009 od 18 h v kapli Vzkříšení vystoupí vokální sdružení Regnis se svým komorním orchestrem pod vedením Kristýny Stoklasové. Z programu vybíráme: Zdeněk Fibich – Missa Brevis in F, Wolfgang Amadeus Mozart – Ave verum corpus, Charles Gounod – Ave Maria a spousta dalších děl.

Ve čtvrtek 19. 11. 2009 od 17.00 h se v kapli Vzkříšení uskuteční Koncert plný překvapení. Vystoupí flétnové soubory Notičky a Osminky. Hostem večera budou pěvecký sbor Výšinka a Jiří Čechovský, večerem provází Jaroslav Koutský. Vstupné 50 Kč.

V neděli 22. 11. 2009 v 18 h se v sále pod kaplí Vzkříšení bude konat literárně-hudební pořad o osudech největší osobnosti francouzského šansonu Edith Piaf. Písně zaznějí v originále, ale i v českém překladu zpěvačky a textařky Marty Balejové. Úryvky z životopisné knihy Edith Piaf autorky Simone Berteautové umělecky ztvární herečka Libuše Švormová.

Václav Vaněk

DMSKA pro Oblastní charitu Liberec

Nadace Euronisa pomáhá Oblastní charitě Liberec pomocí dárcovských SMS.

Projekt běží od září letošního roku, zasláním DMS podpoříte Domovy pro matky s dětmi v tísni – Domov sv. Anny a sv. Moniky a Domov pokojného stáří – Domov sv. Vavřince. Tento projekt probíhá v rámci 7. ročníku sbírky „Pozvedněte slabé!“, kterou pořádá Nadace Euronisa. Patronem Nadace je herec Jiří Lábus.

Nebuďte lhostejní k slabším, nemocným a opuštěným lidem. Pojďte s námi pomáhat!

Odešlete dárcovskou sms ve tvaru DMS EURONISA na číslo 87 777.

Cena sms je 30 Kč, Oblastní charita Liberec obdrží 27 Kč.

Nyní můžete přispívat pravidelně každý měsíc po dobu jednoho roku. Stačí odeslat sms ve tvaru DMS ROK EURONISA na číslo

rozpoznali nejopravdovějšího přítele, který naplňuje nejhlubší touhy lidského srdce.

Nakonec musím zmínit další dvě setkání: ekumenické a setkání s akademickou obcí. Na tom prvním, které se konalo v arcibiskupském paláci, jsem se setkal se shromážděnými představiteli různých křesťanských společenství České republiky a se zástupci židovské obce. V souvislosti s dějinami této země, která, bohužel, zakusila trpké konflikty mezi křesťany, je důvodem upřímné vděčnosti Bohu, ocitnout se shromážděni společně jako učedníci jediného Pána, sdílet radost víry a historické odpovědnosti před soudobými výzvami. Snaha postupovat vpřed ke stále plnější a viditelnější jednotě věřících v Krista, posiluje a zefektivňuje společné úsilí o opětovné objevování křesťanských kořenů Evropy. Tento poslední aspekt, který velmi ležel na srdci mému milovanému předchůdci Janu Pavlu II., vyšel najevo také na setkání s universitními rektory, představiteli profesorů a studentů a jiných významných osobností kulturního prostředí. V tomto kontextu jsem zdůraznil roli universitní instituce, jedné z nosných struktur Evropy, která má v Praze jednu z nejstarších a nejuznávanějších universit, Karlovu universitu, podle jména císaře Karla IV., který ji založil spolu s papežem Klementem VI. Universita je vitálním prostředím společnosti, zárukou svobody a rozvoje, jak dokazuje skutečnost, že právě z universitních kruhů v Praze vzešla tzv. sametová revoluce. Dvacet let po této historické události jsem předložil pojetí integrální lidské formace, založené na jednotě poznání, zakořeněného v pravdě, a odporující nové diktatuře relativismu, vázané na technickou nadvládu. Humanistická a vědecká kultura nemohou být odděleny. Naopak, jsou to dvě tváře téže mince. Znovu nám to připomíná česká země, vlast velkých spisovatelů jakým je Kafka a opat Mendel, pionýr moderní genetiky.

Drazí přátelé, děkuji Pánu za to, že mi touto cestou umožnil setkat se s lidem a církví hlubokých historických a náboženských kořenů u příležitosti letošních výročí různých událostí vysokých duchovních a společenských hodnot. Bratry a sestry České republiky znovu odkazuji k poselství naděje a povzbuzuji k odvaze dobra, aby budovali dnešek i zítřek Evropy. Plody své pastorační návštěvy svěřuji přímluvě Panny Marie a všem světcům a světicím Čech a Moravy.

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11847

Foto

- Při příletu.
Tino Kratochvíl

- Při odletu. Pan Ladislav Jakl, tajemník pana presidenta, píše:

„Dobrý den. Posílám snímek zajímavého světla, které se rozsvítilo nalevo od Slunce těsně před papežovým nastoupením do letadla. Nebylo to jen světlo, ale, jak je na snímku patrné, také malý kousek duhy. Zvláštní zážitek. Všiml jsem si toho jen já, mnou upozorněný Petr Hájek to hned vyfotil. Hezké je i to slunce nad ocasem letadla. To světlo a kousek duny – mně to udělalo radost a posílilo pěkný pocit z té chvíle. Těžko uvěřitelné. L. J.“ (Pozn. red.: Na naší černobílé reprodukci duha není znát.)

PASTORACE

Český studijní překlad Bible – o jeho vzniku a užití

Před více než sedmnácti lety začala konkrétní práce na naplnění ještě mnohem starší touhy (ze sedmdesátých let) po novém překladu Písma. V roce 1994 spatřil světlo světa první výsledek úsilí, Nová smlouva v překladu hlavního nositele vize Antonína Zeliny a Pavla Jartyma (Pozn. red.: Podílel se i na katolickém překladu pěti knih Mojžíšových – Pentateuch, doporučeno v roč. 4, č. 5 Obrázku). Po několika letech sbírání sil a prostředků pro další práce a po dvouleté přípravě unikátního počítačového programu BTr (ze slov Bible Translation) se v roce 1999 rozběhlo vlastní překládání Staré smlouvy. Druhého ledna jsem se pustil s vervou do překladu proroka Jeremjáše (pozn. reed.: katolíci píšou Jeremiáše), přičemž jsem musel překonávat překážky s novostí této práce a také potíže s dolaďováním programu BTr.

K překladatelskému týmu se postupně potom přidali Jiří Hedánek, Karel Dřízal a Dan Drápal (občasný přispěvatel do Obrázku). Překladatelé pracovali tímto způsobem: jeden z nich vytvořil prvopřeklad, další člen týmu jej dostal ke korektuře a potom následovala češtinářská korektura. O některých obtížných místech a pojmech hovořili překladatelé na pravidelných společných setkáních.

Celý projekt byl zastřešen Nadačním fondem překladu Bible při Křesťanské misijní společnosti (KMS). Na projekt nebyl vypsán žádný státní grant ani dotace, jak se stalo už obecným zlozvykem, ale byl finančně podporován dary několika set jednotlivých věřících z mnoha církví. Díky Bohu a jeho zaopatření, se podařilo překonat i dvě větší krize, takže dílo nemuselo být přerušeno pro nedostatek financí.

Původní název díla byl Překlad KMS. Později bylo vybráno pojmenování Český studijní překlad (ČSP), které velmi dobře vystihuje záměr práce – poskytnout čtenáři nejenom možnost obvyklého čtení, ale také skutečného studia, které si Boží slovo zaslouží, a nahlédnutí do originálního textu i pro ty, kteří neznají biblické jazyky. Usilovali jsme o to, aby při překladu nezmizela žádná informace původního textu, kterou je možno čtenáři předat. Za tímto účelem byl postupně vyvinut systém poznámek pod čarou, jež ukazují další překladové možnosti (tedy jiné vhodné výrazy, které by bylo možno použít), uvádějí doslovný překlad, pokud bylo užito volnějšího, a naopak volnější překlad, pokud bylo užito doslovného, který není běžně srozumitelný.

Dále jsou užívány před slovem přímo v textu číselné indexy. Pomocí nich je možné u slov, které je v češtině nutno přeložit volněji, zjistit jejich původní výraz. Tak například sloveso *ásá* – tj. v základním významu „dělat“ – má mnoho významových odstínů: Židé „dělali svátek“, „dělali oběť“, „dělali válku“ (pozn. red.: možná, že i „dělání lásky“, viz minulý Obrázek, příloha, odpověď na otázku 7, str. 15, má jakési novožidovské kořeny). Proto u výrazů slavit, obětovat či vést je v těchto případech uveden index 90. Podobně jsou pomocí indexů zachyceny různé gramatické odchylky od hebrejštiny. Například číslo podstatného jména v hebrejštině někdy neodpovídá užívání v češtině. O hradbách města se mluví v jednotném číslo jako hradbě – na to poukazuje index 1. Jazykové způsoby, které jsou pro hebrejštinu natolik typické a opakující se, že by bylo nerozumné je pokaždé zaznamenávat, jsou uvedeny v příloze na konci knihy v oddíle Specifika hebrejštiny.

ČSP poskytuje hojné množství odkazů. Nejčastěji jsou uváděny odkazy týkající se přímo toho výrazu, u kterého je index uveden, a odkazují na další místa, kde je původní ekvivalent použit. Mnohdy je pojem užit ve zcela jiné souvislosti a záměrem překladatelů je, aby čtenář srovnáním použití na různých místech porozuměl obsahu daného pojmu.

Stává se, že v češtině je sice v odkazovaném verši stejný výraz, ale v originále

albanizována.[8)] Děsivou bezpečnostní situaci v Kosovu, například posici organizovaného zločinu, shodou okolností popisuje právě dokončená zpráva Evropské unie.[9)] Kosovští činitelé ale mají věru jiné starosti. V Prištině dokončili instalaci sochy bývalého amerického presidenta Billa Clintona, jemuž chtějí tímto způsobem poděkovat za bombardování Srbska. Její odhalení ale museli odložit, prý na daný termín nemohl přijet.[10)]

Co jsem to říkal na začátku? Že prý Čína potřebuje pokřtít?

Tomáš Beran, 21. 10. 2009

[1)] http://www.klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=u22xhcecJOI0

[2)] http://tinyurl.com/ygqs4pk

[3)] http://theseoultimes.com/ST/?url=/ST/db/read.php?idx=7333

[4)] http://tinyurl.com/yhhh9gb

[5)] http://www.annews.ru/news/detail.php?ID=196448

[6)] http://www.lejdd.fr/Societe/Sante/Actualite/Meres-porteuses-Les-Francais-sont-pour-141212/

[7)] http://www.leggo.it/articolo.php?id=31081

[8)] http://theseoultimes.com/ST/?url=/ST/db/read.php?idx=8734

[9)] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2009&mm=10&dd=13&nav_id=386404

[10)] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2009&mm=10&dd=13&nav_id=386416

Foto

- Německý spolkový ministr zahraničí Frank-Walter Steinmeier s pionýrským šátkem na krku se v Číně při své návštěvě prohlásil 15. 6. 2008 za „velkého obdivovatele čínského komunismu“.

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Přehled výuky náboženství (2)

Farnost arciděkanství Liberec

pondělí

P. Pavel Mach

6. – 7. (8.) tř. ruší se, děti přešly do úterní třídy

Farnost Ruprechtice

Tučně jsou označeny změny.

úterý

modlitby matek 10.00

Dana Glaserová

příprava k 1. sv. přijímání 15.15

(2.) 3. – 4. tř. 16.00

4. – 5. tř. 17.00

čtvrtek

Dana Glaserová

děti před 1. sv. přijímáním 15.00

P. Bartoloměj Černý OFM

od 6. tř. **16.15**

Dana Glaserová

společenství dospělých – Písmo sv., modlitba „Duchovní život ve světle Janova evangelia (1× za 14 dní) **19.00**

P. Bartoloměj Černý OFM

společenství mládeže 19.00

pátek

Dana Glaserová

dospívající příprava k biřmování 19.00

P. Bartoloměj Černý OFM

každou druhou sobotu

schůzka ministrantů 9.00

Farnost děkanství Roclice

pondělí

Anna Burianová

4. tř. 14.00 – 14.45

Jan Voženílek

5. – 7. tř. 15.45 – 16.30

středa

P. Lukáš Bradna OFM

příprava k 1. sv. přijímání 15.30 – 16.15

příprava dospělých na křest 18.30

čtvrtek

příprava k biřmování 18.45

příprava na manželství 19.45

pátek

společenství mládeže 18.30

Farnost Vratislavice nad Nisou

Ve středu v 18.00 vedou 5. – 9. tř. Marion Remestová a Pavel Zehnálek.

Páteční společenství mládeže začíná v 19.00, vede je Miloš Zástěra a je spojeno s přípravou k biřmování.

duchovní správci

Z farnosti Vratislavice nad Nisou

Vzhledem k teplotě venku a bílému povr-

pěti lety navštívil Čínu a přičinil o tom několik poznámek, které má na své webové stránce. Například: „Nechci dělat Číně advokáta, ale skutečně to dnes není Severní Korea ani stalinský koncentrák, jak si asi u nás stále někteří myslí. Je to země ovládaná tak jako vždy v její historii autoritativním režimem, který postupně a potichu převádí zemi od komunismu ke kapitalismu a má v tom velké úspěchy.“[1)]

I kdyby president nečetl nic jiného než moje zpravodajství, a že ho čte už šestnáct let každý den, věděl by například, jak čínský režim nakládá s křesťany. A nikdy jsem od něj nezaznamenal jediné veřejné slovo, že je hanebné ubližovat lidem. Že každý člověk je nadán důstojností a že čínský režim záměrně po důstojnosti lidí šlape, to měl říct o Číně.

Osmatřicet dnů je dolní věkovou hranicí a osmdesát let hranicí horní v případech utloukání lidí a vaření a konsumace jejich masa v době čínské kulturní revoluce. Píše o tom v Kalifornii žijící historik Song Yongyi v u nás nevydané knížce „Masakry kulturní revoluce“.[2)] Soulské Timesy nedávno doložily, že v čínské společnosti se mnoho nezměnilo: V jihočínském Kantonu je k mání za čtyři tisíce dolarů vývar z lidského masa. Konkrétně z dětí zabitých před narozením. Konsument prý získá „vitalitu“ a „sexuální sílu“. Na Tchaiwanu zase prý mrtvé děti grilují. Zde varuji, že odkazovaný článek obsahuje fotografie z té kantonské restaurace.[3)] Mimochodem: Když se loni v Japonsku rozkřiklo, že dovážené jídlo z Číny obsahuje všelijaké toxikálie, agentura Kyodo hned provedla výzkum mínění a zjistila, že 76 % respondentů už nechce čínské jídlo ani vidět.[4)] A to šlo jen o takové drobnosti, jako jsou ftaláty či olovo ... Jak by Japonci reagovali na čínské kanibaly, kdyby reagovali, nevím. Takový výzkum neznám.

Přijímám tyhle a mnoho dalších informací z Číny jako zprávy o tom, jak naléhavě ta země potřebuje pokřtít, jak moc se Číňané potřebují dozvědět, že žijí ve světě dobrého Stvořitele a že je stvořil k vlastnímu obrazu. Číňané dnes znají dvě mantry: Stabilitu a Harmonii. V jejich praktickém životě se jmenují Poslouchej a Zapomeň. Připisovat k nim ještě třetí, totiž Kapitalismus, je absurdní, neboť kapitalismus nemůže fungovat bez pravdivé morálky, kapitalismus mezi pohany bude jen synonymem pro efektivní krveprolití. Takové Číny se bojím. A u vědomí, jak vymírá a chřadne Rusko, o to víc.

O mnoho set tisíc lidí klesá každý rok počet obyvatel Ruské federace. Poslanci Státní dumy přemýšlejí, zda přidat peníze na umělé mimotělní oplodňování, proti čemuž se postavila Pravoslavná církev, ale také hlavní pediatr Alexandr Baranov. Poslance vyzval, aby v takovém případě přisypali rubly i do rozpočtu na zdravotní péči, protože 75 % dětí, které se narodí po početí „metodou mimotělního oplodnění“, je invalidních.[5)]

Psal jsem zde nedávno o zájmu našich ministryň spravedlnosti a zdravotnictví otevřít rozpravu o tom, co nazvaly „náhradním mateřstvím“. Dnes tuto kapitolu můžeme doplnit o zprávu z Francie: 65 % respondentů se v průzkumu mínění vyslovilo pro legalizaci „náhradního mateřství“ v této zemi.[6)]

Nový úder do základů evropské civilizace přišel od jednoho z náměstků italského ministra průmyslu, který navrhl zavést na veřejných školách výuku islámu. Předseda italského episkopátu kardinál Bagnasco se v rozhovoru pro Corriere della Sera postavil naopak za výuku katolického náboženství: Jeho znalost je nezbytnou podmínkou jak pro pochopení italské kultury, tak pro dobré soužití, návrh vyučovat islám takové odůvodnění postrádá. A Roberto Carderoli z Ligy Severu v rozhovoru pro SkyTG24 rovnou prohlásil: To je zbytečné šílenství.[7)]

Když už jsem se dnes zmínil o soulských Timesech, přidám ještě jedno upozornění na zajímavý článek z tohoto deníku. Jeho tokijský dopisovatel se nedávno pustil do Američanů a Angličanů za to, co přivodili a k čemu mlčí v Kosovu, kde probíhá intensivní dechristianizace, kde jsou ničeny pravoslavné svatostánky (viz článek Kosovská tragédie v roč. 6, č. 8, 16. 7. 2008, s. 13 až 17, pozn. red.) a země je

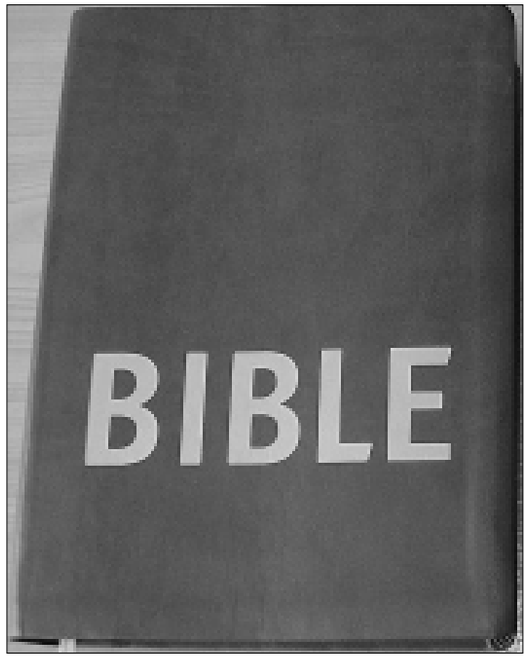

je jiný. Tehdy je za odkazem uvedeno písmeno „v“ (jakožto odlišný výraz) – např. 2 Pa 26, 16 (katolíci zkracují 2 Kron); Iz 17, 1. Pokud je za odkazem, resp. odkazy uveden symbol †, znamená to, že je to úplný výčet míst, kde je daný originální výraz v Bibli použit (viz např. Lv 5, 21; 6, 14; Sk 1, 14; Zj 21, 11). Vykřičník za odkazem nejčastěji uvádí místo, kde jsou další z mnoha odkazů. Mnoho odkazů se týká nejenom původního ekvivalentu, ale obsahu celého verše. To je naznačeno tím, že odkaz je *kursivou* (Jb 39, 20; Ž 7, 16; 49, 18; Ez 34, 10; Ř 8, 1 atd.; katolíci zkracují Job, Žl, Řím).

Pomocí odkazů lze ovšem v ČSP sledovat také mnohá důležitá témata (jak o jednom výrazu, tak i celé vazby). Například celým Písmem se v různých podobách táhne ujištění, že „Hospodin je s někým“ (Gn 21, 22p – písmeno „p“ odkazuje na poznámku k tématu u uvedeného verše). Další z mnoha témat, u kterých čtenář najde odkazy, jsou například „jiní bohové“ (Dt 8, 19p), „vyvedení z Egypta“ (Dt 5, 6p) či „Hospodinova sláva“ (Ex 16, 7; Iz 60, 1). U tak hojně užívaného pojmu jako třeba „bát se“ jsou odkazy rozděleny do různých kategorií – bát se Boha / Hospodina (Dt 4, 10p); ti, kdo se bojí Hospodina (Ž 15, 4!), konkrétní lidé, o nichž je jmenovitě psáno, že se báli Boha – Josef, báby (katol.: porodní pomocnice), David, Job, Nehemjáš, Obdajáš, Chananjáš (katol.: všude koncovka -iáš), Jonáš (Gn 42, 18!) a nebát se (člověka – Ž 27, 1!).

V červenci tohoto roku vyšlo v nakladatelství KMS ve spolupráci s Českou biblickou společnosti první souborné vydání ČSP, jehož součástí je již páté vydání Nové smlouvy hojně doplněné o nové poznámky a odkazy. Bylo slavnostně uvedeno o slavnosti sv. Cyrila a Metoděje na každoroční křesťanské konferenci v Praze. (Překrásně vypravená, šitá) Kniha o 1568 stranách je k disposici ve dvojí vazbě – pevné a kožené. Překlad neobsahuje deuterokanonické knihy.

Práce na ČSP budou dále pokračovat přípravou konkordance. Více viz www.biblecsp.cz.

Michal Krchňák
překladatel ČSP, starší Křesťanského společenství Liberec

Tento článek jsem redakci navrhl k uveřejnění ze dvou důvodů: jednak ilustruje mnohé skvělé vlastnosti překladatelů i překladu (ne všechny jejich vlastnosti ale považuji za skvělé), jednak ilustruje nadšení a zájem (i finanční) členů KMS na překladatelích a překladu. ČSP je k dostání i v Knihkupectví u sv. Antonína.

Ještě bych dodal, že i od katolíků přicházejí různé překlady. Jedním z nich je nyní už čtyřdílný překlad a komentář evangelií „Sacra pagina“. Takové překlady mají s výše uvedeným ČSP společné především to, že se liší od závazného liturgického textu podle názorů toho kterého překladatele a vykladatele, i když se často najde někdo, kdo takový překlad schválí. Ale to že katolíci MAJÍ svůj závazný liturgický překlad Písma sv., kterému by měli projevovat „lásku, úctu a věrnost“ nejen tím, že ho slyší při bohoslužbách, ale i tím, že si v něm sami čtou, ba tím, že jej pečlivě studují a nad ním rozjímají, je trvalý a nezměnitelný pilíř katolictví.

br. Felix OFM

Sondáž o vztahu ke mši sv. podle misálu z r. 1962 mezi italskými katolíky

Řím. Od 16. do 18. října se v Římě konalo již druhé symposium o užívání římské liturgie, předcházející reformě z roku 1970. Letos vyvrcholilo mší svatou v basilice Sv. Petra, kterou právě podle staršího misálu z roku 1962 slavil arcibiskup Raymond Leo Burke, prefekt tribunálu Apoštolské signatury. Bylo to poprvé od pokoncilní liturgické reformy, kdy vatikánský hodnostář opět slavil eucharistii ve vatikánské basilice touto starší formou liturgie, tedy tzv. „zády k lidu" – jak bývá nesprávně také označována. Mše se účastnilo 70 kněží a 400 laiků v drtivé většině mladých. Symposium organizoval O. Vincenzo Nuara z řádu kazatelů. V souvislosti s tímto symposiem nechalo sdružení Paix Liturgique a jeden italský internetový portál (http://blog.messainlatino.it/) vypracovat průzkum veřejného mínění mezi katolíky v Itálii.

Průzkum byl prováděn u osob, hlásících se ke katolické církvi, což je 76 % italské populace. Z průzkumu vyplynulo, že 71 % dotázaných by pokládalo za normální, kdyby se v jejich farnosti slavily zároveň obě formy římské liturgie, tedy podle staršího i pokoncilního misálu. 63 % dotázaných se vyslovilo, že by se s větší či menší pravidelností účastnilo eucharistie slavené podle starší formy, kdyby ve svých farnostech měli tuto možnost. Avšak jenom 58 % italských katolíků slyšelo o tom, že existuje všeobecná možnost slavit eucharistii také podle starší formy římské liturgie, tedy podle misálu z roku 1962. Průzkum veřejného mínění mezi italskými katolíky, který provedla agentura Doxa, také ukázal, že starší latinská mše zdaleka není záležitostí několika dříve narozených jednotlivců, ale těší se překvapivě širokému zájmu, a to především mezi mládeží.

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11939

Kard. Canizares o novém Eucharistickém kompendiu

Vatikán. *Prefekt Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, kard. Canizares, v rozhovoru pro vatikánský rozhlas vysvětlil smysl a obsah publikace, nazvané Compendium Eucharisticum, kterou vydala zmíněná Kongregace a která je určena především pro biskupy a kněze celého světa.*

„Biskupská synoda o eucharistii požádala, aby bylo vydáno Eucharistické kompendium, které by shrnulo hlavní liturgické prameny za účelem správného porozumění, slavení a adorace Nejsvětější svátosti. Vypracováním pověřil papež Kongregaci pro bohoslužbu a svátosti. Kompendium tedy nejprve shrnuje věroučné principy: od Ježíšovy eucharistické řeči v Kafarnaum v evangeliu sv. Jana přes základní věroučné principy křesťanské nauky, vyjádřené Tridentským koncilem a převzaté pak Katechismem katolické církve a Kompendiem katechismu katolické církve. To všechno tvoří věroučný celek, kterým je tajemství naší víry, tajemství eucharistie, aby bylo předkládáno v katechesi a kázáních, aby byla větší znalost oněch základních bodů, které nemůžeme zapomínat, má-li být eucharistické tajemství středem života křesťanského lidu. Druhá část kompendia obsahuje také základní liturgické texty, především římský ritus v kontinuitě, kterou má jediný římský ritus ve svých dvou versích: řádné a mimořádné. A nakonec jsou zařazeny také texty k osobní zbožnosti: přípravné modlitby přede mší svatou, díkůčinění po mši a mnoho jiných, které vyjadřují víru křesťanského lidu v tajemství eucharistie nejenom ve chvíli samotného slavení eucharistie, ale také během adorace eucharistického tajemství."

Obsahuje text nějaké novinky vzhledem k liturgickým předpisům?

„Neobsahuje žádné novinky. Shrnuje jednouše to, co církev věří, slaví a žije v eucharistickém tajemství. Je to kompendium. Ten název to vyjadřuje nejlépe, tzn. že shrnuje všechno, co církev v hlavních a základních textech věří a žije a co je středem celého křesťanského života, protože jedině eucharistie tvoří živou církev."

Publikace bude distribuována biskupům celého světa?

„Zajisté, bude doručena biskupům celého světa a bude vydána také v dalších jazycích. Zatím existuje pouze v latinské versi a připravují se překlady do různých jazyků církve."

http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11936

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Školské sestry sv. Františka

Charitní domov pro řeholní sestry

u Panny Marie Andělské

v Praze 6

přijme:

VEDOUCÍ KUCHAŘKU

a ZDRAVOTNÍ SESTRU

Nutný předpoklad:
LÁSKA K LIDEM A K PRÁCI
A OSOBNÍ ZODPOVĚDNOST

Jako „bonus" ☺ nabízíme:
K DISPOSICI KAPLI,
MOŽNOST ÚČASTI NA SLAVNOSTECH A NA LITURGII HODIN
A HEZKÉ VZTAHY

Hlaste se na adrese:
CHDŘ
Radimova 33/2
169 00 PRAHA 6 – BŘEVNOV

Telefon:
233 352 462

E-mail:
brevnov.osf@volny.cz
charita.brevnov@volny.cz

Internet:
http://www.sestry-osf.cz

Spojení:
- ze stanice metra „Dejvická" autobusem č. 217 a vystoupit na stanici „Na Petynce"
- nebo tramvají č. 22, 36 – vystoupit na stanici „Malovanka"
pod hotelem Pyramida uprostřed parku (u Patočkovy ul.)

PRO „PŘESPOLNÍ" MOŽNOST UBYTOVÁNÍ

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

Co v médiích nebylo (16)

Vítej, vážený čtenáři!

Jsou na světě lidé a věci, kterým nerozumím. A přece se tím trápím. Protože mi na těch lidech záleží. Patří mezi ně náš president a některé jeho postoje: Aktivita a pasivita. Možná je to tím, že nemám možnost si s ním sednout ke stolu a strávit sobotní odpoledne rozhovorem mezi čtyřma očima, třeba by se ukázalo, že vidí dál, ale možná by vyšlo najevo, že je slepý. Před

Československo a Vatikán během 2. světové války

Informace o Německu ve Velké Británii a USA (3)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Někteří historikové se snaží tuto situaci zdůvodnit: falešná obviňování Němců během 1. světové války ze strany Spojenců vyžadovaly od Britů opatrnost. I sám Goebbels využil této zkušenosti let 1914 – 1918 k zdiskreditování pozdějších obvinění nacistů ze zločinů Spojenci. Britská veřejnost dokonce považovala Bílou knihu z roku 1939 za vládní propagandu, ač obsahovala přesný popis německých předválečných koncentračních táborů. Nikdo nevěřil, že by se nelidskost nacionálních socialistů byla od té doby zhoršila. Proto přijímaly i úřední kruhy zprávy pocházející z židovských zdrojů za přehnané. Mimoto zvláštnost tohoto pronásledování nacisty činila dojem, že židé tvoří zvláštní národ. Britové se báli že tento názor by mohl mít záporný vliv na zprostředkování, o něž se snažila vláda v Palestině. Kdyby dala souhlas k dalšímu zvyšování počtu židů na Středním Východě, mohlo to způsob nepokoje mezi Araby. Ve své Bílé knize z května 1939 Velká Británie odmítla výslovně myšlenku židovského státu v Palestině a omezila počet budoucích židovských přistěhovalců na 75 000 během následujících pěti let.

Na druhé straně zase soustředit se na problémy židů by bylo znamenalo dát do rukou vedoucím nacistické propagandy argument, že Spojenci vedou válku v zájmu židů. Mimoto požadavky válečného úsilí byly tak náročné, že jak úřední činitelé, tak i soukromí občané považovali za správné soustřeďovat všechny síly k dosažení vítězství.

Churchill naopak nesdílel se svými kolegy jejich nechuť k židovským problémům a k sionistům zaujímal vlídný postoj. Ve svých projevech však zachoval zdrženlivost. Pouze jednou po projevu presidenta Roosevelta, v němž označil 25. října 1941 vraždy nevinných obětí ve Francii za odporné a teroristické, Churchill odsoudil tyto ničemnosti a nazval je „jatky ve Francii“, ale zašel ještě dále, když jmenoval další země, kde se nacisté dopouštěli podobných zločin: Polsko, Jugoslávii, Norsko, Holandsko a Belgii, ale především za frontou v Rusku. Řekl dále, že potrestání za tyto zločiny se stane jedním z hlavních cílů války.

131 V listopadu 1941 v článku zaslaném „Jewish Chronicle“ při příležitosti jejího 100. výročí Churchill věnoval více pozornosti židovským obětem nacismu. Ujistil, že toto utrpení nebude zapomenuto, ale konkrétněji se nevyjádřil. Byl to projev solidarity a projev politika.

132 Na podzim roku 1941 názor na zasažení nějakého německého vojenského cíle nebo města jako odvetné opatření za zločiny Německem páchané, nedošel u britských politiků souhlasu. Ani v polovině roku 1942, když se vojenská situace Británie zlepšila, myšlenka pomstít německá zvěrstva nedosáhla obliby. Po zničení Lidic navrhl jeden konservativec v Parlamentu, aby vláda oznámila Německu, že za zavraždění každé nevinné civilní osoby bude britským letectvem srovnána se zemí jedna bezbranná vesnice v Německu. Churchill odpověděl, že nebylo dost vesnic pro takovou odvetu a že bombardéry by měly zasáhnout tam, kde by dosáhly užitečnější výsledky.

133 Vyskytla se i myšlenka vyslat do polských nebo ruských ghett pomoc vyhladovělým židům, ale to by nebylo nijak Němcům zabránilo v masovém vraždění. Britská vláda rozhodla donutit Německo, aby samo živilo národy, které si podrobilo. Britská vláda také zareagovala prohlášením, v němž se ohražuje, že by takové rozhodnutí mohlo být podrobeno kritikám, až by bylo upřímné. Mimoto že jejím cílem je co nejrychleji vyhrát válku v nejkratší době a tak osvobodit národy z poroby nacismu.

Velká Británie sice shromáždila v první fázi „holocaustu“ dešifrováním nacistických dokumentů informace, ale prakticky jich neužila, patrně z obav, aby Němci nepoznali jejich původ a nevyvodili z toho důsledky. Naopak vláda rozšířila obsah jiných dokumentů a různými způsoby zakryla jejich původ tím, je přisoudila neexistujícím osobám, tím, že po zprávě o posicích německých lodí vyslala na místo výzvědná letadla, která je „náhodou objevila“, atd.

Jaroslav V. Polc

Papež Benedikt XVI. o Gregoru Mendlovi

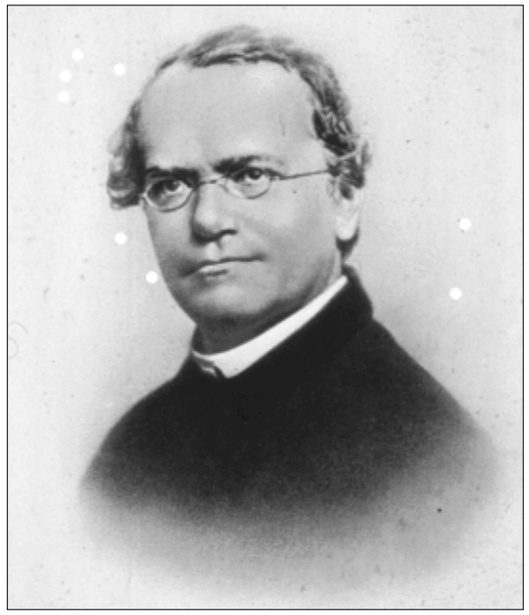

Zakladatel genetiky Gregor Johann Mendel se narodil r. 1822 v Hynčicích ve Slezsku. Po absolvování gymnasia v Opavě studoval dva roky filosofii v Olomouci, pak vstoupil k augustiniánům na Starém Brně a po dokončení theologických studií se věnoval studiu věd přírodních na universitě ve Vídni. Stal se profesorem fysiky a přírodopisu na reálce v Brně. R. 1868 byl zvolen opatem kláštera na Starém Brně. I jako představený pouští se do studia botaniky. Zabývá se křížením dvou botanických druhů: Pisum (hrách) a Hieracium (jestřábník). Výsledky zdokumentoval ve spise: „Pokusy s rostlinnými hybridy“ (kříženci). Podstatou Mendelova objevu je důkaz existence elementárních (prvopočátečních) hmotných nositelů dědičnosti. Mendel poznal všechny vlastnosti genů diploidních organismů (dvojnásobný počet chromosomů v pohlavních buňkách při plození) a odhaduje jejich specifickou genetickou (vývojovou) podstatu. Objevuje biochemickou (přeměna látek v živém organismu) funkci genů a jejich molekulární (skupinové spojení atomů chemickou vazbou) podstatu. Položil tak základ k moderní genetice, vypracoval pravidla objasňující zákony dědičnosti. Tím Mendel od základů změnil náš svět. Stává se spoluzakladatelem Přírodovědného spolku v Brně a dnes je po něm pojmenována vědecká stanice na Antarktidě.

Zemřel 6. ledna 1884 v klášteře a je pochován na Ústředním hřbitově v Brně. Requiem v kostele dirigoval skladatel Leoš Janáček.

Výsledky Mendelových objevů, které jsou dnes světovým fenoménem, předběhly vývoj ve vědě o několik desetiletí: na Mendelovy výsledky, jak tomu bývá, zareagoval svět až pětatřicet let po jeho smrti.

Stvořený svět je obraz tvůrčí velikosti Boží, která nám i v rostlinách odkrývá nečekané taje. Proto prorok Daniel alegoricky vyzývá přírodu: „Vše, co na zemi roste, veleb Pána, chval a oslavuj ho na věky“ (Daniel 3, 76).

Příznivě a mile se nás dotkla zmínka o Gregoru Mendelovi v řeči, kterou při svém příletu na letiště Stará Ruzyně 26. září 2009 oslovil Svatý otec Benedikt XVI. našeho pana presidenta:

„Vážený pane presidente, znám Vaše přání, aby náboženství hrálo větší roli v záležitostech této země. Presidentská zástava vlající nad Pražským hradem hlásá heslo „Pravda vítězí“: je mým upřímným přáním, aby světlo pravdy dále vedlo tento národ, který byl ve svých dějinách tolik požehnán svědectvím velkých světců a mučedníků. V tomto věku vědy je poučné připomenout si příklad Johanna Gregora Mendela, augustiniánského opata z Moravy, jehož průkopnické výzkumy položily základy moderní genetice. Jemu jistě nebylo určeno napomenutí jeho patrona, svatého Augustina, který si stěžoval, že mnozí 'více tíhli k obdivování faktů, místo aby hledali jejich příčiny' (*Epistula* 120,5, srov. Jan Pavel II, *Oslava památky opata Gregora Mendela u příležitosti prvního století od jeho smrti*, 10. března 1984, 2). Skutečnému pokroku lidstva nejlépe prospívá právě takové spojení moudrosti víry s poznatky rozumu (německy: eine solche Verbindung der Weisheit des Glaubens mit den Erkenntnissen der Vernunft). Kéž by se český lid mohl vždy těšit z plodů takové šťastné synthesy (němceky: dieser glücklichen Synthese).“

P. Josef Dobiáš

O JAZYCE (3)

Od doby veleslavínské nedoznala už čeština až dodnes žádných výrazných mluvnických změn. Touto slavnou dobou ovšem zároveň končí vzestup českého jazyka a začíná naopak postupný ústup ze slávy a nakonec těžký „zápas o život“, jež musejí zdravé síly národa pro udržení své jazykové svébytnosti svádět.

První vážnou ranou v tomto směru bylo masivní rozšíření luterství v řadách české šlechty na konci 16. století. Příklon k tomuto proudu náboženské reformace vedl mnoho šlechtických rodů k politické a kulturní orientaci na severoněmecké země a k první vlně germanizace těchto rodů. Česká aristokracie katolického vyznání v obavě z luterství, ale i postupného poněmčování prosadila roku 1615 zákon na ochranu češtiny. Po vypuknutí třicetileté války a porážce českých protestantů v bitvě na Bílé hoře to však byl paradoxně katolický císař Ferdinand II., kdo tento katolickými Čechy prosazený zákon zrušil ustanoveními tzv. Obnovených zřízení zemských pro Čechy a Moravu z let 1627 – 1628, v nichž prohlásil za druhý státní jazyk v Čechách a na Moravě němčinu.

Ferdinand, který ze země vypověděl nekatolíky a počítal s válečnými ztrátami, chtěl tímto opatřením usnadnit imigraci do českých zemí a eliminovat tak úbytek obyvatel (reálně tvořil téměř 50 %). Nešlo tedy primárně o nějakou plánovanou germanizaci, na českou kulturní identitu to však mělo katastrofální dopad a český jazyk se v krátké době stal jazykem trpěným, nikoli hlavním. Jen díky obětavému úsilí vlasteneckých katolických duchovních, jako byli Balbín, Pěšina, Šteyer či Beckovský, byla českému národu uchována jeho historická paměť a jazyková svébytnost. Probuzené barokní katolické češství, representované např. skladbami Václava Michny z Otradovic či mystickou poesií Bedřicha Bridela, představuje pak mimořádné a nečekané vzepětí národa před další velkou zkouškou jeho vitality.

Tou se staly osvícenské reformy Marie Terezie a Josefa II. zavádějící v českých zemích povinnou školní docházku v německém jazyce a byrokraticky řízenou germanizaci vůbec. Při josefínském rušení „nepraktických“ klášterů pak byla nenávratně ztracena

také značná část českého kulturního dědictví (píšící pamětníci oněch událostí se zmiňují o tom, jak při likvidaci některých českých klášterů docházelo k rozprodeji středověkých rukopisů doslova „na váhu“ kupcům, kteří používali vytržené listy z těchto knih k balení různého zboží do kornoutů).

Propad českého jazyka z posice jazyka státního takřka do bezvýznamnosti korespondoval s úpadkem významu českého státního práva v rámci centralizující se habsburské monarchie, a s mírnými výkyvy[11] proto pokračoval i v 19. století. Národní probuzení, vzniklé v souvislosti s celoevropským nástupem romantismu, však dokázalo této politické nepřízni čelit a v polovině století měl český národ nejen nečekaně schopnou a vzdělanou representaci politickou i hospodářskou, ale i jazyk, který díky úsilí českých jazykovědců dokázal v krátké době doplnit lexikální deficity vzniklé stagnací jazyka v době josefinismu a nyní dokázal plnit všechny požadavky doby. Vzhledem ke své loajalitě vůči monarchii mohli Češi právem očekávat zlepšení poměrů a jazykovou emancipaci, jíž se však nikdy nedočkali.

Po zániku monarchie a vzniku ČSR v roce 1918 se v souladu s ideou jednotného národa Čechů a Slováků začalo hovořit také o jediném „jazyce československém“, který má dvě plnohodnotné verse, českou a slovenskou, což se prakticky projevovalo tím, že se na slovenských školách vyučoval jazyk slovenský a v českých zemích český.[12]

Za nacistické okupace pak byla ohrožena sama fysická existence národa a plány na důsledné poněmčení „rasově hodnotné“ části národa nedávaly českému jazyku prakticky žádnou šanci.

Naopak, éra komunistické moci neznamenala pro češtinu ohrožení existenční, ale existenciální. Šlo o duši národa. Jazyk byl na jedné straně kastrován úmyslným zapomínáním na značnou část české slovesnosti i lexika, na druhé straně pak znásilňován zaváděním nových, obvykle nic neříkajících výrazů a slovních spojení, včetně tragikomického zavádění četných rusismů v 50. letech a z ruštiny odvozené zvyklosti fonetického přepisu cizích slov (džus, džez).

V současné době jako by zápas o naši jazykovou svébytnost vrcholil. Zprimitivnění jazyka započaté za komunismu se ještě znásobilo působením nejapných reklamních sloganů, které na veřejnost útočí doslova na každém kroku, i celkovým úpadkem etiky v důsledku krize západní identity a zároveň k nám neustále ze zahraničí pronikají hlasy doporučující nám, abychom ten archaický jazyk pokud možno co nejdříve odložili někam do kouta a přimkli se ke globální angličtině, nebo aspoň „sousedské“ němčině.

Tváří v tvář naznačené historii to však s čistým svědomím udělat nejde. Rozhodně ne, chceme-li zůstat sami sebou.

[11] Např. v době napoleonských válek, kdy byla ze strany státu krátkodobě cítit podpora české identity v zájmu mobilizace širších vrstev obyvatelstva.

[12] K uvedené thesi se tehdy hlásili i mnozí významní jazykovědci a z hlediska čistě lingvistického by snad bylo možno ji akceptovat, museli by ji však stejně vnímat i běžní mluvčí obou jazyků a tak tomu nikdy nebylo.

Petr Bahník / Te Deum 2009

Foto
- P. Jan František Beckovský O. Cr.
(18. 8. 1658 Německý Brod –*
† 26. 12. 1725 Praha)

VÝSTAVA

Pronásledování římskokatolické církve v Československu 1948 – 1960

Výstava potrvá od 16. října do 8. listopadu 2009,
V PROSTORÁCH STRAHOVSKÉHO KLÁŠTERA V PRAZE

Projekt se koná pod záštitou pražského arcibiskupa a českého primase Miloslava kardinála Vlka a patronátem Konfederace politických vězňů.

Pro veřejnost otevřeno denně 9.00 – 12.00, 12.30 – 17.00 hod.
Vstup pro školy zdarma

V boji s krizí zvítězíme!

Jako celá Evropa, tak i Kohn a Roubíček v bance bojují s krizí.

O polední přestávce jdou oba na oběd. Ale i v restauraci je krize. Polévka studená, řízek tuhý, brambory nedopečené.

Ale je krize, tak to trpělivě snášejí.

Jakmile však vyjdou, Kohn už to nevydrží:

„Za to by je měl Hospodin pořádně potrestat!“

Roubíček:

„Už je potrestal!“

– a vyndá z kapsy dvě stříbrné lžičky.

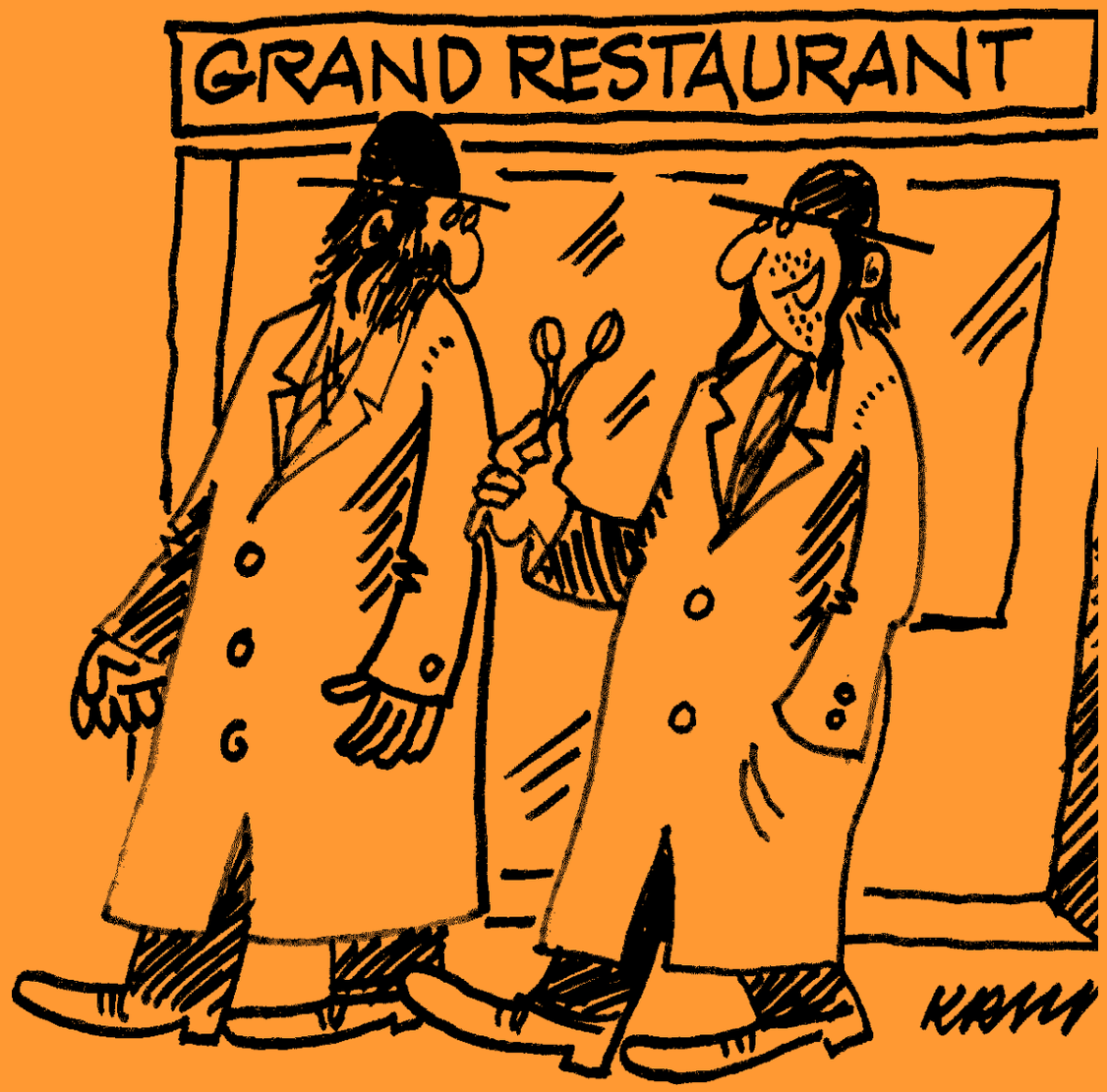

Eurointernet
Ilustrace
Oldřich Krupička

Dokument

O křesťanské víře ve věčný život

„Očekáváme vzkříšení mrtvých a život budoucího věku.“ Tak říkáme ve velkém vyznání víry církve v liturgii každou neděli. Avšak očekáváme toto vzkříšení opravdu? A věčný život? Statistiky nám říkají, že mnoho křesťanů, i těch, kteří pravidelně chodí do kostela, víru ve věčný život opustilo nebo ji aspoň považují za věc značně nejistou. Ještě pováživěji by ta čísla vypadala, kdybychom se pustili do otázek jako: Hraje toto očekávání vůbec nějakou praktickou roli v našem životě? Připadá nám útěšné a krásné smět žít věčně, nebo je to pro nás stále jen značně mlhavé a neskutečné, ba možná ani nemá cenu o to usilovat? Hans Urs von Balthasar presentoval tuto otázku takto: „Je to tak, jako by modernímu člověku přeřízli nějakou šlachu a on už nemůže běžet za dřívějším cílem, jako by mu přistřihli křídla, jako by v něm zakrněl duchovní orgán pro transcendenci. Čím to může být?“ Ovšem tak vymizelý, jak se to zprvu zdá, není pohled na život za hranicí smrti ani dnes. Přání shledat se znovu s milovanými lidmi je i dnes živé; tušení, že možná existuje nějaký soud a před ním že můj život bude muset obstát, nám nevyhnutelně prochází myslí právě tehdy, když se chystáme učinit něco, co sami považujeme za bezpráví.

1. Víra v Boha a očekávání věčného života

Nicméně platí, že smysl pro věčný život se v moderním člověku, i v dnešním křesťanovi, nesmírně oslabil; kázání o nebi, pekle a očistci se dnes sotva dají slyšet. Ptejme se tedy ještě jednou: Jak to? Myslím, že v podstatě to má co dělat s tím, jaký máme obraz o Bohu a jeho vztahu ke světu; i do těch, kdo veskrze chtějí být křesťany a věřícími lidmi, prosákl už onen obraz z obecného povědomí. Stěží si dokážeme představit, že Bůh ve světě a ve vztahu k člověku skutečně něco koná, že On sám je jednajícím subjektem v dějinách. Připadá nám to jako nějaký mýtus a ne dost osvícené. Dnes je docela normální dívat se na zázraky v Novém zákoně ne jako na zázraky, nýbrž vysvětlovat je dobově podmíněnými představami; i Ježíšovo narození z Panny a jeho vzkříšení, jímž bylo jeho tělo vyrváno rozkladu, se v nejlepším případě odbývají jako nevýznamné okrajové otázky: tak rušivé nám připadá, že by Bůh měl zasáhnout do biologických či fysiologických procesů. Jednou učiněný svět je uvnitř v sobě pevný a je uzavřený do svých kausálních pochodů; i když z hlediska moderní fysiky ovšem už dávno obraz světa nezná definitivní jistoty považované lidmi v minulém století za neotřesitelné. Myslíme si, že dění ve světě se dá vysvětlit pouze světskými faktory. Kromě nás v něm nejedná nikdo, a proto také od nikoho nic neočekáváme, leda od sebe samých, přičemž jsme si zas ovšem vědomi, že jsme zcela závislí na zákonech přírody a dějin. Jak jsme už řekli, Bůh už v dějinách není jednajícím subjektem, v nejlepším případě je nějakou okrajovou hypothesou.

Ochromení naděje ve věčnost je tedy prostě rubem ochromení víry v živého Boha. Víra ve věčný život je jen aplikací víry v Boha na naši vlastní existenci. Může se proto oživit pouze tehdy, nalezneme-li k Bohu nový vztah – jestliže se naučíme chápat Boha opět jako toho, kdo jedná ve světě i v nás samotných. „Očekáváme vzkříšení mrtvých a život budoucího věku“ – tato věta není nějakým dalším požadavkem víry, postaveným vedle víry v Boha; je to prostě rozvinutí toho, co znamená věřit v Boha Otce, Syna a Ducha Svatého. Věčný život neodhalíme analýzou své vlastní existence, ani zaměřením na sebe, na své naděje a potřeby. Člověku, který je fixován k sobě, se věčný život stále více vymyká. V příklonu k Bohu se však samo od sebe projevuje, že ten, na koho Bůh pohlédl a miluje ho, podílí se na jeho věčnosti. Takovéto chápání vyjádřil kdysi velmi krásně Origénés; říká, že „každá bytost, jež má účast na oné věčné přirozenosti, sama nepomíjí (…), aby se tak projevovala věčnost Boží dobroty“. A dodává: „Copak by se nejevilo jako bezbožné domnívat se, že duch, který je schopen sdílet Boha, by svou podstatou mohl zaniknout?“

Tato vnitřní souvislost mezi obrazem Boha a představami o životě za hranicí smrti se potvrdí, nahlédneme-li byť jen krátce do dějin náboženství. Až kam můžeme v lidských dějinách

dohlédnout, stěží kdy existovala představa, že smrtí všechno končí. Na nějakou myšlenku o soudu a pokračování života se dá narazit prakticky všude. Avšak tam, kde se ještě nenahlíží moc jediného Boha obepínající celý svět, i obraz toho druhého života zůstává nezřetelný a neurčitý. Je to bytí v nebytí, stínová existence, nazíraná ve zvláštním vztahu ke světu živých. Na jedné straně duchové v říši stínů ještě potřebují pomoc jiných lidí, aby mohli přetrvat; je potřebí duchy živit, pečovat o ně, aby se jim tak umožnila alespoň časově omezená nesmrtelnost. Na druhé straně se však duchové stali mocnostmi, náležejí nyní ke světu duchů, a ten proniká vším. Mohou být hrozbou, nebo i pomocí. Z návratu duchů panují obavy, proto je snaha se před nimi pomocí všelijakých obřadů chránit. Naopak jsou to opět právě duchové předků, kdo ochraňují své příbuzné a jsou uctíváni, aby se tak zajišťovala jejich pomoc. Kult předků je prapůvodním jevem v soužití kmenů; vyjadřuje vědomí, že lidé mají společenství, které nepřeruší ani smrt.

Učení o reinkarnaci, které se rozvinulo především v asijském prostoru, je zřejmě třeba považovat za pokus vysvětlit neteistickým způsobem záhadu nespravedlnosti v tomto světě: V existenci plné utrpení se pyká za dřívější bezpráví, a tak se za zdánlivou křivdou světa, kde se pachatelům zločinů vede dobře a nevinní strádají, skrývá neúprosná spravedlnost, která všechno usmiřuje a uvádí do pořádku. Je-li však veškerá existence v tomto světě zakoušena jako utrpení, pak už taková putování duše nepostačují: Cílem všeho očišťování a proměn je pak vymanit se z pout individuální izolovanosti, z celého toho zmateného koloběhu bytí, sestoupit a vrátit se do prapůvodní identity, jež je zároveň nic i všechno.

Jistě není náhodné, že vyhasínáním víry v živého Boha se dnes všechny tyto archaické obrazy vracejí, jenže pozbyly své nevinnosti a mravní velikosti. Reinkarnace, v kterou dnes opět věří mnoho lidí, už není vykonávání tajemné moci spravedlnosti, nýbrž spíše svého druhu aplikace zákona o zachování energie: duše jakožto energie se prostě nemůže rozplynout, potřebuje jiná vysvětlení. Nicméně se v novém výskytu takovýchto i jiných modelů a představ projevuje skutečnost, že člověk ví o tom, že smrt není posledním slovem jeho existence; toto vědomí si vyhledává jiné a často značně podivné cesty, na nichž se moc milujícího Boha, který nám nedá padnout, vytrácí z pohledu. Ponenáhlu se tak rýsuje, co se musí stát, abychom opět s přesvědčením mohli říci: Očekávám věčný život. Musíme si prostě živého Boha a jeho lásku nově uvědomit. Pak budeme vědět, že tato láska, která je věčná a která znamená moc, nám nedá padnout. Než však tuto myšlenku blíže rozvineme a uvidíme přitom, jak On sbírá a zvedá jednotlivé úlomky lidských očekávání, musíme se ještě jednou obrátit k potížím moderního člověka, což jsme my sami.

Kromě ústřední příčiny, odumírání obrazu Boha, existují totiž ještě další důvody pro naše těžkosti s nadějí ve vzkříšení. Předně nám v živém očekávání věčného života brání to, že už nejsme s to si pod tím nic představit. V dřívějších dobách zřejmě bylo ještě poměrně jednoduché myslet si nebe jako místo plné krásy, radosti a míru. Jenže podoba moderního světa nám tyto opory představivosti nemilosrdně vzala. Kde však není žádná představa, vyprchává i očekávání, vždyť lidské myšlení potřebuje nějakou formu názornosti. Nakonec sem musíme přiřadit i skutečnost, že nám věčné pokračování naší existence vlastně nepřipadá žádoucí. Sama už je svízelná až dost; ale i kdyby všechno šlo dobře, jeví se nám myšlenka nekonečnosti jako odsouzení k nudě, prostě je to pro člověka příliš. Na druhé straně však musíme nyní položit protiotázku: Už tedy pro sebe neočekáváme vůbec nic? Kdyby tomu tak bylo, pak by princip naděje, který Ernst Bloch prohlásil za podstatu marxismu, nebyl mohl najít tolik přívrženců; pak by se bylo neupsalo tolik lidí víře v politické utopie. Člověk, který neočekává vůbec nic, už také nemůže žít. Lidská existence je svou povahou rozpjata do čehosi většího.

Avšak co vlastně očekáváme? Ono prapůvodní očekávání, které v člověku tkví a nemůže mu vůbec být odňato, se může projevovat mnoha způsoby. Jedna z podstatných podob je ta, že čekáme na spravedlnost. Nedokážeme se prostě vyrovnat s tím, že pravdu neustále mají jenom silní, kteří utiskují slabé; nemůžeme se smířit s tím, že nevinní musejí často tak strašně trpět a veškeré štěstí že zjevně padá do klína viníkům. Touha po spravedlnosti, která se tak mohutně projevovala v zápasech myslících a strádajících lidí všech dob, nemůže být vzata ani nám. Toužíme po spravedlnosti, proto také toužíme po pravdě. Vidíme, jak se rozmáhá a

„Děkuji, věděl jsem, že je na vás spolehnutí.“

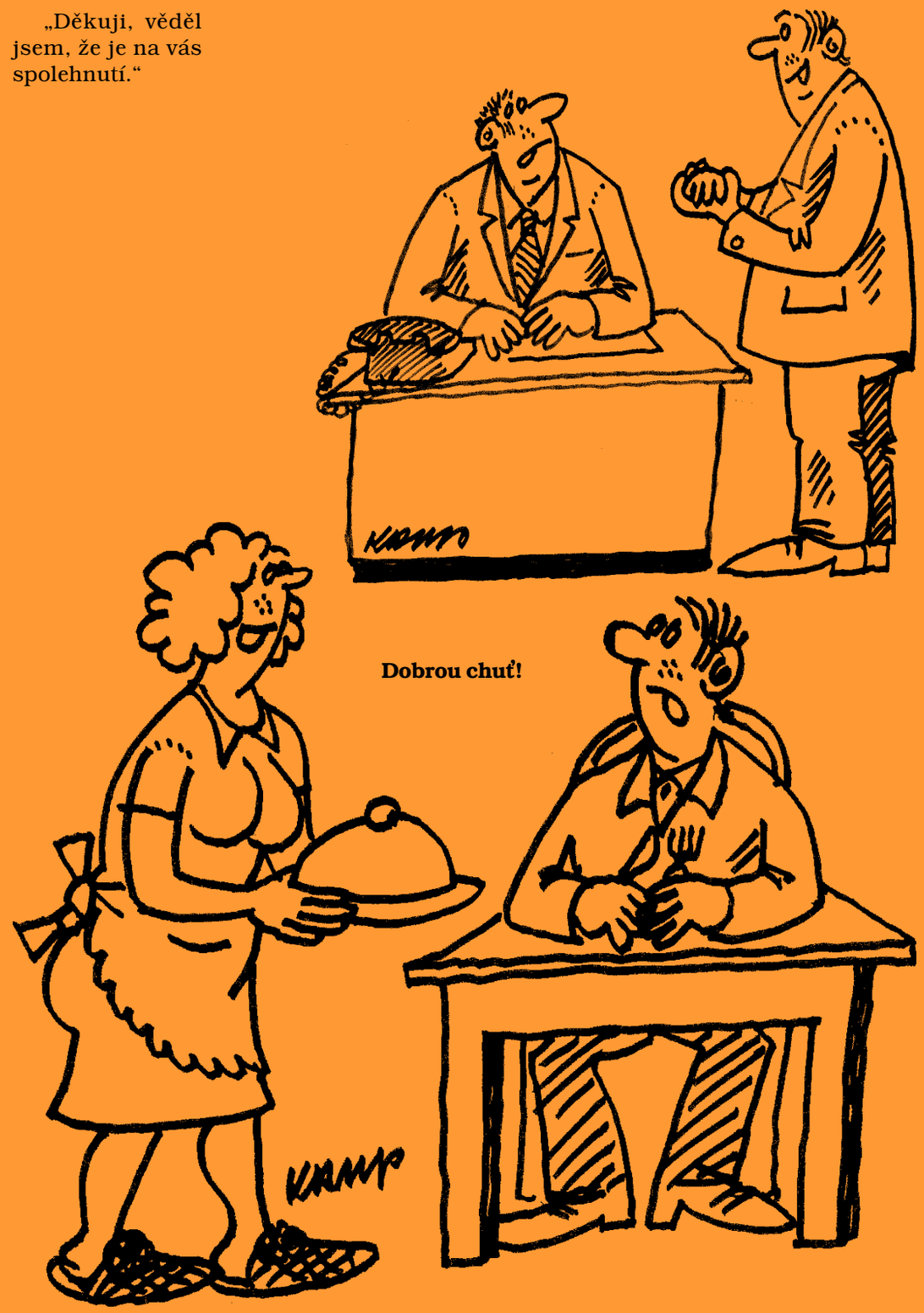

„Jiří,“ povídá manželka, „hádej, co jsem dnes připravila k obědu?“
„Hele, napřed to dej na stůl a pak budu hádat.“

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Demokraticky pracovat, demokraticky žít!

„Chlapi, když padne vorel, tak jdeme na pivo – a když padne panna, tak házíme tak dlouho, až padne vorel."

Svorně doma, svorně na pracovišti!

„Pane šéf, můžete mi dát zítra placené volno? Manželka chce, abych ji pomohl s podzimním úklidem."

„Z takového důvodu vám přece nebudu dávat volno!"

prosazuje lež a že často vůbec není možné se proti ní uplatnit. Toužíme po tom, aby přestalo všechno to nesmyslné žvanění, krutosti, bída; toužíme po tom, aby přestala temnota neporozumění, která nás dělí, aby skončila neschopnost milovat a aby byla možná skutečná láska, která vysvobodí celou naši existenci ze žaláře jejího osamění a otevře ji směrem k druhým, do nekonečna, aniž by nás zničila. Také by se dalo říci: Toužíme po pravém štěstí. My všichni.

2. Co je to „věčný život"?

Toto přesně máme na mysli, říkáme-li „věčný život", což znamená ne nějaké dlouhé trvání, nýbrž kvalitu existence, v níž trvání jakožto nekonečná posloupnost okamžiků mizí. Znamená to ovšem také, že touha po věčnosti se stává vzdorem proti věčnosti, vzdornou konečností tam, kde se někdo natolik identifikoval s nespravedlností, lží a nenávistí, že pro něho by nástup spravedlnosti, pravdy a lásky znamenal negaci jeho existence, a to pociťuje jako své nejvnitřnější ohrožení. Kde se taková existence vyskytne, musíme ji označit jako zatracení. Kde se lež a křivda staly znakem identity života, tam ovšem je věčný život negací této negativní identity. Spása se stává stresem, protože se člověk spolčil se zlem a celým svým životem propadl negaci.

Po tomto ohlédnutí na nejzazší ohrožení člověka, které se zde přímo vnucovalo, se vraťme k positivnímu uvažování: Věčný život není nekonečný sled okamžiků, v nichž by bylo třeba pokoušet se přemáhat nudu a strach z neukončitelnosti. Věčný život je ta nová kvalita existence, v níž se všechno vlévá do onoho „nyní", lásky, v novou kvalitu bytí, která je vykoupena z rozdrobenosti v ubíhání okamžiků. V tomto našem časném životě je jednak každý okamžik příliš krátký, vždyť jako by s ním sám život unikal dřív, než jsme ho stačili zadržet; zároveň je pro nás každý okamžik příliš dlouhý, protože se ta spousta stále znova se vršících okamžiků stává svízelí.

Z toho rovněž vysvítá, že věčný život není prostě to, co přijde potom a o čem bychom si teď vůbec nemohli vytvořit žádnou představu. Protože je kvalitou existence, může už uprostřed pozemského života a jeho rozplývavé časnosti být přítomen jako to nové, jiné a větší, třebaže stále jen zlomkovitě a nedokonale. Hranice mezi věčným a časným životem nemá však prostě chronologickou povahu: Všeobecně máme za to, že roky před smrtí jsou časný život, a nekonečný čas po ní že je věčnost. Poněvadž ale věčnost není prostě nekonečný čas, nýbrž jiná rovina existence, nemůže takovéto pouhé chronologické rozlišení souhlasit. Věčný život je uprostřed času přítomen tehdy, když se nám podaří setkat se s Bohem tváří v tvář; toto hledění na živého Boha se může pro naši duši stát něčím jako pevným základem. Jakožto veliká láska nám Bůh už žádnými příhodami osudu nemůže být odňat, nýbrž je nezničitelným středem, z něhož prýští i odvaha a radost k dalšímu putování, přestože vnější věci jsou bolestné a těžké.

Jak si to představit, to se dá názorně vidět na žalmu 73 (72); tam se taková zkušenost v utrpení a zápasu věřícího člověka prolomila téměř bleskem a s přímo ohromující silou. Ten žalm je modlitbou člověka, „který na svém těle nese soužení a nemoc" – věřícího, jenž vždy usiloval o život z Božího slova, jehož celá existence se však nyní změnila v bolest a rozpor. Dřívější moudrost Starého zákona učila, že Bůh odměňuje dobro a trestá zlo. Jenže svět, v němž žalmista žije, se těmto představám vysmívá: Co se zde projevuje, je zkušenost Jobova, zkušenost Koheletova, zkušenost tolika strádajících spravedlivých Starého zákona. Život jako by odměňoval cyniky a nadutce, kteří tvrdí: Bůh si hemžení na zemi vůbec nevšímá. Nereaguje. Tito lidé, kteří sami ze sebe dělají bohy, mluví jakoby s nebes, vysoko shůry. Lid náruživě hltá jejich nabubřelá a nadnesená slova. Nemají žádné trápení. Jsou zdraví a vypasení. Svízele života neznají. Trpící spravedlivý je v nebezpečí, že ztratí víru. Copak nedává svět zapravdu cynikům? Není snad opravdu nesmysl přidržovat se Boha a žít podle jeho práva? Co když možná skutečně na nás nereaguje?

Řešení zasvitne žalmistovi ve svatyni, tj. v příklonu k živému Bohu modlitbou, kdy tím současně vystupuje z pouze soukromé sféry otázek a zápasu. Vstupem do svatyně se začleňuje do společenství víry, do znamení spásy, do společenství cesty Božích dějin, a odtud získává pohled na samého Boha. A tím se změní perspektiva. Postoj závisti se stane bezpředmětným stejně jako triumfování pýchy. Ukáže se zdánlivost takového štěstí; rozplyne se jako sen při procitnutí. Do popředí opět vstupují perspektivy pravé skutečnosti: „Já však chci stále být u tebe, uchopils mě za

pravici, povedeš mě svou radou a potom mě vezmeš do slávy. Koho mám na nebi kromě tebe? Když jsem u tebe, nevábí mě země. Touhou hyne mé tělo i duše. Bůh je navždy skála mého srdce a můj podíl. (…) Mé štěstí však je být nablízku Bohu“ (verše 23 – 26, 28).

V dotknutí duše Bohem se člověk učí správně vidět. I kdyby v nebi a na zemi měl kdovíjaké majetky, k čemu by to bylo? Štěstí pouze v úspěchu, pouze v moci, pouze ve jmění je vždy štěstí zdánlivé; pohled na dnešní svět, na tragédie všech těch úspěšných mocných, jejichž duše je zaprodána majetku a vyprázdněna, nám dokládá, jaká je to pravda. Neboť veliká zoufalství, proti nimž se marně užívá všemožných fines žádostivosti a jejího uspokojování, ta nepostihují chudé a slabé, nýbrž ty, kteří zdánlivě nemají svízele života.

Všechno v nebi a také na zemi by zůstalo prázdné, kdyby nebyl Bůh navěky naším podílem. „Život věčný pak je to, že poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista,“ říká se v Janově evangeliu (17, 3). To je přesně zkušenost žalmu 73 (72). Žalmista vidí Boha a činí zkušenost, že víc už nepotřebuje, že v doteku s Bohem je mu darováno všechno, opravdový život. „Kromě Tebe nic na nebi ani na zemi mě nevábí, a ač mé tělo hyne – být u Tebe, v tom je mé štěstí.“ Kde dochází k takovému setkání, tam je věčný život. Dělicí čára mezi časným a věčným životem prochází naším časným žitím. Jan rozlišuje bios jako rozplývající se život tohoto světa od zoé jakožto doteku s pravým životem, který se v nás otevírá tam, kde se v nitru skutečně setkáváme s Bohem. V tomto smyslu říká Ježíš v Janově evangeliu: „Kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný (…) Přešel už ze smrti do života“ (5, 24). Ve stejné linii je slovo z příběhu o Lazarovi: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i když umřel, bude žít, a žádný, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky“ (11, 25). Tatáž zkušenost je vyjádřena rozmanitým způsobem v Pavlových listech, například když v poutech píše uvězněný Pavel Filipanům: „Pro mě život je Kristus a smrt ziskem.“ Touží po tom, aby zemřel a byl s Kristem, avšak poznává, že je potřebnější, aby zůstal kvůli svým obcím (1, 21 – 24). „Žijeme-li, žijeme pro Pána, umíráme-li, umíráme pro Pána. Ať tedy žijeme nebo umíráme, patříme Pánu“ (Řím 14, 8).

3. „Všechno, co mám, je tvé“: Pospolitostní a přítomnostní charakter věčného života

Vidíme tedy, že věčný život je takový způsob života uprostřed naší současné pozemské existence, kterého se smrt netýká, protože ji přesahuje. Žít věčnost uprostřed času je tedy první výzva článku víry, z něhož jsme vyšli. Budeme-li žít takto, pak se naděje ve věčné společenství s Bohem stane určujícím očekáváním naší existence, neboť pak poroste i naše představa o jeho skutečnosti a jeho krása nás bude zevnitř proměňovat. A ukáže se, že v takovém setkání s Bohem tváří v tvář netkví nic sobeckého, žádný ústup do pouhého soukromí, nýbrž právě ono osvobození od „svého já“, což teprve věčnost vůbec činí smysluplnou. Nekonečný sled okamžiků by byl nesnesitelný; soustředění naší existence do onoho jednoho pohledu Boží lásky nejenom mění nekonečnost ve věčnost, v Boží dnešek, ale zároveň znamená společenství se všemi, kdo jsou osvojeni touž láskou. V království Syna, jeho lásky, se podle výroku svatého Jana Zlatoústého „chladná slova můj a tvůj“ nevyskytují. Protože Boží láska je společná nám všem, náležíme si všichni navzájem. Kde je Bůh všechno ve všem, jsme my všichni ve všem a všechno v nás, jsme v jednom těle, těle Kristově, v němž radost jednoho údu je radostí všech ostatních údů, jako utrpení jednoho údu bylo utrpením všech údů. To znamená dvojí:

A. Přítomnost a věčnost neleží jako přítomnost a budoucnost vedle sebe a oddělené od sebe, nýbrž jsou navzájem v sobě. To je ten pravý rozdíl mezi utopií a eschatologií. Po velmi dlouhou dobu nám přece nabízeli utopii, to znamená očekávání budoucího lepšího světa, namísto eschatologie, namísto věčného života. Že prý věčný život není skutečností, že nás jen odcizuje času. Reálným cílem že však je utopie, a k tomu cíli se všemi svými silami můžeme propracovat. Tato myšlenka je klamný závěr; vede ke zničení našich nadějí. Neboť ten budoucí svět, pro nějž se spotřebovává přítomnost, se nás samých nikdy týkat nebude; existuje vždy jen pro ještě neznámou budoucí generaci. Je jako voda a ovoce nabízené ve známém starém příběhu o Tantalovi: voda mu stále sahá až ke krku a ovoce až před ústa. Avšak když se ve své veliké žízni chce napít, ustoupí voda až tam, kam nemůže dosáhnout, a když chce z hladu ochutnat ovoce, stane se totéž. Tento starý obraz prokletí pýchy jakožto nejvlastnějšího lidského

pokrytectví káral Kristus Pán ze všeho nejtvrději. Je známou věcí, že i na nás pokušení být lstivými do různé míry útočí. Jde o to, abychom se mu bránili a ubránili. Nelze se ale pokrytectví bránit jen v „prkotinách“. Někdo je totiž v malichernostech plný otevřenosti, ale jde-li o něco důležitého, uzavírá se do sebe a klame okolí podoben chameleónovi. Otevřenost pouze v maličkostech nás „pravými katolíky“ neudělá.

Dnešní úkol: Nezdá se vám, že Pán Ježíš byl někdy opravdu drzý – vtíravý? O tom dnešní tajenka; odkud je?.

VODOROVNĚ: A. Volba státní příslušnosti; citový vzruch; pianissimo pianissimo (zkr.). - B. Dvorní malíř španělských králů; zbít (expr.); výklopný úzkokolejný vozík na sypké materiály. - C. Armádní tělovýchovný klub (zkr.); islámský postní měsíc; jazzový sloh 20. stol.. - D. Kód rumunské měny; odpůrci zavádění strojů (hist.); jméno římskoněm. císařů ze saské dynastie. - E. Prodejný novinář (hanl.); atribut apoštola Šimona; jednomístná závodní loď. - F. Židovka, která jako královna Persie zachránila svůj národ; štáb vzdušných sil (zkr.); obřadní oděvy. - G. Město v podhůří Středního Uralu; náhle zakončená rovným příčným koncem; český malíř (tvořil obrazy s církevní tematikou). - H. Střet názorů; dozorce na stavbě; hořekovat (knižˇ.). - I. Domácky Monika; ozdobné stropní svítidlo; lyžařský vlek. - J. Akumulace volné suti na úpatí svahů; sportovní úbory; šaty (slang.). - K. Spojovací zákop v posiční válce; dělník pracující při tažení drátů; Česká akademie věd a umění. - L. Občanské jméno sv. Terezie Benedikty od Kříže (česky); chuchvalec (palindromické slovo); klopa (zast.). - M. Římsky 51 51; chování, způsoby (zast.); zakladatel státu Slovanů existujícího na území dnešní České republiky, Slovenska, Rakouska a Slovinska v 7. stol. - N. Rostlina s dužnatými listy; rokokový dekorační motiv z mušlí; část těla mimo hlavu a končetin. - O. Hmota užívaná v obalové technice; **3. díl tajenky**. - P. Obyvatel Orientu (řidč.); ztepilá štíhlá palma.

SVISLE: 1. Valašský chlapec; podkladový nátěr malby; levý přítok Rýna; řeka Pád (italsky). - 2. **1. díl tajenky**; prvorozený syn Judy a Tamar. - 3. Kruhové urychlovače nabitých částic; řidiči letadel. - 4. Vyšší anglický šlechtický titul; přední český herec, katolík, 28. 1. 1977 podepsal v Národním divadle antichartu Za nové tvůrčí činy ve jménu socialismu a míru; pokles citového vztahu k okolí; polyetylen (zkr.). - 5. Syn Izáka a Rebeky; povlak na sliznici hrtanu; iniciály bolševického revolucionáře, marxistického teoretika a masového vraha židovského původu Trockého; Mojžíšův výmluvný bratr (anglicky). - 6. Římsky 3550; kdo rád do všeho šťourá; kloktavý zvuk (bás.). - 7. Iniciály bl. Olivera, jednoho z 96 biskupů a kněží vyvražděných pod heslem rovnosti, volnosti a bratrství 2. 9. 1792 v pařížském kostele karmelitek; **4. díl tajenky**; rozkládající se (hrudka margarínu). - 8. Kdo cídí; opít se alkoholickým nápojem; africká ohrada na dobytek. - 9. Rozvrh příjmů a vydání; stát jako subjekt majetkových práv; citoslovce náhlého škubnutí; žena nevalné pověsti. - 10. Zaplněné ve velmi hojné míře; podstavec; pocta; národní rekord (zkr.). - 11. Pospolitě; mimořádná událost nesvědčící životnímu prostředí. - 12. **2. díl tajenky**; anglicky 'bláto'. - 13. Papež; zástava ve hře; modř čisté oblohy; šťávy z nezralých makovic.

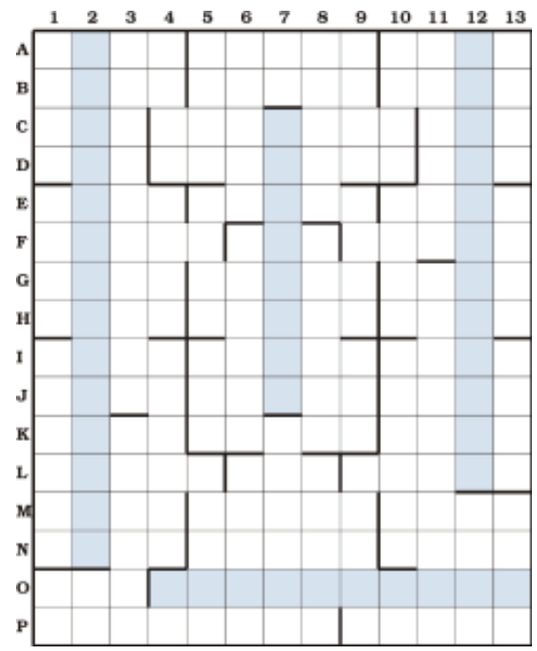

Pomůcka: earl, kraal, lora, muck, ryc.

Ladislav Martinča

b) skutky zbožnosti – např. slavení bohoslužby nebo pobožnosti, modlitba, duchovní četba, studium křesťanské nauky;

c) skutky lásky – např. služba potřebným lidem, církevnímu a také občanskému společenství.

Předním údobím pokání je doba postní, kdy křesťan mj. pomocí vnitřního usebrání a kajících skutků usiluje o hlubší sepětí s Kristem Pánem. Toto pokání vrcholí obnovou křestního vyznání při slavnosti Zmrtvýchvstání.

Předním dnem pokání a kajících skutků je pátek, pokud není slavnost.

Na Popeleční středu a Velký pátek je přísný půst: nejíst maso (závazné od 14 let) a najíst se dosyta jen jednou za den; mimo to jsou dovolena dvě malá posilnění (závazné od 18 do 60 let). Je třeba přihlédnout ke zdravotnímu stavu.

Před přijímáním Těla Kristova je eucharistický půst: jednu hodinu nic nejíst a nepít. Voda a nezbytné léky tento půst neporušují. Je třeba přihlédnout ke zdravotnímu stavu.

5. Podle svých možností dobrovolně přispívat na hmotné potřeby církve (solidarita).

9. Co se můžeme naučit od sv. Moniky?

Životopis sv. Moniky, dá-li Bůh, přineseme jindy. Zde se zaměříme jen na požadovanou odpověď. V knize Nové profily světců (Jaroslav Němec), doporučené v roč. 4 Obrázku č. 11, 7. 10. 2006, s. 19n., se dočítáme: Sv. Monika je vzorem pro každou manželku a matku, která hledá opravdové štěstí pro své děti a pro svou rodinu. Je známo, že velmi konkrétně usilovala a stále se modlila za obrácení manžela i syna Augustina. Její manžel se na konci života jejím přičiněním a modlitbami stal křesťanem I dětem chtěla dát křesťanské zásady do života a stálo ji to mnoho práce, obětí a slz. Největší starosti jí dělal velice nadaný syn Augustin, který se nechal svést na špatnou cestu a dokonce upadl do bludu manichejců. Sledovala ho, ale on ji klamal, modlila se za něho, ale on zůstával lhostejným. Šla za ním až do Milána a teprve v tomto městě viděla první náznaky obrácení. Augustin později vzpomíná na její mystické spojení s Bohem a na její velikou lásku.

Modlitba: „Bože, útěcho zarmoucených, tys vyslyšel svatou Moniku, když tě se slzami prosila za obrácení svého syna Augustina; vyslyš také naše prosby, dej nám ducha opravdové kajícnosti a ukaž i na nás bohatství své milosrdné lásky. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. Amen.“

10. Kdo to byl Břetislav Kavka?

Tato otázka je velice zapeklitá, protože zmíněný pan Kavka se zabýval podobnými činnostmi, jako jiní známí dva lidé, a to Jindřich Paseka a – kněz František Ferda; byli to tzv. léčitelé. Všichni své úspěchy vysvětlovali vírou, tu katolickou, tu jinou. Např. o tzv. „Pateru Ferdovi“ praví Wikipedia toto: „Měl rozsáhlou klientelu, v níž nechyběli ani nejmocnější zástupci státu.“ Sám Kavka byl „původním povoláním řezbář a sochař“, ale proč by setrvával u těchto obyčejných a těžkých povolání, když „měl tak výjimečné schopnosti“? Všichni členové této slavné trojky jsou už po smrti. Za svého života dělili lidi na vášnivé příznivce a zarputilé nepřátele. Např. za P. F. Ferdu se neoficiálně stavěli početní a významní církevní představení. A kdo by dnes nechtěl být uzdraven? Nadto způsobem, který byl označován jako „zázračný“? Kolik naopak je dnes lidí, kteří by raději zemřeli, než aby se s risikem ztráty přízně Boží svěřili do péče lidem, o nichž nebylo církevně rozhodnuto, a patrně to i nelze rozhodnout, zda jsou „temní šarlatáni“ nebo osoby, které jako apoštolové sv. Petr a sv. Jan říkají: „Co mám, to ti dám!“ (Sk 3, 6)? Léčitelství skutečně bývá spojeno s nebezpečími přirozeným i nadpřirozeným (viz též loňský Obrázek č. 7 a 10, v přílohách odpovědí testů pro dospělé).

br. Felix OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla z Jan 1, 47b: „Ježíš uviděl Natanaela, jak k němu přichází, a **řekl o něm: 'To je pravý Israelita, v kterém není lsti.'**“ Má se za skoro jisté, že jde o později jmenovaného apoštola Bartoloměje, který je uváděn v seznamu apoštolů spolu s Filipem. Sv. Jan ale používá jméno Natanael, a to i v závěru svého evangelia (v. 21, 2) o zázračném lovu ryb v Tiberiadském moři po Ježíšově zmrtvýchvstání. Za pozornost stojí jednak Pánovo označení „pravý Israelita“, což odkazuje i na „nepravé Israelity“ a což je myšleno i na křesťany či katolíky v novozákonní době. A jednak to, čím se obojí mj. liší – v prvních lest není, ve druhých je. Právě

hříchu vystihuje přesně onu hybris, která eschatologii nahrazuje utopií vlastní výroby, to znamená chce splnit naději člověka jeho vlastními silami, bez víry v Boha. Utopie se vždy zdá být zcela na dosah, avšak nikdy nenastane, protože člověk zůstává vždy svobodný, a tedy nemůže být nikdy fixován do nějakého definitivního stavu. Boj, který drží zlo v mezích, musí podstupovat každá generace vždy znovu, nelze se ho zbavit pomocí institucí předchozí generace. Tvrzení, že dějiny mají vnitřní logiku, která na konci nutně zplodí tu pravou společnost (tedy stvoří jiné lidi), je primitivní mýtus pokoušející se pojem Boha nahradit anonymní mocí, v niž věřit není nikterak osvícené, nýbrž naprosto nelogické. Víra v utopii mohla v moderním světě nahradit naději ve věčný život tak dalekosáhle proto, že splňovala dvě základní podmínky moderny: Šlo zde o to, co děláme my sami a k čemu není zapotřebí žádného transcendentního Boha (imanentní Boží logiky dějin ovšem ano). Protože jde o něco uskutečnitelného, je možné si ten budoucí svět také představit: vždy tak blízko jako to Tantalovo ovoce a také vždy stejně tak daleko. Představu budování budoucí ideální společnosti bychom měli konečně jako mýtus opustit a místo toho pracovat s veškerým nasazením na posílení sil, které zabraňují zlu v současnosti, a mohou proto poskytnout i první záruku pro nejbližší budoucnost.

B. To se přesně děje, když věčný život nabude na síle uprostřed času. Neboť to znamená, že Boží vůle se děje „jako v nebi, tak i na zemi“. Země se stává nebem, Božím královstvím, když se na ní děje Boží vůle jako v nebi. Za to se modlíme, protože víme, že není v naší vlastní moci stáhnout nebesa k nám. Vždyť Boží království je Jeho království, a ne naše království, ne naše panství; pouze proto je spolehlivé a definitivní. A je vždy zcela blízko tam, kde se přijímá Boží vůle. Neboť tam vzniká pravda, vzniká spravedlnost, vzniká láska. Boží království je mnohem blíž než tantalovské ovoce utopie, protože není chronologickou budoucností, není to chronologické potom, nýbrž označuje v každé době cosi zcela jiného, co právě proto může sestoupit a vnořit se do času, aby ho jednou do sebe zcela pojalo a učinilo z něho čistou přítomnost. Věčný život, který ve společenství s Bohem začíná zde a dnes, rozevírá toto zde a dnes a napřahuje je do širokosti nejvlastnějšího bytí, které už není rozdělováno tokem času. V něm už také nemůže existovat neprostupnost já a ty, spojená úzce s rozdrobeností času. Vskutku – kdo svou vůli vloží do vůle Boží, uloží ji tam, kde má své místo veškerá dobrá vůle; naše vůle splyne tak rovněž s vůlí všech ostatních. Kde k tomu dochází, stává se pravdou výrok: „Nežiji už já, žije ve mně Kristus.“ Tajemství Krista, který podle krásného Origenova vyjádření je zosobněním Božího království, je určujícím středem pro pochopení věčného života.

Než budeme tuto myšlenku dál sledovat, rád bych ještě poukázal na realismus křesťanské naděje v to, co je tak docela jiné, ve věčné Boží království. Jak silně víra ve věčný život působí dovnitř do přítomnosti, můžeme sotva u nějakého autora vidět tak působivě jako u Augustina, který musel prožít zhroucení Římské říše a všech jejích civilizačních pořádků, tedy událost plnou útrap a hrůz. Věděl však a také viděl, jak tu vyrůstá jakési nové město, Boží obec. Když o ní mluví, cítíme, jak se zevnitř celý rozehřívá: „Až bude smrt vítězně zničena, pak už tyhle věci nebudou; a bude mír – plný a věčný mír. Budeme v jakémsi městě. Bratři, když o tom městě mluvím, a třebaže se ta nynější pohoršení stále zmnožují, už se sám nedokážu udržet na uzdě.“ Budoucí město je pro něho takovou oporou, že je v určitém ohledu již městem přítomným – všude tam, kde nás Pán shromažďuje ve svém těle a naši vůli vkládá do Boží vůle.

Žít s Bohem, žít věčný život v životě časném, je možné proto, že existuje život Boha s námi: toto Boží bytí s námi je Kristus. V něm má Bůh na nás čas, on je Božím časem pro nás a zároveň otevřením času do věčnosti. Bůh už není vzdálený, neurčitý Bůh, vzhůru k němuž nedosáhne žádný most, nýbrž je to Bůh blízký: tělo jeho Syna je mostem našich duší. Skrze něho je vztah každého jednotlivce k Bohu roztaven do jeho jedinečného vztahu k Bohu, takže hledět na Boha už není odhlédnutí od druhého a od světa, nýbrž splynutí našeho pohledu a našeho bytí s jedinečným pohledem a jedinečným bytím Syna. Protože sestoupil dolů na zem (Ef 4, 9), není Bůh tedy už jen Bohem nahoře, nýbrž Bůh nás obklopuje shora, zdola i zevnitř. Je všechno ve všem, a proto nám všechno ve všem patří: „Všechno, co mám, je tvé.“ Ono „Bůh všechno ve všem“

započalo Kristovým sebezřeknutím se na kříži. A naplní se, až Království, tj. shromážděné lidstvo a v něm ostatní stvoření, Syn definitivně předá Otci (1 Kor 15, 28).

Proto už také nebude existovat pouze soukromá sféra isolovaného já, nýbrž „všechno, co mám, je tvé“. Tento nádherný výrok otce k marnotratnému synovi (Lk 15, 31), jímž pak Ježíš ve velekněžské modlitbě popsal svůj vlastní vztah k Otci (Jan 17, 10), platí v těle Kristově i pro nás všechny mezi sebou navzájem. Každé, byť sebeskrytější, přijaté utrpení, každé tiché snášení nezbytného zla, každé vnitřní přemáhání, každé propuknutí lásky, každé odříkání a každý tichý příklon k Bohu – to všechno působí souhrnně, v celku: žádné dobro není zbytečné. Tak se proti moci zla, která jakoby chapadly polypů hrozí obepnout celou strukturu naší společnosti a zadusit ji smrtelným objetím, postaví tento tichý koloběh pravého života jako osvobozující moc, v níž, jak Pán říká, bez rušení čehokoli, je Boží království již mezi námi (Lk 17, 21). V tomto koloběhu Boží království nastává, protože se Boží vůle děje na zemi jako na nebi.

4. Jednotlivé otázky křesťanské eschatologie

Tím, co jsme řekli, je tedy v hrubých rysech naznačeno, co má víra na mysli slovy nebe a peklo. Rovněž význam „místa očišťování“ lze odtud snadno pochopit. Místem očišťování je vposledku sám Kristus. Přistoupíme-li k němu nezakrytě, pak se samočinně stane, že veškerá ubohost a vina našeho života, které jsme většinou pečlivě skrývali i sami před sebou, v tomto okamžiku pravdy vyvstanou s palčivostí před naší duší. Pánova přítomnost bude na to všechno v nás, co je zapleteno do křivdy, nenávisti a lži, působit jako palčivý plamen. Stane se z ní očistná bolest, která z nás vypálí všechno, co je neslučitelné s věčností, s živým koloběhem Kristovy lásky. Odtud rovněž pochopíme, co to znamená soud. Opětovně můžeme říci: Kristus sám je soud, on, který je zosobněním pravdy a lásky. Vstoupil do tohoto světa jako jeho vnitřní míra, míra pro každý jednotlivý život. Že Vtělený, Ukřižovaný a Zmrtvýchvstalý sám je soudem, to zahrnuje dva sounáležité aspekty. Jednak to znamená to, o čem jsme už právě uvažovali – že tato míra odkrývá všechno nízké, pokřivené a hříšné v naší existenci; v bolesti očišťování se toho musíme zbavit. Je však ještě i druhá stránka. Romano Guardini, který při svém sklonu k melancholii pociťoval všechny hrůzy a strádání v tomto světě často bolestně jako břemeno naložené zcela osobně na něho, často říkával, že ví, že se ho Bůh na soudu bude ptát na jeho život. Avšak že na soud čeká, aby také on ze své strany kladl Bohu otázky – otázku po důvodech stvoření a po všech těch nepochopitelnostech, které ve stvoření nastaly jako následek svobody k zlému. Soud znamená, že Bůh bude této otázce čelit. Hans Urs von Balthasar to vyjadřuje takto: Boží obhájci nejsou přesvědčiví. Bůh sám se musí obhájit. „Jednou už to učinil, když Zmrtvýchvstalý ukázal své rány (…) Bůh sám musí vynalézt svou teodiceu. Určitě ji už měl vynalezenou, když lidi vybavil svobodou (a proto i pokušením) říci vůči němu samému, vůči jeho 'přikázání', ne.“ Pán na soudu ukáže tváří v tvář našim otázkám své rány, a my pochopíme plně. Zatím však prostě čeká, že budeme stát při něm a důvěřovat i řeči těch ran, i když logiku tohoto světa nedovedeme zcela propočítat.

Zbývá poslední otázka: Jak je tomu tedy vlastně s duší? A máme očekávat skutečné, tělesné vzkříšení mrtvých a nový věk? V posledních dvaceti pěti letech se slovo duše ocitlo na seznamu zakázaných výrazů; lidé se pokoušejí je obcházet, jak je to jen možné. Byly pokusy nám namluvit, že jde o pohanský (řecký) vynález, který v křesťanství nemůže mít žádné místo, protože se jím presentuje rozdělení člověka, což je neslučitelné s jednotou Stvořitele a jeho stvoření. Obojí je stejně nesprávné. Slovo duše existuje ve všech kulturách, a to s příbuznou základní tendencí, avšak v jednotlivostech s velmi rozličnými formami. To, jak se používá v křesťanské tradici, je plodem víry, který v této formě není mimo poselství Ježíše Krista možný a nikde jinde se ve stvoření nevyskytuje. Vyjadřuje Stvořitelem chtěnou zvláštnost lidské bytosti: člověk je ten tvor, v němž se duch a hmota stýkají a spojují v jeden jediný celek. Odsuneme-li slovo duše stranou, propadneme se bezděčně do materialismu, a ten tělo nepovyšuje, naopak ho zbavuje jeho důstojnosti. Říkají-li mnozí, že duše bez těla mezi smrtí a vzkříšením těla je absurdnost, pak zřejmě ne dost přesně naslouchali Písmu svatému. Neboť po Kristově nanebevstoupení problém duše bez těla už neexistuje: Tělo Kristovo jsou nová, nyní již neuzavřená

nač Pán Ježíš v nadpřirozené oblasti navazuje. Navíc v některých pavlovských listech se slovo rodokmen objevuje spíše v hanlivém významu. Už jsme tu psali o jakési renesanci rodokmenů či vývodů v poslední době, která uctívá genetiku. Pokud jde o Melchisedecha, krásně o něm mluví List Židům v kap. 7; doporučujeme si znovu přečíst a prorozjímat. Ve v. 3 se o tomto králi Sálemu (pokoje) píše: „Neuvádí se jeho otec, matka, rodokmen, kdy začal žít a kdy skonal.“ Z hlediska Starého zákona je to opravdu velmi podivné, protože už šlo o historickou Abrahámovu dobu. Ale z hlediska starozákonního předobrazu, z hlediska novozákonního naplnění dává vysvětlení ona kap. 7. Starozákonní text: 1 Mojž 14, 17 až 24.

6. Kdo to byl papež Marcel I, a co o něm víme?

Žádná zmínka o tomto papežovi dosud v Obrázku nebyla. Svatý Marcel I. byl 30. papežem. Datum narození není známo. Papežem byl zvolen asi 27. 5. 308 a zemřel asi 16. 1. 310. Po smrti papeže Marcellina v roce 304 Diocletiánovo pronásledování křesťanů pokračovalo s mimořádnou krutostí. Ale Diocletián abdikoval a v říjnu 306 nastoupil Maximián a křesťané v Římě se na nějakou dobu těšili relativnímu klidu. Nicméně trvalo téměř dva roky, než se církev zkonsolidovala natolik, aby mohl být zvolen nový biskup římský. Marcel převzal vedení církve ve velkém nepořádku. Modlitebny i pohřebiště byly postátněny a běžné aktivity církve podléhaly zmatku. V církvi bez rozumného vedení se množily různé frakce a navíc se ti, kteří v době persekuce od církve odpadli, domáhali opětovného přijetí do křesťanské komunity bez jakéhokoliv rozlišení. Podle Liber Pontificalis Marcel rozdělil území Říma na 25 okrsků v nichž ustanovil zodpovědné představené. Kromě toho byli odpovědni za řádné pohřbení mučedníků a za zaznamenání jejich činů. Nechal rovněž vybudovat nový hřbitov Cemeterium Novellae na Via Salaria v blízkosti katakomb sv. Priscilly (jde o mučednici 1. stol., manželku Mania Acilia Glabrio a matku senátora sv. Pudense; v jejím domě slavíval eucharistii sám sv. Petr). Dochoval se list do Antiochie, v němž dovozuje, že římská církev je hlavou celého křesťanstva a že bez svolení římského biskupa se nesmí konat žádný koncil.

Legenda vypráví o jisté bohaté vdově Lucině, která odkázala celé své jmění církvi. Císař se chtěl tohoto majetku zmocnit a proto vyzval papeže, aby se vzdal úřadu a zmíněný majetek mu předal. Když tak neučinil byl odsouzen, aby devět měsíců uklízel ve zvěřinci u dravých zvířat chovaných ke gladiátorským hrám. Poté byl ztlučen kyjem a vyhnán z města. Krátce nato zemřel. Byl pochován jako jeho předchůdce v katakombách sv. Priscilly. Chrám zasvěcený sv. Marcelovi stojí na místě domu vdovy Luciny (její připomínka je 30. 6.). Sv. Marcela uctíváme v den jeho úmrtí 16. ledna.

7. K povinnostem katolíka patří, aby chodil každou neděli do kostela. Ale má ještě nějaké jiné povinnosti?

Nejdříve se zmíníme o „pateru církevních přikázání“ (byla otištěna v roč. 3 Obrázku, č. 7, 13. 6. 2005 v příloze na s. 6). Kompendium nyní podává jejich přesnější znění, takže je znovu otiskujeme s krátkým výkladem. Přitom je ale třeba uvážit jednak to, že jsou i povinnosti přikázané Božím zákonem a jednak to, že název „povinnosti“ zde neznamená nějaké donucování, ale spíše pečlivý, zaručený a závazný návod, jak vést život v Boží přítomnosti a v jeho církví. To, jak jsou přikázání u každého z nás rozvinuta do praktické podoby, o tomto životě svědčí.

1. O nedělích a zasvěcených svátcích se zúčastnit mše svaté a zdržet se práce a činností, které by od posvěcování těchto dní mohly odvádět.

Zasvěcené svátky jsou: slavnost Narození Páně (25. 12.) a slavnost Matky Boží Panny Marie (1. 1.). Velmi se doporučuje slavit bohoslužbu i na Zelený čtvrtek, Velký pátek a v den slavnosti Zmrtvýchvstání, a dále o slavnostech liturgického roku a na Popeleční středu.

2. Alespoň jednou za rok úplně vyznat své hříchy ve svátosti smíření.

3. Alespoň v době velikonoční přistoupit ve stavu milosti posvěcující ke svatému přijímání.

Církev však doporučuje, aby věřící takto přijímali Tělo Kristovo co nejčastěji a aby pravidelně konali svátost smíření; dopustí-li se těžkého hříchu, aby ihned obnovili přátelství s Bohem (milost posvěcující) dokonalou lítostí a co nejdříve se z hříchu vyznali.

4. Ve dnech stanovených církví se zdržovat požívání masa a zachovávat půst, pokání vyjadřovat i kajícími skutky. Kající skutky jsou:

a) sebezápor – např. odříct si z jídla a pití (maso, sladkosti, káva, alkohol, cigarety), zábavu (televize, tanec), vyřídit nepříjemné záležitosti;

Odpovědi na otázky testu pro dospělé ze zářijového čísla

1. Co to je terebint?

Pistacia je jediný rod čeledi Pistaciaceae (někdy také řazen do větší čeledi ledvinovníkovitých, Anacardiaceae) čítající několik druhů. Původem je ze severního subtropického podnebného pásu. Zástupci rodu jsou malé stromy nebo keře rostoucí do výšky 5 až 15 m. Mají střídavě postavené listy. Mohou být podle druhu stálozelené nebo opadavé. Řečík terebintový (Pistacia terebinthus) neboli řečík palestinský (Pistacia palaestina) je také keř nebo malý strom. Z naříznuté kůry roní terpentýn, vonnou látku používanou dříve jako léčivo a k přípravě barev. Také tento řečík poskytuje jedlé oříšky. Moudrost o sobě praví (Sir 24, 16): „Jak terebint jsem roztáhla své větve."

2. Proč se v Písmu sv. píše, že se Bůh hněvá, když se jinde zase říká, že Bůh je nejvýš blažený? A jak se mohl někdy tak velice hněvat Ježíš? Byl, je, nebo nebyl, není Bohem?

Hněv může být u člověka citové, smyslové pohnutí a/nebo úkon vůle. Tak jako ostatní afekty, pokud u Boha vůbec jsou, i hněv je u něho pouze činností jeho vůle. Navíc Bůh se nikdy nehněvá na hříšnou osobu, nýbrž na její hřích. Takže pokud např. Žl 5 praví ve v. 7 „hubíš všecky lháře" a pokud něco takového Bůh někdy dělá, nedělá to z nepřátelství vůči lhářům, ale z nenávisti vůči jejich lžím. Ano, Bůh je nejvýš blažený, tj. má nekonečnou radost, a tou je opět jeho volní aktivita. Jinak je tomu u Pána Ježíše. On, vždy Bůh, má také vždy tyto vlastnosti, ale současně, po vtělení navždy jako člověk, má i lidské afekty. A tak se za svého pozemského působní dovedl i pořádně rozhněvat citově i volně (např. bičem vyhnal znesvětitele z chrámu).. A stejně i v nebi po jeho nanebevstoupení jistě nelze vyloučit i např. jeho občasný lidský pláč nad novým Jerusalémem, tj. nad něčím nebo někým v naší církvi.

3. Jak může být Nový zákon pravdivý, když apoštol Petr je jednou nazván synem Janovým a podruhé, v jiném textu, zase synem Jonášovým? Na kterých místech tato nesrovnalost je?

V českém překladu skutečně obě označení působí podivně, ne tak ale v původním jazyku (mezi lidmi se mluvilo aramejsky). Jonáš je překlad pro Jona (Mt 16, 17), a to je zkratka pro Jochanan (Jan 1, 42 a 21, 15); obojí znamená Jan. Kolik jen podob má jméno Jan i v dnešní češtině?!

4. Měl apoštol Petr manželku, když se mluví v Písmu sv. (kde?) o jeho tchyni, a jak to bylo po této stránce s ostatními apoštoly?

V souvislosti s celibátem duchovních se touto otázkou zabývali mnozí a jejich odpovědi byly často poplatné zájmu, který měli na odpovědi. V médiích se např. slyší, že všichni apoštolové byli ženatí, kromě sv. Jana. (S nadsázkou dodejme, že se možná v Událostech dočkáme i „zaručené" zprávy o jejich rozvodech.) Je ale potřeba vycházet z faktů. U žádného z apoštolů Nový zákon nikde nemluví o jeho manželství nebo manželce, dokonce ani u sv. Petra. To, že se mluví o jeho tchyni (Mt 8, 14, Mk 1, 30 a Lk 4,38 – což je vlastně jediné paralelní místo), může ale nemusí znamenat, že v době, kdy ho Pán Ježíš povolal, byl ženatý. Mohl být např. vdovcem a to, že nikde jinde se o této věci nemluví, hovoří spíše pro tuto možnost. Proč by to evangelisté zamlčovali? Celibát duchovních Kristus Pán ani apoštolové zákonem patrně nenařídili. Byly tu jen rady, o kterých ve svých listech píše sv. Pavel, a křesťané, tím spíše apoštolové, se jich drželi. Celibát byl takto jen doporučen – jako závazný obyčej je znám ve 3. století. Proto nebyl žádný důvod o nějaké manželce některého apoštola mlčet – kdyby ovšem taková manželka byla. Mohla Pána Ježíše a jeho druhy obsluhovat jako Marta, mohla je doprovázet a starat se o ně jako jiné ženy: Marie z Magdaly, Jana, manželka Chuzy, Zuzana (Lk 8, 2n.) aj.

5. Jaký význam měl pro Židy rodokmen, jaký význam má pro ně dnes a proč se u Melchisedecha neuvádí, když je to tak důležitá postava?

Zápisem o předcích člověka nemusí být jen rodokmen; ten jde jen po otcovské linii. Může jím být i tzv. vývod, který sleduje mužské i ženské předky a který se někdy zobrazuje jako tzv. rodinný strom. Přitom rodokmen vůbec není omezen na židovství, ale je znám ve všech kulturách, které mají písmo. Dříve sloužil rodokmen i jako zdroj měření času – chronologie. Ale je pravda, že největšího rozmachu dosáhly rodokmeny v „národě knihy", u Židů. Ve Starém zákoně jsou jich desítky. A i když dnešní židovství-judaismus není už zjeveným náboženstvím, ale jen deformací původního zjeveného náboženství Starého zákona, rodokmeny se u Židů udržely. Souvisí to i s jejich úsilím o národní přežití. V Novém zákoně jsou rodokmeny už jen dva, aby bylo ukázáno,

nebesa. Jestliže jsme se sami stali údy Kristova těla, pak jsou naše duše zachyceny v tomto těle, ono se stalo jejich tělem, a tak vyčkávají konečného vzkříšení, kdy Bůh bude všechno ve všem. Toto vzkříšení těla na konci dějin je však něco vskutku nového. Nedokážeme si to plně představit, protože neznáme možnosti ani hmoty, ani Stvořitele. Avšak od Kristova vzkříšení víme, že nebudou zachráněni jen přepočetní jednotlivci, nýbrž že Bůh může a chce obnovit i své stvoření. Stvoření, které si Adam podrobil a stále je nějak pošlapává, čeká na Boží děti. Tam, kde jsou, se obnovuje i stvoření.

Rád bych zakončil slovy z jednoho Augustinova kázání, v němž je podle mého názoru skvěle vystiženo, co znamená očekávat věčný život už nyní, v životě vezdejším: „Dívka řekne svému milému například: 'Tenhle kabát nenos.' A on ho nenosí. A řekne-li mu v zimě: 'Nejvíc se mi líbíš v krátké tunice', on raději bude mrznout, než aby ji zarmoutil. Ale copak ona má moc, aby ho nějak trestala? Ne, on se bojí jen jediného, že ona řekne: 'Jinak se na tebe ani nepodívám.'" Toto znamená očekávat věčný život: nechtít už ztratit Boží pohled, protože On je náš život.

Papež Benedikt XVI. ještě jako Joseph kardinál Ratzinger a prefekt Kongregace pro nauku víry přednesl tuto přednášku před více než 17 lety, 30. března 1992 na Katolické teologické fakultě v Praze v seminárním kostele Sv. Vojtěcha. Při současné jeho návštěvě v České republice sice všichni tuto přednášku zmínili, ale vůbec nikdo ji nepublikoval.

Archivní dokument z dubna roku 1992

O čem se začíná mluvit

V Praze, 7. října 2009

Adresáti: Arcibiskupství pražské, Česká biskupská konference, Sekce pro mládež ČBK, Apoštolská nunciatura ČR

Na vědomí: Svatý Stolec, Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, katolická média

OTEVŘENÝ DOPIS MLADÝCH LIDÍ VŠEHO VĚKU O LITURGII

Vaše Eminence, Excelence, drazí bratři a sestry,

jsme velice rádi, že jsme v naší vlasti mohli přivítat Svatého otce Benedikta XVI. a jsme vděční všem, kteří se přičinili o zdárný průběh této vzácné návštěvy. Zároveň spatřujeme i jisté významné nedostatky, které ji provázely a které vyrůstají z praxe některých míst a společenství. Chceme jim věnovat následující řádky s nadějí, že napříště se jim podaří zamezit.

V žádném případě nechceme presentovat naše hudební a estetické preference, ale při psaní dopisu vycházíme z učení Církve a ducha koncilních a papežských dokumentů, jejichž seznam uvádíme na konci dopisu.

Vedle převážně dobrých dojmů z celé série akcí s Benediktem XVI. nás velmi nepříjemně zasáhla hudební složka Eucharistické liturgie ve Staré Boleslavi, která působila velice diletantsky. Problém ještě podtrhuje skutečnost, že liturgii celebroval hudbymilovný papež, který je dobře znám jako člověk s mimořádným estetickým cítěním, vyvinutým smyslem pro krásno, hudebním vkusem a hlubokým chápáním liturgie. Hudba ve Staré Boleslavi však dosahovala takové dekadence, že způsobená ostuda se dá připodobnit k situaci, kdy bychom papeži připravili ke mši svaté místo kalicha z ušlechtilého kovu jeho plastovou napodobeninu a místo vkusného ornátu igelitovou pláštěnku (byť by byla v příslušné liturgické barvě).

Při srovnání se světským přivítáním papeže ve Španělském sále Pražského hradu, kde bylo provedeno Dvořákovo Te Deum, zatímco na mši svaté zněly laciné popové skladby světského charakteru (byť se zbožnými texty a technicky poměrně dobře zahrané), se stydíme o to více.

Jaké jsou konkrétní důvody našeho tak silného rozhořčení?

Nevhodný hudební styl

Liturgickou hudbou (musica sacra) se koná bohoslužba, a proto by se měla vyznačovat posvátností a krásou formy. Byť je hudba použitá ve St. Boleslavi emočně velmi působivá, pro použití při mši svaté je naprosto nevhodná, neboť není posvátná, a lidem, jimž je vlastní užití

různých hudebních stylů jako výrazového prostředku, účinně brání usebranosti a prožití hlubokého mystéria Nejsvětější Oběti. Redukovat duchovní prožitek na pouhý významuprostý emoční zážitek je velmi nebezpečné! Velmi to zavání konsumismem, který papež i během své návštěvy u nás opakovaně kritizoval.

Použité skladby hudebně vycházejí z popu a beatových hnutí, kterým zcela evidentně nešlo o oslavu Boha, ani si nekladly za cíl vyjádřit transcendentální myšlenky a pohnutky. Bylo by velice naivní domnívat se, že tato podstata se napraví pouhým dosazením zbožného textu.

Tento na osobě interpreta závislý styl také svádí mnohem více k teatrálnosti, takže interpreti jsou pokoušeni, aby zpívali a hráli více pro slávu svou než Boží. A tak, i když může být původní úmysl hudebníků zcela čistý, je zřejmé, že kvůli lidské slabosti část sebestřednosti do liturgie přece jen pronikne.

Často slýcháme tvrzení, že tento styl hudební složky liturgie přivede více lidí k Bohu a církvi.

Toto tvrzení důrazně odmítáme. Jednak proto, že cílem liturgie a tím i liturgické hudby nemá být evangelizace, ale oslava Boží a posvěcení věřících. Ale zastavme se hlouběji u této námitky: i kdyby byla pravda, že tato hudba přivede někoho k církvi, osobní zkušenosti mnohých z nás ukazují, že množství těch, které odradí a kterým cestu k Církvi uzavře, je mnohem vyšší. Dosud nevěřící veřejnost u televizních obrazovek to nadto pokládá za populismus, který má přivábit mladé.

A navíc: tato líbivá a povrchní hudba přiláká opět především povrchní lidi, zatímco dokonale odradí lidi kulturní, vzdělané a přemýšlivé. Opravdu místní církev tyto lidi ve svém lůně nechce?

A především: jsme přesvědčeni, že jediné z pozemských věcí, co přivede lidi blíže k Bohu, je naše svatost a láska, která znamená přát milované osobě jen to skutečné dobré. Uchylování se k evangelizaci a především pastoraci prostřednictvím lacině líbivé hudby usvědčuje některé z nás z toho, jak malou důležitost lásce a svatosti přikládají.

Použití hudebního braku při liturgii nejen deformuje hudební vkus křesťanů a znevažuje mínění o Církvi v myslích mnohých nevěřících, ale především zásadně devalvuje hodnotu celé liturgie, neboť „hudba a zpěv jsou integrální součástí liturgie“, jak učí konstituce „Sacrosanctum concilium“ 2. Vatikánského koncilu a jak také papež Benedikt XVI. výslovně připomněl 13. září 2006 při požehnání varhan v Řezně.

Působením nevhodné hudby při liturgii se pomalu vytrácí schopnost společenství vnímat podstatu liturgie, což vede k ještě hlubším hudebně-liturgickým nešvarům, a tak se roztáčí spirála, na jejímž konci je ztráta víry.

Jak si vysvětlit toto ignorování hudebně-liturgických předpisů církve? Částečnou odpověď můžeme najít na polooficiální stránce papežské návštěvy, kde je článek nazvaný „Jen si broukej“, jehož obsahem jsou „noty písní, které se budou zpívat při mši“ uveden slovy: „Co by to bylo za setkání bez zpěvu, že“. Možnou příčinou je tedy de facto redukce mše svaté (zpřítomnění kalvárské oběti Ježíše Krista) na pouhé setkání, spolčo. Samozřejmě společenský aspekt liturgie nemůžeme pominout, ale nemůžeme jej ani takto přeceňovat. Takto se zdá, že se situace v liturgické hudbě vymyká odpovědným osobám z rukou. Hrozí, že se Pán Bůh bude z liturgie pomalu, ale jistě vytrácet.

Setkali jsme se též s tvrzením, že Direktorium pro mše s dětmi provozování námi kritizovaného hudebního stylu při liturgii dovoluje. Toto tvrzení je – jak se může každý čtenář direktoria přesvědčit – hrubou demagogií.

Mládež a (liturgická) hudba

Nesouhlasíme s tím, aby byl styl bigbítu, folku či pop-music na bohoslužbách pro mládež provozován téměř výhradně. Lidí milujících kvalitní hudbu je mnoho i v církvi a mezi mládeží a toto škatulkování (mladý = „kytarák“) je od účasti na akcích určených mládeži odrazuje.

Mládež není jen masa oplývající průměrným intelektem, ale také velmi vzdělaní lidé s vytříbeným vkusem – jak mimochodem poznamenal P. Tomáš Halík, který právě v nich vidí do budoucna cílovou skupinu, z níž může povstat nejvíce nových konversí. Sama hudební složka liturgie ve vysokoškolské farnosti u nejsv. Salvátora to dokládá.

b) Katolíci západního (latinského) obřadu.
c) Nejtěžší hříšníci, kterým je to uloženo jako pokání.

4. Jaký svátek slavíme v církvi 28. října?
a) Svátek české státnosti.
b) Svátek svatého Václava.
c) Svátek svatých Šimona a Judy.

5. Která slavnost připadá na první listopadový den?
a) Svatých patronů českých.
b) Věrných zemřelých.
c) Všech svatých.

6. Co znamená pro křesťana stát se svatým?
a) Mimořádnou věc, které se dostane jen výjimečně některým z těch, které si Bůh vyhlédl.
b) Předurčení, které člověk nemůže ovlivnit: někdo bude svatý, někdo ne, podle Boží vůle.
c) Samozřejmost.

7. Může duše v očistci počítat s tím, že se stane svatou?
a) Ano, může to předpokládat, často se to stává.
b) Je si tím zcela jistá.
c) Musí trpělivě čekat, zda se za ni někdo bude modlit.

8. Jak využíváme příležitosti církví stanovených odpustků za duše v očistci?
a) Na své hříchy nemusíme myslet, protože odpustky využíváme za zemřelé.
b) Nesmíme mít sami zálibu v žádném hříchu a musíme mít dobré předsevzetí.
c) Stačí nemít zálibu v těch hříších, které měli zemřelí, za které se modlíme.

9. Jaká podmínka ještě patří ke splnění odpustků za zemřelé?
a) Svatá zpověď aspoň jednou za rok.
b) Svatá zpověď i pro více příležitostí, ale v blízké době zhruba dvou týdnů před nebo po.
c) Svatá zpověď pro každý den, kdy prosíme za zemřelé.

10. V měsíci listopadu je po prvních dvou dnech stanovena podmínka pro získání plnomocných odpustků za duše v očistci. Co je touto podmínkou?
a) Modlitba spojená s návštěvou hřbitova.
b) Návštěva hřbitova.
c) Návštěva hřbitova v hodnu blízkou půlnoci.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Jak se dá přeložit slovo MŠE?
2. Kdo to je APOSTATA?
3. Co jsou a k čemu slouží soukromá zjevení?
4. Co to je APOŠTOLSKÁ TRADICE?
5. Jaký je vztah mezi TRADICÍ a PÍSMEM SVATÝM?
6. Jaký je vztah mezi oběma předešlými a UČITELSKÝM ÚŘADEM?
7. Kdo to byl sv. Petr Kanisius?
8. O čem pojednávají encykliky DIVINI REDEMPTORIS a MIT BRENNENDER SORGE?
9. V kterých částech Písma sv. je psáno, že Panna Maria byla Židovka?
10. Může kněz oddat dva nepokřtěné na zámku nebo v kostele patřící obci a proč?
11. Srovnejte sebevraždy Samsona, Palacha a sebevražedných muslimských radikálu.

P. Ing. Antonín Sedlák

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Iniciátoři jsou také obviňováni, že nejsou schopni brát na vědomí názory jiných. Ti odpovídají, že v této oblasti nejde jen o subjektivní názory a pocity „líbí-nelíbí“ a že je právě třeba tuto hudbu z poddanství subjektivismu (či svévole) vysvobodit. Tento názor se kritikům dopisu pochopitelně nelíbí. Ale chtějí-li být důslední, odmítat by ho neměli, když k respektování jiných názorů sami nabádají.

Někteří odpůrci dopisu také veřejně argumentují, že se jedná o příliš veřejně vyjádřený odpor. Ale byla snad boleslavská mše záležitostí soukromou? Není obvyklé, že se na věci veřejné reaguje veřejně? Jiní připomínají, že papež sboru a hudebníkům přátelsky pokynul. Otázka ale zní: Pokynul papež proto, že se mu vše velmi líbilo, nebo přesto, že se mu něco nelíbilo? Je to z pokynutí samého poznat? Jinými slovy: Ke komu Benedikt směřoval dobrosrdečné gesto? I k hudebnímu žánru, nebo jen k hudebníkům, jejich nefalšovanému úsilí a hudební zdatnosti? Odpověď hledejme třeba v jeho textech nebo v pohledu na liturgii, u níž si styl volí sám.

Papež Jan Pavel II. v r. 2003 vlastnoručně napsal: „Navíc byl v současnosti význam kategorie liturgická hudba rozšířen natolik, že zahrnuje repertoár, který nemůže vstoupit do slavení liturgie, aniž by znásilňoval jejího ducha a její pravidla.“[1]. Když uvážíme, že ani v tzv. „pokoncilní“ době nebyla do liturgie snad až na výjimky vpuštěna hudba typu heavy-metal, techno apod., zbývá otázka: Opravdu jsou iniciátoři onoho dopisu jen zhrzení kverulanti? Co jiného mohl mít Jan Pavel II. na mysli než to, čeho jsme byli svědky např. právě ve Staré Boleslavi dne 28. září léta Páně 2009?

Lze předpokládat, že ne všichni signatáři souhlasí s každou formulací či požadavkem. Velké množství podpisů sebrané v krátké době i kvalifikace řady signatářů ale nepochybně signalizují, že vážnější zamyšlení nad obsahem je na místě. Stejně jako položení si otázky, zda církevní směrnice (ohledně liturgie i jiných věcí) nemívají náhodou i nějaký dobrý důvod a zda tu „jednotu a obecné blaho“ nekazí primárně právě podobné hudební produkce při liturgii. Zdá se totiž, že tomu tak opravdu je. [2]

---

[1] Dokument Jana Pavla II. u příležitosti 100. výročí motu proprio „Tra le sollecitudini“ o posvátné hudbě, par. 4; český překlad dokumentu je k nahlédnutí na adrese
http://zpravodaj.sdh.cz/files/ps_5_09.pdf
anglická verse na vatikánských stránkách:
http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/letters/2003/documents/hf_jp-ii_let_20031203_musica-sacra_en.html

[2] Záznam přenosu ze Staré Boleslavi v archivu České televize je k disposici zde:
http://www.ceskatelevize.cz/program/10258567048-28.09.2009-09:20-24-papez-benedikt-xvi-vestare- boleslavi.html?online=1

Ladislav Nosek / www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11935

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Kdy byla přidána k modlitbě růžence tajemství světla?
a) Existují od samého počátku, od sv. Dominika.
b) Od zjevení Panny Marie v Lurdech.
c) Teprve nedávno za pontifikátu Jana Pavla II.

2. Odkdy se přidává po desátku růžence modlitba: „Pane Ježíši, odpusť nám naše hříchy ...“?
a) Od posvěcení basiliky Panny Marie Pomocnice křesťanů ve Filipově.
b) Od zjevení Panny Marie ve Fatimě.
c) Od zjevení Panny Marie v Medžugorje.

3. Kteří křesťané jsou povinni modlit se sv. růženec?
a) Katolíci a pravoslavní.

PŘÍLOHA

Nesouhlasíme se závěrem, který vyplynul z dialogu jednoho kněze a Václava Moravce na ČT24, že varhany jsou pro důchodce. Je mnoho „kytarových babiček“ a mnoho „varhanních“ mladých. Spíš je to záležitost vyspělosti vkusu, vzdělání a liturgicko-hudební praxe, kterou jsou formováni.

Především rozhodně nelze hodnotit vhodnost použité liturgické hudby podle počtu lidí, kterým „se to líbí“. To je velice povrchní, komerční přístup.

Pokud by se písně použité ve Staré Boleslavi a jim podobné zpívaly mimo mši svatou, naprosto nic bychom nenamítali!

Výběr písní a interpretace žalmu

Naprosto nechápeme, proč byly při liturgii použity téměř výhradně písně převzaté ze zahraničí, v nichž navíc není ani jediné slovo o sv. Václavu, z jehož slavnosti byl mešní formulář. Vzhledem k tomu, že naše země i církev disponuje skutečně obrovským duchovně-kulturním bohatstvím (jak připomněl i Svatý otec), je to naprosto absurdní.

Za ještě absurdnější považujeme způsob interpretace žalmu. I v očích Svatého otce bylo možno zpozorovat velké rozpaky (vizte záznam v archivu ČT). Světsky pojatá interpretace rockerem v černých brýlích a neuměle složená hudba není adekvátní přednesu Božího slova.

Participatio actuosa – účast lidu

Společný zpěv při liturgii je velmi důležitý, napomáhá sjednocení přítomných a prohlubuje vzájemné duchovní prožívání. Tím, že byly zvoleny pro většinu účastníků neznámé písně, došlo k tomu, že zpívala jen malá část společenství. Zejména u responsoriálního žalmu, kde je účast všech na odpovědi více než žádoucí, mlčeli dokonce koncelebrující biskupové a kněží. Všeobecně známou píseň Svatý Václave lid naopak zpíval mohutně a jásavě, takže nelze argumentovat tím, že se lidu nechtělo zpívat. Přítomní zpívat chtěli, ale vzhledem k volbě písní se nedokázali připojit.

Aklamace

Projevilo se všeobecné zmatení lidu, kdy při aklamacích část lidu odpovídala dle nápěvu P. Olejníka a část chorálně. Dokonce i jáhen před Evangeliem použil nápěvy P. Olejníka, ač byla celá zpívaná mše sv. chorální. Ukázalo se, jaký zmatek vládne mezi českými katolíky v nápěvech odpovědí a jaký může vzniknout z liturgie kočkopes, při kterém i ti, kdo se o odpovědi pokoušejí, zmateně umlkají. Pro sjednocení zpívaných odpovědí by velmi pomohlo, kdyby bývaly byly vhodně doprovázeny.

Celkové pojetí

Pokud zpěv skončil dříve, než doprovázený liturgický úkon, byli jsme svědky toho, jak se sloka opakovala několikrát stále dokola do té doby, než to časově „vyšlo“, jindy byl čas vyplněn improvizací více než podivnou. Pokud by se některého z těchto nedostatků dopustil varhaník v kterékoliv farnosti, byl by přinejmenším ostře napomenut. Bigbítovým „scholám“, které můžou vše, to však vždy prochází. I při papežské bohoslužbě.

Závěr

Víme, že mnohým z těch, kteří mši svatou ve St. Boleslavi připravovali, se nedostalo příležitosti naučit se rozlišování mezi kvalitní a nekvalitní hudbou, vkusností a nevkusností, vhodností a nevhodností atd. Nemáme jim to samozřejmě ani v nejmenším osobně za zlé, i když je třeba zvážit, nakolik tím pádem byli k této přípravě kompetentní. Mohli si ale uvědomit, že Benediktu XVI. tato schopnost dána byla, a tak mohli zabránit proběhlé ostudě alespoň z úcty k němu, když už pominuli církevní hudebně-liturgické předpisy.

Závěrem musíme důrazně upozornit všechny čtenáře, že tímto dopisem nechceme v žádném případě nikoho ze zúčastněných odsoudit ani nechceme vyvolávat zlobu, nenávist či rozkol mezi křesťany, jak je nám často v podobných případech neoprávněně vytýkáno. Naopak, vážíme si toho, že můžeme s bratry a sestrami vytvářet společenství lásky a naším jediným cílem je kvalitu našeho vztahu s Bohem i mezi sebou navzájem prohloubit.

Jaký je smysl tohoto dopisu?

Kritikou liturgie ve Staré Boleslavi nechceme plakat nad rozlitým mlékem, to by bylo zbytečné. Naším cílem je na příkladě této bohoslužby (která je jen špičkou ledovce) ukázat na

tristní stav liturgické hudby v některých společenstvích v celé naší zemi a požádat Vás o nápravu.

S nejhlubší pokorou a současně s vědomím spoluodpovědnosti za liturgickou hudbu:

- Vyzýváme Českou biskupskou konferenci, aby se vážně a aktivně zabývala stavem liturgické hudby v České republice a vytvořila „Sekci pro liturgickou hudbu ČBK", v níž by byli zaměstnáni skuteční odborníci a která by nesla za tuto oblast odpovědnost.

- Vyzýváme naše biskupy, aby už se nadále nezříkali své zodpovědnosti za liturgii (a tím i lit. hudbu) ve svých diecézích a začali podnikat kroky k pečlivé, kvalifikovaně vedené a široce dostupné liturgické výchově varhaníků i ostatních aktivistů v oblasti liturgické hudby.

- Žádáme ČBK, Sekci pro mládež ČBK a Arcibiskupství pražské o odpověď na tento dopis.

- Žádáme ty, kdo byli za liturgii ve Staré Boleslavi zodpovědní o vysvětlení své neposlušnosti církevních dokumentů.

- Žádáme také o vysvětlení kritérií, podle nichž byli vybíráni ti, kteří hudební složku připravovali a realizovali.

V úctě a s poděkováním za řešení Vás zdraví a hojnost darů Ducha sv. Vám vyprošují iniciátoři dopisu:

Bc. Jan Staněk OFS, 23 let, ředitel kůru ve Velkých Popovicích, člen výboru Společnosti pro duchovní hudbu, šéfredaktor www.varhanici.info

Mgr. Radek Rejšek, 50 let, pedagog konservatoře v Č. Budějovicích a na Filmové akademii v Písku, varhaník a carillonista pražské Lorety, šéfredaktor časopisu Varhaník, redaktor ČRo 3

Ing. Pavel Marek, 47 let, liturgický varhaník, šéfredaktor www.varhany.org

Vít Janata, 21 let, zvukař, varhaník a carillonista na pražské Loretě

Pavla Kříženecká, 31 let, liturgická varhanice, choralistka, členka Týnské scholy

BcA. Přemysl Kšica, 27 let, student Hochschule für Kirchenmusik ve Stuttgartu, ředitel kůru u Panny Marie Sněžné v Praze, profesionální koncertní a liturgický varhaník

Martin Moudrý, Dis., 23 let, ředitel kůru u sv. Vojtěcha v Praze, profesionální varhaník, student HAMU, moderátor duchovní hudby na Arcibiskupství pražském

Miroslav Pošvář, 43 let, ředitel kůru v Řestokách a Podlažicích, zástupce šéfredaktora www.varhanici.info

Miloslav Šimek, 30 let, ředitel kůru v Praze–Modřanech, profesionální sbormistr, umělecký vedoucí chlapeckého pěveckého sboru Pueri Cantate

Ing. Petr Vlasatý, 28 let, středoškolský učitel a varhaník na Hoře Matky Boží u Králík

Svůj souhlas s tímto dopisem může kdokoliv vyjádřit na adrese
http://dopis.varhanici.info.

Na této stránce je rovněž možno sledovat aktuální počet signatářů.

Použité a související dokumenty a literatura:

- „Mottu proprio" Pia X.
- Konstituce „Divini cultus" Pia XI. o posvátné hudbě
- Liturgická konstituce „Sacrosanctum concilium" 2. Vatikánského koncilu
- Instrukce „Musica sacra"
- Joseph Ratzinger: „Duch liturgie"
- Direktorium pro mše s dětmi

Poznámka: Slovo schola dáváme do uvozovek, neboť za scholu považujeme toliko uskupení zpívající hudbu chorální nebo polyfonickou.

Poznámka 2: Ve smyslu našeho dopisu pojednává též publikace Příručka pro varhaníky autorů Karla Cikrleho a Jiřího Sehnala, vydaná nakladatelstvím Gloria Rosice v r. 1999 s církevním schválením. Dovolíme si několik citátů:

- str. 112: Považujeme za scestné, dává-li se pojmenování „schola" skupině zpěváků doprovázených kytarou.

- str. 176: Nelze se smiřovat s pronikáním pokleslých hudebních hodnot do kostela jen proto, aby se církev zalíbila lidem s nízkým vkusem.

- str. 191: Se svobodou souvisí též odpovědnost. Ta zavazuje chrámového hudebníka provádět hudbu:

1. podle liturgických předpisů,
2. volit repertoár umělecký nebo alespoň vkusný podle možností zpěváků a hudebníků a podle kulturní úrovně (nikoliv vkusu) přítomného Božího lidu,
3. působit v chrámové hudbě tak, aby přispívala nejen ke zvýšení zbožnosti při liturgii, ale i ke kulturnímu povznesení daného společenství.

http://dopis.varhanici.info/

Dozvuky staroboleslavské papežské mše

Návštěva Svatého otce Benedikta v České republice byla jednoznačně úspěchem. Přesto ve dnech a týdnech, které po ní následovaly, vzplanuly i mezi samotnými katolíky na řadě míst a internetových diskusních fórech spory o míře její úspěšnosti. Tedy o to, zda byla úspěšná stoprocentně, nebo zda se vyskytly i nějaké nedostatky, které stojí za zmínku a kterým se dalo předejít.

Kritické hlasy se vracejí především k bohoslužbě na svátek sv. Václava ve Staré Boleslavi. Kromě vážných výhrad k prazvláštním pokusům o moderované skandování přede mší svatou, které si plně „vychutnali" především televizní diváci a které by bylo záhodno z předprogramu papežských mší vyloučit na věky věků amen, směřují výtky na její hudební složku.

Říkají, že nebylo dobrým nápadem pokusit se uctít Benedikta XVI. hudbou, kterou, jak je obecně velmi dobře známo, nemá příliš rád - a při liturgii už vůbec -, a o které lze jen stěží tvrdit, že ctí ducha církevních směrnic včetně dokumentů 2. vatikánského koncilu. Někteří mají dokonce za to, že se jednalo o úmyslné „přepadení" ne nepodobné onomu dávnému přepadení knížete Václava bratrem Boleslavem. Že šlo o další využití papežské přítomnosti pro „kanonizaci" hudby, kterou by papež z vlastní iniciativy nikdy nekanonizoval a kterou lze výstižně klasifikovat jako „křesťanskou popmusic". Nebo přesněji řečeno: Jako popmusic opatřenou křesťanskými texty, více či méně hodnotnými. Tedy jako hudbu, která by pro bohoslužby takovéhoto významu, a dost možná pro liturgii obecně, měla být „tabu". A to nikoliv proto, že by byla sama o sobě ošklivá, že by se hrálo na „špatné" nástroje nebo špatně, ale proto, že není posvátná, tzn. nesouzní s duchem katolické liturgie. Jak kritici poznamenávají, ne vždy světí účel prostředky. Vybírat „hudbu pro liturgii s účastí mládeže" není a nemá být totéž, co vybírat „hudbu pro mládež".

Navíc se podle nich pod pojmem „hudba pro mládež vyjadřující radost" příliš mechanicky rozumí „rytmická hudba s pokud možno i dostatečně výraznými bicími", což nepřímo vyplynulo i z jedné ze souvisejících besed v České televizi, která se této otázky také dotkla.

Nespokojenost byla nakonec natolik velká, že vedla k sepsání „Otevřeného dopisu mladých lidí všeho věku o liturgii", který byl iniciován především mladými lidmi činnými v oblasti liturgické hudby, který už k dnešnímu dni podepsalo bezmála osm set lidí a který je k nahlédnutí i případnému podpisu k disposici na internetové adrese http://dopis.varhanici.info/. Zvídavý čtenář zjistí, že všichni signatáři kalendářně mladí nejsou. To však akci neubírá na přesvědčivosti. Je to spíš pobídka k tomu, aby měli režiséři podobných budoucích událostí na paměti, že ani „mládežnická" mše nebývá jen pro mládež, zvláště pokud je živě přenášena státní televizí.

Nelze popřít, že mnozí katolíci (možná i početnější než signatáři dopisu) se nad tímto „kažením jednoty a dobré nálady" pozastavují a budou pozastavovat. Otázkou ovšem je, zda toto „pozastavování se nad pozastavováním se" není právě jedním ze symptomů nedobrého stavu, po jehož změně dopis volá.

Autorům petice se například vytýká, že dělají z komára velblouda. Autoři této výtky ale nijak neozřejmili, že šlo opravdu jen o komára a ne o velblouda. Taktéž se iniciátorům vyčítá, že zapomínají na lásku a farisejsky druhé „mlátí po hlavě liturgickými předpisy". Pohled na mnohé tyto protivýpady ovšem vyjevuje jednu fundamentální pravdu: Že „mlátit druhé po hlavě" lze i přikázáním lásky. Bylo by tedy asi lepší opustit dohady, kdo je láskou naplněn víc, a zůstat jen u otázky liturgické hudby.

esejistickou tvorbou Ryszarda Legutka od osmdesátých let až do současnosti. V první části publikace se autor presentuje jako nekompromisní „dekonstruktor“ nejrůznějších „posvátných“ pojmů určujících podstatu současné politické reality (tolerance, svoboda, lidská práva). Druhou část knihy představuje Esej o polské duši (2008), pojednání o kulturně-politických dějinách Polska 20. století, které vyvolalo bouři svojí kontroversní thesí o Polácích jako „národu bez identity“.

3. Český národní katolický rok 2009/2010 s našimi slavnými předky

Nástěnný kalendář

Info a běžná cena: 15 str., 160 Kč,

Vydala Distance

Info a běžná cena: Brož., 15 str., 297 cm × 420 cm, 160 Kč

Rok vydání: 2009 (1. vydání)

Kalendář připomíná velké dcery a syny českého národa a katolické církve. Společné jim většinou bylo to, že pravda, kterou poznávali a potom hlásali a za kterou často museli i zápasit, došla ostatním najevo až později, než za pozemského bytí jmenovaných. Ač velká část z nich je i dnes opomíjena, budiž jejich jména čtenářům připomínkou, že vše je potřeba konati „sub specie aeternitatis“ – se zřetelem k věčnosti – lidské duše. Liturgická barva a oslava pro každý dne.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 24. ŘÍJNA AŽ 17. LISTOPADU 2009

Křtem byla mezi nás přijata:

Farnost Ruprechtice

Aneta Helena Pavlová (3. 10. 2009)

Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Zdeněk Konečný (1949)

Vlasta Pomeislová (1921)

Farnost Vratislavice nad Nisou

Stanislava Šimonová (1957)

duchovní správci

Do adventního čísla máme v úmyslu zařadit pořad vánočních bohoslužeb.

Obrázek libereckých farností vydává jako interní tiskovinu tiskárna při Římskokatolické farnosti v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice
tel. 485 120 004, e-mail: liberectofmzquicktcz

Církevní dohled nad obsahem vykonává:
arciděkan P. František Opletal
Redakční rada: br. Felix OFM, David Jech, Karel Korous, Mirka Šímová

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv číslo obstará Knihkupectví u sv. Antonína

Doporučená cena 5,- Kč

Číslo 12 (74) / Ročník 7
Datum vydání: 21. 11. 2009

Foto na titulní straně:
Víš, co to znamená oddat se snáze, s nerozděleným srdcem, Bohu? Podívej se na 1 Kor 7, 32 – 34).
Mirka Šímová

Uzávěrka dalšího čísla: 2. 12. 2009

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

21. 11. 2009 / Číslo 12 / Ročník 7

OBRÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

Ze soudobé zprávy o mučednictví
svatých Mikuláše Taveliče a druhů, Denní modlitba církve pro františkány 3

PASTORACE

Mohou kříže, zvony, hábity, průvody Božího Těla …
na veřejnost?, www.radiovaticana.cz 4
Laický breviář stručně – Ranní chvály a nešpory, P. Josef Dobiáš 5

RODINA A ŠKOLA

K výročí listopadu
– Pravda vítězí, heslo na české presidentské standartě, Čestmír Hofhanzl 7
20 let sametového práva nejen v Plzni, Jan Suchánek / www.virtually.cz 10
O jazyce (4 – dokončení), Petr Bahník 13

HISTORIE

Československo a Vatikán během 2. světové války – Informace o Německu
ve Velké Británii a USA (4), Msgre. prof. ThDr. Jaroslav V. Polc 15

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

To v médiích nebylo (17), Tomáš Beran 16

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

Adventní setkání nejen seniorů Na Perštýně 19
Pozvánka na presentaci knihy Františkánství v kontaktech s jiným a cizím 20

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

„Hleď Ježíšovi do tváře … tam uvidíš, jak nás miluje.“, Mirka Šímová 21
Nejen prosit, ale i děkovat, Marie Zatloukalová 22
Dělníci na vinici – Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (20), Petr Kozojed 23
Program u Sv. Bonifáce, Zdeněk a Radovan Skaličtí 25
90. výročí posvěcení kostela Sv. Bonifáce, Jaroslav Andrš 26
Některé aktivity farností 26
Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína – Redakce doporučuje 27
Z kroniky našich farností 24. října až 17. listopadu 2009 28

PŘÍLOHA

Má církev v 21. století ještě kulturní poslání? Prof. PhDr. Jiří Sehnal, CSc.
O otevřeném listu Benediktu XVI. o obnově sakrálního umění, www.radiovaticana.cz

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti, P. Pavel Ajchler
Test pro dospělé, P. Ing. Antonín Sedlák
Odpovědi na otázky testu pro dospělé z říjnového čísla, br. Felix OFM
Diskuse
– P. František Ferda a ti druzí, Pavel Kozojed
– K příspěvku Pavla Kozojeda, br. Felix OFM; prof. MUDr. Jiří Heřt, DrSc; redakce
Znáš Písmo svaté? Křížovka. Ladislav Martinča
Liberecký úsměv, Pavel Kozojed; Oldřich Krupička
Začal na dráze jak PUDR – teď je slavný z Plzně ÚDr., lidová z Liberecka

Karmelitánské Knihkupectví u sv. Antonína
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

1. Lidové pašijové divadlo v českých zemích

Vojtěch Ron
Info a běžná cena: Váz., 243 str., 248 Kč
Vydal Vyšehrad
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: VYS0776

Slavná postava Liberce Vojtěch Ron (* 1930 – † 2007), velký příznivec Obrázku (srov. roč. 5, č. 12, 31. 10. 2007) patřil k pozoruhodným postavám české kulturní scény 2. poloviny 20. století. Jako herec ztvárnil téměř půl tisíce divadelních rolí a jeho herectví bylo právem vysoce oceňováno. Souběžně se svou hereckou profesí se pan Ron významně zapsal také jako znalec lidového divadla v českých zemích. Hlavním oborem jeho zájmu byly sousedské a pašijové hry, připravil k vydání řadu pečlivých edic a napsal množství studií, oceňovaných pro svou erudici a zápal pro téma. Výbor ze studií Vojtěcha Rona se zaměřuje na centrální pole jeho zájmu, lidové pašijové hry v Českých zemích. Nejrozsáhlejší a nejpřínosnější jsou studie věnované pašijovým hrám – vrchlabským a železnobrodským. V historické perspektivě sleduje V. Ron lidové pašijové divadlo od času největšího rozkvětu v 18. století až hluboko do století 19. Knihu doprovází biografická kapitola a kompletní bibliografie díla V. Rona.

2. Ošklivost demokracie a jiné eseje

Ryszard Legutko
Info a běžná cena: Brož., 322 str., 320 Kč
Vydalo CDK
Rok vydání: 2009
Objednací číslo: CDK0392

První český výbor esejů jedné z nejvýraznějších postav současného politického myšlení. Kniha představuje průřez

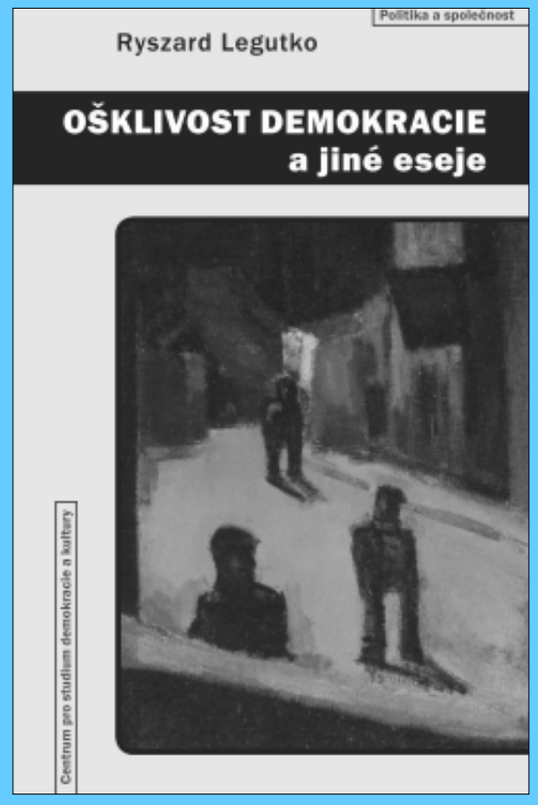

90. výročí posvěcení kostela Sv. Bonifáce

Jaroslav Andrš

Některé aktivity farností

Kostel Sv. Antonína Velikého – večery chval

Konají se v tomto libereckém kostele v průběhu akademického roku každé 1. pondělí v měsíci od 19.00. V prosinci se sejdeme v pondělí 7. 12. 2009 v 19.00. Je to večer písní chval s krátkou promluvou nad Božím slovem a proseb za přítomné, určený nejen pro mladé, ale pro všechny, kdo se chtějí modlit.

Rádi bychom pozvali především účastníky JUMPu (tábora pro mladé), kteří zde budou mít příležitost se setkat se svými známými. Ale jinak je akce otevřená všem.

Na setkání s vámi se těší P. Bartoloměj OFM, Dominik Fišer a spol. (vecery.chval zavinac gmail.com).

Z farnosti děkanství Rochlice

Adventní dílna

Zveme všechny tvořivé děti i rodiče na tradiční adventní dílnu, která se koná v neděli 29. 11. 2009 od 15. do 17. hodin na faře na Perštýně. Všichni jsou srdečně zváni.

Mikuláš

Zveme vás na Mikuláše. Koho? Především vás, milé děti a rodiče. Kdy? Středa 2. 12. 2009 po mši svaté pro děti. Kde? V kostele Sv. Jana Křtitele v Rochlici.

Z farnosti Vratislavice nad Nisou

Adventní koncert – ROSEX

V neděli 6. 12. 2009 od 18. hodin se v kapli Vzkříšení uskuteční adventní koncert. v provedení volného libereckého vokálního sdružení ROSEX s komorním orchestrem. Pořádá MO Vratislavice.

Mikuláš pro malé děti

V neděli 6. 12. 2009 v 15.00 h se uskuteční v sále pod kaplí Vzkříšení Mikuláš pro malé děti – mládež zahraje pohádku a Mikuláš přinese dárky.

Adventní setkání v cyklu „Doteky“

V pátek 11. 12. 2009 v 18.30 se uskuteční komponovaný pořad slova a hudby – „Doteky“ v režii Stanislava Kubína.

Keltské vánoce

V neděli 13. 12. 2009 v 18.00 h se uskuteční v kapli koncert irské adventní a vánoční hudby – KELTSKÉ VÁNOCE v provedení sdružení Lusatia consort při ZUŠ Cvikov. V programu zazní irské adventní a vánoční anonymy. Pořádá MO Vratislavice.

Výstava betlémů

Od středy 16. 12. 2009 do úterý 22. 12. 2009 se uskuteční výstava betlémů v sále pod kaplí Vzkříšení. Prohlídka možná od 14.00 do 17.00 hodin. V jinou dobu po domluvě na tel. 485 160 625, mob. 733 116 965, nebo na faře.

duchovní správci

Ze soudobé zprávy o mučednictví svatých Mikuláše Taveliče a druhů

Františkánská památka 14. listopadu

Mikuláš a jeho bratři dlouho uvažovali, jak by mohli Bohu získat duše, které se ďábel pokoušel urvat, a beze všeho strachu chtěli Bohu nejvyššímu přivést bohaté ovoce ve svaté zemi jerusalémské. Získali užitečné rady od některých mistrů theologie a jiných zkušených bratří tam sídlících, našli na podporu i důkazy z Písma svatého a schválených učitelů, jak je porůznu četli. Posíleni v Pánu v přesvědčení, že každý dokonalý křesťan může úspěšně zapůsobit na pozemsky smýšlející lidi, dne 11. listopadu 1391 (65 let po transitu sv. Františka) o svátku svatého Martina, kolem 9 hodiny dopoledne chtěli uskutečnit dlouho pečlivě připravovaný plán. Šli společně a každý z nich nesl s sebou list či svitek, psaný italsky a arabsky. Nejdříve chtěli vstoupit do Šalamounova chrámu, ale bylo jim v tom zabráněno.

Byli přivedeni do domu kádího-soudce, kde rozvinuli své svitky a četli je před ním. Když skončili, řekl kádí těmto čtyřem bratřím: „To, co jste právě přednesli, jste řekli jako moudří a při smyslech, anebo jste blázni a pomatení na rozumu? Poslal vás váš papež nebo některý křesťanský král?“ Tu bratři s velkou zralostí, rozvahou, horlivostí pro víru, nadšením a touhou po spáse odpověděli: „Nikdo nás neposlal, jen Bůh, který nám vnukl, abychom vám kázali pravdu a vaši spásu, neboť Kristus říká v evangeliu: *Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo však neuvěří, bude zavržen.* Nato se jich kádí zeptal: „Chcete to vše odvolat a stát se Saracény, a tak se zachránit před smrtí? Jinak totiž musíte zemřít.“ Odpověděli neochvějným hlasem: „Naprosto to nechceme odvolat, ale jsme připraveni raději zemřít za tuto pravdu a za statečnou obranu katolické víry a snést každé mučení, protože všechno, co jsme řekli, je svaté, katolické a pravdivé.“ Když to kádí uslyšel, po poradě nad nimi vynesl rozsudek smrti. Sotva rozsudek vyslovil, s hlasitým křikem se na ně vrhli všichni okolo stojící Saracéni a volali: „Na smrt, na smrt!“ A na místě je bili nejrůznějšími nástroji, že padli na zem jako mrtví. To bylo kolem třetí hodiny odpoledne, a pro pobouření lidu tam zůstali až do půlnoci.

Kolem půlnoci je nechal kádí vysvléci, pevně přivázat ke kůlům a tak krutě zbičovat, že jejich těla byla zcela zbavena kůže, takže nemohli snést ani pohled jeden na druhého. Nakonec je dal vrhnout do nejhroznějšího žaláře a přivázat pevně na špičatá dřeva, takže nemohli mít ani chvíli úlevu a byli neustále týráni strašným mučením.

Třetí den pak byli vyvedeni na náměstí, kde jsou trestáni zločinci, před vzneseného kádího a ohromné množství saracénského vojska s tasenými meči a před velký oheň. Tam se jich znovu ptali, zda chtějí odvolat, co řekli, a stát se Saracény, a tak se zachránit před smrtí. Na to odpověděli: „To chceme a to vám hlásáme, abyste se obrátili na víru Kristovu a byli pokřtěni. Vězte, že se pro Krista a jeho víru nebojíme ohně ani tělesné smrti.“ Když to slyšeli Saracéni, kteří tam stáli, vzplanuli hněvem, všichni se na ně zuřivě vrhli, a tak je rozsekali na kousky, že na nich nezůstala ani lidská podoba. Nato je naházeli do ohně, avšak ani tak rozčtvrcená těla nemohli spálit. A celý den tam ten dav stál a přihlížel, přikládal dřevo, rozhazovali popel a zahrabávali kosti, aby je křesťané nemohli najít.

Denní modlitba církve pro františkány

Foto
- I po 600 letech je islám stále týž.
Rozsudky se konávají veřejně
před tisícovými davy
– od „umírněného“ bičování
(propagační snímek z Malajsie)
až po veřejné odřezávání
hlav provinilců nožem.

MOHOU KŘÍŽE, ZVONY, HÁBITY, PRŮVODY BOŽÍHO TĚLA ... NA VEŘEJNOST?

Štrasburk. Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že krucifix, který se nachází ve školních třídách v Itálii „brání rodičům ve výchově dětí podle vlastního přesvědčení". Rozsudek je odpovědí na odvolání, které podala italská občanka. Italská vláda se proti rozsudku odvolá, řekla soudkyně Nicola Lettieri, která zastupuje Itálii před soudem ve Štrasburku. (Lateránské dohody podepsané 11. února 1929 Mussolinim a kardinálem Gasparrim mj. nařizovaly: Římskokatolické vyznání bude v Itálii prohlášeno za státní náboženství. Církevní sňatek získává občanskou platnost a v každé škole bude povinně umístěn katolický kříž.)

Kříž ve školní třídě vadil finské manželce italského občana a matce jejich dvou dětí (11 a 13 let) Solie Lautsi. Podle ženy odporuje krucifix principu světskosti, ve kterém chce vychovávat své děti. Po té, co škola roku 2002 nevyhověla její žádosti, obrátila se roku 2004 na Správní soud, který roku 2004 předal spor Ústavnímu soudu a ten rozhodl, že nad případem nemá pravomoc. Celý proces se tedy vrátil k regionálnímu Správnímu soudu, který 17. března 2005 nepřijal žádost paní Lautsi s odůvodněním, že krucifix je symbolem dějin a kultury Itálie a tedy totožnosti země. Je symbolem rovnosti, svobody a tolerance laického státu. V únoru roku 2006 potvrdil toto rozhodnutí Nejvyšší správní soud, načež se žena obrátila na Evropský soud pro lidská práva do Štrasburku.

Rozsudek ze Štrasburku uložil italské vládě, že má ženě zaplatit 5 tisíc euro za morální újmu. Výrok, zveřejněný tiskovým úřadem štrasburského soudu, je úplně prvním rozsudkem ve věci exposice náboženských symbolů ve školních třídách.

V odůvodnění rozsudku se praví, že „Přítomnost krucifixu ve školní třídě nelze nezaznamenat, což může být studenty všech věkových kategorií snadno interpretováno jako náboženský symbol, který mohou vnímat tak, že jsou vychováváni ve školním prostředí, jež nese punc daného náboženství." To vše, pokračuje odůvodnění rozsudku, „může povzbuzovat studenty tohoto náboženského založení, ale protivit se mladým, kteří praktikují jiná náboženství, zejména patří-li k náboženským menšinám, nebo jsou ateisté."

Tribunál pro lidská práva, pokračuje odůvodnění rozsudku, „není s to pochopit, jak exposice symbolu, který může být odůvodněně spojován s katolicismem, může ve třídách státních škol sloužit výchovnému pluralismu, který je podstatný pro uchování demokratické společnosti tak jak byl pojat Evropskou konvencí pro lidská práva, tedy pluralismu, který je uznáván Italským ústavním soudem." „Povinná exposice symbolu daného náboženského vyznání v místech, které jsou užívány veřejnými autoritami, a zejména ve třídách, omezuje právo rodičů vychovávat své děti podle vlastního přesvědčení a také dětí věřit či nevěřit," uzavírají soudci Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Rozsudek byl přijat jednomyslně jako porušení článku 2 protokolu 1 a článku 9 Konvence. Soudnímu tribunálu předsedal belgický soudce a dalších šest soudců bylo z Itálie, Portugalska, Litvy, Srbska, Maďarska a Turecka.

Kromě italské vlády se k rozhodnutí štrasburského soudu vyjádřili také představitelé Italské biskupské konference. Mezi jinými také předseda její komise pro ekume-

Vážení přátelé

v sobotu 12. 12. 2009 od 17 hodin
se koná adventní koncert v kostele
Sv. Bonifáce v Liberci Hanychově.
Zazní skladby autorů G. F. Händela, S. Havelky,
B. Martinů, J. S. Bacha, Z. Lukáše, F. Poulence
a dalších autorů.
Účinkuje
pěvecký sbor A my taky
diriguje Lukáš Trykar

Ve čtvrtek 24. 12. 2009 od 16 hodin,
na Štědrý den,
při mši svaté v kostele
Sv. Bonifáce v Liberci Hanychově
zazní
Česká mše vánoční J. J. Ryby.
Účinkuje
vokální sdružení Regnis a přátelé
pod vedením Kristýny Stoklasové

V neděli 3. 1. 2010 od 18 hodin
se uskuteční Vánoční koncert v kostele
Sv. Bonifáce v Liberci Hanychově.
Zazní skladby autorů J. Clarka, J. S. Bacha,
D. Buxtehudeho. J. Pachelbela, P. Duboise,
P. Kšici, H. Purcela.
Účinkují
varhany – Přemysl Kšica
varhaník z Prahy od Panny Marie Sněžné
trubka – Miroslav Smrčka

Na všechny tyto akce jste srdečně zváni.
Vstupné je dobrovolné na všechny výše uvedené koncerty.
Vybrané finanční prostředky budou použity na opravy kostela Sv. Bonifáce.
Příjemné hudební zážitky Vám přejí Zdeněk a Radovan Skaličtí.

administraci uprázdněných kostelů řádnými kněžími (legitimi), nebo aby byli prozatím ustanoveni hospodáři[5]; 4. do jednoho měsíce posvětit všechny kostely, paramenta i jiné věci, kromě těch vyhrazených biskupovi. V únoru 1627 došlo k reorganizaci reformačních komisí, k určité centralizaci při dalším postupu rekatolizace. Nadále existovala jakási ústřední komise jmenovaná císařem, jíž byli podřízeni jednotliví krajští komisaři, „subdelegáti". Pro Boleslavský kraj byl za světského subdelegáta určen Zdeněk Lev Libštejnský z Kolovrat, duchovní stav zastupoval jeden z nejpřednějších prelátů Českého království, strahovský opat Kašpar z Questenbergu. Protože úkoly subdelegátů se téměř shodovaly s instrukcemi původních reformačních komisí, můžeme konstatovat, že záměr rychlé rekatolizace se ve dvacátých letech 17. století nezdařil. Opat Questenberg svůj nevděčný a nepochybně náročný post dlouho nezastával, již v únoru 1628 jej vystřídal zákupský děkan Václav Täubner. Přirozeně, že působení komisařů budilo zlou krev mezi většinově protestantským obyvatelstvem, nezřídka docházelo k roztržkám, veřejnému pálení knih i výhrůžkám vězením či vystěhováním.

Zcela výjimečnou posici měla ovšem v rámci tohoto kraje enkláva panství Albrechta z Valdštejna, do které spadalo také Liberecko.[6] Třebaže v základních obrysech i zde probíhala rekatolizace podobně jako v jiných oblastech, přece si mocná vrchnost dokázala vymoci řadu ústupků i privilegií. Pro všechna Valdštejnova panství byl ustanoven zvláštní komisař, Jan Ctibor Kotva z Freifeldu.[7] Nepřehlédnutelné zásluhy na pokatoličtění oblasti měli také jesuité z jičínské koleje, kde působili již od roku 1622. Nutno říci, že to byl proces dlouhodobý a nesnadný. Ještě v roce 1650 byl například Liberec v naprosté většině protestantský, třebaže tu již po několik desetiletí působili katoličtí kněží. Valdštejn sám svými nařízeními rozšíření katolické víry horlivě podporoval, i když při správě panství i v osobním životě projevoval velkou dávku náboženské tolerance. Je známo, že ambiciosní frýdlantský vévoda zaměstnával ve svých službách protestantské úředníky a jiné nepostradatelné odborníky. Po jeho zavraždění pochopitelně utrpěla velkolepě budovaná severočeská provincie mnoha škod, ať již způsobených průtahy vojsk či jen neodbornou a kořistnickou správou někdejších bohatých a prosperujících panství. Liberec byl součástí tohoto vývoje a nesl všechna jeho positiva i negativa. Celkově se však v době Valdštejnovy vlády vyšvihl mezi nejpřednější sídla regionu a založil svou slávu průmyslového střediska.

V příštím pokračování definitivně opustíme svět vysoké politiky a vrátíme se do bouřlivého prostředí pobělohorského Liberce. Budeme se zabývat posledními léty pastora Andrease Heische, osudem jeho evangelických souvěrců i osobností Augustina Steima, prvního katolického faráře v místě po téměř stu letech.

---

[1]) Světské zástupce do komise jmenoval císař, komisaře duchovního stavu určoval pražský arcibiskup.

[2]) Dalšími oblastmi byly: Žatecko, Loketsko, Rakovnicko; Litoměřicko, Slánsko; Kouřimsko, Čáslavsko; Bechyňsko, Prácheňsko, Vltavsko; Plzeňsko, Podbrdsko.

[3]) Jednu instrukci vypracovala arcibiskupská konsistoř při příležitosti jmenování komisařů, druhou zaslal apoštolský nuncius Carlo Caraffa do Říma. Autorem třetí instrukce byl Georgius Landherr, jeden z komisařů pro oblast Rakovnicka, Loketska a Žatecka, a konečně čtvrtou vyhotovil Hieronymus Lapius pro oblast Litoměřicka a Slánska.

[4]) Snad právě v této době a v tomto bodě můžeme hledat původ přetížení českých katolických duchovních správou mnoha farností.

[5]) Tito hospodáři měli čtyři důležité úkoly: a) v čas nevyhnutelné potřeby křtít podle oznámeného způsobu, b) ve sváteční dny vést křesťanská cvičení; c) starat se o kostely a jejich příjmy i s pravidelným účtováním; d) v nepřítomnosti kněze předepsaným způsobem pohřbívat mrtvé.

[6]) Valdštejn získal liberecké a frýdlantské panství již v červenci 1622 za 150 000 zlatých, a právě Liberec se stal později nejvýznamnějším hospodářským centrem oblasti.

[7]) Jan Ctibor Kotva z Freifeldu byl jedním z nejvýznamnějších církevních činitelů své doby, třebaže nedosáhl biskupské hodnosti. Jako kanovník pražské metropolitní kapituly se již od roku 1624 podílel na rekatolizaci Valdštejnových panství.

Petr Kozojed

nismus, Msgre. Vincenzo Paglia, který situaci pro vatikánský rozhlas komentoval:

„Podle mého mínění vychází rozsudek z předpokladu, který vykazuje slabost spíše v oblasti humanistické než náboženské. A to i proto, že laickost není absence náboženských symbolů, nýbrž schopnost je přijímat. Vzhledem k etické a morální prázdnotě, kterou vidíme často i na naší mládeži, se mi jeví skutečně krátkozrakou myšlenka, že ji budeme vychovávat v kultuře a dějinách, které nemají obsah. Tím spíše pak, že naše náměstí a naše ulice jsou plné krucifixů. Nevěřím, že někdo má v úmyslu začít odstraňovat náboženské symboly z našich ulic a náměstí, aby chránil náboženskou svobodu. Pavel VI. v době, kdy se rozhodovalo o stavbě mešity v Římě, řekl o tomto náboženském symbolu: „Je to znamení civilizace."

Může být tedy exposice krucifixu ve školní třídě chápána jako vnucování konkrétního náboženství?

„To si nemyslím. Myslím, že velký zápas, který dnes musíme vést, spočívá v tom, že kříž ukazuje spíše na ponížení, kterým dodnes mnozí spravedliví a chudí trpí. Je připomínkou toho, co se stane člověku, když není respektována spravedlnost a plyne odtud spíše hodnota nezištnosti, přejícnosti, kterou máme dnes zapotřebí všichni, ať už patříme k jakékoli víře. V tomto smyslu má symbol krucifixu také svou kulturní a výchovnou váhu, jejíž odstranění je podle mého názoru opravdu nezodpovědné."

V poslední době bylo již více podobných námitek proti krucifixu soudem nepřijato s tím, že se nejedená o náboženský symbol, ale o symbol kulturní identity. Znamená to, že tímto výrokem Evropa dává do budoucnosti prostor pro omezování specifických národních identit?

„Krucifix je, samozřejmě, také znamením identity. Avšak, podle mého mínění, je také znamením universality, kterou potřebujeme, tedy lásky, která nemá hranice, lásky, která je ochotna položit život za druhé, dokonce i za nepřátele. To potřebujeme všichni. Problém je zcela ideologický, ani v nejmenším není historický, konkrétní a kulturní. Podíváme-li se totiž na věc zblízka, tak v Itálii se našlo nadmíru uspokojivé řešení, aniž by vznikly nějaké zvláštní problémy."

Italská vláda potvrdila, že se proti rozsudku odvolá.

www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=11991
Foto
- Může stát katolický kříž na civilním hřbitově?

LAICKÝ BREVIÁŘ STRUČNĚ
RANNÍ CHVÁLY A NEŠPORY

Čtenáři Obrázku mají k disposici podrobný seriál Jana Voženílka o Denní modlitbě církve. Začal vycházet v roč. 3, č. 9 v srpnu 2005 a jeho poslední 5. díl vyšel v roč. 4, č. 1 v prosinci 2005. P. Josef Dobiáš se setkal s prosbou našeho čtenáře o krátké duchovní shrnutí pro ty, kteří se modlí tzv. laický breviář a pro něž je snad čtení celého seriálu obtížné.

Brněnský Proglas vysílá denně Ranní chvály po 6. hodině, večer Nešpory po 21. hodině. Mnozí věřících se je modlí soukromě. K většímu soustředění v modlitbě podáváme několik myšlenek.

Především je třeba říci, že denní modlitba církve je liturgií podobně, jako jí je mše svatá. Proto nelze do ní libovolně vstupovat po zahájení a nelze z ní odbíhat. Ranní chvály a (večerní) nešpory jsou dva nejdůležitější body denní modlitby církve a poslední koncil je doporučuje každému věřícímu. Povaha ranních chval a nešpor je rozdílná.

Ranní chvály posvěcují celý náš den. „Zrána slyšíš můj hlas, (Bože,) zrána ti předkládám své modlitby a čekám" (Žl 5. 4). Rozbřesk dne vyvolává vzpomínku na Zmrtvýchvstalého. Sv. Cyprián připomíná: „Ráno se musíme modlit, abychom modlitbou oslavili zmrtvýchvstání Páně, jež je pravým světlem, které osvěcuje všechny lidi."

Nešpory jsou díkůvzdáním za vše, co jsme ten den od Boha dostali nebo co jsme správně vykonali, a vyprošením si ochrany Páně. Proto je zcela nevhodný název „večerní chvály", jak se krátce po posledním koncilu u nás přechodně někde nazývaly. Naše zvednuté ruce jakoby přinášely oběť kadidla, jehož vonné obláčky splácejí Bohu díky za naše vykoupení. A jsou také připomínkou oné

večerní oběti, v níž Pán apoštolům svěřoval svatá tajemství svého těla a své krve, které jsou zárukou naší budoucí slávy.

Hymny

Ranní chvály a nešpory začínají hymnem. Hymny jsou písně s texty pro naši dobu nezbytně upravenými. Svým původem sahají některé do dávných křesťanských dob, jiné jsou nové, i z 20. století. Hymny jsou zařazeny tak, aby dávaly každému svátku či době zvláštní zabarvení a působí, že se nám modlitba stává snadnější a lahodnější.

Žalmy

Většinu textů v ranních chválách a v nešporách tvoří žalmy. Žaltář je modlitební starozákonní knihou, která obsahuje 150 žalmů. Kdo je jejich autorem? Většinou se připisují Davidovi, ale i Mojžíšovi, Šalamounovi a jiným. Neznáme přesné časové zařazení všech žalmů, kdy vznikaly. Jejich obsah ale napovídá, že většina vznikala v době královské. Jsou to lyrické náboženské básně, které se zpívaly s hudebním doprovodem. Jde o písně nadšeného díku za vítězství ve válce i nad sebou samým, úpěnlivých proseb v nebezpečí života, v rodinných tragédiích i při pádu do hříchu. Působí neodolatelnou silou výrazu, když se dotýkají předzvěděné smrti a vítězství Kristova. Shrnují se v nich dějiny spásy. Není divu, že tyto písně pronikly i do křesťanského života. Kristus se sám modlil slovy žalmů a vykládal jejich smysl.

Rozlišujeme žalmy královské, žalmy děkovné, žalmy prosebné a žalmy mesiášské. Sloužily třeba i k liturgickému použití vstupu krále na trůn. Pozemský král se tak dostával k dětinnému vztahu k Hospodinu. „Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil“ (Žl 2. 7). „Seď po mé pravici, dokud nepoložím tvé nepřátele za podnož tým nohám“ (Žl 109. 1). V žalmech je nejisté splnění budoucnosti, leč zaznívá v nich předtucha, že Kristus svou Boží mocí sám sebe prohlásí za naplnění mesiášských příslibů, ukrytých právě v žalmech.

Svatopisec v některých žalmech prosí Boha, aby přísně potrestal nepřátele Israele. Touha po přísné spravedlnosti vychází ze starozákonního zvykového práv odvety, které svým umírněným oko za oko zub za zub vymýtilo nelítostnou krutost zničující zloby

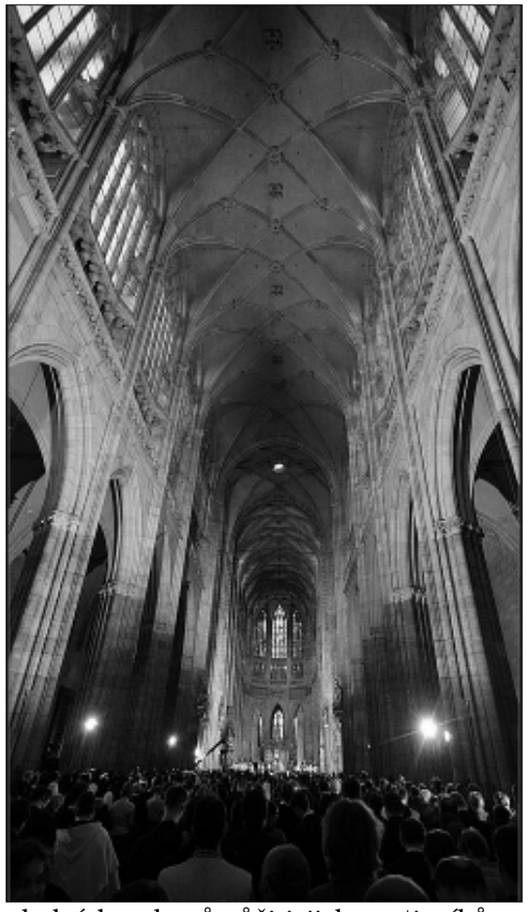

okolních pohanů vůči jejich protivníkům. Nelze také zapomenout, že žalmy jsou básnickým dílem, kde netřeba vše brát v plném slovním i literárním smyslu. Báseň pro zvýšení účinku a působnosti ráda nadsazuje a zveličuje.

Kající žalmy jsou svým obsahem nejvznešenější. Pravdivě líčí bolest mravních běd a poklesků, touhu hříšníka opět dosáhnout usmíření s Bohem. V tomto literárním druhu vyniká sedm kajících žalmů (6, 31, 37, 50, 101, 129, 142). Už Origenes upozornil na souvislost žalmů s lidskou duší, s osudy a tužbami každého z nás, s osudy světa, s celým stvořeným světem.

Zpěv žalmů v ranních chválách se skládá ze dvou žalmů a kantika (písně ze Starého zákona. Zpěv nešpor rovněž ze dvou žalmů a kantika vzatého z listů apoštolů nebo ze Zjevení sv. Jana.

Antifony

Před každým žalmem i po něm je uvedena antifona. Je to zpěv touhy, kajícnosti

splácení varhan v kostele Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově.

Mám velkou radost, že Vám mohu oznámit, že celková vytěžená částka činila k 30. září téměř 8 000 Kč, přesně 7 980 Kč! Tu nakonec naše rodina zaokrouhlila na 10 000 Kč a odevzdala na konto oprav pro kostel Sv. Bonifáce.

Není to částka zanedbatelná a je mou povinností velice poděkovat za naší farnost všem, kteří se na této akci podíleli, ať už modlitbou, darováním předmětů do burzy, svým nákupem, nebo alespoň podporou …

A ještě jedna informace – burza u nás probíhá dál, vždy každé úterý a čtvrtek, od 13 do 16 hodin, na jiném čase je možné se domluvit na tel. čísle 723 601 109. Těšíme se i na Vás!

Marie Zatloukalová

Dělníci na vinici

Liberečtí duchovní správci do roku 1945 (20)

V posledním díle našeho seriálu jsme si přiblížili důležité reformy církevní správy v pobělohorských Čechách, poukázali jsme na nejdůležitější problémy, trápící všechny představitele církevní hierarchie i prosté věřící. Bylo nezbytné tak učinit, abychom získali bližší představu o době, v níž se budeme pohybovat v několika dalších pokračováních „Dělníků na vinici“. Patrioticky zaměřený čtenář libereckého Obrázku však jistě touží po konkrétnějších informacích přímo z místa svého zájmu, tedy z Liberce a nejbližšího okolí. Nuže, jubilejní 20. díl mu toto přání splní pouze částečně, čeká jej ještě seznámení se s činností reformačních komisí a také správní organizací církve v Boleslavském kraji.

Vlastním vykonavatelem rekatolizace se měly stát **tzv. reformační komise**, sestavené z představitelů světské i duchovní správy.[1] České království bylo rozděleno na šest oblastí[2], každou z těchto oblastí pokrývala jedna komise. Ve středu našeho zájmu bude v následujících řádcích oblast Boleslavska, Hradecka a Chrudimska, neboť právě do tohoto širokého správního území spadala i liberecká farnost. Přirozeně komisaři nastupovali své poslání vybaveni důkladnými instrukcemi, které se do dnešní doby dochovaly celkem ve čtyřech variantách.[3] Není možné ani účelné zde vypisovat jedno každé ustanovení oněch instrukcí, ale jistě bude užitečné zdůraznit jejich společné body, a poukázat tak na skutečný záměr a cíle rekatolizace v jednotlivých částech Čech. Především měli komisaři svolat krajské hejtmany, místní faráře i jiné „světské pány“ a předložit jim pověřující listy od místodržitele Lichtenštejna a arcibiskupa Harracha. Na tomto setkání bylo zapotřebí sepsat seznam far a farářů, jejich vzájemnou vzdálenost a dále soupis patronů jednotlivých kostelů, ať už katolíků či „kacířů“. Protože všechny fary podle platné legislativy připadly katolíkům, bylo nutno je rozdělit mezi katolické kněze.[4] Nové rozdělení far měli účastníci schůzky sepsat, ovšem s poznámkou, že se toto rozdělení stalo nikoli na úkor patronátního práva, nýbrž jen do doby, dokud nebude větší počet kněží. Novým farářům i jednotlivým farám se měly určit budoucí příjmy. Kněz „vynikající v kraji“ dostal za úkol obstarat soupis movitého i nemovitého zboží každého kostela a tento odeslat arcibiskupovi. Další tři body se věnovaly nápravám „kacířských“ škod, kterých se podle mínění komisařů dopustili během svého úřadování protestantští duchovní. Nově posvěceny měly být všechny „znesvěcené“ chrámy, všem predikantům se nařizovalo opustit fary a konečně přísný trest měl postihnout kněze špatných mravů. Tento bod arci nebyl jednoznačně konfesně vyhraněn, několik opravdových „výtečníků“ se našlo i mezi katolickými duchovními. Poslední pokyn instrukce tak trochu počítal s omezeným mandátem komisařů, a proto případné resty jejich úřadování svěřoval k vyřízení opět knězi „vynikajícímu v kraji“.

Vlastní práci komisaři zahájili v srpnu 1624, poté, co získali podpůrné listy od místodržitele Lichtenštejna a od Albrechta z Valdštejna jako představitele vojenské správy Českého království. V Boleslavském kraji působila komise Michaela Mantilly a Drepano, který ještě v srpnu 1624 svolal duchovní z této oblasti k jednání. Sešlo se pouze 13 kněží, chyběl například děkan ze Zákup či vtelenský farář. Protože v oblasti nebyl arciděkan, měl usnesení schůzky realizovat sobotecký děkan Tomáš Bohatka. Ve svém pomyslném diáři si denně připomínal tyto úkoly: 1. každých 14 dní informovat arcibiskupa o práci komise; 2. zjistit stav všech farních i filiálních kostelů a jejich patronů; 3. postarat se o řádnou

ve svých potřebách. Mnoho z nich sem jezdí pravidelně. Pražské Jezulátko také lidé prosí o vyslyšení svých proseb, ale tento kostel navštěvuje i velké množství turistů, kteří k němu přistupují jako k jedné z historických památek. Záleží s jakým záměrem člověk vstupuje do chrámu – pokud se touží setkat s Bohem, není mezi poutníkem ve Vydří nebo u Jezulátka rozdíl.

MŠ: Jak jste prožily návštěvu Svatého otce v Praze a Brně?

SJ: V Praze jsme měly možnost být jak u Pražského Jezulátka, tak i v katedrále na nešporách. U Jezulátka to bylo takové komorní – málo lidí, všechno v klidu, Svatého otce jsme viděly opravdu zblízka. Zapůsobila na mě jeho otevřenost vůči lidem a zároveň pokora a plachost. V Brně se mi zase líbila atmosféra – nadšení lidí, nasazení a ochota slavit společně se Svatým otcem liturgii, i když museli obětovat něco ze svého pohodlí. A celkový pocit, který ve mně převládá? Asi vděčnost.

MŠ: Co tě čeká v nejbližší době?

SJ: Na to se těžko odpovídá. Život v klášteře mě naučil, že každou chvíli se může všechno obrátit o 180 stupňů. Hospodin má bohatou fantasii a smysl pro humor a má pro nás připravené věci, o kterých se nám ani nesnilo ... Tak se nechám překvapit. S Ním se člověk nemusí bát.

MŠ: Děkuji za rozhovor.

Kongregace sester karmelitek Dítěte Ježíše

Tato kongregace byla založena r. 1921 v Polsku P. Anselmem Gądkem OCD a ct. matkou Terezií Kierocińskou. Od roku 1993 mají sestry dům v Praze na Zbraslavi a apoštolsky pracují při chrámu Panny Marie Vítězné, kde je domov Pražského Jezulátka. Od roku 2002 je také malá komunita čtyř sester v Kostelním Vydří.

Nejen prosit, ale i děkovat

V letošním Obrázku č. 5, 5. 4. 2009, s. 27, jsem Vás upozorňovala na 1. Hanychovskou burzu, která se měla konat pár dní poté a výtěžek měl být určen na naše nové varhany. Dovolte mi, abych Vás informovala , jak celá akce probíhala.

Někdo možná namítne, že jsou mé poznatky poněkud opožděné, avšak po přečtení dalších řádků zjistíte, že to není tak docela pravda.

Když jsem tuto akci avizovala, tušila jsem, že vše, co se děje poprvé, se může minout účinkem. S tím, s nadšením pro „dobrou věc" a v neposlední řadě s modlitbami jsem do toho šla. Zajímavé bylo také sledovat reakce některých lidí. Většina lidí fungovala jako morální podpora, někteří přinesli i něco ze svých přebytků na prodej. Ceny lidové, již od 20 korun, sortiment různý, od oblečení, keramiky, učebnic, knih, sportovních potřeb atd. Vybrat si mohli, kdyby chtěli, skutečně všichni.

Na burze byla však velice malá účast, což jsme vlastně tušili předem. Spíš mně překvapily reakce jiných farníků, že „mají doma krámů dost". Přiznám se, že i já mám doma nashromážděných věcí dost, ale když přijedu na jakoukoliv charitativní akci, vždy se snažím dotyčné organizace koupí jejich výrobků podpořit. Je to z mé strany jediný projev solidarity, který jsem schopná v tu chvíli vyprodukovat. Zakoupenými výrobky udělám radost hned několikrát – nejdřív těm, od koho si výrobek koupím, potom těm, komu dárek daruji, a v neposlední řadě mám radost já sama, že jsem udělala něco málo pro své blízké a pro dobrou věc.

Při samotné burze se vybralo něco kolem 400 korun. Protože úsilí vynaložené na organizaci burzy bylo větší, rozhodla jsem se nechat burzu otevřenou pro každého kdo k nám přijde. Mezi nakupujícími byli tedy vlastně kamarádi ze všech libereckých farností, ale i lidé, kteří cestu do kostela ani neznají. Každý, kdo si chtěl něco vybrat, byl upozorněn, že výtěžek z burzy je věnován na

a lásky, nalaďuje k posvátnému úkonu zpěvu žalmů a přispívá k pochopení žalmu. Před každým žalmem je uveden nápis o jeho smyslu a významu pro život.

Krátké čtení

Je vybrané podle toho, o jaký den , dobu nebo oslavu jde. Předkládá nějakou myšlenku, která při souvislém čtení Písma by mohla uniknout naší pozornosti. Po čtení má následovat chvíle ticha, abychom přečtený úryvek dobře promyslili. Vůbec se breviář modlíme pozorně. Odpovíme pak krátkým veršem modlitby, který je odezvou na toto čtení.

Evangelní kantikum

Následuje opravdu starobylý prvek, jímž je Zachariášovo kantikum v ranních chválách a kantikum Panny Marie v nešporách, vždy se svou antifonou. Ze všech částí ranních chval a nešpor, kromě závěrečné modlitby, má tato antifona nejblíže k tématu dne. Při začátku tohoto kantika se žehnáme křížem a pokud se modlíme společně, zde už stojíme jako při hymnu.

Prosby

Jde o nejmladší útvar denní modlitby církve starý v jeho dnešní podobě ani ne 60 let. Jsou společnou modlitbou věřících, která obsahuje prosby za církev, za časné a osobní blaho, vytrvání ve víře a spásu celého světa. V žádné části ranních chval a nešpor není rozdíl povahy obou tak zřetelný, jako v prosbách.

Po prosbách se vkládá **modlitba Páně** Otče náš, po níž následuje závěrečná modlitba dané oslavy nebo dne; často bývá stejná, jako vstupní modlitba ve mši svaté. Poněvadž Otče náš se modlíme ve mši svaté, obnovuje se tím starokřesťanský zvyk modlit se tuto modlitbu třikrát denně.

V denní modlitbě církve není jen obvyklé proste, nýbrž i ctěme Boha, zpívejme mu chvály, padněme na tvář a klaňme se, dovolme mu otevřít naše srdce, odtrhněme se od země, osvoboďme uši. Svými hříchy poutáme ruce, které nám chtějí jen žehnat, proto sepněme při modlitbě ruce, aby nebránily rukám Božím. Předmětem naší modlitby je především prosba k Bohu o Boha. Jen tebe, Pane, potřebuji, ostatní vše bude věcí tvé lásky, která k mé prosbě umí všechno přidat. Modlitba breviáře je jakoby styk dvou světů, výstup ze strany člověka a sestup ze strany Boží. Sv. Augustin praví: Když čteš Písmo sv., mluví Bůh k tobě, když se modlíš, mluvíš ty k Bohu.

P. Josef Dobiáš

Foto

- Při soukromém slavení nešpor se asi nepodaří všechno tak, jako letos 26. září večer v katedrále Sv. Víta

RODINA A ŠKOLA

K výročí listopadu

Pravda vítězí, heslo na české presidentské standartě

Motto: „*Nejdéle v člověku zůstává, co bylo nejhlouběji*"(J. Dali: „Na úsvitě radikalismu").

Autor zachycuje úsek anglických dějin, ve kterém proběhl rozhodující konflikt o tiskové svobody v Anglii. Citátem, který jsem použil, Dali okomentoval umírání a smrt strážce pokladu, člověka bez morálních zásad a sprosťáka. Když umíral, do samého konce klel a sprostě nadával.

Nepíše se mi lehce – noví čeští buditelé rádi používali velká a vznešená slova. Obsahu těch slov neodpovídala realita, sami jejich autoři své ideje nenaplňovali. Velkým slovům a idejím neodpovídal stav společenského a politického života v novém Československém státě po rozbití Rakouska. A to mezi zakladateli státu, bylo ještě několik mužů, kteří v sobě nesli hodnoty solidního 19. století.

Čeští političtí representanti v Rakousko-Uherské monarchii často protestovali proti převažujícímu vlivu representace německé a uherské. Později sami, pod hesly svéprávnosti a rovnoprávnosti totéž zvedli ve svém novém státě. Základy státu položili na národnostním principu státu Čechů a Slováků. V české části státu byla třetina obyvatel německé národnosti, významná byla polská menšina. Ve slovenské části, byla významná menšina maďarská i menšiny polská, rusínská a německá.

Při krizi nového evropského uspořádání v konci třicátých let, česká politická elita svou opravdovost a svéprávnost nestvrdila vlastní krví. Bojovat do války za hranice i v místním

odboji šli jedinci. Většina se přikrčila a přizpůsobila.

Po válce česká politická „elita“, přes velká slova – jednala jako východní barbaři. Ne, že bychom spravedlivě potrestali (velmi mnohé) viníky a aktéry zločinů války i pomstili své mrtvé. Vyhnali jsme celé německé etnikum. Nezvítězila pravda, rozhodla momentální pomyslná výhodnost. Politická „elita“ dala do české společnosti signál a návod – aby jednala jako luza. Rozkradli, co zůstalo po Němcích.

„Odměnu“ jsme sklidili okamžitě – v podobě komunistického „Únorového puče“. Každý haj.. se bez obav přidal na stranu, kde cítil, že něco trhne. Opět to bylo pod hesly velikých slov, ideálů, práv proletariátu, majetkové rovnosti. S pravdou a jejím vítězstvím to nemělo nic společného. „Demokratičtí vůdcové“ předešlým vyhnáním Němců (namísto potrestání zločinců) dali návod spodině, která se jmenovala komunisté, jak zbavit práv všechny, kdo nepatřili do jejich klanu.

Na komunismu bylo obludné to, jak se jeho aktivisté a činovníci „upsali ďáblovi“ – co nesloužilo jejich moci, zájmům, slabomyslným představám – zakazovali a chtěli vyhubit. Jejich největším nepřítelem se stalo pravdivé, morální chování a jednání. Pravda se stala největším nepřítelem té prolhané ideologie a toho politického systému. Za ty čtyři desítky let se v obecném povědomí změnil vnitřní obsah klíčových pojmů lidské komunikace a existence. Příkladem toho, jak se pozvolna vyplavuje a mizí vnitřní obsah pojmů, je pojem pravdy. Pojmy se často mohou obrátit ve svůj opak. Heslo na presidentské standartě, bylo tak jen estetickým obrazcem.

Nezapomenu na reakci sněmovny, novinářské galerie, svých poslaneckých kolegů v prvých dvou-třech letech po devadesátém roce – na má vystoupení v poslanecké sněmovně. Žádal jsem konkrétní vyrovnání se s minulostí a argumentoval jsem, že bez toho nemáme budoucnost, že nepotrestané zlo bude základem zla budoucího, apeloval jsem na hledání objektivní pravdy. Reakce novinářské galerie bývala prostá: některý z mistrů pera vždy prohlásil, „už tam ten blbec zase jde.“ Cítil jsem, že většina sněmovny nechce slyšet, co říkám. Po čase mi někteří kolegové přiznávali – nechápali jsme, o čem mluvíš. Za nejděsivější, dnes s odstupem času, pokládám to, že vždy, když jsem takto apeloval na hledání objektivní pravdy, ať v rozpravě, debatách, osobních rozhovorech v různém prostředí – při různé intelektuální úrovni partnerů – dostal jsem vždy jedinou odpověď. „Objektivní pravda neexistuje, každý má svou pravdu.“ Bez rozdílu – od vysoce postavených osob, „vzdělanců“, až po hospodu.

Tvrdím, že po půl století „pod hladinou komunismu“ se v celé populaci, s výjimkou snad jedinců, vnímání obsahu pojmů změnilo, změnilo se reálné vnímání a pojetí světa. Společenství, která dlouhodobě prošla komunismem, se přetvářela v novou společenskou „kulturní rasu“ komunistického člověka. Postiženi byli všichni, jedinci a skupiny se lišili jen v hloubce postižení fenoménem „komunistické kultury“. K tomu napomohla změna technologie manipulace a řízení společenského stroje, byl to pokus o zvýšení jeho výkonnosti. V informačně a obchodně propojeném světě však nebylo možné kulturně-rasový okrsek komunismu – isolovat od okolního světa, takže tento fenomén zasáhl a hluboce pronikl nakonec celý Západ.

„Sametová revoluce“ se neměla týkat „rasové elity“ nového komunistického člověka, tato „elita“ chtěla jen podle potřeby inovovat jejich „stávající kulturu“. Etablovaná „elitní“ společenská vrstva, se chtěla jen v klidu a pohodě stát – kapitalisty, liberály, demokraty, podnikateli, socialisty a podobně – aniž by cokoli zásadně změnila na svých způsobech a zvycích, neboť se nechtěla lišit od komunismem infikovaného Západu. *(Pozn. red.: Zrovna v těchto dnech se objevilo video z roku 1976, na němž zuřící maoista José Manuel Barroso, nynější předseda tzv. Evropské komise, jako jeden z vůdců studentské revoluce podrobně vysvětluje, jak je třeba zničit starý a vybudovat nový světový řád. Stejně tak pověstná černá revolucionářka Angela Davisová, o které v Československu kolovaly protikomunistické vtipy, je dnes váženou universitní lektorkou rovnosti pohlaví – v USA! Obamovo vítězství bylo naprosto zákonité. Takových příkladů je bezpočet.)*

Co se odehrálo po „listopadové revoluci“ 1989 v Československu a následně v České republice, pod vznosnými hesly, velkými slovy o lidských právech, svobodě, pluralitě,

„Hleď Ježíšovi do tváře … tam uvidíš, jak nás miluje.“

Tímto citátem sv. Terezie od Dítěte Ježíše a Svaté Tváře začínala před třemi lety pozvánka sestry Johanky na složení věčných slibů v Kongregaci sester karmelitek Dítěte Ježíše (Obrázek roč. 5, č. 1, 3. 12. 2006). Zkusily jsme se spolu po těch pár letech ohlédnout za jejími kroky a uvedeným rozhovorem je přiblížit i našim čtenářům.

Mirka Šímová: Co přivedlo děvče z Liberecka v nejlepších letech k životu v řádu?

Sestra Johanka: Spíše než „co“, tak „kdo“ – Hospodin. Zní to jako fráze, ale povolání každého, ať už k jakémukoli životnímu stavu, je Božím tajemstvím. Takže je to především „nápad“ a iniciativa Boha, jakási nabídka, a na každém z nás je, jak mu odpoví – svobodně a dobrovolně. Já jsem o životě v klášteře uvažovala už od svých patnácti let a s různými výkyvy jsem k té kladné odpovědi dospěla (s pomoci různých lidí) po osmi letech. Nejsilnější motivací byla touha patřit Bohu a dát se mu k dispozici.

MŠ: Proč zvítězily právě sestry karmelitky Dítěte Ježíše?

SJ: V tom má prsty sv. Terezie z Lisieux, bosá karmelitka a jedna z mých nejoblíbenějších světic. Ona byla tím „podnětem“, díky kterému se můj nezájem o Boha, víru a církev začal proměňovat v živý vztah k Bohu a k církvi. Takže uchvácení jak jejím životem tak i její cestou k Bohu – cestou důvěry a odevzdanosti –, mě nakonec přivedlo k našim sestrám.

MŠ: Od první návštěvy k věčným slibům je dlouhá cesta. O jaké kameny jsi zakopávala?

SJ: Tato cesta trvá u nás průměrně sedm až osm let. A tato doba v sobě skrývá určité etapy, kterými každá sestra projde – i když s různou intensitou a délkou. Období nadšení, revolty, únavy, zklamání z neuskutečnění vlastních představ … Těm kamenům bych mohla dávat různá jména – práce, která mě nenaplňovala, náročné vztahy v komunitě, nedostatek času … Ale nakonec, když se podívám pravdě do očí, tak těmi kameny jsem pouze já – moje vlastní představy a touha uspořádat si život podle sebe a ne podle Boha. Takže to asi bylo pro mne nejtěžší – opouštění svých představ a přijímání Božích představ. Růst ve víře, že Bůh ví, co dělá, má můj život ve svých rukou, a že vše, co mě potkává, je k mému dobru. Přijetí životní reality teď a tady – toto prostředí, tyto sestry, tuto práci.

MŠ: Velkou část formace jsi strávila v Lodži. Jak vzpomínáš na polské prostředí?

SJ: V Polsku jsem strávila čtrnáct měsíců, většinu z tohoto času v noviciátě, což je uzavřené prostředí zaměřené na základní formaci budoucích sester. Takže Polsko znám víceméně jen z té „klášterní“ stránky. Když jsem do Polska přijela, překvapilo mě především velké množství věřících. A co mi dodneška „nesedí“, jsou třeba vnější projevy zbožnosti, barevné dekorace v kostelích, okázalejší liturgie … Ale to zase patří k nim a je třeba respektovat jejich zvyky a tradice. Na Polsko nevzpomínám nijak špatně – stejně jako v Čechách jsou tam úžasní lidé i lidé, se kterými je těžší vyjít. Domov a zázemí tvoří především vztahy a ne místo.

MŠ: Mohla bys porovnat Prahu s Kostelním Vydří, kde působíš v současnosti?

SJ: Rozdíly jsou dané především prostředím a také prací, kterou vykonáváme. V Praze máme klášter na okraji, takže všude musíme dojíždět, i „do práce“ k Jezulátku. Tam jsme celý den mezi lidmi. Ve Vydří máme zase všechno po ruce – kostel, náš klášter i exerciční dům, kde pracujeme. Všechno je v jednom areálu. Práci máme klidnou, lidí moc nepotkáváme … Je tu více prostoru a možností k prohlubování duchovního života. Obě komunity mají své plusy i mínusy. Je dobré, že se můžeme se sestrami střídat a navzájem se mezi komunitami vyměňovat.

MŠ: Je rozdíl mezi poutníkem v mariánském Vydří a poutníkem u Pražského Jezulátka?

SJ: Do Vydří jezdí především lidé, kteří se chtějí na nějaký čas ztišit a prohloubit svůj vztah s Bohem. Poutníci sem přijíždějí proto, aby Panně Marii vložili do rukou všechny svoje starosti a těžkosti, prosí o přímluvu

COLLEGIUM EUROPAEUM
Výzkumná skupina pro dějiny evropského myšlení
FF UK & FLÚ AV ČR
&
Provincie bratří františkánů

si Vás dovolují pozvat na prezentaci knihy

PETR R. BENEŠ, PETR HLAVÁČEK, CTIRAD V. POSPÍŠIL ET AL.

FRANTIŠKÁNSTVÍ V KONTAKTECH S JINÝM A CIZÍM

Europaeana Pragensia I – Historia Franciscana III.

v úterý 24. listopadu 2009 v 16 hod.

v refektáři kláštera Panny Marie Sněžné v Praze,
Jungmannovo nám. 18
(vchodem zprostřed Františkánské zahrady)

právu a spravedlnosti – byla lež. Odvážím se tvrdit: Sametová revoluce byla, co se týče viny jejích organizátorů a aktivních aktérů nejméně stejný zločin, jako Únorový převrat v roce 1948.

Komunistický převrat proběhl po válce, v akutním ohrožení „sovětskou“ vojenskou mocí. Sametová revoluce byl pečlivě vykalkulovaný podvod, který měl zajistit udržení posic a rozhodujících mocenských pák v rukou „elitní rasy“ komunistického člověka. *(Pozn. red: V tom byly únor a listopad stejné – byly připraveny shora, proběhly za podpory mas.)* Velkolepý podvod pokračování technologicky vylepšeného „starého komunistického řádu“ v postkomunistické podobě, jsme provedli vlastníma rukama, bez cizího vojenského nátlaku.

Vinu v různé míře neseme téměř všichni, neplatí, že nevědomost hříchu nečiní, protože všichni víme, jak to bylo. Základní vinu mají ti, kdo si pragmaticky spočítali otrocký stav myslí poddané rasy komunistického člověka, oni sami ji v předchozích desetiletích vyšlechtili. Stranická a hospodářsko-správní technologická „elita“ komunistického režimu bez bázně a hany zneužila svého informačního monopolu, mocenských, správních a hospodářských posic. Žádného z těch velikánů a „vlastenců“ ani nenapadlo, aby vzali zodpovědnost za svůj zotročený „lid“ a pomohli mu postavit se na své nohy.

Proto jsme „nebyli jako oni“: protože jsme měli takovou starost o „lidská práva“ – listinu práv a svobod, protože byla tak důležitá „kontinuita právního systému“, protože „zákony od samého počátku neměly sankce a právo bylo nevymahatelné“, protože „komunistická strana nebyla zakázána a zůstala v parlamentu“, protože „peníze a zdroje k investici do politiky měly jen struktury spojené s bývalým režimem“, protože „privatizace proběhla tak, aby strategický majetek a celkový objem majetku šel v největší míře do rukou lidí a struktur spojených s bývalou komunistickou mocí“ a s infikovanou cizinou, protože i „média ovládli stejní lidé a struktury“.

Vinu nese i většina „bojovníků“ proti „totalitnímu režimu“. Ti lepší klouzali po povrchu, protestovali proti věcem, které nebyly podstatou režimu, nešli na kořeny systému. Většině stačilo, když dostali větší či menší trafiku a připojili se. Dnes oslavují své „zásluhy“ a pomáhají udržovat nový režim. Ti horší byli do disentu vloženi komunistickou mocí a jejími tajnými službami – to je sedlina pravdy a lásky. Viděl jsem jich dost. Skutečných odpůrců toho nemravného systému, kteří si byli vědomi, o co jde, a nezadali si, bylo minimum.

Průměrný občan nezabývající se politikou, dříve ho nazývali „pracující člověk“ – někteří z nich si rádi říkají „slušní lidé“ – se na výsledku sametového podvodu podíleli nemalou měrou.

V čase změny, kdy postkomunistický režim nebyl upevněn, kdy sametoví revolucionáři – protože ve skutečnosti šlo o sametové pokračování komunistické revoluce – formálně vyzvali „lid“ ke spoluúčasti, byla příležitost vývoj ovlivnit.

Formální výzvou ke spoluodpovědnosti a spoluúčasti, kormidelníci přenesli spoluodpovědnost za následující vývoj a stav na své poddané. Přirozeně předpokládali, že reakce bude minimální a dají k ní také minimální příležitost. Mlčení a neúčast dosud nesvéprávné masy komunistických poddaných vykládá dnešní postkomunistický režim jako legalizaci sebe a svých postupů. Formálně jsme pluralitní a právní stát, formálně jsme svéprávní. Ale dosáhnout sluchu lze opět již jen vzpourou.

Původní komunistický režim a stát, dnes označovaný jako totalitní, bez bázně a hany na sebe převzal rozhodování o všem. Udělal se vlastníkem všeho. Ti hlupáci se pokusili ovládat i způsob myšlení svých poddaných –

aby mysleli „správně jak potřebovali“. Své výsostné postavení si formálně legalizovali opakováním aktu „voleb“, které volbou nebyly. Při volbě jednoho, kdy nebyla alternativa, zůstávala odpovědnost na nich. Z tohoto pohledu byl původní „totalitní“ komunizmus ještě relativně průhledný a „odpovědný“. Společnost bylo lze rozdělit na „my a oni“.

Sametová revoluce v žádném případě nebyla demokratickou revolucí, procesem, ve kterém se společnost vracela ke svéprávnosti, ke kořenům individuální morálky, odpovědnosti. Tuto revoluci můžeme v její podstatě označit jako dobu přechodu, ve které rasa komunistických „kormidelníků“ dosáhla věku dospělosti a technologické dokonalosti řízení svého pašaliku.

Přímočarý mocenský komunismus měl pro své řídící kádry konstrukční vadu – byli vidět. Při katastrofálním selhání systému, ke kterému muselo dojít, a následné vzpouře hrozila zpětná vazba fysické likvidace viditelných prominentů. Tak, jak se stalo v Rumunsku Ceausescovi.

V postkomunismu dosáhli konstruktéři systému a jeho provozovatelé technologické dokonalosti. To, co se odehrává na veřejné a politické scéně je loutkové divadlo. „Politické strany“ nemají s autentickou politikou nic společného, připodobnil bych ty subjekty k virtuálním stájím, ve kterých jsou chována stáda „bílých koňů“. Nejsou to závodní oři, ani solidní plemeno tažných pracovních koňů. Pár se jich používá do kočáru, pár do zápřahu pohřebního vozu, základ stáda je užíván pro lidové veselice. Všechna ta hovádka jsou dobře živena, protože nakonec skončí u koňského řezníka na salám. Skutečná politika se dělá jinde, rozhodují lidé a „chovatelé“, kteří stáje udržují a platí – „přetransformovaná“ elita a rasa komunistických kormidelníků v pozadí.

Stejné platí pro „elitu“ hospodářské a finanční sféry, všichni ti mladí, lepí milionáři a miliardáři, generální ředitelé, top manažeři jsou též bílí koně. Mají k tomu universální kvalifikaci, až začne systém haprovat, hrozí jim též koňský řezník.

Obávám se, že komunistická varianta společenské kulturní degenerace nemohla vyústit v nic jiného, než v to, čeho jsme nyní svědky. Systematicky vymazali z lidského povědomí to, co nazýváme morálkou. Zpětné vazby, které s menšími či většími karamboly dokázaly držet biologického ďábla v člověku po dlouhá staletí v míře.

„Pravda vítězí“ jen v případě původního významu toho slova, když za slovem pravda je skutečný obsah toho pojmu. Má šanci zvítězit, stojí-li za ním bohabojné, statečné, usilovné společenství, které je odhodláno pro své přesvědčení a věc trpět, položit život – přesto, že ví jak je cíl obtížný a nemusí se ho hned dosáhnout.

V žádném případě toto neplatí pro současnou postkomunistickou společnost. Z toho, co jsem v běhu života mohl pozorovat a vidět a zvláště v politice devadesátých let, jen smutně konstatuji, „nejhlouběji v naší společenské duši je lež, budeme si lhát i na smrtelné posteli.“ Dokud se z tohoto postižení lží nevymaníme, nemáme budoucnost. *A nemá ji ani dřívější Západ, který dostihl nás, a kterého jsme dostihli zase my, a se kterým jsme nyní jedno, podle hesla „aby všichni jedno byli“.*

Čestmír Hofhanzl / různě na internetu

Foto

- Vlajka presidenta České republiky nebo také Standarta presidenta ČR je oficiálním státním symbolem ČR

20 LET SAMETOVÉHO PRÁVA NEJEN V PLZNI

Korupce je systémovou součásti justice a proto je v tomto systému vítězství nad ní nemožné.

Nápravou korupce na právech v Plzni je pověřen ten, který osvědčil schopnost nic neslyšet, nic nevidět a nic nevědět, když se na tom osobně podílel. Insolvenční zákon a novela exekučního řádu toho pana čistého usvědčuje, že jej z té Plzně a Karlových Varů možná i cíleně do politiky poslali. Dokonce při posilování moci konkursní mafie insolvenčním zákonem taky proti té mafii zdánlivě bojoval. Vše, co se vynořuje, jen prokazuje, jak zločinná moc mafie je nedílnou součástí státní moci, jak stát se tomu neumí a nechce bránit. Stát je, jak se v kauze „Diag Human“ ukazuje, ochoten mafii zneužít proti soukromým vlastnickým zájmům a jen ochrana vlastnických zájmů zaštítěna dostatečným kapitálem se té státně mafiánské vůli dokáže vzepřít. Prakticky ověřena nezbytnost buržoasní revoluce.

Z Vatikánu právě přišla zpráva, že rozsudek ESLP o křížích urychlil přípravy dvoudenní konference „Svědkové Krista v politice“, která se uskuteční v Římě do léta r. 2010. Papež Benedikt XVI. chce prý pozvat k diskusi o „hodnotách“ mimo jiné tyto politiky: Tonyho Blaira, Angelu Merkelovou, José Maríu Aznara a Nancy Pelosiovou. S určitou výhradou v případě španělského expremiéra si dovolím pochybovat, že z těchto jmenovaných jsou to lidé s ušima pro naslouchání a s pusou pro Svědectví (pozn. red.: jsou to ale všichni katolíci až na Merkelovou, která je protestantka-luteránka). Nový americký velvyslanec ve Vatikánu Miguel Diaz je prý křesťan (pozn. red.: je římským katolíkem a profesorem katolické teologie) a prý si rád pohovoří o lidských právech a sociální spravedlnosti. O právech dětí zabitých před narozením ale nikoli. Takže to bude asi takový „partner k dialogu“, jako předsedkyně Sněmovny Pelosiová.[12] Ale nepíší se naštěstí pravé dějiny atramentem (inkoustem) levého liberalismu, leda jako palimpsest (rukopis na pergamenu). Tam dole pod bruselskými a jim podobnými texty je totiž už dávno napsáno skutečně hodnotné Slovo, které historii dává Smysl.

Tomáš Beran

Foto

- Bude stát i letos? A napřesrok?

---

[1] http://www.concourt.cz/clanek/GetFile?id=2150

[2] http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_317_fact_cz_en.pdf

[3] http://tinyurl.com/ygkccvo

[4] http://oknotizie.virgilio.it/go.php?us=20655209246a5200

[5] http://www.openletter-globalwarming.info/Site/open_letter.html

[6] http://tinyurl.com/ycslc28

[7] http://www.christianlegalcentre.com/view.php?id=854

[8] http://wyborcza.pl/1,90705,7230653,Tolerancja_takze_dla_krzyza.html

[9] http://tinyurl.com/yf2o79a

[10] http://www.catholicleague.org/release.php?id=1710

[11] http://rorate-caeli.blogspot.com/2009/11/traditional-reservoir-and-french.html

[12] http://www.startribune.com/politics/state/69532947.html

FRANTIŠKÁNI A PŘÁTELÉ SVATÉHO FRANTIŠKA

problémy právě proto, že věří v oteplovací apokalyptiku, je to uznáno za takřka náboženskou diskriminaci. Konkrétní případ popsala paní Melanie Phillipsová ve Spectatoru.[6)]

S novými eurohodnotami se dostala do křížku i britská občanka Shirley Chaplinová, nešlo sice o „globální oteplování“, nýbrž jen o „lokální horkost“ některých. Desítky let tato čtyřiapadesátiletá zdravotní sestřička nosí na krku křížek, stejně jako to dělají miliony jiných lidí. To se ale už nesmí. No považte sami to veřejné pohoršení: sestřička má křížek! Taková hrůza! Co kdyby se někdo urazil, že se Bůh za lidi obětoval? Pryč s křížkem![7)]

„Unijní hodnotová orientace“ nám chce rozorat myšlení a do brázd v neokortexu zasadit cibule rovnosti všech a všeho. Jedna taková vyklíčila už v mysli bývalého předsedy Ústavního soudu Polské republiky Jerzyho Stępieně, jenž v rozhovoru pro deník Gazeta Wyborcza k verdiktu ESLP ve věci italských křížů vyložil, že řešením je rozvěsit po veřejných školách všechny náboženské symboly. Zda třeba i symboliku satanistickou, sice explicitně neřekl, ale když „vsjo ravno“, tak proč ne, že? Ale podstatné je toto poselství: Bratři ze Soluně ať se postaví do fronty se svým konceptem křesťanství. Pojem „nivelizace“ jsem si vždycky představoval jako hoblík, který jezdí po hlavách lidí tak dlouho, až nikdo nevyčuhuje. Proč by ostatně pánové ze Soluně měli mít nějaká privilegia v Evropě, když jsou tu také třeba ideály Velké francouzské revoluce. Souhlasím: Rozvěsme po školách vedle sebe kříže a gilotiny. Smrt jako smrt. Ať se děti přiučí, zač je toho v Evropské unii loket.

Ve Spojených státech už liberálové baví obecenstvo v televizi pomočováním obrazů Spasitele, jak to udělal třeba Larry David ve vysílání HBO. A vedení HBO tu sprostotu podle Foxova zpravodajství hájí: Jde přece o pouhou *zábavu*.[9)] Jiným takovým protikřesťanským rytířem řádu zla je filmový režisér Roland Emmerich, jehož „Den nezávislosti“ či „Hvězdná brána“ jsou docela známá díla. Nyní oře mentální brázdy filmovým obrazem zkázy pod titulem „2012“, v němž vyhazuje do luftu sochu Krista Spasitele v Riu a Vatikán.[10)]

Ve Francii, jak se zdá, nebude ani třeba nic odpalovat. V tamních diecézích klesá počet kněží na pár desítek v každé, v některých už připadá jeden kněz na šest desítek kostelů a prognóza říká, že do patnácti let „přestane existovat“ třetina diecézí.[11)]

Dokud nezanalyzujeme, co je skutečnou příčinou, nic se nezmění. Pokusím se k té analýze přispět. Ono se to totiž má s právníky jako s námi ekonomy. Prostě sametová revoluce nás zbavila vzdělání. Vědecký komunismus, ekonomická teorie socialismu, nejednal o ekonomii stejně jako třídní právo nejednalo o právu. Právníci se za socialismu naučili soužití s bezprávím. Dnes jako ekonom vidím, jak ani účetní bez oproštění se od bolševického chápání hodnoty není schopen svoji práci řádně zvládnout. Absolutní ekonomičtí ignoranti jako soudní znalci mafií fabulují na zakázku pro justici zoufalé nesmysly, aby se nedostali do konfliktu se soudci a prokurátory, kteří dodnes aplikují bolševickou vizí hodnoty.

Tu blízkost práv a ekonomie v naší postsocialistické praxi, presentuje jeden elitní znalec, který se chlubí, že vystudoval inženýra na VŠE za tři roky, MBA získal v letním semestru a doktorát získal zasláním čehosi v češtině do Švýcarska společně s nemalým poplatkem. S takovým znalcem prokurátoři usvědčí a soudci odsoudí koho chtějí a konkursní mafie legalizuje jakoukoliv zlodějinu. Jak to dopadne s kontrolou práv v Plzni taky dokumentuje, jak to dopadlo s odebráním licence tomuhle povedenému znalci. Aby soudci a prokurátoři nemuseli propustit jeho posudky usvědčené, udělali podvod a místo s. s r. o. jej nechali znalcovat dál jako a. s. To je principiální korupce státu. Proto potrestání nekalostí v Plzni nemá zjednat pan oblíbený, ale policajti, kteří neměli ani kvalifikaci se dostat na práva do Varů (aby nebyli v konfliktu zájmů).

Právníci na tom byli asi ještě hůř než ekonomové, kteří měli výhodu v tom, že ekonomické „know how“ je nadnárodní a hned se s ním i u nás začalo tvrdě tržně soutěžit, takže získali šanci k nápravě. Jenže právník je tu, aby ve státních službách dle práva rozhodoval nebo jako soukromník se práva dovolával. A tenhle proces je, jak prakticky ověřeno, naprosto nezávislý na právu. Kdo mi nevěří a příklady, které publikuji jej nepřesvědčily, ať si vzpomene na konstatování Ústavního soudu, že kvůli přílepkům soudci nemohou právu rozumět. A to si představte, že ti právníci by měli něco vědět i o ekonomii, mít přečtený aspoň Bohatství národů od Adama Smithe. Synergický-součinnostní efekt právní a ekonomické ignorace je vyklizení prostoru pro mafie.

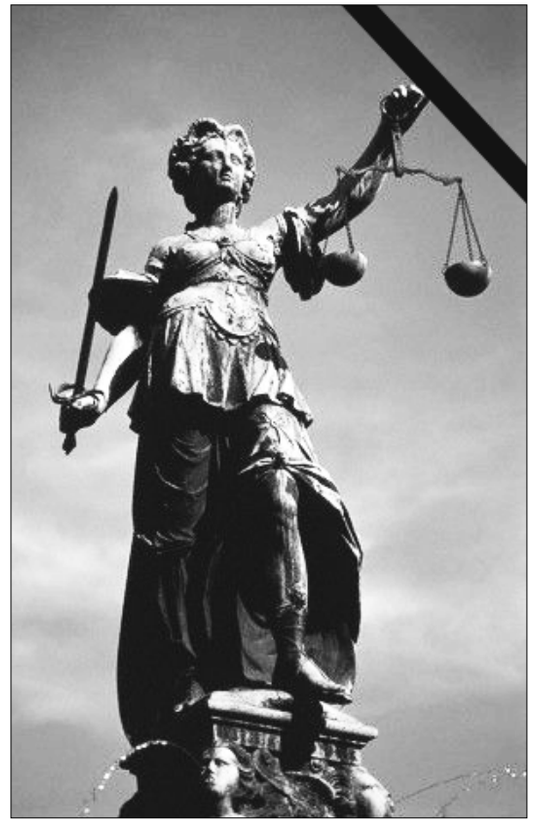

Takže demokratická republika dostala do začátku soudy a prokuratury stoprocentně obsazené odborníky na třídní právo, naprostými ekonomickými ignoranty. Tyhle právníky zavalila absolutní změna právních principů, vlna změn předpisů, digitalizace-přechod na číslicové zpracování a nové pokyny, nové zájmy bývalých řídících důstojníků StB a legalizace ziskové orientace soukromého bytí. Jsem přesvědčen, že většina soudců a prokurátorů na právo zcela resignovala a soustředila se zcela jen na své sociální zajištění. Když k tomu připočteme, že by soudci měli rozhodovat v rámci hodnotového světa svobodné tržní ekonomiky, pak je nereálné, že by při resignaci na právo studovali ekonomii. Prostě vědecký komunismus zůstal základní teorií hodnocení ekonomických jevů naší justicí. Stále platí, že soudci a prokurátoři jako homines economici minimalizují svůj výkon a justice jako systém bez vnějšího ohrožení degeneruje. To je, nezávisle na mém odsudku, systémová zákonitost a bez jakéhokoliv důkazu opaku platí absolutně. Vždyť jen podívejte, co dělá oligopol *(veškerý trh ovládající malá skupinka vyvolených)*

státem financovaných stran s naší politikou. A to politikům by měl stačit jen zdravý selský rozum.

Praxi soudů čelí advokáti poznáním, že stejně jako za bolševika o právo vůbec nejde. Od toho je již jen krůček k poznání, že právnické vzdělání nemá jiný význam než vstupenka do klubu lukrativních příjmů. Pak je už jen malý krůček k tomu, aby někdo začal s těmito vstupenkami obchodovat. Výsledkem je naprosto neotřesitelná solidarita těch právníků, co vědí, že o právo nejde. Je to taková síla, že nezkorumpovaní jsou v hluboké ilegalitě. Proto se nikdo nedistancuje od těch, kteří si titul koupili, stejně jako od těch, kteří zůstali u toho, co jim bolševici vtloukli do hlav. Mně připadá, že to ministerstvo spravedlnosti je samý „plzeňák". Třeba to, jak pan oblíbený v jeho čele prosadil, že odvolací soudy budou rozhodovat s konečnou platností; místo, aby to vracely soudům prvostupňovým, zbaví účastníky sporů práva na odvolání, což je významné opuštění zásad právního státu.

Neexistuje kladný příklad. Proto už téměř devět let trvá, že ministerstva, soudy a prokuratury neochvějně trvají na tom, že justiční (konkursní) mafie nemusí platit daň z příjmů z daňového základu vyčísleného na 480 milionů korun. Lidé do toho osobně namočení dělají skvělé kariéry. Dovolím si ilustrační citát z aktuálního rozsudku:

„Z rozvahy úpadce za rok 2001 soud mj. zjistil, že hospodářský výsledek za minulé období činil zhruba 480 mil. Kč. K tvrzení, že z této listiny není žádný závazek úpadce platit daň z tohoto příjmu soud bez odborných znalostí takovéto zjištění nepochybně neučinil. Z dopisu Ministerstva financí ČR ... soud nezjistil, že správce jednal nezákonně."

Kdo by potřeboval silnější důkaz korupce, už nic lepšího si nezaslouží. Je nepochybné, že ten soudce je justiční zločinec. Je nepochybné, že tu zločinnost bude moci praktikovat, dokud se hrůzou ze své zkorumpovanosti neuchlastá. Tady dokonce nikdo včetně ministrů spravedlnosti, vnitra a financí nepochopí, že pojmy konkurs, úpadce a takový zisk je z nezákonnosti a jejich korupce usvědčující protimluv.

Takhle jsem se dostal k důkazu, jak je justice zkorumpovaná a jak to může kdokoliv tvrdit naprosto legitimně. Tenhle soudce se tímhle dopouští skutků, které dle ustanovení čl. 14 Evropské trestněprávní úmluvy o korupci jsou korupcí, i když to udělal nevědomě, a kdyby nebyl soudce, naplnil by tím skutkovou podstatu trestného činu účastenství dle § 10 trestního zákona o skutcích naplňujících skutkovou podstatu trestných činů správce konkursní podstaty, které naplňují skutkovou podstatu zkreslování účetnictví dle § 125 odst. (1) trestního zákona. Trestné činy účastenství na krácení daně, podvodu a defraudace konkursní podstaty nezmiňuji, protože to bych musel mít důkaz, že to soudce udělal vědomě, který nemám, protože soudce se může obhájit svojí negramotností.

Tajné služby, jak naše, tak ruské, si školily na Západě kádry na období po perestrojce. Tihle po návratu hned věděli, že soudci a prokurátoři nejenže se nevyznají v právu demokratické společnosti, ale nemají ani ponětí o ekonomii. A toho samozřejmě využili a účastí na zločinu se soudci navázali pevná bratrství, pokud rovnou nevyužili toho, co z bolševismu přetrvalo. Dokonce díky těm úmluvám o korupci mohou soudce a prokurátory vydírat, aniž by něco moc konkrétního prozradili, protože téměř každý konkurs je doprovázen tak masivním zkreslením účetnictví, že korupce je nezpochybnitelná. A stát svými ministerstvy tu korupci musí obhajovat, aby nemusel za zkorumpované soudce platit škody, které napáchali.

Mafie, to nejsou nějací blbci. Ti to mají dokonale vymyšlené a legislativně zajištěné. Na začátku toho korupčního zločinu, jako je tady uvedené nezaplacení a defraudace daní, které odpovídají tomu zisku 480 miliónů po zdanění, je nějaká ve prospěch mafie vpašovaná větička v odůvodnění nějakého rozsudku nebo nějaké konstatování finančního úřadu, prokurátora nebo vyšetřovatele. A to se dle zákona stává neotřesitelnou pravdou, dokud není proveden důkaz opaku. Dokonce se proti nesmyslným tvrzením takového odůvodnění rozsudku nemůžete odvolat a ani nemusíte být účastníkem takové řízení.

Při opakovaném posuzování jedné a téže předběžné otázky soudem v jiném řízení nelze odhlédnout od legitimního očekávání, že akt státu jednou vyslovený je platný a to včetně řešení předběžné otázky podstatné pro vlastní výrok rozhodnutí. Takhle to potvrzuje

Ústavní soud věnuje „hodnotové orientaci" našeho pořádku a „hodnotám", k nimž cílí Evropská unie. „Není mezi nimi rozpor," řekl soud, jaká je legální pravda. A jaká je pravda těchto „hodnot"? Evropská unie zrovna zveřejnila další výzkum mínění euroEvropanů, provedený metodou „face to face", Slovák by krásně mohl říct „zočivoči". Tématem sondy Euroskopu byla „diskriminace v EU" a hned první otázka řízla jako skalpel do pravdy těch unijních hodnot. „Máte přátele či známé mezi homosexuály?" ptali se pod praporem „diskriminace" výzkumníci: „Odráží média dostatečně rozmanitost, pokud jde o ... sexuální orientaci?"[2)]

Svinským krokem bych ty výzkumníky hnal od svého prahu za takové ptaní. Komunisté druhdy rozorali meze, aby se mohli kochat zeměpásy lánů JZD. Bruselská „hodnotová orientace" vyorává jinou brázdu, přehlubokou a s podobným cílem: kochat se rovností ve světě nového humanismu. Jestliže výsledkem komunistického řádění bylo utrpení lidí a bída s hnojem, k čemu míří europořádek? K chaosu. „Elity Evropské unie využívají každou příležitost k likvidaci křesťanských základů společnosti, to je cesta k rozpadu Unie," takto tu euroorbu pojmenoval místopředseda Komise episkopátů Evropského společenství biskup Piotr Jarecki.[3)]

Jeho slova se týkala sice něčeho, co je z přísně právního hlediska mimo rámec Evropské unie, totiž rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci křížů v italských veřejných školách, ale co v tomto případě nelze od dění v prostoru Evropské unie oddělit. ESLP je instance Rady Evropy, u které našli třeba Čečenci zastání proti nefunkčnosti ruského systému, od něhož žádali spravedlnost pro vojáky ruské armády, kteří znásilňovali jejich dcery a vyhazovali jejich domy do povětří. ESLP však pracuje i jako radlice na hlubokou orbu v křesťanské černozemi Evropy. Italský kněz Luigi Verzé v rozhovoru pro Corriere dela Serra na verdikt zakazující kříže ve školách reagoval apelem: O Vánocích letos nezdobme stromečky, sejděme se kolem křížů. Kněz doufá, že papež Benedikt XVI. půjde příkladem a velký kříž nechá na Svatopetrském náměstí postavit místo tradičního stromu.[4)]

Netěšil jsem se moc dobré pověsti u některých sousedů před listopadem 1989, šuškalo se totiž v mé ulici, že odebírám Rudé právo a Život strany. A byla to pravdivá šuškanda, potřeboval jsem totiž vědět, co se honí soudruhům hlavou a co si přejí, aby si lid myslel. Po nocích jsem pak psal samizdatové zpravodajství a oba plátky mi pro tyto účely dobře sloužily. Dnes si čtu dokumenty Evropské unie. Každému to doporučuji a současně ho varuji: Je to tristní a vyčerpávající pohled do kuchyně, kde nám chtějí uvařit budoucnost.

Slíbil jsem vám, milí čtenáři, dvě poznámky k nálezu Ústavního soudu. Ta druhá se týká toho, o čem soud explicitně nejednal, protože si na to senátoři nestěžovali. Občanského demokrata Jiřího Oberfalzera jsem v době, kdy stížnost sepisoval, žádal, aby do petitu zapracoval i článek 191 Lisabonské smlouvy, poslední odrážku bodu prvního, která jazykem unijního ptydepe říká, že „EU v oblasti životního prostředí přispívá k sledování cíle podpory opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení zejména boje proti změně klimatu." Senátor mou výzvu oslyšel, důvod neznám. Proč jsem vypíchl konkrétně tento bod? Protože „globální oteplování" je ideologie. Mimochodem 162 fysiků už vyzvalo radu Americké fysikální společnosti, aby přeformulovala své prohlášení na téma „změn klimatu", jelikož stávající klimatické modely na alarmistické sugesce o nějakých nevývratných důkazech „lidské zodpovědnosti" nestačí.[5)] A tato ideologie je Lisabonskou smlouvou pro futuro předepisována jako jediná povinná politika. Kde je svoboda Evropanů zvolit si třeba representanty, kteří budou zodpovědní a poctiví a kteří nebudou chtít vyhazovat do komína stamiliardové částky, vybrané samozřejmě od Evropanů, za protiuhlíkové tažení? A kdyby šlo jen o nějakou pomatenou ideologii. Ve Velké Británii už soud rozhodl, že apokalyptická víra v oteplování je srovnatelná s vírou náboženskou a přesvědčením filosofickým, a když někdo poví, že má v zaměstnání

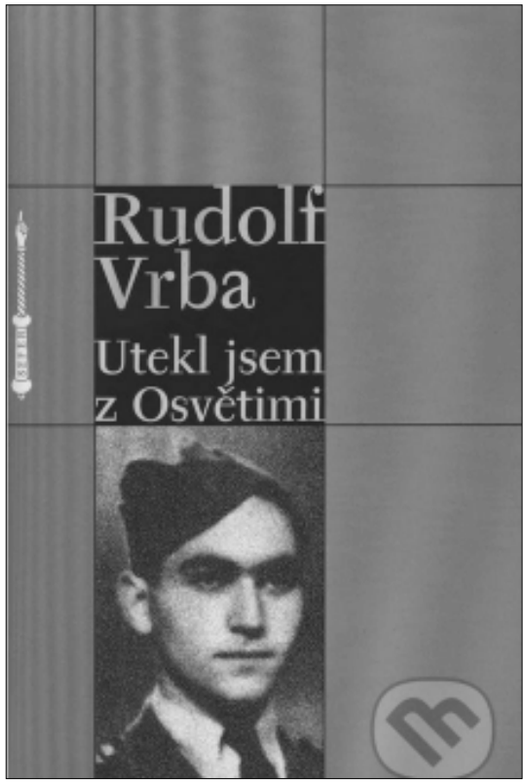

závěry, opírající se o skrovné důkazy, a zvláště se mu zdála absurdní myšlenka, že Poláci byli posíláni na smrt do plynových komor. Tázal se, jaká by v tom byla výhoda, používat plynových komor místo kulometu.

Victor Cavendish-Bentinck, předseda Joint Intelligence Committee také vyjádřil své pochybnosti o věrohodnosti polských zpráv

148 a připomenul, už během 1. světové války podle propagandy Spojenců Němci vyráběli mýdlo z mrtvol a pak se dokázalo, že zpráva nebyla pravdivá. Mimoto připomenul, že daleko více důkazů bylo pro systematické vraždění polských důstojníků v Katynu Rusy. Nakonec připojil: „Jsem jist, že je omyl přikládat veřejně víru této historce o plynových komorách.

Další zprávy o Osvětimi však neustále přicházely. Informace tedy existovaly, pouze někteří britští státní činitelé se jimi odmítali zabývat nebo jim věřit. Po určitou dobu angličtí odborníci se snažili pochopit různé funkce tábora v Osvětimi, ale jejich závěry jsou dodnes považovány za tajné a tedy nejsou přístupné badatelům.

Nejdůkladnější zprávu o Osvětimi přinesli a rozšířili dva uprchlíci Rudolf Vrba a Alfred Wetzler uprostřed roku 1944, ale pro britské odborníky, kteří znali německé zprávy a depeše a informace polské tajné služby už dávno, svědectví Vrby a Wetzlera nebyla první svědectví o nesmírném množství židů zabitých v Osvětimi-Birkenau, nebo že hlavní úlohu v tomto procesu hrál otravný plyn.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

Co v médiích nebylo (17)
Zdravím milé čtenáře!

Tak nám v minulých týdnech Ústavní soud řekl, že „posílíme ztrátou“. Přesněji: „V důsledku možná posílíme tou ztrátou.“ Jde o výrok k suverenitě České republiky, proti kterému „není odvolání“. A v tomto případě definitivně bez nějakého „možná není odvolání“, neboť tak praví zákon.

Já i vy žijeme v postmoderním světě, povím vám ale, že já si tedy pořád ne a ne zvyknout na to hlazení proti srsti, za které je navrch očekávána vděčnost. Jako když jsme měli „omezenou suverenitu“, to také ti omezovači požadovali vděk. Rozdíl je v tom, že jejich tuzemští přisluhovači za odpírání vděčnosti dávali v 70. a 80. letech výprask od bratrských armád vyfasovanou oháňkou sibiřského tygra. Na bruselskou sedmadvacetiocasou kočku letos ještě nedošlo. Skutečně? Není peskování českého presidenta v novinách předobrazem fysického pranýře?

Poslouchal jsem v přímém přenosu odůvodnění nálezu Ústavního soudu ke stížnosti skupiny senátorů na ustanovení Lisabonské smlouvy[1)] a se střídavými úspěchy jsem se snažil držet vlastní emoce na uzdě. Vyberu dvě věci, které čeští novináři ve svých komentářích a senátoři ve své stížnosti pominuli a které jsou příkladem toho, co rozumím pod pojmem „hlazení proti srsti“.

V bodech 142 a 143 svého nálezu se

i Ústavní soud. Proto se taky plzeňské podvody zametou pod koberec, aby se nezpochybnily staré případy s účastí podvodných právníků ve službách státu.

A teď jak zabráníte mafii, aby tu setrvačnost bezpráví v konkursních a exekučních řízeních nevyužila, když tam není možné žádné odvolání? Jak přinutíte nějakého úředníka k nápravě, když u soudů to tak nekonečně dlouho trvá? Jak přinutíte nějakého soudce, aby vám dovolil usvědčit svého kolegu z korupce? Jak zabráníte mafii, aby tohohle nevyužívala? A kdo jiný může být mafií lépe zkorumpován než nekontrolovatelní soudci, prokurátoři a berňáci. Policisté jsou jen špatně placení pěšáci. Taky proto si je musejí přes ty práva v Plzni a Varech dobře zavázat.

A opět opakuji, mafie, to nejsou nějací blbci. Ti to mají dokonale společensky zajištěné. Tím zajištěním je masová závist. V úterý 13. 10. tu byla v Liberálním institutu přednáška americké ekonomky Deirdre McCloskey, která po celoživotním bádání dospěla k závěru, že enormní nárůst bohatství lidské populace na této planetě je spojen jen a jen s prestiží k buržoasii, která uvolnila sílu invence buržoasie. Prestiž buržoasie, u nás nemyslitelná. Postbolševické poměry charakterizuje i to, že překladatelky překládaly buržoasii jako střední třídu. Ta závist zajišťuje řádění mafií a dává oprávnění justici k jejímu protiústavnímu rozhodování. To je ale cesta zpět od bohatství k chudobě a díky přelidnění k válce. Justice místo toho, aby tomu byla hrází, je toho nástrojem.

Říkal jsem vyšetřovatelům, zda umí spočítat, kolik na daních na jejich gáže dostal stát z mého podnikání a kolik dostane od toho zloděje, co ho nechali, aby mne okradl. Marnost. Ten zloděj se jako korunní svědek prokuratury i před soudci posmíval advokátům všech jím okradených, které justice dlouhá léta paralyzovala jejich trestním stíháním, že ničemu nerozumí. On totiž jako „pouťový ekonom“ dokázal vyšetřovatele, prokurátory a soudce krásně oblbnout, aby si je tak přes jejich hloupost zkorumpoval a tím dodnes zavázal. Aby mu nezáviděli, tak jim pár miliónků v hotovosti taky rozdal. A samozřejmě tím zavázal celou justici a státní správu. A advokáti, kteří nechtějí soudce dráždit tím, že by tomu rozuměli líp než soudci, tomu nebyli schopni čelit. K těmhle všem právníkům se přidávají politici, kteří buržoasii a kapitalismu utnou tipec tím, že zruší akcie na majitele, aby si mafie s asistencí justice mohla na buržoasii adresně vyšlápnout.

To vše umocňuje absolutní nemožnost racionální debaty, tak jak to 14. 10. předvedla ta ČT-blondýna v Událostech proti Hušákovi ze Sazky, která je jen třídní tupou nenávistí a možná i mafií navedeným pokusem odvést pozornost od plzeňských VIP-absolventů práv. To, že tomu asistoval zelenej Liška je signifikantní *(příznačné)*. Stejně signifikantní je, že tam v Plzni mají rektora, který taky nic neslyšel, nic neviděl a nic nevěděl, který je dokonce ochoten kvůli tmu označit předsedu Nejvyššího správního soudu a šéfy kateder obchodního a trestního práva za lháře.

On už Miloš Zeman tehdy v 1989 ve svém slavném televizním vystoupení řekl, že ten bolševický průser je dán systémem výběru. A jak je vidět, na bolševickém systému výběru těch, co nic neumějí, si trváme. Proto taky ani slovo o většinovém volebním systému. V něm by nikdo neměl čas současně sloužit občanům a studovat v Plzni práva. K tomu patří i to, že Sobotka se na právech, při kterých usilovně vykazoval fiktivní náklady, aby nezdaněné náhrady investoval do své nemovitosti, stal naším nejlepším levicovým ekonomem. Ty náhrady měl zdanit, protože ve skutečnosti nebyly náhradami! Náhrady nelze ušetřit z logiky toho, že nahrazují ze zákona náklady! To nezdanění si ale jako nějaký „plzeňský“ právník určitě kvalifikovaně zdůvodnil.

Jan Suchánek /
www.virtually.cz/index.php?art=19526

O jazyce (4 – dokončení)
Zpět ke stromu hodnot

Ale nyní se zase vraťme z historické exkurse zpět k onomu obrazu kříže s hodnotami umístěnými na horizontálním a vertikálním rameni a podívejme se na otázku jazyka a jazykové svébytnosti pomocí tohoto symbolu.

Nejprve se pokusme uchopit jazyk jako zřetelný příznak národní identity. Tato identita, jak jsme uvedli už dávno a výše, je utvářena třemi faktory: genetikou, náboženským rámcem a jazykem. Genetické dědictví je hodnota jednoznačně spojená s tělem a hmotnou existencí, na pomyslném kříži bychom je proto

umístili na horizontále. Naopak, náboženský rámec identity evropských národů je nutno hledat na vznosné vertikále, je jím křesťanství a z něj odvozený universalismus nevázaný na žádné etnikum a tudíž národně indiferentní. Není protinárodní, být Polákem a katolíkem jde přece dobře dohromady, neplatí však, že každý Polák je katolík a samozřejmě už vůbec ne, že kdo je katolík, je také Polák. Kde se tedy mezi pokrevním principem a spirituálním universalismem nachází místo pro hodnotu jazyka? Inu přesně uprostřed, na průsečíku pomyslných linií horizontály a vertikály. Jazyk není hmotným dědictvím, není však také záležitostí pouze spekulativní či ryze duchovní. Je každodenní, empirickou zkušeností. Tedy jazyk živý, národní.

Poněkud jinak se to má s jazyky, jež jsou primárně určeny k náboženské praxi. Podívejme se na onen symbolický kříž ještě jednou z tohoto pohledu. Nehodnoťme už jazyk v souvislosti s dalšími faktory národní identity, ale v rámci dělení živý jazyk všednodennosti kontra tzv. umělé či mrtvé jazyky určené liturgii, např. výše zmíněná staroslověnština či latina.

Jazyk živý, jako jev primárně sekulární, bychom si logicky měli představit na horizontále a jazyk liturgický na vertikále symbolického kříže, mají-li věci mít správný řád. Nahlédneme-li do historie, např. do předchozího oddílu tohoto článku, zjistíme, že v křesťanské minulosti se právě tato věc chápala s mimořádným citem. Latina, která se na Západě v liturgii prosadila, měla tři zřetelné výhody: přesnost a jednoznačnost teologických vyjádření, všeobecnou rozšířenost a tudíž srozumitelnost (alespoň vzdělanějším věřícím) a ustálenou formu mrtvého jazyka antiky, který už se nevyvíjí a nedochází v něm k posunům významu (tuto poslední přednost bychom ovšem asi docenili lépe my dnes než raně středověcí lidé). V podstatě týmiž znaky mohla být na Východě charakterizována církevní řečtina či u Slovanů staroslověnština.

Jazyky živé se pak ve středověku realizovaly v literatuře světského charakteru, např. ve zmíněných hrdinských písních. Ty se naopak jen zřídka převáděly do latiny. Stojí za zamyšlení, proč jsme v moderních dějinách svědky jakéhosi přerácení (per-verse) základního postoje: V sekulární sféře, kde nic nebrání různosti a kde by měla být respektována přirozená odlišnost a svoboda národů, se nesmyslně znovu a znovu objevují všemožné snahy o jazykovou unifikaci, ať už prováděnou násilím (v představách nacistického Německa), nebo komerčním tlakem (jako preferování angličtiny dnes), zatímco v oblasti liturgické, kde by nadpřirozený motiv posvěcoval universální jednotu a dával jí smysl, byla tato jednota rozbita, prý z ohledu na srozumitelnost a přijatelnost mešních textů současnými věřícími. Vzhledem k tomu, že jazyk není jen nástrojem komunikace, jak je uvedeno výše, ale způsobem uchopování reality, nabývá tento přerácený (per-versní) přístup, zřetelně odlišný od přístupů minulosti, zvláštního, záhadného rázu.

Petr Bahník / Te Deum 2009
Foto
- Vskutku per-verse:
V církvi universální jazyk – latina – je
v nelibosti a vládne čeština.
Na světské půdě je čeština v nelibosti
a vládne universální jazyk – angličtina.

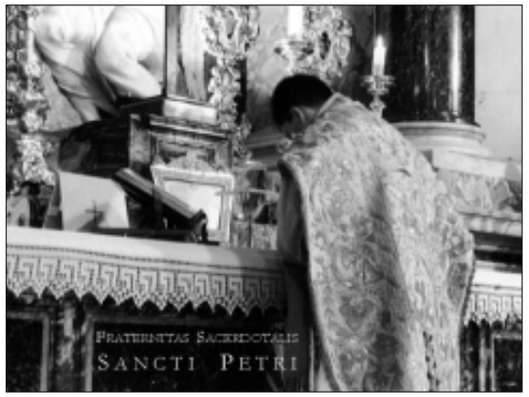

Československo a Vatikán během 2. světové války

Informace o Německu ve Velké Británii a USA (4)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Během roku 1942 způsob „konečného řešení“ se zcela změnil. Koncentrační vyhlazovací tábory Chełmno a Osvětim vznikly na polském území formálně připojeném k Říši. Administraci vyhlazovacích táborů převzal Ústřední úřad ekonomicko-správní SS. (WVHA), pod který spadaly i ostatní koncentrační a pracovní tábory a jiné ekonomické iniciativy SS. Pro vzájemná spojení byl používán složitý systém Enigma, ale od prosince 1940 se Angličanům podařilo rozluštit jeden klíč a tak číst hlášení. Během této doby zachytili zlomkovité údaje i o činnosti spojené s „holocaustem“.

140 Stejně jako policie, i SS, ačkoliv užívaly Enigma, přísně zachovávaly tajemství. Přísně tajné informace byly zasílány kurýrem, nikoliv radiem. Zachycené zprávy nedovolovaly vytvoření celkového obrazu, ale leccos napovídaly o transportech židů a o cenných předmětech získaných při provádění Operace Reinhard.

141 Obšírnější informace bylo možno získat o Osvětimi, poněvadž to byla skupina táborů s různým určením“. V roce 1942 Osvětim II.-Birkenau byl vyhlazovací tábor, Osvětim III pracovní tábor chemické továrny I. G. Farben, která vyráběla syntetickou gumu a zaměstnávala mnoho těžké práce schopných sil. Když Ústřední úřad pro bezpečnost Říše sdělil, že z vnitřních politických důvodů nemohl je dopravit do tábora, Slovensko začalo 16. června nové deportace židů pro práci v továrním komplexu.

Nesnadnější bylo dešifrování informací o vyhlazování v táboře Birkenau, ale i odtud bylo možno zjistit zprávu o stavbě krematoria. Zajímavá byla zpráva, že Osvětim nutně potřebovala 600 plynových masek pro nové stráže, ale byl to opět jen malý kamínek do mozaiky.

Během roku 1942 zachytila britská tajná služba zprávy o počtu vězňů z různých táborů. Byly v něm zahrnuti ti, kteří byli buď zastřeleni, nebo umučeni, nebo zemřel nemocí a vyhladověním, nikoliv židé, kteří hned po příjezdu byli posláni do plynových komor.

Od počátku války bylo také možno dešifrovat informace německých drah a od února 1941 i jejich náklad, včetně některých zpráv WVHA o transportech židů do Osvětimi. Srovnáním počtu deportovaných vlakem s počtem židů internovaných v Osvětimi, zjistili, že není mezi oběma porovnání i přesto, že židé tábor neopustili.

Prostřednictvím výzvědné organizace polské vlády v exilu získávali Angličané také různé zprávy od agentů a kurýrů o Osvětimi. Tyto zprávy pocházející od lidí, kterým se podařilo uprchnout a z jiných zdrojů jsou směsicí svědectví a planých řečí.

O Osvětimi přinesl 18. dubna 1943 podrobné zprávy polský kurýr, kterému se odtud podařilo uprchnout. Ten popsal smrt v plynových komorách,

146 v elektrických komorách, smrt stlačeným vzduchem a zastřelení. Ne všechno odpovídalo skutečnosti, ale časem bylo možno informace upřesnit. Jeho zpráva pak byla zaslána různým organizacím ve Spojených státech, mezi nimi i Rolet Jewish Congress.

18. května polská vojenská tajná služba v Londýně připravila jinou zprávu, jež byla odeslána diplomatickou poštou do Washingtonu, jiná byla předána spojenému generálnímu štábu. Na základě nových tajných pramenů se tam tvrdilo, že v Osvětimi-Birkenau do prosince roku 1942 zahynulo 640 000 osob, z toho 520 000 židů. V květnu téhož roku polská vláda sdělila Angličanům o vraždění v Treblince, jež autor zprávy považoval za vyvražďovací středisko polských židů. Koncem srpna 1943 polská vláda sdělila, že jedna část provincie Białystok a téměř celá lublinská provincie byly vyprázdněny. Úředník Foreign Office Roger Allen, poznamenal, že se neměly schvalovat polské

A protože opisoval,
práfa rychle študýroval.
Povodeň se přihnala,
diplomka v ní skonala.

(V republice jediná,
to to hezky začíná.)

Disertačku uznal Kindl,
nebyl v tom prej žádnej švindl.
Byla za ni pochvala,
raději se však schovala.

Viděti ji možno není,
to by bylo nadělení,
kdyby se pak zjistilo:
myšlenek v ní nebylo.

Byteček sobě pořídil
čisťounkej jako křišťál byl.
Strejda to prej zacvaknul,
Standa ani nemáknul.

Neuměl se živit prací,
tak se mořil špekulací
s penězi a baráky,
nemá z toho mindráky.

Jsou to pro něj krásná rita
tím nám ale Standa říká
„je to vpravdě socanská
všelidovost občanská.“

---

* PUDR = posunovač u dráhy
** z Plzně ÚDr. = postsametově revoluční maloškolský úderník (nejen ze z Plzně)

lidová z Liberecka

Dokument

Má církev v 21. století ještě kulturní poslání?

Často slýcháme nebo čteme, že církev je také nositelkou vzdělanosti a kultury. Nejsem si však jist, zda tato slova platí ještě dnes. V případě hudby, kterou dnes slýcháme v kostelích a v křesťanských mediích, jsem skutečně bezradný. Zdá se mi, že v liturgické a duchovní hudbě přestala platit všechna hodnotová měřítka a byla nahrazena osobním vkusem.

V kostelích České republiky se dnes vyskytují čtyři druhy hudby:

a) gregoriánský chorál. Má trošku povahu zajímavého hudebního exponátu nebo divadelního představení které zavání čímsi neznámým, tajemným, vždyť je tak starý. I tu latinu mu Boží lid promine. Provádí jej pochopitelně specializované scholy, často oděné do různých jakoby mnišských nebo kněžských rouch.

b) lidový duchovní zpěv v národním jazyku. Tím mám na mysli písně kancionálů, převážně v hodnotách půlka, čtvrtka, osminka, zděděné po předešlé nebo předpředešlé generaci, nová ordinaria a žalmové odpovědi. Zpívá je hlavně starší generace věřících od padesáti let výše, zatím co mladí většinou zatvrzele mlčí.

c) figurální hudba latinská nebo v národním jazyku, prakticky hudba kostelních sborů – zaznívá málo, protože doba rozkvětu sborového zpěvu již minula a pokoncilová *(pozn. red.: myslí se tím obecně „po 2. vatikánském koncilu“, jako by se chtělo, často nevědomky, naznačit, že ostatní koncily už ani nevnímáme)* liturgie mu příliš nepřeje, aby Boží lid nebyl zkrácen o svá práva. Podle tradice jednotlivých kostelů je vztah věřících k této hudbě různý.

d) „moderní“ křesťanský song. Tak nazývají mnozí věřící písničky ve stylu folku, popu, rocku, často zesílené pomocí elektroniky do nesnesitelného rámusu a prováděné skupinami převážně nedospělých zpěváků rozličného stupně hudební vyspělosti. Tyto soubory se s oblibou nazývají scholy, aniž si uvědomují, že si tento název přisvojují neprávem, podobně jako si politici a sportovci přisvojili pojem charisma a z milenek se staly přítelkyně. Ke zpěvu těchto písniček se často připojuje nedospělá mládež, ale začíná si je osvojovat i část dospělých.

Naše generace byla vychována ještě v duchu myšlenek Motu proprio Pia X *(pozn. red.: z 22. listopadu 1903; viz např. www.sdh.cz/sdh_htm/archiv/mo_pro.htm)*. Platí zásady Motu proprio ještě dnes? Kladu-li tuto otázku dnešním liturgikům, dostávám rozpačité odpovědi. Buď Motu proprio neznají nebo nemají odvahu říci, že neplatí.

Připomeňme si jeho zásady, kladené na liturgickou hudbu: **posvátnost, uměleckost, všeobecnost**. I když tyto požadavky uznávám, upozornil jsem v Příručce pro varhaníky (1999) že jsou dosti široké a dají se různě vykládat.

Co se dnes rozumí **posvátností** v hudbě? Až do nedávné doby usilovala církev o to, aby její hudba neobsahovala nic světského a aby se zřetelně lišila od hudby světské. Tento požadavek je obsažen ve všech církevních dokumentech minulosti. Přiznejme si nejdříve, že tento požadavek je těžko splnitelný, protože církev žije ve světě a nemůže svět ignorovat a hranice mezi duchovním a světským není, a nikdy nebyla zcela jasná. Cecilské hnutí spatřovalo počátek zesvětštění chrámové hudby ve vícehlasu, později v tanečních motivech a nakonec hlavně v opeře. V čem by reformátoři spatřovali světské prvky dnes? Má dnes církev měřítko, podle kterého se pozná světskost v hudbě? Na druhé straně víme, že církev byla vždy schopna strávit a přetvořit pro svou potřebu i mnohé světské prvky. Připomeňme si problémy polyfonie v 15. a 16. století a operu v 17. a 18. století. Co je světská hudba dnes? Domnívám se, že je to hudba, která je přednostně určena pro světské použití. Kdysi to byla hudba operní, dnes je to určitě hudba masových sdělovacích prostředků, hitparád a diskoték. Sluší se zavádět tuto hudbu do kostela a do liturgie?

PŘÍLOHA

Ještě obtížnější je stanovit, v čem spočívá **uměleckost** hudby. Je gregoriánský chorál umělecký? Snad se dá spíše hovořit o uměleckosti jeho přednesu. Jsou písně našich kancionálů uměním? Vždyť všichni víme, že se mezi jejich nápěvy vyskytují i kýče, které se nikdo neodváží odstranit, protože Boží lid je miluje a i my odborníci jsme na ně odmalička tak zvyklí, že nám tolik nevadí. Otázka kýče však není předmětem mého příspěvku. Figurální hudba bývá většinou umělecká, i když její přednes nebývá vždy umělecký. Zda je tzv. moderní duchovní hudba mládežnických „schol“ umělecká nebo se jí může stát, nevím.

Postulát **všeobecnosti**, tj. všeobecné srozumitelnosti liturgické hudby vyřešila instrukce Musicam sacram *(pozn. red.: z 5. března 1967 za Pavla VI. – 2. vatikánský koncil skončil 8. 12. 1965; www.sdh.cz/sdh_htm/archiv/mus-sac.htm)* doporučením, aby byly respektovány kulturní tradice jednotlivých národů a etnik, tedy principem uplatňovaným již v 17. století jesuity v Číně. Zda hudba mládežnických „schol“ roste z domácích tradic, pochybuji. Bohužel nejen různé země světa, ale i různé generace a jednotlivci si vysvětlují pojem tradice různě. A nelze dnes ani zabránit tomu, aby určitá země nepřevzala tradici jiné země. Bylo několikrát zdůrazněno, že nelze vnucovat západoevropskou kulturu Afričanům, ale na druhé straně od nich rádi přebíráme natřásání, tleskání, podupávání, které určitě naší tradici neodpovídá. Jsme schopni dnes stanovit hranici, za kterou hudba přestává být všeobecná, tj. všeobecně srozumitelná? A existuje vůbec obecně srozumitelná hudba?

Hlavní požadavek Tridentského koncilu na hudbu byl, aby podávala srozumitelně neporušený liturgický text. Všichni víme, že tento požadavek upřednostnil homofonní (jednohlasý) styl, usnadnil vznik doprovázené monodie (jednohlasu) a nepřímo i opery. Jaká je realita? Texty gregoriánského chorálu byly srozumitelné nejen díky jednohlasu, ale také proto, že je účastníci (klerus a intelektuálové) znali většinou zpaměti. Texty kancionálových písní znali lidé buď zpaměti nebo je mohli číst z tištěných zpěvníků. Texty, přednášené sborem jsou bez problému srozumitelné lidem, kteří je znají zpaměti. Rád bych věděl, kdo z vás rozumí slovům, byť v mateřském jazyce, když je zpívá velký sbor nebo je přednáší sólista, zejména soprán ve vysoké poloze? Ale totéž platí o srozumitelnosti textů tzv. moderní hudby. Pravdu vyjádřil ředitel monstrpřehlídky moderní křesťanské hudby ve Zlíně (Katolický týdeník 39, 2007), když napsal: *U2 je tak křesťanská kapela a řekl bych, že 90 procent lidí v České republice o tom neví. A kdyby byli schopni dekódovat ty texty, tak by se asi moc divili.* Myslím, že autor měl hodně pravdy nejen proto, že textu zpěváků, zesíleném elektronikou, není nic rozumět, ale že příznivcům této hudby o text vůbec nejde. Někdy se mi dostává odpovědi, že všechny hudební problémy vyřešila instrukce Musicam sacram, ale setkal jsem se s liturgiky, kteří říkali, že tato instrukce už neplatí. Od počátku je známo, že Musicam sacram je dílo liturgiků, mezi nimiž nebyl ani jeden hudebník. Víme, že instrukce přispěla na Západě k úpadku kostelních sborů. U nás to nebylo třeba, protože sbory zdecimovali již komunisté. Příklad: jaký poklad liturgické hudby máme rozvíjet, když jsme jeho základ, hudbu na latinské texty, zvláště na texty mešního ordinaria z liturgie vyloučili, zazdili nebo přenechali převážně souborům staré hudby, které jsou většinou k víře lhostejné? Proč je zvuk píšťalových varhan charakterizován mysticky nadneseným výrazem *mirus clangor (úžasný hlahol, zvuk)*? Tak by se odborník sotva vyjádřil. I můj vztah je k instrukci velmi zdrženlivý (psal jsem o tom roce 1969 v Opus musicum).

Specifickým problémem je latina. V gregoriánském chorálu je latina brána na vědomí jako samozřejmost. Těžší postavení má ve figurální hudbě. Někteří mladí kněží, kteří se latině nenaučili, ji doslova nenávidí a ve svých věřících pěstují názor, že poslední koncil latinu v liturgii zakázal. Nezazlívám církvi, že oslabila primát svého mateřského jazyka, když přistoupila na to, co přijal celý svět, který ke své škodě nahradil latinu angličtinou. Ani nezpochybňuji snahu učinit všem lidem liturgické texty přístupné v mateřském jazyce. Ale nechápu pohoršení některých zbožných katolíků nad tím, že papež „znovu zavádí latinu“, aby si „naklonil lefebvristy“. Vždyť církev se nikdy latiny nezřekla. Latina se dnes nemůže do kostelů vrátit, protože ji už nikdo nezná ani pasivně.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Začal na dráze jak PUDR*
teď je slavný z Plzně ÚDr.**

Standa skoro mašinfýra
ví kde mezi pražci díra,
pracovat moc neuměl,
tak politikařit chtěl.

V parlimentu plácat drama,
řečnit dycky jako Strana,
von to myslel upřímně
i s Barkovou při víně.

Veškrna si ho dost cenil
– ten se s pravdou, s láskou ženil –
jako hloupou Peťulu,
ba i Langra – čihulu.

Cti otce svého i matku svou

Pepíček se probral a slyší katechetku: „Tak děti, a teď se přihlaste, kdo chcete jít do nebe.“

Všechny děti se hlásí, jen Pepíček ne.

Katechetka: „Pepíčku, ty nechceš jít do nebe?“

„Nemůžu. Maminka mně řekla, že po hodině mám jít rovnou domů.“

Internet, Pavel Kozojed
Ilustrace
Oldřich Krupička

Musicam sacram vůbec nevzala v úvahu, že hudba nepůsobí na člověka jen obsahem zpívaných slov, ale ještě něčím jiným, co nemuzikální člověk nepochopí. Podle Musicam sacram by většina staré latinské hudby byla určena jen pro duchovní koncerty. Ale zkušenost mne přesvědčila, že naši věřící o koncerty nestojí a že i tu těžkou figurální hudbu snesou snáze při liturgii nebo při nějaké pobožnosti. Je-li kostel plný při duchovním koncertu, většina jeho návštěvníků nepatří k těm, kteří chodí v neděli do kostela. Přiznejme si, že většina duchovních koncertů je prakticky pořádána pro nevěřící. Možná, že některé z nich přivede hudba k uvažování o víře, ale sám tomu příliš nevěřím.

Dovolte mi ještě závěrečnou úvahu. Přiznám se, že tzv. křesťanskou populární hudbu, se vším, co lze pod tento pojem zahrnout, nemám rád. Proto ani nemám pro tento druh hudby hodnotová měřítka. Na druhé straně jsem k ní tolerantní, pokud nepřekročí určitou mez a pokud mi není vnucována. Dokonce uznávám, že texty některých kytarových písniček dokáží dnešní lidi lépe oslovit než texty některých tradičních kancionálových písní. Připouštím dokonce, že se možná něco v mentalitě současného člověka změnilo, co já dobře nechápu, a že musíme pokorně čekat, jak se s tím Duch svatý vypořádá. Protože nevěřím, že současný stav hudby v našich kostelích je jen přechodný nebo dočasný a nechci jen kritizovat, pokouším se hledat vysvětlení. Napadly mi tři hypotetické možnosti:

1) Celková hudební nevzdělanost a primitivismus naší společnosti. To platí i o většině mladých kněží, kteří jsou jakýmsi vzorkem většinové společnosti, která je po stránce uměleckého vkusu na velmi nízkém stupni. Nevadí jim slyšet v kostele to, čemu jsou zvyklí naslouchat v televizi a rozhlase. Jinou hudbu neznají a jsou přesvědčeni, že to je nová křesťanská hudba. Mladí kněží jsou přesvědčeni, že tato hudba je dobrým nástrojem nové evangelizace. Jestliže mladí milují kytary, bubny a keyboardy, zamilují si i Krista. Proto je situace taková, jaká je. Bylo tomu tak i v minulosti, před padesáti, před sto lety? A bylo-li tomu jinak, proč?

2) Masový vstup plebejského (bez jakékoliv urozenost) prvku do sakrálního prostředí. Zdá se mi, že něco podobného se sit venia verbo již jednou v dějinách hudby odehrálo. Plebejským nebo mírněji řečeno lidovým prvkem byla v 16. století duchovní píseň v národním jazyku. Zasloužili se o ni naši odoučení bratři husité, utrakvisté, čeští bratři, kalvíni. Církev, tvrdošíjně lpějící na latině, jako jediném liturgickém jazyku, přijala tuto novotu nerada a trvalo dvě stě let, než ji přijala za svou. Nebudu se zde pouštět do úvah, do jaké míry, kdy a z jakých důvodů pronikly do duchovního zpěvu i melodie světské. Jde mi spíše o to, že i dnes zažíváme v kostelích něco, co bychom mohli označit jako vpád plebejského nebo spíše světského, vulgárního vkusu. Jestliže si dnes neumíme představit bohoslužbu bez zpěvu písní kancionálu, kladu provokativní otázku: Nestojíme dnes na začátku epochy, ve které kytary, bubny a keyboardy vytlačí z kostelů všechny ostatní hudební druhy?

3) Chrámová hudba přijala styl postmoderny. Domnívám se, že vysvětlení dnešního stavu chrámové hudby můžeme hledat v hojně používaném pojmu postmoderna. Postmoderna se vyznačuje bouráním nejen estetických, ale i morálních přehrad. Postavila do jedné řady operu, Hradišťana, Lucii Bílou, Bacha, Moravanku, Karla Gotta, Českou filharmonii i hard rock. Je to dobře patrno z pořadů našeho rozhlasu i televize i z posledních programů hudebních festivalů jako je Pražské jaro nebo Brněnský podzim. Každá celebrita, která produkuje nějaké akustické projevy je označována za umělce. Není stav naší chrámové hudby také jen odrazem této současné tendence? Postmoderna totiž zahrnuje pod pojem kultura cokoliv.

Církev vždy usilovala o vytyčení hranice mezi světským a profánním. Byla tato snaha historickým omylem, který se v 21. století přežil? Potřebuje nová evangelizace k svému

úspěchu resignovat na kulturní hodnoty? Propast mezi tím, co čteme ve studiích o církevní hudbě a mezi hudbou, se kterou se denně v našich kostelích setkáváme, je stále hlubší, jakoby jedno nesouviselo s druhým. Bylo skutečně přáním posledního koncilu šířit nejvyšší duchovní ideje pomocí nástrojů pokleslé kultury?

Jiří Sehnal / 70. výročie vydania Jednotného katolíckeho spevníka: Zborník príspevkov z muzikologickej konferencie: Dolná Krupá, 22. – 23. 11. 2007. Zostavila Sylvia Urdová. Trnava, Bratislava 2008, str. 145 – 149 Prof. Jiří Sehnal, CSc.

Pozn. red.: Prof. PhDr. Jiří Sehnal, CSc. je považován za jedničku v oboru muzikologie v České republice a v oboru liturgické hudby platí za přední českou autoritu pro Českou biskupskou konferenci. O jeho vědecké dráze srov. www.musicology.upol.cz/profiles/sehnal.html

Závažnost prorocké otázky v nadpisu článku prof. Sehnala, zdá se, v tomto období vrcholí. Svědčí o tom zprávy přicházející z Vatikánu, jako např.

Otevřený list Benediktu XVI. o potřebě obnovy sakrálního umění

Řím, 21. listopadu. V souvislosti dnešním setkáním Benedikta XVI. s umělci v Sixtinské kapli, objevil se před několika týdny na internetu otevřený dopis, kterým se umělci, znalci a publicisté obracejí na Svatého otce, aby vyjádřili svou touhu po obnově autenticky katolického sakrálního umění. Dopis je k disposici ve čtyřech jazykových verzích (www.appelloalpapa.blogspot.com) a reflektuje ve světle slov Pavla VI. k umělcům z roku 1964 současnou situaci ve všech oblastech sakrální umělecké tvorby: architektuře, sochařství, malířství, chrámové hudbě a liturgickém zpěvu. Signatáři otevřeného dopisu označují situaci ve všech těchto odvětvích za velice zneklidňující především v důsledku trvající krize víry, jejíž předávání se v době uměleckého minimalismu a obrazoborecké teologie ocitlo ve velkých nesnázích. Autoři dopisu vyjadřují své přání, aby se církev v dobách světského, iracionálního a deformujícího barbarství projevila jako pravá, přičinlivá a pozorná propagátorka a kustodka nového a opravdu originálního sakrálního umění, přičemž na druhé straně vyjadřují svoji ochotu slyšet hlas církve a inspirovat se jím v díle obnovy sakrálního umění, zejména liturgické hudby, jejíž katechetický význam je nejvíce znatelný a kde již desetiletí převládá zásadní zmatek.

www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=12009

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Test pro děti

1. O kom není zmínka v 1. knize Mojžíšově?
a) O Ezauovi.
b) O Izmaelovi.
c) O Mojžíšovi.

2. Kdy je možné získat odpustky za zemřelé?
a) Kdykoli za určitých podmínek.
b) Pouze na Dušičky a pak až do 8. listopadu.
c) Pouze v listopadu, měsíci zemřelých.

3. Za koho je možné získat odpustky?
a) Jenom za sebe nebo za některé zemřelé.
b) Za sebe a za nám známé živé nebo zemřelé.
c) Za sebe i za všechny ostatní živé a zemřelé.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

„To ses ptal špatně! Já jsem se zeptal: Mohu při kouření rozjímat?“

A tak se třetí rok, potom, co i dominikán na svou správnou otázku dostal příznivou odpověď, oba družně s cigaretou sešli na rozjímání. Oba měli papír z Vatikánu. Exercitátor nemohl nic namítat a přemýšlel, zda by i on nezačal kouřit, když pozoroval jejich blaženost.

Také u postní disciplíny jdeme kupředu

Kdysi byly postní předpisy mnohem přísnější než dnes. Tak nebylo mimo jiné dovoleno pít v postě alkoholické nápoje, např. pivo, což byl vždy v Čechách problém. U muslimů to dodržují dones – aspoň přes den.

Jedna aktivní farnost ale nyní začala vařit pivo, a tak poslali do Vatikánu jako vzorek malý soudek lahodného moku se žádostí o posudek a o dovolení pít v postě pivo. A jak známo, dobré pivo se nepasterizuje. Ve Vatikánu navíc plyne i dnes čas velmi pomalu a v Římě je také teplo, které nepřeje čilosti. Postavili tedy soudek mezi štos spisů čekajících na vyřízení, až na žádost přijde řada.

Posuzovat se začalo asi za půl roku.

Poté do farnosti přišla vlídná odpověď: „Affirmative“ (Ano).

A bylo doplněno i teologické zdůvodnění: „Povoluje se požívat pivo v postě. Jde o vybraný postní nápoj zvlášť vhodný k umrtvování.“

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Pokrok v církvi nezastavíš

Na exerciciích se potkají dominikán a jesuita, oba vášniví kuřáci. Exercitátor je ale přísný: žádné kouření při rozjímání. Jak to udělat, aby příští rok byli zase o kousek dál a moli si při rozjímání zakouřit?

Dohodli se a každý sám za sebe poslal žádost do Říma. Za rok se tedy zase sešli na duchovních cvičeních. S exercitátorem si probrali pravidla a dominikán najednou vidí, že si jesuita při rozjímání zdatně vypaluje. Překvapeně se ptá:

„Jak to, že kouříš?“

Jesuita: „Co ti napsali?“

Dominikán: „Že je to absolutně vyloučeno. Jak to, že ty kouříš?“

Jesuita: „Jak ses zeptal?“

„No – jestli mohu při rozjímání kouřit.“

4. Jaký je rozdíl mezi odpustky plnomocnými a neplnomocnými?

c) K udělení plnomocných odpustků je třeba plná moc od jejich příjemců, k udělení neplnomocných stačí jen předpoklad, že by příjemci byli rádi, kdyby odpustky dostali.

a) Plnomocné odpustky jsou vyhlášeny s plnou mocí, neplnomocné s mocí částečnou.

b) Plnomocné odpustky promíjejí časné tresty úplně, neplnomocné promíjejí tyto tresty částečně.

5. Kdy byla prohlášena za svatou Anežka Česká?

a) Ve 13. století.

b) V 18. století.

c) Ve 20. století.

6. Kdy může v současné době použít kněz ornát černé barvy?

a) Na 3. neděli adventní a 4. neděli postní.

b) Pouze při velkopátečních obřadech připomínajících Kristovu smrt na kříži.

c) Při pohřební mši svaté.

7. Odkud se vzal název roráty?

a) Od latinského překladu slova ráno, protože roráty zvou na ranní mši svatou.

b) Od latinského zpěvu: Rosu dejte nebesa shůry.

c) Od ranního kohoutího kokrhání – latinsky tzv. kuropění.

8. Jak máme duchovně prožít adventní dobu?

a) Dvojím očekáváním.

b) Připomínkou Kristova utrpení na kříži.

c) Rozjímáním o tom, jak jsme prožili uplynulý rok, protože adventem začíná nový církevní rok.

9. Je možné v adventu se modlit pobožnost křížové cesty?

a) Je to možné a může to být vhodně spojené s adventní dobou.

b) Je to možné pouze soukromě a s předchozím povolením duchovního správce.

c) Je to nevhodné a proto to církev nedovoluje.

10. Je možné 8. prosince při mši svaté zpívat Sláva na výsostech Bohu?

a) Ano, tento den to církev přikazuje.

b) Ano, ale pouze tehdy, připadne-li tento den na neděli.

c) Není to možné, protože tento den je vždy už adventní doba, kdy se tento chvalozpěv vynechává.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Jaký byl vztah básníků Petra Bezruče a Jaroslava Seiferta k církvi?
2. O čem pojednává encyklika Mystici Corporis Christi?
3. Kdo to byli sv. Poncian a sv. Hippolyt?
4. Kterými rody skutků může člověk hřešit?
5. Může člověk, který je v nebi, konat dobré skutky, kterými by si zasloužil další růst nebeské blaženosti?
6. Jaké je stanovisko Církve k evoluci? Je toto stanovisko oficiální a závazné?
7. Je nějaký rozpor mezi vědou a vírou? Pokud ano, jaký?
8. Má nějaký význam formulace víry, anebo stačí prostě věřit – a to čím pevněji, tím lépe??

9. Pán Ježíš byl souzen před veleradou. Co o ní víte?
10. Co to je „vzkříšení těla“? Komu se ho dostane a kdy?

P. Ing. Antonín Sedlák

ODPOVĚDI NA OTÁZKY TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Jak se dá přeložit slovo MŠE?

Tato otázka má dva aspekty:

a) **Jaký je původ slova „mše“?** Nově s opuštěním latiny už není toto slovo, stejně jako některé další křesťanské skutečnosti, přímo vázáno na svůj zdroj, stalo se nezávislým a mohlo by být nahrazeno kterýmkoliv *novým* slovem. Jak je tomu v latině? Mešní řád v moderní době končí v češtině ze strany kněze-presbytera v mnoha případech slovy „Jděte ve jménu Páně.“ I tato slova jsou nově na místě původního latinského „Ite missa est“ – tato u mimořádné formy dokonce předcházejí před požehnáním. To znamená: „Jděte, (shromáždění) je propuštěno.“ A právě slovo missa dalo vzniknout názvu „mše“ – např. v angličtině mass, v němčině Messe atp.

b) **Šlo by dnes místo „mše“ použít jiná *existující* slova?** Bez bližšího určení těžko. Někdy se „mše“ např. významově vysvětluje jako „eucharistie“. Známe však u mše svaté dvě doplňující se sousloví „slavení eucharistie“ a „bohoslužba slova“ (srov. Český misál), takže význam není stejný. Některá nekatolická společenství mají večeři Páně, přitom ale neslaví mši svatou; u katolíků se termínu večeře Páně používá spíše jako synonymum pro zmíněné „slavení eucharistie“, takže ani termín „večeře Páně“ není stejný jako „mše“. Někdy se užívá sousloví „lámání chleba“, ovšem k tomu se ihned vybaví komplementární „modlitba Páně“ nebo „přijímání“ (opět srov. Český misál). Jindy se mluví o „liturgii“, ale tou je i např. denní modlitba církve. Ukazuje se tedy, že *současný* termín „mše“ nelze bez bližního upřesnění jiným již existujícím slovem nahradit.

2. Kdo to je APOSTATA?

Zde odkazujeme na letošní Obrázek č. 6, 15. 5. 2009, kde v příloze testů byla podrobně vysvětlena související otázka 6 „Co to je blud?“ S velkým počátečním písmenem, jako jméno, se obvykle myslí na císaře Juliána Odpadlíka; který dokonce chtěl koupelí v býčí krvi „smýt“ ze sebe křestní znamení. O tomto Apostatovi viz roč. 4, č. 5, 9. 4. 2006, v příloze testů otázka 8.

3. Co jsou a k čemu slouží soukromá zjevení?

Označení „soukromé zjevení“ je terminus technicus, který je v teologické mluvě zcela srozumitelný. Je tak označováno každé zjevení z doby poapoštolské, které na rozdíl od zjevení daného v Kristu a předaného apoštoly není závazné pro všechny křesťany. V obecné mluvě však může být tento termín zavádějící. V pravém slova smyslu bychom totiž mohli nazvat soukromým zjevením případ, kdy se paní X zjevil v noci obraz Pána Ježíše a ona o tom vypráví své sousedce a panu faráři. Ale církví uznaná zjevení (Lurdy, Fatima), zjevení neuznaná ani neodmítnutá (Garabandal) nebo dosud probíhající (Medžugorje) jsou sice zjeveními jednotlivým osobám v poapoštolské době a tedy podle církevního slovníku „zjevení soukromá“, ale pokud jde o jejich publicitu, dosah a průběh jejich vlivu, jde o události veřejné. Právě proto se reakcemi na ně i charakterem jejich vlivu musí podrobně a maximálně zodpovědně zabývat jak příslušná církevní autorita, tak také církevní obory, dogmatická a pastorální teologie.

Soukromá zjevení se těší v posledních desetiletích nesporně rostoucí popularitě. Navzdory úvahám a sociologickým datům svědčícím o narůstající sekularizaci je nutno konstatovat, že přitažlivost mimořádných a obtížně vysvětlitelných fenoménů, a to jak náboženských, tak nenáboženských, je pro velkou část naší populace veliká. Řečeno

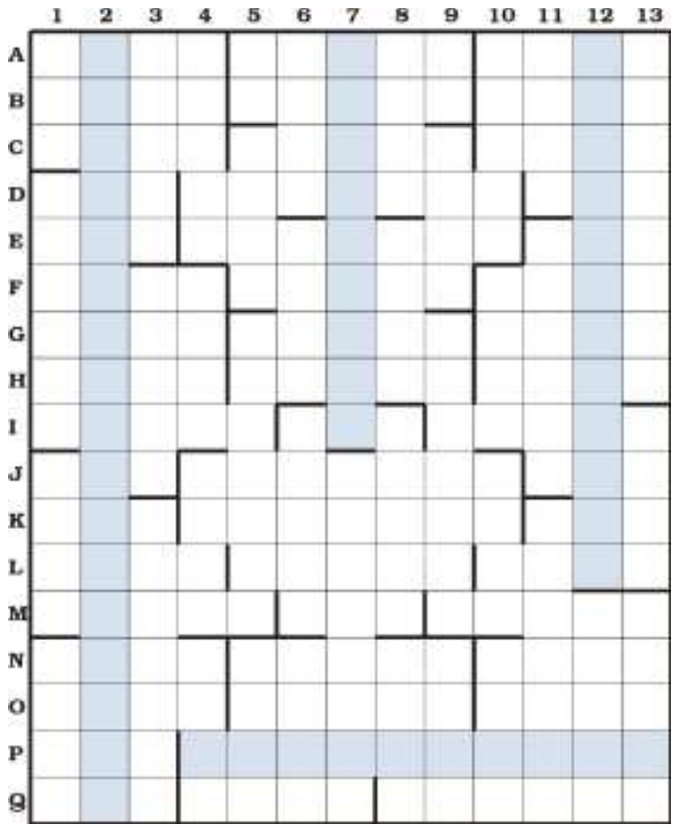

- G. Plaché lesní zvíře; obratlovci schopní letu; útok (zejména jízdy). - H. Stolek u oltáře na přípravu a odkládání bohoslužebných předmětů; chemický prvek; tyč k zvedání břemene. - I. Fiktivní (formálně neexistující) tradiční nejčastější měna používaná v Íránu, desetina rijálu, pův. perská zlatá mince; mez. kód letiště Norimberk; jednotka elektrické kapacity. - J. Polská plavební společnost; starořecký bájný hrdinský epos asi ze 7. až 8. stol. př. Kr.; domácky Ezechiel. - K. Jedna při počítání; statná bylina s kulovitým květenstvím; za komunismu Svaz divadelních umělců (zkr., dnes jsou herci sdruženi v odborové Herecké asociaci). - L. Benátčan; město, v kt. byla 30. 5. 1431 po zradě francouzského krále upálena Angličany Panna orléánská, sv. Jana z Arku; stát se otylým. - M. Manželka vůdce bájných Argonautů v boji o Zlaté rouno (řec. epos z 5. až 7. stol. př. Kr.); zkr. komunistického názvu Německá spolková republika; ožebračit (např. občany daněmi). - N. První král Israele; palivo na zatopení; výlučná. - O. Nechť; dolní přední část obličeje; dánský sýr se zelenomodrou plísní. - P. Zhruba; **3. díl tajenky**. - Q. Část úst; elektricky nabité atomy; francouzsky ’římský‘.

SVISLE: 1. Středová čára; stáhnout (plachtu); vedení; německá řeka. - 2. **1. díl tajenky**. - 3. Afričan; na ono místo (zast.); dušením připravit o život. - 4. Tulák přírodou; která; zakulaceně; asijské ovoce s hrbolatou slupkou. - 5. Zn. pro kus; cizojazyčný tvar jména, které používal jeden z apoštolů poté, co se vydal k pohanům; vyklenutá mužská břicha; vůbec nic. - 6. Dobytčí nápoj s otrubami; setina hektolitru; vlákno k výrobě punčoch; Mojžíšův výmluvný starší bratr. - 7. **4. díl tajenky**; systémy. - 8. Největší volně žijící přežvýkavec na území našeho kontinentu, v minulém století skoro vyhubený, ale byl zachráněn a nyní žije už i na Slovensku; je typická pro moderní farností; sirota, kterou Mardocheus přijal za dceru; opotřebení povrchu dřením. - 9. Iniciály Tocquevilleho, jednoho z největších myslitelů 19. stol.; prorokyně, dcera Fanuelova (Lk 2, 36), která rozpoznala v dítěti Krista; peklo (knižn.); jihoamerická lama. - 10. Častý způsob, jak dnes předložit svou odbornou práci; papež; elektroda s kladným napětím, nebo na které probíhá oxidace (rus.); jeden z pěti pilířů nejrychleji rostoucího náboženství na našem kontinentě, který jeho vyznavači dodržují po jeden měsíc v roce od rána do večera (arab.). - 11. Nadutec, povýšenec (hanl.); slovensky ’oltáře‘; účetní deník pro zatímní zápisy. - 12. **2. díl tajenky**; kaprovité ryby. - 13. Krutá žena; prudce vát (knižn.); jihočeská obec.

Pomůcka: azul, CAI, kobza, NUE, PLO, saum, tomán.

Ladislav Martinča

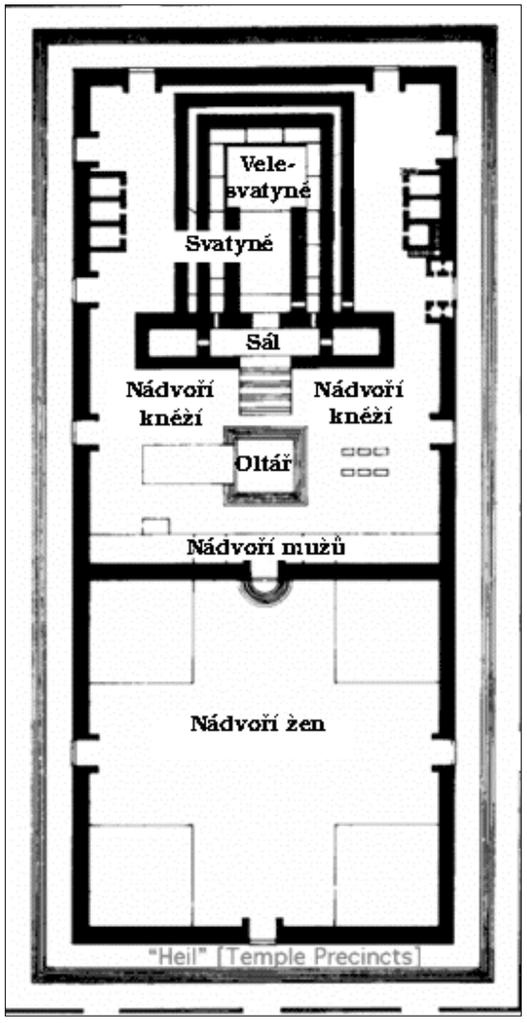

Znáš Písmo svaté?

Tajenka minulé křížovky byla z příběhu „Vdovin haléř“ (Mk 12, 41): „**Potom se posadil proti chrámové pokladnici a díval se,** jak lidé dávají do pokladnice peníze.“ Na chrámovém nádvoří žen – muži a ženy byli odděleni a tuto starobylou tradici zejména muslimové dodnes ctí – bylo 13 trubkovitých pokladniček na různé dary. Protože se tímto nádvořím procházelo na nádvoří Israelitů-mužů, mohla se tato příhoda dobře stát na nádvoří žen. Toto nádvoří je v Novém zákoně zmíněno zde, dále na paralelním místě Lk 21, 1, a pak v Jan 8, 20. Většinou se tu zamýšlíme nad vdovinou obětavostí. Ale málokomu přijde divnou indiskrece Páně Ježíše, který pozoruje, co kdo do pokladniček dává. Při výkladu jeho chování vyjdeme z Jan 6, 6 před zázračným nasycením lidí: „sám dobře věděl, co chce udělat.“ Nevíme, možná že i tehdy, ale dnes určitě by opravdu někdy připadalo vlezlé, kdyby někdo u pokladničky seděll a díval se, kolik kdo dává. Ale Pán Ježíš věděl předem o každém, kdo v těch chvílích přijde a kolik dá. Věděl předem o tom, že přijde chudá vdova. A věděl předem, že nikdo z těch lidí nebude překvapen, nebude protestovat, nebude mu to připadat dotěrné, věděl, že vše proběhne v klidu, věděl, že pozornost bude upřena až na jeho řeč o dobré vdově. Věděl i to, že po 2000 letech bude někdo o těchto věcech takto uvažovat, jako my. Proto ani my nedělejme rozruch a soustřeďme se na Pánovo poučení. Ale z naší úvahy si přece jen můžeme něco dalšího odnést: že nemůžeme Krista Pána následovat otrocky. Pokud bychom se jen mechanicky po něm „opičili“, vzbuzovali bychom často nemístný rozruch a někdy i pohoršení.. Máme se řídit vírou a rozumem. Bezmyšlenkovité napodobování jednání druhých ponechme nižším tvorům, kteří vznešené lidské činnosti nejsou schopni. U vědomí toho, že ani my sami na Božího Syna prostě nemáme.

Dnešní úkol: V tajence je pravé adventní poselství. Jak mu ale rozumět? A kde se vzala tato jeho formulace? Nápověda: Bude se číst o 2. neděli adventní.

VODOROVNĚ: A. Tekutina k přípravě nálevu k zalití utopenců; ukrajinský strunný nástroj; hudební dílo. - B. Dlouhosrstý ohař; kováním spojit (kniž.); arnika. - C. Rodný světadíl Filipínců; součást pušky; někdejší italská mince. - D. Deset desítek; malířská dílna; mez. kód letiště Káhira. - E. Kypění (kniž.); zvoník; subjekt české politické scény, často kritizovaný za korupci, skandály a zradu svého programu. - F. Původně námořnický pozdrav (doložen od roku 1751), za 2. sv. války vykládán jako „Adolfa Hitlera oběsíme jistě“, za normalizace „ať Husák oblbuje jinde“, mezi křesťany jako „ad honorem Jesus“ (česky „ke slávě Ježíše“); lípa (zdrob.); zbavovat plevele.

poněkud zjednodušeně: i v naší sekulárně vyhlížející společnosti nebývá hanbou věřit na zázrak a mimořádné jevy nejrůznějšího původu (to jen část katolíků zejména vyššího středního věku se domnívá, že by se tím shodila), spíš je společensky obtížné obhájit ztotožnění se s církví, nebo znát dogmata. Z tohoto hlediska se tedy může zdát, že soukromá zjevení mohou ve zvýšené míře přispět k přiblížení se křesťanské víře. Není to ale tak jednoduché. Zkušenost ukazuje, že mezi uvěřením v nějakou podivuhodnou mimořádnou událost – od kontaktů s mimozemšťany, přes rozličné okultní fenomény až po soukromá zjevení s křesťanským obsahem – a cestou ke křesťanské víře nemusí být zdaleka přímá a kladná souvislost. Jsou soukromá zjevení náboženského, ba zdánlivě biblického obsahu, jejichž nositelé i jejichž obsah akceptují křesťanské Credo nanejvýš velmi svérázně a s celým učením a životní praxí církve v souladu nejsou (např. Jakub Lorber, Gabrielle Witteková, Božena Cibulková, Marie Králová a mnozí další). A jsou lidé, kteří hledají jednu mimořádnost za druhou, ale kvalitní znalost zvěsti o spáse, jež je Kristem získaná a církví zprostředkovaná, zejm. znalost dogmat, leží za obzorem jejich zájmu, a to někdy i u těch, kteří se považují za řádné katolíky.

Zájemce o další podrobnosti odkážeme na brožurku z roku 2003 *Soukromá zjevení v současné teologické literatuře* od P. ThDr. Alberta Josefa Beneše OP z Matice cyrilometodějské, která se běžně prodává i v našem libereckém Knihkupectví u sv. Antonína a je zlevněna ze 170 na 20 Kč. Pokud někdo o tuto problematika zas tak velký zájem nemá, postačí mu následující anotace knížky:

V dějinách církve mezi různými charismatickými jevy zaujímají významné místo tzv. soukromá zjevení. Ta mají nemalý podíl na utváření spirituality věřícího lidu, mohou konstruktivně inspirovat, ale mohou také nepřípustným způsobem odvádět pozornost od důležitých témat života církve i celého světa. Proto je nutná i teologická úvaha věnovaná tomuto tématu. Autor předložené studie si klade za cíl na základě dřívějších poznatků nalézt místo pro soukromá zjevení v organismu křesťanského života, zařadit je do určité souvislosti a tím vymezit i jejich pole působnosti. Tímto způsobem chce napomoci i k nalezení vyrovnaného vztahu k uvedeným jevům, a to i k těm, které jsou dosud předmětem diskuse. Při pracovním postupu se autor opírá o trojí druh pramenů: výnosy magisteria, především obou vatikánských koncilů, dále biblický materiál týkající se dané problematiky, promýšlený pod návodem klasiků – sv. Tomáše z Aquina, sv. Jana od Kříže a sv. Terezie od Ježíše a konečně materiál od současných autorů.

4. Co to je APOŠTOLSKÁ TRADICE?

Zde postačí ocitovat čl. 12 Kompendia: „Apoštolská tradice je předávání Kristova poselství, které se uskutečňuje od počátku křesťanství kázáním, svědectvím, institucemi, bohoslužbami a inspirovanými spisy. Apoštolové předali svým nástupcům, biskupům, a skrze ně všem generacím až do konce věků všechno, co přijali od Krista a čemu se naučili od Ducha svatého.

5. Jaký je vztah mezi TRADICÍ a PÍSMEM SVATÝM?

Podobně využijeme čl. 13 Kompendia: Tradicí rozumíme živé předávání Božího slova, Písmem svatým rozumíme písemný záznam *téhož* hlásání spásy. A čl. 14: Obojí jsou ve vzájemném těsném spojení a sdílení. Jedno i druhé zpřítomňuje v církvi tajemství Krista činí je plodným, jedno i druhé vyvěrá z téhož božského pramene a dohromady tvoří jediný posvátný **poklad víry**, z něhož církev čerpá svou jistotu o všech zjevených pravdách.

6. Jaký je vztah mezi oběma předešlými a UČITELSKÝM ÚŘADEM?

Poklad víry výhradně vykládá učitelský úřad . Je pro to vybaven bezpečným charismatem pravdy, definuje dogmata (de fide), jež jsou formulacemi pravd obsaženými

v Božím zjevení, a pravdy, které jsou s tímto zjevením nutně spojeny (fedei proximae). Tradice, Písmo svaté a učitelský úřad jsou spolu tak úzce spojeny, že jeden bez druhých dvou nemůže být. Společně, každý svým způsobem pod vlivem Ducha sv. účinně přispívají ke spáse lidí.

7. Kdo to je sv. Petr Canisius?

Jeho podobiznu i základní data jsme přinesli už v roč. 4, č. 11, 7. 10. 2006, na s. 15n. Protože se blíží oslava tohoto velikána církve, budeme nyní podrobnější. Sv. Petr Canisius (* 8. 5. 1521 Nijmegen, Holandsko u hranic s Německem –† 21. 12. 1597 Freiburg im Üechtland, Švýcarsko) má svátek, jak je to normální, v den úmrtí-nebeských narozenin, 21. 12. a je pohřben v universitním kostele místa úmrtí. 20. 11. byl blahořečen bl. Piem IX., svatořečen 21. 5. 1925 Piem XI. a téhož dne byl prohlášen učitelem církve. Jeho atributy jsou andělé, Jesulátko, kříž, katechismus, pero, je patronem některých biskupství a katolických škol.

Byl významným jesuitským teologem a kazatelem, autorem prvních katolických katechismů a jedna z hlavních postav katolické obnovy kolem Tridentského koncilu.

Otec Canise (tak se původně jmenoval) byl starostou města Nijmegen. Petr studoval filosofii a potom teologii na universitě v Kolíně nad Rýnem. Roku 1543 se setkal s Petrem Faberem, jedním ze společníků sv. Ignáce z loyoly a vstoupil jako první Němec k jesuitům. Spoluzakládal v Kolíně první jesuitskou kolej v Německu. Roku 1546 byl vysvěcen na kněze a roku 1547 se na pozvání augsburského biskupa účastnil Tridentského koncilu. Roku 1549 složil v Římě slavné sliby, získal doktorát teologie v Bologni a pak byl dva roky profesorem a rektorem university v Ingolstadtu (dnešní Ludvík-Maxmiliánova universita v Mnichově). V letech 1552 – 1556 byl kazatelem ve vídeňské katedrále Sv. Štěpána a krátce i administrátorem biskupství. Roku 1554 vydal svůj první katechismus pro kněze a 1556 založil jesuitskou kolej v Praze (Klementinum), kde také kázal. Pak působil jako kazatel v řadě německých měst, roku 1558 cestoval s papežským nunciem do Polska, 1559 se zúčastnil říšského sněmu v Augsburgu a roku 1562 opět koncilu v Tridentu. Roku 1580 založil kolej ve Fribourgu (Freiburg im Uechtland) ve Švýcarsku, kde také zemřel a je pochován.

Sv. Canisius vydal spisy kazatele a mystika J. Taulera (1543), Cyrila z Alexandrie a Lva Velikého. Jeho katolické katechismy byly odpovědí na katechismy reformátorů: Velký katechismus (Summa doctrinae christianae, latinsky 1555, německy 1556), určený pro kněze, Malý katechismus (latinsky a německy 1558, přeložen do dalších 10 jazyků) a Střední katechismus (1558). Za jeho života se dočkaly více než 200 vydání a podstatně ovlivnily tehdy vznikající Římský katechismus (Tridentský). Napsal řadu dogmatických a apologetických spisů, které se vyznačují velmi zdvořilým postojem k odpůrcům. I v osobním styku Canisius imponoval výmluvností a respektem ke svým protivníkům, které nikdy nenazýval kacíře nebo bludaře a svým současníkům ostře vytýkal, že s lidmi odlišné víry nejednají tak, aby je z omylů vyléčili, ale že z nich dělají nevyléčitelné. Stejně ostře vystupoval i proti chybám členů církve. Petru Canisiovi se připisuje autorství druhé poloviny modlitby Zdrávas Maria: „Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné.“ Jeho oslava byla z počátku také jindy, podobně jako dnes u naší sv. Anežky České: slavil se 21. 4. , roku 1969 se oslava přesunula na výroční den jeho smrti. Canisiovo jméno nese řada jesuitských škol po celém světě.

8. O čem pojednávají encykliky DIVINI REDEMPTORIS a MIT BRENNENDER SORGE?

O první encyklice psal v Obrázku prof. V. Nálevka (roč. 4, č. 12, 5. 11. 2006, s. 11) a zmínil se o ní i M. Ruczaj (roč. 5, č. 9, 2. 8. 2007, s. 22). O druhé psali také prof. V. Nálevka (na stejném místě) a P. prof. J.. V. Polc (Roč. 5, č. 3, 6. 2. 2007, s. 16).

Pokud jde o P. Ferdu, pracoval tedy většinou distančně. Víme však, že přenos jakési duchovní energie na dálku, tedy telepatie a telekinéze, nemůže z fysikálních důvodů existovat, a že tedy stanovit diagnózu nebo ovlivnit chorobu na dálku třeba vysíláním „fluida“ bylin nelze. *(Pozn. F.: muselo by tedy jít o zázrak, v daném případě o jejich ohromující počet, jakoby „běžící pás“ zázraků.)* Nehledě k tomu, že bez správné diagnózy nelze vhodnou bylinu vybrat. Rovněž irisdiagnostika, kterou také P. Ferda provozoval, je metodou jednoznačně vyvrácenou.

Uvedený, „vědecký“ pohled samozřejmě není akceptován zastánci esoterických, pseudovědeckých disciplín, parapsychologie a psychotroniky, kteří publikují vlastní „důkazy“, argumenty a experimenty s protichůdnými výsledky *(pozn. F.: ani lidmi, kteří žádné důkazy nehledají a myslí si, že ani nejsou potřeba, protože jim stačí, že za vším je stejně Pán Bůh)*. Neakceptují ho ani pacienti-laici, kteří se v obtížné zdravotní situaci chytají každé možnosti, věří v léčivé schopnosti léčitelů a skutečně u nich někdy nacházejí pomoc. Je správné brát těmto mnohdy těžce nemocným lidem, kterým medicína nepomohla, naději a víru *(pozn. F.: víra v uzdravení může být vírou přirozenou nebo nadpřirozenou, ale o kterou z obou v konkrétním případě jde, dotyčný těžko bez zvláštního soukromého zjevení může vědět – srov. v tomto čísle odpověď na otázku 3 testů pro dospělé)* a odvolávat se na přísné vědecké výsledky? O tom musí lékař i kritik léčitelství právem pochybovat.

Právě tak je nemožné chtít na církvi, aby odmítla vědecký názor, že neexistuje žádný důkaz existence stvořených duchů, tj. důkaz pro existenci andělů dobrých nebo zlých, to by popírala smysl své vlastní existence, neboť o takových bytostech svědčí pouze víra. Ovšem stejně tak je pro ni nesnadné, přijmout esoterické, parapsychologické představy o duchu a duchovních energiích, které mají zcela jinou povahu než je křesťanská metafysická koncepce Boha a ducha.

Ano, povaha léčitelství je skutečně „zapeklitá“ a ani legislativa, v České republice i v ostatních zemích, není schopna si s ním poradit. Léčitele a jejich metody nelze ani povolit, a to z vědeckých důvodů, ani zakázat, a to z důvodů morálních. Léčitelé existovali vždy a všude, protože existují nemoci nevyléčitelné, kde je medicína bezmocná, a pacientům v našem svobodném světě musí být dána možnost hledat pomoc všude tam, kde se nabízí a kde ji také často nacházejí.

Jiří Heřt

C. Závěrečná poznámka

Pro příznivce „zlatých starých časů“ snad jen dodejme, že tehdy byli „jasnovidci“ prostě postaveni mimo zákon. Tito příznivci si tak musejí sami rozhodnout, v jaké společnosti by chtěli žít: zda v té moderní, která prakticky všechno léčitelství i s jeho pochybnou a riskantní stránkou toleruje, nebo ve starověké či středověké, která léčitele z náboženských důvodů potlačovala a pronásledovala (skutečné zázraky se prosazovaly **navzdory**, a víme, jaké ústrky někdy museli světci od církevní vrchnosti vytrpět), nebo v době inkvisice, kdy jedni léčitelé dobrozdání církve a/nebo státu měli a byli na výsluní, zatímco druzí byli potlačování a pronásledováni; může být však vůbec někdo z lidí takovým „oficiálním“ neomylným rozhodčím? Asi ne, soudě podle problémů, na které se u inkvisice poukazuje.

A hrozba hněvu od stoupenců léčitelství je nakonec i důvodem pro to, že jsme se vůbec nešířili o přirozených a/nebo nadpřirozených nebezpečích. Takto varovat náleží jiným.

Doba, o které se tu pojednávalo, je pryč, její aktéři tu už nejsou, nové informace asi nikdo nezjistí. Dohodli jsme se proto, že debatu na toto téma tímto uzavřeme.

redakce

B. Názor lékaře

1. Průvodní dopis

„S chutí jsem si pročetl Váš časopis Obrázek. Musím se přiznat, že se Vám obdivuji, že dokážete vytvořit tak kvalitní měsíčník, který je zaměřen na problematiku daleko širší, než je jen náboženská. Moc jste mne potěšil i tím, že máte v podstatě stejný názor jako my lékaři na esoteriku, sekty a na alternativní medicínu.

Ale k panu Kozojedovi. Je pravda, že Vaše odpověď na otázku je příliš stručná a že jste nevysvětlil ani činnost B. Kafky ani podstatu té „zapeklitosti“, ale věcně je Vaše poznámka správná. Naproti tomu je pan Kozojed zřejmý dogmatik *(pozn. F.: prof. Heřt zřejmě nemyslí dogmatického teologa, ale toho, kdo metody této teologie analogicky používá v přirozeném oboru, kde je ale nedovolené, protože tu je třeba pracovat s důkazy, ne s vírou)*, který nepochybuje o schopnostech P. Ferdy a odvolává se nemístně na autority a na odborné nálezy. A ta kritika jedné Vaší věty v závěru jeho mailu je jen nesmyslnou sofistikou *(pozn. F.: jde o metodu, která dokazuje nějaké tvrzení tím, že skrytě – ať záměrně či nevědomky – vychází z téhož tvrzení, příp. vychází sice ze správného předpokladu, ale cesta k závěru je – ať záměrně nebo nevědomky – jen naoko správná; bez souvislosti s tématem, ale jako zajímavost mohu uvést, že nejlepší cvičbou proti sofistice je pečlivě a pomalu analyzovat **jednotlivé** věty v současných médiích – ta jsou na sofistku skutečnými mistry a jen díky jí se jim docela daří přetvářet veřejné mínění podle svých záměrů)*. Vyvracet všechny jednotlivosti v textu p. Kozojeda nemá smysl, zkusil jsem se jen vyjádřit v co nejstručnější formě k P. Ferdovi a obecně k léčitelství.

S pozdravem a přáním hodně úspěchů v další Vaší činnosti

Jiří Heřt“

2. Vlastní rozbor fenoménu „Pater Ferda“

Podle mého názoru kritizuje pan Kozojed odpověď br. Felixe jednostranně a neoprávněně. Brát názor některých církevních autorit za důkaz mimořádných schopností P. Ferdy nebo odvolávat se na průkazné (ve skutečnosti velice rozporné) literární prameny a na odborníky nelze. Ve společnosti totiž neexistuje jednotný, nebo dokonce „pravdivý“ názor na léčitelství a léčitele. Na jedné straně stojí totiž názor vědecký, na druhé pohled náboženský, na třetí postoj laické veřejnosti a na čtvrté úprava legislativní. Hodnotit léčitelství a činnost P. Ferdy je skutečně „zapeklité“.

Napřed stručná fakta: Pater František Ferda (* 1916 – † 1991) byl vysvěcen a také působil jako kněz na různých místech, naposled v Sušici. Zabýval se i léčitelstvím, nejprve jako bylinář a irisdiagnostik. V r. 1964 se mu dostalo údajně od Boha zvláštního daru jasnovidectví a uzdravování. Nezanechal sice po sobě žádné písemné památky, ale mnoho pamětníků ho považovalo za nejúspěšnějšího českého jasnovidce, sensibila. Pacienty léčil převážně distančně. Údajně se nad jejich dopisy vždy hluboce zamyslel, pak upadl do transu a ihned se mu vybavila přesná diagnóza. Léčil hlavně bylinami, ale zkoušel také posílat pacientům přímo do jejich plic léčebné fludium, např. heřmánku.

Jak lze hodnotit jeho činnost z vědeckého hlediska? Především nebyly nikdy prokázány žádné „mimořádné duchovní schopnosti“, ani psychosensorické, ani psychokinetické. Všechny experimenty prokázat je selhaly. Výsledky „úspěšných“ pokusů, prováděných v Psychoenergetické laboratoři dr. Z. Rejdáka, byly omylem. Síla úspěšných léčitelů spočívá v jejich charismatické osobnosti a pověsti, kterou si vybudovali, nikoli v jejich mimořádných schopnostech, ani v jejich léčivých prostředcích, které jsou většinou neúčinné. Vlastním léčebným činitelem je vždy jenom víra pacienta, ať už v schopnosti léčitele, lékaře, nebo v pomoc Boží. Léčebné úspěchy léčitelů vykládá tedy věda autosugescí, označovanou jako placebový efekt. Ten může zmírnit subjektivní příznaky nemoci a posílit přirozené obranné schopnosti organismu. Organické, „materiální“ nemoci ovšem ovlivnit nemůže, tam musí zasáhnout medicína se svými specificky účinnými prostředky.

9. V kterých částech Písma sv. je psáno, že Panna Maria byla Židovka?

Že Panna Maria byla Židovka, o tom není pochyb. Sv. Lukáš ji nazývá příbuznou sv. Alžběty a ta byla z Áronova-kněžského (Lk 1, 5), tedy Léviova rodu, stejně jako sv. Zachariáš (tamtéž). Ale o Panně Marii se obecně předpokládá, že musela být z rodu Davidova, tedy Judova. A to proto, že sv. Matouš (Mt 1, 23) a po něm církev na ni vztahuje proroctví Iz 7, 14, které bylo určeno jednoznačně Davidovu domu. Aby však byla příbuznou sv. Alžběty, musela mít sv. Alžběta otce levitu (neboť tak se určuje rodokmen) a matku z rodu Davidova.

10. Může kněz oddat dva nepokřtěné na zámku nebo v kostele patřící obci a proč?

Manželství lze podle stávajícího českého práva uzavřít dvěma formami: občanským (civilním) a/nebo církevním sňatkem. Dva nepokřtění nemohou uzavřít církevní sňatek. Občanský sňatek je prohlášením o uzavření manželství orgánem státu. Tím může být obecní úřad pověřený vést matriky, úřad, který plní jeho funkci (matriční úřad), někdy i nematriční obecní úřad; orgánem státní správy není kněz. Naproti tomu dva nepokřtění mohou uzavřít manželství na kterémkoli vhodném místě, kde to povolí matriční úřad, do jehož správního obvodu toto místo spadá. Takovým místem může být i například stanice metra či dno rybníka. Pokud kostel patří obci, může být i ten takto označen za vhodné místo, aniž by církev (či kterýkoliv kněz) mohla cokoliv namítat.

11. Srovnejte sebevraždy Samsona, Palacha a sebevražedných muslimských radikálu.

Rozlišujeme přímou a nepřímou sebevraždu. Přímá je taková, kterou člověk směřuje k ukončení svého života, nepřímá taková, kdy člověk nechce smrt, ale koná činnost, která může smrt způsobit. Přímá sebevražda je vždy nedovolená. Věnujme se tedy nepřímé sebevraždě. U ní může být nebezpečí smrti vzdálené (malá její pravděpodobnost) nebo blízké (velká pravděpodobnost). Čím bližší je nebezpečí, tím závažnější důvod se vyžaduje. Voják uzavřený do torpéda dovoleně řídí torpédo na nepřátelskou loď (kamikadze). Podobně Samson. U sebevražedných útočníků záleží na tom, zda jde o vojáky, příp. o celonárodní boj např. proti nezákonnému okupantovi nebo agresorovi, nebo o zločince, o zločinné teroristy, nebo o lidi k terorismu třeba psychicky donucené. Podobně je dovoleno vzepřít se utlačiteli na povzbuzení druhých, i když člověk předvídá, že utlačitel se pomstí smrtí. Podobně je dovoleno dát jinému možnost zachránit si život na úkor své možnosti žít. Sv. Gianna Beretta Molla (* 4. 10. 1922 – † 28. 4. 1962) byla italská pediatrička, členka Katolické akce a matka čtyř dětí, která poté, co jí lékaři v těhotenství diagnostikovali rakovinu dělohy, odmítla léčbu, jejíž nevyhnutelnou součástí byl potrat, a dítě donosila, ačkoliv byla varována, že to bude s největší pravděpodobností znamenat – a také znamenalo – její smrt. (Jestliže jsme zmínili vojáky, je namístě i úvaha, zda vedou válku spravedlivou nebo nespravedlivou, i když sám voják to často posuzovat neumí. O to přísnější nároky jsou kladeny na velitele.)

br. Felix OFM

P. František Ferda a ti druzí

V minulém Obrázku se v Testu pro dospělé, odpověď na otázku č. 10 (Kdo to byl Břetislav Kavka) objevilo hned několik nepřesností a nepodložených konstrukcí. Dovolím si komentář k uvedenému:

1. Jen na okraj: Nebyl to Břetislav Kavka, ale Břetislav Kafka – tedy ne reminiscence na ptáka (kavku), nýbrž – přinejhorším – na pražského německého spisovatele Franze Kafku. (Nevypadá dobře, když je zkomolenina už v nadpisu [a pak ještě dále]).

2. Pokud je otázka: Kdo byl zmíněný pan Kafka *zapeklitá* jen proto, že se zabýval mimo jiné léčitelstvím, pak je nasnadě další otázka: čím je léčitelství zapeklité? Je to tím, jak autor odpovědi pokračuje, že on a další zmínění léčitelé, J. Paseka a P. F. Ferda: „své úspěchy vysvětlovali vírou, tu katolickou, tu jinou“?

Odpověď, zdá se, leží o několik řádků níže, ale ještě před tím se píše, že o tzv. „Pateru Ferdovi“ praví Wikipedia toto: *„Měl rozsáhlou klientelu, v níž nechyběli ani nejmocnější zástupci státu.“*

K tomu opět stručně: Pater Ferda nebyl **takzvaný**, ale **skutečný Pater**, tedy řádně vysvěcený, pravověrný katolický kněz, kterému brutálním zásahem státu bylo znemožněno vykonávat své poslání. To, že u sebe objevil schopnosti, které nejsou běžné, není v rozporu s katolickou vírou, ani katolickou naukou.

Nejmocnější zástupci státu nechyběli z jednoduchého důvodu: P. Ferda byl sledován, a to nejen jako kněz, ale, a to posléze téměř výhradně, jako léčitel. A jestliže se lidé, kteří popírali vše, co nelze mechanistickými principy vysvětlit, nakonec nechali léčit pronásledovaným Paterem – o čem to svědčí?

Za svého života nedělili (Kafka, Ferda, Paseka) ostatní lidi na *„vášnivé příznivce a zarputilé nepřátele*“. To si (s dovolením) obstarávali zmínění lidé sami, jak je ostatně obvyklé i jinde a v jiných případech. To už je taková obyčejná lidská vlastnost.

Pokud je poznámka: *„Například za P. Ferdu se neoficiálně stavěli početní a významní církevní představení“* míněna vážně, pak by veškerá zapeklitost měla vyčpět jako dým, protože bereme-li vážně své církevní představitele, měli bychom brát vážně i jejich „stavění se“, tedy hodnocení činnosti P. Ferdy.

Ostatně – nač chodit kolem horké kaše: nikoliv neoficiálně, ale zcela oficiálně a písemně děkuje František kardinál Tomášek, arcibiskup pražský a primas český, za léčebné postupy a přípravky P. Ferdy, kterými jej léčil a prosí o pomoc pro lidi ve své blízkosti.

Otázka: *„Kdo by dnes nechtěl být uzdraven?“* by v této souvislosti neměla být vůbec položena, protože je 1. demagogická, 2. z principu hloupá.

Neměl jsem to štěstí, abych P. Františka Ferdu poznal osobně. Dostat se k němu vyžadovalo trpělivost, protože bez ohledu na „zapeklitost“ (zřejmě je tím myšlena troufalost pravověrného věřícího se takovými okultními věcmi zabývat – sic!) byly ve dnech, kdy byl nemocným k disposici, před jeho domkem v Sušici dlouhé fronty lidí.

Znám však velmi dobře rodinu, jejíž tehdy malé dítě bylo P. Ferdou léčeno, a se kterým si lékaři v nemocnici nevěděli rady. Ve čtyřech letech bylo v částečném invalidním důchodu! P. Ferda ho nikdy neviděl, ani před onemocněním, ani potom, kdy se uzdravilo. Dostal jen lístek, kde bylo uvedeno jméno, věk dítěte, kde pobývá. Bylo to dost daleko od Sušice, nějakých 150 km. Předepsal časově velmi náročné léčebné postupy (dostatek času a vytrvalost byl kámen úrazu pro leckterého léčeného) a poslal i byliny, které se tehdy v lékárnách běžně nevyskytovaly, i když v Čechách rostou. Rodina ten maratón procedur podstoupila a dítě, které předtím pobývalo střídavě doma a v nemocnici, se v poměrně krátkém čase uzdravilo. Znám i další případy osob léčených P. Ferdou, a proto nemohu nechat tyto nepochopitelné odsudky bez odpovědi.

P. Ferda byl dlouhá léta sledován nejen StB, ale vzhledem ke svým schopnostem i oficiálně ustaveným týmem, který se zabýval mimořádnými jevy a schopnostmi některých lidí v tehdejším Československu. Vedoucím tohoto týmu byl dr. Z. Rejdák, který se také účastnil mnoha pokusů k odhalení případných podvodů, nebo ověřování, co vše dokáže P. Ferda zjistit o druhých lidech. Takové týmy byly i v jiných zemích a i tam, přes oficiální postoj k těmto schopnostem, bylo občas P. Ferdovi umožněno ukázat, jak pracuje.

A teď tedy k té odpovědi v testu: ***„Kolik naopak je dnes lidí, kteří by raději zemřeli, než aby se s rizikem ztráty Boží přízně svěřili do péče lidem, o nichž nebylo církevně rozhodnuto a patrně to i nelze rozhodnout, zda jsou „temní***

šarlatáni“ nebo osoby, které jako apoštolové sv. Petr a sv. Jan říkají: „Co mám, to ti dám?“ Léčitelství skutečně bývá spojeno s nebezpečím přirozeným i nadpřirozeným“.

Tyto dvě věty by zasloužily samostatný rozbor, možná i spolupráci s příslušnou vatikánskou kongregací, protože kromě zjevného fanatismu (slovník Svědků Jehovových) obsahují i logický nesmysl: o některých lidech (rozuměj s neobvyklými schopnostmi) by totiž bylo možno církevně rozhodnout **až poté**, co se udály mimořádné věci, tedy **až poté, co se jim svěřili jiní lidé. Až poté (by) bylo možno poznat účinky jejich mimořádných schopností.** Jestli se nemýlím, je to dosud platný a venkoncem logický postup. Je také pravda, že řada těchto osobností pro své mimořádné schopnosti musela snést mnoho nepřízně nejen od závistivců, ale i od svých nejbližších.

Pokud by měl platit výše uvedený princip církevního rozhodnutí o pravověrnosti a bohulibosti před, bylo by nanejvýš žádoucí kriticky prověřit seznam svatých. Mnozí světci by dle výše uvedeného principu nemohli sítem *(autorovi doplňujeme slůvko: projít)*, protože (hlava nehlava) konali činy (zdráhám se použít slova divy), které vyžadovaly předem církevní schválení. Nebo by příslušní církevní činitelé museli mít dar předvídavosti, který by však zase museli dokazovat (je otázka komu) a tak pořád dále, ad absurdum …

Zevšeobecňující závěr, který se nabízí, že totiž je mezi těmito lidmi řada podvodníků, není apriori důkazem podvodného jednání všech léčitelů.

Závěrem:

Wikipedia je zřejmě pro některé lidi jediným (a pravým zdrojem) poznání. Je to škoda a hlavně je to zoufale málo, protože:

a) není ani jediným, podrobným, ani vždy věcně správným pramenem. Je to jen první a leckdy nejistý krok, zejména pro ty badatele, kteří znají jen Internet. Ostatně – česká Wikipedie má ke své světové sestřičce co do kvality ještě hodně daleko.

b) v této konkrétní věci kupodivu existují dostupné a podložené prameny. Dá jen nemnoho práce je vyhledat, prostudovat a hlavně ochotu a odvahu revidovat svůj apriorní odsudek o něčem, co neznáme, nebo co se nám osobně nezdá být tzv. košer.

c) úplně nejlepší by bylo, ponechat dobrozdání o složitých, nejasných a běžným lidem nedostupných jevech kompetentním odborníkům, nebo si takové odborné posouzení vyžádat a nepouštět se na tenký led neznalosti a hlavně vykládání jediného pravého katolického postoje.

(zvýraznění autor)

Pavel Kozojed

K PŘÍSPĚVKU PAVLA KOZOJEDA

A. Poznámka k odpovědi 10 z testů v minulém Obrázku

Jsem rád, že nastala nějaká diskuse, i když jsou tu užitečnější témata. O stanovisku kard. Tomáška jsem věděl, ale domníval jsem se, že je lépe zesnulého hierarchu z úcty k němu v této kause nezmiňovat. Také jsem nechtěl uvádět vztahující se mnohá tvrdá místa Písma sv. – z ohledu k příp. nemocným lidem – např. 5 Mojž 18, 11: „Ať se u tebe nenajde … věštec, zabývající se věštbami, kouzelník ani hadač ani čaroděj ani zaklínač … ani jasnovidec …“ aj. Inu, čtenář to rozbalil sám. Uznávám, že i když zázraky i démonologie (nauka o působení zlých andělů) jsou při studiu teologie stručně probírány, na „Patera Ferdu“ odborník nejsem a být nechci; považuji to navíc vzhledem k zainteresovaným osobám za velice zapeklitou otázku, jak jsem uvedl.

Přece ale mohu čtenářům nabídnout názor lékaře, prof. MUDr. Jiřího Heřta, DrSc. (*1928) emeritního profesora 5. lékařské fakulty UK (Plzeň), který je s fenoménem zv. Pater Ferda obeznámen, a který redakci Obrázku napsal.

br. Felix OFM